

الجامع الصحيح

İSLAM-I BUHÂRÎ

SAHİH-İ
BUHÂRÎ

TERCÜME VE ŞERHİ

2

SAĞLAM YAYINEVİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**SAHİH-İ BUHÂRÎ
TERCÜME VE ŞERHİ**

2. Cilt

© “Sahih-i Buhârî Tercüme ve Şerhi”

Bu eserin tüm yayın hakları SAĞLAM YAYINEVİ'ne aittir.

Tercüme	: Harun YILDIRIM e-mail: harunyildirim68@hotmail.com
Redaksiyon	: Hüseyin Temel ALICI e-mail: muslumanbiz@hotmail.com
Arapça Dizgi	: Harun YILDIRIM Hüseyin Temel ALICI
Türkçe Dizgi	: Selahattin DOĞAN
Mizanpaj	: Aydın COŞKUN

Sertifika No: 0108-34-009878

ISBN 978-975-9180-35-5 (Tk)

ISBN 978-975-9180-37-9 (2. Cilt)

Mart -2009 / İstanbul

Baskı : Lord Matbaacılık

Davutpaşa, Emintaş San. Sit. No: 430 Topkapı/İST.

SAĞLAM YAYINEVİ

Çatalçeşme Sk. No: 19/1 D: 4 Cağaloğlu/İST

Tel: 212 527 52 79 Faks: 212 513 67 70

www.saglamyayinevi.com

e-meil:saglamkitapevi@hotmail.com

الجامع الصحيح

SAHÎH-İ BUHÂRÎ TERCÜME VE ŞERHİ

مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبُخَارِيُّ، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ

İMAM-I BUHÂRÎ

Tercüme:

HARUN YILDIRIM

2. Cilt

(786 - 1622)

۱۱۶- بَابُ إِثْمَامِ التَّكْبِيرِ فِي السُّجُودِ

116- Secdede Tekbirin Tamamlanması Bâbı

۷۸۶ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ غِيْلَانَ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ صَلَّيْتُ خَلْفَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا وَعِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ فَكَانَ إِذَا سَجَدَ كَبَّرَ وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ كَبَّرَ وَإِذَا نَهَضَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ كَبَّرَ فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ أَخَذَ بِيَدِي عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ فَقَالَ قَدْ ذَكَّرَنِي هَذَا صَلَاةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ قَالَ لَقَدْ صَلَّى بِنَا صَلَاةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

786- Mutarrif İbnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve İmran ibnu Husayn Ali ibnu ebi Tâlib'in arkasında namaz kıldık. Secde ettiğinde, secdeden başını kaldırdığında ve ikinci rekâttan kalktığında tekbir getirdi. Namaz bittikten sonra İmran İbnu Husayn ellerimden tutup şöyle dedi: Bu zât, bana Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in namazını kıldırды.

۷۸۷ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَجُلًا عِنْدَ الْمَقَامِ يُكَبِّرُ فِي كُلِّ خَفْضٍ وَرَفْعٍ وَإِذَا قَامَ وَإِذَا وَضَعَ فَأَخْبَرْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَوْلَيْسَ تِلْكَ صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أُمُّ لَكَ

787- İkrime'den O şöyle dedi:

Ben Makam-ı İbrahim'in yanında bir adamın namaz kılarken her inme ve yükselmeye, doğrulduğunda ve başını secdeye koyduğunda tekbir getirirken gördüm. Bunu İbnu Abbas'a haber verdim. O şöyle dedi: Ana-

sız kalasica! Bu, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in namazı değil mi?

۱۱۷ - بَابُ التَّكْبِيرِ إِذَا قَامَ مِنَ السُّجُودِ

117- Secdeden Kalkarken Tekbir Getirme Bâbı

۷۸۸ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ صَلَّيْتُ خَلْفَ شَيْخٍ بِمَكَّةَ فَكَبَّرَ ثِنْتَيْنِ وَعِشْرِينَ تَكْبِيرَةً فَقُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ إِنَّهُ أَحْمَقُ فَقَالَ ثَكَلَتْكَ أُمُّكَ سَنَةُ أَبِي الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ مُوسَى حَدَّثَنَا أَبَانُ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ

788- İkrime'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mekke'de bir ihtiyarın arkasında namaz kıldım. Namazda yirmi iki kere tekbir aldı. İbnu Abbas'a dedim ki O'nun ahmak birisi olduğunu düşünüyorum. İbnu Abbas dedi ki: Anasız kalasica! Bu Ebu-l Kasım sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetidir.

۷۸۹ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ آلَهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْكَعُ ثُمَّ يَقُولُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ حِينَ يَرْفَعُ صُلْبَهُ مِنَ الرُّكْعَةِ ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ عَنْ اللَّيْثِ وَلَكَ الْحَمْدُ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَهْوِي ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَسْجُدُ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ مِنَ الثَّنَيْنِ بَعْدَ الْجُلُوسِ ثُمَّ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي الصَّلَاةِ كُلِّهَا حَتَّى يَقْضِيَهَا وَيُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ مِنَ الثَّنَيْنِ بَعْدَ الْجُلُوسِ

789- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaza durduğunda ayakta iken (iftitah için) tekbir alırdı. Sonra, rükû ettiğinde tekbir getirir ve sonra da rükûdan belini doğrulttuğunda "Semiallahulimen- hamideh" der-

di. Sonra ayakta iken “Rabbena velekel hamd” derdi.

-Abdullah ibnu Salih, Leys'ten, O'nun “Rabbena velekel hamd” dediğini belirtmiştir. Sonra secdeye varırken tekbir getirir, sonra secde ettiğinde tekbir getirir, sonra başını secdeden kaldırdığında yine tekbir getirirdi. Sonra, namazını bitirine kadar namazının tamamında böyle yapardı. İkinci rekâtta teşehhüd oturuşundan kalkarkende tekbir getirirdi.

۱۱۸- بَابُ وَضْعِ الْأَكْفِ عَلَى الرُّكْبِ فِي الرُّكُوعِ

118- Rükûda Avuçları Diz Kapakları Üzerine
Koymak Bâbı

وَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ فِي أَصْحَابِهِ أَمَكَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ مِنْ رُكْبَتَيْهِ

Ebu Humeyd Ashabın içinde şöyle demiştir: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rükûda iken elleriyle diz kapaklarını tutardı.

۷۹۰ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي يَغْفُورٍ قَالَ سَمِعْتُ

مُصْعَبَ بْنِ سَعْدٍ يَقُولُ صَلَّيْتُ إِلَى جَنْبِ أَبِي فَطَبَّقْتُ بَيْنَ كَفْيَيْ ثُمَّ وَضَعْتُهِمَا بَيْنَ فَخْذَيْ فَتَهَانِي أَبِي وَقَالَ كُنَّا نَفْعَلُهُ فَتَهِينَا عَنْهُ وَأَمَرْنَا أَنْ نَضَعَ أَيْدِينَا عَلَى الرُّكْبِ

790- Musab ibnu Sad'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Babamın yanında namaz kıldım ve iki elimin avuç içlerini birleştirip iki uyluğumun arasına koydum. Babam beni bundan nehyedip şöyle dedi: Biz bunları yapardık ancak bundan yasaklandık ve rükûda iken avuç içlerini diz kapaklarımıza koymakla emrolunduk.

۱۱۹- بَابُ إِذَا لَمْ يُتِمَّ الرُّكُوعُ

119- Bâb. Rükû Tam Olarak Yapılmadığı Zaman?

٧٩١ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ قَالَ سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ وَهْبٍ قَالَ رَأَى حَدِيثَهُ رَجُلًا لَا يُتِمُّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ قَالَ مَا صَلَّيْتُ وَلَوْ مِثْلَ مِثْلٍ عَلَى غَيْرِ الْفِطْرَةِ الَّتِي فَطَرَ اللَّهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهَا

791- Zeyd İbnu Vehb'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Huzeyfe, rûküsünü ve secdesini tam yapmayan birini görünce ona şöyle dedi: Sen namaz kılmadın. Şayet bu hâl üzere ölürsen, Allah'ın Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi yaratmış olduğu fitrattan (dinden) ayrı bir fitrat (din) üzere ölmüş olursun.

١٢٠ - بَابُ اسْتِوَاءِ الظَّهْرِ فِي الرُّكُوعِ

120- Rûküda İken Belin Dümdüz Olması Bâbı

وَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ فِي أَصْحَابِهِ رَكَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ هَضَرَ ظَهْرَهُ

Ebu Humeyd ashâbı içindeyken şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rûkü etti sonra belini eğdi.

١٢١ - بَابُ حَدِّ إِثْمَامِ الرُّكُوعِ وَالِاغْتِدَالِ فِيهِ وَالطَّمَأْنِينَةِ

121- Rûküyu Tamamlamanın Sınırı, Rûküda İtidâl ve İtminân Üzere Olmak Bâbı

٧٩٢ - حَدَّثَنَا بَدَلُ بْنُ الْمُحَبَّرِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي الْحَكَمُ عَنْ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ الْبَرَاءِ قَالَ كَانَ رُكُوعُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسُجُودُهُ وَبَيْنَ السُّجُودَيْنِ وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ مَا خَلَا الْقِيَامَ وَالْقُعُودَ قَرِيبًا مِنَ السَّوَاءِ

792- Bera'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem itidâl ve iki secde arasındaki oturuş müstesna rûkusu, secdesi, iki secde arası ve rûkusu birbirine yakın idi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 801, 820)

١٢٢ - بَابُ أَمْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي لَا يُتَمُّ رُكُوعُهُ بِالْإِعَادَةِ

122- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Rükûsünü Tam
Yapmayana Namazını İade Etmesini Emretmesi Bâbı

٧٩٣ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا
سَعِيدُ الْمَقْبُرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ
الْمَسْجِدَ فَدَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَدَّ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَالَ ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ فَصَلَّى ثُمَّ
جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ ثَلَاثًا
فَقَالَ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ فَمَا أَحْسَنُ غَيْرَهُ فَعَلَّمَنِي قَالَ إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ
ثُمَّ اقْرَأْ مَا تيسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ
قَائِمًا ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى
تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا

793- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mescid'e girdi. Ardından bir adam Mescid'e girdi namaz kıldı. Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem selam verdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem selamını aldı ve şöyle buyurdu: "Geri dön ve namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmış olmadın." Adam namaz kıldı. Sonra gelip Nebi sallallahu aleyhi ve sellem selam verdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: "Geri dön ve namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmış olmadın." buyurdu. Bu olay üç kere tekrarlandı. Adam dedi ki: Seni hak ile gönderen Allah'a yemin olsun ki bundan daha iyisini yapamam. Bana (nasıl namaz kılacağımı) öğret. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Namaza durduğunda iftitah tekbiri al. Sonra Kurân'dan kolayına geleni oku. Sonra mutmain oluncaya kadar rükû et. Sonra tamamen doğruluncaya kadar ıkıyamda dur. Mutmain oluncaya kadar secde et. Sonra tamamen oturuncaya kadar başını secdeden kaldır. Sonra mutmain oluncaya kadar secde et. Sonra bunu namazının tamamında yap.

١٢٣ - بَاب الدُّعَاءِ فِي الرُّكُوعِ

123- Rükûda Yapılan Duâ Bâbı

٧٩٤ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي الصَّحْحَى عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي

794- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rükû ve secdesinde şöyle derdi:

“Subhaneke allahumme ve bi hamdike, Allâhummegfirli” (Rabbi-miz olan Allah'ım! Hamd ile seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederim. Allahım! Beni bağışla. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 817, 4293, 4967, 4968)

١٢٤ - بَاب مَا يَقُولُ الْإِمَامُ وَمَنْ خَلْفَهُ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ

124- Rükûdan Doğrulunca İmam ve Cemaat Ne Söyler Bâbı

٧٩٥ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ قَالَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَكَعَ وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ يُكَبِّرُ وَإِذَا قَامَ مِنَ السُّجْدَتَيْنِ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ

795- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rükûdan doğrulurken “Semiallahu-limen hamideh” dediğinde “Allahumme Rabbenâ velekel hamd” dedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rükû ettiğinde rükûdan doğrulduğunda tekbir alınırdı. İki secdeden ayağa kalktığında “Allahu Ekber”, derdi.

١٢٥ - بَابُ فَضْلِ اللَّهِ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ

125- Rükûda “Allahumme Rabbenâ lekel- hamd” Demenin Fazileti Bâbı

٧٩٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قَالَ الْإِمَامُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلَهُ قَوْلَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

796- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İmam” Semiallahulimen-hamideh” dediğinde, sizler “Allahumme Rabbenâ velekel hamd” deyin. Bunu söylemekle her kimin sözü meleklerin sözüne muvafakat ederse, geçmiş günahları bağışlanır. (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 3228)

١٢٦ - بَابُ

126- Bâb

٧٩٧ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ لَأَقْرَبَنَّ صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقْنُتُ فِي الرُّكْعَةِ الْآخِرَةِ مِنْ صَلَاةِ الظُّهْرِ وَصَلَاةِ الْعِشَاءِ وَصَلَاةِ الصُّبْحِ بَعْدَ مَا يَقُولُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَيَدْعُو لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَلْعَنُ الْكُفَّارَ

797- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in namazı gibi namaz kılacağım. Ebu Hureyre, öğle, yatsı ve sabah namazlarının son rekâtında “Semiallahulimen-hamideh” dedikten sonra kunut yapardı. Kunutunda mü'minlere dua eder kâfirlere ise lânet okurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 804, 1006, 2932, 3281, 4560, 4598, 6200, 6393)

٧٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي الْأَسْوَدِ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ خَالِدِ الْحَذَاءِ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ الْقُنُوتُ فِي الْمَغْرِبِ وَالْفَجْرِ

798- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kunut, akşam ve sabah namazlarında yapılırdı. (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 1004)

٧٩٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُسْلِمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَعِيمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمُجَمِرِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَحْيَى بْنِ خَلَادٍ الزُّرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرْقِيُّ قَالَ كُنَّا يَوْمًا نُصَلِّي وَرَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكْعَةِ قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ قَالَ رَجُلٌ وَرَاءَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ مَنْ الْمُتَكَلِّمُ قَالَ أَنَا قَالَ رَأَيْتُ بِضْعَةَ وَثَلَاثِينَ مَلَكًا يَتَدَرُّونَهَا أَيُّهُمْ يَكْتُبُهَا أَوَّلُ

799- Rifâa ibnu Rafî ez-Zurağiy'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Bir gün Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasında namaz kılıyorduk. Rükûdan doğrulduğunda "Semiallahulimen hamideh" dedi. Arkasından bir adam "Rabbena velekel hamd. Hamden kesiran tayyiben mubareken fih" (Rabbimiz! Çok, temiz ve mübarek olan hamd sanadır.) Namaz bitince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Konuşan kimdi? diye sordu. Adam "ben" dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Otuz küsur tane melek gördüm ve onları bu kelimeyi hepsi önce yazacak diye birbirleriyle yarışırken gördüm.

١٢٧- بَابُ الطَّمَانِينَةِ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ

127- Rükûdan Doğrulunca Mutmain Olma Bâbı

وَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ رَفَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَوَى جَالِسًا حَتَّى يَعُودَ كُلُّ فَقَارٍ مَكَانَهُ

Ebu Humejd, şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rükûdan doğrulduğunda omurga belkemiği yerine gelinceye kadar doğrulurdu.

۸۰۰ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ ثَابِتٍ قَالَ كَانَ أَنَسٌ يَنْتَعُ لَنَا صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ يُصَلِّي وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَامَ حَتَّى يَقُولَ قَدْ نَسِيَ

800- Sabit'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Enes bize Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in namazını anlatırdı. Namaz esnasında rükûdan doğrulup kıyamda öyle dururdu ki biz (secdeye varmayı) unuttu derdik. (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 821)

۸۰۱ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رُكُوعُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسُجُودُهُ وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ وَبَيْنَ السُّجُودَيْنِ قَرِيبًا مِنَ السَّوَاءِ

801- Berâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in rûkusü, secdesi, rükûdan doğrulduğundaki kıyam ve iki secde arasında ki oturuşu birbirine yakındı.

۸۰۲ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ قَالَ كَانَ مَالِكُ بْنُ الْحُوَيْرِثِ يُرِينَا كَيْفَ كَانَ صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَاكَ فِي غَيْرِ وَقْتٍ صَلَاةً فَقَامَ فَأَمَكَنَ الْقِيَامَ ثُمَّ رَكَعَ فَأَمَكَنَ الرُّكُوعَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَأَنْصَبَ هُنَيْةً قَالَ فَصَلَّى بِنَا صَلَاةَ شَيْخِنَا هَذَا أَبِي بُرَيْدٍ وَكَانَ أَبُو بُرَيْدٍ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السُّجْدَةِ الْآخِرَةِ اسْتَوَى قَاعِدًا ثُمَّ نَهَضَ

802- Ebu Galabe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mâlik ibnul- Huveyris, bize Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in namazının nasıl olduğunu gösteriyordu. Bu ise namaz vakti dışında bir va-

kitti. Ayağa kalkıp kıyama durdu. Sonra rükûya varıp, rükûsunu tam yaptı. Sonra rükûdan doğrulunca biraz bekledi. Dedi ki: Bize bu şeyhimiz, Ebu Bureyd namazı kıldırıldı. Ebu Bureyd, secdeden başını kaldırdığında dümdüz oturur sonra ayağa kalkardı.

۱۲۸- بَابُ يَهُوْيَ بِالتَّكْبِيرِ حِينَ يَسْجُدُ

128- Secdeye Tekbirle Birlikte Eğilmek Bâbı

وَقَالَ نَافِعٌ كَانَ ابْنُ عُمَرَ يَضَعُ يَدَيْهِ قَبْلَ رُكْبَتَيْهِ

İbnu Ömer, secdeye vardığında önce ellerini sonra da dizlerini koyardı.

۸۰۳ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ وَأَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ كَانَ يُكَبِّرُ فِي كُلِّ صَلَاةٍ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ وَغَيْرِهَا فِي رَمَضَانَ وَغَيْرِهِ لِيُكَبِّرَ حِينَ يَقُومُ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْكَعُ ثُمَّ يَقُولُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ثُمَّ يَقُولُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ قَبْلَ أَنْ يَسْجُدَ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ أَكْبَرُ حِينَ يَهُوِي سَاجِدًا ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَسْجُدُ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ مِنَ الْجُلُوسِ فِي الْاِثْنَتَيْنِ وَيَفْعَلُ ذَلِكَ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ ثُمَّ يَقُولُ حِينَ يَنْصَرِفُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنِّي لَأَقْرَبُكُمْ شَبْهًا بِصَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ كَانَتْ هَذِهِ لَصَلَاتِهِ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا

803- Ebu Bekir İbnu Abdurrahman İbnul-Haris İbnu Hişam ve Ebu Seleme İbnu Abdurrahman şöyle haber verdiler:

Ebu Hureyre, farz ve diğer namazlarda, Ramazan ayında ve diğerlerinde bütün namazlarda tekbir alırdı. Namaza kalktığına tekbir alırdı. Sonra rükûya vardığında tekbir alırdı. Sonra secde etmeden önce “Semi-allahulimen- hamideh” der sonra da “Rabbenâ velekel hamd” derdi. Secde için eğilince Allahu Ekber derdi. Sonra başını secdeden kaldırırken Al-

lahu Ekber derdi. Sonra secde ettiğinde tekbir alırdı. Sonra secdeden başını kaldırıncı tekbir alırdı. İkinci rekâta otururken kalkarken tekbir alırdı. Bunu her rekâtında tâ ki namazını bitirene kadar böyle yapardı. Namazını bitirince şöyle derdi. Nefsimi elimde tutan Allah'a yemin olsun ki ben Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellemın namazına en çok benzeteninizim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın dünyadan ayrılanı (yani vefatına) kadar namazı işte böyleydi.

٨٠٤ - قَالَ وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ يَقُولُ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ يَدْعُو لِرِجَالٍ فَيَسْمِيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ أُنِجْ الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعِيَّاشَ بْنَ أَبِي رِبِيعَةَ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ اشْدُدْ وَطَأَتَكَ عَلَى مُضَرَ وَاجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ سِنِينَ كَسَنِي يُوسُفَ وَأَهْلَ الْمَشْرِقِ يَوْمَئِذٍ مِنْ مُضَرَ مُخَالِفُونَ لَهُ

804- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem rûkûdan doğrulunca "Semjallâhulimen hamidch Rabbena velekel hamd" derdi. İsimlerini zikrederek bazı kimselere dua ederdi. "Allahım! Velid ibnul- Velid'i, Seleme ibnu Hişam'ı, Ayyaş ibnu Ebi Rabia'yı ve müminlerden zayıf olanları kurtar." "Allahım! Mudar kabilesini daha şiddetli çiğne. Onları Yusuf aleyhisselamın yıllarına benzet." Mudar'ın doğu tarafında olanlar Müslümanlara muhalif idiler.

٨٠٥ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ غَيْرَ مَرَّةٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ سَقَطَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ فَرَسٍ وَرَبَّمَا قَالَ سُفْيَانُ مِنْ فَرَسٍ فَجَحَشَ شَقَّةُ الْأَيْمَنِ فَدَخَلْنَا عَلَيْهِ نَعُوذُهُ فَحَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَصَلَّى بِنَا قَاعِدًا وَقَعَدْنَا وَقَالَ سُفْيَانُ مَرَّةً صَلَّيْنَا قُعُودًا فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ قَالَ إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا قَالَ سُفْيَانُ كَذَا جَاءَ بِهِ مَعْمَرٌ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ لَقَدْ حَفِظَ كَذَا قَالَ الزُّهْرِيُّ وَلَكَ الْحَمْدُ

حَفِظْتُ مِنْ شِقِّهِ الْإِيمَانَ فَلَمَّا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِ الزُّهْرِيِّ قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ وَأَنَا عِنْدَهُ فَجَحِشَ سَاقَهُ الْإِيمَانَ

805- Enes İbnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem attan düştü. Vücudunun sağ tarafı yaralandı. O'nu ziyaret için yanına geldik. Namaz vakti girdi ve bize oturarak namaz kıldırdı ve bizler de oturduk. Bir keresinde Sufyan dedi ki: Oturarak namaz kıldık. Namazı bitirdikten sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İmam kendisine uyulması içindir. İmam tekbir aldığı anda siz de tekbir alın. Rükû ettiğinde siz de rükû edin. Rükûdan doğrulduğunda sizler de doğrulun. "Semiallahulimen hamideh" dediğinde "Rabbena velekel hamd" deyin. Secde ettiğinde siz de secde edin. Sufyan dedi ki: "Ma'mer bunun gibi mi?" rivayet etti "evet" dedim. Dedi ki: Ondan ezberledi Zûhrî "Velekel hamd" dedi ben sağ tarafından yaralandı dediğini ezberledim. Biz Zûhrî'nin yanından çıktığımızda İbnu Cüreyc, ben de Zûhrî'nin yanında bulunduğum hâlde sağ bacağından yaralandı dedi.

۱۲۹ - بَابُ فَضْلِ السُّجُودِ

129- Secde Etmenin Fazileti Bâbı

۸۰۶ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ وَعَطَاءُ بْنُ يَزِيدَ اللَّيْثِيُّ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ أَخْبَرَهُمَا أَنَّ النَّاسَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ هَلْ تُمَارُونَ فِي الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَيْسَ دُونَهُ سَحَابٌ قَالُوا لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَهَلْ تُمَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ قَالُوا لَا قَالَ فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ كَذَلِكَ يُخْشَرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ شَيْئًا فَلْيَتَّبِعْ فَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الشَّمْسَ وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الْقَمَرَ وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الطَّوَاغِيتَ وَتَبَقَى هَذِهِ الْأُمَّةُ فِيهَا مُنَافِقُوهَا فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ فَيَقُولُونَ هَذَا مَكَائِنَا حَتَّى يَأْتِيَنَا رَبُّنَا إِذَا جَاءَ رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ فَيَأْتِيهِمُ اللَّهُ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ فَيَقُولُونَ أَلَيْسَ رَبُّنَا فَيَدْعُوهُمْ فَيُضْرَبُ الصِّرَاطُ بَيْنَ ظَهْرَانِي جَهَنَّمَ فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يَجُوزُ مِنَ الرُّسُلِ

بِأَمْرِهِ وَلَا يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ إِلَّا الرُّسُلُ وَكَلَامُ الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ اللَّهُمَّ سَلِّمْ وَسَلِّمْ وَفِي جَهَنَّمَ كَلَالِبُ مِثْلِ شَوْكِ السَّغْدَانِ هَلْ رَأَيْتُمْ شَوْكَ السَّغْدَانِ قَالُوا نَعَمْ قَالَ فَإِنَّهَا مِثْلُ شَوْكِ السَّغْدَانِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَعْلَمُ قَدْرَ عَظَمِهَا إِلَّا اللَّهُ تَخَطَّفُ النَّاسُ بِأَعْمَالِهِمْ فَمِنْهُمْ مَنْ يُوقِ بِعَمَلِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يُخْرَدُلُ ثُمَّ يَنْجُو حَتَّى إِذَا أَرَادَ اللَّهُ رَحْمَةً مِنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ أَمَرَ اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يُخْرِجُوا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ فَيُخْرِجُونَهُمْ وَيَعْرِفُونَهُمْ بِآثَارِ السُّجُودِ وَحَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ أَنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجُودِ فَيُخْرِجُونَ مِنَ النَّارِ فِكْلُ ابْنِ آدَمَ تَأْكُلُهُ النَّارُ إِلَّا أَثَرَ السُّجُودِ فَيُخْرِجُونَ مِنَ النَّارِ قَدْ امْتَحَشُوا فَيَصُبُّ عَلَيْهِمْ مَاءُ الْحَيَاةِ فَيَنْتَبِثُونَ كَمَا تَنْتَبِثُ الْحَبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ ثُمَّ يَفْرُغُ اللَّهُ مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ وَيَبْقَى رَجُلٌ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَهُوَ آخِرُ أَهْلِ النَّارِ دُخُولًا الْجَنَّةَ مُقْبِلٌ بِوَجْهِهِ قَبْلَ النَّارِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَصْرِفْ وَجْهِي عَنِ النَّارِ قَدْ قَشَبَنِي رِيحُهَا وَأَحْرَقَنِي ذُكَاؤُهَا فَيَقُولُ هَلْ عَسَيْتَ إِنْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَ ذَلِكَ فَيَقُولُ لَا وَعِزَّتِكَ فَيُعْطِي اللَّهُ مَا يَشَاءُ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ فَيَصْرِفُ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ فَإِذَا أَقْبَلَ بِهِ عَلَى الْجَنَّةِ رَأَى بِهَجَّتِهَا سَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْكُتَ ثُمَّ قَالَ يَا رَبِّ قَدْ مَنَنِي عِنْدَ بَابِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ أَلَيْسَ قَدْ أُعْطِيتَ الْعُهُودَ وَالْمِثَاقَ أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنْتَ سَأَلْتَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لَا أَكُونُ أَشَقَى خَلْقِكَ فَيَقُولُ فَمَا عَسَيْتَ إِنْ أُعْطِيتَ ذَلِكَ أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَهُ فَيَقُولُ لَا وَعِزَّتِكَ لَا أَسْأَلُ غَيْرَ ذَلِكَ فَيُعْطِي رَبُّهُ مَا يَشَاءُ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ فَيَقْدُمُهُ إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَإِذَا بَلَغَ بَابَهَا فَرَأَى زَهْرَتَهَا وَمَا فِيهَا مِنَ التَّضَرُّعِ وَالسُّرُورِ فَيَسْكُتُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَسْكُتَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ فَيَقُولُ اللَّهُ وَيَحْكُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا أَغْدَرَكَ أَلَيْسَ قَدْ أُعْطِيتَ الْعُهُودَ وَالْمِثَاقَ أَنْ لَا تَسْأَلَ غَيْرَ الَّذِي أُعْطِيتَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لَا تَجْعَلْنِي أَشَقَى خَلْقِكَ فَيَضْحَكُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْهُ ثُمَّ يَأْذُنُ لَهُ فِي دُخُولِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ تَمَنَّيَ حَتَّى إِذَا انْقَطَعَ أَمْنِيَّتُهُ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ كَذَا وَكَذَا أَقْبَلَ يُذَكِّرُهُ رَبُّهُ حَتَّى إِذَا انْتَهَتْ بِهِ الْأَمَانِيُّ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ لِأَبِي

هُرَيْرَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ اللَّهُ لَكَ ذَلِكَ وَعَشْرَةٌ أَمْثَالَهُ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ لَمْ أَحْفَظْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا قَوْلَهُ لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ إِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ ذَلِكَ لَكَ وَعَشْرَةٌ أَمْثَالَهُ

806- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar ey Allah'ın Rasûlü! Kıyamet günü Rabbimizi görecekmiz? dediler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Hiç bir bulut olmadığı zaman dolunayı görmede birbirinizle itişip kakışır mısınız? buyurdu. Hayır, ey Allah'ın Rasûlü dediler, Allah Rasûlü dedi ki: Bulut olmadığı zaman güneşi görmede birbirinizle itişip kakışır mısınız? Hayır dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İşte sizler de Rabbinizi öylece göreceksiniz.” Kıyamet günü insanlar toplanırlar ve Allah azze ve celle onlara der ki: Her kim neye tapıyor idiye ona tâbi olsun. Onlardan kimi güneşe kimisi aya kimi de tagutlara tâbi olur. Bu ümmet kalır ve içlerinde münafıklar vardır. Allah azze ve celle onlara gelip der ki: Ben sizin Rabbinizim. Onlar derler ki: Rabbimiz gelene kadar burası bizim mekânımızdır. Rabbimiz geldiğinde biz O'nu tanırız. Allah azze ve celle, onlara gelip der ki: Ben sizin Rabbinizim. Onlar, sen bizim rabbimizsin derler. Allah azze ve celle onları çağırır. Sırat köprüsü cehennemin orta yerine kurulur. Peygamberler içinde ümmetiyle ordan ilk geçecek ben olurum. O gün peygamberlerin sözü “Allahumme sellim, sellim” (Allah selâmet ver, selâmet ver) Cehennemde sa'dân dikenine benzer kancalar vardır. Sizler sa'dân dikenini gördünüz mü? Evet dediler. O tıpkı sa'dân dikenini gibidir. Ancak, onun ne kadar büyük olduğunu Allah bilir. Bu kancalar, insanları amellerinden dolayı kaparlar. Onlardan kimi ameli sebebiyle helâk olur, kimi de hardal tanesi gibi ezildikten sonra kurtulur. Allah azze ve celle cehennem ehlinden rahmet etmek istediğinde meleklerine Allah'a ibadet edenleri çıkarmalarını emreder. Melekler onları çıkarırlar. Onları secde izlerinden tanırırlar. Allah azze ve celle cehenneme secde izini yemeyi, onu yakmayı haram kılmıştır. Onlar cehennemden çıkarlar. Cehennem Ademoğullarının secde izi hariç bütününü yer. Bunlar cehennemden kavrulup kapkara olarak çıkarlar. Üzerlerine hayat suyu dökülür. Selin uğradığı tohum gibi biterler. Sonra Allah azze ve celle kulları arasındaki hükmünü tamamlar. Cennet ile Cehennem arasında bir adam kalır. O ise cehennem ehlinden cennete girecek olan sonuncu şahıstır. O şa-

hıs, yüzü cehennem tarafına çevrilmiş bir hâlde der ki: Ey Rabbim! Yüzümü ateşten döndür. Onun kokusu beni zehirledi ve onun parlaklığı beni yakıyor. Allah azze ve celle der ki: Dediğin yapılırsa bundan başka bir şey istemeycek misin? Adam, izzetine yemin olsun ki hayır der. Allah azze ve celle o ahd ve misaktan ona dilediğini verir. Allah onun yüzünü cehennemden uzaklaştırır. O şahsın yüzü cennete döndürüldüğünde, cennetin görkemini cennet ehlinin sevincini görür. Allah'ın dilediği kadar susar. Sonra der ki: Ey Rabbim! Beni cennetin kapısına yaklaştır. Allah azze ve celle ona der ki: Daha önce istediğin şeyler dışında başka bir şey istemeyeceğine dair ahd ve mısak vermemişmiydin? Adam dedi ki: Ey Rabbim! İnsanların en mutsuzu, sıkıntı çekenini ben olmayayım. Allah azze ve celle derki: Umarım bu istediğini verdiğimde, başka bir şey istemeyesin. Ahd ve mısaktan dilediğini verir ve onu cennetin kapısına yaklaştırır. Cennetin kapısına geldiğinde, orada ki güzelliği, parıltı ve mutluluğu görür. Allah'ın susmasını dilediği kadar susar. Der ki: Ey Rabbim! Beni cennetine girdir. Allah azze ve celle der ki: Sana yazıklar olsun ey Âdemoğlu, sen ne sözünde durmaz kimsesin! Verdiğimden başka bir şey istemeyeceğine dair ben senden ahd ve mısak almamış mıydım? Adam der ki: Ey Rabbim! Ben yarattıklarının en mutsuzu, en sıkıntı çekenini olmayayım. Onun bu sözünden dolayı Allah azze ve celle güler. Sonra o kimseye cennete girmesine izin verilir. Allah azze ve celle ona der ki: Temenni et, O'da temenni eder. Hatta onun temennileri, istekleri bitince Allah azze ve celle ona bunu ve bunu da iste diye ona hatırlatmada bulunur. İstekleri bitince Allah Teâlâ ona der ki: Bu istediklerin ve bununla beraber bir misli verildi."

Ebu Said el- Hudri, Ebu Hureyre'ye -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah azze ve celle dedi ki: Bu bunun on misli sana verilmiştir." Ebu Hureyre dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Bu ve bununla beraber bir misli sana verildi" sözünden başkasını ezberlemedim. Ebu Said dedi ki: Ben onu şöyle derken işittim: Bu ve bunun on misli sana verildi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6573, 7437)

١٣٠ - بَابُ يُنْدِي ضَبْعَيْهِ وَيُجَالِي فِي السُّجُودِ

130- Secde de Pazuları Açmak ve Karnını Uyluklarında Uzaklaştırmak Bâbı

٨٠٧ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنِي بَكْرُ بْنُ مُضَرَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ ابْنِ هُرْمَزٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَالِكِ ابْنِ بُحَيْتَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا صَلَّى فَرَجَ بَيْنَ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْدُوَ بَيَاضُ إِبْطِيهِ وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ نَحْوَهُ

807- Abdullah ibnu Mâlik ibnu Buhayne'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namazında, secde ettiğinde koltuk altının beyazlığı görünecek kadar pazularının arasını açardı. Leys dedi ki: Cafer ibnu Rabia aynı rivayeti etti.

١٣١ - بَابُ يَسْتَقْبِلُ بِأَطْرَافِ رِجْلَيْهِ الْقِبْلَةَ

131- Kişinin Namazında Ayak Parmaklarının Uçlarını Kibleye Yöneltilmesi Bâbı

قَالَ أَبُو حُمَيْدٍ السَّاعِدِيُّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bunu Ebu Humeyd es- Sâdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden bildirdi.

١٣٢ - بَابُ إِذَا لَمْ يُتِمَّ السُّجُودَ

132- Bâb: Secdesini Tam Yapmadığı Zaman

٨٠٨ - حَدَّثَنَا الصَّلْتُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَهْدِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ رَأَى رَجُلًا لَا يُتِمُّ رُكُوعَهُ وَلَا سُجُودَهُ فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ قَالَ لَهُ حُذَيْفَةُ مَا صَلَّيْتَ قَالَ وَأَخْسِبُهُ قَالَ وَلَوْ مَتَّ مَتَّ عَلَى غَيْرِ سُنَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

808- Ebu Vâil Huzeyfe'den bildirdi:

Huzeyfe, -Allah ondan razı olsun- rükûsunu ve secdesini tamamlamayan birini gördü. Adam namazını tamamladığında Huzeyfe -Allah ondan razı olsun- ona dedi ki: Sen namaz kılmış olmadın. Şöyle dediğini sa-

nıyorum. Şayet bu hal üzere ölürsen, Muhammed sallallahu aleyhi ve sel-
lemin sünneti üzere ölmüş olmazsın.

۱۳۳- بَاب السُّجُودِ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظَمٍ

133- Yedi Kemik Üzere Secde Etme Bâbı

۸۰۹ - حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ
ابْنِ عَبَّاسٍ أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْضَاءٍ وَلَا يَكْفُ
شَعْرًا وَلَا تَوْبًا الْجَنْبَةَ وَالْيَدَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَالرَّجْلَيْنِ

809- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yedi uzuv üzere secde etmekle ve
namazda saç ve elbiseyi toplamamakla emrolundu: Alın ve burnun, eller,
dizler ve ayaklardır. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 810, 813, 815, 816)

۸۱۰ - حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ طَاوُسٍ عَنْ
ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَمَرْنَا أَنْ نَسْجُدَ
عَلَى سَبْعَةِ أَعْظَمٍ وَلَا نَكْفُ تَوْبًا وَلَا شَعْرًا

810- İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yedi ke-
mik üzere secde etmekle ve elbisemizle oynamamakla emrolunduk.”

۸۱۱ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ
الْعُظْمِيِّ حَدَّثَنَا الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ وَهُوَ غَيْرُ كَذُوبٍ قَالَ كُنَّا نُصَلِّي خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ لَمْ يَخْنِ أَحَدٌ مِنَّا ظَهْرَهُ حَتَّى يَضَعَ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَنْهَتَهُ عَلَى الْأَرْضِ

811- Bera İbnu Azib'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem alnını yere koymadıkça, bizler (secdeye varmak için) belimizi bükmezdik.

۱۳۴- بَابُ السُّجُودِ عَلَى الْأَفِّ

134- Burun Üstüne Secde Etmek Bâbı

۸۱۲ - حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرْتُ أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ عَلَى الْجَنَّةِ وَأَشَارَ بِيَدِهِ عَلَى أَلْفِهِ وَالْيَدَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَأَطْرَافِ الْقَدَمَيْنِ وَلَا تُكْفَتِ الثَّيَابُ وَالشَّعَرُ

812- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yedi kemik üzere secde etmekle emrolundum: Alnı üzerine -eliyle burnuna işaret etti- (yani secde ettiğinde alnı ve burnu birlikte yere değmesi gerekir) iki eli, iki dizi ve ayak parmaklarının uçları. Namazda iken elbiseyi ve saçları toplamaktan da yasaklandık.

۱۳۵- بَابُ السُّجُودِ عَلَى الْأَفِّ وَالسُّجُودِ عَلَى الطِّينِ

135- Çamur İçinde İken Burnu Üzerine Secde Etmek Bâbı

۸۱۳ - حَدَّثَنَا مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ الطَّلَقْتُ إِلَى أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ فَقُلْتُ أَلَا تَخْرُجُ بِنَا إِلَى التَّخْلِ لَتَحْدُثُ فَخَرَجَ فَقَالَ قُلْتُ حَدَّثَنِي مَا سَمِعْتَ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ قَالَ اعْتَكَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشَرَ الْأَوَّلِ مِنْ رَمَضَانَ وَاعْتَكَفْنَا مَعَهُ فَأَنَاءَهُ جِبْرِيلُ فَقَالَ إِنَّ الَّذِي تَطْلُبُ أَمَامَكَ فَاعْتَكَفَ الْعَشَرَ الْاَوْسَطَ فَاعْتَكَفْنَا مَعَهُ فَأَنَاءَهُ جِبْرِيلُ فَقَالَ إِنَّ الَّذِي تَطْلُبُ أَمَامَكَ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطِيئًا صَبِيحَةَ عِشْرِينَ مِنْ رَمَضَانَ فَقَالَ مَنْ كَانَ اعْتَكَفَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَلْيَرْجِعْ فَإِنِّي أَرَيْتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَإِنِّي لَسَيِّئُهَا وَإِنَّهَا فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ فِي وَثْرٍ وَإِنِّي
رَأَيْتُ كَأَنِّي أَسْجُدُ فِي طِينٍ وَمَاءٍ وَكَانَ سَقْفُ الْمَسْجِدِ جَرِيدَ النَّخْلِ وَمَا نَرَى فِي
السَّمَاءِ شَيْئًا فَجَاءَتْ قَرْعَةً فَأَمْطَرْنَا فَصَلَّى بِنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى رَأَيْتُ
أَثَرَ الطِّينِ وَالْمَاءِ عَلَى جَبْهَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَرْكَبَتِهِ تُصَدِّقُ رُؤْيَاهُ

813- Ebu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Said el-Hudri'nin yanına gelip dedim ki: Bizimle beraber, hurmalığa gelemiz misin, seninle konuşalım. O da çıktı. Dedim ki: Kadir gecesi hakkında Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden işittiğini bana bildir: Dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayının ilk on gününde itikâfa girdi. Biz'de O'nunla beraber itikâfa girdik. O'na Cibril gelip dedi ki: Senin aradığın ileridedir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ortada ki on gün içinde (yani onu ile yirmisi arası) itikâfa girdi. Biz de O'nunla beraber itikâfa girdik. Cibril, O'na gelip dedi ki: Senin aradığın ileridedir. Ramazan ayının yirminci gününün sabahında Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kalıkıp şöyle buyurdu: "Her kim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte itikâf etmişse itikâfına devam etsin. Kadir Gecesi, Ramazan ayının son on gününde ve tek olan gecelerdedir. Ben rüyamda (çamur ve su üzerine secde ederken gördüm.)

Mescidin, tamamı hurma dallarından idi ve bizler gökyüzünü görmezdik. Bir bulut parçası geldi ve yağmur yağdı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize namaz kıldırđı. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem alnında ve burnunun ucunda çamur izini gördüm. Böylelikle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem görmüş olduğu rûya gerçekleşmiş oldu.

١٣٦- بَابُ عَقْدِ الْكِيَابِ وَشَدِّهَا وَمَنْ ضَمَّ إِلَيْهِ قَوْلَهُ إِذَا خَافَ أَنْ تُنْكَشِفَ عَوْرَتُهُ

136- Namazda İken Elbisenin Düğümlenmesi Ve Bağlanması ve Avret Yerinin Açılacağından Korkan Bir Kimsenin Elbisesini Birleştirmesi Bâbı

٨١٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كَانَ النَّاسُ يُصَلُّونَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُمْ عَاقِدُوا

أَزْرِهِمْ مِنَ الصَّغَرِ عَلَى رِقَابِهِمْ فَقِيلَ لِلنِّسَاءِ لَا تَرْفَعْنَ رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَسْتَوِيَ
الرِّجَالُ جُلُوسًا

814- Sehl İbnu Sad'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar küçüklüğünden dolayı boyunlarına bağladıkları hâlde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte namaz kılarlardı. Cemaatte bulunan kadınlara denildi ki: Erkekler tamamen doğrulup oturmadıkça başlarınızı secdeden kaldırmayın.

۱۳۷- بَابُ لَا يَكْفُ شَعْرًا

137- Namaz Kılan Kimse Saçlarını Avuçlamaz Bâbı

۸۱۵ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ وَهُوَ ابْنُ زَيْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ
دِينَارٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَسْجُدَ
عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ وَلَا يَكْفُ ثَوْبَهُ وَلَا شَعْرَهُ

815- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yedi kemik üzerine secde etmekle, elbisesini ve saçını toplamamakla emrolundu.

۱۳۸- بَابُ لَا يَكْفُ ثَوْبُهُ فِي الصَّلَاةِ

138- Namaz Kılan Kişi Namaz Kılarken Elbisesini Toplamaz Bâbı

۸۱۶ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّالَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ
طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَمَرْتُ
أَنْ أَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ لَا أَكْفُ شَعْرًا وَلَا ثَوْبًا

816- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Namazda

yedi (uzuv veya kemik) üzere secde etmekle saçı ve elbiseyi toplamamak-
la emrolundum.”

۱۳۹- بَابُ التَّسْبِيحِ وَالِدُّعَاءِ فِي السُّجُودِ

139- Secdede Dûa ve Tesbih Bâbı

۸۱۷ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ قَالَ حَدَّثَنِي مَنْصُورُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ عَنْ مُسْلِمٍ هُوَ ابْنُ صَيْحٍ أَبِي الضُّحَى عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَلْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ

817- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rükû ve secdesinde “Subhânekeal-lâhumme Rabbenâ ve bihamdike, Allâhummeğfirli (Rabbimiz olan Alla-hım! Hamdın ile seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederim. Allahım beni bağışla.)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kur'ân'da kendisine emre-dileni (yani Nasr sûresindeki “Rabbini hamd ile tesbih et” emrini) yerine getiriyordu.

۱۴۰- بَابُ الْمُكْثِ بَيْنَ السُّجُودَيْنِ

140- İki Secde Arasında Bir Müddet Beklemek Bâbı

۸۱۸ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ أَنَّ مَالِكََ بْنَ الْخُوَيْرِثِ قَالَ لِأَصْحَابِهِ أَلَا أُكْبِتُكُمْ صَلَاةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَذَاكَ فِي غَيْرِ حِينَ صَلَاةٍ فَقَامَ ثُمَّ رَكَعَ فَكَبَّرَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَامَ هُنْتِةً ثُمَّ سَجَدَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ هُنْتِةً فَصَلَّى صَلَاةَ عَمْرِو بْنِ سَلَمَةَ شَيْخِنَا هَذَا قَالَ أَيُّوبُ كَانَ يَفْعَلُ شَيْئًا لَمْ أَرَهُمْ يَفْعَلُونَهُ كَانَ يَقْعُدُ فِي الثَّلَاثَةِ أَوِ الرَّابِعَةِ

818- Ebu Gilâbe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mâlik ibnul- Huveyris ashabına şöyle dedi: Sizlere Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazını göstereyim mi? Bu, namaz vakti dışındaydı. Kalktı, sonra rükû etti ve tekbir aldı. Sonra rükûdan doğruldu ve az bir müddet durduktan sonra secde etti. Sonra rükûdan doğruldu ve az bir müddet durduktan sonra secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve az bir müddet durdu. Şeyhimiz Amr ibnu Seleme'nin namazını kıldı. Eyyüp dedi ki: Bir şey yapıyordu ki onların bunu yaptıklarını görmedim. Üçüncü veya dördüncü rekâta kalkarken oturuyordu.¹

٨١٩- قَالَ فَاتَيْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقَمْنَا عِنْدَهُ فَقَالَ لَوْ رَجَعْتُمْ إِلَى أَهْلِكُمْ صَلُّوا صَلَاةَ كَذَا فِي حِينٍ كَذَا صَلُّوا صَلَاةَ كَذَا فِي حِينٍ كَذَا فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَذِّنْ أَحَدُكُمْ وَلْيُؤْمَرْكُمْ أَكْبَرُكُمْ

819- Ebu Gilâbe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldik ve O'nun yanında bir müddet kaldık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ailelerinize dönseniz! Şu namazı, şu vakitte kılın. Şu namazı, şu vakitte kılın. Namaz vakti girdiğinde, içinizden biri ezan okusun ve en yaşlınız imam olup size namaz kıldırınsın.

٨٢٠- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الزُّبَيْرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ الْبَرَاءِ قَالَ كَانَ سُجُودُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرُكُوعُهُ وَقُعُودُهُ بَيْنَ اسْتِجْدَاتَيْنِ قَرِيبَا مِنَ السَّوَاءِ

820- Ebes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem secdesi, rükûsu ve iki secde arasındaki oturuşu birbirine yakın idi.

¹ Buna Celâletul- istirâha yani dinlenme oturuşu denir ki bu birinci rekâttan ikinci rekâta ve üçüncü rekâttan dördüncü rekâta kalkarken yapılır.

۸۲۱ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنِّي لَا أَلُو أَنْ أَصَلِّيَ بِكُمْ كَمَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِنَا قَالَ ثَابِتٌ كَانَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ يَصْنَعُ شَيْئًا لَمْ أَرَكُمُ نُصْنَعُونَهُ كَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَامَ حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ قَدْ نَسِيَ وَبَيْنَ السُّجْدَتَيْنِ حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ قَدْ نَسِيَ

821- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi bize nasıl namaz kıldırır gör-
düysem sizlere öylece namaz kıldarmaktan vazgeçmeyeceğim. Sâbit dedi
ki: Enes sizi yaparken görmediğim bir şeyi yapardı. Rükûdan doğruldu-
ğunda biri secdeye gitmeyi unuttu diyecek kadar kıyamda dururdu. İki
secde arasında birisi tekrar secde etmeyi unuttu diyecek kadar otururdu.

۱۴۱ - بَابُ لَا يَفْتَرِشُ ذِرَاعَيْهِ فِي السُّجُودِ

141- Secdede Kollar Yere Yapışacak Şekilde Yayılmaz Bâbı

وَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ سَجَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوَضَعَ يَدَيْهِ غَيْرَ مُفْتَرِشٍ
وَلَا قَابِضِهِمَا

Ebu Humeyd şöyle demiştir: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sec-
dede ellerini yere yaymadan ve birbirine yanaştırmaksızın koydu.

۸۲۲ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
قَالَ سَمِعْتُ قَازَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اعْتَدِلُوا
فِي السُّجُودِ وَلَا يَنْسُطْ أَحَدُكُمْ ذِرَاعَيْهِ الْبَسَاطَ الْكَلْبِ

822- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Secdede
elleri yere yaymak ve birbirine yanaştırmak hususunda itidalı olun. Siz-
den biriniz, kollarınız secdede iken köpeğin yaydığı gibi yaymasın.

١٤٢ - بَاب مَنْ اسْتَوَى قَاعِدًا فِي وَثَرٍ مِنْ صَلَاتِهِ ثُمَّ نَهَضَ

142- Namazının Tek Rekâtında Olduğunda Dümdüz Oturup (Celsetul-istirâha), Sonra Ayağa (Diğer Rekâta) Kalkan Kimse Bâbı

٨٢٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ قَالَ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ قَالَ أَخْبَرَنَا خَالِدُ الْحَذَّاءُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ الْخُوَيْرِثِ اللَّيْثِيُّ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فَإِذَا كَانَ فِي وَثَرٍ مِنْ صَلَاتِهِ لَمْ يَنْهَضْ حَتَّى يَسْتَوِيَ قَاعِدًا

823- Mâlik ibnul-Huveyris el- Leysi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Kendisi Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi namaz kılarken görmüştür. O namazının tek rekâtında (yani birinci ve üçüncü rekâtından sonra, kıyama yani ikinci ve dördüncü rekâta kalkmadan önce) dümdüz oturmaya kalkmazdı.

١٤٣ - بَاب كَيْفَ يَعْتَمِدُ عَلَى الْأَرْضِ إِذَا قَامَ مِنَ الرُّكْعَةِ

143- Bâb: Rekâttan Doğrulurken Yer Nasıl Dayanılır.

٨٢٤ - حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ قَالَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ قَالَ جَاءَنَا مَالِكُ بْنُ الْخُوَيْرِثِ فَصَلَّى بِنَا فِي مَسْجِدِنَا هَذَا فَقَالَ إِنِّي لَأُصَلِّي بِكُمْ وَمَا أُرِيدُ الصَّلَاةَ وَلَكِنْ أُرِيدُ أَنْ أَرِيكُمْ كَيْفَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي قَالَ أَيُّوبُ فَقُلْتُ لِأَبِي قِلَابَةَ وَكَيْفَ كَانَتْ صَلَاتُهُ قَالَ مِثْلَ صَلَاةِ شَيْخِنَا هَذَا يَعْنِي عَمْرُو بْنُ سَلَمَةَ قَالَ أَيُّوبُ وَكَانَ ذَلِكَ الشَّيْخُ يُتِمُّ التَّكْبِيرَ وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ عَنْ السُّجْدَةِ الثَّانِيَةِ جَلَسَ وَاعْتَمَدَ عَلَى الْأَرْضِ ثُمَّ قَامَ

824- Ebu Gilâbe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bize Mâlik ibnul-Huveyris geldi ve bu mescidimizde bize namaz kıldırıp ve şöyle dedi: Namaz kılmak istemediğim hâlde sizlere namaz kıldıracağım. Ancak ben, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi nasıl namaz kı-

lar gördüysem sizlere onu göstermek istiyorum.

Eyyub dedi ki: Ebû Gilâbe'ye dedim ki: O'nun namazı nasıl idi? O dedi ki: Şeyhimiz Amr ibnu Seleme'nin namazı gibiydi. Eyyub dedi ki: O şeyh tekbiri tamamlar, ikinci secdeden başını kaldırdığında oturur yere dayanarak kıyama kalkardı.

١٤٤ - بَابُ يُكَبِّرُ وَهُوَ يَنْهَضُ مِنَ السَّجْدَتَيْنِ وَكَانَ ابْنُ الزُّبَيْرِ يُكَبِّرُ فِي نَهْضَتِهِ

144- Bâb: Namaz Kılan Kimse İki Secdeden Kalkarken Tekbir Alır

İbnuz- Zubeyr kalkışında tekbir alırdı.

٨٢٥ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ صَلَّى لَنَا أَبُو سَعِيدٍ فَجَهَرَ بِالتَّكْبِيرِ حِينَ رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ وَحِينَ سَجَدَ وَحِينَ رَفَعَ وَحِينَ قَامَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ وَقَالَ هَكَذَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

825- Said ibnul- Hâris'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Said el- Hudri, bize (Medine'de) namaz kıldırdı. Secdeden başını kaldırdığında, ikinci rekâttan kıyama kalktığına açıktan tekbir aldı ve şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi böyle yaparken gördüm.

٨٢٦ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا غَيْلَانُ بْنُ جَرِيرٍ عَنْ مُطَرِّفٍ قَالَ صَلَّيْتُ أَنَا وَعِمْرَانُ صَلَاةَ خَلْفَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَكَانَ إِذَا سَجَدَ كَبَّرَ وَإِذَا رَفَعَ كَبَّرَ وَإِذَا نَهَضَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ كَبَّرَ فَلَمَّا سَلَّمَ أَخَذَ عِمْرَانُ بِيَدِي فَقَالَ لَقَدْ صَلَّيْنَا هَذَا صَلَاةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ قَالَ لَقَدْ ذَكَرْنِي هَذَا صَلَاةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

826- Mutarrif'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve İmran, Ali ibnu Ebu Talip'in arkasında namaz kıldık. Secde ettiğinde, secdeden başını kaldırdığında, ikinci rekâttan kıyama kalktığında tekbir aldı. Selam verdiğinde, İmran ellerimden tutup dedi ki: Bu zât bize Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in namazını kıldırdı. Veya da şöyle dedi: Bu zât bana, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in namazını hatırlattı.

١٤٥ - بَابُ سُنَّةِ الْجُلُوسِ فِي التَّشَهُّدِ

145- Teşehhüd Oturuşunda Uygulanan Sünnet Bâbı

وَكَانَتْ أُمُّ الدَّرْدَاءِ تَجْلِسُ فِي صَلَاتِهَا جَلْسَةَ الرَّجُلِ وَكَانَتْ فَحِيهَةً

Ummd-Derda namazında erkeklerin oturduğu gibi otururdu. O, fâkih bir kimse idi.

٨٢٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ كَانَ يَرَى عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَتَرَبَّعُ فِي الصَّلَاةِ إِذَا جَلَسَ فَفَعَلَتْهُ وَأَنَا يَوْمَئِذٍ حَدِيثُ السَّنِّ فَتَهَانِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَقَالَ إِنَّمَا سُنَّةُ الصَّلَاةِ أَنْ تَنْصِبَ رِجْلَكَ الْيُمْنَى وَتُنِيَّ الْيُسْرَى فَقُلْتُ إِنَّكَ تَفْعَلُ ذَلِكَ فَقَالَ إِنَّ رِجْلِي لَا تَحْمِلَانِي

827- Abdullah ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi.

Kendisi, Abdullah ibnu Ömer'in namazda teşehhüdde bağdaş kurarak oturduğunu gördü. Ben de aynını yaptım. O günlerde benim yaşıım küçüktü. Abdullah ibnu Ömer, beni böyle oturmaktan yasakladı ve şöyle dedi: Namazdaki sünnet sağ ayağını dikmen, sol ayağını ise bükmen. Ben O'na: Sen bağdaş kurarak oturuyorsun deyince, O, ayaklarım beni taşıyor demiştir.

۸۲۸ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ خَالِدٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ حَلْحَلَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ عَطَاءٍ وَحَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ وَيَزِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ حَلْحَلَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ عَطَاءٍ أَنَّهُ كَانَ جَالِسًا مَعَ نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْنَا صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ السَّاعِدِيُّ أَنَا كُنْتُ أَخْفَظُكُمْ لَصَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُهُ إِذَا كَبَّرَ جَعَلَ يَدَيْهِ حِذَاءَ مَنْكِبَيْهِ وَإِذَا رَكَعَ أَمَكَنَ يَدَيْهِ مِنْ رُكْبَتَيْهِ ثُمَّ هَضَرَ ظَهْرَهُ فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ اسْتَوَى حَتَّى يَفُودَ كُلُّ فَقَّارٍ مَكَانَهُ فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَ يَدَيْهِ غَيْرَ مُفْتَرِشٍ وَلَا قَابِضِهِمَا وَاسْتَقْبَلَ بِأَطْرَافِ أَصَابِعِ رِجْلَيْهِ الْقِبْلَةَ فَإِذَا جَلَسَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ جَلَسَ عَلَى رِجْلِهِ الْيُسْرَى وَنَصَبَ الْيُمْنَى وَإِذَا جَلَسَ فِي الرَّكْعَةِ الْآخِرَةِ قَدَّمَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى وَنَصَبَ الْآخِرَى وَقَعَدَ عَلَى مَقْعَدَتِهِ وَسَمِعَ اللَّيْثُ يَزِيدَ بْنَ أَبِي حَبِيبٍ وَيَزِيدَ بْنَ مُحَمَّدٍ بْنِ حَلْحَلَةَ وَابْنَ حَلْحَلَةَ مِنْ ابْنِ عَطَاءٍ قَالَ أَبُو صَالِحٍ عَنْ اللَّيْثِ كُلُّ فَقَّارٍ وَقَالَ ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَمْرٍو حَدَّثَهُ كُلُّ فَقَّارٍ

828- Muhammed ibnu Amr ibnu Atâ'dan, -Allah ondan razı olsun-

Kendisi, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in namazından bahsetti. Ebu Humeyd es-Sâdi dedi ki: Ben, içinizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi en iyi bileninizim. O'nun, iftitah tekbiri aldığı anda ellerini omuzları hizasına kadar kaldırdığını gördüm. Rükû ettiğinde elleriyle dizlerini tutardı. Sonra belini bükerek rükûdan doğrulur ve bütün omurga kemikleri yerlerine gelinceye kadar dümdüz dururdu. Secde ettiğinde ellerini yaymadan ve birbirine yanaştırmaksızın yere koydu. Ayak parmaklarının ucunu kıbleye doğru getirdi. İkinci rekâtta oturduğunda, sol ayağını bükerek üzerine oturdu ve sağ ayağını dikti. Son rekâtta oturduğunda sol ayağını ileri aldı ve sağ ayağını dikti ve makatının üzerine oturdu.

Bunu Leys, Yezid ibnu Ebu Habib'ten, Yezid, Muhammed ibnu Halhal'dan, ibnu Halhala da ibnu Atâ'dan işitti. Ebu Salih, Leys'ten şöyle dedi: "Her uzuv" ibnul- Mubarek, Yahya ibnu Eyyûb'tan şöyle dedi: Bana Yezid ibnu Ebi Habib bildirdi. Muhammed ibnu Amr, O'na şöyle

bildirdi: "Her uzuv."

١٤٦- بَاب مَنْ لَمْ يَرَ التَّشَهُّدَ الْأَوَّلَ وَاجِبًا لَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ مِنَ الرُّكْعَتَيْنِ وَلَمْ يَرْجِعْ

146- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in İkinci Rekâtta Kalkıp Geriye Dönmediği İçin, Birinci Teşehhüdü Vacip Görmeyen Kimse Bâbı

٨٢٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ هُرْمَزٍ مَوْلَى بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَقَالَ مَرَّةً مَوْلَى رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ ابْنَ بُحَيْنَةَ وَهُوَ مِنْ أَزْدِ شَنْوَاءَ وَهُوَ حَلِيفُ لَبْنِي عَبْدِ مَنَافٍ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى بِهِمْ الظُّهْرَ فَقَامَ فِي الرُّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ لَمْ يَجْلِسْ فَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ حَتَّى إِذَا قَضَى الصَّلَاةَ وَانْتَظَرَ النَّاسُ تَسْلِيمَهُ كَبَّرَ وَهُوَ جَالِسٌ فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يُسَلَّمَ ثُمَّ سَلَّمَ

829- Abdullah ibnu Buheyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onlara öğle namazını kıldırdı. İkinci rekâtta oturmadan ayağa kalktı. İnsanlar da O'nunla beraber kalktılar. Ancak Nebi sallallahu aleyhi ve sellem oturuyor olduğu hâlde tekbir aldı ve selam vermeden önce iki kere secde etti, sonra da selâm verdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 830, 1224, 1225, 1230)

١٤٧- بَاب التَّشَهُّدِ فِي الْأُولَى

147- Üç ve Dört Rekâtlı Namazlarda Birinci Oturuşta Teşehhüd Bâbı

٨٣٠ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا بَكْرٌ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَالِكٍ ابْنِ بُحَيْنَةَ قَالَ صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الظُّهْرَ فَقَامَ وَعَلَيْهِ جُلُوسٌ فَلَمَّا كَانَ فِي آخِرِ صَلَاتِهِ سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ

830- Abdullah ibnu Mâlik ibnu Buhayn'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize öğle namazını kıldırdı. İkinci rekâtta oturması gerekirken, O ayağa kalktı. Namazın sonuna geldiğinde oturuyor olduğu hâlde iki kere secde etti.

١٤٨ - بَابُ الشَّهَادَةِ فِي الْآخِرَةِ

148- Son Oturuşta Teşehhüd Bâbı

٨٣١ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْنَا السَّلَامُ عَلَى جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ السَّلَامُ عَلَى فُلَانٍ وَفُلَانٍ فَانْتَفَتَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّلَامُ فَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ فَإِنَّكُمْ إِذَا قُلْتُمُوهَا أَصَابَتْ كُلَّ عَبْدٍ لِلَّهِ صَالِحٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

831- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem arkasında namaz kıldığımızda şöyle dedik:

“Esselâm a'la Cibriile ve Mikâil, esselâm a'lâ fulanın ve fulan” (Selam Cibril'in Mikâil'in, falan ve falan meleklerin üzerine olsun) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize yüzünü dönüp şöyle buyurdu: “Selam, Allah'tır. Sizden biriniz namaz kıldığında şöyle desin: Ettehiyyâtu lillâhi vessalavâtu vettayyibât. Esselâmu aleyke eyyuhen- Nebiyyu verahmetullâhi ve berakâtuu. Esselâmu aleynâ ve a'lâ i'badillâhissâlihîn. Eşhedu ellâ ilâhe illalâh ve eşhedu enne Muhammeden abduhû ve Rasûlüh.” (Bütün selamlar, salavât ve güzellikler Allah'adır. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun ey Nebi! Selâm, bizim ve Allah'ın bütün salih kullarına ulaşır. Ben şahadet ederim ki, Allah'tan başka hakkıy-

la ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki Muhammed Allah'ın Kulu ve Rasûlüdür. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 835, 1202, 6230, 6265, 6328)

١٤٩ - بَاب الدُّعَاءِ قَبْلَ السَّلَامِ

149- Namazda Selamdan Önce Dua Etmek Bâbı

٨٣٢ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنَا عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَتْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو فِي الصَّلَاةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَفِتْنَةِ الْمَمَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ فَقَالَ لَهُ قَائِلٌ مَا أَكْثَرَ مَا تَسْتَعِيدُ مِنَ الْمَغْرَمِ فَقَالَ إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا غَرِمَ حَدَّثَ فَكَذَبَ وَوَعَدَ فَأَخْلَفَ

832- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazda şöyle dua ederdi: "Allahım! Kabir âzabından sana sığınırım. Mesih- Deccal'in fitnesinden sana sığınırım. Hayatın fitnesinden ve ölümün fitnesinden sana sığınırım. Allahım! Günah işlemekten ve borçlanmaktan sana sığınırım." Birisi O'na dedi ki: Borçtan Allah'a sığınmayı ne kadar da çok zikrediyorsun. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kimse borçlandığında, konuşur ve yalan söyler, söz verir ve sözünde durmaz." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 833, 2397, 6368, 6375, 6376, 6377)

٨٣٣ - وَعَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَعِيدُ فِي صَلَاتِهِ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ

833- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi namazda Deccâl'in fitnesinden Allah'a sığınırken işittim.

۸۳۴ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصَّدِيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَّمَنِي دُعَاءَ أَذْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي قَالَ قُلْ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّكُوبُ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

834- Ebu Bekir es- Siddik'tan, -Allah ondan razı olsun- O Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

Bana bir dua öğret de onunla namazımda dua edeyim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şöyle dua et: Allahım! Ben nefsimde çok zulmettim. Günâhları senden başkası bağışlamaz. Katundan bir mağfiretle beni bağışla. Bana merhamet et. Muhakkak ki sen kullarının günâhlarını bağışlayan ve bütün insanlara merhamet edensin.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6326, 7388)

۱۵۰ - بَاب مَا يُتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ بَعْدَ التَّشَهُّدِ وَلَيْسَ بِوَاجِبٍ

150- Teşehhüdden Sonra, (Selamdan Önce) Okunan Duânın Vâcib Olmadığı Bâbı

۸۳۵ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ الْأَعْمَشِ حَدَّثَنِي شَقِيقٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصَّلَاةِ قُلْنَا السَّلَامَ عَلَى اللَّهِ مِنْ عِبَادِهِ السَّلَامَ عَلَى فُلَانٍ وَفُلَانٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُولُوا السَّلَامَ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّلَامُ وَلَكِنْ قُولُوا التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامَ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامَ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ فَإِذَا قُلْتُمْ أَصَابَ كُلَّ عَبْدٍ فِي السَّمَاءِ أَوْ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ أَغْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُو

835- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldığımızda, şöyle dedik: Kullarından Allah'a selam olsun. Selâm falanın ve falanın üzerine olsun. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Selam Allah'ın üzerine olsun" demeyin. Selam, Allah'tır. Ancak şöyle deyin: *Ettehiyyâtü lillâhi vessalavâtu vet tayyibâtu. Eslâmu aleyke eyyuh-en-Nebiy-yu ve rahmetullâhi ve berakâtuh. Esselâmu aleynâ a'lâ i'badillâhis-sâlihîn. Eşhedu ellâ ilâhe illalâh ve eşhedu enne Muhammeden a'bduhu ve Rasûlüh*"

(Bütün selamlar, salavât ve güzellikler Allah'adır. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun.-Böyle dediğinizde gökte veya gökle yer arasındaki her kula ulaşır- Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek başka bir ilâh yoktur. Yine şehâdet ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.) Sonra istediği duayı seçer ve onunla dua eder."

١٥١ - بَاب مَنْ لَمْ يَمْسَحْ جَبْهَتَهُ وَأَنْفَهُ حَتَّى صَلَّى

151- Namazını Bitirene Kadar Alnında ve Burnundaki
(Çamur ve Su İzini) Eliyle Silmeyen Kimse Bâbı

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ رَأَيْتُ الْحُمَيْدِيَّ يَحْتَجُّ بِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْ لَا يَمْسَحَ الْجَبْهَةَ

فِي الصَّلَاةِ

Buhari dedi ki: Humeydi'yi, bu hadisi delil getirerek, alnın namazda silinmeyeceğini söylediğini gördüm.

٨٣٦ - حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ

قَالَ سَأَلْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ فَقَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْجُدُ

فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ فِي جَبْهَتِهِ

836- Ebu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Said el-Hudri'ye sordum. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallalla-

hu aleyhi ve sellemi suyun ve çamurun içinde secde ettiğini ve (namazdan sonra) alında çamur izini gördüm.

۱۵۲- بَابُ التَّسْلِيمِ

152- Namazın Sonunda Selam Verme Bâbı

۸۳۷- عَنْ هِنْدَ بِنْتِ الْحَارِثِ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَلَّمَ قَامَ النِّسَاءُ حِينَ يَقْضِي تَسْلِيمَهُ وَمَكَثَ يَسِيرًا قَبْلَ أَنْ يَقُومَ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ فَأَرَى وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَنَّ مَكْنَاهُ لِكَيْ يَنْفُذَ النِّسَاءُ قَبْلَ أَنْ يُذَرِّكَهُنَّ مِنَ انْصِرَافِ مِنَ الْقَوْمِ

837- Ummu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazda selam verdiğinde kadınlar selam verince hemen kalkardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkmadan önce az bir müddet beklerdi.

İbnu Şihâb dedi ki: Görüşüme göre -Allah en iyi bilendir- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazda selamdan sonra bir müddet beklemesi kadınların, Mescid'den dağılan cemaatin (yani erkeklerin) kendilerine ulaşmamaları içindir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 849, 850)

۱۵۳- بَابُ يُسَلِّمُ حِينَ يُسَلِّمُ الْإِمَامُ

153- Bâb: Cemaat, İmam Selam Verdiğinde Selam Verir

وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَسْتَحِبُّ إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ أَنْ يُسَلِّمَ مَنْ خَلْفَهُ

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- imam selam verdiğinde cemaatin de ardından selâm vermesini müstehâb gördü.

۸۳۸- حَدَّثَنَا حِبَّانُ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ

الزُّهْرِيِّ عَنْ مَخْمُودِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنْ عِثْبَانَ بْنِ مَالِكٍ قَالَ صَلَّيْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَسَلَّمْنَا حِينَ سَلَّمَ

838- İtban'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldık. Selam verdiği zaman, biz de selam verdik.

١٥٤ - بَاب مَنْ لَمْ يَرِ رَدَّ السَّلَامِ عَلَى الْإِمَامِ وَانْخَفَى بِتَسْلِيمِ الصَّلَاةِ

154- İmamın Selâmına Karşılık Selâmı Tekrar Etmeyen ve Namazın İki Selâmı ile İktifa Eden Kimse Bâbı

٨٣٩ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الرَّبِيعِ وَزَعَمَ أَنَّهُ عَقَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَقَلَ مَجَّةً مَجَّهَا مِنْ دَلْوٍ كَانَ فِي دَارِهِمْ

839- Zuhri'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mahmud ibnur- Rabi bana haber verdi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi hatırladığını söyledi. Evlerinde bulunan bir kuyudan ağzına su alıp yüzüne püskürttüğünü hatırladığını söyledi.

٨٤٠ - قَالَ سَمِعْتُ عَثْبَانَ بْنَ مَالِكٍ الْأَنْصَارِيَّ ثُمَّ أَخَذَ بَنِي سَالِمٍ قَالَ كُنْتُ أَصَلِّي لِقَوْمِي بَنِي سَالِمٍ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ إِنِّي أَلْكَرْتُ بَصْرِي وَإِنَّ السُّيُولَ تَحُولُ بَيْنِي وَبَيْنَ مَسْجِدِ قَوْمِي فَلَوَدِدْتُ أَنَّكَ جِئْتَ فَصَلَّيْتَ فِي بَيْتِي مَكَانًا حَتَّى آتِخِذَهُ مَسْجِدًا فَقَالَ أَفْعَلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَدَا عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ مَعَهُ بَعْدَ مَا اشْتَدَّ النَّهَارُ فَاسْتَأْذَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَذِنْتُ لَهُ فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى قَالَ أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أَصَلِّيَ مِنْ بَيْتِكَ فَأَشَارَ إِلَيْهِ مِنَ الْمَكَانِ الَّذِي أَحَبُّ أَنْ يُصَلِّيَ فِيهِ فَقَامَ فَصَفَّفْنَا خَلْفَهُ ثُمَّ سَلَّمَ وَسَلَّمْنَا حِينَ سَلَّمَ

840- İtban'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben kendi kavmim olan Salimoğullarına namaz kıldırıyordum. Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelip dedim ki: Benim gözlerim iyice zayıfladı. Benim ve kavmimin arasındaki (vadiye) gelen seller bana, mescide

gitmeme engel oluyor. Vallahi ben, senin evime gelip bir yerinde namaz kılmanı ve orayı mescid edinmeyi arzuladım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Yapacağım inşâallah” dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberinde Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- gün iyice aydınlandıktan sonra evime geldiler. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem evime girmek için izin istedi, ben de izin verdim. İçeri girdiğinde oturmadan: “Evinin neresinde namaz kılmamı istersin” buyurdu. Evinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılmasını istediğı yeri gösterdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaza durdu. Bizler de arkasında saf tuttuk. Sonra selâm verdi. Selâm verdiği zaman biz de selam verdik.

۱۵۵ - بَابُ الذِّكْرِ بَعْدَ الصَّلَاةِ

155- Namazdan Sonra Yapılan Zikirler Bâbı

۸۴۱ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو أَنَّ أَبَا مَعْبُدٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ رَفَعَ الصَّوْتِ بِالذِّكْرِ حِينَ يَنْصَرِفُ النَّاسُ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ كَانَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ كُنْتُ أَعْلَمُ إِذَا انْصَرَفُوا بِذَلِكَ إِذَا سَمِعْتُهُ

841- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

İnsanlar farz namazı bitirdikten sonra yüksek sesle zikretmek Nebi sallallahu aleyhi ve sellem zamanında olan bir şeydir.

İbnu Abbas şöyle dedi: Bu yüksek sesle yapılan zikirleri duyduğumda insanların namazı bitirdiklerini bilirdim. (Yani selamdan sonra Allah ekber denirdi.)

۸۴۲ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا عَمْرُو قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو مَعْبُدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كُنْتُ أَعْرِفُ الْقِضَاءَ صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالتَّكْبِيرِ

842- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin namazı bitirdiğini tekbir getirmesinden bilirdim. Yani selamdan sonra Allahuekber denirdi.

٨٤٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَمِيِّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ الْفُقَرَاءُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ مِنَ الْأَمْوَالِ بِالذَّرَجَاتِ الْعُلَا وَالنَّعِيمِ الْمُقِيمِ يُصَلُّونَ كَمَا لُصَلِّي وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ وَلَهُمْ فَضْلٌ مِنْ أَمْوَالٍ يَخْجُونَ بِهَا وَيَعْتَمِرُونَ وَيَجَاهِدُونَ وَيَتَصَدَّقُونَ قَالَ أَلَا أَحَدُكُمْ إِنْ أَخَذَكُمْ أَدْرَكْتُمْ مِنْ سَبَقِكُمْ وَلَمْ يَذَرِكْكُمْ أَحَدٌ بَعْدَكُمْ وَكُنْتُمْ خَيْرَ مَنْ أَتَيْتُمْ بَيْنَ ظَهْرَانِيهِ إِلَّا مَنْ عَمِلَ مِثْلَهُ تُسَبِّحُونَ وَتُحَمِّدُونَ وَتُكَبِّرُونَ خَلْفَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَاخْتَلَفْنَا بَيْنَنَا فَقَالَ بَعْضُنَا تُسَبِّحُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُحَمِّدُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتُكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ تَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ حَتَّى يَكُونَ مِنْهُمْ كُلُّهُمْ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ

843- Ebu Hureyre, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Fakirler Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelip dediler ki: Zenginler, yüce derecelere ve kalıcı nimetlere ulaşılar: Onlar bizim kıldığımız gibi namaz kılıyor, oruç tuttuğumuz gibi oruç tutuyorlar. Onların fazla malları, var ve onunla haccediyor ve umre yapıyorlar, cihad ediyor ve sadaka veriyorlar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Size bir iş bildireyim mi ki onu yaptığınızda sizleri (hayırda) geçenlere ulaşasınız ve sizden sonra sizlere kimse ulaşamasın? Bununla da aralarında bulunduğunuz insanlar içinde en hayırlısı sizler olasınız. Bunun aynı yapan kişi bundan müstesnadır: Her farz namazın ardından otuzüç kere Subhânallâh, otuzüç kere Elhamdulillah ve otuzüç kere Allahu Ekber dersiniz.

Bizler aramızda çelişkiye düştük. Bizden kimimiz, otuz üç kere Subhânallâh, otuz üç kere Elhamdulillâh ve otuz üç kere de Allahu Ekber şeklinde söyledi. Bunun üzerine bunu sormak için yanına döndüm. O şöyle dedi: *Subhânallâh, Elhamdulillâh Allahu Ekber*. Bunların her birinden otuz üç kere söyleyin. (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 6329)

٨٤٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ وَرَادٍ كَاتِبِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ أَمَلَى عَلَيَّ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ فِي كِتَابٍ إِلَى مُعَاوِيَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ فِي ذِكْرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخُذْهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ وَقَالَ شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ بِهَذَا وَعَنْ الْحَكَمِ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ مُخَيَّمَةَ عَنْ وَرَادٍ بِهَذَا وَقَالَ الْحَسَنُ الْجَدُّ غَنَى

844- Muğira ibnu Şu'be'nin kâtibi Verrad'da -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Muğire ibnu Şu'be, Muaviye'ye gönderilmek üzere bana yazdırdığı bir mektupta şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem her farz namazın ardından şöyle derdi. *La ilâhe illallâhu vahdehu lâ şerîkeleh lehel-mulku velehul-hamdu ve huve a'lâ kulli şey in gadir.*

Allâhumme lâ mânia lima e'tayte, vela mu'tiye limâ menâ'te, velâ yenfu zel-ceddi minkel cedd" (Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek başka bir ilah yoktur. O tektir ve O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'nadır ve O, here şeye kâdirdir. Allahım! Senin verdiğini engelleyecek, engellediğini de verecek yoktur. Hiçbir makam sahibinin makamı senin katında fayda vermez.)

Şu'be bunu Abdulmelik'ten rivayet etti. Yine Şu'be, Hakem'den O da Kâsım ibnu Muhaymina'dan, O'da Verad'dan bunu rivayet etti. Hasen dedi ki: el- Ceddu kelimesi zenginlik manasına gelir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1477. 2408, 5975, 6330, 6473. 6615)

١٥٦ - بَابُ يَسْتَقْبِلُ الْإِمَامُ الثَّانِيَ إِذَا سَلَّمَ

156- Bâb: İmam Selam Verince Yüzünü Cemaata Yönelir

٨٤٥ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ بْنُ حَازِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ

845- Semra ibnu Cundeb'ten,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz kıldığında yüzünü bize doğru dönerdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1142, 1386, 2085, 2791, 3236, 3354, 4674, 6096)

٨٤٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّهُ قَالَ صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَّةِ عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلَةِ فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ هَلْ تَذَرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ قَالَ أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ وَأَمَّا مَنْ قَالَ بِنُوءٍ كَذَا وَكَذَا فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ

846- Zeyd ibnu Hâlid el- Cuhen'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yağmurlu bir gecenin ardından Hudeybiye'de bize sabah namazını kıldırdı. Namazı bitirdikten sonra yüzünü insanlara doğru yönelerek şöyle buyurdu: "Rabbimizin ne dilediğini biliyor musunuz?" Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kullarımdan bazıları mümin olarak, bazıları da kâfir olarak sabahladı. Her kim, Allah'ın fazlı ve rahmetiyle üzerimize yağmur indirildi demişse bana imân etmiş yıldızları ise inkâr etmiştir. Her kim de falanca ve falanca yıldız sayesinde üzerimize yağmur indirildi derse o da, yıldıza iman etmiş beni ise inkâr etmiştir." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1038, 4147)

٨٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُنِيرٍ سَمِعَ يَزِيدَ بْنَ هَارُونَ قَالَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ أَخَّرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ ذَاتَ لَيْلَةٍ إِلَى شَطْرِ اللَّيْلِ ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا فَلَمَّا صَلَّى أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ إِنَّ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا وَرَقَدُوا وَإِنَّكُمْ لَنْ تَزَالُوا فِي صَلَاةٍ مَا انْتَبَهْتُمْ الصَّلَاةَ

847- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece yatsı namazını gece yarısına kadar geciktirdi. Sonra evinden bizim yanımıza geldi. Namazı kıldırdıktan sonra yüzünü bize dönerek şöyle buyurdu: "İnsanlar, namazlarını kılıp uyudular. Sizler namazı beklediğiniz müddetçe namazdaymış gibi ecir almaya devam ettiniz."

١٥٧ - بَابُ مُكْثِ الْإِمَامِ فِي مُصَلَّاهُ بَعْدَ السَّلَامِ

157- Selamdan Sonra İmamın Mihrabta Bir Müddet Beklemesi Bâbı

٨٤٨ - وَقَالَ لَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ يُصَلِّي فِي مَكَانِهِ الَّذِي صَلَّى فِيهِ الْفَرِيضَةُ وَفَعَلَهُ الْقَاسِمُ وَيَذْكُرُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ لَا يَتَطَوَّعُ الْإِمَامُ فِي مَكَانِهِ وَلَمْ يَصِحَّ

848- Nafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer namazını kıldığı yerde nafil namazı da kılardı. Kasım ibnu Muhammed ibnu Ebi Bekir es-Sıddık da böyle yaptı.

Ebu Hureyre'nin, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in "İmam farz namazını kıldırdığı yerde nafil namaz kılamaz dediği rivayet olunur ki bu sahih değıl, zayıftır.

٨٤٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ هِنْدِ بِنْتِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا سَلَّمَ يَمُكُّثُ فِي مَكَانِهِ يَسِيرًا قَالَ ابْنُ شِهَابٍ فَنَرَى وَاللَّهِ أَغْلَمَ لَكِنِّي يَنْفَذُ مَنْ يَنْصَرِفُ مِنَ النِّسَاءِ

849- Ummu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem selam verdiğinde, namaz kıldığı yerde bir müddet beklerdi.

İbnu Şihab dedi ki: Zannederim -en iyisini bilen Allah'tır- bu kadınların namazdan çıkıp (erkeklerden önce) evlerine varmaları için.

٨٥٠- وَقَالَ ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا نَافِعُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ أَخْبَرَنِي جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ أَنَّ ابْنَ شِهَابٍ كَتَبَ إِلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي هِنْدُ بِنْتُ الْحَارِثِ الْفَرَّاسِيَّةُ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَتْ مِنْ صَوَاحِبَاتِهَا قَالَتْ كَانَ يُسَلِّمُ فَيَنْصَرِفُ النِّسَاءُ فَيَدْخُلْنَ بُيُوتَهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَنْصَرِفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي هِنْدُ الْفَرَّاسِيَّةُ وَقَالَ عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ حَدَّثَنِي هِنْدُ الْفَرَّاسِيَّةُ وَقَالَ الزُّبَيْدِيُّ أَخْبَرَنِي الزُّهْرِيُّ أَنَّ هِنْدَ بِنْتَ الْحَارِثِ الْقُرَشِيَّةَ أَخْبَرَتْهُ وَكَانَتْ تَحْتَ مَعْبَدِ بْنِ الْمُقَدَّادِ وَهُوَ حَلِيفُ بَنِي زُهْرَةَ وَكَانَتْ تَدْخُلُ عَلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ حَدَّثَنِي هِنْدُ الْقُرَشِيَّةُ وَقَالَ ابْنُ أَبِي عَتَبٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ هِنْدِ الْفَرَّاسِيَّةِ وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَهُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ امْرَأَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ حَدَّثَتْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

850- Ummu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem selam verip yerinden ayrılmadan önce, kadınlar mescidden ayrılırlar ve evlerine ulaşırlardı.

١٥٨- بَابُ مَنْ صَلَّى بِالنَّاسِ فَذَكَرَ حَاجَةً فَتَخَطَّاهُمْ

158- İnsanlara Namaz Kıldırıdıktan Sonra Bir İhtiyacını Hatırlayan ve Boydan Boya Geçip Giden Kimse Bâbı

٨٥١- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ بْنُ مَيْمُونٍ قَالَ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عُقْبَةَ قَالَ صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ الْعَصْرِ فَسَلَّمَ ثُمَّ قَامَ مُسْرِعًا فَتَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ إِلَى بَعْضِ حُجَرِ نِسَائِهِ فَفَزِعَ النَّاسُ مِنْ سُرْعَتِهِ فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ فَرَأَى أَلَهُمْ عَجَبُوا مِنْ سُرْعَتِهِ فَقَالَ ذَكَرْتُ شَيْئًا مِنْ تَبَرِّ عِنْدَنَا فَكَرِهْتُ أَنْ يَخْبِسَنِي فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ

851- Ukbe'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Medine'de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem arkasında ikinci namazını kıldım. Selam verdi. Sonra kalkıp, hızlı bir şekilde insanların omuzlarından boydan boya geçerek hanımlarından bazısının odalarına gitti. İnsanlar O'nun bu acele davranmasından dolayı şaşırdılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisinin bu şekilde acele davranmasından dolayı şaşırdıklarını görünce şöyle buyurdu: "Yanımızda olan altını hatırladım da o altını düşünerek beni meşgul etmesi ve beni Allah'ı anmaktan alıkoyması hoşuma gitmedi, bu yüzden onun dağıtılmasını emrettim." (Hadisin geçtiğı diğer yerler: 1221, 1430)

١٥٩ - بَابُ الْإِنْفَتَالِ وَالْإِصْرَافِ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَالِ

159- Namazdan Sonra Oturduğı Yerden Sağından ve Solundan Ayrılıp Uzaklaşan Kimse Bâbı

وَكَانَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ يَنْفَتِلُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ يَسَارِهِ وَيَعِيبُ عَلَى مَنْ يَتَوَخَّى
أَوْ مَنْ يَعْمِدُ الْإِنْفَتَالَ عَنْ يَمِينِهِ

Enes namazda oturduğı yerin sağından ve solundan uzaklaşır ve sağından uzaklaşmaya niyetlenen kimseyi de ayıplardı.

٨٥٢ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُمَيْرٍ
عَنِ الْأَسْوَدِ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ لَا يَجْعَلْ أَحَدُكُمْ لِلشَّيْطَانِ شَيْئًا مِنْ صَلَاتِهِ يَرَى أَنْ
حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ لَا يَنْصَرِفَ إِلَّا عَنْ يَمِينِهِ لَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَثِيرًا
يَنْصَرِفُ عَنْ يَسَارِهِ

852- Abdullah ibnu Mesud'dan,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Sizden biriniz namazını bitirdikten sonra oturduğum yerden ille de sağ tarafımdan ayrılıp benim üzerime haktır zannıyla şeytana namazından bir pay ayırmasın. Ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi çokca sol tarafından namazdan sonra oturduğı yerden ayrılırken gördüm.

١٦٠ - بَاب مَا جَاءَ فِي الثُّومِ النَّيِّ وَالْبَصَلِ وَالْكُرَّاثِ وَقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَكَلَ الثُّومَ أَوْ الْبَصَلَ مِنَ الْجُوعِ أَوْ غَيْرِهِ فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا

160- Çiğ Sarımsak, Soğan ve Pırasa Yiyen Kimse Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu : “Her kim açlıktan veya başka bir sebepten dolayı sarımsak ve soğan yerse kesinlikle bizim mescidimize yaklaşmasın.”

٨٥٣ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي غَزْوَةِ خَيْبَرِ مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ يَغْنِي الثُّومَ فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا

853- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Hayber savaşında iken şöyle buyurdu: “Kim bu ağaçtan yani sarımsak yerse kesinlikle bizim mescidimize yaklaşmasın.”

٨٥٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ يُرِيدُ الثُّومَ فَلَا يَغْشَا فِي مَسَاجِدِنَا قُلْتُ مَا يَغْنِي بِهِ قَالَ مَا أَرَاهُ يَغْنِي إِلَّا نَيْتُهُ وَقَالَ مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ إِلَّا نَيْتُهُ

854- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bu ağaçtan yerse -sarmısağı kastediyor- bizim mescidlerimize gelmesin.”

Dedim ki: Bununla neyi kastediyor? Dedi ki: Bununla onun çiğ olarak yenmesini kastettiğini sanıyorum. Mahlad ibnu Yezid dedi ki: Ancak onun pis kokusundan dolayı yasaklanmıştır.

٨٥٥ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَفِيرٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ زَعَمَ أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ زَعَمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَعْتَزِلْنَا أَوْ قَالَ فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِقَدْرِ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بُقُولٍ فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا فَسَأَلَ فَأَخْبَرَ بِمَا فِيهَا مِنَ الْبُقُولِ فَقَالَ قَرَّبُوهَا إِلَيَّ بَعْضُ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ فَلَمَّا رَأَاهُ كَرِهَ أَكْلَهَا قَالَ كُلْ فَإِنِّي أَنَا جِي مَنْ لَا تُنَاجِي وَقَالَ أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ أَنَّ ابْنَ بَدْرٍ وَقَالَ ابْنُ وَهْبٍ يَعْنِي طَبَقًا فِيهِ خَضِرَاتٌ وَلَمْ يَذْكُرِ اللَّيْثُ وَأَبُو صَفْوَانَ عَنْ يُونُسَ قِصَّةَ الْقَدْرِ فَلَا أَذْرِي هُوَ مِنْ قَوْلِ الزُّهْرِيِّ أَوْ فِي الْحَدِيثِ

855- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim sarımsak veya soğan yerse bizim mescidimizden uzak dursun ve evinde otursun.”

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme içinde bitki cinsinden sebzeler bulunan bir tencere getirildi ve içinde bir koku hissetti. Bu kokunun ne olduğunu sordu. Kendisine onun içinde olan bitkiler haber verildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “O’nu bana yaklaştıran” buyurdu. As-hâbından bazı kimseler O’nun yanında idiler. Tencerenin içindeki sebzeleri görünce hoşuna gitmedi ve “Sen ye, muhakkak ki ben, senin buluşmadığın (meleklerle) buluşurum” buyurdu.

Ahmed ibnu Salih, ibnu Vehb'den Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme içinde yeşillikler bulunan bir tabak getirildi, demiştir.

Leys ve Ebu Safvan, Yunus'tan bu tencere kıssasını zikretmemişlerdir. Buhari, bunun Zuhrinin sözü mü yoksa hadisten mi olduğunu bilmiyorum demiştir.

٨٥٦ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ سَأَلَ رَجُلٌ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ مَا سَمِعْتَ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي الثُّومِ فَقَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا يَقْرَبْنَا أَوْ لَا يُصَلِّينَ مَعَنَا

856- Abdulaziz'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Enes'e: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sarımsak hakkında ne dediğini işittin mi, diye sordu. Enes dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim bu ağaçtan (sarımsaktan) yerse bize yaklaşmasın veya bizimle beraber namaz kılmasın. (Hadisin geçtiği diğer yer: 5451)

١٦١- بَابُ وُضُوءِ الصَّيَّانِ وَمَتَى يَجِبُ عَلَيْهِمُ الْغُسْلُ وَالطُّهُورُ
وَحُضُورِهِمُ الْجَمَاعَةَ وَالْعِيدَيْنِ وَالْجَنَائِزَ وَصُفُوفِهِمْ

161- Çocuğun Abdest Alması, Gusül ve Temizliğin Ne Zaman Üzerlerine Vacib Olacağı, Cemaate, Bayram ve Cenaze Namazlarına ve saflarına Hazır Bulunmaları Bâbı

٨٥٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنِي عُذْرَةُ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ الشَّيْبَانِيَّ قَالَ سَمِعْتُ الشَّعْبِيَّ قَالَ أَخْبَرَنِي مَنْ مَرَّ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى قَبْرِ مَثْبُودٍ فَأَمَّهُمْ وَصَفُّوا عَلَيْهِ فَقُلْتُ يَا أَبَا عَمْرٍو مَنْ حَدَّثَكَ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ

857- Şa'bi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bana, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir kabre uğrayan kimse haber verdi ki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onlara imam olmuş, onlarda o kabrin arkasında saf tutmuşlardı. Ben dedim ki: Ey Ebu Amr! Bunu sana kim bildirdi? O ibnu Abbas, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1247, 1319, 1321, 1322, 1326)

٨٥٨- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنِي صَفْوَانُ بْنُ سُلَيْمٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ

858- Ebu Said el Hudri'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Buluğa girmiş her erkeğin Cuma günü gusletmesi vâcibtir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 879, 880, 895)

٨٥٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو قَالَ أَخْبَرَنِي كُرَيْبٌ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ بَتُّ عِنْدَ خَالَتِي مِثْمُونَةَ لَيْلَةً فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا كَانَ فِي بَعْضِ اللَّيْلِ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَوَضَّأَ مِنْ شَنْ مَعْلَقٍ وَضُوءًا خَفِيفًا يُخَفِّفُهُ عَمْرُو وَيَقْلِلُهُ جَدًّا ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي فَقَمَتُ فَتَوَضَّأْتُ نَحْوًا مِمَّا تَوَضَّأَ ثُمَّ جَنَتُ فَقَمْتُ عَنْ يَسَارِهِ فَحَوَّلَنِي فَجَعَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ ثُمَّ صَلَّى مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ اضْطَجَعَ فَنَامَ حَتَّى نَفَخَ فَاتَاهُ الْمُتَادِي يَأْذُكُهُ بِالصَّلَاةِ فَقَامَ مَعَهُ إِلَى الصَّلَاةِ فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ قُلْنَا لَعَمْرُؤُا إِنَّ نَاسًا يَقُولُونَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَنَامُ عَيْنُهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ قَالَ عَمْرُو سَمِعْتُ عُبَيْدَ بْنَ عُمَيْرٍ يَقُولُ إِنَّ رُؤْيَا الْأَنْبِيَاءِ وَخَيُّ ثُمَّ قَرَأَ ﴿إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ﴾

859- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir gece,teyzem Meymûne'nin yanında geceledim. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem uyudu. Gecedden bir kısmı olunca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve asılı olan bir kırbadan hafif bir abdest aldı -Amr, bunun çok hafif bir abdest olduğunu söylemiştir.- Sonra namaza durdu. Ben de kalktım ve O'nun abdestine benzer bir abdest aldım. Sonra gelip soluna durdum. Beni tutup sağ tarafına getirdi. Sonra Allah'ın dilediği kadar namaz kıldı. Sonra uzandı ve uyudu. Öyle ki O'nun uyku sesi duyuldu. Müezzin gelip O'na namaz vaktini bildirdi. O'nunla birlikte kalktı ve abdest almadan namaz kıldırdı.

Amr'a dedik ki: İnsanlar, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in gözleri uyur, ancak kalbi uyumaz diyorlar. Amr dedi ki: Ubeyd ibnu Umeyr'i şöyle derken işittim: Peygamberlerin rüyaları vahiydir. Sonra şu ayeti okudu: “*Ben rüyamda seni kurban ettiğimi görüyorum.*” (Sâffat:152)

٨٦٠ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ جَدَّهُ مُلَيْكَةَ دَعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَطَعَامٍ صَنَعْتُهُ فَأَكَلَ مِنْهُ فَقَالَ قَوْمُوا فَلَا صَلَواتِ بِكُمْ فَقُمْتُ إِلَى حَصِيرٍ لَنَا قَدْ اسْوَدَّ مِنْ طُولِ مَا لَبِثَ فَتَضَخْتُ بِمَاءٍ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْيَتِيمُ مَعِيَ وَالْعَجُوزُ مِنْ وَرَائِنَا فَصَلَّى بِنَا رَكَعَتَيْنِ

860- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun-

O'nun neyesi Muleyke, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yaptığı bir yemeğe davet etti. Ondan yeyip şöyle buyurdu: "Kalkın da sizlere bir namaz kıldırayım." Ben kalkıp çok kullanmaktan dolayı siyahlaşan hasırımızı serdim ve üzerine su serptim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp namaza durdu. Benimle beraber bir yetim ve arkamıza da nenem saf tutup namaza durduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize iki rekât namaz kıldırdı.

٨٦١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ أَقْبَلْتُ رَاكِبًا عَلَى حِمَارٍ أَكَّانَ وَأَنَا يَوْمَئِذٍ قَدْ نَاهَزْتُ الْإِخْلَامَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ بِمَعْنَى إِلَى غَيْرِ جِدَارٍ فَمَرَزْتُ بَيْنَ يَدَيِ بَعْضِ الصَّفِّ فَتَزَلْتُ وَأُرْسَلْتُ الْاَكَّانَ ثَرَعٌ وَدَخَلْتُ فِي الصَّفِّ فَلَمْ يُنْكِرْ ذَلِكَ عَلَيَّ أَحَدٌ

861- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mina'da bir duvara yönelmeksiniz insanlara namaz kıldırırken, ben dişi bir merkebin üzerinde karşıdan geldim. Ben o günlerde bülüğ çağına yaklaştım. Bazı safların önünden geçtim. Merkebiden inip otlaması için onu salıverdim. Namaz kılmak için safa dâhil oldum. Böyle yapmama kimse bir şey demedi.

٨٦٢ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ أَعْتَمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ عِيَّاشٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْعِشَاءِ حَتَّى نَادَاهُ عُمَرُ قَدْ نَامَ النِّسَاءُ وَالصِّبْيَانُ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ يُصَلِّي هَذِهِ الصَّلَاةَ غَيْرُكُمْ وَلَمْ يَكُنْ أَحَدٌ يَوْمِنَدٍ يُصَلِّي غَيْرَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ

862- Aişe'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ömer -Allah ondan razı olsun- "kadınlar ve çocuklar uyudular" diye nidâ edene kadar yatsı namazını geciktirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evinden Mescid'e çıkıp şöyle buyurdu: "Şu anda yeryüzünde sizden başka bu namazı kılan kimse yoktur."

O günler de Medine ehli dışında namaz kılan kimse yoktu.

٨٦٣ - حَدَّثَنَا عُمَرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَابِسٍ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لَهُ رَجُلٌ شَهِدْتَ الْخُرُوجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَعَمْ وَلَوْ لَا مَكَانِي مِنْهُ مَا شَهِدْتُهُ يَغْنِي مِنْ صِغَرِهِ أَتَى الْعَلَمَ الَّذِي عِنْدَ دَارِ كَثِيرِ بْنِ الصَّلْتِ ثُمَّ خَطَبَ ثُمَّ أَتَى النِّسَاءَ فَوَعَّظَهُنَّ وَذَكَرَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ أَنْ يَتَصَدَّقْنَ فَجَعَلَتِ الْمَرْأَةُ تُهْوِي بِيَدِهَا إِلَى حَلْقِهَا ثَلَاثًا فِي ثَوْبٍ بِلَالٍ ثُمَّ أَتَى هُوَ وَبِلَالُ النَّبِيِّ

863- Abdurrahman ibnu Abbas'tan,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adamı, ibnu Abbas'a -Allah ondan razı olsun- şöyle derken işittim: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bayram namazında hazır bulundun mu? İbnu Abbas evet dedi. Şayet O'nun yanında mekânın (değerim) olmasaydı (yaşımın küçüklüğünden dolayı) şâhid olamayacaktım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kesir ibnus-Salt'ın

evinin yanındaki sütunun yanına geldi ve orada hutbe verdi. Sonra kadınların yanına gelip onlara nasihat etti ve onlara sadaka vermelerini emretti. Kadınlar, ellerinde olan yüzük ve bilezikleri boyunlarındaki gerdanlıkları çıkarıp Bilâl'in elbisesine atmaya başladılar. Sonra O ve Bilâl evine döndü.

١٦٢- بَابُ خُرُوجِ النِّسَاءِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِاللَّيْلِ وَالْفَلَسِ

162- Kadınların Geceleyin ve Alaca Karanlıkta Mescide Çıkmaları Bâbı

٨٦٤ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْعَتَمَةِ حَتَّى نَادَاهُ عُمَرُ نَامَ النِّسَاءُ وَالصَّبِيَّانُ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا يَنْتَظِرُهَا أَحَدٌ غَيْرُكُمْ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ وَلَا يُصَلِّي يَوْمَئِذٍ إِلَّا بِالْمَدِينَةِ وَكَانُوا يُصَلُّونَ الْعَتَمَةَ فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَغِيبَ الشَّفَقُ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ

864- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ömer kadınlar ve çocuklar uyudular diye nâda edene kadar yatsı namazını geciktirdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem evinden Mescid'e çıkıp şöyle buyurdu: "Şu anda yeryüzünde bu namazı sizden başkası beklemiyor" O günlerde sadece Medine'de namaz kılınıyordu.

٨٦٥ - حَدَّثَنَا عُيَيْنَةُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ حَنْظَلَةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا اسْتَأَذَنْكُمْ نِسَاؤُكُمْ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسْجِدِ فَأَذْكُوا لَهُنَّ تَابَعَهُ شُعْبَةُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

865- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadınları-

nız, geceleyin mescide gitmek için izin istediklerinde onlara izin verin.”

Bu hadisi Şu'be, A'meş'ten O'da Mucahid'den O'da ibnu Ömer'-den O'da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayetle Ubeydullah ibnu Musa'ya mutabaat etmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 873, 899, 900, 5238.)

٨٦٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ

163- Âlim İmamın Kıyamını İnsanların Beklemesi Bâbı

٨٦٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ

الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي هِنْدُ بِنْتُ الْحَارِثِ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَتْهَا أَنَّ النَّسَاءَ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنَّ إِذَا سَلَمْنَ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ قُمْنَ وَكَبَّتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَنْ صَلَّى مِنَ الرِّجَالِ مَا شَاءَ اللَّهُ فَإِذَا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ الرِّجَالُ

866- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında kadınlar farz namazında selam verdiklerinde kalkarlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberinde olan erkekler Allah'ın dilediği kadar yerlerinde kalırlardı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktığında onlar da kalkarlardı.

٨٦٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ

يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيُصَلِّي الصُّبْحَ فَيَنْصَرِفُ النَّسَاءُ مُتَلَفِّعَاتٍ بِمِرْوَطِهِنَّ مَا يُغْرِقْنَ مِنَ الْفَلَسِ

867- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kıldırdıktan sonra kadınlar Mescidden evlerine giderler ve örtülerine bürülü olduklarından ve alaca karanlıktan dolayı tanınmazlardı.

٨٦٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَسْكِينٍ قَالَ حَدَّثَنَا بَشْرُ بْنُ بَكْرِ أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ الْأَلَصَارِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَأَقُومُ إِلَى الصَّلَاةِ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَطُولَ فِيهَا فَاسْمَعْ بُكَاءَ الصَّبِيِّ فَاتَجَوَّزْ فِي صَلَاتِي كَرَاهِيَةً أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمِّهِ

868- Ebu Katâde el- Ensâri'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben namaza durduğumda namazı uzatmak isterim. Ancak, çocuğun ağlama sesini duyarım da, annesine bunun meşakkat vereceğinden endişe ederek namazımı kısa tutarım.”

٨٦٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَوْ أَذْرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَخَذَتِ النِّسَاءُ لَمَتَّعَهُنَّ كَمَا مُنِعَتْ نِسَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ قُلْتُ لِعُمَرَةَ أَوْ مُنِعْنَ قَالَتْ نَعَمْ

869- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisinden sonra kadınların yaptıklarını görseydi İsrailoğullarının kadınlarının (Mescide Çıkmaları) yasaklandığı gibi onları da bundan yasaklardı.

Yahya ibnu Said dedi ki: Amra'ya dedim ki: İsrailoğullarının kadınları mescide gitmekten yasaklandılar mı? Amra, evet, dedi.

١٦٤ - بَابُ صَلَاةِ النِّسَاءِ خَلْفَ الرِّجَالِ

164- Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları Bâbı

٨٧٠ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ قَزَعَةَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ هِنْدِ بِنْتِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَلَّمَ إِذَا سَلَّمَ قَامَ النِّسَاءُ حِينَ يَقْضِي تَسْلِيمَهُ وَيَمْكُثُ هُوَ فِي مَقَامِهِ يَسِيرًا

قَبْلَ أَنْ يَقُومَ قَالَ تَرَى وَاللَّهِ أَغْلَمَ أَنَّ ذَلِكَ كَانَ لِكَيْ يَنْصَرِفَ النِّسَاءُ قَبْلَ أَنْ يُذَرِّكَهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الرِّجَالِ

870- Ummu Seleme'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazda selam verdiğinde, kadınlar selamdan hemen sonra kalkarlar, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkmadan önce bir müddet bulunduğu yerde beklerdi. Zuhri dedi ki: Biz bunu Allah en iyi bilendir, Kadınların erkeklerden birisinin kendilerine ulaşmaması için çıktıkları görüşünde idik.

٨٧١ - حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلِيمٍ فَقُمْتُ وَبَعِثْتُ خَلْفَهُ وَأُمُّ سَلِيمٍ خَلْفَنَا

871- Enes'ten,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ummu Suleym'in evinde namaz kıldırdı. Ben ve bir yetim O'nun arkasında namaza durduk. Ummu Suleym de arkamızda namaza durdu.

١٦٥ - بَابُ سُرْعَةِ انْصِرَافِ النِّسَاءِ مِنَ الصُّبْحِ وَقِلَّةِ مَقَامِهِنَّ فِي الْمَسْجِدِ

165- Sabah Namazını Mescidde Kıldıktan Sonra Kadınların Mescidden Hızlıca Ayırılmaları ve Mescidde Az Bir Müddet Kalmaları Bâbı

٨٧٢ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا فَلْيَحْ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي الصُّبْحَ بِفُلَسٍ فَيَنْصَرِفْنَ نِسَاءُ الْمُؤْمِنِينَ لَا يَعْرِفْنَ مِنَ الْفُلَسِ أَوْ لَا يَعْرِفُ بَعْضُهُنَّ بَعْضًا

872- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını alaca ka-

ranlıkta kıldırdı. Mümin kadınlar namazdan ayrılırlar ve alaca karanlıktan tanınmazlardı veya onların bazıları bazısını tanıyamazdı.

١٦٦ - بَابُ اسْتِئْذَانِ الْمَرْأَةِ زَوْجَهَا بِالْخُرُوجِ إِلَى الْمَسْجِدِ

166- Kadının, Mescide Gitmek İçin Kocasından İzin İstemesi Bâbı

٨٧٣ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَأْذَنْتِ امْرَأَةٌ أَحَدَكُمْ فَلَا يَمْنَعُهَا

873- Salim ibnu Abdullah,-Allah ondan razı olsun- babasından O'da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den bildirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden birinizin hanımı mescide gitmek için izin istediğinde, onu bundan yasaklamasın."

١٦٧ - بَابُ صَلَاةِ النِّسَاءِ خَلْفَ الرِّجَالِ

167- Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları

٨٧٤ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتٍ أَمْ سَلِيمٍ فَقُمْتُ وَبَيْتِمْ خَلْفَهُ وَأَمْ سَلِيمٍ خَلْفَنَا

874- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ummu Suleym'in evinde namaz kıldırdı. Ben ve bir yetim O'nun arkasında, Ummu Suleym de bizim aramızda namaza durdu.

٨٧٥ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ قَزَعَةَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ هِنْدِ بِنْتِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَلَّمَ قَامَ النِّسَاءُ حِينَ يَقْضِي تَسْلِيمَهُ وَيَمْكُثُ هُوَ فِي مَقَامِهِ يَسِيرًا

قَبْلَ أَنْ يَقُومَ قَالَ نَرَى وَاللَّهِ أَغْلَمُ أَنَّ ذَلِكَ كَانَ لِكَيْ يَنْصَرِفَ النِّسَاءُ قَبْلَ أَنْ
يُذِرْكَهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الرِّجَالِ

875- Ummu Seleme'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem selam verdiğinde, kadınlar selamdan hemen sonra kalkarlar, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkmadan önce bir müddet bulunduğu yerde beklerdi. Ummu Seleme dedi ki: Biz bunu – Allah en iyi bilendir- kadınların, erkeklerden birinin kendilerine ulaşmaması için çıktıkları görüşünde idik.

۱۱- كِتَابُ الْجُمُعَةِ

11- CUMA NAMAZI KİTÂBI

۱- بَابُ فَرَضِ الْجُمُعَةِ لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾

1- Cuma Namazı'nın Farz Oluşu Bâbı

Allah Teâlâ şöyle buyurdu: “Cuma günü namaz için seslenildiğinde, alışverişi bırakarak Allah’ın zikrine koşun. Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır.” (Cuma: 9)

۸۷۶- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ هُرْمَزَ الْأَعْرَجَ مَوْلَى رَبِيعَةَ بْنِ الْحَارِثِ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ نَحْنُ الْأَخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَهُمْ أُولُوا الْكِتَابِ مِنْ قَبْلِنَا ثُمَّ هَذَا يَوْمُهُمُ الَّذِي فُرِضَ عَلَيْهِمْ فَاخْتَلَفُوا فِيهِ فَهَذَا اللَّهُ فَالْتَأَسُّ لَنَا فِيهِ تَبَعَ الْيَهُودُ غَدًا وَالتَّصَارَى بَعْدَ غَدٍ

876- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bizler dünyada zaman olarak sonradan gelenleriz, kıyamet günü ise öne geçenleriz. (Yani Muhammed ümmeti diğer ümmetlere nazaran dünyada sonra gelenler olsa da ahirette öne geçenleriz: İlk haşrolunacak, ilk hesaba çekilecek olan bizleriz.) (Yahudi ve Hristiyanlara bizden önce kitap (Tevrat

ve İncil) verildi. Sonra bu (Cuma günü) onların üzerine farz kılındı. Ancak onlar bu hususta ihtilaf ettiler. Allah o günü bize verdi. İnsanlar bu konuda bize tâbidirler. Yahudilere yarın (Cumartesi), Hristiyanlara ise yarından sonra (Pazar günü) verildi.

٢- بَابُ فَضْلِ الْغُسْلِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَهَلْ عَلَى الصَّبِيِّ شُهُودُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَوْ عَلَى النِّسَاءِ

2- Cuma Günü Gusletme'nin Fazileti Bâbı Çocukların Veya Kadınların Cuma Namazına Gelmeleri Gerekir mi?

٨٧٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيَغْتَسِلْ

877- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz Cuma namazına geldiğinde gusletsin.” (Hadisin geçtiği diğer yerler; 894, 919)

٨٧٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ أَسْمَاءَ قَالَ أَخْبَرَنَا جُوَيْرِيَةُ بْنُ أَسْمَاءَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ بَيْنَمَا هُوَ قَائِمٌ فِي الْخُطْبَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ الْأَوَّلِينَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَادَاهُ عُمَرُ آيَةُ سَاعَةِ هَذِهِ قَالَ إِنِّي شَغُلْتُ فَلَمْ أَقْلِبْ إِلَى أَهْلِي حَتَّى سَمِعْتُ التَّائِذِينَ فَلَمْ أَرِذْ أَنْ تَوَضَّأْتُ فَقَالَ وَالْوُضُوءُ أَيْضًا وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْمُرُ بِالْغُسْلِ

878- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul Hattâb, Cuma günü hutbe verirken, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından ilk muhacirlerden bir adam Mescide girdi.

Ömer ona şöyle seslendi. “Namaza bu gecikme de neyin nesi? Adam dedi ki: Ben meşgul idim. Ailemin yanına geldiğimde ezanı işittim ve sadece abdest alıp gelebildim. Ömer dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emrettiğini bildiğin hâlde sadece abdest alıp mı geldin?

۸۷۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ

879- Ebu Said el- Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cuma günü gusletmek bülûğ çağına girmiş kimsenin üzerine vâcibtir.”

۳- بَابُ الطَّيْبِ لِلْجُمُعَةِ

3- Cuma Namazı İçin Güzel Koku Sürünmek Bâbı

۸۸۰ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ الْمُكَدِّرِ قَالَ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ سُلَيْمٍ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ أَشْهَدُ عَلَى أَبِي سَعِيدٍ قَالَ أَشْهَدُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ وَأَنْ يَسْتَنْ وَأَنْ يَمَسَّ طَيْبًا إِنْ وَجَدَ قَالَ عَمْرُو أَمَّا الْغُسْلُ فَأَشْهَدُ أَنَّهُ وَاجِبٌ وَأَمَّا الْاسْتِنَانُ وَالطَّيْبُ فَاللَّهُ أَغْلَمُ أَوْاجِبٌ هُوَ أَمْ لَا وَلَكِنْ هَكَذَا فِي الْحَدِيثِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ هُوَ أَخُو مُحَمَّدِ بْنِ الْمُكَدِّرِ وَلَمْ يُسَمَّ أَبُو بَكْرٍ هَذَا رَوَاهُ عَنْهُ بُكَيْرُ بْنُ الْأَشَجِّ وَسَعِيدُ بْنُ أَبِي هِلَالٍ وَعِدَّةٌ وَكَانَ مُحَمَّدُ بْنُ الْمُكَدِّرِ يُكْنَى بِأَبِي بَكْرٍ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ

880- Ebu Said'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cuma günü gusletmek, misvak kullanmak ve şayet bulabilirse koku sürünmesi her bülûğ çağına giren kimsenin üzerine vâcibtir.”

Amr dedi ki: Gusletmenin vâcib olduğuna şâhidlik ederim. Ancak misvak kullanmak ve güzel koku sürünmek en iyisini Allah bilir, onun vâcib olup olmadığını bilmiyorum. Ancak, hadiste böyle gelmiştir.

٤ - بَابُ فَضْلِ الْجُمُعَةِ

4- Cuma Namazının Fazileti Bâbı

٨٨١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ سُمَيِّ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ السَّمَّانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجَنَابَةِ ثُمَّ رَاحَ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ

881- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim Cuma günü cünüplük guslü gibi gusleder sonra da mescide erkence giderse bir deve kesip Allah’a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. İkinci saatte giderse bir sığır kesip Allah’a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. Üçüncü saatte giderse bir boynuzlu koç kesip Allah’a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. Dördüncü saatte giden bir tavuk kesip Allah’a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. Beşinci saatte giderse bir yumurtayı Allah’a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. İmam hutbe vermek için minbere çıktığında melekler orada hazır bulunup, hutbeyi dinler.

٥ - بَابُ

5- Bâb

٨٨٢ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى هُوَ ابْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بَيْنَمَا هُوَ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لِمَ تَحْتَبِسُونَ عَنِ الصَّلَاةِ فَقَالَ الرَّجُلُ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ سَمِعْتُ النِّدَاءَ تَوَضَّأْتُ فَقَالَ أَلَمْ تَسْمَعُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَاحَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْجُمُعَةِ فَلْيَغْتَسِلْ

882- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- Cuma günü hutbe verirken bir adam mescide girdi. Ömer dedi ki: Sizin namaza geç kalmanıza sebep nedir? Adam dedi ki: Ezânı işittim ve abdest aldım (ve mescide geldim) Ömer dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ne dediğini iştimediniz mi? O sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz Cuma namazına gittiğinde gusletsin.”

٦- بَابُ الدُّهْنِ لِلْجُمُعَةِ

6- Cuma Namazı İçin Yağ Kullanmak Bâbı

٨٨٣ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ ابْنِ وَدِيعَةَ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْتَسِلُ رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَتَطَهَّرُ مَا اسْتَطَاعَ مِنْ طَهْرٍ وَيَدْهِنُ مِنْ دُهْنِهِ أَوْ يَمَسُّ مِنْ طِيبِ بَيْتِهِ ثُمَّ يَخْرُجُ فَلَا يَفْرُقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ ثُمَّ يُصَلِّي مَا كُتِبَ لَهُ ثُمَّ يَنْصِتُ إِذَا تَكَلَّمَ الْإِمَامُ إِلَّا غَفَرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْآخَرَى

883- Selmanul- Farisi,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse Cuma günü gusleder gücü yettiğince temizliğini yapar (bıyıkların kısıltılması, turnakların kesilmesi, avret ve koltuk altının temizliği), yağından saçını yağlar ve evinde ki kokudan sürünür, sonra evinden mescide çıkar orada oturan iki kişi'nin arasını ayırmaz (ileriye geçeceğim diye onların başlarının üzerinden geçmez) sonra Allah'ın dilediği kadar namaz kılar,

imam konuştuğunda susup onu dinlerse Cuma'dan diğer bir Cuma'ya kadar arasındaki günahları bağışlanır.

۸۸۴- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ طَاوُسٌ قُلْتُ لَابْنِ عَبَّاسٍ ذَكِّرُوا أُنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اغْتَسِلُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاغْسِلُوا رُءُوسَكُمْ وَإِنْ لَمْ تَكُونُوا جُنُبًا وَأَصْبَحُوا مِنَ الطَّيِّبِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ أَمَّا الْغُسْلُ فَتَنَعَمُ وَأَمَّا الطَّيِّبُ فَلَا أَذْرِي

884- Tavus'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Abbas'a dedim ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dediği zikrolundu: "Cuma günü şayet cünüb iseniz cünüplük için gusledin. Şayet cünüp değilseniz Cuma namazı için guslediniz. (ki cünüplük için gusul Cuma günü guslü yerine geçer.) Guslederken başlarınızı da yıkayın."

İbnu Abbas dedi ki: Cuma günü gusul olduğunu biliyorum. Ancak koku sürünmeyi bilmiyorum.

۸۸۵- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ أَنَّ ابْنَ جُرَيْجٍ أَخْبَرَهُمْ قَالَ أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ مَيْسَرَةَ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ ذَكَرَ قَوْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْغُسْلِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقُلْتُ لَابْنِ عَبَّاسٍ أَيْمَسُ طَيِّبًا أَوْ دُهْنًا إِنْ كَانَ عِنْدَ أَهْلِهِ فَقَالَ لَا أَعْلَمُهُ

885- Tavus'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O Cuma günü gusletmek konusunda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sözünü zikretti. İbnu Abbas'a dedim ki: Bir kimse şayet ailesinin yanında ise koku sürünüyorsa saçını yağlar mı? İbnu Abbas bunu bilmiyorum demiştir.

۷- بَابُ يَلْبَسُ أَحْسَنَ مَا يَجِدُ

7- (Cuma Namazına Giden Kimse) Bulabildiği En Güzel Elbiseyi Giyinir Bâbı

۸۸۶- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَأَى حُلَّةَ سَيَرَاءٍ عِنْدَ بَابِ الْمَسْجِدِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ اشْتَرَيْتَ هَذِهِ فَلَبِستَهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلِلْوَفْدِ إِذَا قَدِمُوا عَلَيْكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا يَلْبَسُ هَذِهِ مَنْ لَا خَلْقَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ ثُمَّ جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهَا حُلٌّ فَأَعْطَى عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِنْهَا حُلَّةً فَقَالَ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَسَوْنِيهَا وَقَدْ قُلْتَ فِي حُلَّةِ عِطَارِدٍ مَا قُلْتَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَمْ أَكْسُكَهَا لِتَلْبَسَهَا فَكَسَاهَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَخَا لَهُ بِمَكَّةَ مُشْرِكًا

886- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul- Hattab, Mescidin kapısının yanında ipekten bir elbise gördü ve dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu elbiseyi satın alsanda Cuma günleri ve sana elçiler geldiğinde giyinsen. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İpek elbiseyi ancak âhiretten nasibi olmayan kimse giyer" Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir çok ipekli elbise geldi ve ondan Ömer ibnul- Hattab'a -Allah ondan razı olsun- bir elbise verdi. Bunun üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu elbiseyi bana verdin ancak Utârid'in elbisesi hakkında söyleyeceğini söylemiştin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben, o elbiseyi onu giyesin diye vermedim." Ömer ibnul-Hattab o elbiseyi Mekke'deki müşrik kardeşine verdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 948, 2104, 2612, 2619, 3054, 5841, 5981)

۸- بَابُ السَّوَاكِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَنُّ

8- Cuma Günü Dışleri Misvaklamak Bâbı

۸۸۷- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْلَا أَنَا أَشَقُّ عَلَى أُمَّتِي أَوْ عَلَى النَّاسِ لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلَاةٍ

887- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet ümmetime –veya insanlara- zor gelmeyeceğini bilseydim, her namazla beraber onlara dişlerini misvaklamalarını emrederdim.” (Hadisin geçtiği diğer bir yer: 7240)

٨٨٨ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ الْحَجَابِ حَدَّثَنَا أَنَسٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْثَرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السَّوَاكِ

888- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizlere, misvak kullanmanız hususunda birçok sözler söyledim.”

٨٨٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ وَحُصَيْنٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَاهُ

889- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin kalktığı zaman ağzını ovalardı.

٩ - بَابُ مَنْ تَسَوَّكَ بِسِوَاكِ غَيْرِهِ

9- Bir Başkasının Misvağıyla Misvaklanan Kimse Bâbı

٨٩٠ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ قَالَ قَالَ هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ وَمَعَهُ سِوَاكٌ يَسْتَنُّ بِهِ فَتَنَظَّرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَهُ أَغَطِّي هَذَا السَّوَاكُ يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ فَأَعْطَانِيهِ فَقَصَمْتُهُ ثُمَّ مَضَعْتُهُ فَأَعْطَيْتُهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَنَّ بِهِ وَهُوَ مُسْتَسْنِدٌ إِلَيَّ صَدْرِي

890- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Bekir'in oğlu Abdurrahman misvakla dişlerini misvaklayarak içeri girdi. Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellem ona baktı, Abdurrahman'a dedim ki: Bu misvağı bana ver ey Abdurrahman! O da onu bana verdi. Misvağın ucunu kırdım ve uç tarafını dişlerimle çiğneyerek Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme verdim. Göğsüme yaslı olduğu hâlde onunla dişlerini misvakladı.

١٠ - بَاب مَا يُقْرَأُ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

10- Cuma Günü Sabah Namazında Ne Okunur Bâbı

٨٩١ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هُوَ ابْنُ هُرْمَزٍ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْجُمُعَةِ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ أَلَمْ تَنْزِيلُ السَّجْدَةِ وَهَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينَ مِنَ الدَّهْرِ

891- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü sabah namazında secde ve insan surelerini okurdu.

١١ - بَاب الْجُمُعَةِ فِي الْقَرْيِ وَالْمَدُنِ

11- Köy ve Şehirlerde Cuma Namazı Bâbı

٨٩٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ أَبِي جَمْرَةَ الضَّبْعِيِّ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ أَوَّلَ جُمُعَةٍ جُمِعَتْ بَعْدَ جُمُعَةِ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَسْجِدِ عَبْدِ الْقَيْسِ بِجَوَالَى مِنَ الْبَحْرَيْنِ

892- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescidi'nin dışında Cuma namazı kılmak için toplanılan ilk yer Bahreyn'de bulunan Cuvâsâ'daki Abdul- Kays Mescidi'dir.

٨٩٣ - حَدَّثَنَا يَشْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنَا سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كُلُّكُمْ رَاعٍ وَزَادَ اللَّيْثُ قَالَ يُونُسُ كَتَبَ رَزِيقُ بْنُ حَكِيمٍ إِلَى ابْنِ شِهَابٍ وَأَنَا مَعَهُ يَوْمَئِذٍ بَوَادِي الْقَرَى هَلْ تَرَى أَنْ أَجْمَعَ وَرَزِيقٌ غَامِلٌ عَلَى أَرْضٍ يَعْمَلُهَا وَفِيهَا جَمَاعَةٌ مِنَ السُّودَانِ وَغَيْرِهِمْ وَرَزِيقٌ يَوْمَئِذٍ عَلَى أَيْلَةٍ فَكَتَبَ ابْنُ شِهَابٍ وَأَنَا أَسْمَعُ يَأْمُرُهُ أَنْ يُجْمَعَ يُخْبِرُهُ أَنْ سَالَمًا حَدَّثَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْنُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ قَالَ وَحَسِبْتُ أَنْ قَدْ قَالَ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أَبِيهِ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

893- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “Hepiniz çobansınız” buyurdu.

Leys şunu ziyade etti: Yunus dedi ki: Ruzeyg ibnu Hukeym İbnu Şihab'a. Beraberimde olan insanlarla beraber Cuma namazını kılalım mı? diye mektup yazdı. O günlerde ben, O'nunla beraber Kura Vadisi'nde idim. Ruzeyg ise o günlerde Eyle bölgesinin emiri idi ve ziraatle uğraşan Sudan ve başka yerlerden işçileri vardı.

İbnu Şihâb Ruzeyg'a Cuma namazını kıldırmasını yazdı. Ben de bunu işittim. Mektubunda, Salim'in kendisine Abdullah ibnu Ömer'in şöyle dediğini bildirdiğini haber veriyordu. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

“Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürüsünden sorumludur. İmam çobandır ve mahiyetinden sorumludur. Evin erkeği ailesi üzerine çobandır ve ailesinden sorumludur. Kadın, kocasının evi üzerine çobandır ve evinden sorumludur. Hizmetçi efendisinin malı üzerine çobandır ve onun malından sorumludur. Sanıyorum şöyle dedi: Kişi babasının malı üzerine çobandır ve onun malından sorumludur. Hepiniz çobansınız ve sürüsünden o sorumludur.”

۱۲- بَابُ هَلْ عَلَى مَنْ لَمْ يَشْهَدْ الْجُمُعَةَ غُسْلٌ مِنَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ وَغَيْرِهِمْ
وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ إِنْمَا الْغُسْلُ عَلَى مَنْ تَجِبُ عَلَيْهِ الْجُمُعَةُ

12- Bâb Cuma Namazına Gelmeyen Kadın, Çocuk ve Diğerlerinin Gusletmeleri Bâbı

İbnu Ömer şöyle demiştir. Gusletmek, Cuma namazı üzerlerine vâcib olan kimselere gerekir.

۸۹۴ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ جَاءَ مِنْكُمْ الْجُمُعَةُ فَلْيَغْتَسِلْ

894- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemi şöyle derken işittim: “Sizden her kim cuma namazına gelirse gusletsin.”

۸۹۵ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ

895- Ebu Said el- Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cuma

günü gusletmek bulûğ çağına girmiş herkesin üzerine vâcibtir.”

٨٩٦ - حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا وَهْبٌ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَوْلُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلَنَا وَأَوْتِنَاهُ مِنْ بَعْدِهِمْ فَهَذَا الْيَوْمَ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ فَهَذَا اللَّهُ فَهَذَا لِلْيَهُودِ وَبَعْدَ غَدٍ لِلنَّصَارَى فَسَكَتَ

896- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bizler (Ehli Kitab’a nazaran) zaman olarak sonra gelenleriz. Kıyamet günü ise önde gidenleriz. Onlara bizden önce Tevrat ve İncil verildi. Bizlere ise onlardan sonra Kur’ân verildi. Onlar Cuma günü üzerinde ihtilaf ettiler. Allah azze ve celle’de onu (Cuma gününü) haftalık bayram olarak bize verdi. Yarın (Cumartesi) Yahudilerin, yarından sonrası (Pazar) ise Hıristiyanlarındır.” Bunları dedikten sonra sustu.

٨٩٧ - ثُمَّ قَالَ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا يَغْتَسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ

897- Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir müslümanın yedi günde bir gün gusletmesi ve onda başını ve bedenini yıkaması Allah’ın onun üzerindeki hakkıdır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 898, 3487)

٨٩٨ - رَوَاهُ أَهْبَانُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلَّهِ تَعَالَى عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حَقٌّ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا

898- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her Müslümanın

her yedi günde bir gün gusletmesi Allah azze ve celle'nin onun üzerindeki hakkıdır."

۱۳ - بَاب

13- Bâb

۸۹۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا شَبَابَةُ حَدَّثَنَا وَرْقَاءُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ انْذَكُوا لِلنِّسَاءِ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسَاجِدِ

899- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadınlara geceleyin mescide gitmeleri için izin verin."

۹۰۰ - حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا عُيَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَتْ امْرَأَةٌ لِعُمَرَ تَشْهَدُ صَلَاةَ الصُّبْحِ وَالْعِشَاءِ فِي الْجَمَاعَةِ فِي الْمَسْجِدِ فَقِيلَ لَهَا لِمَ تَخْرُجِينَ وَقَدْ تَعْلَمِينَ أَنَّ عُمَرَ يَكْرَهُ ذَلِكَ وَيَغَارُ قَالَتْ وَمَا يَمْنَعُهُ أَنْ يَنْهَانِي قَالَ يَمْنَعُهُ قَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ

900- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer'in bir hanımı sabah ve yatsı namazlarını Mescid'de cemaatle kılardı. O'na denildi ki: Ömer'in bundan hoşlanmadığı ve kıskandığı hâlde neden evinden Mescid'e çıkıyorsun? Hanımı dedi ki: O'nun beni bundan yasaklamasına engel olan şey nedir? O dedi ki: Ömer'i bu fiil'den engelleyen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'ın kadın kullarını, Allah'ın Mescidlerinden yasaklamayın." sözüdür.

١٤ - بَابُ الرُّخْصَةِ إِنْ لَمْ يَخْضُرِ الْجُمُعَةُ فِي الْمَطَرِ

14- Yağmurdan Dolayı Cuma Namazına Gelmemeye Ruhsat Verilmesi Bâbı

٩٠١ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْحَمِيدِ صَاحِبُ الزِّيَادِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ ابْنُ عَمِّ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ لِمُؤَذِّنِهِ فِي يَوْمِ مَطِيرٍ إِذَا قُلْتَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَلَا تَقُلْ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ قُلْ صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ فَكَأَنَّ النَّاسَ اسْتَنْكَرُوا قَالَ فَعَلَهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي إِنَّ الْجُمُعَةَ عَزْمَةٌ وَإِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أَخْرِجَكُمْ فَتَمْشُونَ فِي الطِّينِ وَالذَّخَضِ

901- Muhammed ibnu Sirin'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yağmurlu bir (Cuma gününde) ibnu Abbas müezzine dedi ki: “Eş-hedu enne Muhammeder- Rasûlullâh” dediğinde “Hayya ales-salah” (haydin namaza) deme. Bunun yerine “Sallû fî buyutikum” (namazınızı evlerinizde kılın) de. İnsanlar sanki bunu garipsediler. İbnu Abbas dedi ki: Bunu benden daha hayırlı birisi yaptı. Muhakkak ki Cuma namazı farzdır. Benim sizleri çamurda kaygan olan toprakta yürüyerek sıkıntıya sokmak hoşuma gitmedi.

١٥ - بَابُ مِنْ أَيْنَ تُؤْتَى الْجُمُعَةُ وَعَلَى مَنْ تَجِبُ لِقَوْلِ اللَّهِ جَلَّ وَعَزَّ

﴿ إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ﴾

15- Bâb: Allah azze ve celle'nin “Cuma Günü, Cuma Namazına Çağrıldığında” (Cuma Âyeti Gereğince Cuma Namazına Ne Kadarlık Mesafeden Gelinir Ve Kimin Üzerine Vâcip Olur?

وَقَالَ عَطَاءٌ إِذَا كُنْتَ فِي قَرْيَةٍ جَامِعَةٍ فَنُودِيَ بِالصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَحَقُّ عَلَيْكَ أَنْ تَشْهَدَهَا سَمِعْتَ النِّدَاءَ أَوْ لَمْ تَسْمَعْهُ وَكَأَنَّكَ أَنْسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي قَصْرِهِ أَحْيَانًا يُجْمَعُ وَأَحْيَانًا لَا يُجْمَعُ وَهُوَ بِالرَّوَايَةِ عَلَى فَرَسَيْنِ

A'tâ şöyle dedi: Şayet bir köyde isen ve Cuma günü Cuma namazı için ezan okunduğunda, ezanı işit veya işitme, Cuma namazına gitmen haktır.

Enes -Allah ondan razı olsun- Basra'ya iki fersah uzaklıkta ki Zâviye'deki sarayından bazan Cuma namazına gelir bazen de gelmezdi.

٩٠٢ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ حَدَّثَهُ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ كَانَ النَّاسُ يَنْتَابُونَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ مَنَازِلِهِمْ وَالْعَوَالِي فَيَأْتُونَ فِي الْغُبَارِ يُصِيبُهُمُ الْغُبَارُ وَالْعَرَقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُمْ الْعَرَقُ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْسَانٌ مِنْهُمْ وَهُوَ عِنْدِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَلكُمْ تَطَهَّرْتُمْ لَيَوْمِكُمْ هَذَا

902- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: İnsanlar Cuma günleri evlerinden ve Avâli bölgesinden (ki burası Medine'ye dört milden daha fazla bir mesafededir.) toprakta üstlerine toz ve ter bulaşmış bir şekilde gelirdi. Onlardan ter çıkar bir hâlde olanlardan biri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanındayken geldi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizler bu gününüzde temizlenseniz."

١٦ - بَابُ وَقْتُ الْجُمُعَةِ إِذَا زَالَتْ الشَّمْسُ وَكَذَلِكَ يُرْوَى عَنْ عُمَرَ وَعَلِيٍّ وَالثَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ وَعَمْرُو بْنُ حُرَيْثٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

16- Bâb: Cuma Namazının Vakti Güneş Tam Tepeden Batıya Doğru Meylettği Zamandır. (Yani Öğle Namazının Vaktidir)

Ömer, Ali, Numan ibnu Beşir ve Amr ibnu Hureys'ten -Allah onlardan razı olsun- bu şekilde rivâyet olunmuştur.

٩٠٣ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَنَّهُ سَأَلَ عَمْرَةَ عَنِ الْغُسْلِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَتْ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَانَ النَّاسُ مَهْنَةً أَنْفُسِهِمْ وَكَانُوا إِذَا رَاحُوا إِلَى الْجُمُعَةِ رَاحُوا فِي هَيْئَتِهِمْ فَقِيلَ لَهُمْ لَوْ اغْتَسَلْتُمْ

903- Yahya ibnu Said, Amra'ya Cuma günü gusülden sordu. Amra dedi ki: Aişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: İnsanlar kendi işlerini kendileri görürlerdi. Cuma namazına gittiklerinde o hâlde iken (yani iş elbiseleriyle toz ve ter içersinde) giderlerdi. Onlara, yıkansanız denildi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 2071)

٩٠٤ - حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ التَّغَمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي الْجُمُعَةَ حِينَ تَمِيلُ الشَّمْسُ

904- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma namazını güneş tam tepeden batıya meylettğinde kıldırırdı.

٩٠٥ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كُنَّا نُبَكِّرُ بِالْجُمُعَةِ وَتَقِيلُ بَعْدَ الْجُمُعَةِ

905- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Cuma namazını erken kılar ve Cuma namazından sonra kaylûle yani öğle uykusuna yatarlık. (Hadisin geçtiği diğer yer: 940)

١٧ - بَابُ إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

17- Bâb: Cuma Günü Sıcaklık Şiddetlendiğinde

٩٠٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو خَلْدَةَ هُوَ خَالِدُ بْنُ دِينَارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اشْتَدَّ الْبَرْدُ بِكَرٍّ بِالصَّلَاةِ وَإِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ أَبْرَدَ بِالصَّلَاةِ يَعْنِي الْجُمُعَةَ قَالَ يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ أَخْبَرَنَا أَبُو خَلْدَةَ فَقَالَ بِالصَّلَاةِ وَلَمْ يَذْكُرْ الْجُمُعَةَ وَقَالَ بِشَرُّ بْنُ ثَابِتٍ حَدَّثَنَا أَبُو خَلْدَةَ قَالَ صَلَّى بِنَا أَمِيرَ الْجُمُعَةِ ثُمَّ قَالَ لَأَنْسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَيْفَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الظُّهْرَ

906- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem soğuk şiddetlendiğinde namazı erkene alır, sıcak şiddetlendiğinde ise namazı serinliğe bırakırdı. Bununla Cuma namazını kastediyor.

Yunus ibnu Bukeyr dedi ki: Bize Ebu Halde haber verip Cuma namazını zikretmeyerek sadece namaz dedi. Bişr ibnu Sabit şöyle dedi: Bize Ebu Halde bildirip şöyle dedi: Bize bir emir Cuma namazını kıldırdı. Sonra Enes'e Nebi sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını nasıl kılar-
dı? diye sordu.

١٨ - بَابُ الْمَشْيِ إِلَى الْجُمُعَةِ وَقَوْلِ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ﴾ وَمَنْ قَالَ السَّعْيُ الْعَمَلُ وَالذَّهَابُ لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا﴾ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَحْرُمُ التَّبَعُّ حِينَئِذٍ وَقَالَ عَطَاءٌ تَحْرُمُ الصَّنَاعَاتُ كُلُّهَا وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ إِذَا أُذِنَ الْمُؤَذِّنُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَهُوَ مُسَافِرٌ فَعَلَيْهِ أَنْ يَشْهَدَ

18- Cuma Namazına Yürümek ve Allah Azze ve Cellenin:

“Allah’ın zikrine koşun” Kavli Bâbı

Bir kimse şöyle demiştir: Allah azze ve celle'nin “*Her kim de mümin olarak âhireti ister ve çalışmasını oraya uygun bir şekilde yaparsa...*” âyetince buradan kasıt Allah’ın taâtında amel etmek ve Cuma namazına gitmektir.

İbnu Abbas, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Cuma namazı

vaktinde alış-veriş haram kılınmıştır.

A'tâ dedi ki: Cuma namazı vaktinde her türlü üretim haram kılınmıştır. İbrahim ibnu Sa'd, Zuhri'den şöyle dedi. Yolculuk esnasında olan bir kimse Cuma günü müezzin ezan okuduğunda Cuma namazını kılması gerekir.

٩٠٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ الْأَصَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ رِفَاعَةَ قَالَ أَدْرَكَنِي أَبُو عَبْسٍ وَأَنَا أَذْهَبُ إِلَى الْجُمُعَةِ فَقَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ

907- A'bâye ibnu Rifâa şöyle dedi: Ben Cuma namazına giderken Ebu Abs benim yanıma gelip dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim. "Her kimin ayakları Allah yolunda tozlanırsa, Allah ona cehennemini haram kılar." (Hadîsin geçtiği diğer yer 2811)

٩٠٨ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ قَالَ الزُّهْرِيُّ عَنْ سَعِيدٍ وَأَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح وَ حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا أَقِيَمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَأْثَوْهَا تَسْعَوْنَ وَأَتَوْهَا تَمْشُونَ عَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ فَمَا أَذْرَكْتُمْ فَصَلُّوا وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا

908- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Namaz için kâmet getirildiğinde mescide koşarak gelmeyin. Mescide yürüyerek gelin. Sükûnet ve vakar içinde olun, ulaştığınız yeri imamla beraber kılın. Ulaşamadığınız yeri de imam selam verdikten sonra tamamlayın."

٩٠٩ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو قَتِيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُوا حَتَّى تَرَوْنِي وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ

909- Ebu Katâde'den, Allah Rasûlü O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Kâmet getirildikten sonra) Beni görene kadar ayağa kalkmayın. Namaza kalkarken de sekinet ve vakar üzere olun.

١٩ - بَابُ لَا يُفَرِّقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

19- Cuma Günü (Cuma Namazı İçin Mescide Girildiğinde Oturmak İçin) Oturan İki Kişinin Arası Ayrılmaz Bâbı

٩١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ وَدِيعَةَ حَدَّثَنَا سَلْمَانَ الْفَارِسِيُّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَتَطَهَّرَ بِمَا اسْتَطَاعَ مِنْ طَهْرٍ ثُمَّ أَذْهَنَ أَوْ مَسَّ مِنْ طِيبٍ ثُمَّ رَاحَ فَلَمْ يَفَرِّقْ بَيْنَ اثْنَيْنِ فَصَلَّى مَا كُتِبَ لَهُ ثُمَّ إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ أَلْصَقَ غُفْرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْآخَرَى

910- Selmanul- Fârisî'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim Cuma günü gusleder, gücü yettiğince temizliğini yapar (tırnak kesme, etek ve koltuk altı traşı olmak) sonra saçını yağlar veya kokudan sürünür sonra mescide geldiğinde iki kişinin arasını ayırmaz ve yazıldığı kadar namaz kılar ve imam hutbe için minbere çıktığında susarsa iki Cuma arasında ki günahları bağışlanır.”

٢٠ - بَابُ لَا يَقِيْمُ الرَّجُلُ أَخَاهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَقْعُدُ فِي مَكَانِهِ

20- Bâb: Bir Kimse Cuma Günü Müslüman Kardeşini Oturduğu Yerden Kaldırıp O'nun Yerine Oturmaz.

٩١١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ هُوَ ابْنُ سَلَامٍ قَالَ أَخْبَرَنَا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ أَخْبَرَنَا
ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ سَمِعْتُ نَافِعًا يَقُولُ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ نَهَى
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقِيمَ الرَّجُلُ أَخَاهُ مِنْ مَقْعَدِهِ وَيَجْلِسَ فِيهِ قُلْتُ لِنَافِعِ
الْجُمُعَةَ قَالَ الْجُمُعَةُ وَغَيْرَهَا

911- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir kimsenin müslüman kardeşini oturduğu yerden kaldırıp da oraya oturmasını yasakladı. Nafi dedi ki: Bu Cuma namazı için mi? İbnu Ömer: Cuma ve diğer namazlarda da durum böyledir dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6269, 6270)

٢١- بَابُ الْأَذَانِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

21- Bâb: Cuma Günü Cuma Namazı İçin Ezan Ne Zaman Okunur?

٩١٢ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ السَّائِبِ بْنِ
يَزِيدَ قَالَ كَانَ النَّدَاءُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَوَّلُهُ إِذَا جَلَسَ الْإِمَامُ عَلَى الْمِنْبَرِ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَلَمَّا كَانَ عُثْمَانُ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ وَكَثُرَ النَّاسُ زَادَ النَّدَاءُ الثَّالِثَ عَلَى الزُّوْرَاءِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الزُّوْرَاءُ
مَوْضِعٌ بِالسُّوقِ بِالْمَدِينَةِ

912- Sâib ibnu Yezid'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Cuma günü ezan'ın ilki, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir ve Ömer -Allah onlardan razı olsun- zamanında imam minbere çıkıp oturduğunda okunurdu. Osman -Allah ondan razı olsun- zamanında ise insanlar çoğalınca Zevra üzerinde üçüncü ezanı ziyade etti². Ebu Abdullah Buhari şöyle dedi: Zevrâ Medine'de bulunan çarşıda bir yerdir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 913, 915, 916)

2 Burada üç ezandan kasıt iki ezan ve bir kâmettir.

۲۲- بَابُ الْمُؤَذِّنِ الْوَاحِدِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

22- Cuma Günü Ezan Okuyan Müezzinin Kâmet Getirmesi Bâbı

۹۱۳ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ الْمَاجِشُونُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ أَنَّ الَّذِي زَادَ التَّأْذِينَ الثَّالِثَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حِينَ كَثُرَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ وَلَمْ يَكُنْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُؤَذِّنٌ غَيْرَ وَاحِدٍ وَكَانَ التَّأْذِينَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ حِينَ يَجْلِسُ الْإِمَامُ يَغْنِي عَلَى الْمِنْبَرِ

913- Saib ibnu Yezid'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Cuma günü Medine ehli çoğaldığı zaman üçüncü ezanı ziyade olarak getiren Osman ibnu Affân -Allah ondan razı olsun- idi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem birden başka müezzini yoktu. Cuma günü okunan ezan imam minberin üzerine oturduğu zaman idi.

۲۳- بَابُ يُجِيبُ الْإِمَامَ عَلَى الْمِنْبَرِ إِذَا سَمِعَ النَّدَاءَ

23- İmam Minber Üzerinde Ezanı İşittiğinde, Ezan Lafızlarını Tekrarlar Bâbı

۹۱۴ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِقَاتٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ سَهْلٍ بْنُ حَنْظَلٍ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ بْنِ سَهْلٍ بْنِ حَنْظَلٍ قَالَ سَمِعْتُ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ وَهُوَ جَالِسٌ عَلَى الْمِنْبَرِ أَذِنَ الْمُؤَذِّنُ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ مُعَاوِيَةُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ وَأَنَا فَقَالَ أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ وَأَنَا فَلَمَّا أَنْ قَضَى التَّأْذِينَ قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِلَيَّ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى هَذَا الْمَجْلِسِ حِينَ أَذِنَ الْمُؤَذِّنُ يَقُولُ مَا سَمِعْتُمْ مِنِّي مِنْ مَقَالَتِي

914- Ebu Umâme ibnu Sehl ibnu Hanif'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Müezzin, ezan okurken minber üzerinde oturan Muaviye ibnu ebi Sufyan'ı şöyle derken işittim. Müezzin: Allahu Ekber Allahu Ekber dedi. Muaviye de: Allahu Ekber Allahu Ekber dedi. Müezzin: Eşhedu en lâ ilâhe illallâh dedi, Muaviye de ben de şehadet ederim dedi. Müezzin: Eşhedu enne Muhammeder- Rasûlullah dedi Muaviye ben de şehadet ederim dedi. Ezan bittikten sonra Muaviye dedi ki. Ey İnsanlar! Bu minberde iken müezzin ezan okuduğunda sizin benden işittiğiniz sözleri ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işittim.

٢٤ - بَابُ الْجُلُوسِ عَلَى الْمِنْبَرِ عِنْدَ التَّأْذِينِ

24- Ezan Okunması Esnasında İmamın Minber Üzerinde Oturması Bâbı

٩١٥ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ السَّائِبَ بْنَ يَزِيدَ أَخْبَرَهُ أَنَّ التَّأْذِينَ الثَّانِيَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَمَرَ بِهِ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حِينَ كَثُرَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ وَكَانَ التَّأْذِينَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ حِينَ يَجْلِسُ الْإِمَامُ

915- Sâib ibnu Yezid'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi: Mescid ehli çoğaldığında Cuma günü okunan ikinci ezanı Osman - Allah ondan razı olsun- emretti. Cuma günü okunan ezan imam minbere oturduğu zaman idi.

٢٥ - بَابُ التَّأْذِينِ عِنْدَ الْخُطْبَةِ

25- (İstenildiğinde) Hutbe Vaktinde Ezan Okunması Bâbı

٩١٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ السَّائِبَ بْنَ يَزِيدَ يَقُولُ إِنَّ الْأَذَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَانَ أَوَّلَهُ حِينَ يَجْلِسُ الْإِمَامُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عَلَى الْمِنْبَرِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَلَمَّا كَانَ فِي خِلَافَةِ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَثُرُوا أَمَرَ عُثْمَانُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِالْأَذَانِ الثَّالِثِ فَأَذَنَ بِهِ عَلَى الزُّوْرَاءِ فَثَبَّتَ الْأَمْرَ عَلَى ذَلِكَ

916- Sâib ibnu Yezid'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir, Ömer -Allah onlardan razı olsun- zamanında Cuma günü ezanın ilki, imam minbere oturduğu zaman idi. Osman'ın -Allah ondan razı olsun- hilafeti zamanında insanlar çoğalınca, Osman -Allah ondan razı olsun- üçüncü bir ezan okunmasını emretti. Medine çarşında ki Zevra'da ezan okundu ve bu emir böylece kaldı.

٢٦ - بَابُ الْخُطْبَةِ عَلَى الْمِنْبَرِ

26- Minber Üzerinde Hutbe Vermek Bâbı

وَقَالَ أَنَسٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَطَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ

Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem minber üzerinde hutbe verdi.

٩١٧ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ
بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْقَارِي الْقُرَشِيُّ الْإِسْكَنْدَرَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو حَازِمٍ بْنُ دِينَارٍ أَنَّ
رَجُلًا أَتَوْا سَهْلَ بْنَ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ وَقَدْ امْتَرَوْا فِي الْمِنْبَرِ مِمَّ عُوذُهُ فَسَأَلُوهُ عَنْ
ذَلِكَ فَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَعْرِفُ مِمَّا هُوَ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ أَوَّلَ يَوْمٍ وَضِعَ وَأَوَّلَ يَوْمٍ جَلَسَ
عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى
ثَلَاثَةِ امْرَأَةٍ مِنَ الْأَنْصَارِ قَدْ سَمَّاهَا سَهْلٌ مُرِي غُلَامَكَ الثَّجَارَ أَنْ يَفْعَلَ لِي أَعْوَادًا
أَجْلِسُ عَلَيْهِنَّ إِذَا كَلَّمْتُ النَّاسَ فَأَمَرْتُهُ فَعَمَلَهَا مِنْ طَرَفَائِ الْغَابَةِ ثُمَّ جَاءَ بِهَا
فَأَرْسَلْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَ بِهَا فَوَضِعَتْهَا هُنَا ثُمَّ رَأَيْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى عَلَيْهَا وَكَبَّرَ وَهُوَ عَلَيْهَا ثُمَّ رَكَعَ وَهُوَ عَلَيْهَا
ثُمَّ نَزَلَ الْقَهْقَرَى فَسَجَدَ فِي أَصْلِ الْمِنْبَرِ ثُمَّ عَادَ فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ
أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا صَنَعْتُ هَذَا لِتَأْتُمُوا وَلِتَعْلَمُوا صَلَاتِي

917- Ebu Hâzim ibnu Dînâr'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem minberinin hangi tahta parçasından yapıldığı konusunda birbirleriyle tartışan bazı kimseler Sehl ibnu Sa'd es -Sâdi'nin yanına geldiler. O'na bundan sordular. O şöyle dedi: Vallahi ben onun neden yapıldığını biliyorum. O'nun konulduğu ilk günü ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun üzerine oturduğunu görmüşümdür. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem falanca kadına: - Sehl bu kadını söylemiştir- "Marangoz olan kölene emret de, insanlara konuştüğümde (onlara hutbe verdiğimde) üzerine çıkıp oturabileceğim tahta parçalarından bir (minber) yapsın." Kadın kölesine bunu emretti ve o da onu ilgin ağacından yaptı ve onu getirdi. Kadın, onu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gönderdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de, onun işçi buraya konulmasını emretti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun üzerinde namaz kıldırırken gördüm. Onun üzerindeyken tekbir aldı, onun üzerindeyken rükû etti, sonra minberden inip geriye çekilerek birinci basamağın yanında yere secde etti. Sonra minberin üzerine tekrar çıktı (tâ ki namazını tamamlayana kadar böyle yaptı.) Namazını tamamladığında yüzünü insanlara dönüp şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Böyle yapmamın sebebi bana uyasınız ve namazımı öğrenesiniz diyedir."

٩١٨ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَنَسٍ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ كَانَ جَذَعٌ يَقُومُ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا وُضِعَ لَهُ الْمِنْبَرُ سَمِعْنَا لِلْجَذَعِ مِثْلَ أَصْوَاتِ الْعِشَارِ حَتَّى نَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ قَالَ سُلَيْمَانُ عَنْ يَحْيَى أَخْبَرَنِي حَفْصُ بْنُ عُبَيْدٍ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ

918- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mescid'de hutbe verirken ona dayandığı (onun üzerine çıktığı) bir kütüğü vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem için minber konulduğunda kütükten tıpkı doğumu yaklaşmış deve gibi ses çıkardığını duyduk. Tâ ki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem minberden inip elini üzerine koyana kadar böyle inlemeye devam etti.

٩١٩ - حَدَّثَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ مَنْ جَاءَ إِلَى الْجُمُعَةِ فَلْيَغْتَسِلْ

919- Sâlim, babası Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- bildirdi. O, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi minber üzerinde hutbesinde şöyle derken işittim: "Her kim Cuma namazına gelirse gusletsin."

٢٧ - بَابُ الْخُطْبَةِ قَائِمًا

27- Hutbeyi Ayakta Vermek Bâbı

وَقَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ قَائِمًا

Enes şöyle demiştir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hutbesini ayakta vermiştir.

٩٢٠ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ الْقَوَارِيرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ قَائِمًا ثُمَّ يَقْعُدُ ثُمَّ يَقُومُ كَمَا تَفْعَلُونَ الْآنَ

920- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem tıpkı sizin şu an yaptığınız gibi, ayakta hutbe verir, sonra oturur sonra ayağa kalkardı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 928)

٢٨ - بَابُ يَسْتَقْبِلُ الْإِمَامُ الْقَوْمَ وَاسْتَقْبَالَ النَّاسِ الْإِمَامُ إِذَا خُطِبَ وَاسْتَقْبَلَ

ابْنُ عُمَرَ وَأَنَسُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا الْإِمَامَ

28- İmam, Hutbe Verirken İmamın Cemaate, Cemaatin de İmama Yönelmesi Bâbı

İbnu Ömer ve Enes -Allah ondan razı olsun- imam hutbe verirken, imama yönelirlerdi.

٩٢١ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ هِلَالِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ يَسَارٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الْمِنْبَرِ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ

921- Ebu Said el- Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir gün minberin üzerinde oturdu. Bizler de O'nun etrafına oturduk. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1465, 2842 ve 6327)

٢٩ - بَابُ مَنْ قَالَ فِي الْخُطْبَةِ بَعْدَ الثَّنَاءِ أَمَّا بَعْدُ رَوَاهُ عِكْرِمَةُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

29-Hutbede, Allah'ı Sena Ettikten Sonra "Emmâ Ba'du"
(Bundan Sonra) Diyen Kimse Bâbı

Bunu İkrime, İbnu Abbas'tan O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem-den bildirdi.

٩٢٢ - وَقَالَ مَخْمُودٌ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ بْنُ غُرُوزَةَ قَالَ أَخْبَرَنِي فَاطِمَةُ بِنْتُ الْمُنْذِرِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ قُلْتُ مَا شَأْنُ النَّاسِ فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا إِلَى السَّمَاءِ فَقُلْتُ آيَةٌ فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا أَيْ نَعَمْ قَالَتْ فَأَطَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِدًّا حَتَّى تَجَلَّانِي الْغَشْيُ وَإِلَى جَنْبِي قِرْبَةٌ فِيهَا مَاءٌ فَفَتَحْتُهَا فَجَعَلْتُ أَصْبُ مِنْهَا عَلَى رَأْسِي فَانْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ فَخَطَبَ النَّاسَ وَحَمَدَ اللَّهَ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ قَالَتْ وَلَقَطَ نِسْوَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَاكْكَفَاتُ إِلَيْهِنَّ لَأَسْكَنْهُنَّ فَقُلْتُ لِعَائِشَةَ مَا قَالَ قَالَتْ قَالَ مَا مِنْ شَيْءٍ لَمْ أَكُنْ أَرِيْتُهُ إِلَّا قَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي هَذَا حَتَّى الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَإِنَّهُ قَدْ أَوْحَى إِلَيَّ أَنَّكُمْ

تُفْتَنُونَ فِي الْقُبُورِ مِثْلَ أَوْ قَرِيبٍ مِنْ فَتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ يُؤْتَى أَحَدُكُمْ فَيَقَالُ لَهُ مَا عَلِمَكَ بِهَذَا الرَّجُلِ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوْ قَالَ الْمُوقِنُ شَكَ هِشَامَ فَيَقُولُ هُوَ رَسُولُ اللَّهِ هُوَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى لَأَمَنَّا وَأَجَبْنَا وَاتَّبَعْنَا وَصَدَّقْنَا فَيَقَالُ لَهُ نَمْ صَالِحًا قَدْ كُنَّا نَعْلَمُ إِنْ كُنْتَ لَتُؤْمِنُ بِهِ وَأَمَّا الْمُنَافِقُ أَوْ قَالَ الْمُرْتَابُ شَكَ هِشَامَ فَيَقَالُ لَهُ مَا عَلِمَكَ بِهَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ لَا أَذْرِي سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَقُلْتُ قَالَ هِشَامَ فَلَقَدْ قَالَتْ لِي فَاطِمَةُ فَأَوْعَيْتُهُ غَيْرَ أَنَّهَُا ذَكَرَتْ مَا يُغْلِظُ عَلَيْهِ

922- Ebu Bekir'in -Allah ondan razı olsun- kızı Esmâ şöyle dedi:

İnsanlar Mescid'de namaz kılarlarken Aişe'nin yanına girdim. Dedim ki: İnsanlara ne oluyor? (Bu saatte namaz kılıyorlar.) Aişe kafasıyla gökyüzünü işaret etti. Ben bu bir işaret mi? dedim. Aişe evet manasında başıyla işaret etti. Esmâ dedi ki: (Ben de namaza durdum.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazı uzattı. Öyle ki bana bayılma geldi. Yanımdaki içinde su bulunan kırbanın ağzını açtım ve başımın üzerine su döktüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazını bitirmiş ve güneş tutulması da sona ermişti. İnsanlara hutbe verdi ve layık olduğu bir şekilde Allah'a hamd etti. Sonra "emma ba'du" (bundan sonra) dedi. Esmâ dedi ki: Ensardan bazı kadınlar gürültü yaptılar. Onları susturmak için yüzümü onlara çevirdim. Aişe'ye dedim ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ne dedi? Aişe dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Daha önce bana gösterilmiş hiçbir şey kalmadı ki bu makamımda gösterilmemiş olsun. Cennet ve Cehennem de bana gösterildi. Kabirlerde Mesih Deccalin fitnesine benzer veya ona yakın bir fitneyle imtihan olunacaksınız. Sizden birinize gelip denilir ki: Bu adam yani Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hakkında ilmin nedir? Mümin yahut yakın ilme sahip olan kimse der ki: O Allah'ın Rasûlüdür. O Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem dir. Bize apaçık deliller ve hûda ile geldi. Biz de O'na iman ettik ve davetine icabet ettik. O'na tâbi olduk ve O'nu doğruladık. O'na denilir ki yerinde rahat ve huzur içinde uyu. Biz senin O'na iman ettiğini biliyorduk. Münafık ise kalbinde şüphe bulunan kimseye gelince, ona denilir ki: Bu adam yani Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hakkındaki bildiğin nedir? O der ki: Bilmiyorum insanların bir şeyler

dediklerini işittim, ben de onu söyledim.”

Hişam dedi ki: Fatıma bana böyle dedi ve ben bunu ezberledim.

٩٢٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ حَازِمٍ قَالَ سَمِعْتُ الْحَسَنَ يَقُولُ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ تَغْلِبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِمَالٍ أَوْ سَبِيٍّ فَقَسَمَهُ فَأَعْطَى رَجُلًا وَتَرَكَ رَجُلًا فَلَبَّغَهُ أَنَّ الَّذِينَ تَرَكَ عَتَبُوا فَحَمِدَ اللَّهُ ثُمَّ أَتَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَمَا بَعْدُ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأَعْطِي الرَّجُلَ وَأَدْعُ الرَّجُلَ وَالَّذِي أَدْعُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الَّذِي أُعْطِي وَلَكِنْ أُعْطِي أَقْوَامًا لِمَا أَرَى فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْجَزَعِ وَالْهَلَعِ وَأَكِلُ أَقْوَامًا إِلَى مَا جَعَلَ اللَّهُ فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْغِنَى وَالْخَيْرِ فِيهِمْ عَمْرُو بْنُ تَغْلِبٍ فَوَاللَّهِ مَا أَحَبُّ أَنْ لِي بِكَلِمَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُمْرَ الثَّعْمِ تَابَعَهُ يُونُسُ

923- Amr ibnu Tağlip'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme mal veya esir getirildi. Onu taksim ettim. O maldan bazılarına verdi, bazılarına ise vermedi. Vermedikleri şahısların bundan hoşlanmadıkları kendisine ulaşınca minbere çıkıp Allah'a hamd edip O'nu övdükten sonra şöyle buyurdu: “Emmâ Ba'du” (Bundan Sonra) Vallahi vermediğim insan bana verdiğim insandan daha sevimli olduğu hâlde ben bir kimseye o maldan veririm. Ancak ben kalplerinde merak ve endişe olan kimselere veririm. Bazı kimseleri de Allah'ın o insanların kalplerine verdiği zenginlik ve hayra havale ederim. Amr ibnu Tağlip (Allah'ın kalbine zenginlik ve hayr verdiği) kimse-lerdendir.

Amr ibnu Tağlip dedi ki: Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin benim hakkımda bu sözü söylemiş olması bana kırmızı develer-den daha sevimlidir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3145 ve 7535)

٩٢٤ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عَقِيلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ أَنَّ عَائِشَةَ أَخْبَرَتْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ ذَاتَ لَيْلَةٍ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ فَصَلَّى رِجَالٌ بِصَلَاتِهِ فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَتَحَدَّثُوا فَاجْتَمَعَ أَكْثَرُ مِنْهُمْ فَصَلُّوا مَعَهُ فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَتَحَدَّثُوا فَكَثُرَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّالِثَةِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلُّوا بِصَلَاتِهِ فَلَمَّا كَانَتْ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةُ عَجَزَ الْمَسْجِدُ عَنْ أَهْلِهِ حَتَّى خَرَجَ لِصَلَاةِ الصُّبْحِ فَلَمَّا قَضَى الْفَجْرَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَتَشَهَّدَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ لَمْ يَخْفَ عَلَيَّ مَكَائِكُمْ لَكِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ فَتَعْجِزُوا عَنْهَا قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ تَابَعَهُ يُونُسُ

924- Aişe'den.-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece yarısında Mescid'e çıkıp namaz kıldı. Bazı kimselerede O'na uyup namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar bundan bahsettiler. Ertesi gece önceki geceden daha çok kimse Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme uyup namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar bundan bahsettiler. Üçüncü gece Mescid ehli çoğaldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescid'e çıktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme uyup namaz kıldılar. Dördüncü gece olduğunda mescide gelenler mescide sığmadılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazı için Mescid'e çıktı. Sabah namazını kıldıktan sonra insanlara yüzünü dönüp şehadet getirdi sonra da şöyle buyurdu: "Emma Ba'du" (Bundan sonra) Dün gece ki durumunuz bana bildirildi. Ancak ben bunun sizin üzerinize farz kılınmasından ve sizin de buna güç yetirememinizden korktum."

٩٢٥ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ عَشِيَّةَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَتَشَهَّدَ وَأَتْنَى عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ تَابَعَهُ أَبُو مُعَاوِيَةَ وَأَبُو أَسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَمَّا بَعْدُ تَابَعَهُ الْعَدَنِيُّ عَنْ سُفْيَانَ فِي أَمَّا بَعْدُ

925- Ebu Humeyd es- Saidi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem akşamın vaktinde bir namazdan sonra kalktı ve şehâdet getirip O'na yakışır şekilde Allah'ı senâ ettikten sonra "emmâ ba'du" (bundan sonra) dediğini işittim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1500, 2597, 6636, 6979, 7174 ve 7197)

٩٢٦ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ عَنِ الْمُسَوَّرِ بْنِ مَخْرَمَةَ قَالَ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعْتُهُ حِينَ تَشْهَدُ يَقُولُ أَمَّا بَعْدُ تَابِعَهُ الزُّبَيْدِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ

926- Misver ibnu Mehrame'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp şehâdet getirdikten sonra "emmâ ba'du" (bundan sonra) dediğini işittim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3110, 3714, 3729, 3767, 5230 ve 5278)

٩٢٧ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ الْقَسِيلِ قَالَ حَدَّثَنَا عِكْرَمَةُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَعِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِثْبَرَ وَكَانَ آخِرَ مَجْلِسٍ جَلَسَهُ مُتَعَطِّفًا مَلْحَقَةً عَلَى مَنْكَبَيْهِ قَدْ عَصَبَ رَأْسَهُ بِعَصَابَةٍ دَسَمَةٍ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَتْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ إِلَيَّ فَتَأْبُوا إِلَيْهِ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ هَذَا الْحَيَّ مِنَ الْأَنْصَارِ يَقُولُونَ وَيَكْثُرُ النَّاسُ فَمَنْ وَلِيَ شَيْئًا مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَطَاعَ أَنْ يَضُرَّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعُ فِيهِ أَحَدًا فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَيَتَجَاوَزْ عَنْ مُسِيئِهِمْ

927- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem minbere çıktı şehâdet getirdikten sonra "emmâ ba'du" (Bundan sonra), Ensar topluluğu azalırken, insanlar çoğalır. Her kim, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ümmetinin herhangi bir işini üstlenir ve insanlara fayda ve zararı dokunabilecek bir konumda olursa iyi insanların güzelliklerini kabul etsin, onların kötülerini de affetsin." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3627 ve 3800)

۳۰- بَابُ الْقَعْدَةِ بَيْنَ الْخُطْبَتَيْنِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

30-Cuma Günü İki Hutbe Arasında Oturmak Bâbı

۹۲۸ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا بَشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ خُطْبَتَيْنِ يَقْعُدُ بَيْنَهُمَا

928- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem iki hutbe okur ve ikisi arasında otururdu.

۳۱- بَابُ الاسْتِمَاعِ إِلَى الْخُطْبَةِ

31- Cuma Günü Hutbeyi Dinlemek Bâbı

۹۲۹ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ

الْأَعْرَبِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَقَفَتِ الْمَلَائِكَةُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ يَكْتُبُونَ الْأَوَّلَ فَالْأَوَّلَ وَمَثَلُ الْمُهْجَرِ كَمَثَلِ الَّذِي يُهْدِي بَدَنَةً ثُمَّ كَالَّذِي يُهْدِي بَقَرَةً ثُمَّ كَبِشًا ثُمَّ دَجَاجَةً ثُمَّ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ طَوَرُوا صُحُفَهُمْ وَيَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ

929- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cuma günü olduğunda melekler mescidin kapısında durur ve öncelik sırasına göre onları bir bir yazarlar. Cuma namazına erken gelenin misali tıpkı bir deve kurban eden kimse gibidir. Sonra gelen bir inek kesmiş gibi, sonra gelen bir koç, sonra gelen tavuk, sonra gelen ise bir yumurta sadaka eden kimse gibidir. İmam hutbeye çıktığında melekler yazdıkları sayfaları kapatıp (dürüp) hutbeyi dinlerler.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 3211)

۳۲- بَابُ إِذَا رَأَى الْإِمَامُ رَجُلًا جَاءَ وَهُوَ يَخْطُبُ أَمْرَهُ أَنْ يُصَلِّيَ رَكَعَتَيْنِ

32- İmam, Hutbe Verirken Mescide Yeni Gelen Birine İki Rekât Namaz Kılmasını Emretmesi Bâbı

۹۳۰- حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ

جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ وَالتَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ النَّاسَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ أَصَلَّيْتَ يَا فُلَانُ قَالَ لَا قَالَ قُمْ فَارْكَعْ رَكَعَتَيْنِ

930- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem cuma günü insanlara hutbe verirken bir adam Mescid'e geldi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na "Namaz kıldın mı?" dedi. Adam, hayır dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kalk ve namaz kıl" buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 931 ve 1166)

۳۳- بَابُ مَنْ جَاءَ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ

33- İmam Hutbe Verirken Mescide Gelen ve Hafif Bir Şekilde İki Rekât Namaz Kılan Kimse Bâbı

۹۳۱- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَمْعٍ جَابِرًا

قَالَ دَخَلَ رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالتَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ فَقَالَ أَصَلَّيْتَ قَالَ لَا قَالَ قُمْ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ

931- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken bir adam Mescid'e girdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na: "Namaz kıldın mı? diye sordu. Adam, hayır, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İki rekât namaz kıl" buyurdu.

۳۴- بَابُ رَفْعِ الْيَدَيْنِ فِي الْخُطْبَةِ

34- Hutbede Elleri Kaldırmak Bâbı

۹۳۲ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ أَنَسٍ وَعَنْ يُونُسَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ بَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِذْ قَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكَ الْكُرَاعُ وَهَلَكَ الشَّاءُ فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَسْقِينَا فَمَدَّ يَدَيْهِ وَدَعَا

932- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Cuma günü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken bir adam kalkıp şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! At sürüleri ve koyunlar susuzluktan helâk oldu. Allah'a dua et de, bize yağmur indirsin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini uzatıp dua etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 933, 1013-1019, 1021, 1029, 1030, 3582, 6093 ve 6342)

۳۵- بَابُ الْأَسْتِسْقَاءِ فِي الْخُطْبَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

35- Cuma Günü Hutbede Yağmur Duası Bâbı

۹۳۳ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرِو الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ قَالَ أَصَابَتْ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكَ الْمَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَزَعَةً فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا وَضَعَهَا حَتَّى تَارَ السَّحَابُ أَمْثَالَ الْجِبَالِ ثُمَّ لَمْ يَنْزِلْ عَنْ مِنْبَرِهِ حَتَّى رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَحَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَطَرْنَا يَوْمَنَا ذَلِكَ وَمِنْ الْغَدِ وَبَعْدَ الْغَدِ وَالَّذِي يَلِيهِ حَتَّى الْجُمُعَةِ الْآخَرَى وَقَامَ ذَلِكَ الْأَعْرَابِيُّ أَوْ قَالَ غَيْرُهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهْدِمُ الْبَنَاءَ وَغَرِقَ الْمَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا

وَلَا عَلَيْنَا فَمَا يُشِيرُ بِيَدِهِ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ السَّحَابِ إِلَّا انْفَرَجَتْ وَصَارَتِ الْمَدِينَةُ مِثْلَ الْجَوْتِ وَسَالَ الْوَادِي قَنَاقَةً شَهْرًا وَلَمْ يَجِبْ أَحَدٌ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلَّا حَدَّثَ بِالْجَوْدِ

933- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem zamanında kıtlık oldu. Bir keresinde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken bir bedevi kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Kıtlıktan mallar helâk oldu ve çoluk-çocuk aç kaldı. Bizim için Allah'a dua et (de yağmur indirsin.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırdı. Biz gökyüzünde hiçbir bulut görmüyorduk. Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, dağlar misali bulutlar gelinceye kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini duadan indirmede. Sonra yağmur yağana kadar minberden inmedi. Öyle ki ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sakallarından yağmur damlalarının süzülüp aktığını gördüm. O gün, ertesi gün ve daha ertesi gün ve gelecek cumaya kadar yağmur yağdı. (Cuma günü yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken) o bedevi –veya bir diğeri- kalkıp şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Evlerimiz çok yağın yağmurdan dolayı yıkıldı ve mallarımız sular altında kaldı. Allah'a dua et de bu yağmurlar kesilsin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp şöyle dua etti. “*Allâhumme havâleynâ velâ aleynâ* “ (Allahım! Üzerimize değil, çevremize yağdır) eliyle işaret ettiği bulutlar hemen dağıldı. Medine'nin üzerinden kaybolup, gökyüzü apaçık oldu. Bir ay boyunca vâdilere yağmur yağdı ve çevre bölgelerden gelen herkes bu yağın bol yağmurdan bahsediyordu.

۳۶- بَابُ الْإِنصَاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ

36- Cuma Günü İmam hutbe Verirken Susmak Bâbı

وَإِذَا قَالَ لِصَاحِبِهِ أَتَيْتُ فَقَدْ لَغَا وَقَالَ سَلْمَانُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُنصِتُ إِذَا تَكَلَّمَ الْإِمَامُ

Bi kimse, hutbe esnasında konuşan birine “sus” derse muhakkak ki o, (mescidde yasaklanan) boş söz konuşmuş olur. Selman, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle dedi: “İmam, hutbe verirken susulur.”

۹۳۴ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَنْصِتْ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ فَقَدْ لَغَوْتَ

934- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cuma günü imam hutbe verirken konuşan birine “sus” dersen, boş söz konuşulmuş olur.”

۳۷- بَابُ السَّاعَةِ الَّتِي فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ

37- Cuma Gününde Duanın Kabul Edildiği Vakit Bâbı

۹۳۵ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّيُ يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا

935- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cuma gününden bahsedip şöyle buyurdu: “Cuma gününde öyle bir vakit vardır ki, Müslüman bir kul, o vakte namaz kılar ve dua eder bir şekilde rast gelirse Allah, ona istediğini verir.” Bunu derken o vaktin az bir zaman zarfı olduğunu göstermek için eliyle işaret etti.³ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5294 ve 6400)

۳۸- نَابِ إِذَا نَفَرَ النَّاسُ عَنِ الْإِمَامِ فِي صَلَاةِ الْجُمُعَةِ فَصَلَاةُ الْإِمَامِ وَمَنْ بَقِيَ جَانِزَةً

38- Bâb: Cuma Namazı Esnasında Cemaatin Bir Kısmı Aynlıp Giderse, İmam ve Onunla Birlikte Kalanların Namazı Geçerli Olur⁴

3 Muslim de gelen Ebu Hureyre rivayetinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “ O, az bir vakittir.” buyurmuştur.

4 Bu bab başlığının zâhirine gore, Cuma namazına başlayan cemaatin sonuna kadar durmaları Cuma namazının sıhhat şartından değildir. Bilakis şart olan onunla kalan belli sayıda cemaattir.

٩٣٦ - حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنَا زَائِدَةُ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ قَالَ حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَقْبَلَتْ عِيرٌ تَحْمِلُ طَعَامًا فَالْتَفَتُوا إِلَيْهَا حَتَّى مَا بَقِيَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا اثْنَا عَشَرَ رَجُلًا فَتَزَلَّتْ هَذِهِ آيَةُ ﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا﴾

936- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile (Cuma namazı) kılarken (yani O hutbede iken) gıda malzemeleri taşıyan bir kervan geldi. İnsanlar namazı bırakıp kervanın yanına gittiler. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında sadece on iki kişi kaldı. Bunun üzerine Cuma suresinin on birinci âyeti nâzil oldu: *"Bir ticaret, yahut bir eğlence görünce, ayrılıp ona gitmişler ve seni ayakta bırakmışlardı."*

٣٩ - بَابُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ وَقَبْلَهَا

39- Cumadan Önce ve Sonra Namaz Kılmak Bâbı

٩٣٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي قَبْلَ الظُّهْرِ رَكْعَتَيْنِ وَبَعْدَهَا رَكْعَتَيْنِ وَبَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكْعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ وَبَعْدَ الْعِشَاءِ رَكْعَتَيْنِ وَكَانَ لَا يُصَلِّي بَعْدَ الْجُمُعَةِ حَتَّى يَنْصَرِفَ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ

937- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazının farzından önce ve sonra iki rekat namaz kılardı. Akşam ve yatsı namazının farzlarından sonra evinde iki rekat namaz kılardı. Cuma namazından sonra, mescidde namaz kılmaz, evine gider ve orada iki rekat namaz kılardı. (Hadis in geçtiği diğer yerler: 1165, 1172 ve 1180)

٤٠ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ﴾

40- Bâb: Allah Teâlâ'nın "Namaz kılındığı zaman da, yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan rızık arayın." (Cuma:10)
Âyet-i Kerimesi

٩٣٨ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كَانَتْ فَيِّنَا امْرَأَةٌ تَجْعَلُ عَلَى أَرْبَعَاءَ فِي مَزْرَعَةٍ لَهَا سَلْقًا فَكَانَتْ إِذَا كَانَ يَوْمُ جُمُعَةٍ تَنْزِعُ أَصُولَ السَّلْقِ فَتَجْعَلُهُ فِي قِدْرِ ثُمَّ تَجْعَلُ عَلَيْهِ قَبْضَةً مِنْ شَعِيرٍ تُطْحِنُهَا فَتَكُونُ أَصُولُ السَّلْقِ عَرَقَهُ وَكُنَّا نَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ فَتَسْلُمُ عَلَيْهَا فَتَقْرُبُ ذَلِكَ الطَّعَامَ إِلَيْنَا فَتَلْعَقُهُ وَكُنَّا نَتَمَنَّى يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَطْعَامِهَا ذَلِكَ

938- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizim aramızda bir kadın vardı. Küçük bir dere kenarındaki tarlasında yapraklarından yemek ya da salata yapılan ve pazıyı andıran bir bitki yetiştirirdi. Cuma günü olduğunda bu bitkiyi köküyle birlikte söker ve bir tencereye koyardı. Sonra da üzerine bir avuç öğütülmüş arpa eklerdi. Bu bitki bizim yanımızda et gibi olurdu. Cuma namazını kıldığımızda o kadının yanına gider, ona selam verirdik. O da bize o yemekten ikram eder ve biz de ondan yerdik. O kadının bu yemeğinden yiyebilmek için Cuma gününü iple çekerdik. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 939, 941, 2349, 5403, 6248 ve 6279)

٩٣٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَهْلِ بِهِذَا وَقَالَ مَا كُنَّا نَقِيلُ وَلَا نَتَغَدَّى إِلَّا بَعْدَ الْجُمُعَةِ

939- Sehl ibnu Sa'd'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Cuma namazını kılmadan önce ne kaylule yapar, (öğle uykusuna yatar) ne de öğle yemeği yerdik.

٤١ - بَابُ الْقَائِلَةِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ

41- Kaylûle (öğle uykusu) Cuma Namazından Sonradır Bâbı

٩٤٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُقْبَةَ الشَّيْبَانِيُّ الْكُوفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ الْفَزَارِيُّ عَنْ حُمَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا يَقُولُ كُنَّا نُبَكِّرُ إِلَى الْجُمُعَةِ ثُمَّ نَقِيلُ

940- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Cuma namazına erken gider, sonra kaylûle yani öğle uykusuna yatardık.

٩٤١ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كُنَّا نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجُمُعَةَ ثُمَّ نَكُونُ الْقَائِلَةَ

941- Sehl ibnu Sa'd'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Cuma namazını kılar sonra kaylûle yani öğle uykusuna yatılırdı.

۱۲ - أَبْوَابُ صَلَاةِ الْخَوْفِ

12- KORKU KİTABI

وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا وَإِذَا كُنْتُمْ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا﴾

1-Korku Namazı Bâbı

Allah Teâlâ şöyle buyurdu: “Yeryüzünde (savaş için) sefere çıktığınız zaman, küfredenlerin size kötülük etmelerinden endişeye düşerseniz, namazı kısaltmanızda size bir günah yoktur; zira kâfirler, sizin için apaçık bir düşmandır.

İçlerinde bulunup da onlara namaz kıldırduğın zaman, bir grup da seninle beraber namaza dursunlar; silâhlarını da (yanlarına) alsınlar. Secde ettiklerinde arkanıza geçip (düşmana karşı orada) bulunsunlar. Sonra namazı kılmamış olan diğer grup gelsin ve seninle beraber kılsınlar; onlar da tedbirlerini ve silâhlarını alsınlar. Küfredenler, sizin, silahlarınızdan ve eşyalarınızdan gafil olmanızı ve siz bu hâldeyken bir-

denbire baskın yapmayı arzu ederler. Eğer yağmur size bir rahatsızlık verirse, yahut hasta olursanız, silahlarınızı bırakmanızda size bir vebal yoktur. Fakat yine de tedbirinizi alın. Şüphe yoktur ki Allah, kâfirler için zelil edici bir azab hazırlamıştır.” (Nisa: 101-102)

٩٤٢ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ سَأَلْتُهُ هَلْ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْنِي صَلَاةَ الْخَوْفِ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ زَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ نَجْدٍ فَوَارِثَنَا الْعَدُوَّ فَصَافَفْنَا لَهُمْ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي لَنَا فَقَامَتِ طَائِفَةٌ مَعَهُ تُصَلِّي وَأَقْبَلَتِ طَائِفَةٌ عَلَى الْعَدُوِّ وَرَكَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْ مَعَهُ وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ انْصَرَفُوا مَكَانَ الطَّائِفَةِ الَّتِي لَمْ تُصَلِّ فَجَاءُوا فَرَكَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهِمْ رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ فَقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فَرَكَعَ لِنَفْسِهِ رَكْعَةً وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ

942- Şuayb'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Zuhri'ye, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem korku namazı kıldı mı? diye sordum. O şöyle dedi: Bana Salim, Abdullah ibnu Ömer'in şöyle dediğini haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Necd tarafına savaşa gitmiştim. Düşmanla karşı karşıya geldik ve savaş meydanında saf saf durup yerimizi aldık. Namaz vakti geldiğinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizlere namaz kıldırarak üzere namaza durdu. Bizden bir grup O'nunla beraber namaza durdu. Bir grup da düşmana karşı saldırıya geçti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisiyle beraber olanlarla rükû etti ve iki kere secde etti. Sonra namaz kılmayan gurubun gelip namaz kılmaları için namazdan ayrıldılar. Onlar geldiler ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem rükû etti ve iki kere secde etti ve sonra da selam verdi. Onlardan her biri namazlarını kılıp kendi hallerinde rükû ve iki kere secde etti.

بَاب صَلَاةِ الْخَوْفِ رِجَالًا وَرُكْبَانًا رَاجِلًا قَائِمًا

2- Korku Namazını Ayakta ve Binit Üzerinde Kılmak Bâbı

٩٤٣ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقُرَشِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ نَحْوًا مِنْ قَوْلِ مُجَاهِدٍ إِذَا اخْتَلَطُوا قِيَامًا وَزَادَ ابْنُ عُمَرَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَلْيُصَلُّوا قِيَامًا وَرُكْبَانًا

943- Nafi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- Mucahid'in, düşmanla karşılaştığında ayakta namaz kılar sözüne benzer söz söylemiştir. İbnu Ömer, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden şunu ziyade etmiştir: "Düşmanla karşılaştığında, düşmanın sayısı çok ve korku da artmışsa, bölünmekten korkulmuşsa, o zaman ayakta ve binit üzerinde namaz kılsınlar."

٣ - بَابُ يَخْرُسُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فِي صَلَاةِ الْخَوْفِ

3- Bâb: Korku Namazı Esnasında Müslümanların Birbirlerini Kollayıp Korumaları

٩٤٤ - حَدَّثَنَا حَيُّوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ الزُّبَيْدِيِّ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُيَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ فَكَبَّرَ وَكَبَّرُوا مَعَهُ وَرَكَعَ وَرَكَعَ نَاسٌ مِنْهُمْ مَعَهُ ثُمَّ سَجَدُوا وَرَكَعُوا مَعَهُ ثُمَّ قَامَ لِلثَّانِيَةِ فَقَامَ الَّذِينَ سَجَدُوا وَخَرَسُوا إِخْوَانَهُمْ وَأَتَتْ الطَّائِفَةُ الْآخَرَى فَرَكَعُوا وَسَجَدُوا مَعَهُ وَالنَّاسُ كُلُّهُمْ فِي صَلَاةٍ وَلَكِنْ يَخْرُسُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا

944 - İbnu Abbas'tan -Allah O ikisinden razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz için kalktı ve insanlar da

O'nunla beraber namaza durdular Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tekbir aldı, insanlar da O'nunla beraber tekbir aldılar. Rükû etti, insanlar da O'nunla beraber rükû ettiler. Sonra secde etti, O'nunla beraber secde ettiler. Sonra ikinci rekâtta kalktı, O'nunla beraber secde edenler kalkıp (geriye çekilip) kardeşlerini kollayıp korudular. Diğer grup gelip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber rükû ve secde ettiler. İnsanların hepsi namazda oldukları hâlde onlar birbirlerini kollayıp korudular.

٤- بَابُ الصَّلَاةِ عِنْدَ مُنَاهِضَةِ الْحُصُونِ وَلِقَاءِ الْعَدُوِّ

4- Kalelerin Direnmesi (Mukavemeti) ve Düşmanla Karşılaşma Esnasında Namaz Bâbı

وَقَالَ الْأَوْزَاعِيُّ إِنْ كَانَ تَهَيُّا الْفَتْحِ وَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الصَّلَاةِ صَلُّوا إِيمَاءً كُلُّ امْرِئٍ لِنَفْسِهِ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الْإِيمَاءِ أَخْرُوا الصَّلَاةَ حَتَّى يَنْكَشِفَ الْقِتَالُ أَوْ يَأْمَنُوا فَيُصَلُّوا رَكَعَتَيْنِ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرُوا صَلُّوا رَكَعَةً وَسَجْدَتَيْنِ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرُوا لَا يُجْزِئُهُمُ التَّكْبِيرُ وَيُؤْخَرُوهَا حَتَّى يَأْمَنُوا وَبِهِ قَالَ مَكْحُولٌ وَقَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ حَضَرْتُ عِنْدَ مُنَاهِضَةِ حِصْنٍ تُسْتَرَّ عِنْدَ إِضَاءَةِ الْفَجْرِ وَاشْتَدَّ اشْتِعَالُ الْقِتَالِ فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الصَّلَاةِ فَلَمْ نُصَلِّ إِلَّا بَعْدَ ارْتِفَاعِ النَّهَارِ فَصَلَّيْنَاهَا وَنَحْنُ مَعَ أَبِي مُوسَى فَقُتِحَ لَنَا وَقَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ وَمَا يَسْرُنِي بِتِلْكَ الصَّلَاةِ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

Evvâi -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Şayet fethin gerçekleşmesi mümkün olur ve namaz kılmaya da imkân olmamışsa her şahıs tek başına namazını imâ ile kılar. Şayet namazı imâ ile de kılma imânı olmamışsa o anda savaş sıkıntısı ortadan kalkana veya tamamen düşman saldırısından güvende olana kadar namaz geciktirilir ve iki rekât namaz kılınır. Buna imkân bulamazlarsa bir rükû ve iki secdeyle (bir rekât) namaz kılar. Ancak sadece tekbir buna yeterli gelmez. Şayet bunu yapma imkânı da bulunamazsa tamamen düşman saldırısında güvende olana kadar namaz ileri bir vakte bırakılır. Mekhul de bu görüşteydi.

Enes -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Tuster kalesinin fecir doğarken kuşatmasında hazır bulundum. Düşmanla savaş iyice şiddetlenmişti. Böyle bir durumda namaza imkân bulamadılar. Namazı günün ilerleyen

bir vaktinde kılabilirdik. Ebû Mûsa ile beraber iken namaz kıldık. Sonunda Tuster kalesinin fethi gerçekleşti

Enes dedi ki: O namaz karşılığında bana dünya ve içindekiler verilse, bu beni mutlu etmez.

٩٤٥ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ جَعْفَرٍ الْبُخَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُبَارَكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ جَاءَ عُمَرُ يَوْمَ الْخَنْدَقِ فَجَعَلَ يَسُبُّ كُفَارَ قُرَيْشٍ وَيَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا صَلَّيْتُ الْعَصْرَ حَتَّى كَادَتْ الشَّمْسُ أَنْ تَغِيبَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا وَاللَّهِ مَا صَلَّيْتُهَا بَعْدُ قَالَ فَتَنَزَلَ إِلَيَّ بِطُحَّانٍ فَتَوَضَّأَ وَصَلَّى الْعَصْرَ بَعْدَ مَا غَابَتِ الشَّمْسُ ثُمَّ صَلَّى الْمَغْرِبَ بَعْدَهَا

945- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- Hendek savaşında Kureyş müşriklerine ağır sözler söyleyip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına gelerek dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Neredeyse güneş batacak ve ben ikinci namazını kılmadım. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem "Vallahi ben de henüz ikindiye kılmadım" buyurdu. Câbir ibnu Abdullah dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Buthan vadisine inip güneş battıktan sonra abdest aldı ve önce ikindi namazını ardından da akşam namazını kıldı.

٥- بَابُ صَلَاةِ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ رَاكِبًا وَإِمَاءً

5- Düşman Peşinde Olanların ve Düşman Tarafından Kovalananların Binek Üzerinde ve İmâ ile Namaz Kılmaları Bâbı

وَقَالَ الْوَلِيدُ ذَكَرْتُ لِلْأَوْزَاعِيِّ صَلَاةَ شُرَحْبِيلَ بْنِ السَّمْطِ وَأَصْحَابِهِ عَلَى ظَهْرِ الدَّابَّةِ فَقَالَ كَذَلِكَ الْأَمْرُ عِنْدَنَا إِذَا تُخِوِفَ الْقَوْتُ وَاحْتَجَّ الْوَلِيدُ بِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُصَلِّيَنَّ أَحَدُ الْعَصْرِ إِلَّا فِي بَنِي قُرَيْظَةَ

Velid şöyle demiştir: Evzâie, Şurahbil ibnus Samt'ın ve arkadaşlarının binek üzerinde kıldıkları namazdan bahsettim. Evzâi dedi ki: Şayet

namazın vaktinin çıkmasından korkulursa durum bizde de aynıdır. (Yani böyle durumda namaz binek üzerinde kılınır) Velid, bu sözüne Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in "Sizden hiçbiriniz ikindi namazını Beni Kurayza'ya ulaşana kadar kılmasın" hadisini delil olarak getirdi.

٩٤٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ أَسْمَاءَ قَالَ حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَّةُ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنَا لَمَّا رَجَعَ مِنَ الْأَخْزَابِ لَا يُصَلِّينَ أَحَدٌ الْعَصْرَ إِلَّا فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَأَذْرَكَ بَعْضُهُمُ الْعَصْرَ فِي الطَّرِيقِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا نُصَلِّي حَتَّى نَأْتِيَهَا وَقَالَ بَعْضُهُمْ بَلْ نُصَلِّي لَمْ يُرْزَ مِنَّا ذَلِكَ فَذَكَرَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يُعْتَفَ وَاحِدًا مِنْهُمْ

946- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Hendek savaşından döndüğünde, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu: "Sizden hiçbiriniz, ikindi namazını Beni Kureyza'ya ulaşana kadar kılmasın." Yoldayken ikindi namazının vakti girdi. Onlardan bazıları dediler ki: İkindi namazını Beni Kurayza'ya ulaşincaya kadar kılmayalım. Diğerleri ise namazımızı kılalım zira bizden istenen bu değildir dediler, yani, bizden istenen bir an önce Beni Kurayza'ya ulaşmamızdır. Yoksa namaz vakti girdiği hâlde namazı kılmamamız değildir. Çünkü Beni Kureyza'ya ulaştığımızda namazın vakti çıkabilir. Bu olay Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e anlatıldığında onlardan hiçbirine bir şey demedi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4119)

٦- بَابُ التَّكْبِيرِ وَالْفَلَاسِ بِالصُّبْحِ وَالصَّلَاةِ عِنْدَ الْإِغَارَةِ وَالْحَرْبِ

6- (Düşmanla Karşılaşıldığında) Allahu Ekber Demek, Sabah Namazını Alaca Karanlıkta Kılmak, Düşmana Baskın ve Savaş Esnasında Tekbir Getirmek ve Namaz Kılmak Bâbı

٩٤٧ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ وَثَابِتِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الصُّبْحَ بَغْلَسٍ ثُمَّ رَكِبَ فَقَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ خَرَبْتُ خَيْرٌ إِلَّا إِذَا نَزَلْنَا بِسَاحَةِ قَوْمٍ {فَسَاءَ صَبَاحٌ

الْمُنْذِرِينَ { فَخَرَجُوا يَسْعَوْنَ فِي السَّكَكِ وَيَقُولُونَ مُحَمَّدٌ وَالْخَمِيسُ قَالَ وَالْخَمِيسُ
الْجَيْشُ فَظَهَرَ عَلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَتَلَ الْمُقَاتِلَةَ وَسَبَى
الدَّرَارِيَّ فَصَارَتْ صَفِيَّةُ لِدَحِيَّةَ الْكَلْبِيِّ وَصَارَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
ثُمَّ تَزَوَّجَهَا وَجَعَلَ صَدَاقَهَا عَتَقَهَا فَقَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ لِثَابِتٍ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ أَلَيْتَ سَأَلْتَ
أَنْسَ بْنَ مَالِكٍ مَا أَمْهَرَهَا قَالَ أَمْهَرَهَا نَفْسَهَا فَتَبَسَّمَ

947- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem alacakaranlıkta sabah namazını kıldı. Sonra devesine bindi ve şöyle dedi: "Allahu Ekber! Hayber hüsrana uğradı. Bizler bir kavmin topraklarına girdiğimizde, o korkutulanların sabahı ne de kötü olur!" Hayber ehli evlerinden sokağa çıktıklarında sağa sola kaçarak: Muhammed ve ordusu! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara gâlip geldi ve savaşıları öldürdü ve diğerlerini esir aldı. Safiyye, köle olarak Dihyetul-Kelbi'ye verildi. Sonra'da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu kendisine aldı ve onunla evlendi. Onun mehri kendisinin azad edilmesi değil miydi? Bunun üzerine o tebesüm etti.

۱۳ - کتاب العیدین

13- İKİ BAYRAM NAMAZI KİTÂBİ

۱- بَاب فِي الْعِيدَيْنِ وَالتَّجَمُّلِ فِيهِ

1-Ramazan ve Kurban Bayramları ve Bayramda Süslenmek Bâbı

۹۴۸ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ قَالَ أَخَذَ عُمَرُ جُبَّةً مِنْ إِسْتَبْرَقٍ ثُبَاغٍ فِي السُّوقِ فَأَخَذَهَا فَأَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ابْتَغِ هَذِهِ تَجَمَّلُ بِهَا لِلْعِيدِ وَالْوُفُودِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا هَذِهِ لِبَاسُ مَنْ لَا خَلْقَ لَهُ فَلَبِثَ عُمَرُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَلْبَثَ ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجُبَّةٍ دِيْبَاجٍ فَأَقْبَلَ بِهَا عُمَرُ فَأَتَى بِهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ قُلْتَ إِنَّمَا هَذِهِ لِبَاسُ مَنْ لَا خَلْقَ لَهُ وَأَرْسَلْتَ إِلَيَّ بِهَذِهِ الْجُبَّةِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبِعُهَا أَوْ تُصِيبُ بِهَا حَاجَتَكَ

948- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- çarşıda satılan ipekten bir cübbe aldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem getirip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu cübbeyi satın alsan da bunu bayramda ve elçiler sana geldiğinde giyinsen. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na şöyle dedi: "Bu, ahiretten nasibi olmayanların elbisesidir." Bu cübbe, Ömer'in -Allah ondan razı olsun- yanında Allah'ın dilediği kadar kaldı. Sonra Allah Ra-

sûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ömer'e -Allah ondan razı olsun- ipekten bir cübbe gönderdi. Ömer -Allah ondan razı olsun- bu cübbeyle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Sen: Bu, âhiretten nasibi olmayan kimsenin elbisesidir." Dedin. Sonra da bu cübbeyi bana gönderdin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na şöyle dedi: "Onu satarsın veya onunla bir hacetini görürsün."

۲- بَابُ الْحِرَابِ وَالْدَّرَقِ يَوْمَ الْعِيدِ

2- Bayram Günü Mızrak ve Kalkanların Taşınması Bâbı

۹۴۹ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَسَدِيُّ حَدَّثَهُ عَنْ غُرُورَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ تُغْنِيَانِ بَغْنَاءَ بُعَاثَ فَاضْطَجَعَ عَلَى الْفِرَاشِ وَحَوْلَ وَجْهَهُ وَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَاتْتَهَرَنِي وَقَالَ مِزْمَارَةُ الشَّيْطَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ دَغَمَمَا فَلَمَّا غَفَلَ غَمَزْتُهُمَا فَخَرَجَتَا

949- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yanımda, Buâs savaşlarına ait terennümle terennüm (kasideleri zikir) eden iki cariyeye varken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma girdi. Yatağın üzerine uzandı ve yüzünü çevirdi. Ebu Bekir girip: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında şeytan çalgısı mı? diyerek O'nu azarladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüzünü O'na dönüp "Onları bırak" buyurdu Ebu Bekir'in dikkat etmediği bir esnada o iki cariyeye çıkmaları için işâret ettim, onlar da çıktılar. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 952, 987, 2907, 3530, 3931)

۹۵۰ - وَكَانَ يَوْمَ عِيدِ يَلْعَبُ السُّودَانُ بِالْدَّرَقِ وَالْحِرَابِ فِيمَا سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِمَّا قَالَ تَشْتَهِيَنَّ تَنْظُرِينَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَأَقَامَنِي وَرَأَاهُ خَذِي عَلَى خَدِّهِ وَهُوَ يَقُولُ دُونَكُمْ يَا بَنِي أَرْفَدَةَ حَتَّى إِذَا مَلِئْتُ قَالَ حَسْبُكَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَادْفَعِي

950- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir bayram gününde Sudanlılar, kalkan ve mızraklarla gösteri yapıyorlardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden onları seyredabilmek için izin istedim. Şöyle buyurdu: "Bakmak istiyor musun?" Ben, evet dedim. Beni arkasına geçirdi ve yanağımı yanağına getirdi. Şöyle diyordu: "Haydi Erfideoğulları!" Ben bundan sıkılınca: "Yeter mi?" dedi. Ben evet deyince: Öyleyse git buyurdu.

۳- بَابُ سُنَّةِ الْعِيدَيْنِ لِأَهْلِ الْإِسْلَامِ

3- Müslümanların Ramazan ve Kurban Bayramlarında Yapacakları Sünnetler Bâbı

۹۵۱ - حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي زَيْدٌ قَالَ سَمِعْتُ الشَّعْبِيَّ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ فَقَالَ إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَتَحَرَّ فَمَنْ فَعَلَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا

951- Berâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hutbesinde şöyle derken işittim:

"Bu bayram günümüzde ilk olarak yapacağımız şey namaz kılmaktır. Sonra (evlerimize) dönüp kurban keseriz. Her kim böyle yaparsa bizim sünnetimize uygun hareket etmiş olur." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 955, 965, 968, 976, 983, 5545-5557, 5560, 5563)

۹۵۲ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ مِنْ جَوَارِي الْأَنْصَارِ تُغْنِيَانِ بِمَا تَقَاوَلَتِ الْأَنْصَارُ يَوْمَ بُعَاثَ قَالَتْ وَلَيْسَتَا بِمُغْنِيَتَيْنِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَمْرَايِمُ الشَّيْطَانِ فِي بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَلِكَ فِي يَوْمِ عِيدٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَهَذَا عِيدُنَا

952- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yanımda Ensar'ın cariyelerinden iki cariye Buâs savaşlarında Ensar'ın birbirleri hakkında söyledikleri terennümleri terennüm (kasideleri zikr) ediyorlardı. Ancak bu iki cariye şarkıcı değillerdi. Ebu Bekir dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evinde şeytan çalgıları mı? Bu bir bayram günüydü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Ebu Bekir! Her kavmin bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır.

٤- بَابُ الْأَكْلِ يَوْمَ الْفِطْرِ قَبْلَ الْخُرُوجِ

4- Ramazan Bayramında Bayram Namazına Çıkmadan Önce Bir Şeyler Yemek Bâbı

٩٥٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ قَالَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ ثَمَرَاتٍ وَقَالَ مُرْجَأُ بْنُ رَجَاءٍ حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَنَسٌ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَأْكُلُهُنَّ وَثَرًا

953- Enes İbnu Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan bayramında, hurma yemeden bayram namazına çıkmazdı. Murecceu ibnu Raca şöyle dedi: Ubeydullah bana bildirip şöyle dedi: Bana Enes, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden bildirip şöyle dedi: Yediği hurmaların sayısı da tek olurdu.

٥- بَابُ الْأَكْلِ يَوْمَ النُّحْرِ

5- Kurban Bayramında Yemek Yenilmesi Bâbı

٩٥٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَلْيُعَذِّقْ فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ هَذَا يَوْمٌ يُشْتَهَى فِيهِ اللَّحْمُ وَذَكَرَ مِنْ جِرَانِهِ فَكَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ صَدَقَهُ قَالَ وَعِنْدِي جَذَعَةٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ شَاتِي لَحْمٍ فَرَخَّصَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا أَذْرِي أَبْلَغْتَ الرُّخْصَةَ مِنْ سِوَاهُ أَمْ لَا

954- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim bayram namazından önce kurbanını kesmişse yeniden kurban kessin. “Bir adam kalkıp dedi ki: Bu insanların canlarının et çektiği bir gündür. Komşularının durumundan bahsetti. Sanki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onu tasdikledi. Adam dedi ki: Benim iki koyunun etinden bana daha sevimli gelen ve yaşına girmemiş bir keçim var. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ona ruhsat verdi. Bu verilen ruhsatın ondan başkası için geçerli olup olmadığını bilmiyorum. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 984, 5546, 5549, 5561)

٩٥٥ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ خَطَبَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْأَضْحَى بَعْدَ الصَّلَاةِ فَقَالَ مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا وَتَسَكَّ تَسَكَّنَا فَقَدْ أَصَابَ التُّسْكَ وَمَنْ تَسَكَّ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَإِنَّهُ قَبْلَ الصَّلَاةِ وَلَا تَسُكُّ لَهُ فَقَالَ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ خَالَ الْبَرَاءِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنِّي تَسَكَّتُ شَاتِي قَبْلَ الصَّلَاةِ وَعَرَفْتُ أَنَّ الْيَوْمَ يَوْمُ أَكْلٍ وَشُرْبٍ وَأَحْبَبْتُ أَنْ تَكُونَ شَاتِي أَوَّلَ مَا يُذْبَحُ فِي بَيْتِي فَذَبَحْتُ شَاتِي وَتَغَدَّيْتُ قَبْلَ أَنْ آتِيَ الصَّلَاةَ قَالَ شَأْنُكَ شَاءَ لَحْمٍ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنْ عِنْدَنَا عَنَّا قَدْ لَنَا جَذَعَةٌ هِيَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ شَاتِي أَفْتَجْزِي عَنِّي قَالَ نَعَمْ وَلَنْ تَجْزِيَ عَنْ أَحَدٍ بَعْدَكَ

955- Berâ ibnu Azib'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında bayram namazından sonra bize hutbe verdi. Şöyle buyurdu: “Her kim bizim kıldığımız bu bayram namazını kılar ve bizim kestiğimiz gibi kurbanımızı keserse bayramda yapılacak sünnete uygun hareket etmiş olur. Her kim de bayram namazından önce kurbanını keserse onun kurbanı geçerli olmamıştır. “Berâ'nın dayısı Burde ibnu Niyâr dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben kurbanlık koyunumu bayram namazından önce kestim. Ben bu bayram gününün yeme ve içme günü olduğunu öğrendim ve ilk kesilen koyunun

benim evimde kesilen koyun olmasını istedim. Onu kestim ve bayram namazına gelmeden önce onun etinden yedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kestiğin koyunun kurban olmamış, et yemek amaçlı kesilmiş bir koyun olmuştur.” Adam dedi ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Bizim henüz yaşını doldurmamış bir keçimiz var. O bana iki koyundan daha sevimlidir. O kurbanın yerini tutar mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “Evet (yerine geçer) ancak bu senden sonrasına geçerli olmaz.” buyurdu.

٦- بَابُ الْخُرُوجِ إِلَى الْمُصَلَّى بِغَيْرِ مَنَبَرٍ

6- Bayram Namazlarında Musallâya Çıkıldığında Minberin Olmaması Bâbı

٩٥٦ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى إِلَى الْمُصَلَّى فَأَوَّلُ شَيْءٍ يَبْدَأُ بِهِ الصَّلَاةُ ثُمَّ يَنْصَرِفُ فَيَقُومُ مُقَابِلَ النَّاسِ وَالنَّاسُ جُلُوسٌ عَلَى صُفُوفِهِمْ فَيَعْظُمُهُمْ وَيُوصِيهِمْ وَيَأْمُرُهُمْ فَإِنْ كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقْطَعَ بَعْثًا قَطَعَهُ أَوْ يَأْمُرَ بِشَيْءٍ أَمَرَ بِهِ ثُمَّ يَنْصَرِفُ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ فَلَمْ يَزَلِ النَّاسُ عَلَى ذَلِكَ حَتَّى خَرَجْتُ مَعَ مَرْوَانَ وَهُوَ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ فِي أَضْحَى أَوْ فِطْرٍ فَلَمَّا أَتَيْنَا الْمُصَلَّى إِذَا مَنَبَرٌ بَنَاهُ كَثِيرُ بَنِي الصَّلَاتِ فَإِذَا مَرْوَانُ يُرِيدُ أَنْ يَرْتَقِيَهُ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَجَبَذْتُ بِثَوْبِهِ فَجَبَذَنِي فَارْتَفَعَ فَخَطَبَ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَقُلْتُ لَهُ غَيْرُكُمْ وَاللَّهِ فَقَالَ أَبَا سَعِيدٍ قَدْ ذَهَبَ مَا تَعْلَمُ فَقُلْتُ مَا أَعْلَمُ وَاللَّهِ خَيْرٌ مِمَّا لَا أَعْلَمُ فَقَالَ إِنَّ النَّاسَ لَمْ يَكُونُوا يَجْلِسُونَ لَنَا بَعْدَ الصَّلَاةِ فَجَعَلَتْهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ

956- Ebu Said el- Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurban ve ramazan bayramlarında musallaya çıkardı. Yaptığı ilk şey bayram namazını kıldırması. Namazdan sonra insanlar saflarında oturur oldukları hâlde kalıp insanlara yüzünü döner ve onlara nasihat eder, uyarılarda bulunur ve bazı emir-

ler verirdi. Herhangi bir yere asker göndermek istediğinde onlara burada emir verir ve sonra ayrılırdı.

Ebu Said -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Bu durum Medine emiri olan Mervan'a kadar böyle devam etti. Bir keresinde onunla kurban veya ramazan bayramı için musallaya çıktığımızda Kesir ibnu Salt'ın minber inşa ettiğini gördük. Mervan bayram namazını kıldırmadan önce hutbe için minbere çıkmak istedi. Ben onun elbisesinden çektim. O da beni çekti. Minbere çıkıp bayram namazından önce hutbe verdi. Ona dedim ki: Vallâhi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yaptığı gibi yapmadın. Ebu Said dedi ki: Senin bildiğin geçip gitti. Ben dedim ki: Vallâhi bildiğim şey bilmediğimden daha hayırlıdır. Mervan dedi ki: İnsanlar bayram namazından sonra hutbeyi dinlemek için oturmadıkları için ben de hutbeyi namazdan önceye aldım.

۷- بَاب الْمَشْيِ وَالرُّكُوبِ إِلَى الْعِيدِ وَالصَّلَاةِ قَبْلَ الْخُطْبَةِ بِغَيْرِ أَذَانٍ وَلَا إِقَامَةٍ

7- Bayram Namazına Yürüyerek ve Binek Üzerinde Gitmek ve Bayram Namazını Hutbeden Önce Ezan Okumadan ve Kâmet Getirmeden Kılmak Bâbı

۹۵۷ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي فِي الْأَضْحَى وَالْفِطْرِ ثُمَّ يَخْطُبُ بَعْدَ الصَّلَاةِ

957- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah onlardan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurban ve ramazan bayramlarında bayram namazını kıldırır bayram namazından sonra da hutbe verirdi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 963)

۹۵۸ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ أَنَّ ابْنَ جُرَيْجٍ أَخْبَرَهُمْ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمَ الْفِطْرِ قَبْدًا بِالصَّلَاةِ قَبْلَ الْخُطْبَةِ

958- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan bayramında bayram namazı için musallaya çıktı ve hutbeden önce namaza başladı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 961, 978)

٩٥٩ - قَالَ وَأَخْبَرَنِي عَطَاءٌ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ أَرْسَلَ إِلَى ابْنِ الزُّبَيْرِ فِي أَوَّلِ مَا بُويعَ لَهُ إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ يُؤْذَنُ بِالصَّلَاةِ يَوْمَ الْفِطْرِ إِلَّا مَا الْخُطْبَةُ بَعْدَ الصَّلَاةِ

959- Ata -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi.

İbnuz- Zubeyr'e halifeliğine beyat edildiğinde ibnu Abbas ona bir elçi gönderip şöyle dedi: Ramazan bayramında bayram için ezan okunmaz, Hutbe de ancak bayram namazından sonra verilir.

٩٦٠ - وَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمْ يَكُنْ يُؤْذَنُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَلَا يَوْمَ الْأَضْحَى

960- İbnu Abbas ve Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah onlardan razı olsun- O ikisi şöyle dediler: Kurban ve Ramazan bayramlarından önce ezan okunmaz.

٩٦١ - وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فَبَدَأَ بِالصَّلَاةِ ثُمَّ خَطَبَ النَّاسَ بَعْدَ فَلَمَّا فَرَغَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَزَلَ فَأَتَى النِّسَاءَ فَذَكَرَهُنَّ وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى يَدِ بِلَالٍ وَبِلَالٌ بِاسِطٌ ثَوْبُهُ يُلْقِي فِيهِ النِّسَاءُ صَدَقَةٌ قُلْتُ لِعَطَاءٍ أَرَأَيْ حَقًّا عَلَى الْإِمَامِ الْآنَ أَنْ يَأْتِيَ النِّسَاءَ فَيَذَكُرَهُنَّ حِينَ يَفْرُغُ قَالَ إِنْ ذَلِكَ لَحَقَّ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ أَنْ لَا يَفْعَلُوا

961- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem önce bayram namazını kıldırdı, ardından da hutbe verdi. Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem hutbesini bitirdikten sonra minberden indi ve kadınların yanına gelip onlara bazı nasihatlerde bulundu. Bu arada Bilal'in elinden tutuyordu. Bilalde bu

sırada elbisesini açmış, kadınlar da içine sadaka olarak (altın, bilezik, yüzük, küpe) atıyorlardı.

Ata'ya dedim ki: Şu günümüzde imamın hutbeden sonra kadınların yanına gelip onlara nasihat etmesini hak olarak görüyor musun? Bunu doğru buluyor musun? Ata dedi ki: Bu onların üzerine haktır. Bunu yapmaları gerekir. Onlara ne oluyor da bunu yapmazlar ki?

۸- بَابُ الْخُطْبَةِ بَعْدَ الْعِيدِ

8- Bayram Namazından Sonra Hutbe Verilmesi Bâbı

۹۶۲ - حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي الْحَسَنُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ شَهِدْتُ الْعِيدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَغُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ فَكُلُّهُمْ كَانُوا يُصَلُّونَ قَبْلَ الْخُطْبَةِ

962- İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir, Ömer ve Osman ile -Allah onlardan razı olsun- beraber bayram namazında bulundum. (Onların arkasında bayram namazı kıldım) Onların hepsi de bayram namazını hutbeden önce kılıyorlardı.

۹۶۳ - حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُصَلُّونَ الْعِيدَيْنِ قَبْلَ الْخُطْبَةِ

963- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir ve Ömer -Allah onlardan razı olsun- iki bayram namazını hutbeden önce kılıyorlardı.

٩٦٤ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى يَوْمَ الْفِطْرِ رَكَعَتَيْنِ لَمْ يُصَلِّ قَبْلَهَا وَلَا بَعْدَهَا ثُمَّ أَتَى النِّسَاءَ وَمَعَهُ بِلَالٌ فَأَمَرَهُنَّ بِالصَّدَقَةِ فَجَعَلْنَ يُلْقِينَ ثُلُقِي الْمَرْأَةِ خُرُصَهَا وَسَخَابَهَا

964- İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan bayramında, bayram namazını iki rekât olarak kıldı ve onun önünde veya arkasında herhangi bir namaz kılmadı. Sonra Bilal ile beraber kadınların yanına geldi ve onlara sadaka vermelerini emretti. Onlar da yüzük ve gerdanlıklarını Bilal'in elbisesinin içine atmaya başladılar.

٩٦٥ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا زُبَيْدٌ قَالَ سَمِعْتُ الشَّعْبِيَّ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا بُدِئَ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ ثُمَّ نَرْجِعَ فَتَنْحَرَ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا وَمَنْ نَحَرَ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَإِنَّمَا هُوَ لَحْمٌ قَدَّمَهُ لِأَهْلِهِ لَيْسَ مِنَ التَّنَسُّكِ فِي شَيْءٍ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ يُقَالُ لَهُ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَبَحْتُ وَعِنْدِي جَذَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُسِنَّةٍ فَقَالَ اجْعَلْهُ مَكَانَهُ وَلَنْ تُؤْفِيَ أَوْ تُجْزِيَ عَنْ أَحَدٍ بَعْدَكَ

965- Berâ ibnu Azib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu bayram günümüzde bizim yapacağımız ilk şey bayram namazı kılmak sonra da evlerimize dönüp kurbanlarımızı kesmektir. Her kim böyle yaparsa bizim sünnetimize uygun hareket etmiştir. Her kim de bayram namazından önce kurbanını kesmişse bu kestiği sadece ailesine takdim ettiği bir et hükmünü almıştır ve bu kurbandan hiçbir şey ifade etmez.”

Ensar'dan kendisine Ebu Burde ibnu Niyar denilen biri kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim yaşına girmiş keçiden daha gösterişli yaşına girmemiş bir keçim var. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Onun yerine onu kurban et. Bu senden sonra kimseye yeterli olmaz.”

۹- بَاب مَا يُكْرَهُ مِنْ حَمْلِ السَّلَاحِ فِي الْعِيدِ وَالْحَرَمِ

9- Bayram Gününde ve Harem Bölgesinde Silah Taşımanın Mekruh Oluşu Bâbı

وَقَالَ الْحَسَنُ لَهَا أَنْ يَحْمِلُوا السَّلَاحَ يَوْمَ عِيدٍ إِلَّا أَنْ يَخَافُوا عَدُوًّا

Hasan Basri şöyle demiştir. Düşmandan korkulması durumu dışında bayram günü silah taşımaları yasaklanmıştır.

۹۶۶ - حَدَّثَنَا زَكَرِيَاءُ بْنُ يَحْيَى أَبُو السُّكَيْنِ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُحَارِبِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُوْفَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ كُنْتُ مَعَ ابْنِ عُمَرَ حِينَ أَصَابَهُ سِنَانُ الرُّمَحِ فِي أَخْمَصِ قَدَمِهِ فَلَزِقَتْ قَدَمُهُ بِالرَّكَابِ فَتَزَلَّتْ فَتَزَعَّتْهَا وَذَلِكَ بَيْنِي قَبْلَ الْحَجَّاجِ فَجَعَلَ يَعُوْذُهُ فَقَالَ الْحَجَّاجُ لَوْ نَعْلَمُ مَنْ أَصَابَكَ فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ أَلَيْتُ أَصَبْتَنِي قَالَ وَكَيْفَ قَالَ حَمَلْتَ السَّلَاحَ فِي يَوْمٍ لَمْ يَكُنْ يُحْمَلُ فِيهِ وَأَدْخَلْتَ السَّلَاحَ الْحَرَمَ وَلَمْ يَكُنْ السَّلَاحُ يُدْخَلُ الْحَرَمَ

966- Said İbnu Cubeyr'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer'in ayağına mızrak saplandığında, O'nunla beraberdim. Ayağı üzengiye yapışmıştı. İnip mızrağı bacağından çıkardım. Bu olay Mina da olmuştu. Haccâc dedi ki: Bunu sana yapanı keşke bilsek. İbnu Ömer dedi ki: Bunu sen yaptın. Haccâc nasıl? diye sorunca. İbnu Ömer dedi ki: Sen silah taşınmayacak bir günde silah taşıdın ve silahı harem bölgesine girdirdin. Silah harem bölgesine sokulmaz.

۹۶۷ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ دَخَلَ الْحَجَّاجُ عَلَى ابْنِ عُمَرَ وَأَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ كَيْفَ هُوَ فَقَالَ صَالِحٌ فَقَالَ مَنْ أَصَابَكَ قَالَ أَصَابَنِي مَنْ أَمَرَ بِحَمْلِ السَّلَاحِ فِي يَوْمٍ لَا يَحِلُّ فِيهِ حَمْلُهُ يَعْنِي الْحَجَّاجَ

967- Said ibnul-As'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ibnu Ömer'in yanında iken Haccâc O'nu ziyarete geldi ve nasıl oldun? diye sordu. O da "iyi" diye cevap verdi. Haccâc dedi ki: Seni kim yaraladı. İbnu Ömer dedi ki: Silah taşınması helal olmayan bir günde silah taşımayı emreden beni yaraladı. Bununla'da Haccâc kastediyor.

۱۰ - بَابُ التَّبَكُّرِ إِلَى الْعِيدِ

10- Bayram Namazına Erken Gelmek Bâbı

وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُسْرِ بْنِ كَثٍّ قَرَعْنَا فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَذَلِكَ حِينَ التَّسْبِيحِ

Abdullah ibnu Busr şöyle dedi: Bizler bu saatte bayram namazını bitirmiştik. Bu vakit ise nafil olan tesbih namazının kılındığı vakittir.

٩٦٨ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ زُبَيْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ الْبَرَاءِ قَالَ خَطَبَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ التَّحْرِيقِ قَالَ إِنْ أَوَّلَ مَا نُبْدَأُ بِهِ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَتَحَرَّ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا وَمَنْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَإِنَّمَا هُوَ لَحْمٌ عَجَلٌ لَأَهْلِهِ لَيْسَ مِنَ التُّسْكِ فِي شَيْءٍ فَقَامَ خَالِي أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا ذَبَحْتُ قَبْلَ أَنْ أُصَلِّيَ وَعِنْدِي جَذَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُسِنَّةٍ قَالَ اجْعَلْنَهَا مَكَانَهَا أَوْ قَالَ اذْبَحْنَهَا وَلَنْ تَجْزِيَ جَذَعَةٌ عَنْ أَحَدٍ بَعْدَكَ

968- Bera'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Kurban bayramında (bayram namazından sonra) bize hutbe verip şöyle buyurdu: "Bu bayram günümüzde ilk yapacağımız şey bayram namazıdır. Sonra evlerimize dönüp kurban kesmektir. Her kim böyle yaparsa bizim sünnetimize uygun hareket etmiştir. Her kim de bayram namazını kılmadan önce kurbanını keserse o, ailesi için acele ettiği, et hükmünde olur. Kurban hükmü yerine geçmez." Dayım Ebu Burde İbnu Niyar kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben bayram namazını kılmadan önce kurbanımı kestim. Benim yaşını doldurmamış bir keçim var Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onun yerine onu kurban et. Senden sonra hiç kimseden yaşını doldurmamış keçi, kurban yerine geçmez."

۱۱- بَابُ فَضْلِ الْعَمَلِ فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ

11- Teşrik (Yani Bayram) Günlerinde Salih Amel İşlemenin Fazileti Bâbı

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَغْلُومَاتٍ أَيَّامُ الْعَشْرِ وَالْأَيَّامِ الْمَعْدُودَاتِ أَيَّامُ التَّشْرِيقِ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ وَأَبُو هُرَيْرَةَ يَخْرُجَانِ إِلَى السُّوقِ فِي أَيَّامِ الْعَشْرِ يُكَبِّرَانِ وَيُكَبِّرُ النَّاسُ بِتَكْبِيرِهِمَا وَكَبَّرَ مُحَمَّدٌ بْنُ عَلِيٍّ خَلْفَ النَّافِلَةِ

«Onlar belirli günlerde Allah'ın adını anarlar» (Hac:28) ayeti hakkında İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- bunun Zul-Hicce ayının ilk onu günü olduğunu söylemiştir. Sayılı günlerin ise teşrik yani bayram-günleri olduğunu söylemiştir.

İbnu Ömer ve Ebu Hureyre -Allah onlardan razı olsun- Zul-Hicce ayının ilk on gününde çarşıya çıkarlar ve tekbir getirirlerdi. İnsanlar da onlarla beraber tekbir getirirlerdi. Muhammed ibnu Ali, nafile namazların ardından tekbir getirirdi.

۹۶۹ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَرُورَةَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطْنِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلَ مِنْهَا فِي هَذِهِ قَالُوا وَلَا الْجِهَادُ قَالَ وَلَا الْجِهَادُ إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَلَمْ يَرْجِعْ بِشَيْءٍ

969- İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zul-Hicce ayının ilk on gününde işlenen salih amellerden daha üstün bir amel yoktur. “Cihaddan da mı? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cihaddan da. Ancak bir kişi canıyla ve malıyla cihada çıkar ve ölüm pahasına da olsa düşmanıyla savaşır ve ondan geriye bir şey kalmaz yani şehit olur.

١٢- بَابُ التَّكْبِيرِ أَيَّامَ مِنَى وَإِذَا غَدَا إِلَى عَرَفَةَ

12- Mina Günlerinde ve Arafat'ta Giderken Tekbir Getirmek Bâbı

وَكَانَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُكَبِّرُ فِي قُبَّةِ بَيْتِي فَيَسْمَعُهُ أَهْلُ الْمَسْجِدِ
فَيُكَبِّرُونَ وَيُكَبِّرُ أَهْلُ الْأَسْوَاقِ حَتَّى تَرْجِعَ مِنَى تَكْبِيرًا وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يُكَبِّرُ بَيْتِي
تِلْكَ الْأَيَّامَ وَخَلْفَ الصَّلَوَاتِ وَعَلَى فِرَاشِهِ وَفِي فُسْطَاطِهِ وَمَجْلِسِهِ وَمَمَشَاهُ تِلْكَ
الْأَيَّامَ جَمِيعًا وَكَانَتْ مَيْمُونَةُ تُكَبِّرُ يَوْمَ التَّحْرِ وَكُنَّ النِّسَاءُ يُكَبِّرْنَ خَلْفَ أَهَانَ بْنِ
عُثْمَانَ وَعُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ لِيَالِي التَّشْرِيقِ مَعَ الرِّجَالِ فِي الْمَسْجِدِ

Ömer -Allah ondan razı olsun- Mina da çadırında iken tekbir getirir mescid ehli de bunu duyup tekbir getirir, çarşıdakiler de tekbir getirirler ve Mina tekbir sesleriyle sallanırdı. İbnu Ömer, o günlerde Mina da iken namazlardan sonra yatağında, çadırında, otururken ve yürürken bu günlerin tamamında tekbir getirirdi. Meymune kurban bayramı günü tekbir getirirdi. Kadınlar, Ebân ibnu Osman ve Ömer ibnu Abdulaziz'in -Allah onlardan razı olsun- arkasında bayram günlerinin gecelerinde mescidde erkeklerle beraber tekbir getirirlerdi.

٩٧٠ - حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ
أَبِي بَكْرٍ الثَّقَفِيُّ قَالَ سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ وَنَحْنُ غَدَايَانِ مِنْ مِنَى إِلَى عَرَفَاتٍ عَنْ
التَّلْبِيَةِ كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ يُلَبِّي الْمُلَبِّي لَا
يُنْكَرُ عَلَيْهِ وَيُكَبِّرُ الْمُكَبِّرُ فَلَا يُنْكَرُ عَلَيْهِ

970- Muhammed ibnu Ebû Bekir es-Sekafi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Mina'dan Arafat'a giderken Enes'e telbiyeden sorup dedim ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber nasıl telbiye getiriyordunuz? Enes dedi ki: Telbiye getiren telbiye getirir, tekbir getiren de tekbir getirirdi ve kimse kimseye bir şey demezdi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1659)

٩٧١ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ عَاصِمٍ عَنْ حَفْصَةَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ كُنَّا نُوْمِرُ أَنْ نُخْرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ حَتَّى نُخْرَجَ الْبُكْرَ مِنْ خِدْرِهَا حَتَّى نُخْرَجَ الْخَيْضَ فَيَكُنْ خَلْفَ النَّاسِ فَيَكْبُرْنَ بِتَكْبِيرِهِمْ وَيَدْعُونَ بِدُعَائِهِمْ يَرْجُونَ بَرَكَةَ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَطَهْرَتَهُ

971- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz kadınlara bayram günü, bayram namazına musallaya çıkmamız emredilirdi. Hatta bâkire kızlar ve hayızlı kadınların çıkmaları emredilmişti. Onlar insanların arkalarında dururlar onların getirdikleri gibi tekbir getirirler ve dualarına iştirak ederlerdi. Ve o günün bereketini ve günahlardan arınmayı temenni ederlerdi.

١٣ - بَابُ الصَّلَاةِ إِلَى الْحَرَبَةِ يَوْمَ الْعِيدِ

13- Bayram Gününde Kible Tarafına Dikilen Mızrağa Doğru Namaz Kılmak Bâbı

٩٧٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُرَكِّزُ الْحَرَبَةَ قُدَّامَهُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَالْأَحْرِ ثُمَّ يُصَلِّي

972- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ve Kurban bayramlarında, namaz kılacağı zaman önüne sütre olarak bir mızrak dikilir, sonra da ona doğru namaz kılardı.

١٤ - بَابُ حَمْلِ الْعَتَرَةِ أَوْ الْحَرَبَةِ بَيْنَ يَدَيْ الْإِمَامِ يَوْمَ الْعِيدِ

14- Bayram Gününde İmamın Önünde Mızrak Taşınması Bâbı

٩٧٤ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ الْحِزَامِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرِو الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ أَخْبَرَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْدُو إِلَى الْمُصَلَّى وَالْعَتَرَةُ بَيْنَ يَدَيْهِ تُحْمَلُ وَتُنْصَبُ بِالْمُصَلَّى بَيْنَ يَدَيْهِ فَيُصَلِّي إِلَيْهَا

973- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Neti sallallahu aleyhi ve sellem musallaya gider, O'nun önünde bir mızrak taşınır ve musallada önüne dikilirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona doğru namaza dururdu.

١٥ - بَابُ خُرُوجِ النِّسَاءِ وَالْحَيْضِ إِلَى الْمُصَلَّى

15- Kadınların ve Hayızlı Kadınların Musallaya Çıkmaları Bâbı

٩٧٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ أَمَرَنَا نَبِيُّنَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَنْ نُخْرِجَ الْعَوَاتِقَ وَذَوَاتِ الْخُدُورِ وَعَنْ أَيُّوبَ عَنْ حَفْصَةَ بَنِي خُوَيْهٍ وَزَادَ فِي حَدِيثِ حَفْصَةَ قَالَ أَوْ قَالَتْ الْعَوَاتِقُ وَذَوَاتِ الْخُدُورِ وَيَعْتَزَّلْنَ الْحَيْضُ الْمُصَلَّى

974- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizlere, bakire kızları ve kadınları bayram günü bayram namazı için musallaya çıkarmamız emrolundu. Eyyub, Hafsa'dan aynını rivayet etti. Hafsa hadisinde şunu ziyade etti. Ummu Atiyye dedi ki: "Bakire ve kadınların musallaya çıkmaları ve hayızlı kadınların namaz kılınan yerden uzak durmaları emrolundu."

١٦ - بَابُ خُرُوجِ الصِّبْيَانِ إِلَى الْمُصَلَّى

16- Çocukların Musallaya (Bayram Namazı Kılınan Yere) Çıkmaları Bâbı

٩٧٥ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ قَالَ خَرَجْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ فِطْرٍ أَوْ أَضْحَى فَصَلَّى ثُمَّ خَطَبَ ثُمَّ أَتَى النِّسَاءَ فَوَعَّظَهُنَّ وَذَكَرَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ بِالصَّدَقَةِ

975- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Ramazan ve Kurban bayramlarında bayram namazı için musallaya çıktım Bayram namazını kıldırdı, sonra hutbe verdi. Sonra kadınların yanına gelip onlara nasihat edip öğütlerde bulundu. Onlara sadaka vermelerini emretti.

١٧- بَابِ اسْتِقْبَالِ الْإِمَامِ النَّاسِ فِي خُطْبَةِ الْعِيدِ

17- Bayram Hutbesi Esnasında İmamın Cemaate Yüzünü Dönmesi Bâbı

قَالَ أَبُو سَعِيدٍ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُقَابِلَ النَّاسِ

Ebu Said dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem insanlara doğru yüzünü döndü.

٩٧٦ - حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ طَلْحَةَ عَنْ زُبَيْدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ الْبَرَاءِ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أَضْحَى إِلَى الْبَقِيعِ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ وَقَالَ إِنَّ أَوَّلَ نُسُكِنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نَبْدَأَ بِالصَّلَاةِ ثُمَّ نَرْجِعَ فَتَنْحَرَ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ وَافَقَ سُنَّتَنَا وَمَنْ ذَبَحَ قَبْلَ ذَلِكَ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْءٌ عَجَلُهُ لِأَهْلِهِ لَيْسَ مِنَ النُّسُكِ فِي شَيْءٍ فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ذَبَحْتُ وَعِنْدِي جَذَعَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُسِنَّةٍ قَالَ اذْبَحْهَا وَلَا تَقِي عَنْ أَحَدٍ بَعْدَكَ

976- Berâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında Baki'ye çıktı ve iki rekat bayram namazı kıldırdı. Sonra yüzünü bize döndürerek şöyle buyurdu:

“Bu bayram günümüzde yapacağımız ilk ibadetimiz bu güne na-

mazla başlamaktır. Sonra evlerimize dönüp kurbanımızı kesmektir. Her kim böyle yaparsa bizim sünnetimize uygun hareket etmiştir. Her kim de kurbanını bayram namazından önce keserse bu ailesi için erken davrandığı, acele ettiği et'tir ve bu kesilen kurban yerine geçmez."

Bir adam kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben bayram namazından önce kurbanımı kestim. Benim yaşına girmiş bir keçiden daha gösterişli ve yaşına girmemiş bir keçim var. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu kurban olarak kes. Bu senden sonra kimse-den kabul edilmeyecektir."

١٨ - بَابُ الْعَلَمِ الَّذِي بِالْمُصَلَّى

18- Bayram Namazı Kılınan Musallayı Belirlemek İçin İşâret Kullanmak Bâbı

٩٧٧ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَابِسٍ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ قِيلَ لَهُ أَشْهَدْتَ الْعِيدَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَعَمْ وَلَوْ لَا مَكَانِي مِنَ الصَّغَرِ مَا شَهِدْتُهُ حَتَّى أَتَى الْعَلَمَ الَّذِي عِنْدَ دَارِ كَثِيرِ بْنِ الصَّلْتِ فَصَلَّى ثُمَّ خَطَبَ ثُمَّ أَتَى النِّسَاءَ وَمَعَهُ بِلَالٌ فَوَعَّظَهُنَّ وَذَكَرَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ بِالصَّدَقَةِ فَرَأَيْتُهُنَّ يَهْوِينَ بِأَيْدِيَهُنَّ يَقْدِفْنَهُ فِي ثَوْبِ بِلَالٍ ثُمَّ انْطَلَقَ هُوَ وَبِلَالٌ إِلَى بَيْتِهِ

977- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O'na denildi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bayram namazında bulundun mu? İbnu Abbas dedi ki: Evet, şayet Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanındaki değerim olmasaydı yaşımın küçüklüğünden dolayı orada hazır bulunmayacaktım Kesir ibnu Salt'ın evinin yanındaki işarete geldi ve bayram namazını kıldırdı, sonra hutbe verdi. Sonra Bilal'le beraber kadınların yanına geldi ve onlara sadaka vermelerini emretti. Ben kadınların takılarını Bilal'in elbisesine attıklarını gördüm. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Bilal evine gittiler.

۱۹- بَابُ مَوْعِظَةِ الْإِمَامِ النَّسَاءِ يَوْمَ الْعِيدِ

19- Bayram Gününde İmamın Kadınlara Nasihat Etmesi Bâbı

۹۷۸ - حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَصْرِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْفِطْرِ فَصَلَّى فَبَدَأَ بِالصَّلَاةِ ثُمَّ خَطَبَ فَلَمَّا فَرَغَ نَزَلَ فَأَتَى النَّسَاءَ فَذَكَرَهُنَّ وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى يَدِ بِلَالٍ وَبِلَالٌ بَاسِطٌ ثَوْبَهُ يُلْقِي فِيهِ النَّسَاءُ الصَّدَقَةَ قُلْتُ لِعَطَاءٍ زَكَاةَ يَوْمِ الْفِطْرِ قَالَ لَا وَلَكِنْ صَدَقَةٌ يَتَصَدَّقْنَ حِينَئِذٍ ثُلُقِي فَتَحَهَا وَيُلْقِينَ قُلْتُ أَتُرَى حَقًّا عَلَى الْإِمَامِ ذَلِكَ وَيُذَكِّرُهُنَّ قَالَ إِنَّهُ لَحَقٌّ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ لَا يَفْعَلُونَهُ

978- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan bayramında, bayram namazını kıldırdı. Namazdan sonra hutbe verdi. Hutbeyi bitirdikten sonra minberden inip kadınların yanına gidip onlara nasihat etti. Bu arada Bilal'in elini tutuyordu. Bilal, elbisesini açmış kadınlar da onun içine sadaka olarak (takılarını) atıyorlardı.

Ata'ya dedim ki: Bu Ramazan bayramının zekâtı mı? Ata dedi ki: Hayır, ancak o gün verdikleri bir sadaka idi. Her bir kadın gümüş halkasını Bilal'in elbisesine atıyordu.

Ata'ya dedim ki: Kadınlara nasihat edilmesini imamların üzerine bir hak olarak görüyor musun? Ata dedi ki: Bu onların üzerine haktır. Onlara ne oluyor da bunu yapmıyorlar ki?

۹۷۹ - قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ وَأَخْبَرَنِي الْحَسَنُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ شَهِدْتُ الْفِطْرَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ يُصَلُّونَهَا قَبْلَ الْخُطْبَةِ ثُمَّ يُخْطَبُ بَعْدُ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ حِينَ يُجْلِسُ بِيَدِهِ ثُمَّ أَقْبَلَ يَشْفُهُمْ حَتَّى جَاءَ النَّسَاءَ مَعَهُ بِلَالٌ فَقَالَ ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ ﴾ الْآيَةَ ثُمَّ

قَالَ حِينَ فَرَّغَ مِنْهَا أَتَيْتُ عَلَى ذَلِكَ قَالَتْ امْرَأَةٌ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يُجِبْهُ غَيْرُهَا نَعَمْ لَا يَذَرِي حَسَنٌ مَنْ هِيَ قَالَ فَتَصَدَّقْنَ فَبَسَطَ بِلَالٌ ثَوْبَهُ ثُمَّ قَالَ هَلُمَّ لَكُنْ فِدَاءً أَبِي وَأُمِّي فَيُلْقِينَ الْفَتَحَ وَالْخَوَاتِيمَ فِي ثَوْبِ بِلَالٍ قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ الْفَتْحُ الْخَوَاتِيمُ الْعِظَامُ كَانَتْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ

979- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ramazan bayramını Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ın -Allah onlardan razı olsun- arkasında kıldım. Hepsi de bayram namazını hutbeden önce kıldırıyorlardı. Sonra da hutbe verirdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem minbere çıkıp insanlara oturmaları için eliyle işâret edişini görür gibiyim. Sonra cemaatin arasından geçip Bilal'le beraber kadınların yanına gitti ve «*Ey Peygamber! Şayet mümin kadınlar sana beyat etmek için geldiklerinde...*» (Mümtehine: 12) âyetini okudu. Ayeti bitirdikten sonra şöyle dedi: Sizler de bu beyata hazır mısınız? “Onlardan bir kadın –ondan başkası cevap vermedi- evet, dedi. Hasan, o kadının kim olduğunu bilmiyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “*Tasadduk edin, sadaka verin.*” buyurdu. Bilal, elbisesini açıp şöyle dedi: Haydi sadakalarınızı verin. Anam babam sizlere fedâ olsun. Onlar da Bilal'in elbisesine yüzük ve halkalarını attılar.

۲۰ - بَابُ إِذَا لَمْ يَكُنْ لَهَا جِلْبَابٌ فِي الْعِيدِ

20- Bâb: Bir Kadının Bayram Namazına Çıkacak Elbisesi Yoksa (Ne Yapacağı)

۹۸۰ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ سِيرِينَ قَالَتْ كُنَّا نَمْتَعُ جَوَارِيَنَا أَنْ يَخْرُجْنَ يَوْمَ الْعِيدِ فَجَاءَتْ امْرَأَةٌ فَتَرَكْتُ قَصْرَ بَنِي خَلْفٍ فَأَتَيْتُهَا فَحَدَّثْتُ أَنَّ زَوْجَ أَخِيهَا غَزَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ غَزْوَةً فَكَانَتْ أَخِيهَا مَعَهُ فِي سِتِّ غَزَوَاتٍ فَقَالَتْ فَكُنَّا نَقُومُ عَلَى الْمَرْضَى وَنُدَاوِي الْكَلْمَى فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعَلَى إِحْدَانَا بَأْسٌ إِذَا لَمْ يَكُنْ لَهَا جِلْبَابٌ أَنْ لَا تَخْرُجَ فَقَالَ لَتَلْبِسَهَا صَاحِبَتُهَا مِنْ جِلْبَابِهَا فَلْيَشْهَدَنَّ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ

الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ حَفْصَةُ فَلَمَّا قَدِمَتْ أُمُّ عَطِيَّةَ أَتَيْتَهَا فَسَأَلْتُهَا أَسَمِعْتَ فِي كَذَا وَكَذَا
قَالَتْ نَعَمْ بِأَبِي وَقَلَمًا ذَكَرْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا قَالَتْ بِأَبِي قَالَ لِيَخْرُجِ
الْعَوَاتِقُ ذَوَاتُ الْخُدُورِ أَوْ قَالَ الْعَوَاتِقُ وَذَوَاتُ الْخُدُورِ شَكُّ أَيُّوبُ وَالْحَيْضُ
وَيَعْتَزِلُ الْحَيْضُ الْمُصَلِّي وَلَيْشْهَدَنَّ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ فَقُلْتُ لَهَا الْحَيْضُ
قَالَتْ نَعَمْ أَلَيْسَ الْحَائِضُ تَشْهَدُ عَرَفَاتٍ وَتَشْهَدُ كَذَا وَتَشْهَدُ كَذَا

980- Hafsa bintu Sirin, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz, evdeki bakire kızlarımızı bayramda musallaya çıkmalarını yasakladık. (Basra'dan) bir kadın geldi ve Halefoğullarının sarayına yerleşti. Ben de onun yanına geldim. Kendisi, kız kardeşinin kocasının Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber on iki gazvede beraber bulunduğundan, kız kardeşinin de kocasının yanında bunların altısına katıldığından bahsetti. Dedi ki: Bizler hastaları tedavi eder ve yaralılara ilaç yapar onlarla ilgilenirdik. Dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizden birinin dışarıda örtünecek elbisesi yoksa bayram namazı için musallaya çıkmamasında bir sakınca var mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Arkadaşı kendi cilbâblarından birini ona versin. Oradaki hayra ve müminlerin duasına iştirak etsin."

Hafsa dedi ki: Ummu Atiyye geldiğinde, onun yanına gelip, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem böyle böyle dediğini işittin mi? diye sordum. Ummu Atiyye dedi ki:

Babam ona feda olsun –Ummu Atiyye Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi her zikrinden babam O'na feda olsun- Ummu Atiyye Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi her zikrinde babam O'na feda olsun derdi- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Genç kızlar ve kadınlar hayızlı kadınlar bayram namazı için musallada hazır bulunsunlar. Hayızlı kadınlar namaz kılınan yerden uzak dursunlar. Orada ki hayra ve müminlerin duasına şahitlik edip bundan nasiblerini alsınlar."

Hafsa dedi ki: Ummu Atiyye'ye dedim ki: Hayızlı kadınlar da mı (bayram namazı için musallaya çıkarlar?) Ummu Atiyye, evet hayızlı bir kadın Arafat'ta şurada ve şurada hazır bulunmuyorlar mı? dedi.

٢١- بَابُ اغْتِرَالِ الْحَيْضِ الْمُصَلَّى

21- Hayızlı Kadınların Namaz Kılınan Yerden Uzak Durmaları Bâbı

٩٨١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ قَالَتْ أُمُّ عَطِيَّةٍ أَمَرْنَا أَنْ نَخْرُجَ فَتُخْرِجَ الْحَيْضَ وَالْعَوَاتِقَ وَذَوَاتِ الْخُدُورِ قَالَ ابْنُ عَوْنٍ أَوِ الْعَوَاتِقُ ذَوَاتِ الْخُدُورِ فَأَمَّا الْحَيْضُ فَيَشْهَدْنَ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَدَعْوَتَهُمْ وَيَعْتَزِّلْنَ مُصَلَّاهُمْ

981- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizlere bayram namazı için musallaya çıkmamız hayızlı genç kızları ve perde sahibi kadınları çıkarmamızı emredildi. İbnu Avn perde sahibi kadınlar dedi. Hayızlı kadınlara gelince onlar müslümanların cemaatine ve dualarına iştirak eder ve namaz kılınan yerden de uzak dururlar.

٢٢- بَابُ النَّحْرِ وَالذَّبْحِ يَوْمَ النَّحْرِ بِالْمُصَلَّى

22- Kurban Bayramında Kurbanın Musallada Kesilmesi Bâbı

٩٨٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ قَالَ حَدَّثَنِي كَثِيرُ بْنُ فَرْقَدٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَنْحَرُ أَوْ يَذْبَحُ بِالْمُصَلَّى

982- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kurbanını musallada keserdi. (Hadi-singeçtiği diğer yerler: 1710, 1711, 5551, 5552)

٢٣- بَابُ كَلَامِ الْإِمَامِ وَالنَّاسِ فِي خُطْبَةِ الْعِيدِ وَإِذَا سَنَّ الْإِمَامُ عَنْ شَيْءٍ رَهْرَ يَخْطُبُ

23- Bayram Hutbesi Esnasında İmamın ve Cemaatin Konuşması ve İmama Hutbe Verirken Soru Sorulması Bâbı

٩٨٣ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ قَالَ حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ النَّحْرِ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَقَالَ مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا وَكَسَكَ لُسْكَنَا فَقَدْ أَصَابَ اللُّسْكَ وَمَنْ لُسِكَ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَتِلْكَ شَاةٌ لَحْمٍ فَقَامَ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ نِيَارٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهِ لَقَدْ لُسَكْتُ قَبْلَ أَنْ أَخْرُجَ إِلَى الصَّلَاةِ وَعَرَفْتُ أَنَّ الْيَوْمَ يَوْمُ أَكْلِ وَشَرْبٍ فَتَعَجَّلْتُ وَأَكَلْتُ وَأَطْعَمْتُ أَهْلِي وَجِيرَانِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ شَاةٌ لَحْمٍ قَالَ فَإِنَّ عِنْدِي عَنَاقَ جَذَعَةٍ هِيَ خَيْرٌ مِنْ شَائِي لَحْمٍ فَهَلْ تُخْزِي عَنِّي قَالَ نَعَمْ وَلَكِنْ تُخْزِي عَنِ أَحَدٍ بَعْدَكَ

983- Bera ibnu Azib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kurban bayramında bize hutbe verdi ve şöyle buyurdu: "Her kim bizim namazımızı kılar, kurbanımızı keserse bizim sünnetimize uygun hareket etmiştir. Her kim de bayram namazından önce kurbanını kesmişse bu kurban sayılmaz, et amaçlı kesilmiş bir koyun hükmünü alır."

Ebu Burde ibnu Niyar kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi ben bayram namazına çıkmadan önce kurbanımı kestim. Bu günün yeme içme günü olduğunu öğrendim ve kurbanımı kesmede acele davrandım, onun etinden yedim, aileme yedirdim ve komşularıma ikram ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O eti için kesilmiş bir koyun hükmündedir, kurban yerine geçmez." Ebu Berde dedi ki: Benin yaşına girmemiş bir keçim var ki, o bana iki koyunun etinden daha iyidir. Onu kurban etsem bu onun yerine geçer mi?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evet , ancak senden sonra kimse için bu yeterli olmaz." (Yani kurban yerine geçmez.)

٩٨٤ - حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ عُمَرَ عَنْ حَمَادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ أَنَّ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى يَوْمَ النَّحْرِ ثُمَّ خَطَبَ فَمَرَّ مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ الصَّلَاةِ أَنْ يُعِيدَ ذَبْحَهُ فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

جِيرَانِي إِمَّا قَالَ بِهِمْ خَصَاصَةً وَإِمَّا قَالَ بِهِمْ فَقَرُّ وَإِنِّي ذَبَحْتُ قَبْلَ الصَّلَاةِ وَعِنْدِي عَتَاقٌ لِي أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ شَاتِي لَحْمٍ فَرَخَّصَ لَهُ فِيهَا

984- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında bayram namazını kıldırdı. Sonra hutbe verdi ve bayram namazından önce kurbanlarını kesenlerin yeniden kurban kesmelerini emretti. Ensardan bir adam kalkıp dedi ki: Ey Allahın Rasûlü! Benim komşularım vardır ki onlar fakir ve açtırlar. Ben bayram namazından önce kurbanımı kestim. Benim bir oğlağım var ki o bana iki et koyunundan daha sevimlidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun kurban etmesine ruhsat verdi.

٩٨٥ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ جُنْدَبٍ قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ النَّحْرِ ثُمَّ خَطَبَ ثُمَّ ذَبَحَ فَقَالَ مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيَذْبَحْ أُخْرَى مَكَانَهَا وَمَنْ لَمْ يَذْبَحْ فَلْيَذْبَحْ بِاسْمِ اللَّهِ

985- Cundub'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında bayram namazını kıldırdı. Sonra hutbe verdi sonra kurbanını kesip şöyle buyurdu: “Her kim bayram namazını kılmadan önce kurbanını kesmişse onun yerine bir başkasını kurban kessin. Her kim de kurbanını kesmemişse “Bismillah” deyip kurbanını kessin. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5500, 5562, 6674, 7400)

٢٤ - بَابُ مَنْ خَالَفَ الطَّرِيقَ إِذَا رَجَعَ يَوْمَ الْعِيدِ

24- Bayram Namazına Gittiği Yolu Değiştirip Başka Bir Yoldan Evine Geri Dönen Kimse Bâbı

٩٨٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ هُوَ ابْنُ سَلَامٍ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو ثُمَيْلَةَ يَحْيَى بْنُ وَاصِحٍ عَنْ فُلَيْحِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ يَوْمَ عِيدِ خَالَفَ الطَّرِيقَ تَابِعَهُ يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ فُلَيْحٍ وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الصَّلْتِ عَنْ فُلَيْحٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَحَدِيثُ جَابِرٍ أَصَحُّ

986- Câbir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bayram namazından dönüşte (gittiği yolu değiştirip) başka yoldan evine geri dönerdi. Yunus ibnu Muhammed, Fuleyh'ten rivayetle Ebu Tumeylete'ye mutabaat etmiştir. Câbir hadisi daha sahihtir.

۲۵- بَاب إِذَا فَاتَهُ الْعِيدُ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ

25- Bâb: Bayram Namazına Yetişemeyen Kimse (Onun Yerine) İki Rekât Namaz Kılar

وَكَذَلِكَ النَّسَاءُ وَمَنْ كَانَ فِي الْبُيُوتِ وَالْقُرَى لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا عِيدُنَا أَهْلَ الْإِسْلَامِ وَأَمْرُ أَنْسُ بْنُ مَالِكٍ مَوْلَاهُمْ ابْنُ أَبِي عُثْبَةَ بِالزَّوَاوِيَةِ فَجَمَعَ أَهْلَهُ وَبَنِيهِ وَصَلَّى كَصَلَاةِ أَهْلِ الْمِصْرِ وَتَكْبِيرِهِمْ وَقَالَ عِكْرِمَةُ أَهْلُ السَّوَادِ يَجْتَمِعُونَ فِي الْعِيدِ يُصَلُّونَ رَكَعَتَيْنِ كَمَا يَصْنَعُ الْإِمَامُ وَقَالَ عَطَاءٌ إِذَا فَاتَهُ الْعِيدُ صَلَّيْ رَكَعَتَيْنِ

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in "Bu müslümanların bayramıdır" sözü gereği, kadınlar, evde ve köylerde olanların durumu da böyledir yani iki rekât namaz kılarlar.

Enes ibnu Mâlik, Basra'daki Zaviye mevkiinde himayesinde bulunan ibnu Ebi Utbeyi ailesini ve çocuklarını toplayıp tıpkı şehirde namaz kılınır gibi tekbirleriyle beraber bayram namazını kıldırdı.

İkrime dedi ki: Sevâd ehli (yolculukta) bayramda bir araya gelip imamın yaptığı gibi iki rakât bayram namazını kılar.

Ata şöyle demiştir: Bayram namazına yetişemeyen kimse iki rekât namaz kılar.

۹۸۷ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا جَارِيتَانِ فِي أَيَّامٍ مَنَى لِدَفْقَانَ وَتَضَرَّبَانَ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَغَشٍّ بِثَوْبِهِ فَأَتَتْهُمَا أَبُو بَكْرٍ فَكَشَفَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ وَجْهِهِ فَقَالَ دَعُوهُمَا يَا أَبَا بَكْرٍ فَإِنَّهَا أَيَّامُ عِيدٍ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ أَيَّامُ مَنَى

987- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun-

Mina günlerinde yanında iki cariye tef çalıp terennüm ederlerken Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- O'nun yanına girdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem elbisesine bürünmüş bir hâldeydi. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- o iki cariyeyi azarladı Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yüzündeki örtüyü kaldırıp şöyle buyurdu: "O ikisini bırak ey Ebu Bekir! Bu günler bayram günleridir. Bu günler Mina günleridir."

٩٨٨- وَقَالَتْ عَائِشَةُ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتُرْنِي وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى الْحَبَشَةِ وَهُمْ يَلْعَبُونَ فِي الْمَسْجِدِ فَزَجَرَهُمْ عُمَرُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَهُمْ أَمَا بَنِي أَرْفَدَةَ يَغْنِي مِنَ الْأَمْنِ

988- Aişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

Habeşliler Mescid'de oyun oynarlarken ben onlara bakıyor Nebi sallallahu aleyhi ve sellem de beni perdeliyordu. Ömer -Allah ondan razı olsun- o oyun oynayan Habeşliler' mâni oldu. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onlara dokunma. Erfıdeoğulları emniyette olun."

٢٦- بَابُ الصَّلَاةِ قَبْلَ الْعِيدِ وَبَعْدَهَا

26- Bayram Namazından Önce ve Sonra Namaz Bâbı

وَقَالَ أَبُو الْمُعَلَّى سَمِعْتُ سَعِيدًا عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ كَرِهَ الصَّلَاةَ قَبْلَ الْعِيدِ

Ebu Muallâ şöyle demiştir. Ben Said'den işittim o şöyle dedi: İbnu Abbas bayram namazından önce namaz kılmayı kerih gördü.

٩٨٩- حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنِي عَدِيُّ بْنُ ثَابِتٍ قَالَ

سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمَ الْفِطْرِ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ لَمْ يُصَلِّ قَبْلَهَا وَلَا بَعْدَهَا وَمَعَهُ بِلَالٌ

989- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan bayramında musallaya çıktı ve iki rekât bayram namazı kıldırdı. Bayram namazından önce ve sonra namaz kılmadı. O'nun yanında Bilalde vardı.

١٤ - كتاب الوتر

14- VİTİR NAMAZI KİTÂBİ

١ - بَاب مَا جَاءَ فِي الْوُتْرِ

1- Vitir Namazı Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı

٩٩٠-٩٩١- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمْ الصُّبْحَ صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً ثَوْبُ لَهَ مَا قَدْ صَلَّى وَعَنْ نَافِعٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ كَانَ يُسَلِّمُ بَيْنَ الرُّكْعَةِ وَالرُّكْعَتَيْنِ فِي الْوُتْرِ حَتَّى يَأْمُرَ بِبَعْضِ حَاجَتِهِ

990- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gece namazından sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gece namazı ikişer rekâttır. Sizden biriniz sabah namazının vaktinin girmesinden korkarsa kıldığı vitir namazını tek rekât olarak kılsın.”

991- Nafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ömer bir ile iki rekât arasında selam verirdi. Öyle ki arada bazı işlerinin yapılmasını emrederdi.

993- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Gece namazı ikişer rekâttır. Namazdan çıkmak istediğinde kıldıklarını tekleştirerek (vitir olarak) bir rekât namaz kıl."

Kâsım dedi ki: Biz aklımız erdiğinden bu yana insanların üç rekât vitir namazı kıldıklarını gördük. Vitir namazını üç-beş-yedi-dokuz ve onbir rekât olarak kılabilir. Ben bunların hiçbirinde sakınca görmüyorum.⁵

٩٩٤ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ أَنَّ عَائِشَةَ أَخْبَرَتْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً كَانَتْ تِلْكَ صَلَاتِهِ تَغْنِي بِاللَّيْلِ فَيَسْجُدُ السَّجْدَةَ مِنْ ذَلِكَ قَدَرًا مَا يَقْرَأُ أَحَدُكُمْ خَمْسِينَ آيَةً قَبْلَ أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ وَيَرْكَعُ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ ثُمَّ يَضْطَجِعُ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ حَتَّى يَأْتِيَهُ الْمُؤَذِّنُ لِلصَّلَاةِ

994- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gece namazında onbir rekât namaz kılardı. O gece namazındaki secdede başını secdeden kaldırmadan önce sizden birinizin okuduğu elli âyet kadar dururdu. Sabah namazından önce iki rekât namaz kılardı. Sonra müezzin gelip namaza çağırınca kadar sağ tarafının üzerine uzanırdı.

٢- بَابُ سَاعَاتِ الْوُتْرِ

2- Vitir Namazının Vakitleri Bâbı

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ أَوْصَانِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْوُتْرِ قَبْلَ التَّوْمِ

Ebu Hureyre şöyle demiştir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bana uyumadan önce vitir namazını kılmamı tavsiye etti.

5 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gece namazı kendisine farzdı, ümmete ise nâfile dileyen bir dileyen üç-beş-yedi-dokuz ve onbir rekât olarak kılabilir.

٩٩٥ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّغَمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ سِيرِينَ قَالَ قُلْتُ لَابْنِ عُمَرَ أَرَأَيْتَ الرُّكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ أَطِيلُ فِيهِمَا الْقِرَاءَةَ فَقَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى وَيُوتِرُ بِرُكْعَةٍ وَيُصَلِّي الرُّكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ وَكَانَ الْإِذَاانُ بِأَذْنِهِ قَالَ حَمَّادُ أَيُّ سُرْعَةٍ

995- Enes ibnu Sirin'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer'e dedim ki: Sabah namazından önceki iki rekâtlık sünnetinde kıraatı uzatmam konusunda ne dersin?

İbnu Ömer dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem gece namazını ikişer rekât olarak kılardı. Bir rekât vitir kılardı. Sanki kulakları ezandaymış gibi (yani ikâmeyi duymuş birinin namaza yetişmek için hızlıca) sabah namazından önce iki rekât namaz kılardı.

Hammâd, yani hızlıca demiştir.

٩٩٦ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ قَالَ حَدَّثَنِي مُسْلِمٌ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كُلُّ اللَّيْلِ أَوْعَزَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَانْتَهَى وَثَرُهُ إِلَى السَّحَرِ

996- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (yatsı namazından sonra başlayarak) gecenin her saatinde (başında, ortasında ve sonunda) vitir namazı kılardı. Vitir namazının son vakti ise seher vaktidir. (Yani sabah namazından önce vakit.)

٣- بَابُ إِيقَاطِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْلَهُ بِالْوُتْرِ

3- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Vitir Namazı İçin Ailesini Uyandırması Bâbı

۹۹۷ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي وَأَنَا رَاقِدَةٌ مُعْتَرِضَةٌ عَلَى فَرَّاشِهِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُوتِرَ أَيقَظَنِي فَأَوْتَرْتُ

997- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılarken, ben O'nun yatağı-nın üzerinde enlemesine uyurdum. Vitir namazı kılmak istediğinde beni uyandırır, ben de vitir namazını kılardım.

۴- بَاب لِيَجْعَلَ آخِرَ صَلَاتِهِ وَتِرًا

4- Kişinin Geceleyin Kılacağı En Son Namaz Vitir Namazıdır Bâbı

۹۹۸ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتِرًا

998- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Geceleyin kılacağımız son namaz vitir namazı olsun."

۵- بَاب الْوُتْرِ عَلَى الدَّائِبَةِ

5- Binek Üzerinde Vitir Namazı Kılmak Bâbı

۹۹۹ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّهُ قَالَ كُنْتُ أَسِيرُ مَعَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بِطَرِيقِ مَكَّةَ فَقَالَ سَعِيدٌ فَلَمَّا خَشِيتُ الصُّبْحَ نَزَلْتُ فَأَوْتَرْتُ ثُمَّ لَحِقْتُهُ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ أَيْنَ كُنْتَ فَقُلْتُ خَشِيتُ الصُّبْحَ فَتَزَلْتُ فَأَوْتَرْتُ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ أَنَسَ لَكَ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِسْوَةٌ حَسَنَةٌ فَقُلْتُ بَلَى وَاللَّهِ قَالَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُوتِرُ عَلَى الْبَعِيرِ

999- Said ibnu Yesar'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mekke yolunda Abdullah ibnu Ömer ile yolculuk yapıyordum. Sa-id dedi ki: Sabah namazının vaktinin girmesinden korktuğumda devem-den inip vitir namazını kıldım ve O'na yetiştim. Abdullah ibnu Ömer de-di ki: Nerede idin? Ben dedim ki: Sabah namazının vaktinin girmesinden korktum ve devemden inip vitir namazını kıldım. Abdullah dedi ki: Senin için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde en güzel örnekler yok mu? Ben vallahi vardır, dedim. Abdullah dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aley-hi ve sellem devesinin üzerinde vitir namazı kılırdı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1000, 1095, 1096, 1098 ve 1105. 999)

٦- بَابُ الْوُثْرِ فِي السَّفَرِ

6- Yolculukta Vitir Namazını Kılmak Bâbı

١٠٠٠ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةُ بْنُ أَسْمَاءَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِي السَّفَرِ عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ يَوْمِيْ إِمَاءَ صَلَاةِ اللَّيْلِ إِلَّا الْفَرَائِضَ وَيُوتِرُ عَلَى رَاحِلَتِهِ

1000- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem seferde iken devesinin üzerinde de-vesi hangi yöne yönelirse yönelsin, farzların dışında gece namazını îmâ ile kılırdı. Vitir namazını devesinin üzerinde kılırdı.

٧- بَابُ الْقُنُوتِ قَبْلَ الرُّكُوعِ وَبَعْدَهُ

7- Rükûdan Önce ve Sonra Kunut Yapmak Bâbı

١٠٠١ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ سَأَلَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَقْنَتَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصُّبْحِ قَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ أَوْقَنْتَ قَبْلَ الرُّكُوعِ قَالَ بَعْدَ الرُّكُوعِ يَسِيرًا

1001- Muhammed ibnu Sirîn'den, -Allah ondan razı olsun- O şöy-

le dedi:

Enes, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazında kunut yaptı mı? diye soruldu. Enes, evet, dedi. O'na, rükûdan önce mi bunu etti? diye soruldu. Enes rükûdan sonra az bir müddet kunut yaptı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1300, 2801, 2814, 3064, 3170, 4088-4091)

١٠٠٢ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ قَالَ سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ عَنِ الْقُنُوتِ فَقَالَ قَدْ كَانَ الْقُنُوتُ قُلْتُ قَبْلَ الرُّكُوعِ أَوْ بَعْدَهُ قَالَ قَبْلَهُ قَالَ فَإِنَّ فَلَانًا أَخْبَرَنِي عَنْكَ أَنَّكَ قُلْتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ فَقَالَ كَذَبَ إِذَا قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ الرُّكُوعِ شَهْرًا أَرَاهُ كَانَ بَعَثَ قَوْمًا يَقُولُ لَهُمُ الْقُرَاءَ زُهَاءَ سَبْعِينَ رَجُلًا إِلَى قَوْمٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ذُوْنَ أَوْلِيكَ وَكَانَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهْدٌ فَقَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَهْرًا يَدْعُو عَلَيْهِمْ

1002- Asım ibnu Süleyman'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Enes'e kunut duasından sordum. Enes, kunut duası vardır, dedi. Ben rükûdan önce mi sonra mı? diye sordum. Enes, rükûdan sonra dediğini haber verdi. Enes dedi ki: Yalan söylemiş. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay boyunca rükûdan sonra kunut duası yaptı. Bunun sebebi sanırım şu idi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hafızlardan yetmiş sahabeyi müşrik olan bir topluluğa göndermişti. (Onlar ise onları pusuya düşürüp şehit etti.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile o müşrik topluluğun arasında anlaşma vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay boyunca onlara kunutta beddua etti.

١٠٠٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا زَائِدَةُ عَنْ الثَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي مِجَلَزٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَتَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَهْرًا يَدْعُو عَلَى رِغْلِ وَذَكَوَانِ

1003- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ri'l ve Zekvan kabilelerine kunu-

tunda bir ay boyunca beddua etti.

١٠٠٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ
عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ الْقُنُوتُ فِي الْمَغْرِبِ وَالْفَجْرِ

1004- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kunut duası akşam ve sabah namazlarında idi.

١٥ - كِتَابُ الْإِسْتِسْقَاءِ

15- YAĞMUR DUASI KİTÂBI

١ - بَابُ الْإِسْتِسْقَاءِ وَخُرُوجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ

1- Yağmur Duası ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in
Yağmur Duasına Çıkması Bâbı

١٠٠٥ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَبَّادِ

بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَسْقِي وَحَوْلَ رِذَاءَهُ

1005- Abbad ibnu Temim amcası Abdullah ibnu Zeyd ibnu Asım-
dan bildirdi. O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası
için musallaya çıktı ve ridasını ters çevirdi.

٢ - بَابُ دُعَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ سِنِينَ كَسَنِي يُوسُفَ

2- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in "İçinde bulundukları
bu yılları Yusuf'un zamanındaki kılık yıllarına çevir"
Diye Beddua Etmesi Bâbı

١٠٠٦ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا مُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرَّكْعَةِ

الْآخِرَةِ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَلْحِ عِيَّاشَ بْنَ أَبِي رَبِيعَةَ اللَّهُمَّ أَلْحِ سَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ اللَّهُمَّ أَلْحِ

الْوَلِيدَ بْنَ الْوَلِيدِ اللَّهُمَّ أَلْحِ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ اشْدُدْ وَطَأَتَكَ عَلَى

مُضَرَّ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا سِنِينَ كَسَنِي يُوسُفَ وَأَنْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ غَفَارُ
غَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَأَسْلَمَ سَأَلَهَا اللَّهُ قَالَ ابْنُ أَبِي الرَّثَادِ عَنْ أَبِيهِ هَذَا كُلُّهُ فِي الصُّبْحِ

1006- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem son rekâtta başını rûkudan kaldırıp doğrulduğunda şöyle dua ederdi:

“Allahım! Ayyaş ibnu Ebi Rabia’yı kurtar. Allahım! Seleme ibnu Hişam’ı kurtar. Allahım! Velid ibnul Velid’i kurtar. Allahım! Müminlerden zayıf olanları kurtar. Allahım! Mudar kabilesinin sıkıntılarını daha şiddetli hale getir. Allahım! İçinde bulundukları bu yılları Yusuf’un zamanındaki kıtlık yıllarına çevir.” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gifâr kabilesini Allah bağışlasın. Eslem kabilesini de selâmete erdiresin.

İbnu Ebiz-Zinâd, babasından bunların hepsinin sabah namazında olduğunu haber vermiştir.

١٠٠٧ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي
الصُّحَيْ عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
لَمَّا رَأَى مِنَ النَّاسِ إِذْبَارًا قَالَ اللَّهُمَّ سَبِّحْ كَسَبِعِ يُوسُفَ فَأَخَذْتَهُمْ سَنَةً حَصَّتْ كُلُّ
شَيْءٍ حَتَّى أَكَلُوا الْجُلُودَ وَالْمَيْتَةَ وَالْجِيفَ وَيَنْظُرُ أَحَدُهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فَيَرَى الدُّخَانَ
مِنَ الْجُوعِ فَأَتَاهُ أَبُو سُفْيَانَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّكَ تَأْمُرُ بِطَاعَةِ اللَّهِ وَبِصَلَةِ الرَّحِمِ وَإِنْ
قَوْمَكَ قَدْ هَلَكُوا فَادْعُ اللَّهَ لَهُمْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ
مُبِينٍ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿إِنَّكُمْ عَائِدُونَ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنتَقِمُونَ﴾
فَالْبَطْشَةُ يَوْمَ بَدْرٍ وَقَدْ مَضَتْ الدُّخَانُ وَالْبَطْشَةُ وَاللَّزَامُ وَآيَةُ الرُّومِ

1007- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

“Allahım! Onlara Yûsuf’un zamanındaki yedi yıl süren kıtlık gibi onlara kıtlık ver.” Onlara bir kuraklık isabet etti ve bütün bitkiler susuzluktan dolayı yok oldu. Öyle ki onlar hayvan derileri, ölü eti ve leş yedi-

ler. Onlardan biri gökyüzüne baktığında açlıktan dolayı duman görüyordu. Ebu Sufyan -Allah ondan razı olsun- sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Muhammed! Sen Allah'a itaat etmeyi ve akrabaya iyiliği emrediyorsun. Senin kavmin helak oldu. Allah'a dua et bu kuraklığı ortadan kaldırsın. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

«(Ey Muhammed!) Göğün insanları saran apaçık bir duman getireceği günü bekle. Bu acı bir azaptır. Rabbimiz! Azâbı bizden kaldır biz mümin kişileriz. Onlar nereden öğüt alacak? Hâlbuki kendilerine her şeyi açıklayan bir Peygamber gelmişti, sonra da ondan yüz çevirmişler ve öğretilmiş bir deli demişlerdi. Bu sebeple, biz azâbı biraz kaldırırsınız siz de şüphesiz küfrünüze dönersiniz. Fakat o büyük azâb gününde biz de intikam alırsınız.» (Duhân:10-16)

O büyük azâb günü Bedir savaşıdır. Böylelikle duman, Bedir savaşındaki büyük azâb ve Rum âyeti meydana gelmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1020, 4693, 4767, 4774, 4809, 4820-4825)

۳- بَابُ سُؤْلِ النَّاسِ الْإِمَامَ الْإِسْتِسْقَاءَ إِذَا قَحَطُوا

3- İnsanların Kuraklık Zamanında İmamdan Yağmur Duası Etmelerini İstemeleri Bâbı

۱۰۰۸ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَتَمَثَّلُ بِشِعْرِ أَبِي طَالِبٍ وَأَبْيَضَ يُسْتَسْقَى الْقِمَامَ بِوَجْهِهِ ثِمَالُ الْيَتَامَى عِصْمَةٌ لِلْأَرَامِلِ

1008- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O, Ebu Talib'in şu şiirini okuyordu:

Kendisinden bulutların yağmur yağdırması istenendir

Bu zât ki, dulları koruyan ve yetimleri yedirendir.

۱۰۰۹ - وَقَالَ عُمَرُ بْنُ حَمْزَةَ حَدَّثَنَا سَالِمٌ عَنْ أَبِيهِ رَبَّمَا ذَكَرْتُ قَوْلَ الشَّاعِرِ وَأَنَا أَظُرُّ إِلَى وَجْهِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَسْقَى فَمَا يَنْزِلُ حَتَّى يَجِيشَ كُلُّ مِزَابٍ

وَأَيُّضَ يُسْتَسْقَى الْعَمَامُ بِوَجْهِهِ
ثَمَالُ الْيَتَامَى عِصْمَةٌ لِلْأَرَامِلِ
وَهُوَ قَوْلُ أَبِي طَالِبٍ

1009- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (minber üzerinde) yağmur duası yaptığında minberden inmeden bütün oluklardan bolca sular akardı ve ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüzüne bakıp şu şiiri okurdum.

Kendisinden bulutların yağmur yağdırması istenendir.

Bu zât ki, dulları koruyan ve yetimleri yedirendir.

Bu Ebu Talib'in sözüdür.

١٠١٠ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
الْأَنْصَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ
أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ إِذَا قَحَطُوا اسْتَسْقَى
بِالْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بَنِيِّنَا فَتَسْقِينَا وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ
إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَاسْقِنَا قَالَ فَيَسْقُونَ

1010- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul- Hattâb -Allah ondan razı olsun- kuraklık olduğunda Abbas ibnu Abdulmuttalib'ten yağmur duası yapmasını ister ve şöyle derdi: "Allahım! Biz peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem ile tevessülde bulunur ve sen bize yağmur verirdin. Şimdi biz sana peygamberimizin amcası ile tevessül ediyoruz. Bize yağmur ver."

Enes dedi ki: Bu duanın akabinde Allah yağmur indirirdi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 371)

٤- بَابُ تَحْوِيلِ الرِّدَاءِ فِي الْاسْتِسْقَاءِ

4- Yağmur Duasında Ridayı Ters Çevirmek Bâbı

۱۰۱۱- حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ قَالَ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَبَّادِ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَسْقَى فَقَلَّبَ رِذَاءَهُ

1011- Abdullah ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası yaptı ve ridasını ters çevirdi.

۱۰۱۲- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ أَنَّهُ سَمِعَ عَبَّادَ بْنَ تَمِيمٍ يُحَدِّثُ أَبَاهُ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى فَاسْتَسْقَى فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَقَلَّبَ رِذَاءَهُ وَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ كَانَ ابْنُ عَصِيَّةَ يَقُولُ هُوَ صَاحِبُ الْأَذَانِ وَلَكِنَّهُ وَهَمَ لَأَنَّ هَذَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ بْنُ عَاصِمٍ الْمَازِنِيُّ مَازَنُ الْأَنْصَارِ

1012- Abdullah ibnu Zeyd'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem musallaya çıkıp yağmur duası yaptı. Kibleye döndü ve ridasını ters çevirdi. İki rekât namaz kıldı.

۵- بَابُ انْتِقَامِ الرَّبِّ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ خَلْقِهِ بِالْقَحْطِ إِذَا انْتَهَكَ مَحَارِمَهُ

5- Allah'ın Haramlarını İhlal Ettiklerinde, Rab Azze ve Celle'nin Kullarından Kuraklıkla İntikam Alması Bâbı⁶

۶- بَابُ الاسْتِسْقَاءِ فِي الْمَسْجِدِ الْجَامِعِ

6- Yağmur Duası'nın Büyük Mescidde Yapılması Bâbı

6 Hamevi'nin rivayetinde bu bâb, hadis olmaksızın zikredilmiştir.

١٠١٣ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو ضَمْرَةَ أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَرِيكُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَمِرٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَذْكُرُ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ بَابِ كَانَ وَجَاهُ الْمَنْبَرِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ يَخْطُبُ فَاسْتَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمًا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتَ الْمَوَاشِي وَالْقَطْعَتِ السَّبِيلُ فَادْعُ اللَّهَ يُغِيثَنَا قَالَ فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ اسْقِنَا اللَّهُمَّ اسْقِنَا قَالَ أَنَسُ وَلَا وَاللَّهِ مَا نَرَى فِي السَّمَاءِ مِنْ سَحَابٍ وَلَا قَرَعَةٍ وَلَا شَيْئًا وَمَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ سَلْعٍ مِنْ بَيْتٍ وَلَا دَارٍ قَالَ فَطَلَعْتُ مِنْ وَرَائِهِ سَحَابَةً مِثْلُ الثُّرَيَّا فَلَمَّا تَوَسَّطَتِ السَّمَاءَ انْتَشَرَتْ ثُمَّ أَمْطَرَتْ قَالَ وَاللَّهِ مَا رَأَيْنَا الشَّمْسَ سِتًّا ثُمَّ دَخَلَ رَجُلٌ مِنْ ذَلِكَ الْبَابِ فِي الْجُمُعَةِ الْمُقْبِلَةِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ يَخْطُبُ فَاسْتَقْبَلَهُ قَائِمًا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتَ الْأَمْوَالُ وَالْقَطْعَتِ السَّبِيلُ فَادْعُ اللَّهَ يُنْسِكُهَا قَالَ فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ حَوَّالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالْجِبَالِ وَالْأَجَامِ وَالظَّرَابِ وَالْأَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ قَالَ فَانْقَطَعَتْ وَخَرَجْنَا نَمْشِي فِي الشَّمْسِ قَالَ شَرِيكٌ فَسَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ أَهْوَى الرَّجُلُ الْأَوَّلُ قَالَ لَا أَذْرِي

1013- Enes ibn Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken mescidde minberin yanındaki kapıdan bir adam girdi. Ayakta olduğu hâlde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yönelerek dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! (Kuraklıktan dolayı) koyunlar helak oldu, insanların evlerindeki erzaklar azaldı. Allah'a dua etsen de yağmur indirse. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp şöyle dedi: "Allah'ım! Bize yağmur ver! Allahım bize yağmur ver! Allahım bize yağmur ver!" Enes dedi ki: Vallahi bizler gökyüzünde ne toplu bir şekilde ne de ayrı bir şekilde duran bulut görüyorduk. Bizimle Sal dağı arasında bulutları görmemize engel olan hiçbir ev ve başka bir şey yoktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem arkasından kalkana benzer daire şeklinde bir bulut çıktı. Gökyüzünün ortasına geldiğinde yayıldı. Sonra da yağmur yağdı. Vallahi bizler yağmur bulutlarından dolayı güneşi diğer Cuma-

ya kadar görmedik.

Haftaya Cuma günü olduğunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken minberin yanındaki kapıdan bir adam girip ayakta olduğu hâlde O'na yönelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Çok yağmur yağması sebebiyle koyunlar helâk oldu ve yollar kapandı. Allah'a dua etsen de yağmuru durdurursa. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp sonra şöyle dedi: "Allahım! Yağan yağmuru üzerimize değil çevremize yağdır." Bunun üzerine yağmur kesildi. Bizler Mescid'den çıkıp (bir haftadır gözükmeyen) güneşin altında yürüdük.

Şerik dedi ki: O adamın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den yağmur isteyen adam mı? olduğunu sordum O bilmiyorum dedi.

۷- بَابُ الاسْتِسْقَاءِ فِي خُطْبَةِ الْجُمُعَةِ غَيْرِ مُسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةِ

7- Kibleye Yönelmeksizin Cuma Hutbesinde Yağmur Duası Yapmak Bâbı

۱۰۱۴ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شَرِيكَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ يَوْمَ جُمُعَةٍ مِنْ بَابٍ كَانَ نَحْوَ دَارِ الْقَضَاءِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ يَخْطُبُ فَاسْتَقْبَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمًا ثُمَّ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتَ الْأَمْوَالُ وَانْقَطَعَتِ السُّبُلُ فَادْعُ اللَّهَ يُعِثْنَا فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اغْنِنَا اللَّهُمَّ اغْنِنَا قَالَ أَنَسٌ وَلَا وَاللَّهِ مَا نَرَى فِي السَّمَاءِ مِنْ سَحَابٍ وَلَا قَرْعَةً وَمَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ سَلْعٍ مِنْ بَيْتٍ وَلَا دَارٍ قَالَ فَطَلَعَتْ مِنْ وَرَائِهِ سَحَابَةٌ مِثْلُ الثَّرَسِ فَلَمَّا تَوَسَّطَتْ السَّمَاءَ انْتَشَرَتْ ثُمَّ امْطَرَتْ فَلَا وَاللَّهِ مَا رَأَيْنَا الشَّمْسَ سِتًّا ثُمَّ دَخَلَ رَجُلٌ مِنْ ذَلِكَ الْبَابِ فِي الْجُمُعَةِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ يَخْطُبُ فَاسْتَقْبَلَهُ قَائِمًا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتَ الْأَمْوَالُ وَانْقَطَعَتِ السُّبُلُ فَادْعُ اللَّهَ يُمَسِّكْهَا عَنَّا قَالَ فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالظَّرَابِ وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ وَمَنَابِ الشَّجَرِ قَالَ فَأَقْلَعَتْ وَخَرَجْنَا نَمْشِي فِي الشَّمْسِ قَالَ شَرِيكَ سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ أَهْوَى الرَّجُلُ الْأَوَّلُ فَقَالَ مَا أَدْرِي

1014- Enes ibn Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken mescidde minberin yanındaki kapıdan bir adam girdi. Ayakta olduğu hâlde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yönelerek dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! (Kuraklıktan dolayı) koyunlar helâk oldu, insanların evlerindeki erzaklar azaldı. Allah'a dua etsen de yağmur indirse. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp şöyle dedi: "Allah'ım! Bize yağmur ver! Allahım bize yağmur ver! Allahım bize yağmur ver!" Enes dedi ki: Vallahi bizler gökyüzünde ne toplu bir şekilde ne de ayrı bir şekilde duran bulut görüyorduk. Bizimle Sal dağı arasında bulutları görmemize engel olan hiçbir ev ve başka bir şey yoktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem arkasından kalkana benzer daire şeklinde bir bulut çıktı. Gökyüzünün ortasına geldiğinde yayıldı. Sonra da yağmur yağdı. Vallahi bizler yağmur bulutlarından dolayı güneşi diğer Cumaya kadar görmedik.

Haftaya Cuma günü olduğunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken minberin yanındaki kapıdan bir adam girip ayakta olduğu hâlde O'na yönelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Çok yağmur yağması sebebiyle koyunlar helâk oldu ve yollar kapandı. Allah'a dua etsen de yağmuru durdursa. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp sonra şöyle dedi: "Allahım! Yağan yağmuru üzerimize değil çevremize yağdır." Bunun üzerine yağmur kesildi. Bizler Mescid'den çıkıp (bir haftadır gözükmeyen) güneşin altında yürüdük.

Şerik dedi ki: O adamın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den yağmur isteyen adam mı? olduğunu sordum O bilmiyorum dedi.

۸- بَابُ الْإِسْتِسْقَاءِ عَلَى الْمِنْبَرِ

8- Minber Üzerinde Yağmur Duası Bâbı

۱۰۱۵- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ
بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا
رَسُولَ اللَّهِ قَحْطَ الْمَطَرُ فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَسْقِيَنَا فَدَعَا فَمَطَرْنَا فَمَا كُنَّا أَنْ نَصِلَ إِلَى
مَنَازِلِنَا فَمَا زِلْنَا نُمَطِّرُ إِلَى الْجُمُعَةِ الْمُقْبِلَةِ قَالَ فَقَامَ ذَلِكَ الرَّجُلُ أَوْ غَيْرُهُ فَقَالَ يَا

رَسُولَ اللَّهِ اِذْغُ اللَّهُ اَنْ يَصْرِفَهُ عَنَّا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا قَالَ فَلَقَدْ رَأَيْتُ السَّحَابَ يَتَقَطَّعُ يَمِينًا وَشِمَالًا يُمَطَّرُونَ وَلَا يُمَطَّرُ أَهْلُ الْمَدِينَةِ

1015- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken bir adam gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Yağmur kesildi. Allah'a dua etsen de bize yağmur verse. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de dua etti ve bize yağmur indirildi. Öyle ki bol yağan yağmurdan dolayı nerdeyse evlerimize gidemeyecektik. Gelecek cumaya kadar yağmur yağmaya devam etti. O adam veya bir başkası kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Allah'a dua et de yağmuru durdursun. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ım! Üzerimize değil çevremize yağdır."

Ben bulutların sağa-sola dağıldıklarını, Medine etrafına yağmur yağdığı hâlde Medine'ye yağmadığını gördüm.

٩- بَابُ مَنْ اكْتَفَى بِصَلَاةِ الْجُمُعَةِ فِي الْاِسْتِسْقَاءِ

9- Yağmur Duasında Cuma Namazı ile Yetinen Kimse Bâbı

١٠١٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ شَرِيكَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ هَلَكْتُ الْمَوَاشِي وَتَقَطَّعَتِ السُّبُلُ فَذَعَا فَمَطَرْنَا مِنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ تَهَدَّمَتِ الْبُيُوتُ وَتَقَطَّعَتِ السُّبُلُ وَهَلَكْتُ الْمَوَاشِي فَادْعُ اللَّهَ يُنْصِبْهَا فَقَامَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اَللَّهُمَّ عَلَى الْاَكَامِ وَالْظُّرَابِ وَالْاَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ فَالْحَابَتِ عَنِ الْمَدِينَةِ الْجِيَابُ الثَّوْبُ

1016- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelerek dedi ki: Koyunlar helâk oldu, yollarımız kesildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yağmur yağması için dua etti. Cumadan diğer Cumaya kadar yağmur yağdı. Sonra bir adam gelip dedi ki: (Bol yağan yağmurdan dolayı) evler yı-

kıldı, yollar kesildi ve koyunlar helâk oldu. Allah Rasûlü dua et de yağmur kesilsin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ım! Dağlara, tepelere, vadilere ve ağaçlıklara yağdır” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu duasından sonra Medine’nin üzerindeki bulutlar tıpkı elbisenin açılması gibi açıldı.

۱۰ - بَابُ الدُّعَاءِ إِذَا تَقَطَّعَتِ السُّبُلُ مِنْ كَثَرَةِ الْمَطَرِ

10- Çok Yağan Yağmur Sebebiyle Yollar Kesildiğinde Dua Etmek Bâbı

۱۰۱۷ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ شَرِيكَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَمِرٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكَتِ الْمَوَاشِي وَانْقَطَعَتِ السُّبُلُ فَادْعُ اللَّهَ فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَطَرُوا مِنْ جُمُعَةٍ إِلَى جُمُعَةٍ فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهَدَّمَتِ النَّبُوتُ وَتَقَطَّعَتِ السُّبُلُ وَهَلَكَتِ الْمَوَاشِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ عَلَى رُءُوسِ الْجِبَالِ وَالْأَكَامِ وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ فَالْجَابَتْ عَنِ الْمَدِينَةِ الْحِجَابِ الثُّوبُ

1017- Enes ibnu Mâlik’ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah’ın Rasûlü! (Kuraklık sebebiyle) koyunlar helâk oldu ve yollar kesildi. Allah’a dua et. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dua etti ve Cumadan diğer Cumaya kadar yağmur yağdı. Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Evler yıkıldı, yollar kesildi ve koyunlar helak oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’ım! Dağlara, tepelere, vadilere ve ağaçlıklara yağdır” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu duasından sonra Medine’nin üzerindeki bulutlar tıpkı elbisenin açılması gibi açıldı.

۱۱- بَاب مَا قِيلَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يُحَوَّلْ رِذَاءَهُ فِي
الاسْتِسْقَاءِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

11- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin Cuma Günü Yağmur
Duasında Ridasını Ters Çevirmediğinin Söylenmesi Bâbı

۱۰۱۸ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ بِشْرِ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرَانَ عَنْ
الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا شَكََا
إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلَكَ الْمَالُ وَجَهَدَ الْعِيَالُ فَدَعَا اللَّهَ يَسْتَسْقِي وَلَمْ
يَذْكُرْ أَنَّهُ حَوَّلَ رِذَاءَهُ وَلَا اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ

1018- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Nebi sallallahu aleyhi ve selleme malın helak olması ve
çoluk-çocuğun sıkıntı içinde olduğu konusunda şikâyetle bulundu. Bunun
üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Allah'a yağmur yağdır-
ması için dua etti.

Enes, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ridasını ters çevir-
diğini ve kibleye yöneldiğini zikretmedi.

۱۲- بَاب إِذَا اسْتَشْفَعُوا إِلَى الْإِمَامِ لِيَسْتَسْقِي لَهُمْ لَمْ يَرُدَّهُمْ

12- Halkın, İmama Yağmur Duası Etmesi İçin Yardım
İstediklerinde, İmamın Yardım Teklifini Geri Çevirmemesi Bâbı

۱۰۱۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ شَرِيكَ بْنِ عَبْدِ
اللَّهِ بْنِ أَبِي نَمِرٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكَتِ الْمَوَاشِي وَتَقَطَّعَتِ السُّبُلُ فَادْعُ اللَّهَ فَدَعَا
اللَّهُ فَمَطَرْنَا مِنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهَدَّمَتِ الْبُيُوتُ وَتَقَطَّعَتِ السُّبُلُ وَهَلَكَتِ الْمَوَاشِي فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ عَلَى ظُهُورِ الْجِبَالِ وَالْأَكَامِ وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ
وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ فَالْجَابَتْ عَنِ الْمَدِينَةِ الْجِيَابُ الثَّوْبِ

1019- Enes ibnu Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Koyunlar helâk oldu, yollar kesildi. Allah'a dua et. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dua etti ve Cumadan diğer cumaya kadar yağmur yağdı. Bir adam Nebi sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Evler yıkıldı, yollar kesildi ve koyunlar helak oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ım! Dağ sırtlarına, tepelere, vadi içlerine ve ağaçlıklara yağdır." Elbisenin açılması gibi gökyüzü açıldı.

۱۳- بَابُ إِذَا اسْتَشْفَعَ الْمُشْرِكُونَ بِالْمُسْلِمِينَ عِنْدَ الْقَحْطِ

13- Kuraklık Zamanında Müşriklerin Müslümanlardan Yardım İstemeleri Bâbı

۱۰۲۰ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ وَالْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ أَتَيْتُ ابْنَ مَسْعُودٍ فَقَالَ إِنْ قَرَيْشًا أَبْطَنُوا عَنْ الْإِسْلَامِ فِدَعَا عَلَيْهِمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَتْهُمْ سَنَةٌ حَتَّى هَلَكُوا فِيهَا وَأَكَلُوا الْمَيْتَةَ وَالْعِظَامَ فَجَاءَهُ أَبُو سُفْيَانَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ جِئْتُ بِصَلَةِ الرَّحِمِ وَإِنْ قَوْمُكَ هَلَكُوا فَادْعُ اللَّهَ فَقَرَأَ ﴿فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ﴾ ثُمَّ عَادُوا إِلَى كُفْرِهِمْ فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى ﴿يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنتَقِمُونَ﴾ يَوْمَ بَذَرَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَزَادَ أَسْبَاطُ عَنْ مَنْصُورٍ فِدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَقُوا الْغَيْثَ فَأَطْبَقَتْ عَلَيْهِمْ سَبْعًا وَشَكَا النَّاسُ كَثْرَةَ الْمَطَرِ قَالَ اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا فَالْحَدَرَتِ السَّحَابَةُ عَنْ رَأْسِهِ فَسَقُوا النَّاسُ حَوْلَهُمْ

1020- İbnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kureyşliler, İslâm dinine girmede geç davrandılar. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onlara beddua etti. Bunun üzerine kuraklık baş gösterdi ve kuraklık sebebiyle helâk oldular. Bu zamanda ölü eti ve kemik yediler. Ebu Sufyan, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Muhammed! Bize gelip akrabaya iyiliği emrettin. Senin kavmin helâk oldu. Allah'a dua et (de yağmur versin). Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve

sellem «*Şimdi sen, göğün, insanları bürüyecek açık bir duman çıkaracağı günü gözetle*» (Duhan:10) âyetini okudu. Sonra onlar küfürlerine geri döndüler. Bu da Allah Azze ve Celle'nin şu sözüdür: «*Fakat biz büyük bir şiddetle yakalayacağımız gün.*» (Duhan:16)

O gün Bedir Savaşı günüdür. Esbat, Mansur'dan şunu ziyade etti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dua etti ve hemen yağmur yağdı. Bu bir hafta boyunca devam etti. İnsanlar yağmurun çokluğundan şikâyet edince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Allahım! Üzerimize değil, çevremize yağdır diye dua etti. Yağmur bulutları başının üzerinden dağıldı. Medine'nin etrafına yağmaya başladı.

۱۴ - بَاب الدُّعَاءِ إِذَا كَثُرَ الْمَطَرُ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا

14- Yağmur Çok Yağdığında "Havâylenâ velâ Aleynâ" (Üzerimize değil, çevremize yağdır) Diye Dua Etmek Bâbı

۱۰۲۱ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ يَوْمَ جُمُعَةٍ فَقَامَ النَّاسُ فَصَاحُوا فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَحْطَ الْمَطَرُ وَاحْمَرَّتِ الشَّجَرُ وَهَلَكْتَ الْبَهَائِمُ فَادْعُ اللَّهَ يَسْقِينَا فَقَالَ اللَّهُمَّ اسْقِنَا مَرَّتَيْنِ وَإِنَّمَا اللَّهُ مَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَرَعَةً مِنْ سَحَابٍ فَتَشَأَتْ سَحَابَةٌ وَأَمْطَرَتْ وَنَزَلَ عَنِ الْمِنْبَرِ فَصَلَّى فَلَمَّا انْصَرَفَ لَمْ تَزَلْ تُمَطِّرُ إِلَى الْجُمُعَةِ الَّتِي تَلِيهَا فَلَمَّا قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ صَاحُوا إِلَيْهِ تَهَدَّمَتِ الْبُيُوتُ وَالْقَطْعَتِ السُّبُلُ فَادْعُ اللَّهَ يَخْبِسْهَا عَنَّا فَتَبَسَّمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا فَكَشَطَتِ الْمَدِينَةَ فَجَعَلَتْ تُمْطِرُ حَوْلَهَا وَلَا تُمْطِرُ بِالْمَدِينَةِ فَظَنَرْتُ إِلَى الْمَدِينَةِ وَإِلَيْهَا لَفِي مِثْلِ الْإِكْلِيلِ

1021- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Yağmurlar kesildi ve kuraklık baş gösterdi. Ağaçlar kıpkırmızı oldu, hayvanlar helâk oldu. Allah'a bize yağmur yağdırması için dua et. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Allahım bize yağmur indir" (iki kere) diye dua etti. Allah'a yemin olsun ki gökyü-

zünde hiçbir bulut parçası görmüyorduk. Yağmur bulutu geldi ve yağmur yağdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem minberden inip namaz kıldırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazı bitirip ayrıldı ve yağmur diğer Cuma gününe kadar devam etti. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken insanlar dediler ki. (Çok yağın yağmur sebebiyle) evler yıkıldı ve yollar kesildi. Allah'a dua et de yağmurlar kesilsin. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem tebessüm etti. Sonra şöyle buyurdu: "Allahım! Üzerimize değil etrafımıza yağdır" Medine'nin üzeri açıldı ve yağmur Medine'nin etrafına yağmaya başladı. Medine'ye bir damla bile düşmedi. Medine'ye baktım sanki üzerinde bir şemsiye tutulmuş gibiydi.

١٥ - بَابُ الدُّعَاءِ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ قَائِمًا

15- Ayakta İken Yağmur İsteme Duası Bâbı

١٠٢٢ - وَقَالَ لَنَا أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ زُهَيْرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ خَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْأَنْصَارِيُّ وَخَرَجَ مَعَهُ الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ وَزَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ فَاسْتَسْقَى فَقَامَ بِهِمْ عَلَى رِجْلَيْهِ عَلَى غَيْرِ مَنْبَرٍ فَاسْتَغْفَرَ ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ يَجْهَرُ بِالْقِرَاءَةِ وَلَمْ يُؤَذِّنْ وَلَمْ يَقُمْ قَالَ أَبُو إِسْحَاقَ وَرَأَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْأَنْصَارِيُّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1022- Ebu İshak'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah ibnu Yezid el- Ensari beraberinde Berâ ibnu Azib ve Zeyd ibnu Erkam ile beraber sahraya yağmur duası için çıktı. Minber olmaksızın ayakta durdu. Allah'tan bağışlanma diledi. Sonra iki rekât namaz kılıp kiraatı dışından okudu. Bu namazda ne ezan okundu ne de kâmet getirildi.

Abdullah ibnu Yezid, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi görmüştür.

١٠٢٣ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عُبَادُ بْنُ نُعَيْمٍ أَنَّ عَمَّهُ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ بِالنَّاسِ يَسْتَسْقِي لَهُمْ فَقَامَ فَدَعَا اللَّهَ قَائِمًا ثُمَّ تَوَجَّهَ قِبَلَ الْقِبْلَةِ وَحَوْلَ رِذَاءَةٍ فَاسْقُوا

1023- Abdullah ibnu Zeyd el- Mâzini'den, -Allah ondan razı olsun- (Kendisi Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin ashabından biri idi.) O şöyle haber verdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem insanlarla beraber sahraya çıkıp yağmur duası yaptı. Ayağa kalkıp Allah'a dua etti. Sonra yüzünü kıbleye yöneldi ve ridasını ters çevirdi. Allah da onlara yağmur ihsan etti.

١٦ - بَابُ الْجَهْرِ بِالْقِرَاءَةِ فِي الْاسْتِسْقَاءِ

16- Yağmur İsteme Namazında Kıraatın Açıktan Okunması Bâbı

١٠٢٤ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَسْقِي فَتَوَجَّهَ إِلَى الْقِبْلَةِ يَدْعُو وَحَوْلَ رِدَائِهِ ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ جَهْرَ فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ

1024- Abdullah ibnu Zeyd el- Mâzinî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası için sahraya çıktı. Kıbleye yönelip dua etmeye başladı. Ridâsını ters çevirdi. Sonra iki rekât namaz kıldı ve her iki rekâtta da kıraatı açıktan okudu.

١٧ - بَابُ كَيْفَ حَوْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَهْرَهُ إِلَى النَّاسِ

17- Bâb: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Yağmur İsteme Duasında Sırtını İnsanlara Nasıl Döndü?

١٠٢٥ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَرَجَ يَسْتَسْقِي قَالَ فَحَوْلَ إِلَى النَّاسِ ظَهْرَهُ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ يَدْعُو ثُمَّ حَوْلَ رِدَائِهِ ثُمَّ صَلَّى لَنَا رَكَعَتَيْنِ جَهْرَ فِيهِمَا بِالْقِرَاءَةِ

1025- Abdullah ibnu Zeyd el- Mâzinî'den, -Allah ondan razı olsun-

O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi yağmur isteme duasında sahraya çıktığını gördüm. Yüzünü kibleye sırtını da insanlara doğru çevirip dua etmeye başladı. Sonra ridasını geri çevirdi. Sonra bize iki rekât namaz kıldırdı ve iki rekâtta da açıktan okudu.

١٨ - بَاب صَلَاةِ الْاِسْتِسْقَاءِ رَكَعَتَيْنِ

18- İstiska Namazı İki Rekâtır Bâbı

١٠٢٦ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ سَمِعَ عَبَّادَ بْنَ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَسْقَى فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَقَلْبَ رِذَاءَةٍ

1026- Abdullah ibnu Zeyd el- Mâzinî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur yağması için dua etti ve iki rekât namaz kıldı. Ridasını ters çevirdi.

١٩ - بَابُ الْاِسْتِسْقَاءِ فِي الْمُصَلَّى

19- Yağmur Duası İçin Musallaya Çıkmak Bâbı

١٠٢٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ سَمِعَ عَبَّادَ بْنَ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمُصَلَّى يَسْتَسْقِي وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَقَلْبَ رِذَاءَةٍ قَالَ سُفْيَانُ فَأَخْبَرَنِي الْمَسْعُودِيُّ عَنْ أَبِي بَكْرٍ قَالَ جَعَلَ الْيَمِينَ عَلَى الشَّمَالِ

1027- Abdullah ibnu Zeyd'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası için musallaya çıktı. Kibleye yöneldi ve iki rekât namaz kıldı. Ridasını ters çevirdi.

Sufyan dedi ki: el- Mesûdî, Ebu Bekir'den haber verip şöyle dedi: Ridasının sağ tarafını sol tarafının üzerine getirdi.

۲۰- بَابِ اسْتِقْبَالِ الْقِبْلَةِ فِي الْاسْتِسْقَاءِ

20- Yağmur Duasında Kibleye Yönelmek Bâbı

۱۰۲۸ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرٍ بْنُ مُحَمَّدٍ أَنَّ عَبْدَ بْنَ تَمِيمٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ زَيْدٍ الْأَنْصَارِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى يُصَلِّي وَأَنَّهُ لَمَّا دَعَا أَوْ أَرَادَ أَنْ يَدْعُو اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَحَوْلَ رِدَاءَهُ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ هَذَا مَازِنِيَّ وَالْأَوَّلُ كُوفِيٌّ هُوَ ابْنُ يَزِيدَ

1028- Abdullah ibnu Zeyd el- Ensari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem istiska namazı için musallaya çıktı. Dua ettiğinde veya dua etmek istediğinde kibleye yöneldi ve ridasını ters çevirdi.

۲۱- بَابِ رَفْعِ النَّاسِ أَيْدِيَهُمْ مَعَ الْإِمَامِ فِي الْاسْتِسْقَاءِ

21- Yağmur Duasında İnsanların İmamla Beraber Ellerini Kaldırmaları Bâbı

۱۰۲۹ - قَالَ أَيُّوبُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرٍ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ قَالَ أَتَى رَجُلٌ أَغْرَابِيٌّ مِنْ أَهْلِ الْبَدْوِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتَ الْمَاشِيَةُ هَلَكَ الْعِيَالُ هَلَكَ النَّاسُ فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ يَدْعُو وَرَفَعَ النَّاسُ أَيْدِيَهُمْ مَعَهُ يَدْعُونَ قَالَ فَمَا خَرَجْنَا مِنَ الْمَسْجِدِ حَتَّى مُطَرْنَا فَمَا زِلْنَا نُمَطِّرُ حَتَّى كَانَتْ الْجُمُعَةُ الْآخَرَى فَأَتَى الرَّجُلُ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ بِشَقِ الْمَسَافِرِ وَمُنْعِ الطَّرِيقِ

1029- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Köy ahalisinden bir bedevi Cuma günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Hayvanlar helâk oldu, çoluk-çocuk helâk oldu. İnsanlar helâk oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp dua etmeye başladı. İnsanlar da O'nunla beraber ellerini kaldırıp dua etmeye başladılar. Enes dedi ki: Mescid'den çıkmadan yağmur yağmaya başladı. Diğer Cuma gününe kadar yağmur yağmaya devam etti. Bir adam Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Yolcular usandı ve yollar kapandı.

۱۰۳۰ - وَقَالَ الْأَوْسِيُّ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ وَشَرِيكِ سَمِعَا أَنَسًا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى رَأَتْ بَيَاضَ إِبْطَيْهِ

1030- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (yağmur duasında) ellerini kaldırdı. Öyle ki ben O'nun koltuk altlarının beyazını gördüm.

۲۲ - بَابُ رَفْعِ الْإِمَامِ يَدَهُ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ

22- Yağmur Duasında İmamın Ellerini Kaldırması Bâbı

۱۰۳۱ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى وَابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي شَيْءٍ مِنْ دُعَائِهِ إِلَّا فِي الْإِسْتِسْقَاءِ وَإِنَّهُ يَرْفَعُ حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ

1031- Enes ibnu Mâlik, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası dışında hiçbir duasında ellerini kaldırmazdı. O ellerini koltuk altlarının beyazlığı görünene kadar kaldırdı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3565, 6341)

۲۳ - بَابُ مَا يُقَالُ إِذَا مَطَرَتْ

23- Bâb: Yağmur Yağdığında Ne Söylenir?

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ ﴿كَصِيبٍ﴾ الْمَطَرُ وَقَالَ غَيْرُهُ صَابٌ وَأَصَابَ يَصُوبُ

Ibn Abbas Bakara Sûresi 19. ayetinde ki ﴿كَصِيبٍ﴾ “sayyib” kelimesinin yağmur manasına geldiğini söylemiştir.

۱۰۳۲ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ هُوَ ابْنُ مُقَاتِلٍ أَبُو الْحَسَنِ الْمَرْوَزِيُّ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا تَابِعَهُ الْقَاسِمُ بْنُ يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ وَرَوَاهُ الْأَوْزَاعِيُّ وَعُقَيْلٌ عَنْ نَافِعٍ

1032- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yağmurun yağdığını gördüğünde “Allahım! Faydalı, zararı olmayan yağmur yağdır” derdi.

۲۴- بَابُ مَنْ تَمَطَّرَ فِي الْمَطَرِ حَتَّى يَتَحَادَرَ عَلَى لِحْيَتِهِ

24- Yağmur Altında Bekleyip Sakallarından Yağmur Damlaları Akana Kadar Islanan Kimse Bâbı

۱۰۳۳ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ قَالَ أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ أَصَابَتْ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيَّنَّا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ قَامَ أَغْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْكَ الْمَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا أَنْ يَسْقِيَنَا قَالَ فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ وَمَا فِي السَّمَاءِ قَرَعَةٌ قَالَ فَتَارَ سَحَابٌ أَمْثَالُ الْجِبَالِ ثُمَّ لَمْ يَنْزِلْ عَنْ مَنبَرِهِ حَتَّى رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَحَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ قَالَ فَمَطَرْنَا يَوْمًا ذَلِكَ وَفِي الْقَدِّ وَمِنْ بَعْدِ الْقَدِّ وَالَّذِي يَلِيهِ إِلَى الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى فَقَامَ ذَلِكَ الْأَغْرَابِيُّ أَوْ رَجُلٌ غَيْرُهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهْدِمُ الْبِنَاءَ وَغَرِقَ الْمَالُ فَادْعُ

اللَّهُ لَنَا فَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ وَقَالَ اللَّهُمَّ خَوَّالِنَا وَلَا عَلَيْنَا
 قَالَ فَمَا جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُشِيرُ بِيَدِهِ إِلَى نَاحِيَةِ مِنَ السَّمَاءِ إِلَّا
 تَفَرُّجَتْ حَتَّى صَارَتْ الْمَدِينَةُ فِي مِثْلِ الْجَوْبَةِ حَتَّى سَالَ الْوَادِي الْوَادِي قَتَاةَ شَهْرًا
 قَالَ فَلَمْ يَجِبْ أَحَدٌ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلَّا حَدَّثَ بِالْجَوْدِ

1033- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem zamanında kıtlık oldu. Bir keresin-
 de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken bir bedevi
 kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Kıtlıktan mallar helâk oldu ve çoluk-
 çocuk aç kaldı. Bizim için Allah'a dua et (de yağmur indirsin.) Allah Ra-
 sûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırdı. Biz gökyüzünde hiçbir
 bulut görmüyorduk. Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, dağlar
 misali bulutlar gelinceye kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem
 ellerini duadan indirmede. Sonra yağmur yağana kadar minberden inme-
 di. Öyleki ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sakallarından
 yağmur damlalarının süzülüp aktığını gördüm. O gün, ertesi gün ve daha
 ertesi gün ve gelecek cumaya kadar yağmur yağdı. (Cuma günü yine Al-
 lah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken) o bedevi –veya bir
 diğeri- kalkıp şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Evlerimiz çok yağın yağ-
 murdan dolayı yıkıldı ve mallarımız sular altında kaldı. Allah'a dua et de
 bu yağmurlar kesilsin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini
 kaldırıp şöyle dua etti. "Allâhumme havâleynâ velâ aleynâ" (Allahım!
 Üzerimize değil, çevremize yağdır) eliyle işaret ettiği bulutlar hemen da-
 ğıldı. Medine'nin üzerinden kaybolup, gökyüzü apaçık oldu. Bir ay bo-
 yunca vâdilere yağmur yağdı ve çevre bölgelerden gelen herkes bu yağın
 bol yağmurdan bahsediyordu.

٢٥- بَابُ إِذَا هَبَّتِ الرِّيحُ

25- Bâb: Şiddetli Rüzgâr Estiğinde (Sözlü ve Fiili Olarak
 Ne Yapılır?)

١٠٣٤ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ أَلْهَ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ كَانَتْ الرِّيحُ الشَّدِيدَةُ إِذَا هَبَّتْ عُرِفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1034- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Rüzgâr çok şiddetli estiğinde bu Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yüzünden belli olurdu.

٢٦- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُصِرْتُ بِالصَّبَا

26- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin “Ben rüzgârla yardım olundum” Sözü Bâbı

١٠٣٥ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نُصِرْتُ بِالصَّبَا وَأَهْلَكْتُ عَادَ بِالذَّبُورِ

1035- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben doğudan esen rüzgârla yardım olundum. Ad kavmi ise batıdan esen daha şiddetli bir rüzgârla helak oldu.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3205, 3343, 4105)

٢٧- بَابُ مَا قِيلَ فِي الزَّلَازِلِ وَالْآيَاتِ

27- Depremler ve Kıyamet Alâmetleri Hakkında Söylenilenler Bâbı

١٠٣٦ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو الزُّنَادِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقْبِضَ الْعِلْمُ وَتَكْثُرَ الزَّلَازِلُ وَيَتَقَارَبَ الزَّمَانُ وَتُظْهَرَ الْفِتْنُ وَيَكْثُرَ الْهَرْجُ وَهُوَ الْقَتْلُ الْقَتْلُ حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَقْبِضَ

1036- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Alimler ölüp) ilim yok olmadıkça, depremler çoğalmadıkça, zaman yaklaşmadıkça,⁷ fitneler ortaya çıkmadıkça, herc yani öldürmek (katillik) çoğalmadıkça, aşırı bir mala sahip olup zenginleşmedikçe kıyamet kopmaz.”

١٠٣٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَوْنٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَفِي يَمِنَا قَالَ قَالُوا وَفِي نَجْدِنَا قَالَ قَالَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَفِي يَمِنَا قَالَ قَالُوا وَفِي نَجْدِنَا قَالَ قَالَ هَذَا الزَّلَازِلُ وَالْفِتَنُ وَبِهَا يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ

1037- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allahım! Şam'ımızı ve Yemen'imizi bize bereketli kıl” Necd'imizi de dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Orada depremler ve fitneler olacaktır. Şeytanın boynuzu da oradan doğacaktır.

٢٨ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَتْكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ شُكْرُكُمْ

28- Allah Teâlâ'nın “Allah'ın size verdiği rızka karşı şükürünü, onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz?” (Vâkıa: 82) Ayeti Kerimesi Bâbı

İbnu Abbas ayette geçen rızkın, şükür manasına geldiğini söylemiştir.

7 Zamanın yaklaşmasından muradın ne olduğu hakkında alimler farklı görüşler söylemişlerdi. Kimi gece ve gündüzün uzun ve kısalıkta farklılık, düzensizlik manasına geldiğini, kimileri de bunun insanların şerre yaklaşıp hayırdan uzak durmaları olduğunu söylemiştir. İmam Nevevi (rahimehullah) bunun kıyametin yaklaşması manasına geldiğini söylemiştir.

۱۰۳۸ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّهُ قَالَ صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحَدِيثِيَّةِ عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلَةِ فَلَمَّا انْصَرَفَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ هَلْ تَذَرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ وَأَمَّا مَنْ قَالَ بِنُوءٍ كَذَا وَكَذَا فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ

1038- Zeyd ibnu Halid el-Cuheni'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin yağın yağmurun ardından bize sabah namazı kıldırdı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namazı bitirdikten sonra insanlara yönelerek dedi ki: “Rabbinizin ne dediğini biliyor musunuz?” Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kullarımdan bazıları bana mümin olarak bazıları da kâfir olarak sabahladılar. Her kim, Allah rahmet ve fazlıyla bize yağmur verdi demişse o, bana iman etmiş, yıldızları ise inkâr etmiştir. Her kim de şu ve şu yıldız bize yağmur indirdi demişse o, beni inkâr etmiş yıldızlara iman etmiştir.”

۲۹- بَابُ لَا يَذَرِي مَتَى يَجِيءُ الْمَطَرُ إِلَّا اللَّهُ

29- Yağmurun Ne Zaman Yağacağını Ancak Allah Bilir Bâbı

وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ

Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini nakletmiştir: “Beş şey vardır ki, bunları Allah’tan başka kimse bilmez.”

۱۰۳۹ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ
ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِفْتَاحُ الْغَيْبِ خَمْسٌ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا
اللَّهُ لَا يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا يَكُونُ فِي غَدٍ وَلَا يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْحَامِ وَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ
مَاذَا تُكْسِبُ غَدًا وَمَا تَذَرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ وَمَا يَذَرِي أَحَدٌ مَتَى يَجِيءُ الْمَطَرُ

1039- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gaybın anahtarı beştir ve bunları Allah’tan başka kimse bilmez. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilmez. Kimse nerede öleceğini bilmez. Hiç kimse yağmurun ne zaman yağacağını bilmez. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4627, 4697, 4778, 7379)

١٦ - كتاب الكُسُوف

16- KÜSÛF (GÜNEŞ TUTULMASI) KİTÂBI

١ - بَابُ الصَّلَاةِ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ

1- Güneş Tutulması (Küsûf) Namazı Bâbı

١٠٤٠ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ يُونُسَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَانْكَسَفَتِ الشَّمْسُ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْرُ رِذَاءَهُ حَتَّى دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَدَخَلْنَا فَصَلَّى بِنَا رَكْعَتَيْنِ حَتَّى اجَلَّتِ الشَّمْسُ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا وَادْعُوا حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَكُمْ

1040- Ebu Bekre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında iken güneş tutuldu. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve ridasını sürüyerek Mescid'e girdi. Biz de O'nunla birlikte Mescid'e girdik. Güneş tutulması sona ere ne kadar bize iki rekât namaz kıldırdı. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiç kimsenin ölümü sebebiyle güneş ve ay tutulması olmaz. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde tutulma bitene kadar namaz kılıp dua edin." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1048, 1062, 1063, 5785)

۱۰۴۱ - حَدَّثَنَا شَهَابُ بْنُ عَبَّادٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ عَنْ قَيْسٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا مَسْعُودٍ يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ وَلَكِنَّهُمَا آيَتَانِ مِنَ آيَاتِ اللَّهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَقُومُوا فَصَلُّوا

1041- Ebu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İnsanlardan birinin ölümüyle güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Ancak güneş ve ayın tutulması Allah'ın ayetlerinden bir ayettir. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde kalkıp namaz kılın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1057, 3204)

۱۰۴۲ - حَدَّثَنَا أَصْبَغُ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُمَرُو عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ يُخْبِرُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّهُمَا آيَتَانِ مِنَ آيَاتِ اللَّهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا

1042- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiç kimse ne ölümü ne de hayatı sebebiyle güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Ancak güneş ve ay tutulması Allah'ın ayetlerinden bir ayettir. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde namaz kılın.”

۱۰۴۳ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ فَقَالَ النَّاسُ كَسَفَتِ الشَّمْسُ لِمَوْتِ إِبْرَاهِيمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهَا فَصَلُّوا وَادْعُوا اللَّهَ

1043- Muğîra ibnu Şube'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında oğlu İbrahim'in öldüğü gün güneş tutulması oldu. İnsanlar, İbrahim'in ölümü sebebiyle güneş tutuldu, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünde namaz kılın ve Allah'a dua edin." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1060, 6199)

۲- بَابُ الصَّدَقَةِ فِي الْكُسُوفِ

2- Güneş ve Ay Tutulmasında Sadaka Verilmesi Bâbı

۱۰۴۴ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّهَا قَالَتْ خَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالنَّاسِ فَقَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ ثُمَّ قَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ سَجَدَ فَأَطَالَ السُّجُودَ ثُمَّ فَعَلَ فِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ مَا فَعَلَ فِي الْأَوَّلَى ثُمَّ انْصَرَفَ وَقَدْ انْجَلَّتِ الشَّمْسُ فَخَطَبَ النَّاسَ فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ فَادْعُوا اللَّهَ وَكَبِّرُوا وَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا ثُمَّ قَالَ يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ وَاللَّهِ مَا مِنْ أَحَدٍ أَغْيَرُ مِنَ اللَّهِ أَنْ يَزْنِيَ عَبْدُهُ أَوْ تَزْنِيَ أُمَّتُهُ يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ وَاللَّهِ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَغْلَمَ لَضَحِكُكُمْ قَلِيلًا وَلَبْكِيْتُمْ كَثِيرًا

1044- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutuldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanlara namaz kıldırdı. Namaza durdu ve kıyamını uzattı. Sonra rükû etti ve rükûsunu uzattı. Sonra kıyama kalktı ve kıyamını uzattı.- Bu birinci kıyamdan başka idi- Sonra rükû etti ve rükûsunu uzattı. Bu birinci rükûdan başka idi. Sonra secde etti ve secdesini uzattı. Sonra birinci rekâta yaptığını ikinci rekâta da aynen yaptı. Sonra namazdan ayrıldığında güneş tutulması sona ermişti. İnsanlara hutbe verdi. Allah'a hamd edip sena ettikten sonra şöyle bu-

yurdu: “Güneş ve ay Allah’ın ayetlerinden iki alâmettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatı sebebiyle güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde Allah’a dua edin, tekbir getirin, namaz kılın ve sadaka verin.”

Sonra şöyle buyurdu: “Ey Muhammed ümmeti! Vallahi kadın veya erkek kulunun zina etmesinin karşısında Allah’dan daha kıskanç kimse yoktur. Şayet sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, çok ağlar az gülerdiniz.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1046, 1047, 1050, 1056, 1057, 1064, 4066, 1212, 3203, 4624, 5221, 6631)

۳- بَابُ النَّدَاءِ بِالصَّلَاةِ جَامِعَةً فِي الْكُسُوفِ

3- Kûsûf Namazı İçin “es-Salâtu Câmiatun” (Namazda Hazır Bulunun) Diye Nida Edilmesi Bâbı

۱۰۴۵ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ سَلَامٍ بْنُ أَبِي سَلَامٍ الْحَبَشِيُّ الدَّمَشَقِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ الزُّهْرِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لَمَّا كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُودِي إِنْ الصَّلَاةَ جَامِعَةً

1045- Abdullah ibnu Amr’dan, -Allah ondan razı olsun- o

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulduğunda “Namazda hazır bulunun” diye nidâ etti.

۴- بَابُ خُطْبَةِ الْإِمَامِ فِي الْكُسُوفِ

4- Güneş Tutulmasında İmamın Hutbe Vermesi Bâbı

وَقَالَتْ عَائِشَةُ وَأَسْمَاءُ خُطِبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Aişe ve Esma’dan, -Allah onlardan razı olsun- şöyle demişlerdir: “Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hitab etti.”

١٠٤٦ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ ح وَ حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَنَسَةُ قَالَ حَدَّثَنَا يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ خَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَصَفَّ النَّاسُ وَرَأَاهُ فَكَبَّرَ فَأَقْرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِرَاءَةً طَوِيلَةً ثُمَّ كَبَّرَ فَرَكِعَ رُكُوعًا طَوِيلًا ثُمَّ قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقَامَ وَلَمْ يَسْجُدْ وَقَرَأَ قِرَاءَةً طَوِيلَةً هِيَ أَذْنَى مِنَ الْقِرَاءَةِ الْأُولَى ثُمَّ كَبَّرَ وَرَكِعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ أَذْنَى مِنَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ثُمَّ سَجَدَ ثُمَّ قَالَ فِي الرُّكُوعَةِ الْآخِرَةِ مِثْلَ ذَلِكَ فَاسْتَكْمَلَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي أَرْبَعِ سَجَدَاتٍ وَانْجَلَّتِ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَنْصَرِفَ ثُمَّ قَامَ فَأَتَى عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ هُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَافْزَعُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَكَانَ يُحَدِّثُ كَثِيرٌ بْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا كَانَ يُحَدِّثُ يَوْمَ خَسَفَتِ الشَّمْسُ بِمِثْلِ حَدِيثِ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ فَقُلْتُ لِعُرْوَةَ إِنَّ أَخَاكَ يَوْمَ خَسَفَتِ بِالْمَدِينَةِ لَمْ يَزِدْ عَلَى رَكَعَتَيْنِ مِثْلَ الصُّبْحِ قَالَ أَجَلَ لِلَّهِ أَخْطَأُ السَّنَةَ

1046- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hayatında güneş tutuldu. Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellem Mescid'e çıktı. Arkasından insanlar saf tuttu. Tekbir aldı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıyamda uzunca Kur'ân okudu. Sonra Tekbir alıp uzunca rükûda kaldı Sonra "Semial-lâhulimen hamide" deyip rükûdan doğruldu, secde etmeyerek kıyamda kaldı ve birince kıyamdan daha kısa süren bir kıraatla Kur'ân okudu. Sonra tekbir alıp birinci rükûdan daha kısa süren bir rükû etti. Diğer rekâtta da aynıını yaptı. Bu şekilde dört secde ile dört rekât namaz kıldı. Namazı bitirmeden önce güneş tutulması sona erdi. Sonra kalktı ve Allah'a lââyıyla senâ edip şöyle buyurdu:

"Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinden iki âlâmettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın

tutulduğunu gördüğünüzde hemen namaza (kusûf namazına) koşun.”

Kesir ibnu Abbas, Abdullah ibnu Abbas'ın -Allah onlardan razı olsun- güneş tutulması gerçekleştiğinde Urve'nin Aişe'den rivayet ettiği hadisine benzer bir şekilde konuşuyordu. Urve'ye dedim ki: Kardeşin, Medine'de güneş tutulduğunda tıpkı sabah namazı gibi iki rekâttan fazla olmadığını yani iki rekât olarak kıldığını söyledi. Dedi ki: Evet çünkü o, sünnette hata etmiştir.

•- بَابُ هَلْ يَقُولُ كَسَفَتِ الشَّمْسُ أَوْ خَسَفَتْ وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى

﴿وَخَسَفَ الْقَمَرُ﴾

5- Güneş Tutuldu Derken (Kesefet) (Hasefet) Kelimelerinden Hangisi Kullanılır ve Allah Teâlâ'nın “Ay Tutuldu” (Kıyame:8) Ayeti Bâbı

١٠٤٧ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُفَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ حَدَّثَنِي عُقَيْلٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَتْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى يَوْمَ خَسَفَتِ الشَّمْسُ فَقَامَ فَكَبَّرَ فَقَرَأَ قِرَاءَةً طَوِيلَةً ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ وَقَامَ كَمَا هُوَ ثُمَّ قَرَأَ قِرَاءَةً طَوِيلَةً وَهِيَ أَدْنَى مِنَ الْقِرَاءَةِ الْأُولَى ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهِيَ أَدْنَى مِنَ الرُّكْعَةِ الْأُولَى ثُمَّ سَجَدَ سُجُودًا طَوِيلًا ثُمَّ فَعَلَ فِي الرُّكْعَةِ الْآخِرَةِ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ سَلَّمَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ فَخَطَبَ النَّاسَ فَقَالَ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ إِلَهُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَافْزِعُوا إِلَى الصَّلَاةِ

1047- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem güneş tutulduğu gün namaza durdu ve tekbir aldı ve sonra uzunca rükû etti. Sonra rükûdan doğrularak “Semiallâhulimen hamideh” dedi (Secdeye varmadan) Kıyamda dura-

rak birinci kıraatından daha kısa olacak şekilde Kur'ân okudu. Sonra birinci rükûsundan daha kısa bir şekilde rükû etti. Sonra uzunca bir şekilde secde etti. Diğer rekâta da aynını yaptı. Sonra selam verdi. Güneş tutulması sona ermişti. İnsanlara hutbe verdi ve güneş ve ayın tutulması konusunda şöyle buyurdu: “Güneş ve ay tutulması Allah’ın ayetlerinden iki alâmettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde hemen kusûf namazına koşun.”

٦- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخَوِّفُ اللَّهَ عِبَادَةً بِالْكُسُوفِ

6- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in “Allah, Kullarını Güneş ve Ay Tutulmasıyla Korkutur” Hadisi Bâbı

وَقَالَ أَبُو مُوسَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bunu Ebu Mûsâ, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden bildirdi.

١٠٤٨ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ

الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَاتُ مِنَ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَنْكَسِفَانِ لَمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُخَوِّفُ بِهَا عِبَادَهُ وَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَلَمْ يَذْكُرْ عَبْدُ الْوَارِثِ وَشُعْبَةُ وَخَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَحَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ يُونُسَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهَا عِبَادَهُ وَتَابَعَهُ أَشْعَثُ عَنْ الْحَسَنِ وَتَابَعَهُ مُوسَى عَنْ مُبَارَكٍ عَنْ الْحَسَنِ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُخَوِّفُ بِهِمَا عِبَادَهُ

1048- Ebu Bekre’den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Güneş ve ay Allah’ın ayetlerinden iki alâmettir. Bir kimsenin ölümüyle güneş ve ay tutulmaz. Ancak Allahu Teâlâ güneş ve ay tutulmasıyla kullarını korkutur.”

Ebu Abdullah Buhari dedi ki: Abdulvaris Şube, Halid ibnu Abdullah Hammad ibnu Seleme ve Yunus’tan rivayetinde “Güneş ve ay tutul-

masıyla kullarını korkutur” kısmını zikretmemiştir. Eş’as Hasan’dan rivayetinde İbnu Abdülmelik el- Hamrânî’ye mutabaat etmiştir.

Musa, Mubarek’ten O’da Hasan’dan rivayetinde O’na mutabaat etmiş ve şöyle demiştir. Bana Ebu Bekre, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem-den haber verdi. O şöyle buyurdu: “Allah Teâlâ güneş ve ay tutulmasıyla kullarını korkutur.”

۷- بَابُ التَّعَوُّذِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فِي الْكُسُوفِ

7- Güneş ve Ay Tutulmasında (Kusûf) Kabir Azabından Allah’a Sığınma Bâbı

۱۰۴۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ يَهُودِيَّةً جَاءَتْ تَسْأَلُهَا فَقَالَتْ لَهَا أَعَاذَكَ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَسَأَلَتْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْعَذِبُ النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَائِذَا بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ

1049- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımı Aişe’den -Allah ondan razı olsun-

Yahudi bir kadın, Aişe’den bir şeyler isteyip O’na dedi ki: Allah seni kabir azabından korusun. Aişe Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanları kabirlerinde azab olunurlar mı? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kabir azabından Allah’a sığınırım.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1055, 1282, 6366)

۱۰۵۰ - ثُمَّ رَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ غَدَاةٍ مَرَكَبًا فَخَسَفَتِ الشَّمْسُ فَرَجَعَ ضَحَى فَمَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ ظَهْرَانِي الْحُجْرِ ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي وَقَامَ النَّاسُ وَرَاءَهُ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَفَعَ فَسَجَدَ ثُمَّ قَامَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ

رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ قَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَفَعَ فَسَجَدَ وَالصَّرَفَ فَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ ثُمَّ أَمَرَهُمْ أَنْ يَتَعَوَّذُوا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

1050- Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir sabah vakti merkebine bindiğinde güneş tutulması meydana geldi. Duhâ (kuşluk) vaktinde geri döndü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarına uğrayarak (Mescid’de) namaza durdu. İnsanlar da O’nun arkasından namaza durdular. Uzunca kıyamda durdu. Sonra uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra birinci kıyamın dışında başını rükûdan kaldırıp kıyamda uzun bir şekilde durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra rükûdan doğruldu ve secde etti. Sonra kalktı, birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca rükû etti. Sonra birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca rükû etti. Sonra rükûdan doğrulup secde etti. Namazı bitirdikten sonra Allah’ın dilediği kadar konuştu. Sonra ashabına, kabir azabından Allah’a sığınmalarını emretti.

۸- بَابُ طَوْلِ السُّجُودِ فِي الْكُسُوفِ

8- Kûsûf Namazında Secdenin Uzun Tutulması Bâbı

۱۰۵۱ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّهُ قَالَ لَمَّا كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُودِي إِنْ الصَّلَاةَ جَامِعَةً فَرَكَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَعَتَيْنِ فِي سَجْدَةٍ ثُمَّ قَامَ فَرَكَعَ رَكَعَتَيْنِ فِي سَجْدَةٍ ثُمَّ جَلَسَ ثُمَّ جَلَسَ عَنِ الشَّمْسِ قَالَ وَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَا سَجَدْتُ سُجُودًا قَطُّ كَانَ أَطْوَلَ مِنْهَا

1051- Abdullah ibnu Amr’dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulduğunda “Namazda hazır bulunun (İnnes- salâte câmiatun) diye nida edildi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (birinci rekâtta) iki rükû ve bir secde et-

ti. Sonra (ikinci rekâta) kalkıp iki kere rükû ve bir kere secde etti. Sonra oturdu. Sonra güneş tutulması sona ermişti.

Abdullah ibnu Amr dedi ki: Aişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Bu secdeden daha uzun bir secde etmemiştir.

٩- بَاب صَلَاةِ الْكُسُوفِ جَمَاعَةً

9- Kusûf Namazının Cemaatle Kılınması Bâbı

وَصَلَّى ابْنُ عَبَّاسٍ لَهُمْ فِي صُفَّةٍ زَمَزَمَ وَجَمَعَ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ
وَصَلَّى ابْنُ عُمَرَ

İbnu Abbas, cemaate zemzem avlusunda (kusûf namazı) kıldırıldı. Ali ibnu Abdullah ibnu Abbas (kusûf namazı için) insanları topladı. İbnu Ömer, onlara namaz kıldırıldı.

١٠٥٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ
بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ انْخَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا نَحْوًا مِنْ
قِرَاءَةِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ
الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ سَجَدَ ثُمَّ قَامَ قِيَامًا طَوِيلًا
وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ
قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ
ثُمَّ سَجَدَ ثُمَّ انْصَرَفَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ رَأَيْتَاكَ تَنَاولْتَ شَيْئًا فِي مَقَامِكَ ثُمَّ رَأَيْتَاكَ كَعَكْفَتِ
قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي رَأَيْتُ الْجَنَّةَ فَتَنَاولْتُ عَنْقُودًا وَلَوْ أَصْبَتُهُ لَأَكَلْتُ مِنْهَا
مَا بَقِيََتِ الدُّنْيَا وَرَأَيْتُ النَّارَ فَلَمْ أَرِ مَنْظَرًا كَالْيَوْمِ قَطُّ أَفْطَعُ وَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا

النِّسَاءَ قَالُوا بِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ بِكُفْرِهِمْ قِيلَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ قَالَ يَكْفُرُونَ الْعَشِيرَ وَيَكْفُرُونَ الْإِحْسَانَ لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ الدَّهْرَ كُلَّهُ ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ.

1052- Abdullah ibn Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulması meydana geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kusuf namazı kıldırdı. Namazda Bakara sûresi okuyacak kadar kıyamda durdu. Sonra uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra başını rükûdan kaldırarak, birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra secde etti. Sonra birinci kıyamın dışında kıyama kalkıp uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir süre rükû etti. Sonra kıyama kalkıp birinci kıyamın dışında uzunca bir süre kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir süre rükû etti. Sonra secde etti. Sonra namazdan ayrıldığında güneş tutulması sona ermişti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinde iki alamettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması meydana gelmez. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde Allah'ı zikredin. "Dediler ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Namazda durduğun yerde bir şey olacakmış gibi ellerini uzattığını sonra da geri çekildiğini gördük. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben cenneti gördüm. Oradaki üzüm salkımını almak için elimi uzattım. Şayet onu alabilseydim dünya var olduğu müddetçe ondan yerdiniz. Sonra cehennemi gördüm. Bu günkü gibi daha korkunç bir manzara görmemiştim. Cehennem ehlinin çoğunun da kadınlar olduğunu gördüm. Neden ey Allah'ın Rasûlü diye sordular! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Onların küfürlerinden Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kocalarına nankörlük ederler iyiliğe karşı nankörlük ederler. O kadınlardan birine ömrüm boyunca ihsanda iyilikte bulunsan sonra ona bir kötülüğün dokunsa ben senden ömrüm boyunca hiçbir hayır görmedim ki! der.

١٠- بَاب صَلَاةِ النِّسَاءِ مَعَ الرِّجَالِ فِي الْكُسُوفِ

10- Kusûf Namazında Kadınların Erkeklerle Beraber Namaz Kılmaları Bâbı

١٠٥٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ امْرَأَتِهِ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْدَرِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهَا قَالَتْ أَتَيْتُ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ خَسَفَتِ الشَّمْسُ فَإِذَا النَّاسُ قِيَامٌ يَصَلُّونَ وَإِذَا هِيَ قَائِمَةٌ تُصَلِّيُ فَقُلْتُ مَا لِلنَّاسِ فَأَشَارَتْ بِيَدِهَا إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَتْ سُبْحَانَ اللَّهِ فَقُلْتُ آيَةً فَأَشَارَتْ أَيَّ نَعَمْ قَالَتْ فَقُمْتُ حَتَّى تَجَلَّيَ الْغَشِيُّ فَجَعَلْتُ أَصْبُ فَوْقَ رَأْسِي الْمَاءَ فَلَمَّا انْصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْ شَيْءٍ كُنْتُ لَمْ أَرَهُ إِلَّا قَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي هَذَا حَتَّى الْجَنَّةَ وَالنَّارَ وَلَقَدْ أَوْحَى إِلَيَّ أَلَكُمْ تُفْتَنُونَ فِي الْقُبُورِ مِثْلَ أَوْ قَرِيبًا مِنْ فِتْنَةِ الدُّجَالِ لَا أَذْرِي أَتَيْتُهُمَا قَالَتْ أَسْمَاءُ يُوتَى أَحَدُكُمْ فَيُقَالُ لَهُ مَا عَلِمْتَ بِهَذَا الرَّجُلِ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوْ الْمُؤْمِنَةُ لَا أَذْرِي أَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ أَسْمَاءُ فَيَقُولُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى فَأَجَبْنَا وَآمَنَّا وَاتَّبَعْنَا فَيُقَالُ لَهُ نَمْ صَالِحًا فَقَدْ عَلِمْنَا إِنْ كُنْتَ لَمُوقِنًا وَأَمَّا الْمُنَافِقُ أَوْ الْمُرْتَابُ لَا أَذْرِي أَتَيْتُهُمَا قَالَتْ أَسْمَاءُ فَيَقُولُ لَا أَذْرِي سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَقُلْتُ

1053- Esma bintu Ebi Bekir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Güneş tutulduğu zaman Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Aişe'nin yanına geldim. İnsanlar namaz kılıyorlardı. Aişe de kalkmış namaz kılıyordu. İnsanlara ne oluyor? diye sordum. Eli ile göğe doğru işaret etti ve "Subhânallâh" dedi. Dedim ki: Bu bir işaret mi? Başı ile evet, manasında işaret etti. Ben de kalkıp bana baygınlık gelene kadar namaz kıldım. Su alıp başımın üstünden dökmeye başladım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazı bitirince (mimbere çıkıp) Allaha hamd ve sena ettikten sonra şöyle dedi:

"Bana gösterilmemiş hiçbir şey yoktur ki, makamımda onu görme-

miş olayım hatta cennet ve cehennem bile bana gösterildi. Sizlerin kabir-
lerinizde Mesih Deccal'ın fitnesine yakın yahut onun benzeri bir fitneyle
imtihan olunacağınız bana vahyolundu. -Esmâ'nın bu iki sözden hangisi-
ni dediğini bilmiyorum.- (Kabirde) ona denilir ki: Bu adam hakkında ki
bilgin nedir?(Bu adam hakkında ne bilirsin?) mümine gelince veyahut ya-
kin ilme sahip kimseye gelince - Esmâ'nın bu ikisinden hangisini dediği-
ni bilmiyorum.- O der ki: O, Allah'ın Rasûlü Muhammed'dir. Bize apaçık
deliller ve hidayetle geldi. Biz de O'na icabet ettik ve O'na tâbi olduk. O
Muhammed'dir. Bu üç kere tekrarlanır. O'na denilir ki: Yerinde rahatça
uyu. Biz senin O'na inandığını bildik. Münafığa veya kalbinde şüphesi
olan kimseye gelince - Esmâ'nın bu ikisinden hangisini dediğini bilmiyo-
rum. (Kendisine Muhammed'den sorulunca): Bilmiyorum insanların onun
hakkında bir şey dediklerini işittim, ben de onu söyledim, cevabını verir."

۱۱- بَابُ مَنْ أَحَبَّ الْعَتَاةَ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ

11- Güneş Tutulmasında Köle Azad Etmeyi Seven Kimse Bâbı

۱۰۵۴ - حَدَّثَنَا رِبْعُ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا زَائِدَةُ عَنْ هِشَامٍ عَنْ فَاطِمَةَ عَنْ

أَسْمَاءَ قَالَتْ لَقَدْ أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْعَتَاةِ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ

1054- Esmâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem güneş tutulmasında köle azad edil-
mesini emretti.

۱۲- بَابُ صَلَاةِ الْكُسُوفِ فِي الْمَسْجِدِ

12- Kusûf Namazının Mescidde Kılınması

۱۰۵۵ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ

بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ يَهُودِيَّةً جَاءَتْ تَسْأَلُهَا فَقَالَتْ أَغَاذِكِ

اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَسَأَلَتْ عَائِشَةُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْعَذَّبُ

النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَائِدًا بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ

1055- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aîşe'den -Allah ondan razı olsun-

Yahudi bir kadın, Aîşe'den bir şeyler isteyip O'na dedi ki: Allah seni kabir azabından korusun. Aîşe Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme insanlar kabirlerinde azab olunurlar mı? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kabir azabından Allah'a sığınırım."

١٠٥٦- ثُمَّ رَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ غَدَاةٍ مَرْكَبًا فَكَسَفَتِ الشَّمْسُ فَرَجَعَ ضَحَى فَمَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ ظَهْرَانِي الْحَجَرِ ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى وَقَامَ النَّاسُ وَرَاءَهُ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَفَعَ فَسَجَدَ سَجُودًا طَوِيلًا ثُمَّ قَامَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ قَامَ قِيَامًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلًا وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الْأَوَّلِ ثُمَّ سَجَدَ وَهُوَ دُونَ السَّجُودِ الْأَوَّلِ ثُمَّ انْصَرَفَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ ثُمَّ أَمَرَهُمْ أَنْ يَتَعَوَّذُوا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

1056- Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir sabah vakti merkebine bindiğinde güneş tutulması meydana geldi. Duha (kuşluk) vaktinde geri döndü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarına uğrayarak (Mescid'de) namaza durdu. İnsanlar da O'nun arkasından namaza durdular. Uzunca kıyamda durdu. Sonra uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra birinci kıyamın dışında başını rükûdan kaldırıp kıyamda uzun bir şekilde durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra rükûdan doğruldu ve secde etti. Sonra kalktı, birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca rükû etti. Sonra birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca rükû etti. Sonra rükûdan doğrulup secde etti. Namazı bitirdikten sonra Allah'ın dilediği kadar konuştu. Sonra ashabına, kabir azabından Allah'a sığınmalarını emretti.

۱۳- بَابُ لَا تَنْكَسِفُ الشَّمْسُ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ

13- Hiç Kimsenin Ne Ölümü Ne de Hayatı Sebebiyle Güneş Tutulması Meydana Gelmez Bâbı

رَوَاهُ أَبُو بَكْرَةَ وَالْمُعِيرَةُ وَأَبُو مُوسَى وَابْنُ عَبَّاسٍ وَابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

Bu manadaki hadisi Ebu Bekre Mugira, Ebu Mûsa, ibnu Abbas ve ibnu Ömer rivayet etmişlerdir.

۱۰۵۷ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنِي قَيْسٌ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّهُمَا آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا

1057- Ebu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiç kim-senin ne ölümü ne de hayatı sebebiyle güneş ve ay tutulması meydana gelmez. Ancak güneş ve ay tutulması Allah'ın ayetlerinden iki alâmettir. Güneş ve ayın tutulmasını gördüğünüzde namaz kılın.”

۱۰۵۸ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ وَهِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى بِالنَّاسِ فَأَطَالَ الْقِرَاءَةَ ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَأَطَالَ الْقِرَاءَةَ وَهِيَ دُونَ قِرَائَتِهِ الْأُولَى ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ دُونَ رُكُوعِهِ الْأَوَّلِ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ قَامَ فَصَنَعَ فِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ قَامَ فَقَالَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنَّهُمَا آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ يُرِيهِمَا عِبَادَهُ فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ فَافْرَعُوا إِلَى الصَّلَاةِ.

1058- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutuldu. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp insanlara namaz kıldırıldı. Namazında kıraatını uzun tuttu. Sonra rükû etti ve uzun süre rükûda kaldı. Sonra rükûdan doğruldu ve kıyamda kıraatını uzun tuttu ve uzun süre rükûda kaldı. Sonra rükûdan doğruldu ve iki kere secde etti. Sonra kıyama kalkıp ikinci rekâtta birinci rekâtta yaptığının aynısını yaptı. Sonra kalkıp şöyle buyurdu: "Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması meydana gelmez. Ancak güneş ve ay tutulması kullarına gösterdiği Allah'ın ayetlerinden iki âlâmettir. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde hemen namaza koşun."

١٤ - بَابُ الذِّكْرِ فِي الْكُسُوفِ

14- Güneş Tutulmasında Allah'ı Zikretmek

رَوَاهُ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

Bunu ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- rivayet etmiştir.

١٠٥٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ خَسَفَتِ الشَّمْسُ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرِعَا يَخْشَى أَنْ تَكُونَ السَّاعَةُ فَآتَى الْمَسْجِدَ فَصَلَّى بِأُطُولِ قِيَامٍ وَرُكُوعٍ وَسُجُودٍ رَأَيْتُهُ قَطُّ يَفْعَلُهُ وَقَالَ هَذِهِ آيَاتُ اللَّهِ الَّتِي يُرْسِلُ اللَّهُ لَا تَكُونُ لِمَوْتٍ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنْ ﴿يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ﴾ فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ فَافِرِعُوا إِلَى ذِكْرِهِ وَدُعَائِهِ وَاسْتِغْفَارِهِ

1059- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Güneş tutulması meydana gelmişti. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bunun kıyamet saati olmasından korkarak endişeli bir şekilde ayağa kalktı. Mescid'e geldi ve daha önce yaptığını görmediğim bir şekilde kıyamın, rükûsunu ve secdesini çok uzun tutarak namaz kıldırıldı. Sonra şöyle buyurdu: "Allah'ın gönderdiği bu âlâmetler ne bir kimsenin ölümü ne de ha-

yatıyla gerçekleşmiştir. Ancak Allah bununla kullarını korkutur. Bundan bir şey gördüğünüzde (yani güneş ve ay tutulması halinde) hemen Allah'ın zikrine. Allah'a dua etmeye ve O'ndan bağışlanma dilemeye koşun."

١٥ - بَاب الدُّعَاءِ فِي الْكُسُوفِ

15- Kusûf (Güneş ve Ay Tutulması) Esnasında Dua Etmek Bâbı

قَالَ أَبُو مُوسَى وَعَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bunu Ebu Musa ve Aişe -Allah onlardan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem den bildirdiler.

١٠٦٠ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا زَائِدَةُ قَالَ حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ عَلَاقَةَ قَالَ

سَمِعْتُ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ يَقُولُ انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ فَقَالَ النَّاسُ انْكَسَفَتِ لِمَوْتِ إِبْرَاهِيمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَادْعُوا اللَّهَ وَصَلُّوا حَتَّى يَنْجَلِيَ

1060- Mugire ibnu Şube'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in oğlu İbrahim'in öldüğü gün güneş tutuldu. İnsanlar İbrahim'in ölümü sebebiyle güneş tutuldu dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinden iki alâmettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulmaz. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde tutulma bitene kadar Allah'a dua edin ve namaz kılın."

١٦ - بَاب قَوْلِ الْإِمَامِ فِي خُطْبَةِ الْكُسُوفِ أَمَّا بَعْدُ

16- İmamın Kusûf Hutbesinde "Emma Ba'du" (Bundan Sonra) Demesi Bâbı

١٠٦١- وَقَالَ أَبُو أَسَامَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ قَالَ أَخْبَرَنِي فَاطِمَةُ بِنْتُ الْمُنْذِرِ عَنْ أَسْمَاءَ قَالَتْ فَانصَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ فَخُطِبَ فَحَمِدَ اللَّهَ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ أَمَا بَعْدُ

1061- Esma'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazı bitirdiğinde güneş tutulması sona ermişti. Allah'a layıkıyla hamd ettikten sonra "emmâ ba'du"⁸ dedi

١٧- بَابُ الصَّلَاةِ فِي كُسُوفِ الْقَمَرِ

17- Ay Tutulmasında Namaz Kılmak Bâbı

١٠٦٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ يُونُسَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ انْكَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ

1062- Ebu Bekre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulması meydana geldi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki rekât kusuûf namazı kıldırdı.

١٠٦٣ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا يُونُسُ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ خَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ يَجْرُ رِدَاءَهُ حَتَّى انْتَهَى إِلَى الْمَسْجِدِ وَتَابَ النَّاسُ إِلَيْهِ فَصَلَّى بِهِمْ رَكَعَتَيْنِ فَانْجَلَّتِ الشَّمْسُ فَقَالَ إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَاتَانِ مِنَ آيَاتِ اللَّهِ وَإِلَهُمَا لَا يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَصَلُّوا وَادْعُوا حَتَّى يُكْشَفَ مَا بَيْنَكُمْ وَذَلِكَ أَنْ ابْتَدَأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاتَ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ فَقَالَ النَّاسُ فِي ذَلِكَ

8 "Emmâ ba'du" lafzı konuşmaya ya da kitabın, mektubun asli konusuna girmeden önce dikkati toplamak için, imdi mesele şudur şöyle ki ... manasında kullanılır

1063- Ebu Bekre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulması meydana geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ridasını sürükleyerek Mescid'e vardı. İnsanlar da O'nun yanına geldiler ve onlara iki rekât namaz kıldırdı. Güneş tutulması sona erdiğinde şöyle buyurdu: "Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinden iki alamettir. Güneş ve ay tutulması meydana geldiğinde tutulma bitene kadar dua edin."

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in oğlu İbrahim vefat etmiş insanlar da bu konuda konuşmuşlar (yani güneş tutulması İbrahim'in ölümü sebebiyle meydana geldi demişlerdi. Bu sözlerle binaen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözleri söyledi.)

۱۸- بَابُ الرَّكْعَةِ الْأُولَى فِي الْكُسُوفِ أَطْوَلُ

18- Bâb: Kusûf Namazında Birinci Rekât Daha Uzundur

۱۰۶۴ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِلْمَانَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ

عَنْ يَحْيَى عَنْ عُمَرَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى بِهِمْ فِي كُسُوفِ الشَّمْسِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي سَجْدَتَيْنِ الْأُولُ الْأَوَّلُ أَطْوَلُ

1064- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem iki secde ile dört rekât kusûf namazı kıldırdı. Birinci rekâtlar daha uzundu.

۱۹- بَابُ الْجَهْرِ بِالْقِرَاءَةِ فِي الْكُسُوفِ

19- Kusûf (Güneş ve Ay Tutulması) Namazında Kıraatı
Açıktan Okumak Bâbı

۱۰۶۵ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مِهْرَانَ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ أَخْبَرَنَا

ابْنُ ثَمَرٍ سَمِعَ ابْنَ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا جَهَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي صَلَاةِ الْكُسُوفِ بِقِرَاءَتِهِ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ قِرَاءَتِهِ كَبَّرَ فَرَكَعَ وَإِذَا

رَكَعٍ مِنَ الرُّكْعَةِ قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ثُمَّ يُعَاوِذُ الْقِرَاءَةَ فِي صَلَاةِ الْكُسُوفِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي رَكَعَتَيْنِ وَأَرْبَعَ سَجَدَاتٍ

1065- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kusûf namazında kıraatı açıktan okudu. Kıyamda kıraatı bitirdikten sonra tekbir alıp rükû etti. Rükûdan doğrulurken "Semiallahulimen hamideh. Rabbenâ velekel hamd." dedi. Sonra kıraata devam ederdi. Kusûf namazında iki rekâtta dört rükû ve dört secde ile kılardı.

١٠٦٦- وَقَالَ الْأَوْزَاعِيُّ وَغَيْرُهُ سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ الشَّمْسَ خَسَفَتْ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَعَثَ مُدِّيًّا بِلِلِّ الصَّلَاةِ جَامِعَةً فَتَقَدَّمَ فَصَلَّى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فِي رَكَعَتَيْنِ وَأَرْبَعَ سَجَدَاتٍ وَأَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ نُمَيْرٍ سَمِعَ ابْنَ شِهَابٍ مِثْلَهُ قَالَ الزُّهْرِيُّ فَقُلْتُ مَا صَنَعَ أَخُوكَ ذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ مَا صَلَّى إِلَّا رَكَعَتَيْنِ مِثْلَ الصُّبْحِ إِذْ صَلَّى بِالْمَدِينَةِ قَالَ أَجَلَ إِلَهُ أَخْطَأَ السَّنَةَ تَابَعَهُ سُفْيَانُ بْنُ حُسَيْنٍ وَسُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ فِي الْجَهْرِ

1066- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulması meydana geldi. Bir mûnadi gönderip cemaâtle namazda hazır bulunun diye nida ettirdi. Öne geçip iki rekâtta dört rükû ve dört secdeyle namaz kıldırdı.

Velid ibnu Muslim dedi ki: Bana Abdurrahman ibnu Nemir haber verdi. O ibnu Şihab'tan bunun benzerini işitmiştir. Zuhri dedi ki: Urve'ye dedim ki: Senin kardeşin böyle yapmadı. Abdullah ibnu Zubeyr Medine'de namaz kıldırduğında tıpkı sabah namazı gibi iki rekât kaldırdı. Urve dedi ki: Evet, o, sünnete uygunlukta hata etti. Sufyan ibnu Huseyn ve Süleyman ibn Kesir, Zuhri'den kusûf namazını açıktan okuma konusunda ibnu Nemir'e mutabaat etmişlerdir.

١٧ - أَبْوَابُ سُجُودِ الْقُرْآنِ

17- KUR'ÂN'DA TİLAVET SECDELERİ KİTÂBİ

١ - بَابُ مَا جَاءَ فِي سُجُودِ الْقُرْآنِ وَسُنَّتِهَا

1- Kur'ân'da Tilavet Secdeleri ve Sünneti Hakkındaki Rivayetler Bâbı

١٠٦٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ الْأَسْوَدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَرَأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّجْمَ بِمَكَّةَ فَسَجَدَ فِيهَا وَسَجَدَ مَنْ مَعَهُ غَيْرَ شَيْخٍ أَخَذَ كَفًّا مِنْ حَصَى أَوْ كُرَابٍ فَرَفَعَهُ إِلَى جَنَهِتِهِ وَقَالَ يَكْفِينِي هَذَا فَرَأَيْتُهُ بَعْدَ ذَلِكَ قَتَلَ كَافِرًا

1067- Abdullah ibn Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'de iken Necm sûresini okudu. Beraberinde olanlarla birlikte tilâvet secdesi etti. Ancak içlerinden bir yaşlı secde etmeyerek yerden bir avuç çakıl taşı veya toprak alarak alına doğru kaldırarak bu bana yeter, dedi. Ben o şahsın bu olaydan sonra kâfir olarak öldürüldüğünü gördüm. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1070, 3853, 3972, 4863)

٢ - بَابُ سَجْدَةِ تَنْزِيلِ السُّجْدَةِ

2- Secde Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi Bâbı

١٠٦٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْجُمُعَةِ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ أَلَمْ تُنْزِلِ السَّجْدَةَ وَهَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ

1068- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü sabah namazında Secde ve İnsan sûrelerini okurdu.

٣- بَابُ سَجْدَةِ ص

3- Sâd Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi Bâbı

١٠٦٩ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وَأَبُو الثُّعْمَانِ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَ لَيْسَ مِنْ عَزَائِمِ السُّجُودِ وَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْجُدُ فِيهَا

1069- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Sad sûresindeki tilâvet secdesi mutlaka yapılması yâni vâcib olan bir secde değildir. Ancak ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in bu sûrede secde ettiğini gördüm.

٤- بَابُ سَجْدَةِ النَّجْمِ

4- Necm Sûresindeki Tilâvet Secdesi Bâbı

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bunu ibnu Abbas, -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem den bildirdi.

١٠٧٠ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ الْأَسْوَدِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ سُورَةَ النَّجْمِ فَسَجَدَ بِهَا فَمَا بَقِيَ أَحَدٌ مِنَ الْقَوْمِ إِلَّا سَجَدَ فَأَخَذَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ كَفًّا مِنْ حَصَى أَوْ تُرَابٍ فَرَفَعَهُ إِلَى وَجْهِهِ وَقَالَ يَكْفِينِي هَذَا قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ بَعْدَ قَتْلِ كَافِرًا

1070- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresini okudu ve secde etti, O'nunla beraber olan topluluğun tamamı da secde ettiler. O topluluktan bir adam çakıl veya topraktan bir avuç olarak yüzüne doğru kaldırarak dedi ki: Bu bana yeter. Bundan sonra ben o adamın kâfir olarak öldürüldüğünü gördüm.

٥- بَابُ سُجُودِ الْمُسْلِمِينَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكُ نَجَسٌ لَيْسَ لَهُ وَضُوءٌ

5- Müşrik Necis (Pis) ve Abdesti Olmadığı Hâlde
Müslümanların Müşriklerle Beraber Secde Etmeleri Bâbı

وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَسْجُدُ عَلَى غَيْرِ وَضُوءٍ

Abdullah İbnu Ömer abdestli olarak secde ederdi.

١٠٧١ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ عِكْرِمَةَ

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَجَدَ بِالنَّجْمِ وَسَجَدَ مَعَ الْمُسْلِمُونَ وَالْمُشْرِكُونَ وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ وَرَوَاهُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ أَيُّوبَ

1071- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresindeki tilâvet secdesine binâen secde etti. Orada bulunan, müslüman, müşrik, cin ve insanların hepsi O'nunla beraber secde ettiler. Bunu ibnu Tahman, Eyyub'dan rivayet etmiştir.

٦- بَاب مَنْ قَرَأَ السَّجْدَةَ وَلَمْ يَسْجُدْ

6- Kur'ân'da Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Etmeyen Kimse Bâbı

١٠٧٢ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ أَبُو الرَّبِيعِ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ خُصَيْفَةَ عَنْ ابْنِ قُسَيْطٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَأَلَ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَرَعَمَ أَنَّهُ قَرَأَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالتَّجْمِ فَلَمْ يَسْجُدْ فِيهَا

1072- Ata ibnu Yesâr'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kendisi Zeyd ibnu Sabit'e -Allah ondan razı olsun- tilâvet secdesini sordu. Zeyd, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresini okuduğunu ancak O'nun secde etmediğini söylemiştir.

١٠٧٣ - حَدَّثَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُسَيْطٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالتَّجْمِ فَلَمْ يَسْجُدْ فِيهَا

1073- Zeyd ibnu Sâbit'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresini okudu. Onda tilâvet secdesi yapmadı.

٧- بَاب سَجْدَةِ إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ

7- İnşikâk Suresindeki Tilâvet Secdesi Bâbı

١٠٧٤ - حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ وَمُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ قَالَا أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ رَأَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَرَأَ إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ فَسَجَدَ بِهَا فَقُلْتُ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أَلَمْ أَرَكَ تَسْجُدُ قَالَ لَوْ لَمْ أَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْجُدُ لَمْ أَسْجُدْ

1074- Ebu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Hureyre'yi İnşikâk suresini okuduğunu ve onda tilâvet secdesi ettiğini gördüm. Dedim ki: Ey Ebu Hureyre! Senin secde ettiğini ben daha önce görmemişim.

Ebu Hureyre dedi ki: Şayet Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in secde ettiğini görmemiş olsaydım, ben de secde etmezdim.

۸- بَابُ مَنْ سَجَدَ لِسُجُودِ الْقَارِي

8- Tilâvet Secdesi Okuyan Kimsenin Secdesine Uyarak Secde Eden Kimse Bâbı

وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ لَتَمِيمِ بْنِ حَذَلَمٍ وَهُوَ غُلَامٌ فَقَرَأَ عَلَيْهِ سَجْدَةً فَقَالَ اسْجُدْ
فَإِنَّكَ إِمَامَنَا فِيهَا

Temim ibnu Hazlem henüz çocuk iken Abdullah ibnu Mesud'un huzurunda tilâvet secdesi geçen bir sûre okumuş ve ibnu Mesud ona secde et, sen bizim bu secde de imamımızsın dedi.

١٠٧٥ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا عُيَيْنَةُ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ
عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ عَلَيْنَا
السُّورَةَ فِيهَا السَّجْدَةُ فَيَسْجُدُ وَكَسْجُدُ حَتَّى مَا يَجِدُ أَحَدُنَا مَوْضِعَ جَبْهَتِهِ

1075- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem içinde tilâvet secdesi olan bir sûre okur, akabinde secde eder ve bizler de secde ederdik. Öyle ki bizden biri (aşırı kalabalıktan dolayı) alnını koyacak yer bulamazdı.

۹- بَابُ ارْزِدْحَامِ النَّاسِ إِذَا قَرَأَ الْإِمَامُ السَّجْدَةَ

9- İmam Tilâvet Secdesi Ayeti Okuduğunda Mekânın Darlığı ve Secde Edenlerin Çokluğu Sebebiyle İnsanların İzdihamı Bâbı

١٠٧٦ - حَدَّثَنَا بَشْرُ بْنُ آدَمَ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ السَّجْدَةَ وَنَحْنُ عِنْدَهُ فَيَسْجُدُ وَنَسْجُدُ مَعَهُ فَتَزْدَحِمُ حَتَّى مَا يَجِدُ أَحَدُنَا لِحْجَتَهُ مَوْضِعًا يَسْجُدُ عَلَيْهِ

1076- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında iken O içinde tilâvet secdesi bulunan sûre okur, secde eder ve biz de O'nunla beraber secde ederdik. Aşırı izdihamdan dolayı bizler alnımızı koyacak yer bulamazdık.

١٠ - بَابُ مَنْ رَأَى أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُوجِبِ السُّجُودَ

10- Tilâvet Secdesini Allah Azze ve Celle'nin Vâcib Kılmadığı
Görüşünde Olan Kimse Bâbı

وَقِيلَ لِعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ الرَّجُلُ يَسْمَعُ السَّجْدَةَ وَلَمْ يَجْلِسْ لَهَا قَالَ أَرَأَيْتَ لَوْ قَعَدَ لَهَا كَأَنَّهُ لَا يُوجِبُهُ عَلَيْهِ وَقَالَ سَلْمَانُ مَا لِهَذَا غَدَوْنَا وَقَالَ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنَّمَا السَّجْدَةُ عَلَى مَنْ اسْتَمَعَهَا وَقَالَ الزُّهْرِيُّ لَا يَسْجُدُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ طَاهِرًا فَإِذَا سَجَدَتْ وَأَلْتِ فِي حَضَرٍ فَاسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ فَإِنْ كُنْتَ رَاكِبًا فَلَا عَلَيْكَ حَيْثُ كَانَ وَجْهُكَ وَكَانَ السَّائِبُ بْنُ يَزِيدَ لَا يَسْجُدُ لِسُجُودِ الْقَاصِّ

İmran ibnu Husayn'a denildi ki: Tilâvet secdesi okunduğunu duyduğu hâlde orada oturmayan (yani onlarla secde etmeyen) kimse hakkında ne dersin? Onlarla birlikte otursa (ve secde etmese) ne olur ki? Bu sözle sanki tilâvet secdesini vâcib görmediğini söylüyordu. (Selman oturan bir kavme uğradı. Tilâvet secdesi geçen bir ayet okudular ve secde ettiler. Bu kendisine söylenildiğinde) Selman dedi ki: Biz, bunun için gelmedik.

Osman -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Tilâvet secdesi, onu duyan kimseye gerekir.

١٠٧٧ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُسُفَ أَنْ ابْنَ جُرَيْجٍ أَخْبَرَهُمْ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ التَّيْمِيِّ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَدَيْرِ التَّيْمِيِّ قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَكَانَ رَبِيعَةُ مِنْ خِيَارِ النَّاسِ عَمَّا حَضَرَ رَبِيعَةُ مِنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَرَأَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عَلَى الْمِنْبَرِ بِسُورَةِ التَّحْلِ حَتَّى إِذَا جَاءَ السُّجْدَةَ نَزَلَ فَسَجَدَ وَسَجَدَ النَّاسُ حَتَّى إِذَا كَانَتْ الْجُمُعَةُ الْقَابِلَةَ قَرَأَ بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءَ السُّجْدَةَ قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا نَمُرُّ بِالسُّجُودِ فَمَنْ سَجَدَ فَقَدْ أَصَابَ وَمَنْ لَمْ يَسْجُدْ فَلَا إِنَّمِ عَلَيْهِ وَلَمْ يَسْجُدْ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَزَادَ نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَفْرِضِ السُّجُودَ إِلَّا أَنْ نَشَاءَ

1077- Rabia ibnu Abdullah ibnu Hudeyr et- Teymi'den -Allah ondan razı olsun- Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- Rabia, insanların en hayırlılarından biridir, demiştir. Rabia, Ömer ibnu Hattab'ın -Allah onlardan razı olsun- yanında hazır bulunmuş ve şöyle demiştir: Ömer, Cuma günü minber üzerinde Nahl sûresini okudu. Tilâvet secdesi ayetinin bulunduğu yere geldiğinde minberden inip secde etti ve insanlar da secde etti. Gelecek Cuma günü yine Nahl sûresini okudu. Tilâvet secdesi ayetine geldiğinde şöyle dedi: Ey insanlar! Bizler Kur'ân'dan tilâvet secdeleri bulunan ayetler okuyoruz. Her kim buralarda secde ederse sünnete uygun hareket etmiş olur Her kim de secde etmezse onun üzerine herhangi bir günah yoktur. "Ömer, secde etmedi.

Nafi ibnu Ömer'den şunu ziyade etmiştir. Allah, tilavet secdesini farz kılmamıştır. Bizim secde etmek isteğimiz bunun dışındadır.

١١ - بَابُ مَنْ قَرَأَ السُّجْدَةَ فِي الصَّلَاةِ فَسَجَدَ بِهَا

11- Namazında Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Eden Kimse Bâbı

١٠٧٨ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي بَكْرٌ عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ الْعَتَمَةَ فَقَرَأَ إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ فَسَجَدَ فَقُلْتُ مَا هَذِهِ قَالَ سَجَدْتُ بِهَا خَلْفَ أَبِي الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا أَرَأَى أَنْسَجُدَ فِيهَا حَتَّى أَلْقَاهُ

1078- Ebu Rafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Hureyre ile beraber yatsı namazını kıldım. Namazda inşikak sûresini okudu ve secde etti. Ben, bu secde de nedir? diye sordum Ebu Hureyre dedi ki: Ben bu yüzden Ebul-Kasım sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasında secde ettim. O'na kavuşana (yani ölene kadar) secde etmeye devam edeceğim.

١٢ - بَاب مَنْ لَمْ يَجِدْ مَوْضِعًا لِلْسُّجُودِ مَعَ الْإِمَامِ مِنَ الرَّحَامِ

12- İzdihamdan Dolayı Tilâvet Secdesi Edecek Yer Bulamayan Kimse Bâbı

١٠٧٩ - حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ الْفَضْلِ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ السُّورَةَ الَّتِي لَهَا السُّجْدَةُ فَيَسْجُدُ وَنَسْجُدُ مَعَهُ حَتَّى مَا يَجِدُ أَحَدًا مَكَانًا لِمَوْضِعِ جَبْهَتِهِ

1079- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem içinde tilâvet secdesi bulunan sûre okur ve secde eder ve biz de secde ederdik. Öyle ki bizden biri secde için alnını koyacak yer bulamazdı.

١٨ - كِتَابُ تَقْصِيرِ الصَّلَاةِ

18- NAMAZI KISALTARAK KILMAK KİTÂBI

١ - بَابُ مَا جَاءَ فِي التَّقْصِيرِ وَكَمْ يُقِيمُ حَتَّى يَقْصُرَ

1- Bâb: Namazı Kısaltmak Hakkında Gelen Rivayetler Ve Bir Yerde Kaç Gün Kalındığında Namazlar Kısaltılır?

١٠٨٠ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَاصِمٍ وَحُصَيْنٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِسْعَةَ عَشَرَ يَقْصُرُ فَتَحْنُ إِذَا سَافَرْنَا تِسْعَةَ عَشَرَ قَصَرْنَا وَإِنْ زِدْنَا أَثْمَمْنَا

1080- Abdullah ibnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (Mekke'de) on dokuz gün kaldı ve namazlarını kısaltarak kıldı. Bizler de yolculuk yapıp bir yerde on dokuz gün kaldığımızda namazları kısalttık. On dokuz günü geçtiğinde ise namazları tam olarak yani kısaltmadan kıldık. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4298, 4299)

١٠٨١ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا يَقُولُ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ فَكَانَ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ قُلْتُ أَقَمْتُمْ بِمَكَّةَ شَيْئًا قَالَ أَقَمْنَا بِهَا عَشْرًا

1081- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'den Mekke'ye yolculuğa çıktık. Namazlarını ikişer rekât olarak kılıyordu. Medine'ye dönene kadar durum böyle devam etti. Ben dedim ki: Mekke'de kaldınız mı? Enes dedi ki: Mekke de on gün kaldık. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4297)

٢- بَابُ الصَّلَاةِ بِمِنَى

2- Cemreleri Taşlama Günlerinde Minada Kılınan Namaz Bâbı

١٠٨٢ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنِي نَافِعٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِنَى رَكَعَتَيْنِ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَعَ عُثْمَانَ صَدْرًا مِنْ إِمَارَتِهِ ثُمَّ أَتَمَّهَا

1082- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi, sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ın -Allah onlardan razı olsun- hilafetinin başlarında onlarla beraber Mina'da namazları ikişer rekât olarak kıldım. Sonra Osman -Allah ondan razı olsun- namazları kısaltmadan tam olarak kıldırdı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1655)

١٠٨٣ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَنْبَأَنَا أَبُو إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ حَارِثَةَ بْنَ وَهْبٍ قَالَ قَالَ صَلَّى بِنَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمَنَ مَا كَانَ بِمِنَى رَكَعَتَيْنِ

1083- Hârise ibnu Vehb'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hiçbir korku olmaksızın emniyette olduğumuzda Mina'da bize iki rekât namaz kıldırdı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1656)

١٠٨٤ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ عَنْ لَأَعْمَشٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ يَزِيدٍ يَقُولُ صَلَّى بِنَا عُثْمَانَ بْنَ

عَفَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَنْى أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ فَقِيلَ ذَلِكَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَاسْتَرْجَعَ ثُمَّ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْى رَكَعَتَيْنِ وَصَلَّيْتُ مَعَ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَنْى رَكَعَتَيْنِ وَصَلَّيْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَنْى رَكَعَتَيْنِ فَلَيْتَ حَظِّي مِنْ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ رَكَعَتَانِ تُقْبَلَتَانِ

1084- Abdurrahman ibnu Yezid'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Osman ibnu Affan -Allah ondan razı olsun- Mina'da bize namazları (kısaltmadan) dört rekât olarak kıldırdı. Bu, Abdullah ibnu Mesud'a -Allah ondan razı olsun- haber verildiğinde o "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'un" (Bizler Allah'a aitiz ve bizler muhakkak O'na döneceğiz) dedikten sonra şöyle dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Mina'da iki rekât namaz kıldım. Ömer ibnu Hattâb -Allah ondan razı olsun- ile beraber Mina'da iki rekât namaz kıldım. Kabul edilmiş iki rekâtlık namaz dört rekâtlık bir namazdan benim için daha hayırlıdır. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1657)

۳- بَابُ كَمْ أَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّتِهِ

3- Bâb: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Veda Haccında Mekke'de Kaç Gün İkâmet Etti?

١٠٨٥ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ الْبَرَاءِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ لَصَبْحِ رَابِعَةٍ يُلْبُونَ بِالْحَجِّ فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً إِلَّا مَنْ مَعَهُ الْهَدْيُ تَابَعَهُ عَطَاءٌ عَنْ جَابِرٍ

1085- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ashâbı, Zul-Hicce ayının dördüncü günü hac niyetiyle telbiye getirerek Mekke'ye geldi. Beraberinde kurbanlıklarını getirmeyenlere Umre yapıp ihramdan çıkmalarını (yani temettu haccı yapmalarını) emretti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1564, 2505, 3832)

٤ = بَاب فِي كَمْ يَقْصُرُ الصَّلَاةُ

4- Bâb: Ne Kadarlık Mesafede Namaz Kısaltılır?

وَسَمَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا وَلَيْلَةً سَفَرًا وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ وَابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقْصُرَانِ وَيُفْطِرَانِ فِي أَرْبَعَةِ بُرْدٍ وَهِيَ سِتَّةٌ عَشَرَ فَرَسًا

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir gün ve gece süren yolculuğu sefer yani yolculuk olarak isimlendirdi.

İbnu Ömer ve İbnu Abbas -Allah onlardan razı olsun- dört bürüdlük bir mesafede namazı kısaltır ve oruç tutmazlardı. Dört bürüd, on altı fersahtır.

١٠٨٦ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحَنْظَلِيُّ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي أَسَامَةَ حَدَّثَكُمْ عَبْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُسَافِرُ الْمَرْأَةُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ

1086- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yanında mahremi olmadan bir kadın üç günlük yolculuğa çıkamaz.”

١٠٨٧ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُسَافِرُ الْمَرْأَةُ ثَلَاثًا إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ تَابَعَهُ أَحْمَدُ عَنْ ابْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1087- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kadın, yanında mahremi olmadan üç günlük yolcululuğa çıkamaz.”

Ahmed, ibnul Mubarek'ten, O da Ubeydullah'tan, O'da Nafi'den, O da İbnu Ömer'den O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem den rivâyetle

Ubeydullah el-Ömeri'ye mutabaat emiştir.

۱۰۸۸ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ الْمَقْبُرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لَيْسَ مَعَهَا حُرْمَةٌ تَابِعُهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ وَسُهَيْلٌ وَمَالِكٌ عَنْ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

1088- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’a ve ahiret gününe iman eden bir kadının bir gün ve gecelik bir mesafeye yanında mahremi olmadan yolculuk yapması helal değildir.”

۵- بَابُ يَقْصُرُ إِذَا خَرَجَ مِنْ مَوْضِعِهِ

5- Bâb: Bir Kimse Bulunduğu Yerleşim Yerinden Ayrılınca Namazlarını Kısaltarak Kılar

وَخَرَجَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَصَرَ وَهُوَ يَرَى الْبُيُوتَ فَلَمَّا رَجَعَ قِيلَ لَهُ هَذِهِ الْكُوفَةُ قَالَ لَا حَتَّى نَدْخُلَهَا

Ali -Allah ondan razı olsun- yolculuğa çıktı ve (Kûfe'nin) evlerini görür olduğu hâlde namazını kısalttı. Yolculuktan geri dönüşte işte Kûfe denildiğinde O Kûfe'ye girene kadar (namazı kısaltırız) demiştir.

۱۰۸۹ - حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ وَإِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّيْتُ الظُّهْرَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا وَبِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكَعَتَيْنِ

1089- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'de öğle namazını dört rekât olarak kıldım. Zul- Huleyfe'de (ikinci namazını) ise iki re-

kât olarak kıldık. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1546-1548, 1551, 1712, 1714-1715, 2951, 2986)

١٠٩٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ غُرُورَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ الصَّلَاةُ أَوَّلُ مَا فُرِضَتْ رَكَعَتَيْنِ فَأَقْرَبَتْ صَلَاةَ السَّفَرِ وَأَتَمَّتْ صَلَاةَ الْحَضَرِ قَالَ الزُّهْرِيُّ فَقُلْتُ لِعُرْوَةَ مَا بَالُ عَائِشَةَ ثُمَّ قَالَ تَأَوَّلَتْ مَا تَأَوَّلَ عُثْمَانُ

1090- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Namaz ilk olarak iki rekât olarak farz kılındı. Seferde kılınan namaz iki rekât olarak devam etti. Mukim namazı ise dört rekâta tamamlandı.

Zuhri dedi ki: Öyleyse neden Aişe seferde iken namazları kısaltmayıp dört rekât olarak kılıyor? Zuhri dedi ki: O, tıpkı Osman'ın tevil ettiği gibi tevil etti.

٦- بَابُ يُصَلِّي الْمَغْرِبَ ثَلَاثًا فِي السَّفَرِ

6- Yolculukta İken Akşam Namazının Üç Rekât Olarak Kılınması Bâbı

١٠٩١ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ فِي السَّفَرِ يُؤَخِّرُ الْمَغْرِبَ حَتَّى يَجْمَعَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْعِشَاءِ قَالَ سَالِمٌ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُهُ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ

1091- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken şayet acele davranırsa akşam namazını yatsı namazına kadar geciktirir, akşam ve yatsı namazını birleştirip kılardı.

Salim şöyle dedi: Abdullah ibnu Ömer yolculukta acele davranıldığında böyle yapardı.

١٠٩٢- وَزَادَ اللَّيْثُ قَالَ حَدَّثَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ سَأَلِمَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِالْمُزْدَلِفَةِ قَالَ سَأَلِمَ وَأَخَّرَ ابْنُ عُمَرَ الْمَغْرِبَ وَكَانَ اسْتَصْرَحَ عَلَى امْرَأَتِهِ صَفِيَّةَ بِنْتِ أَبِي عُبَيْدٍ فَقُلْتُ لَهُ الصَّلَاةُ فَقَالَ سِرٌّ فَقُلْتُ الصَّلَاةُ فَقَالَ سِرٌّ حَتَّى سَارَ مِائَتَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةً ثُمَّ نَزَلَ فَصَلَّى ثُمَّ قَالَ هَكَذَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ يُؤَخِّرُ الْمَغْرِبَ فَيُصَلِّيَهَا ثَلَاثًا ثُمَّ يُسَلِّمُ ثُمَّ قَلَمًا يَلْبُثُ حَتَّى يَقِيمَ الْعِشَاءَ فَيُصَلِّيَهَا رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ يُسَلِّمُ وَلَا يُسَبِّحُ بَعْدَ الْعِشَاءِ حَتَّى يَقُومَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ

1092- Salim'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- Muzdelife'de akşam ve yatsı namazlarını birleştirerek kıları.

Salim dedi ki: İbnu Ömer'e hanımı Ebu Ubeyd'in kızı Safiyye'nin hastalığının şiddetlendiği haber verildi ve O, akşam namazını geciktirdi. O'na dedim ki: Namaz! Bana sen yola devam et dedi. İki veya üç mil yol gittik. Sonra devesinden inip namaz kıldı. Sonra şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yolculukta acele ettiği zaman böyle yaptığını (yani akşamı geciktirip yatsı ile beraber cem ederek kıldığını) gördüm.

Abdullah ibnu Ömer dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi yolculukta acele ettiğinde akşam namazını (yatsının vaktine kadar) geciktirir ve üç rekât olarak kılar, sonra selam verirken gördüm. Sonra az bir müddet bekledikten sonra yatsı namazını iki rekât olarak kılar, sonra da selam verirdi. Yatsı namazından sonra gece yarısında kalkıncaya kadar herhangi bir namaz kılmadı.

٧- بَابُ صَلَاةِ التَّطَوُّعِ عَلَى الدَّائِبَةِ وَحَيْثُمَا تَوَجَّهَتْ بِهِ

7- Binek Hangi Yöne Yönelirse Yönelsin Binek Üzerinde
Nafile Namaz Kılınması Bâbı

١٠٩٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى قَالَ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ
عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ

1093- Âmir ibnu Rabia el- Anzi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi hangi tarafa yönelirse yönelsin binitini üzerinde (nafile) namaz kılarken gördüm.

١٠٩٤ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ
الرَّحْمَنِ أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي
التَّطَوُّعَ وَهُوَ رَاكِبٌ فِي غَيْرِ الْقِبْلَةِ

1094- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem binitini üzerinde ve yönü kıbleye dönük olmadığı hâlde nafîle namaz kılardı.

١٠٩٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ قَالَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ قَالَ حَدَّثَنَا مُوسَى
بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ قَالَ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ وَيُوتِرُ
عَلَيْهَا وَيُخْبِرُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَفْعَلُهُ

1095- Nafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- binitinin üzerinde iken nafîle namaz kılar ve yine binitinin üzerinde vitir namazı kılardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem böyle yaptığını haber verdi.

٨- بَابُ الْإِيمَاءِ عَلَى الدَّابَّةِ

8- Binek Üzerinde İma İle Namaz Kılmak Bâbı

۱۰۹۶ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ قَالَ كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُصَلِّي فِي السَّفَرِ عَلَى رَاحِلَتِهِ أَيْتِمًا تَوَجَّهَتْ يَوْمَئِذٍ وَذَكَرَ عَبْدُ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَفْعَلُهُ

1096- Abdullah ibnu Dinâr'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- yolculukta iken binitinin üzerinde ve (kible dışında) hangi yöne yönelirse yönelsin îma ile namaz kıldırdı. Abdullah, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemın böyle yaptığıı zikretti.

۹- بَابُ يَنْزُولِ لِّلْمَكْتُوبَةِ

9- Yolculukta İken Farz Namaz Kılınacağı Zaman Binitinden İnileceği Bâbı

۱۰۹۷ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ بْنِ رِبْعَةَ أَنَّ عَامِرَ بْنَ رِبْعَةَ أَخْبَرَهُ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَلَى الرَّاحِلَةِ يُسَبِّحُ يَوْمَئِذٍ بِرَأْسِهِ قَبْلَ أَيِّ وَجْهِ تَوَجَّهَ وَلَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ ذَلِكَ فِي الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ

1097- Âmir ibnu Rabia'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi devesi üzerinde nafi-le namaz kılarken gördüm. Devesi hangi yöne yönelirse yönelsin başı îma ederek namazını kılıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem farz namazda böyle yapmazdı.

۱۰۹۸ - وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ قَالَ سَالِمٌ كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُصَلِّي عَلَى ذَاتِهِ مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُسَافِرٌ مَا يُبَالِي حَيْثُ مَا كَانَ وَجْهَهُ قَالَ ابْنُ عُمَرَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسَبِّحُ

عَلَى الرَّاحِلَةِ قَبْلَ أَيِّ وَجْهِ تَوَجَّهَ وَيُوتِرُ عَلَيْهَا غَيْرَ أَنَّهُ لَا يُصَلِّي عَلَيْهَا الْمَكْتُوبَةَ.

1098- Salim'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ömer, yolculukta iken geceleyin devesinin üzerinde nafile namaz kılırdı. Devenin (kıble dışında) nereye yöneldiğini umursamazdı. İbnu Ömer dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesi nereye yönelirse yönelsin, onun üzerinde nafile namaz kılırdı. Vitir namazını da devesinin üzerinde kılırdı. Ancak farz namazları devesinin üzerinde kılmazdı.

١٠٩٩ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ قُوزْبَانَ قَالَ حَدَّثَنِي جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي عَلَى رَاحِلَتِهِ نَحْوَ الْمَشْرِقِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُصَلِّيَ الْمَكْتُوبَةَ نَزَلَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ

1099- Muhammed ibnu Abdurrahman ibnu Sevban'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Câbir ibnu Abdullah bana Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in devesi üzerinde doğu cihetine doğru namaz kıldığını bildirdi. Farz namazı kılmak istediğinde devesinden indi ve kibleye yönelerek namazını kılırdı.

١٠ - بَابُ صَلَاةِ التَّطَوُّعِ عَلَى الْحِمَارِ

10- Merkeb Üzerinde Nafile Namaz Kılmak Bâbı

١١٠٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَبَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ سِيرِينَ قَالَ اسْتَقْبَلْنَا أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ حِينَ قَدِمَ مِنَ الشَّامِ فَلَقِينَاهُ بَعَيْنِ التَّمْرِ فَرَأَيْتُهُ يُصَلِّي عَلَى حِمَارٍ وَوَجْهُهُ مِنْ ذَا الْجَانِبِ يَغْنِي عَنْ يَسَارِ الْقِبْلَةِ فَقُلْتُ رَأَيْتُكَ تُصَلِّي لِغَيْرِ الْقِبْلَةِ فَقَالَ لَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَهُ لَمْ أَفْعَلْهُ رَوَاهُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ حَجَّاجٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1100- Enes ibnu Sirîn'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Enes İbnu Mâlik'in Şam'dan dönmekte olduğunu (öğrenince) O'nu karşılamaya çıktık. O'nunla Aynut- Temr mevkiinde karşılaştık. O'nu bir merkebin üzerinde ve yönü kıblenin soluna olduğu hâlde nafile namaz kı-larken gördüm. Dedim ki: Senin, kıblenin dışında bir yere yönelerek na-maz kıldığını gördüm. Enes dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sel-lemın böyle yaptığını görmeseydim yapmazdım.

۱۱ - بَاب مَنْ لَمْ يَتَطَوَّعْ فِي السَّفَرِ دُبَرَ الصَّلَاةِ وَقَبْلَهَا

11- Yolculukta İken Farz Namazının Önünden ve Arkasından Nafile Namaz Kılmayan Kimse Bâbı

۱۱۰۱ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَنَّ حَفْصَ بْنَ عَاصِمٍ حَدَّثَهُ قَالَ سَافَرَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَقَالَ صَحِبْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ أَرَهُ يُسَبِّحُ فِي السَّفَرِ وَقَالَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾

1101- Hafs ibnu Asım'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- yolculuğa çıktı ve şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve selleme bir yolculuğu esnasında arkadaşlık ettim ve O'nun yolculuk esnasında nafile namaz kıldığını görmedim. Allah Az-ze ve Celle şöyle buyurdu: «Sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü arzu eden ve Allah'ı çok zikreden için, Allah'ın Rasûlünde en güzel örnekler vardır.» (Ahzab: 21)

۱۱۰۲ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عِيسَى بْنِ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ لَا يَزِيدُ فِي السَّفَرِ عَلَى رَكْعَتَيْنِ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ كَذَلِكَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

1102- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir yolculuğunda eşlik et-

tim. Yolculukta iken iki rekâtta fazla namaz kılmıyordu. Ebu Bekir, Ömer ve Osman'da -Allah onlardan razı olsun- böyle yapıyorlardı.⁹

١٢- بَاب مَنْ تَطَوَّعَ فِي السَّفَرِ فِي غَيْرِ دُبْرِ الصَّلَوَاتِ وَقَبْلَهَا

12- Yolculukta İken Farz Namazların Önünde Ve Arkasında Olmaksızın Nafile Namaz Kılan Kimse Bâbı

وَرَكَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ فِي السَّفَرِ

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken sabah namazının iki rekâtlık sünnetini kılmıştır.

١١٠٣ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ ابْنِ

أَبِي لَيْلَى قَالَ مَا أَخْبَرَنَا أَحَدٌ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الصُّحَى غَيْرُ
أَمْ هَانِي ذَكَرَتْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ اغْتَسَلَ فِي بَيْتِهَا
فَصَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ فَمَا رَأَيْتُهُ صَلَّى صَلَاةً أَخَفَّ مِنْهَا غَيْرَ أَنَّهُ يُتِمُّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ..

1103- İbnu Ebi Leylâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ummu Hâni dışında kimse, bize Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in duhâ (kuşluk) namazı kılariken gördüğünü haber vermedi. Ummu Hâni,¹⁰ Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Mekke'yi fetih gününde evinde gusül aldığı, sonra sekiz rekât kıldığını ve bundan daha hafif bir namaz kıldığını görmediğini, ancak rükûsünü ve secdesini tam olarak yaptığını söyledi.

١١٠٤ - وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى السُّبْحَةَ بِاللَّيْلِ
فِي السَّفَرِ عَلَى ظَهْرِ رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ

9 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculuklarda farzların önüne ve arkasına sabah namazı hariç sünnet namaz eklemezdi.

10 Ebu Talibin kızı.

1104- Âmir ibnu Rabia el- Anzî'den -Allah ondan razı olsun-

O, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi yolculukta iken devesi (kıble dışında) hangi yöne yönelirse yönelsin devesinin üzerinde geceleyin nafilâ ile namaz kılariken gördüğünü haber vermiştir.

۱۱۰۵ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُسَبِّحُ عَلَى ظَهْرِ رَاحِلَتِهِ حَيْثُ كَانَ وَجْهُهُ يَوْمِي بِرَأْسِهِ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَفْعَلُهُ

1105- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (yolculukta iken) devesi (kıble dışında) hangi yöne yönelirse yönelsin devesinin üzerinde başı ile ima ederek nafilâ namaz kılardı.

۱۳- بَابُ الْجَمْعِ فِي السَّفَرِ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ

13- Yolculukta Akşam ve Yatsı Namazlarının Cem Edilerek (Birleştirilerek) Kılınması Bâbı

۱۱۰۶ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ إِذَا جَدَّ بِهِ السَّيْرُ

1106- Salim, babası Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- bildirdi. O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yolculuk esnasında hızlı gittiği zaman akşamla yatsı namazını cem ederek kılardı.

۱۱۰۷ - وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ الْحُسَيْنِ الْمُعَلِّمِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ صَلَاةِ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ إِذَا كَانَ عَلَى ظَهْرِ سَيْرٍ وَيَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ

1107- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken öğle ile ikindiye ve akşam ile yatsıyı birleştirerek (cem ederek) kılarđı.

١١٠٨ - وَعَنْ حُسَيْنٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فِي السَّفَرِ وَتَابَعَهُ عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ وَحَرَبٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ حَفْصِ بْنِ أَنَسٍ جَمَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1108- Enes ibnu Malik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken akşam ile yatsı namazlarını birleştirerek yani cem ederek kılarđı.

١٤ - بَابُ هَلْ يُؤَدَّنُ أَوْ يُقِيمُ إِذَا جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ

14- Bâb: Yolculukta İken Akşam İle Yatsı Namazları Cem Edildiği Zaman Ezan mı Okunur, Yoksa Sadece Kâmet Getirmek Yeterli midir?

١١٠٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ فِي السَّفَرِ يُؤَخِّرُ صَلَاةَ الْمَغْرِبِ حَتَّى يَجْمَعَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْعِشَاءِ قَالَ سَالِمٌ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُهُ إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ وَيُقِيمُ الْمَغْرِبَ فَيُصَلِّيَهَا ثَلَاثًا ثُمَّ يُسَلِّمُ ثُمَّ قَلَّمَا يَلْبَثُ حَتَّى يُقِيمَ الْعِشَاءَ فَيُصَلِّيَهَا رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ يُسَلِّمُ وَلَا يُسَبِّحُ بَيْنَهُمَا بِرَكَعَةٍ وَلَا بَعْدَ الْعِشَاءِ بِسَجْدَةٍ حَتَّى يَقُومَ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ.

1109- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yolculukta acele ettiği zaman akşam namazını yatsı namazının vaktine kadar geciktirip akşamla yatsıyı cem ederek kıldığını gördüm.

Salim dedi ki: Abdullah ibnu Ömer'de -Allah ondan razı olsun- yolculukta acele ettiğinde böyle yapardı. Kâmet getirir ve akşam namazını üç rekât olarak kılar sonra selam verirdi. Sonra az bir müddet bekler ve kâmet getirip yatsı namazını iki rekât olarak kılar sonra selam verirdi. Gece yarısı kalkana kadar ne bu iki namazın arasında ne de yatsı namazından sonra nafile namaz kılmazdı.

۱۱۱۰ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا حَرْبٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي حَفْصُ بْنُ عُيَيْدٍ اللَّهُ بْنُ أَنَسٍ أَنَّ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ هَاتَيْنِ الصَّلَاتَيْنِ فِي السَّفَرِ يَغْنِي الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ.

1110- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken akşam ve yatsı namazlarını cem ederek kılardı.

۱۵ - بَابُ يُؤَخَّرُ الظُّهْرُ إِلَى الْعَصْرِ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَرِيغَ الشَّمْسُ

15- Bâb: Bir Kimse Güneş Tam Tepeden Batıya Doğru Meyletmeden Yani Öğle Namazının Vaktinin Girmesinden Önce Yolculuğa Başlamışsa Öğle Namazını İkinci Namazının Vaktine Geciktirir (Yani Öğle İle İkindiye Cem Eder)

فِيهِ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bu konuda ibnu Abbas'ın Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden riva-yeti vardır.

۱۱۱۱ - حَدَّثَنَا حَسَّانُ الْوَاسِطِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ فَضَّالَةَ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَرِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ إِلَى وَقْتِ الْعَصْرِ ثُمَّ يَجْمَعُ بَيْنَهُمَا وَإِذَا زَاغَتْ صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكِبَ

1111- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem güneş tam tepeden batıya meyletmeden yani öğle namazını ikindi namazının vaktine geciktirir. Sonra da öğle ile ikindiye cem ederdi. Şayet güneş tam tepeden batıya meyletmek suretiyle öğle namazının vakti girmişse öğle namazını kılar sonra (yolculuk için) devesine binerdi.

۱۶ - بَابُ إِذَا ارْتَحَلَ بَعْدَ مَا زَاغَتِ الشَّمْسُ صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكِبَ

16- Bâb: Bir Kimse, Güneş Tam Tepeden Batıya Doğru Meyletmek Suretiyle Öğle Namazının Vakti Girmişse, Öğle Namazını Kılar Sonra (Yolculuk İçin) Devesine Biner

۱۱۱۲ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ فَصَّالَةَ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ إِلَى وَقْتِ الْعَصْرِ ثُمَّ نَزَلَ فَجَمَعَ بَيْنَهُمَا فَإِنْ زَاغَتِ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَحَلَ صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكِبَ

1112- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem güneş tam tepeden batıya meyletmeden yani öğle namazını ikindi namazının vaktine geciktirir. Sonra da öğle ile ikindiye cem ederdi. Şayet güneş tam tepeden batıya meyletmek suretiyle öğle namazının vakti girmişse öğle namazını kılar sonra (yolculuk için) devesine binerdi.

۱۷ - بَابُ صَلَاةِ الْقَاعِدِ

17- Oturarak Namaz Kılan Kimse Bâbı

۱۱۱۳ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِهِ وَهُوَ شَاكٍ فَصَلَّى جَالِسًا وَصَلَّى وَرَاءَهُ قَوْمٌ قِيَامًا فَأَشَارَ إِلَيْهِمْ أَنْ اجْلِسُوا فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ إِمَّا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَ بِهِ فَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا

1113- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hasta iken evinde namaz kıldı. Bir grup insan da O'nun arkasında ayakta durarak namaza durdular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara oturmalarını işâret etti. Namazı bitirdiğinde şöyle buyurdu: "İmam, kendisine uyulması için imam yapılmıştır. Rükû ettiğinde siz de rükû edin. Rükûdan doğrulduğunda siz de doğrulun."

۱۱۱۴ - حَدَّثَنَا أَبُو لَعْنَمٍ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَقَطَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فَرَسٍ فَخُذَّشَ أَوْ فَجَحَّشَ شِقُّهُ الْأَيْمَنُ فَدَخَلْنَا عَلَيْهِ نَعُوذُهُ فَحَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَصَلَّى قَاعِدًا فَصَلَّيْنَا قُعُودًا وَقَالَ إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ فَقُولُوا رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ

1114- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

O'nu ziyaret için yanına girdik. Namaz vakti girdi. Bize oturarak namaz kıldırdı, bizler de oturarak kıldık. Şöyle buyurdu: "İmam, ancak kendisine uyulması için imam yapılmıştır. İmam tekbir aldığı anda sizler de tekbir alın. İmam rükû ettiğinde siz de rükû edin. Rükûdan doğrulduğunda siz de doğrulun. "Semiaallahulimen-hamideh" dediğinde sizler "Rabbenâ velekel hamd" deyin."

۱۱۱۵ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ أَخْبَرَنَا حُسَيْنٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَأَلَ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ عَنْ أَبِي بُرَيْدَةَ قَالَ حَدَّثَنِي عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ وَكَانَ مَبْسُورًا قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ الرَّجُلِ قَاعِدًا فَقَالَ إِنْ صَلَّى قَائِمًا فَهُوَ أَفْضَلُ وَمَنْ صَلَّى قَاعِدًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَائِمِ وَمَنْ صَلَّى نَائِمًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَاعِدِ

1115- İmrân ibnu Husayn'dan -Allah ondan razı olsun- Kendisi basur (hemoroit) hastası idi. O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme oturarak namaz kılan kimsenin durumunu sordum. Şöyle buyurdu: “Şayet ayakta kılabilirse bu daha üstündür. Her kim oturarak namaz kılsa, ona ayakta namaz kılanın yarım ecri verilir. Her kim de yatarak (yattığı yerde) namaz kılsa, ona da oturarak namaz kılanın yarım ecri verilir.”

١٨ - بَاب صَلَاةِ الْقَاعِدِ بِالْإِمَاءِ

18- Bir Kimsenin Oturarak “İmâ ile Namaz Kılması Bâbı”

١١١٦ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ الْمَعْلَمِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ أَنَّ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ وَكَانَ رَجُلًا مَبْسُورًا وَقَالَ أَبُو مَعْمَرٍ مَرَّةً عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَلَاةِ الرَّجُلِ وَهُوَ قَاعِدٌ فَقَالَ مَنْ صَلَّى قَائِمًا فَهُوَ أَفْضَلُ وَمَنْ صَلَّى قَاعِدًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَائِمِ وَمَنْ صَلَّى نَائِمًا فَلَهُ نِصْفُ أَجْرِ الْقَاعِدِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ اللَّهُ نَائِمًا عِنْدِي مُضْطَجِعًا هَا هُنَا

1116- İmrân ibnu Husayn'dan -Allah ondan razı olsun- Kendisi basur (hemeroit) hastası idi. O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme oturarak namaz kılan kimsenin durumunu sordum. Şöyle buyurdu: “Şayet ayakta kılabilirse bu daha üstündür. Her kim oturarak namaz kılsa, ona ayakta namaz kılanın yarım ecri verilir. Her kim de yatarak (yattığı yerde) namaz kılsa, ona da oturarak namaz kılanın yarım ecri verilir.”

١٩ - بَابُ إِذَا لَمْ يُطِقْ قَاعِدًا صَلَّى عَلَى جَنْبٍ

19-Bâb: Oturarak Namaz Kılamayan Bir Kimse Yan Üzerine Uzanarak Namazını Kılar

وَقَالَ عَطَاءٌ إِنْ لَمْ يَقْدِرْ أَنْ يَتَحَوَّلَ إِلَى الْقِبْلَةِ صَلَّى حَيْثُ كَانَ وَجْهَهُ

Ata şöyle demiştir: Şayet kibleye yönelerek namaz kılmaya gücü yetmez ise yüzü hangi cihette olursa olsun namazını kılar.

۱۱۱۷ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ طَهْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي الْحُسَيْنُ الْمُكْتَبُ عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَتْ بِي بَوَاسِيرُ فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ فَقَالَ صَلِّ قَائِمًا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِدًا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ

1117- İmran ibnu Husayn'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Benim basur (hemoroit) hastalığım vardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellame namazdan sordum. Şöyle buyurdu: "Namazını ayakta kıl. Şayet buna güç yetiremezsen, namazını oturarak kıl. Şayet buna da güç yetiremezsen namazını yan tarafına uzanarak (ima ile) kıl."

۲۰ - بَابُ إِذَا صَلَّى قَاعِدًا ثُمَّ صَحَّ أَوْ وَجَدَ خِفَةً ثُمَّ مَا بَقِيَ

20- Bâb: Rahatsızlığı Sebebiyle Oturarak Namaz Kılan Bir Kimse, Namazı Esnasında İyileşir. Veya Kendinde Bir Hafifleme Hissederse Geri Kalan Namazını (Ayakta) Tamamlar

وَقَالَ الْحَسَنُ إِنْ شَاءَ الْمَرِيضُ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ قَائِمًا وَرَكَعَتَيْنِ قَاعِدًا

El- Hasanul- Basri şöyle demiştir. Şayet hasta dilerse (dört rekâtlık bir namazın) ilk iki rekâtını ayakta, son iki rekâtını ise oturarak kalabilir.

۱۱۱۸ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ غُرُوةَ

عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُ أَنَّهَا لَمْ تَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي صَلَاةَ اللَّيْلِ قَاعِدًا قَطُّ حَتَّى أَسَنَ فَكَانَ يَقْرَأُ قَاعِدًا حَتَّى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ قَامَ فَقَرَأَ نَحْوًا مِنْ ثَلَاثِينَ آيَةً أَوْ أَرْبَعِينَ آيَةً ثُمَّ رَكَعَ

1118- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun-

Kendisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yaşılanana kadar gece namazını oturarak kıldığını görmediğini haber vermiştir. Yaşı ilerlediği zaman ise oturarak namaz kılarak Kur'ân okur, rükû etmek istediğinde ise ayağa kalkıp otuz veya kırk âyet okuyup sonra rükû ederdi.

۱۱۱۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
يَزِيدٍ وَأَبِي الثَّغَرِ مَوْلَى عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ
عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ
يُصَلِّي جَالِسًا فَيَقْرَأُ وَهُوَ جَالِسٌ فَإِذَا بَقِيَ مِنْ قِرَاءَتِهِ نَحْوُ مِنْ ثَلَاثِينَ أَوْ أَرْبَعِينَ آيَةً
قَامَ فَقَرَأَهَا وَهُوَ قَائِمٌ ثُمَّ يَرْكَعُ ثُمَّ سَجَدَ يَفْعَلُ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذَلِكَ فَإِذَا
قَضَى صَلَاتَهُ نَظَرَ فَإِنْ كُنْتُ يَقْطِي تَحَدَّثَ مَعِيَ وَإِنْ كُنْتُ نَائِمَةً اضْطَجَعَ.

1119- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oturarak namaz kılar ve oturarak Kur'ân okurdu. Kıraatından otuz veya kırk ayet kadar kaldığında ayağa kalkıp ayakta olduğu hâlde okurdu. Sonra rükû eder sonra da secde ederdi. İkinci rekâta da aynısını yapardı. Namazını bitirdiğinde bana bakar şayet uyanıksam benimle konuşur şayet uyuyor ise yatağa uzanırdı.

١٩ - كتاب التَّهَجُّدِ

19- TEHECCÜD (GECE NAMAZI) KİTÂBI

١ - بَابُ التَّهَجُّدِ بِاللَّيْلِ وَقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ ﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ﴾

1- Geceleyin Teheccud Namazı Bâbı ve Allah Azze ve Celle'nin
“Geceleyin de sana mahsus nâfile olmak üzere namaza kalk”

Kavli Bâbı

١١٢٠ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ

أَبِي مُسْلِمٍ عَنْ طَاوُسٍ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتَهَجَّدُ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ قِيمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ نُورِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ مَلِكِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَلْتَ الْحَقِّ وَوَعْدِكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَلْتَ الْمُقَدَّمِ وَأَلْتَ الْمُؤَخَّرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَوْ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ قَالَ سُفْيَانُ وَزَادَ عَبْدُ الْكَرِيمِ أَبُو أُمَيَّةَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ سُفْيَانُ قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ أَبِي مُسْلِمٍ سَمِعَهُ مِنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1120- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem teheccüd namazı için gece kalktığında şöyle derdi:

“Allahım! Hamd sanadır. Sen yerin, göklerin ve ikisi arasındakilerin Kayyumsun. Hamd sanadır. Yerin, göklerin ve ikisi arasındakilerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen yerin ve göklerin nûrusun. (Yeri ve gökleri nurlandıransın ve o ikisinde bulunanlar seninle doğru yolu bulurlar.) Hamd sanadır. Yerin ve göklerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen haksın. (Varlığın gerçektir ve bunda hiçbir şüphe yoktur) Senin vaadin haktır (Vaadin muhakkak gerçekleşir) Ölümünden sonra dirilmek haktır. Senin sözün haktır. Cennet haktır. Cehennem haktır. Peygamberler haktır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem haktır. Kıyamet günü haktır.

Allahım! Sana teslim oldum, sana iman ettim, sana tevekkül ettim, sana yöneldim, bana verdiğin delillerle mücadele ettim ve aramızda seni hakem tayin ettim. Geçmiş ve gelecek, gizlediğim ve açığa vurduğum günahlarımı bağışla. Sen Mukaddim ve Muahhirsin. Senden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur.”

Sufyan dedi ki: Abdulkerim Ebu Umeyye “Allah’ın dışında güç ve kuvvet sahibi yoktur.” Lafzını ziyade etmiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6317, 7385, 7442, 7499)

۲- بَابُ فَضْلِ قِيَامِ اللَّيْلِ

2- Gece Namazının Fazileti Bâbı

۱۱۲۱ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ ح وَ حَدَّثَنِي مَحْمُودٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ الرَّجُلُ فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى رُؤْيَا قَصَّهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَمَنَّيْتُ أَنْ أَرَى رُؤْيَا فَأَقْصُهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكُنْتُ غُلَامًا شَابًا وَكُنْتُ أَنَامُ فِي الْمَسْجِدِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَأَيْتُ فِي النَّوْمِ كَأَنِّي مَلَكَيْنِ أَخَذَاَنِي فَلَمَبَا بِي إِلَى النَّارِ فَإِذَا هِيَ مَطْوِيَّةٌ كَطَيِّ الْبَيْرِ وَإِذَا لَهَا قَرْنَانِ وَإِذَا فِيهَا أَنَاسٌ قَدْ عَرَفْتَهُمْ فَجَعَلْتُ أَقُولُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ قَالَ فَلَقِينَا مَلَكًا آخَرَ فَقَالَ لِي لَمْ تُرْغِ

1121- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hayatında bir kimse bir rûya gördüğünde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip bunu O'na anlattı. Ben de bir rûya görüp bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlatmayı temenni ettim. Ben genç bir delikanlı idim ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Mescid'de uyurdum. Rüyamda iki meleğin beni alıp cehenneme götürdüğünü gördüm. Cehennem kuyu duvarı gibi yanları örülmüş ve iki boynuzu (yani sütunu) vardı. Cehennemin içinde tanıdığım insanlar vardı. Ben cehennemden Allah'a sığınırım demeye başladım. Başka bir meleklerle karşılaştık ve bana bundan sonra sana korku yoktur, dedi.

١١٢٢- فَقَصَصْتُهَا عَلَى حَفْصَةَ فَقَصَّتْهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ نِعَمَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللَّهِ لَوْ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ لَكَانَ بَعْدُ لَا يَتَامُ مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا قَلِيلًا

1122- Bu rüyamı Hafsa'ya anlattım. Hafsa'da bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlattı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Abdullah ne iyi adamdır. Şayet bir de gece namazı kılrsa!"¹¹ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1157, 3739, 3741, 7016, 7029, 7031)

Bundan sonra geceleyin çok az uyumaya başladı.

٣- بَابُ طَوْلِ السُّجُودِ فِي قِيَامِ اللَّيْلِ

3- Gece Namazında Secdenin Uzun Olması Bâbı

١١٢٣ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَخْبَرَتْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً كَانَتْ بِلَاكٍ صَلَاتُهُ يَسْجُدُ السُّجُودَةَ مِنْ ذَلِكَ قَدَرًا مَا يَقْرَأُ

¹¹ Bu rivayet gece namazının faziletine dair güzel bir örnektir.

أَخَذَكُمْ خَمْسِينَ آيَةً قَبْلَ أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ وَيَرْكَعِ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ ثُمَّ يَخْطُبُ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ حَتَّى يَأْتِيَهُ الْمُنَادِي لِلصَّلَاةِ

1123- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin onbir rekât namaz kılarıdı. Bu O'nun gece kıldığı namazı idi. Bu gece namazında secde ettiğinde, secdesinde sizden birinin elli ayet okuması miktarı kadar durur idi. Sabah namazının farzından önce iki rekât namaz kılar sonra da müezzinin gelip sabah namazına çağırana kadar sağ tarafına uzanırdı.

٤- بَابُ تَرْكِ الْقِيَامِ لِلْمَرِيضِ

4- Hasta Kimsenin Gece Namazını Terk Etmesi Bâbı

١١٢٤ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَسْوَدِ قَالَ سَمِعْتُ جُنْدَبًا يَقُولُ اشْتَكَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَقُمْ لَيْلَةً أَوْ لَيْلَتَيْنِ

1124- Cundub'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hastalandı ve bir veya iki gece kalkıp gece namazı kılamadı.

١١٢٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ جُنْدَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ اخْتَبَسَ جَبْرِيلُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ مِنْ قُرَيْشٍ أَبْطَأَ عَلَيْهِ شَيْطَانُهُ فَتَزَلَّتْ ﴿وَالضُّحَى وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى﴾

1125- Cundub ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Cibril aleyhisselam Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (bir müddet vahiy) getirmemişti. Kureyş'ten bir kadın: Şeytanı O'na vahiy getirmede gecikti dedi. Bunun üzerine «*Kuşluk vaktine ve sükûna erdiğinde geceye yemin ederim ki (Ey Muhammed), Rabbin seni ne terk etmiş ne de sana darılmıştır.*» (Duha:1-3)

٥- بَابُ تَخْرِيبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى صَلَاةِ اللَّيْلِ وَالتَّوَافُلِ مِنْ غَيْرِ
إِجَابٍ وَطَرَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاطِمَةَ وَعَلِيًّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَيْلَةً لِلصَّلَاةِ

5- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (Ümmetini veya Müminleri)
Vâcib Kılmaksızın Nafile ve Gece Namazına Teşvik Etmesi Bâbı

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem gece namazına uyandırmak için Fâtıma ve Ali'nin -Allah onlardan razı olsun- yanına gelirdi.

١١٢٦ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ
عَنْ هِنْدَ بِنْتِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
اسْتَيْقَظَ لَيْلَةً فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ مَاذَا أُنْزِلَ اللَّيْلَةَ مِنَ الْفِتْنَةِ مَاذَا أُنْزِلَ مِنَ الْخَزَائِنِ مَنْ
يُوقِظُ صَوَاحِبَ الْحُجُرَاتِ يَا رَبُّ كَأْسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةٍ فِي الْآخِرَةِ.

1126- Ummu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir gece uyanıp şöyle dedi. Subhâ-nallah (Allah'ı her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederim.) Bu gece ne fit-neler ve ne hazineler indirildi! Dünyada nice giyinik kadınlar vardır ki on-lar ahirette çıplaktırlar."

١١٢٧ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي
عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ أَنَّ حُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخْبَرَهُ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفَهُ وَفَاطِمَةَ بِنْتَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَيْلَةً
فَقَالَ أَلَا تُصَلِّيَانِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْفُسُنَا بِيَدِ اللَّهِ فَإِذَا شَاءَ أَنْ يَنْعَفَنَا بَعَثَنَا
فَانْصَرَفَ حِينَ قُلْنَا ذَلِكَ وَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيْنَا شَيْئًا ثُمَّ سَمِعْتُهُ وَهُوَ مَوْلٍ يَضْرِبُ فَحْدَهُ
وَهُوَ يَقُولُ ﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا﴾

1127- Ali ibnu Ebu Talip'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece kızı Fâtıma ve Ali'nin yanına gelerek:

“Siz ikiniz gece namazı kılmaz mısınız?” dedi. Ben dedim ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Canlarımız Allah’ın elindedir. Şayet (Allah) bizi uyandırmak isterse uyandırır. Bu sözü söyleyince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana hiçbir cevap vermeyerek dönüp gitti. Sonra, O’nun uyluğuna vurarak, «*İnsan her şeyden çok mücadelecidir.*» (Kehf:54) dediğini duydum.

۱۱۲۸ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ إِنَّ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيَدْعُ الْعَمَلَ وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ خَشْيَةً أَنْ يَعْمَلَ بِهِ النَّاسُ فَيَفْرَضَ عَلَيْهِمْ وَمَا سَبَّحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُبْحَةَ الضُّحَى قَطُّ وَإِنِّي لَأَسْبَحُهَا

1128- Aişe’den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onunla amel etmekten hoşlandığı hâlde insanlar onunla amel eder de üzerlerine farz olunur endişesiyle o ameli terk ederdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Duha (kuşluk) namazını asla kılmadı. Ben ise Duha (kuşluk) namazını muhakkak kılıyorum.

۱۱۲۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى ذَاتَ لَيْلَةٍ فِي الْمَسْجِدِ فَصَلَّى بِصَلَاتِهِ نَاسٌ ثُمَّ صَلَّى مِنَ الْقَابِلَةِ فَكَثَرَ النَّاسُ ثُمَّ اجْتَمَعُوا مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّالِثَةِ أَوْ الرَّابِعَةِ فَلَمْ يَخْرُجْ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أَصْبَحَ قَالَ قَدْ رَأَيْتُ الَّذِي صَنَعْتُمْ وَلَمْ يَمْتَنِعْنِي مِنَ الْخُرُوجِ إِلَيْكُمْ إِلَّا أَلِي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ وَذَلِكَ فِي رَمَضَانَ.

1129- Müminlerin annesi Aişe’den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece Mescid’de namaz kıldı. İnsanlar da O’na uyararak namaza durdular. Sonra ikinci gece yine Mescid’e çıkıp namaza durdu. İnsanlar da bir öncekinden daha çoğalarak

O'nun arkasında namaza durdular. Sonra üçüncü veya dördüncü gece Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaz için Mescid'e çıkmadı ve sabah olunca şöyle buyurdu: "Sizin yaptıklarınızı gördüm. Beni namaz için Mescid'e çıkmamı engelleyen tek şey bu namazın üzerinize faz kılınmasından endişe etmemdir." Bu Ramazan ayıydı.

٦- بَاب قِيَامِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّيْلَ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَاهُ

6- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Geceleyin Ayakları Şişinceye Kadar Namaz Kılması Bâbı

وَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَانَ يَقُومُ حَتَّى تَفْطَرُ قَدَمَاهُ وَالْفُطُورُ: الشُّقُوقُ. انْفَطَرَتْ: انشَقَّتْ

Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayakları şişinceye kadar gece namazı kılırdı.

١١٣٠ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا مَسْعَرٌ عَنْ زِيَادٍ قَالَ سَمِعْتُ الْمُغِيرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ إِنْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيَقُومُ لِيُصَلِّيَ حَتَّى تَرِمَ قَدَمَاهُ أَوْ سَقَاهُ فَيَقَالَ لَهُ فَيَقُولُ أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا

1130- Mugire'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ayakları şişinceye kadar gece namaz kılırdı. Bu kendisine söylendiğinde, O sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: "Şükreden bir kul olmayayım mı?"

٧- بَاب مَنْ لَامَ عِنْدَ السَّحَرِ

7- Seher Vaktinde Uyuyan Kimse Bâbı

١١٣١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانٌ قَالَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ أَنَّ عَمْرُو بْنَ أَوْسٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ

دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَحَبُّ الصَّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ وَكَانَ يَتَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ ثُلُثَهُ وَيَتَامُ سُدُسَهُ وَيَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا

1131- Abdullah ibnu Amr ibnul As'dan -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na şöyle dedi:

“Allah’a en sevimli gelen namaz Davud aleyhisselamın namazıdır. Allah’a en sevimli gelen oruç Davud aleyhisselamın orucudur. O, gecenin yarısında uyur, gecenin üçte birinde namaz kılar, altıda birinde uyurdu. Bir gün oruç tutar, bir gün iftar ederdi.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1152, 1153, 1974-1980, 3418-3420, 5052-5054, 5199, 6134, 6277)

١١٣٢ - حَدَّثَنِي عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَشْعَثَ سَمِعْتُ أَبِي قَالَ سَمِعْتُ مَسْرُوقًا قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَيُّ الْعَمَلِ كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ الدَّائِمُ قُلْتُ مَتَى كَانَ يَقُومُ قَالَتْ كَانَ يَقُومُ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ قَالَ أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ الْأَشْعَثِ قَالَ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ قَامَ فَصَلَّى

1132- Mesruk'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve selleme en sevimli gelen amel hangisidir? diye sordum. Aişe -Allah ondan razı olsun- devamlı olanı dedi. Ben gece namazına ne zaman kalkardı, diye sordum. Aişe dedi ki: Horoz sesini duyduğu zaman kalkardı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6461, 6462)

Eşas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Horoz sesini duyduğunda kalkıp namaz kıldı.

١١٣٣ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ قَالَ ذَكَرَ أَبِي عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا أَلْفَاةُ السَّحَرِ عِنْدِي إِلَّا نَائِمًا تَغْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1133- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem benim yanımda kaldığı gecelerde seher vakitlerinde uykuda olurdu.

۸- بَاب مَنْ تَسَحَّرَ ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ فَلَمْ يَنَمْ حَتَّى صَلَّى الصُّبْحَ

8- Sahur Yemeği Yiyip Sabah Namazını Kılana Kadar Uyumayan Kimse Bâbı

۱۱۳۴ - حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا رَوْحٌ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَسَحَّرَا فَلَمَّا فَرَّغَا مِنْ سَحُورِهِمَا قَامَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الصَّلَاةِ فَصَلَّى فَقُلْنَا لَأَنَسٍ كَمْ كَانَ بَيْنَ فَرَاغِهِمَا مِنْ سَحُورِهِمَا وَدُخُولِهِمَا فِي الصَّلَاةِ قَالَ كَقَدَرِ مَا يَقْرَأُ الرَّجُلُ خَمْسِينَ آيَةً.

1134- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem ve Zeyd ibnu Sâbit sahur yemeği yediler. Sahur yemeklerini bitirdikten sonra Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem namaz için kalkıp namaz kıldı. Enes'e dedik ki: Sahur yemeğini bitirdikten sonraki vakit ile namaza başlaması arasındaki vakit ne kadar idi? Enes dedi ki: Bir kimsenin elli ayet okuyacağı kadar bir vakit idi.

۹- بَاب طُولِ الْقِيَامِ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ

9- Gece Namazında Kıyâmın Uzun Olması Bâbı

۱۱۳۵ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً فَلَمْ يَزَلْ قَائِمًا حَتَّى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سَوْءٍ قُلْنَا وَمَا هَمَمْتَ قَالَ هَمَمْتُ أَنْ أَقْعُدَ وَأَذَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1135- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir gece Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte namaz kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıyamda o kadar çok durdu ki, artık ben kötü bir iş yapmayı içimden geçirdim. Biz, içinden ne geçirdin? Diye sorduk. O şöyle dedi: Oturup, O'nu kıyamda yalnız bırakmayı içimden geçirdim.

۱۱۳۶ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَامَ لِلتَّهَجُّدِ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَاهُ بِالسَّوَاكِ

1136- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin teheccüd namazı için kalktığı anda ağızını misvak ile temizlerdi.

۱۰ - بَابُ كَيْفَ كَانَ صَلَاةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَمْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ

10- Bâb: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Namazı Nasıldı?
Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Geceleyin Kaç Rekât
Namaz Kılardı?

۱۱۳۷ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ إِنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ صَلَاةُ اللَّيْلِ قَالَ مَثْنَى مَثْنَى فَإِذَا خَفَتِ الصُّبْحُ فَأَوْتَرْتَ بِوَاحِدَةٍ.

1137- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Gece namazı nasıldır? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Gece namazı ikişer rekâttır. Sabah namazının vaktinin girmesinden korkarsa tek rekât vitir na-

mazı kılarırsın.

۱۱۳۸ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو جَمْرَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَتْ صَلَاةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً يَغْنِي بِاللَّيْلِ.

1138- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in gece kıldığı namaz on bir rekât idi.

۱۱۳۹ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ قَالَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ وَثَابٍ عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ فَقَالَتْ سَبْعٌ وَتِسْعٌ وَإِخْدَى عَشْرَةَ سِوَى رَكْعَتِي الْفَجْرِ.

1139- Mesruk'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kıldığı namazdan sordum. Aişe şöyle dedi: Sabah namazının iki rekâtlık sünneti dışında O'nun gece namazı yedi, dokuz ve on bir rekât olurdu.

۱۱۴۰ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا حَنْظَلَةُ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً مِنْهَا الْوُتْرُ وَرَكْعَتَا الْفَجْرِ.

1140- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin onbir rekât namaz kılar-
dı. Vitir ve sabah namazının iki rekâtlık namazı bunun içindedir.

۱۱- بَاب قِيَامِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ مِنْ نَوْمِهِ وَمَا نُسِخَ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلِ وَقَوْلُهُ تَعَالَى

11- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Gece Namazı, Uykusu ve Gece Namazından Neshedilen Kısım Bâbı

{ يَا أَيُّهَا الْمَزْمَلُ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا نَصَفَهُ أَوْ الْقَصْ مِنْهُ قَلِيلًا أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلْ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا إِنْ سَأَلْتَنِي عَنْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا } وَقَوْلُهُ { عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَى وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَقَرِّضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا } قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: نَشَأَ قَامَ، بِالْحَبَشِيَّةِ. وَطَاءَ قَالَ: مُوَاطَاةُ الْقُرْآنِ، أَشَدُّ مُوَافَقَةً لِسَمْعِهِ وَبَصَرِهِ وَقَلْبِهِ. لِيُوَاطِنُوا: لِيُوَافِقُوا

Allah Teâla şöyle buyurdu: «Ey örtüye bürünen (Muhammed), kalk! Gecenin birazı dışında yarısını ibadetle geçir. Yahut yarıdan biraz eksilt, yahut onu biraz artır ve Kur'ân'ı ağır ağır oku. Biz sana ağır bir söz vahyedeceğiz. Gece ibadeti için yatağından kalkan nefsin ibadeti daha uygun, kıratı daha sağlamdır. Çünkü gündüz seni meşgul eden uzun işler vardır.» (Müddessir: 1-7)

«O, sizin, vakitleri hesap edemeyeceğinizi bildiği için tövbenizi kabul etmiştir. Kurân'dan size kolay geleni okuyun; Allah, içinizde hastalar, yeryüzünde dolaşıp Allah'ın lütfundan rızık arayanlar ve Allah yolunda savaşanlar bulunacağını elbette bilmektedir. Bu itibarla Kurân'dan kolay olanı okuyun. Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve Allah'a güzel borç takdim edin. Kendiniz için yaptığınız iyiliği Allah katında daha hayırlı ve daha büyük bir mükâfat bulacaksınız. Allah'tan mağfiret dileyin şüphe yoktur ki: Allah, çok bağışlayıcıdır çok merhametlidir.» (Müzzemmil:20)

İbnu Abbas, -Allah ondan razı olsun- ayette geçen نَشَأَ “neşe” kelimesinin Habeşi dilinde “ayağa kalkmak” manasına geldiğini yine ayette geçen وَطَأَ “vatae” kelimesinin ise Kur’ân’a uyumluluğunu ifade eder, senin işitmen, görmen ve kalbin birbirine uyum sağlarlar, demiştir.

١١٤١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُفْطِرُ مِنَ الشَّهْرِ حَتَّى نَظُنُّ أَنْ لَا يَصُومَ مِنْهُ وَيَصُومُ حَتَّى نَظُنُّ أَنْ لَا يُفْطِرَ مِنْهُ شَيْئًا وَكَانَ لَا تَشَاءُ أَنْ تَرَاهُ مِنَ اللَّيْلِ مُصَلِّيًا إِلَّا رَأَيْتَهُ وَلَا نَائِمًا إِلَّا رَأَيْتَهُ تَابِعَهُ سُلَيْمَانُ وَأَبُو خَالِدٍ الْأَخْمَرُ عَنْ حُمَيْدٍ

1141- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay içersinde oruç tutmaz hatta biz O'nu bu ayda hiç oruç tutmadı zannederdik. Yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay içersinde öyle oruç tutardı ki bizler o ayı hep oruçlu geçirdi zannederdik. O'nun gece namazı ve uykusu geceleyin muhtelif saatlerde idi. Belli bir vakte bağlı değil, O'na ne zaman kalkmak kolay gelirse, o zaman kalkıp gece namazını kılardı.

١٢ - بَابُ عَقْدِ الشَّيْطَانِ عَلَى قَافِيَةِ الرَّأْسِ إِذَا لَمْ يُصَلِّ بِاللَّيْلِ

12- Geceleyin Kalkıp Gece Namazı Kılmayan Kimsenin
Ensesine Şeytan Dügüm Atar Bâbı

١١٤٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ عَقَدٍ يَضْرِبُ كُلَّ عَقْدَةٍ عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ فَإِنْ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ الْحَلَّتْ عَقْدَةٌ فَإِنْ تَوَضَّأَ الْحَلَّتْ عَقْدَةٌ فَإِنْ صَلَّى الْحَلَّتْ عَقْدَةٌ فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ وَإِلَّا أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسَلَانًا.

1142- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şeytan, sizden biriniz uyuduğunda ensesine üç düğüm atar. Önünde uzun bir gece var uyu” diyerek her bir düğümü atar. Şayet gece uyanır ve Allah'ı zikrederse bir düğüm çözülür. Şayet abdest alırsa, diğer düğüm çözülür. Şayet namaz kılsa son düğüm de çözülür. Böylelikle dinç ve (Allah'ın onu taatine vaat ettiğini sevaba ve onu şeytanın düğümünden kurtulmaya muvafakat ettiği sevinciyle) huzurlu bir şekilde sabaha kavuşur. Aksi takdirde ise (yapmak istediği hayır fiillerin terkinden dolayı) huzursuz ve tenbel (hiçbir şey yapma isteği olmaz) bir şekilde sabahlar.”

١١٤٣ - حَدَّثَنَا مُؤْمَلُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ حَدَّثَنَا عَوْفٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ قَالَ حَدَّثَنَا سَمُرَةُ بْنُ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الرُّؤْيَا قَالَ أَمَّا الَّذِي يُفْلَعُ رَأْسُهُ بِالْحَجَرِ فَإِنَّهُ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ فَيَرْفُضُهُ وَيَتَأَمُّ عَنِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ

1143- Semure ibnu Cundub'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rüyasıyla alakalı şöyle demiştir:

“Başı taş ile yarılan kimseye gelince Allah o kimseye Kurân'ı öğretmiştir ve o şahıs geceleyin farz namaz kılmayarak uyur (gündüzleyin ise onunla amel etmez)

١٣ - بَابُ إِذَا نَامَ وَلَمْ يُصَلِّ بِأَلِ الشَّيْطَانِ فِي أَدْنِهِ

13- Bâb: Uyuyup da Namaz Kılmayan Kimsenin Kulağına Şeytan Bevletmiştir

١١٤٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ قَالَ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ دُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ فَقِيلَ مَا زَالَ نَائِمًا حَتَّى أَصْبَحَ مَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ فَقَالَ بِأَلِ الشَّيْطَانِ فِي أَدْنِهِ

1144- Abdullah ibnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle

dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bir adamdan bahsedildi ve şöyle denildi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bir adamdan bahsedildi ve şöyle denildi:

Sabah olana kadar uyur ve namaza kalkmaz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o şahıs hakkında: "Şeytan onun kulağına bevletmiştir." buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yer: 3270)

١٤ - بَابُ الدُّعَاءِ فِي الصَّلَاةِ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ

14- Gecenin Sonunda Namaz Kılmak Ve Dua Etmek Bâbı

وَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ﴾ أَيُّ مَا يَنَامُونَ
﴿وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾

Allah azze ve celle şöyle buyurdu: «Onlar geceleyin az bir müddet dışında uyumazlar. Seher vakitlerinde de Allah'tan bağışlanma dilerler.» (Zariyat:17-18)

١١٤٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَبِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ.

1145- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ gecenin son üçte birinde her gece dünya semâsına iner ve şöyle der: Kim bana dua ederse ona icabet ederim. Kim benden bir şey isterse onu ona veririm. Her kim de benden bağışlanma dilerse onu bağışlarım." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6321, 7494)

١٥- بَاب مَنْ نَامَ أَوَّلَ اللَّيْلِ وَأَخْبَا آخِرَهُ

15- Gecenin Başında Uyuyan Ve Sonunu İbadetle Geçiren Kimse Bâbı

وَقَالَ سَلْمَانُ لِأَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَمَّ فَلَمَّا كَانَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ قَالَ
قُمْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَ سَلْمَانُ

Selman Ebud- Derda'ya -Allah ondan razı olsun- “uyu” dedi. Gece-
nin sonu olduğunda “kalk” dedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem “Selman
doğru söylemiş” dedi.

١١٤٦ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ ح وَحَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْأَسْوَدِ قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا كَيْفَ كَانَتْ صَلَاةُ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ قَالَتْ كَانَ يَتَأَمَّ أَوَّلَهُ وَيَقُومُ آخِرَهُ فَيُصَلِّي ثُمَّ
يَرْجِعُ إِلَى فِرَاشِهِ فَإِذَا أَدْنَى الْمُؤَدَّنُ وَتَبَّ فَإِنْ كَانَ بِهِ حَاجَةٌ اغْتَسَلَ وَإِلَّا تَوَضَّأَ وَخَرَجَ

1146- Esved'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in
gece namazı nasıldı? Diye sordum. Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle
dedi: Gecenin başında uyurdu. Gecenin sonunda kalkıp namaz kılardı.
Sonra yatağına geri dönerdi. Müezzin ezan okuduğunda acele ederdi.
Gusletmesi gerekiyorsa gusleder, yoksa abdest alıp Mescid'e çıkardı.

١٦- بَاب قِيَامِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّيْلِ فِي رَمَضَانَ وَغَيْرِهِ

16- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in Ramazan Ayında Ve Diğer Zamanlarda Gece Namazı Kılması Bâbı

١١٤٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي
سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهَا كَيْفَ كَانَتْ صَلَاةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَمَضَانَ فَقَالَتْ مَا

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلَا فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسْلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسْلُ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ ثُمَّ يُصَلِّي ثَلَاثًا قَالَتْ عَائِشَةُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَنَامُ قَبْلَ أَنْ تُوتَرَ فَقَالَ يَا عَائِشَةُ إِنَّ عَيْتِي تَنَامَانِ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي

1147- Ebu Seleme ibnu Abdurrahman'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Ramazan ayında kıldığı gece namazından sordum. Aişe dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ne Ramazan ayında ne de Ramazan ayı dışında on bir rekâtta fazla namaz kılmazdı. Dört rekât namaz kıları ki; sen onun uzunluğundan ve güzelliğinden sorma. Arkasından dört rekât namaz kıları ki; sen onun uzunluğundan ve güzelliğinden sorma. Sonra üç rekât namaz kıları. Aişe dedi ki: Dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü: Vitir namazı kılmadan önce mi uyuyorsun? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Aişe! Benim gözlerim uyur, ancak kalbim uyumaz." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2013, 3569)

١١٤٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ هِشَامٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْرَأُ فِي شَيْءٍ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ جَالِسًا حَتَّى إِذَا كَبَّرَ قَرَأَ جَالِسًا فَإِذَا بَقِيَ عَلَيْهِ مِنَ السُّورَةِ ثَلَاثُونَ أَوْ أَرْبَعُونَ آيَةً قَامَ فَقَرَأَهُنَّ ثُمَّ رَكَعَ

1148- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in gece namazlarının hiç birini oturarak kıldığını görmedim. Ancak yaşlandığında oturarak kıldı. Oturarak namaz kılarken (rükû etmesine) otuz veya kırk âyet kaldığında ayağa kalkar ve okumasına devam ederdi. Sonra da rükû ederdi.

١٧ - بَابُ فَضْلِ الطُّهُورِ بِاللَّيْلِ وَالتَّهَارِ وَفَضْلِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْوُضُوءِ بِاللَّيْلِ وَالتَّهَارِ

17- Gece ve Gündüz Abdest Almanın Fazileti Ve Gece ve Gündüz Abdestten Sonra Namaz Kılmanın Fazileti Bâbı

١١٤٩ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرِ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ عَنْ أَبِي حَيَّانَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِبِلَالٍ عِنْدَ صَلَاةِ الْفَجْرِ يَا بِلَالُ حَدِّثْنِي بِأَرْجَى عَمَلٍ عَمِلْتَهُ فِي الْإِسْلَامِ فَإِنِّي سَمِعْتُ دَفَّ نَعْلَيْكَ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الْجَنَّةِ قَالَ مَا عَمِلْتُ عَمَلًا أَرْجَى عِنْدِي أَلَيَّ لَمْ أَتَطْهَرْ طَهُورًا فِي سَاعَةِ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ إِلَّا صَلَّيْتُ بِذَلِكَ الطُّهُورِ مَا كُتِبَ لِي أَنْ أَصَلِّيَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ دَفَّ نَعْلَيْكَ يَغْنِي تَخْرِيكَ

1149- Ebû Hureyre'den tahdîs etti ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazı sırasında Bilal'e hitaben şöyle buyurmuştur: "Ya Bilâl! İslâm içinde işlediğin ve senin nazarında menfaatça en ümîdli olan bir amelini bana söyle. Çünkü ben bu gece cennetin içinde, önümde senin iki ayakkabının yürüyüş sesini işittim." Bilal -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben kendime göre menfaatça şundan daha ümitli olan bir amel işlemedim: Ben gece ve ya gündüzün herhangi bir saatinde iyice temizlenir ve bu temizlik ile de muhakkak bana kılmamın takdîr buyrulduğu kadar namaz kılarım, dedi.

١٨ - بَاب مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّشْدِيدِ فِي الْعِبَادَةِ

18- İbadette Aşırıya Gitmenin Kerih Görülmesi Bâbı

١١٥٠ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ صُهَيْبٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَبَلَ مَمْدُودٌ بَيْنَ السَّارِيَتَيْنِ فَقَالَ مَا هَذَا الْحَبْلُ قَالُوا هَذَا حَبْلٌ لِرِزْتَبٍ إِذَا فَتَرْتَ تَعَلَّقْتَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حُلُوهُ لِيَصِلَ أَحَدُكُمْ نَشَاطَةً إِذَا فَتَرَ فَلْيَقْعُدْ

1150- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem mescide girdi. Girince mescidin iki direği arasına bir ip çekilmiş olduğunu gördü. "Bu ip de neyin nesi?" diye sordu. Sahâbîler -Allah onlardan razı olsun- : Bu Zeyneb'in ipidir. Zeyneb namazda yorulunca bu ipe tutunur, dediler. Bunun üzerine Peygamber: "Hayır. Bu ipi çözünüz. Sizden biriniz zinde ve kuvvetli oldukça na-

mazı kılsın. Yorulup gevşeyince de hemen otursun” buyurdu.

۱۱۵۱ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ عِنْدِي امْرَأَةٌ مِنْ بَنِي أَسَدٍ فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَنْ هَذِهِ قُلْتُ فُلَانَةٌ لَا تَنَامُ بِاللَّيْلِ فَذَكَرَ مِنْ صَلَاتِهَا فَقَالَ مَا عَلَيْكُمْ مَا تُطِيقُونَ مِنَ الْأَعْمَالِ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُ حَتَّى تَمَلُّوا

1151- Âişe -Allah ondan razı olsun- söyledi. Âişe şöyle demiştir: Benim yanımda Esedoğullarından bir kadın vardı. Allah Rasûlü benim yanıma gelip. “Bu kadın kimdir?” diye sordu. Ben filânca kadındır; o geceleri uyumazmış dedim; o kadının namazından bahsettim, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yeter sus! Size düşen amellerden gücünüzün yettiğini yapın. Allah, sizler usanmadıkça usanmaz. (Sizler amel işlemeye usanmadıkça Allah size sevab yazmaya usanmaz.)

۱۹ - بَابُ مَا يُكْرَهُ مِنْ تَرْكِ قِيَامِ اللَّيْلِ لِمَنْ كَانَ يَقُومُهُ

19- Gece Namazını Sürekli Kılan Birinin Gece Namazını Kılmayı Terk Etmesinin Kerih Görülmesi Bâbı

۱۱۵۲ - حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ الْحُسَيْنِ حَدَّثَنَا مُبَشَّرُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ ح وَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَبُو الْحَسَنِ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا تُكُنْ مِثْلَ فُلَانٍ كَانَ يَقُومُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ وَقَالَ هِشَامُ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي الْعَشِيرِينَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى عَنْ عُمَرَ بْنِ الْحَكَمِ بْنِ ثَوْبَانَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ مِثْلَهُ وَتَابَعَهُ عُمَرُو بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ.

1152- Abdullah ibnu Amr ibnu-l As'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: “Ey Abdullah! Gece namazını kılan sonra da gece namazı kılmayı terk eden falanca gibi sakın olma.”

۲۰ - بَاب

20- Bâb

۱۱۵۳ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَمْ أَخْبَرَ أَنَّكَ تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ قُلْتُ إِنِّي أَفْعَلُ ذَلِكَ قَالَ فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ هَجَمْتَ عَيْنَكَ وَفَهَتْ نَفْسُكَ وَإِنْ لِنَفْسِكَ حَقًّا وَلِأَهْلِكَ حَقًّا فَصُمْ وَأَفْطِرْ وَقُمْ وَكُنْ.

1153- Abdullah ibnu Amr'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: “Senin gece boyunca gece namazı kıldığın ve gündüzleri oruç tuttuğun bana haber verildi mi zannediyorsun? “Ben dedim ki: Ben bunu yapıyorum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet sen böyle yaparsan uykusuzluktan dolayı gözlerin zayıflar, nefsin yorulur. Nefsinin senin üzerinde hakkı vardır, ailenin senin üzerinde hakkı vardır. O'nun için bazen oruç tut, bazen de orucu terk et, bazen gece namazı kıl, bazen de uyu.”

۲۱ - بَاب فَضْلِ مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى

21- Geceleyin Uyanıp Namaz Kılan Kimsenin Fazileti Bâbı

۱۱۵۴ - حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ هُوَ ابْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ هَانِي قَالَ حَدَّثَنِي جُنَادَةُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ حَدَّثَنِي عَبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ

وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي أَوْ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ فَإِنْ تَوَضَّأَ وَصَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ.

1154- Ubadet İbnus-Sâmit, -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim geceleyin uyanır ve: “Allah’tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. O tektir ve O’nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’nadır. O her şeye kadirdir. Hamd Allah’adır. Allah’ı her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederim. Allah’tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Allah en büyüktür. Allah’tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur.” Sonra da “Allahım beni bağışla, der veya dua ederse duasına icâbet edilir. Şayet abdest alır ve namaz kılsa namazı kabul olunur.”

۱۱۵۵ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يُوسُفَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي الْهَيْثَمُ بْنُ أَبِي سِنَانٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَهُوَ يَقْصُ فِي قِصَصِهِ وَهُوَ يَذْكُرُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَخَا لَكُمْ لَا يَقُولُ الرَّفَثَ يَعْنِي بِذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ

وَفِينَا رَسُولُ اللَّهِ يَتْلُو كِتَابَهُ إِذَا انْشَقَّ مَعْرُوفٌ مِنَ الْفَجْرِ سَاطِعٌ أَرَانَا الْهَدْيَ بَعْدَ الْعَمَى فَقُلُوبُنَا بِهِ مَوْقِنَاتٌ أَنْ مَا قَالَ وَاقِعٌ يَبِيتُ يُجَافِي جَنْبَهُ عَنْ فِرَاشِهِ إِذَا اسْتَقَلَّتْ بِالْمُشْرِكِينَ الْمَضَاجِعُ تَابَعَهُ عَقِيلٌ وَقَالَ الزُّبَيْدِيُّ أَخْبَرَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ سَعِيدٍ وَالْأَعْرَجُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

1155- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- yanındakilere nasihat ederken. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sözlerini zikrederek şöyle demiştir: Abdullah ibnu Ravâha’yı kastederek: “Sizin kardeşiniz boş söz söylemez.”

Bizim içimizde Allah’ın Kitâbını okuyan Rasûlullah vardır. Tan yeri ağarıp fecr yükseldiği sırada, O bize delâletten sonra hidayeti gösterdi.

Kalplerimiz O'na yâkini olarak inanmıştır ve O'nun her dediği gerçekleşir. O müşriklere yatakları ağır geldiğinde, geceleri yatağından uzak olarak geçirir. (Hadisin geçtiği diğer yer: 6151)

۱۱۵۶ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّغَمَانِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَأَيْتُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ بِيَدِي قِطْعَةً يَسْتَبْرِقُ فَكَأَنِّي لَا أُرِيدُ مَكَانًا مِنَ الْجَنَّةِ إِلَّا طَارَتْ إِلَيْهِ وَرَأَيْتُ كَانَ اثْنَيْنِ أَتَيَانِي أَرَادَا أَنْ يَذْهَبَا بِي إِلَى النَّارِ فَلَقَاهُمَا مَلَكٌ فَقَالَ لَمْ تُرْغَ خَلِيًّا عَنْهُ.

1156- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem zamanında bir rûya gördüm. Sanki elimde ipekten bir kumaş vardı ve ben cennetten nereye gitmek istesem ipek parçası oraya düşüyordu. İki melek gelip beni cehenneme götürmek istediler. Başka bir melek o ikisini karşılayıp, korkma, onu serbest bırakın," dedi.

۱۱۵۷ - فَقَصَّتُ حَفْصَةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِخْدَى رُؤْيَايَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعَمَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللَّهِ لَوْ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ.

1157- (İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:) Rüyalarımın birini Hafsa'ya -Allah ondan razı olsun- anlattım. O da Nebi sallallahu aleyhi ve selleme anlattı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Abdullah ne iyi bir adamdır. Bir de gece namazı kıl-sa" Abdullah bundan sonra gece namazını hep kılardı.

۱۱۵۸ - وَكَانُوا لَا يَزَالُونَ يَقْصُونَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرُّؤْيَا الَّتِي فِي اللَّيْلَةِ السَّابِعَةِ مِنَ الْعَشْرِ الْآخِرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَّاتِ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّبَهَا فَلْيَتَحَرَّهَا مِنَ الْعَشْرِ الْآخِرِ.

1158- Sahabe, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme Kadir gecesinin Ramazan ayının son on gününde ve yirmi yedinci gece olduğuna dair gördükleri rüyaları anlatmaya devam ediyorlardı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Görüyorum ki, rüyalarınız Ramazan ayının son on gününde ittifak etmektedir. Her kim Kadir gecesini ararsa son on gün içerisinde araştırsın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2015, 6991)

۲۲- بَابُ الْمُدَاوَمَةِ عَلَى رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ

22- Yolculukta Ve Mukim İken Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kılmaya Devam Etmek Bâbı

۱۱۵۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ هُوَ ابْنُ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعِشَاءَ ثُمَّ صَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ وَرَكَعَتَيْنِ جَالِسًا وَرَكَعَتَيْنِ بَيْنَ التَّدَاوَيْنِ وَلَمْ يَكُنْ يَدْعُهُمَا أَبَدًا.

1159- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazını kıldı. Sonra sekiz rekât ve iki rekât da oturarak kıldı. Sabah namazında ezanla kâmet arasında iki namaz kıldı ki bu iki rekât (yani sabah namazının sünnetini) asla terk etmedi.

۲۳- بَابُ الصُّجْعَةِ عَلَى الشَّقِّ الْأَيْمَنِ بَعْدَ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ

23- Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kıldıktan Sonra Sağ Taraf Üzerine Uzanmak Bâbı

۱۱۶۰ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو الْأَسْوَدِ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ اضْطَجَعَ عَلَى شِقِّهِ الْأَيْمَنِ.

1160- Aîşe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının iki rekâtlık sünnetini kırdıktan sonra sağ tarafına uzanırdı.

۲۴ - بَاب مَنْ تَحَدَّثَ بَعْدَ الرَّكَعَتَيْنِ وَلَمْ يَضْطَجِعْ

24- Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşan ve Uzanmayan Kimse Bâbı¹²

۱۱۶۱ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْحَكَمِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَدَّثَنِي سَالِمُ أَبُو النَّضْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا صَلَّى فَإِنْ كُنْتُ مُسْتَقِظَةً حَدَّثَنِي وَإِلَّا اضْطَجَعَ حَتَّى يُؤْذَنَ بِالصَّلَاةِ.

1161- Aîşe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (şabah namazının) iki rekâtlık sünneti kılar, şayet ben uyanıksam benimle konuşur, uyuyorsam namaz için ezan okunana kadar uzanırdı.

Sufyan'a dedim ki: Bu iki rekâtlık namazı bazıları sabah namazının iki rekâtlık sünneti olarak rivayet ediyorlar. Sufyan dedi ki: Evet, böyledir.

* * *

۲۶ - بَابُ الْحَدِيثِ يَغْنِي بَعْدَ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ

26- Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşmak Bâbı

۱۱۶۸ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ أَبُو النَّضْرِ حَدَّثَنِي عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ فَإِنْ كُنْتُ مُسْتَقِظَةً حَدَّثَنِي وَإِلَّا اضْطَجَعَ قُلْتُ لِسُفْيَانَ فَإِنْ بَغَضَهُمْ يَرْوِيهِ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ قَالَ سُفْيَانُ هُوَ ذَاكَ.

12 25 nolu bâb başlığı ve 1162, 1163, 1164, 1165, 1166 ve 1167 numaralı hadisler ileri-ki sayfalarda zikredilecektir. Burada konu bütünlüğüne binaen bu hadisler öne alınmıştır. Zikredilen altı lbâb sabah namazının sünneti ile alakalıdır.

1168- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının iki rekât-lık sünnetini kılar, şayet ben uyanıksam benimle konuşur, uyuyorsam uzanırdı.

Sufyan'a dedim ki: Bazıları bunu sabah namazının sünneti olarak rivayet ediyorlar. Sufyan, evet böyledir, dedi.

٢٧ - بَابُ تَعَاهُدِ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ وَمَنْ سَمَاهُمَا تَطَوُّعًا

**27- Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Muhafaza Etmek
Ve Sabah Namazının Sünnetini Nafile Olarak İsimlendiren
Kimse Bâbı**

١١٦٩ - حَدَّثَنَا يَبَّانُ بْنُ عَمْرِو حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى شَيْءٍ مِنَ التَّوَالِفِ أَشَدَّ مِنْهُ تَعَاهُدًا عَلَى رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ.

1169- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem nafile namazlardan hiç birinde sabah namazının sünneti kadar muhafaza edici değildi.

٢٨ - بَابُ مَا يُقْرَأُ فِي رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ

28- Bâb: Sabah Namazının Sünnetinde Ne Okunur?

١١٧٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِاللَّيْلِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً ثُمَّ يُصَلِّي إِذَا سَمِعَ النِّدَاءَ بِالصُّبْحِ رَكَعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ.

1170- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin on üç rekât na-

maz kılırdı. Sonra sabah namazının ezanını duyduğunda hafif bir şekilde iki rekât namaz kılırdı.

۱۱۷۱ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عُمَتِهِ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح وَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى هُوَ ابْنُ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخَفِّفُ الرُّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى إِنِّي لَأَقُولُ هَلْ قَرَأَ بِأَمِّ الْكِتَابِ.

1171- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının sünnetini öyle hafif bir şekilde kılırdı ki hatta ben, acaba Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fatiha suresini okudu mu? derdim.

۲۵ - بَابُ مَا جَاءَ فِي التَّطَوُّعِ مَثْنَى مَثْنَى

25- Gece Ve Gündüz Kılınan Nafile Namazların İkişer Rekât Kılınacağı Şeklinde Gelen Rivâyetler Bâbı

وَيَذْكُرُ ذَلِكَ عَنْ عَمَارٍ وَأَبِي ذَرٍّ وَأَنَسٍ وَجَابِرِ بْنِ زَيْدٍ وَعَكْرِمَةَ وَالزُّهْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَقَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأَلْصَارِيُّ مَا أَدْرَكْتُ فَقْهَاءَ أَرْضِنَا إِلَّا يُسَلِّمُونَ فِي كُلِّ اثْنَتَيْنِ مِنَ النَّهَارِ

Bu, Ammar, Ebu Zer, Enes, Câbir ibnu Zeyd, İkrime, Zuhri'den - Allah onlardan razı olsun- zikredilmiştir.

Yahya ibnu Said el-Ensari şöyle demiştir: Medine fâkihlerimizin hepsi gündüzleyin kıldıkları nafile namazların tamamında iki rekâtta selam veriyorlardı. (Yani gündüz kıldıkları nafile namazlar ikişer rekâtı.)

۱۱۶۲ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الْمَوَالِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُكَدِّرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْلَمُنَا الاسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا كَمَا يَعْلَمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ يَقُولُ إِذَا هُمْ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ لِيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي قَالَ وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ.

1162- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize, Kurân'dan bir sûre öğretir gibi işlerimizin hayrını istemeyi yani istihâreyi öğretirdi. Şöyle buyurdu: "Sizden biriniz bir iş yapmaya niyetlendiğinde farz olmaksızın iki rekât namazı kılsın. Sonra da şöyle desin:

Allâhumme innî estahîruke bi i'lmike ve estagdiruke bi gudratik ve es eluke min fadlikel azîm fe inneke tagdiru vela agdiru ve ta'lemu vela a'lemu ve ente a'llâmul ğuyûb. Allâhumme in kunte ta'lemu enne hâze-l emra (kişi burada hacetini söyler) hayrul-lî fî dînî ve meâşî ve â'gibeti emrî a'cilihi ve â-cilihi fagdurhu lî ve yessir hu lî şümme bârik lî fihi ve in kunte ta'lemu enne hâzel emra şerrul-lî fî dînî ve meâ'şî ve a'gibeti em-rî â'cilihi ve â-cilihi fasrifhu a'nnî vasrifnî a'nhu vakdur liyel-hayra hay-su kâne şümme erdini bih.

"Allahım! İlminle senden işimin hayrını dilerim. Kudretinden güç ve senin fazlu kereminden dilerim. Çünkü senin gücün her şeye yeter, hal-buki benim gücüm yetmez. Sen her gizli şeyi bilirsin, ben ise bundan âci-zim. Allahım! Bu işim, dinim, geçimim, akıbetim (bugünüm ve gelece-ğim) için hayırlı ise onu bana nasib eyle, kolaylaştır ve onu bana müba-rek kıl. Şayet bu işim, dinim, geçimim, akıbetim için şerli ise, bunu ben-

den, beni de ondan uzaklaştı. Hayır nerede ise onu bana ihsan eyle, sonra beni onunla hoşnut eyle.” Sonra o kimse hâceti ne ise onu söyler.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6382, 6390)

۱۱۶۳ - حَدَّثَنَا الْمَكِّيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَلِيمٍ الزُّرْقِيُّ سَمِعَ أَبَا قَتَادَةَ بْنَ رِبْعَةَ الْأَنْصَارِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكَعَتَيْنِ.

1163- Ebu Kâtâde ibnu Ribiy el- Ensari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz bir mescide girdiğinde iki rekât namaz kılmadan oturmasın.”

۱۱۶۴ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ انْصَرَفَ.

1164- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize iki rekâtlık namaz kıldırdı. Sonra gitti.

۱۱۶۵ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ.

1165- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber öğle namazın-

dan önce iki rekât öğle namazından sonra iki rekât, Cuma namazından sonra iki rekât, akşam namazından sonra iki rekât ve yatsı namazından sonra iki rekât namaz kıldım.

۱۱۶۶ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَخْطُبُ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ أَوْ قَدْ خَرَجَ فَلْيَصِلْ رَكَعَتَيْنِ.

1166- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbesinde şöyle buyurdu: "Sizden biriniz imam hutbe verirken veya minbere çıkmışken mescide gelse iki rekât namaz kılsın."

۱۱۶۷ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ قَالَ حَدَّثَنَا سَيْفُ بْنُ سُلَيْمَانَ سَمِعْتُ مُجَاهِدًا يَقُولُ أَبِي ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي مَنْزِلِهِ فَقِيلَ لَهُ هَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ دَخَلَ الْكَعْبَةَ قَالَ فَأَقْبَلْتُ فَأَجِدُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ خَرَجَ وَأَجِدُ بِلَالًا عِنْدَ الْبَابِ قَائِمًا فَقُلْتُ يَا بِلَالُ أَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْكَعْبَةِ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَأَيْنَ قَالَ بَيْنَ هَاتَيْنِ الْأَسْطُوأَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ فِي وَجْهِ الْكَعْبَةِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَوْصَانِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَكَعَتَيِ الصُّحَى وَقَالَ عِتْبَانُ بْنُ مَالِكٍ غَدَا عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بَعْدَ مَا امْتَدَّ الثَّهَارُ وَصَفَقْنَا وَرَأَاهُ فَرَكَعَ رَكَعَتَيْنِ.

1167- Mucâhid'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- evinde iken O'na gelip, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'ye girdi denildi. İbnu Ömer dedi ki: Ben Kâbe'ye geldim ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ora-

dan çıkmıştı. Bilal'i Kâbe kapısının yanında ayakta olarak buldum. Dedim ki: Ey Bilal! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'de namaz kıldı mı?

Bilal "evet", dedi. Ben, "nerede namaz kıldı?" diye sordum. Bilal, "şuradaki iki direk arasında", dedi. Sonra Kâbe'den dışarı çıkıp Makam-ı İbrahim'e doğru iki rekât namaz kıldı.

Ebu Abdullah el-Buhari dedi ki: Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bana Duhâ (kuşluk) namazını kılma-mı tavsiye etti. İtban dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- güneş yükseldikten sonra benim evime geldiler ve biz de arkasında saf tuttuk ve bize iki rekât namaz kıldırdı.

۲۹- بَابُ التَّطَوُّعِ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ

29- Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Bâbı

۱۱۷۲- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنَا نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ فَأَمَّا الْمَغْرِبُ وَالْعِشَاءُ فَفِي بَيْتِهِ.

1172- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber öğle namazından önce iki rekât, öğle namazından sonra iki rekât, akşam namazından sonra iki rekât, yatsı namazından sonra iki rekât ve Cuma namazından sonra iki rekât namaz kıldım. Akşam ve yatsı namazlarının sünnetlerini evinde kılardı.

۱۱۷۳- وَحَدَّثَنِي أَخِي حَفْصَةُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ بَعْدَ مَا يَطْلُعُ الْفَجْرُ وَكَانَتْ سَاعَةً لَا أَدْخُلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا وَقَالَ ابْنُ أَبِي الرِّزَادِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ بَعْدَ الْعِشَاءِ فِي أَهْلِهِ تَابَعَهُ كَثِيرٌ بْنُ فَرْقَدٍ وَأَيُّوبُ عَنْ نَافِعٍ.

1173- Hafsa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem fecr doğduktan sonra hafif bir şekilde iki rekât namaz kılardı. Bu benim Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yanında bulunmadığım bir vakitti.

۳۰- بَاب مَنْ لَمْ يَتَطَوَّعْ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ

30- Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Kılmayan Kimse Bâbı

۱۱۷۴ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الشَّعْثَاءِ جَابِرًا قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَمَانِيًا جَمِيعًا وَسَبْعًا جَمِيعًا قُلْتُ يَا أَبَا الشَّعْثَاءِ أَظُنُّهُ آخِرَ الظُّهْرِ وَعَجَلَ الْعَصْرَ وَعَجَلَ الْعِشَاءَ وَآخِرَ الْمَغْرِبِ قَالَ وَأَنَا أَظُنُّهُ.

1174- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber toplam sekiz veya yedi rekât namaz kıldım.

Ben dedim ki: Ey Ebuş-Şe'sa! Zannederim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını geciktirip ikindiye öne alarak (sekiz rekât) ve yatsı namazını acele edip akşamı geciktirerek (yedi rekât olarak) kıldı. O, sanıyorum öyle, dedi.

۳۱- بَاب صَلَاةِ الضُّحَى فِي السَّفَرِ

31- Yolculukta Duhâ Namazı Bâbı

۱۱۷۵ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ عَنْ تَوْبَةَ عَنْ مُورِقٍ قَالَ قُلْتُ لَابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَتُصَلِّي الضُّحَى قَالَ لَا قُلْتُ فَعُمَرُ قَالَ لَا قُلْتُ فَأَبُو بَكْرٍ قَالَ لَا قُلْتُ فَالْتَّيْبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا إِخَالَه.

1175- Müverrik'ten, -Allah ondan razı olsun-

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- Duha namazını kılıyor musun?

diye sordum, O, “hayır” dedi. “Ömer -Allah ondan razı olsun- kılar mıydı?” diye sordum. O, “hayır” dedi. “Ebu Bekir kılar mıydı?” diye sordum. O, “hayır” dedi. “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kılar mıydı?” diye sordum. O, “sanmıyorum” dedi.

١١٧٦ -- حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مُرَّةٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي لَيْلَى يَقُولُ مَا حَدَّثَنَا أَحَدٌ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الضُّحَى غَيْرَ أَمْ هَانِي فَإِنِّهَا قَالَتْ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ بَيْتَهَا يَوْمَ فَتَحَ مَكَّةَ فَاغْتَسَلَ وَصَلَّى ثَمَانِي رَكَعَاتٍ فَلَمْ أَرِ صَلَاةً قَطُّ أَخَفَّ مِنْهَا غَيْرَ أَنَّهُ يُتِمُّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ.

1176- Abdurrahman ibnu Ebi Leyla'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ummu Hani dışında hiç kimse Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Duha namazını kıldığını gördüğünden bahsetmedi. O şöyle dedi: Mekte'nin Fethi gününde evine girdi, gusletti ve sekiz rekât namaz kıldı. O'nun gibi hafif bir şekilde namaz kıldığını hiç görmedim. Ancak O rükûsunu ve secdesini tam yapıyordu.

٣٢- بَابُ مَنْ لَمْ يُصَلِّ الضُّحَى وَرَأَاهُ وَاسْعَا

32- Duha Namazını Kılmayıp Terk Eden Ve Mübah Gören Kimse Bâbı

١١٧٧ - حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبَّحَ سُبْحَةَ الضُّحَى وَإِنِّي لَأَسْبَحُهَا.

1177- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Duhâ namazını kılarken görmedim. Ben ise Duhâ namazını kılarım.

۳۳- بَاب صَلَاةِ الضُّحَى فِي الْحَضَرِ قَالَهُ عِتْبَانُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

33- Mukim İken Duhâ Namazı Bâbı

Bunu İtbân ibnu Mâlik, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden bildirdi.

۱۱۷۸ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ بْنُ أَبِرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَبَّاسُ الْجُرَيْرِيُّ هُوَ ابْنُ فَرُوحٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ التَّهْدِي عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلَاثٍ لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى أَمُوتَ صَوْمٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَصَلَاةُ الضُّحَى وَنَوْمٌ عَلَى وَثَرٍ.

1178- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Dostum sallallahu aleyhi ve sellem bana üç şeyi ölünceye kadar terk etmememi tavsiye etti. Her ayın üç günü tutulan orucu, Duhâ (kuşluk) namazını ve vitir namazını kılıp uyumayı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1981)

۱۱۷۹ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ الْأَنْصَارِيَّ قَالَ قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ وَكَانَ ضَخْمًا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ لَمْ أَصِلْ صَلَاةَ مَعَكَ فَصَنَعَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا فَدَعَاهُ إِلَى بَيْتِهِ وَنَضَحَ لَهُ طَرَفَ حَصِيرٍ بِمَاءٍ فَصَلَّى عَلَيْهِ رَكَعَتَيْنِ وَقَالَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ بْنُ جَارُودٍ لَأَنْسِيَنَّ اللَّهُ عَنْهُ أَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الضُّحَى فَقَالَ مَا رَأَيْتُهُ صَلَّى غَيْرَ ذَلِكَ الْيَوْمِ.

1179- Enes ibnu Mâlik el-Ensari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ensar'dan aşırı kilolu bir adam (İtbân ibnu Mâlik) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: Ben seninle namaz kılmaya güç yetiremiyorum. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem için yemek yapıp evine davet etti. O'nun için hasır serip bir yüzünü suyla yumuşattı ve Allah Rasûlü sallallahu

aleyhi ve sellem onun üzerinde iki rekât namaz kıldı.

Fulan ibnu Fulan ibnul- Cârud (Abdulhamid ibnul Munzir) Enes'e - Allah onlardan razı olsun- dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Duhâ namazını kılar mıydı? Enes dedi ki: O günden başka kıldığını görmedim.

۳۴- بَابُ الرَّكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ

34- Öğle Namazından Önce İki Rekât Namaz Kılmak Bâbı

۱۱۸۰ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَبِي بَرْ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ حَفِظْتُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ رَكَعَاتٍ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَهَا وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرَبِ فِي بَيْتِهِ وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ فِي بَيْتِهِ وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الصُّبْحِ وَكَانَتْ سَاعَةً لَا يُدْخَلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا.

1180- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden on rekât ezberledim: Öğle namazından önce iki rekât, öğle namazından sonra iki rekât, akşam namazından sonra evinde kıldığı iki rekât, yatsıdan sonra evinde kıldığı iki rekât, sabah namazından önceki iki rekât ki bu vakitte Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yanına girilmezdi.

۱۱۸۱ - حَدَّثَنِي حَفْصَةُ أُمُّهُ إِذَا أَدَانَ الْمُؤَذِّنُ وَطَلَعَ الْفَجْرُ صَلَّى

رَكَعَتَيْنِ.

1181- Hafsa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem müezzin ezan okuduğunda ve fecr doğduğunda iki rekât namaz kıldı.

۱۱۸۲ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ
بِْنِ الْمُتَشِيرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ
لَا يَدْعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الْغَدَاةِ تَابِعَهُ ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ وَعَمَرُو عَنْ شُعْبَةَ.

1182- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazından önce dört rekât
sabah namazından önce iki rekât kılmayı terk etmezdi.

۳۵- بَابُ الصَّلَاةِ قَبْلَ الْمَغْرِبِ

35- Akşam Namazından Önce Namaz Bâbı

۱۱۸۳ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ الْحُسَيْنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
بِْنِ بُرَيْدَةَ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ الْمُزْنِيُّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ صَلُّوا
قَبْلَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ قَالَ فِي الثَّالِثَةِ لِمَنْ شَاءَ كَرَاهِيَةً أَنْ يَتَّخِذَهَا النَّاسُ سُنَّةً.

1183- Abdullah el Muzeni'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle
dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Akşam
namazından sonra (iki rekât) namaz kılın. İnsanlar bunu (sürekli yapılan)
sünnet haline getirirler endişesiyle; üçüncü de, dileyen kimse için” buyur-
du. (Hadisin geçtiği diğer yer: 7368)

۱۱۸۴ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ هُوَ الْمُقَرِّيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي
أَيُّوبَ قَالَ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ قَالَ سَمِعْتُ مَرْثَدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْيَزَنِيَّ قَالَ
أَكْنَيْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ الْجُهَنِيَّ فَقُلْتُ أَلَا أُعْجِبُكَ مِنْ أَبِي تَمِيمٍ يَرْكَعُ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ
صَلَاةِ الْمَغْرِبِ فَقَالَ عُقْبَةُ إِنَّا كُنَّا نَفْعَلُهُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قُلْتُ فَمَا يَمْتَنِعُكَ الْآنَ قَالَ الشُّغْلُ.

1184- Mersed ibnu Abdullah el- Müzeni'den, -Allah ondan razı ol-

sun- O şöyle dedi:

Ukbe ibnu Âmir el- Cuheni'ye gelip dedim ki: Temimoğullarının akşam namazından önce iki rekât namaz kılmaları garibine gitmedi mi? Ukbe dedi ki: Bizler dedik ki: Şimdi o namazı kılmanızı engelleyen şey nedir? O, meşguliyet, dedi.

۳۶- بَاب صَلَاةِ التَّوَائِلِ جَمَاعَةً ذَكَرَهُ أُنْسٌ وَعَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

36- Nafile Namazları Cemaatle Kılmak Bâbı

Bunu Enes ve Aişe -Allah onlardan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden zikrettiler.

۱۱۸۵ - حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الرَّبِيعِ الْأَلْصَارِيُّ أَنَّهُ عَقَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَقَلَ مَجَّةً مَجَّهَا فِي وَجْهِهِ مِنْ بَثْرِ كَانَتْ فِي دَارِهِمْ

1185- Mahmud ibnur- Rabi el-Ensari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben çocuk iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in evimizin bahçesinde bulunan kuyudan su alıp yüzüme püskürttüğünü hatırlarım.

۱۱۸۶- فَرَعَمَ مُحَمَّدٌ أَلَّهُ سَمِعَ عَتَبَانَ بْنَ مَالِكٍ الْأَلْصَارِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كُنْتُ أُصَلِّي لِقَوْمِي بَيْنِي سَالِمٍ وَكَانَ يَحُولُ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ وَإِذَا جَاءَتِ الْأَمْطَارُ فَيَشُقُّ عَلَيَّ اجْتِيَازُهُ قَبْلَ مَسْجِدِهِمْ فَجِئْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي أَلْكَرْتُ بَصْرِي وَإِنَّ الْوَادِي الَّذِي بَيْنِي وَبَيْنَ قَوْمِي يَسِيلُ إِذَا جَاءَتِ الْأَمْطَارُ فَيَشُقُّ عَلَيَّ اجْتِيَازُهُ فَوَدِدْتُ أَلَّا تَأْتِي فَتُصَلِّيَ مِنْ بَيْنِي مَكَانًا أَتَّخِذُهُ مُصَلًى فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَفْعَلُ فَعَدَا عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو
بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بَعْدَ مَا اشْتَدَّ الْتِهَارُ فَاسْتَاذَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَأَذَلْتُ لَهُ فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى قَالَ أَيْنَ لِحَبُّ أَنْ أَصْلِيَ مِنْ بَيْتِكَ فَأَشْرْتُ لَهُ إِلَى
الْمَكَانِ الَّذِي أَحَبُّ أَنْ أَصْلِيَ فِيهِ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَبَّرَ
وَصَفَّقْنَا وَرَأَاهُ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ وَسَلَّمْنَا حِينَ سَلَّمَ فَحَبَسْتُهُ عَلَى خَزِيرٍ يُصْتَعُ
لَهُ فَسَمِعَ أَهْلُ الدَّارِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي فَقَابَ رِجَالٌ مِنْهُمْ
حَتَّى كَثُرَ الرِّجَالُ فِي الْبَيْتِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ مَا فَعَلَ مَالِكُ لَا أَرَاهُ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْهُمْ
ذَاكَ مُتَافِقٌ لَا يُحِبُّ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُلْ
ذَاكَ أَلَا تَرَاهُ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ فَقَالَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ أَمَّا
نَحْنُ فَوَاللَّهِ لَا نَرَى وَدَّهَ وَلَا حَدِيثَهُ إِلَّا إِلَى الْمُتَافِقِينَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ قَالَ
مَحْمُودُ بْنُ الرَّبِيعِ فَحَدَّثْتَهَا قَوْمًا فِيهِمْ أَبُو أَيُّوبَ صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فِي غَزْوَتِهِ الَّتِي تُوقِي فِيهَا وَيَزِيدُ بْنُ مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمْ بَارِضُ الرُّومِ فَأَلْكَرَهَا عَلَيَّ
أَبُو أَيُّوبَ قَالَ وَاللَّهِ مَا أَظُنُّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا قُلْتُ قَطُّ
فَكَبَّرَ ذَلِكَ عَلَيَّ فَجَعَلْتُ لِلَّهِ عَلَيَّ إِنْ سَلَّمَنِي حَتَّى أَقْفَلَ مِنْ غَزْوَتِي أَنْ أَسْأَلَ عَنْهَا
عَتَبَانَ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنْ وَجَدْتُهُ حَيًّا فِي مَسْجِدِ قَوْمِهِ فَقَفَلْتُ فَأَهْلَلْتُ
بِحِجَّةٍ أَوْ بِعُمْرَةٍ ثُمَّ سِرْتُ حَتَّى قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَأَتَيْتُ بَنِي سَالِمٍ فَإِذَا عَتَبَانُ شَنِخٌ
أَعْمَى يُصَلِّي لِقَوْمِهِ فَلَمَّا سَلَّمَ مِنَ الصَّلَاةِ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ وَأَخْبَرْتُهُ مَنْ أَنَا ثُمَّ سَأَلْتُهُ عَنْ
ذَلِكَ الْحَدِيثِ فَحَدَّثَنِيهِ كَمَا حَدَّثَنِيهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ.

1186- Mahmud İtban ibnu Mâlik el-Ensari'nin -Allah onlardan razı olsun- O Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Bedir savaşına katılmış birisidir. Şöyle dediğini bildirmiştir:

Bu, kavmim olan Salimoğullarına namaz kıldırımdı. Yağmur yağdığında benimle onlar arasındaki vâdi yolumu kapatıyor ve onların mescid-

lerine gitmek bana çok zor oluyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip dedim ki: Benim gözlerim iyice zayıfladı ve benimle kavmim arasındaki vâdide yağmur yağdığı zaman sel oluyor. Bana o vâdiyi geçmek çok zor geliyor. Senin evime gelip namaz kılmanı ve benim de orayı musalla (namaz kılınan yer) edinmeyi arzu ettim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “evine gelip namaz kılacağım” buyurdu. Güneş yükseldikten sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- geldiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evime girmek için izin istedi, ben de O’na izin verdim. Oturmadan “Evinin neresinde namaz kılmanızı istersiniz?” Diye sordu. O’na namaz kılmasını istediğim yeri işaret ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaza durdu ve tekbir aldı. Bizler de arkasında saf tuttuk. İki rekât namaz kıldı, sonra selam verdi. O selam verdiğinde biz de selam verdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem için yapılan Hazin yemeği için O’nu bırakmadım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin evimde olduğunu duyan mahalle sakinleri evimde toplandılar ve bu sayı çoğaldı. Onlardan biri dedi ki: Mâlik ibnu Duhşun ne yaptı? Onu göremiyorum. İçlerinden biri dedi ki: O münafıktır. O Allah’ı ve Rasûlünü sevmeyen bir kimsedir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Böyle deme. O’nun Allah’ın rızasını isteyerek Lâ ilâhe illallah (Allah’tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur) dediğini görmüyor musun?” O şahıs Allah ve Rasûlü en iyi bilendir dedi. Ancak biz onun sevgisinin ve sözlerinin ancak münafıklıktan olduğunu görmekteyiz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’ın rızasını isteyerek Lâ ilâhe illallah (Allah’tan başka hakkıyla ibâdet edilecek başka bir ilâh yoktur) diyen kimseye Allah cehennemi haram kılmıştır.”

Mahmud er- Rabi dedi ki: İçlerinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahabesi Ebu Eyyûb’un bulunduğu bir topluluğa bu hadisi söyledim. Bu olay Rum topraklarında Yezid ibnu Muaviye’nin komutasında ve vefat ettiği bir savaşta olmuştu. Ebu Eyyub bu sözümü inkâr ederek şöyle dedi: Vallahi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin asla böyle bir söz söylediğini zannetmiyorum. Bu söz, bana çok ağır geldi ki şayet bu savaştan (sağ olarak) geri dönersem ve İtban ibnu Mâlik’i -Allah onlardan razı olsun- kavminin mescidinde hayatta bulursam bu hadisi tekrar O’ndan sormaya Allah adına yemin ettim. Savaştan geri döndüm. Hac veya umre için niyet edip ihrama girdim. Sonra Medineye geldim. Salim oğullarının topraklarına geldim. İtban’ı yaşlanmış, kör olmuş ve kavmine

namaz kıldırır bir hâlde buldum. Namazı selam verip bitirince, selam verip yanına geldim ve O'na kim olduğumu haber verdim. Sonra O'na bu hadisten sordum İlk bana bildirdiği gibi bana tekrar aynıni haber verdi.

۳۷- بَابُ التَّطَوُّعِ فِي الْبَيْتِ

37- Evde Nafile Namaz Kılmak Bâbı

۱۱۸۷ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ حَمَّادٍ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ أَيُّوبَ وَعَبِيدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا تَابَعَهُ عَبْدُ الْوَهَّابِ عَنْ أَيُّوبَ.

1187- ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Nafile) namazlarınızı evlerinizde kılınız ki evlerinizi içersinde namaz kılınmayan kabirlere çevirmeyin.”

٢٠ - كِتَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ

20- MEKKE'DEKİ (MESCİD-İ HARAM) VE MEDİNE'DEKİ (MESCİD-İ NEBEVİ'DE) KILINAN NAMAZIN FAZİLETİ KİTÂBİ

١ - بَابُ فَضْلِ الصَّلَاةِ فِي مَسْجِدِ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ

1- Mekke'deki (Mescid-i Haram) Ve Medine'deki (Mescid-i Nebi'de) Kılınan Namazın Fazileti Bâbı

١١٨٨ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ عَنْ قَزْعَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَرْبَعًا قَالَ سَمِعْتُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ غَزَاً مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثِنْتِي عَشْرَةَ غَزْوَةً.

1188- Kazaa ibnu Yahya'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Ebu Said'den dört kelime işittim. Ebu Said, ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, demiştir. Ebu Said el- Hudri, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber on iki savaşta bulunmuştur.

١١٨٩ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَزْظَةَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى.

1189- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şu üç mescid dışında ziyaret amaçlı yolculuğa çıkılmaz: Mescid-i Haram, Mescid-i Nebevi ve Mescid-i Aksa”

۱۱۹۰ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ زَيْدِ بْنِ رَبَاحٍ وَعُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَبِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ.

1190- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mescid-i Haram müstesna, benim mescidimde kılınan bir namaz, diğer mescidlerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır.

۲ = بَابُ مَسْجِدِ قُبَاءَ

2- Kuba Mescidi Bâbı

۱۱۹۱ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي إِسْرَاهِيمَ هُوَ الدَّوْرَقِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ عُثَيْمٍ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ نَافِعٍ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا كَانَ لَا يُصَلِّي مِنَ الصُّحَى إِلَّا فِي يَوْمَيْنِ يَوْمَ يَقْدَمُ بِمَكَّةَ فَإِنَّهُ كَانَ يَقْدُمُهَا ضَحَى فَيَطُوفُ بِالنَّيْتِ ثُمَّ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ خَلْفَ الْمَقَامِ وَيَوْمَ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءَ فَإِنَّهُ كَانَ يَأْتِيهِ كُلَّ سَبْتٍ فَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَرِهَ أَنْ يَخْرُجَ مِنْهُ حَتَّى يُصَلِّيَ فِيهِ قَالَ وَكَانَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَزُورُهُ رَاكِبًا وَمَاشِيًا

1191- Nafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- duha (kuşluk) vaktinde ancak şu iki günde namaz kılardı. Mekke'ye geldiği gün. Kendisi duhâ vakti Mekke'ye gelir Kâbe'yi tavaf eder sonra da Makam-ı İbrahim'in arkasında iki rekât namaz kılardı. Bir de Kubâ Mescidi'ne gelirdi. Mescid'e gir-

diğinde namaz kılmadan oradan çıkmayı kerih görürdü. İbn Ömer -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Kuba Mescidi'ni yürüyerek ve binekle ziyaret ettiğinden bahsederdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1193, 1194, 7326)

۱۱۹۲- قَالَ وَكَانَ يَقُولُ إِنَّمَا أَصْنَعُ كَمَا رَأَيْتُ أَصْحَابِي يَصْنَعُونَ وَلَا أَمْنَعُ أَحَدًا أَنْ يُصَلِّيَ فِي أَيِّ سَاعَةٍ شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ غَيْرَ أَنْ لَا تَتَحَرَّوْا طُلُوعَ الشَّمْسِ وَلَا غُرُوبَهَا.

1192- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Dostlarımı nasıl yapar görmüşsen, ben de öyle yaparım. Gece ve gündüz hangi saatte olursa olsun namaz kılmak isteyen kimseyi bundan yasaklamam. Ancak güneşin doğuşu ve batışını namaz kılmak için seçmesinler.

۳- بَابُ مَنْ أَتَى مَسْجِدَ قُبَاءَ كُلِّ سَبْتٍ

3- Her Cumartesi Kuba Mescidi'ne Gelen Kimse Bâbı

۱۱۹۳ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءَ كُلِّ سَبْتٍ مَاشِيًا وَرَاكِبًا وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُهُ.

1193- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem her cumartesi yürüyerek ve binekle Kuba Mescidi'ne gelirdi. Abdullah ibnu Ömer'de -Allah ondan razı olsun- öyle yapardı.

۴- بَابُ إِتْيَانِ مَسْجِدِ قُبَاءَ مَاشِيًا وَرَاكِبًا

4- Kuba Mescidi'ne Yürüyerek Ve Binekle Gelmek Bâbı

۱۱۹۴ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءٍ رَاكِبًا وَمَاشِيًا زَادَ ابْنُ ثُمَيْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ فَيُصَلِّي فِيهِ رَكَعَتَيْنِ.

1194- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Kuba Mescidi'ne yürüyerek ve binikle gelirdi. İbnu Numeyr şunu ziyada etti: Bize Ubeydullah, Nafi'den şöyle dedi: "Kuba Mescidi'nde iki rekât namaz kılardı."

۵- بَابُ فَضْلِ مَا بَيْنَ الْقَبْرِ وَالْمِنْبَرِ

5- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Kabri İle Minberi Arasındaki Yerin Fazileti

۱۱۹۵ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَبَّادِ بْنِ ثَمِيمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ الْمَازِنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ.

1195- Abdullah ibnu Zeyd el- Mâzini'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evimle minberimin arası cennet bahçelerinden bir bahçedir.

۱۱۹۶ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنِي حَبِيبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي.

1196- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evimle

minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim ise havzımın üzerindedir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1888, 6588, 7335)

٦- بَابُ مَسْجِدِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ

6- Beytul- Makdis Mescidi (Mescid-i Aksa) Bâbı

١١٩٧ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ سَمِعْتُ قَزْعَةَ مَوْلَى زِيَادٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُحَدِّثُ بِأَرْبَعٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْجَبَنِي وَأَنْفَنِي قَالَ لَا تُسَافِرُ الْمَرْأَةُ يَوْمَيْنِ إِلَّا مَعَهَا زَوْجُهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ وَلَا صَوْمَ فِي يَوْمَيْنِ الْفِطْرِ وَالْأَضْحَى وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ صَلَاتَيْنِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَبَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ وَلَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ مَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى وَمَسْجِدِي.

1197- Ziyad'ın azadlı kölesi Kazaa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Ebu Said el- Hudri'den, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden dört kelime işittiğini duydum. Bu sözler hem benim garibime gitti, hem de beni sevindirdi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kadın, yanında kocası ya da mahremi olmadan iki günlük sürecek yolculuğa çıkmaz. Kurban ve Ramazan bayramlarında oruç tutmak yoktur. Güneş doğana kadar sabah namazından sonra ve güneş batana kadar ikindi namazından sonra namaz yoktur. Ziyaret kastıyla şu üç Mescid dışında yolculuğa çıkılmaz: Mescid-i Haram, Mescid-i Aksa ve benim Mescidimdir.

٢١- كتاب العمل في الصلاة

21- NAMAZDA YAPILAN AMELLER KİTÂBİ

١- باب استعانة اليد في الصلاة إذا كان من أمر الصلاة

1- Namazla Alakalı Olan Bir Meselede, Namazda İken Yardım İstemek Bâbı

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَسْتَعِينُ الرَّجُلُ فِي صَلَاتِهِ مِنْ جَسَدِهِ بِمَا شَاءَ وَوَضَعَ أَبُو إِسْحَاقَ قَلَنْسُوتهُ فِي الصَّلَاةِ وَرَفَعَهَا وَوَضَعَ عَلَيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَفَّهُ عَلَى رُسْغِهِ الْأَيْسَرِ إِلَّا أَنْ يَحْكُ جِلْدًا أَوْ يُصْلِحَ ثَوْبًا.

İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Kişi namazda iken, bedenini istediği gibi kullanabilir. Ebu İshak namazda iken kafasına giydiği başlığını koymuş ve kaldırmıştır. Ali -Allah ondan razı olsun- bir yerini kaşımak ve elbisesini düzeltmek dışında sağ elini sol bileğinin üzerine koydu.

١١٩٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ مَخْرَمَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ كُرَيْبِ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ بَاتَ عِنْدَ مَيْمُونَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَهِيَ خَالَتُهُ قَالَ فَاضْطَجَعْتُ عَلَى عَرْضِ الْوِسَادَةِ وَاضْطَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَهْلُهُ فِي طُولِهَا فَتَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى اتَّصَفَ اللَّيْلُ أَوْ قَبْلَهُ بِقَلِيلٍ أَوْ بَعْدَهُ بِقَلِيلٍ

ثُمَّ اسْتَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ فَمَسَحَ التُّومَ عَنْ وَجْهِهِ بِيَدِهِ ثُمَّ قَرَأَ الْعَشْرَ آيَاتِ خَوَاتِيمِ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ ثُمَّ قَامَ إِلَى شَنْ مَعْلَقَةٍ فَتَرَضَّأَ مِنْهَا فَأَحْسَنَ وَضُوءَهُ ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَقُمْتُ فَصَنَعْتُ مِثْلَ مَا صَنَعَ ثُمَّ ذَهَبْتُ فَقُمْتُ إِلَى جَنْبِهِ فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى رَأْسِي وَأَخَذَ بِأُذُنِي الْيُمْنَى يَفْتِلُهَا بِيَدِهِ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ أَوْتَرْتُ ثُمَّ اضْطَجَعَ حَتَّى جَاءَهُ الْمُؤَدُّنُ فَقَامَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى الصُّبْحَ.

1198- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Kendisi teyzesi Mcymune'nin evinde geceledi. Ben başımı yastığın enine koydum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve ailesi de yastığın enine uzandı. Gece yarısına veya ona yakın bir zaman kadar uyudu. Sonra uyanıp gözlerinden uykuyu sildi. Sonra Al-i İmran suresinden on ayet okudu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem asılı olan kırbadan güzelce abdest aldı. Sonra kalkıp namaz kılmaya başladı. Ben de O'nun yaptığı gibi yaptım. Kalkıp tarafına durdum. Sağ elini başımın üzerine koydu, kulağımı tutup bükmeye başladı. Sonra iki rekât namaz kıldı. Sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât namaz kıldı. Sonrada tek rekât (vitir) kıldı. Sonra müezzinin gelip sabah namazının vaktinin girdiğini haber verinceye kadar uzandı. Kalkıp iki rekât namaz kıldı. Sonra evinden Mescid'e çıkıp sabah namazını kıldırdı.

٢- بَاب مَا يُنْهَى عَنْهُ مِنَ الْكَلَامِ فِي الصَّلَاةِ

2- Namazda Yasaklanan Kelâm Bâbı

١١٩٩ - حَدَّثَنَا ابْنُ ثُمَيْرٍ حَدَّثَنَا ابْنُ فَضِيلٍ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا نُسَلِّمُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ فَيَرُدُّ عَلَيْنَا فَلَمَّا رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ سَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدِّ عَلَيْنَا وَقَالَ إِنَّ فِي الصَّلَاةِ شُغْلًا حَدَّثَنَا ابْنُ ثُمَيْرٍ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ السُّلُولِيُّ حَدَّثَنَا

هَرِيمُ بْنُ سَفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ.

1199- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem O namazda iken selam verir, O da selamımızı alırdı. Necaşi'nin yanından döndüğümüzde (O namazda iken) selam verdik. Ancak O selamımızı almadı. Şöyle buyurdu: "Muhakkak ki kişi namazında Kur'ân, dua ve zikirle meşguldür. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1216, 3875)

١٢٠٠ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عِيسَى هُوَ ابْنُ يُونُسَ عَنْ
إِسْمَاعِيلَ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ شَيْبِلٍ عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانِيِّ قَالَ قَالَ لِي زَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ
إِنْ كُنَّا لَتَنُكَلِّمُ فِي الصَّلَاةِ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَلِّمُ أَحَدُنَا
صَاحِبَةً بِحَاجَتِهِ حَتَّى نَزَلَتْ ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ
قَانِتِينَ﴾ فَأَمَرْنَا بِالسُّكُوتِ.

1200- Zeyd ibnu Erkam'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında namazda iken konuşur ve bizden biri arkadaşına hacetini söylerdi. Tâki «*Namazlarınızı muhafaza edin*» (Bakara: 238) ayeti inene kadar. Bundan sonra bizler namazda susmakla emrolunduk. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4534)

٣- بَابُ مَا يَجُوزُ مِنَ التَّنْبِيحِ وَالْحَمْدِ فِي الصَّلَاةِ لِلرِّجَالِ

3- Erkeklerin Namazda İken SubhânAllah ve Elhamdulillâh

١٢٠١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ
أَبِيهِ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّحُ
بَيْنَ بَنِي عَمْرٍو بْنِ عَوْفٍ بْنِ الْحَارِثِ وَحَائِثِ الصَّلَاةِ فَجَاءَ بِدَالٍ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمَا فَقَالَ حُبْسَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَوَّعْتُ النَّاسَ قَالَ نَعَمْ إِنْ شِئْتُمْ فَأَقَامَ بِلَالُ الصَّلَاةِ فَتَقَدَّمَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَصَلَّى فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي فِي الصُّفُوفِ يَشُقُّهَا شَقًّا حَتَّى قَامَ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ فَأَخَذَ النَّاسُ بِالتَّصْفِيحِ قَالَ سَهْلٌ هَلْ تَذَرُونَ مَا التَّصْفِيحُ هُوَ التَّصْفِيحُ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَا يَنْتَفِتُ فِي صَلَاتِهِ فَلَمَّا أَكْثَرُوا انْتَفَتَ فَإِذَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصَّفِّ فَأَشَارَ إِلَيْهِ مَكَانَكَ فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ يَدَيْهِ فَحَمِدَ اللَّهُ ثُمَّ رَجَعَ الْقَهْقَرَى وَرَاءَهُ وَتَقَدَّمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى

Demelerinin Câiz Olması Bâbı

1201- Sehl -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Beni Âmr ibnu Avf kabilesinin arasını düzeltmek için gitti. (Bu arada) namaz vakti geldi. Bilâl, Ebu Bekir'e gelerek "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelemedi, sen imamlik yaparmısın? Dedi. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun-: "Evet isterseniz yaparım" dedi. Bilâl namaz için kâmet getirdi. Ebu Bekirde imamlığa geçerek namaza başladı. Namaz için devam ederken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve birer birer safları yararak en ön safa kadar geldi. İnsanlar bunun üzerine ellerini çırpmağa başladılar.

Sehl -Allah ondan razı olsun- yanındakilere şöyle sordu: Siz "tas-fih'in ne olduğunu bilir misiniz? O el çırpmağandır dedi: (Daha sonra Sehl şöyle devam etti) Ebu Bekir namazda kıbleden başka yöne bakmıyordu. İnsanlar çokca ellerini çırpmağa devam edince Ebu Bekir döndü. Bir de baktı ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem saffa duruyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona yerinde kal anlamında işaret etti. Ancak Ebu Bekir ellerini kaldırarak Allah'a hamd ve sena etti yavaşça arkaya geçti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öne geçerek namaz kıldırdı.

٤- بَابُ مَنْ سَمِيَ قَوْمًا أَوْ سَلَّمَ فِي الصَّلَاةِ عَلَى غَيْرِهِ مُوَاجِهَةً وَهُوَ لَا يَعْلَمُ

4- Bilmeyerek Namazda İken Kimselerin Adını Söyleyen Veya Başkasına Selam Veren Kimse Bâbı

١٢٠٢ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَيْسَى حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الصَّمَدِ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا حُصَيْنُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا نَقُولُ التَّحِيَّةَ فِي الصَّلَاةِ وَنُسَمِّي وَيُسَلِّمُ بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَسَمِعَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ قُولُوا التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ فَإِنَّكُمْ إِذَا فَعَلْتُمْ ذَلِكَ فَقَدْ سَلَّمْتُمْ عَلَى كُلِّ عَبْدٍ لِلَّهِ صَالِحٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.

1202- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Biz namaz kılarken et- tahıyyatu okur, bu sırada selam vereceğimiz meleklerin isimlerini söyler birbirimize selam verirdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu işitince şöyle buyurdu

Şöyle deyiniz:

(Ettehiyyâtu lillâhi vessalavâtu vettayyibâtu esselâmu aleyke eyyehen-nebiyyu ve rahmetullâhi ve berakâtuh esselâmu aleynâ ve a'lâ i' bâdillâhis-sâlihîn eşhedu enlâ ilâhe illallâh ve eşhedu enne Muhammeden a' bduhû ve rasûluh.) “Bütün dua, salavât ve güzel şeyler Allah’a mahsusdur. Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun ey Peygamber! Selâm, bize ve Allah’ın sâlih kullarının üzerine olsun. Ben şehâdet ederim ki, Allah’dan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur ve yine şehâdet ederim ki, Hz. Muhammed, sallallahu aleyhi ve sellem O’nun kulu ve Rasûlüdür.”

• باب التَّصْفِيقِ لِلنِّسَاءِ

5- Bâb: Namazda (İmam Hata Yaptığı Zaman) El Çırpma Kadınlara Mahsustur

١٢٠٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ وَالتَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ.

1203- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: (İmam namazında hata ettiğinde, onu uyarmak amaçlı) "Subhânallâh" demek erkeklere, el çırpma ise kadınlara mahsustur."

١٢٠٤ - حَدَّثَنَا يَحْيَى أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ وَالتَّصْفِيحُ لِلنِّسَاءِ.

1204- Sehl ibnu Sa'd'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: (İmam, namazında hata ettiğinde) ona uymak amaçlı "Subhânallâh" demek erkeklere, el çırpma ise kadınlara mahsustur.

٦- بَابُ مَنْ رَجَعَ الْفَهْقَرَى فِي صَلَاتِهِ أَوْ تَقَدَّمَ بِأَمْرِ يَنْزِلُ بِهِ رَوَاهُ سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

6- Namazda İken Bir Sebebe Binaen Geriye Çekilen Veya İleriye Doğru Giden Kimse Bâbı

Bunu, Sehl ibnu Sa'd, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem den rivayet etmiştir.

١٢٠٥ - حَدَّثَنَا بَشَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ قَالَ يُونُسُ قَالَ الزُّهْرِيُّ أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ الْمُسْلِمِينَ بَيْنَا هُمْ فِي الْفَجْرِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَأَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُصَلِّي بِهِمْ فَفَجَّهْتُهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ كَشَفَ سِتْرَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَتَنَظَّرَ إِلَيْهِمْ وَهُمْ صُفُوفٌ فَتَبَسَّمَ يَضْحَكُ فَتَكَصَّ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى عَقِبَتِهِ وَظَنَّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرِيدُ أَنْ يَخْرُجَ إِلَى الصَّلَاةِ وَهُمْ الْمُسْلِمُونَ أَنْ يَفْتَتُوا فِي صَلَاتِهِمْ فَرَحًا بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ رَأَوْهُ فَأَشَارَ بِيَدِهِ أَنْ أَمْتُوا ثُمَّ دَخَلَ الْحُجْرَةَ وَأَرْخَى السِّتْرَ وَتَوَفَّى ذَلِكَ الْيَوْمَ.

kılayım, yoksa anneme mi cevap vereyim, dedi. (Oğlundan bir icâbet duyamayan annesi): Allahım! Cureyc, fahişe kadınların yüzüne bakmadıkça ölmesin, diye beddua etti. Cureyc'in uzlet yerine, koyun güden bir kadın sığındı. O kadın doğum yaptı. Kadına bu çocuk kimden diye soruldu. O kadın: Bu çocuk Cureyc'dendir. O uzlet yerinden indi (ve bu fiili işledi) dedi. Cureyc dedi ki: Çocuğunun benden olduğunu söyleyen kadın nerededir? diye sordu. Cureyc dedi ki: Ey Çocuk! Senin baban kimdir? (Kundaktaki çocuk dillenerek): Benim babam bir koyun çobanıdır, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2482, 3436, 3466)

۸- بَابُ مَسْنَعِ الْخَصَا فِي الصَّلَاةِ

8- Namazda İken Çakıl Taşlarına Dokunmak Bâbı

۱۲۰۷ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ حَدَّثَنِي مُعَقِّبٌ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الرَّجُلِ يُسْوِي الثَّرَابَ حَيْثُ يَسْجُدُ قَالَ إِنْ كُنْتَ فَاعِلًا فَوَاحِدَةٌ.

1207- Muayyib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem secde ettiğinde toprağı düzelten bir adam hakkımda şöyle buyurdu: “Şayet böyle toprağı düzeltecek olursan bunu bir kere yap.”

۹- بَابُ بَسْطِ الثُّوبِ فِي الصَّلَاةِ لِلْسُّجُودِ

9- Namazda İken Secde Etmek İçin Elbiseyi Yere Yaymak Bâbı

۱۲۰۸ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا بِشْرٌ حَدَّثَنَا غَالِبُ الْقَطَّانِ عَنْ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا لُصَلِّيَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي شِدَّةِ الْحَرِّ إِذَا لَمْ يَسْتَطِعْ أَحَدُنَا أَنْ يُمَكِّنَ وَجْهَهُ مِنَ الْأَرْضِ بَسَطَ ثَوْبَهُ فَسَجَدَ عَلَيْهِ.

1208- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber şiddetli sıcaklarda namaz kılardık. Bizden biri sıcaklıktan sonra alnını toprağa koymaya güç yetiremezse elbisesini yere serer ve üzerine secde ederdi.

۱۰ - بَاب مَا يَجُوزُ مِنَ الْعَمَلِ فِي الصَّلَاةِ

10- Namazda İken Yapılması Câiz Olan Ameller Bâbı

۱۲۰۹ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الثَّوْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كُنْتُ أُمْلِدُ رَجُلِي فِي قِبْلَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُصَلِّي فَإِذَا سَجَدَ غَمَزَنِي فَرَفَعْتُهَا فَإِذَا قَامَ مَدَدْتُهَا.

1209- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılariken ayaklarımı O'nun kiblesine (yani secde ettiği yere) uzatırdım. Secde edeceği zaman bana dokunur ben de ayaklarımı kaldırırdım. Secdeden doğrulduğunda ise ayaklarımı geri uzatırdım.

۱۲۱۰ - حَدَّثَنَا مَحْمُودٌ حَدَّثَنَا شَيْبَابَةُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ صَلَّى صَلَاةً قَالَ إِنَّ الشَّيْطَانَ عَرَضَ لِي فَشَدَّ عَلَيَّ لِيَقْطَعَ الصَّلَاةَ عَلَيَّ فَأَمَكَّنِي اللَّهُ مِنْهُ فَدَعَتْهُ وَلَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أُوْتِقَهُ إِلَى سَارِيَةٍ حَتَّى تُصْبِحُوا فَتَنْظُرُوا إِلَيْهِ فَذَكَرْتُ قَوْلَ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَبِّ ﴿ هَبْ لِي مَلَكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي ﴾ فَرَدَّ اللَّهُ خَاسِيًا ثُمَّ قَالَ الثَّوْرِيُّ بْنُ شَمِيلٍ فَدَعَتْهُ بِالذَّالِ أَيَّ حَتَقَتْهُ وَفَدَعَتْهُ مِنْ قَوْلِ اللَّهِ ﴿ يَوْمَ يُدْعَوْنَ ﴾ أَيُّ يُدْفَعُونَ وَالصَّوَابُ فَدَعَتْهُ إِلَّا أَنَّهُ كَذَا قَالَ بِتَشْدِيدِ الْعَيْنِ وَالنَّاءِ.

1210- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir defasında bir namaz kıldı ve şöyle buyurdu:

“Namazımı kesmek için şeytan musallat oldu ve bana saldırmak istedi. Allah bana imkân verdi ve onu alt ettim. Onu Mescid’in direklerinden birine bağlayıp sabah olunca ona bakmanızı içimden geçirdim. Ancak Süleyman aleyhisselâm’ın: «*Rabbim! Bana öyle bir mülk ver ki benden sonra kimse ona ulaşmasın*» (Sad:35) sözünü hatırladım. Allah o şeytanı kovdu.

۱۱ - بَابُ إِذَا انْقَلَبَتِ الدَّابَّةُ فِي الصَّلَاةِ

11- Bâb Namazda İken Binek Hayvanı Kaçarsa Ne Yapar?

وَقَالَ قَتَادَةُ إِنْ أَخَذَ ثَوْبُهُ يَتْبَعُ السَّارِقَ وَيَدْعُ الصَّلَاةَ

Katâde şöyle demiştir: Şayet elbisesi çalınırsa namazı bırakıp hırsızın peşinden gider.

۱۲۱۱ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا الْأَزْرَقُ بْنُ قَيْسٍ قَالَ كُنَّا بِالْأَنْهَوَازِ نَقَاتِلُ الْخُرُورِيَّةَ فَبَيْنَا أَنَا عَلَى جُرْفٍ نَهْرٍ إِذَا رَجُلٌ يُصَلِّي وَإِذَا لِحَامٌ دَابَّتْ بِيَدِهِ فَجَعَلَتِ الدَّابَّةُ تَنَارَعُهُ وَجَعَلَ يَتْبَعُهَا قَالَ شُعْبَةُ هُوَ أَبُو بَرَزَةَ الْأَسْلَمِيُّ فَجَعَلَ رَجُلٌ مِنَ الْخَوَارِجِ يَقُولُ اللَّهُمَّ افْعَلْ بِهَذَا الشَّيْخِ فَلَمَّا انصَرَفَ الشَّيْخُ قَالَ إِنِّي سَمِعْتُ قَوْلَكُمْ وَإِنِّي غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتْ غَزَوَاتٍ أَوْ سَبْعَ غَزَوَاتٍ وَتَمَانِي وَشَهِدْتُ تَيْسِيرَهُ وَإِنِّي إِنْ كُنْتُ أَنْ أَرَا جَعَلَ مَعَ دَابَّتِي أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَدْعَهَا تَرْجِعُ إِلَيَّ مَالِهَا فَيَشُقُّ عَلَيَّ.

1211- Enes ibnu Kays’tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

(Basra ile İran arasındaki) Ehvâz bölgesinde, Harûriyye (Hariciler) ile savaşıyorduk. Bu nehrin kenarında iken namaz kılan bir adam gördüm. O adamı hayvanın yularını elinde tutuyor hayvan da ondan kurtulmaya çalışıyordu. Adam da bu şekilde hayvanın arkasından geliyordu. Şu’be dedi ki: Haricilerden bir adam ona: Allah’ım! Bu ihtiyara cezasını ver dedi. O ihtiyar namazı bitirince dedi ki: Dediğinizi işittim. Ben Allah Rasûlü salallahu aleyhi ve sellem ile birlikte altı, yedi veya sekiz savaşta bulundum.

O'nun dinde kolaylaştırıcılığına şahit oldum. Benim hayvanın peşine takılarak namaz kılman onu bırakıverip de otlayacağı yere gitmesinden daha iyidir. O zaman bana meşakkat olacaktı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 6127)

١٢١٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ قَالَ قَالَتْ عَائِشَةُ خَسَفَتِ الشَّمْسُ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ سُورَةَ طَوِيلَةً ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ اسْتَفْتَحَ بِسُورَةِ أُخْرَى ثُمَّ رَكَعَ حَتَّى قَضَاهَا وَسَجَدَ ثُمَّ فَعَلَ ذَلِكَ فِي الثَّانِيَةِ ثُمَّ قَالَ إِنَّهُمَا آيَاتَانِ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذَلِكَ فَصَلُّوا حَتَّى يُفْرَجَ عَنْكُمْ لَقَدْ رَأَيْتُ فِي مَقَامِي هَذَا كُلَّ شَيْءٍ وَعِدْتُهُ حَتَّى لَقَدْ رَأَيْتُ أُرِيدُ أَنْ أَخْذَ قِطْفًا مِنَ الْجَنَّةِ حِينَ رَأَيْتُمُونِي جَعَلْتُ أَتَقَدَّمُ وَلَقَدْ رَأَيْتُ جَهَنَّمَ يَخْطُمُ بَعْضُهَا بَعْضًا حِينَ رَأَيْتُمُونِي تَأْخُرْتُ وَرَأَيْتُ فِيهَا عَمْرُو بْنُ لُحَيٍّ وَهُوَ الَّذِي سَبَّ السَّوَائِبَ.

1212- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Güneş tutulması meydana geldi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp namaza durdu ve uzunca bir sûre okudu. Sonra rükû etti ve rükû-sunu uzattı. Sonra rükûdan doğruldu. Sonra başka bir sûreye başladı. Sonra rükû etti. Rükûdan sonra secde etti. İkinci rekâtta da aynısını yaptı. Sonra şöyle buyurdu:

“Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde tutulma alâmetidir. Güneş ve ayın tutulması Allah'ın ayetlerinden iki alâmettir. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde tutulma sona erene kadar namaz kılın. Bu makamımda bana vâdolan her şeyi gördüm. Beni namazda iken ileriye doğru ilerlediğimi gördüğünde ben cennetten bir salkım üzüm almak istediğimi görmüşümdür. Beni geriye çekilir bir hâlde gördüğünüzde ise cehennemden bir kısmının bir kısmını yediğini gördüm. Cehennemde Amr ibnu Luhay'ı gördüm. Bu adam, hayvanları putlara adak olarak salıveren kimsedir.

١٢ - بَابُ مَا يَجُوزُ مِنَ الْبَصَاقِ وَالتَّفَخِّ فِي الصَّلَاةِ

12- Namaz İçindeyken Tükürmenin Ve Üfürmenin Olması Bâbı

وَيَذْكُرُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو نَفَخَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سُجُودِهِ
فِي كُسُوفٍ

Abdullah ibnu Amr'ın kusûf namazında üflediği zikrolunur.

١٢١٣ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ
ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى نُخَامَةً فِي قِبْلَةِ
الْمَسْجِدِ فَتَغَيَّظَ عَلَى أَهْلِ الْمَسْجِدِ وَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَبْلَ أَحَدِكُمْ فَإِذَا كَانَ فِي صَلَاتِهِ
فَلَا يَنْزُقَنَّ أَوْ قَالَ لَا يَتَنَحَّمَنَّ ثُمَّ نَزَلَ فَحَتَّهَا بِيَدِهِ وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
إِذَا بَزَقَ أَحَدُكُمْ فَلْيَنْزُقْ عَلَى يَسَارِهِ.

1213- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kible cihetindeki duvarda tükürük gördü. Mescid ehline öfkelenerek şöyle buyurdu: “Muhakkak ki Allah ki-şi namaz kılarken onun yüzü cihetindedir. Sizden biriniz namazda iken kesinlikle tükürmesin veya balgam çıkarmasın.”

Sonra minberden inip onu eliyle kazıdı. İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: (Namazda iken) sizden biriniz tükürmek zorunda kalırsa, sol tarafına tükürsün.

١٢١٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ قَتَادَةَ عَنْ
أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَانَ فِي
الصَّلَاةِ فَإِنَّهُ يَنْجِي رَبَّهُ فَلَا يَنْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا عَنْ يَمِينِهِ وَلَكِنْ عَنْ شِمَالِهِ تَحْتَ
قَدَمِهِ الْيُسْرَى.

1214- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz namazda iken Rabbine münacaat eder. (Yani Rabbi onun yüzü cihetindedir.) Sakın namazda iken ne önüne ne de sağına kesinlikle tükürmesin. Ancak tükürmek zorunda olursa soluna ve sol ayağının altına tükürsün.”

۱۳- بَابُ مَنْ صَفَّقَ جَاهِلًا مِنَ الرِّجَالِ فِي صَلَاتِهِ لَمْ تَفْسُدْ صَلَاتُهُ

13- Namazda İken Erkeklerden (İmamın Bir Hatasına Binâen) Bilmeyerek El Çırpan Kimsenin Namazının Bozulmayacağı Bâbı

فِيهِ سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

Bu meselede Sehl ibnu Sa'd'ın Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden rivayeti vardır.¹³

۱۴- بَابُ إِذَا قِيلَ لِلْمُصَلِّيِّ تَقَدَّمَ أَوْ اتَّخَذَ فَانْتَظَرَ فَلَا بَأْسَ

14- Bâb: Namaz Kılan Bir Kimseye “İleri Git” Veya “Bekle” Denilmesinde Bir Sakınca Yoktur.

۱۲۱۵ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّاسُ يُصَلُّونَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُمْ عَاقِدُوا أَرْزِهِمْ مِنَ الصَّغَرِ عَلَى رِقَابِهِمْ فَقِيلَ لِلنِّسَاءِ لَا تَرْفَعْنَ رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَسْتَوِيَ الرِّجَالُ جُلُوسًا.

1215- Sehl ibnu Sa'd dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kılarlar ve küçüklüğünden dolayı izarlarını boyunlarına bağlarlardı. Bu sebepten dolayı kadınlara: Erkekler secdeden doğrulup oturmadıkça başlarınızı secdeden kaldırmayın denilirdi.

۱۵- بَابُ لَا يَرُدُّ السَّلَامَ فِي الصَّلَاةِ

15- Bâb: Namazda İken Selam Alınmaz

١٢١٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ فَضِيلٍ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ كُنْتُ أَسْلَمُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ فَيَرُدُّ عَلَيَّ فَلَمَّا رَجَعْنَا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ وَقَالَ إِنَّ فِي الصَّلَاةِ لَشُغْلًا.

1216- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılarken O'na selam verir, O da selamı mı alırdı. (Necaşi'nin yanından) döndüğümüzde yine O namazda iken selam verdim. Ancak O selamımı almadı. Şöyle buyurdu: "Namazda iken (Kur'ân, dua ve zikirle) meşguliyet vardır."

١٢١٧ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ شَنْظِيرٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ لَهُ فَأُتِلِقْتُ ثُمَّ رَجَعْتُ وَقَدْ قَضَيْتُهَا فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ فَوَقَعَ فِي قَلْبِي مَا اللَّهُ أَعْلَمُ بِهِ فَقُلْتُ فِي نَفْسِي لَعَلَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَدَ عَلَيَّ أَنِّي أَبْطَأْتُ عَلَيْهِ ثُمَّ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ فَوَقَعَ فِي قَلْبِي أَشَدُّ مِنَ الْمَرَّةِ الْأُولَى ثُمَّ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ فَقَالَ إِنَّمَا مَنَعَنِي أَنْ أَرُدَّ عَلَيْكَ أَنِّي كُنْتُ أَصَلِّي وَكَانَ عَلَيَّ رَاحِلَتُهُ مُتَوَجِّهًا إِلَى غَيْرِ الْقِبْلَةِ.

1217- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

(Mustalikoğulları savaşında) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni bir haceti için gönderdi. Ben de gittim. Sonra o göndermiş olduğu haceti yerine getirip geri döndüm. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gelip (O namaz kılarken selam) verdim. Ancak O, selamı mı almadı. Bunun üzerine kalbime öyle bir hüznün meydana geldi ki, bunu ancak Allah bilir. Kendi kendime dedim ki: Herhâlde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem işinde yavaş davrandım, sonra O'na selam verdim de bu

yüzden selamı mı almadı. (Bu düşünceden sonra) hüznüm ilkinden daha da fazla oldu. Sonra tekrar selam verdim. Bu sefer selamı mı aldı ve şöyle buyurdu: Benim senin selamını almama engel olan şey, benim namazda olmamdır.” Bu esnada bir yolculukta devesinin üzerinde ve kible tarafından başka bir cihete yönelmiş bir durumda idi.

١٦ - بَابُ رَفْعِ الْيَدَيْنِ فِي الصَّلَاةِ لِأَمْرِ يَنْزِلُ بِهِ

16- Namazda İken Bir Sebebe Binaen Elleri Kaldırmak Bâbı

١٢١٨ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَلَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ بِقُبَاءٍ كَانَ يَبْتَهِمُ شَيْءَ فَخَرَجَ يُصَلِّحُ بَيْنَهُمْ فِي أُنَاسٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَحُبِسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَاطَتْ الصَّلَاةُ فَجَاءَ بِلَالٌ إِلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ حُبِسَ وَقَدْ حَاطَتْ الصَّلَاةُ فَهَلْ لَكَ أَنْ تَزُومَ النَّاسَ قَالَ نَعَمْ إِنْ شِئْتَ فَأَقَامَ بِلَالٌ الصَّلَاةَ وَتَقَدَّمَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَكَبَّرَ لِلنَّاسِ وَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي فِي الصُّفُوفِ يَشُقُّهَا شَقًّا حَتَّى قَامَ فِي الصَّفِّ فَأَخَذَ النَّاسُ فِي التَّصْفِيحِ قَالَ سَهْلٌ التَّصْفِيحُ هُوَ التَّصْفِيحُ قَالَ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَا يَلْتَفِتُ فِي صَلَاتِهِ فَلَمَّا أَكْثَرَ النَّاسُ التَّفَتَّ إِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَشَارَ إِلَيْهِ بِأَمْرِهِ أَنْ يُصَلِّيَ فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَدَهُ فَحَمِدَ اللَّهُ ثُمَّ رَجَعَ الْقَهْقَرَى وَرَاءَهُ حَتَّى قَامَ فِي الصَّفِّ وَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى لِلنَّاسِ فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا لَكُمْ حِينَ نَابَكُمْ شَيْءٌ فِي الصَّلَاةِ أَخَذْتُمْ بِالتَّصْفِيحِ إِذَا التَّصْفِيحُ لِلنِّسَاءِ مَنْ نَابَهُ شَيْءٌ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَقُلْ سُبْحَانَ اللَّهِ ثُمَّ التَّفَتَّ إِلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ مَا مَنَعَكَ أَنْ تُصَلِّيَ لِلنَّاسِ حِينَ أَشْرْتُ إِلَيْكَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ مَا كَانَ يَنْبَغِي لِابْنِ أَبِي قُحَافَةَ أَنْ يُصَلِّيَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1218- Sehl ibnu Sa'd'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kuba'daki Avf ibnu Amr oğulları arasında bir anlaşmazlık çıktığı haberi ulaştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerinden bir kısım insanlarla aralarını ıslah etmek için Kuba'ya gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir'e -Allah ondan razı olsun- gelip dedi ki: Ey Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem henüz gelmedi ve namazın vakti de girdi. İnsanlara imamlık yapar mısın?

Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun-: Dilersen evet dedi. Bilal namaz için kâmet getirdi. Ebu Bekirde -Allah ondan razı olsun- imam olarak öne geçip namaz için tekbir aldı. Namaz esnasında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip safları yararak birinci saffa ulaştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gören insanlar el çırpmaya başladılar. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- namazda iken başını sağa-sola çevirmezdi. İnsanlar el çırpmayı çoğaltınca başını çevirip baktı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nun namaz kıldırmasına devam etmesi için eliyle işâret etti. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- ellerini kaldırarak bundan dolayı Allah'a hamd etti. Sonra geri geri çekilerek birinci safta durdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ilerleyerek insanlara geri kalan namazı kıldırdı. Namazı bitirdikten sonra insanlara yüzünü dönerek şöyle buyurdu: "Ey İnsanlar! Size ne oluyordu, namazda başınıza bir iş geldiğinde el çırpmaya başladınız. Namazda el çırpma kadınlara mahsustur. Her kim namazda iken başına bir iş gelirse "Subhânallâh" desin. Sonra Ebu Bekir'e -Allah ondan razı olsun- yönelerek şöyle buyurdu: "Ey Ebu Bekir! Sana işâret ettiğim hâlde insanlara namaz kıldırmana engel olan şey ne idi?" Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebu Kuhâfe'nin oğluna Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in önünde namaz kıldırması münasip olmaz.

۱۷- بَابُ الْخَصْرِ فِي الصَّلَاةِ

17- Namazda İken Elleri Belin Üzerine Koymak Bâbı

۱۲۱۹ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّغْمَانِ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي

هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ نَهَى عَنْ الْخَصْرِ فِي الصَّلَاةِ وَقَالَ هِشَامٌ وَأَبُو هِلَالٍ عَنْ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1219- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Namazda iken elleri bele koymak yasaklandı. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1220)

۱۲۲۰ - حَدَّثَنَا عُمَرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا هِشَامٌ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُخْتَصِرًا.

1220- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir kimsenin elini beline koyarak namaz kılması yasaklanmıştır.

۱۸ - بَابُ يُفَكِّرُ الرَّجُلُ الشَّيْءَ فِي الصَّلَاةِ

18- Bir Kimsenin Namazda İken Düşünmesi Bâbı

وَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنِّي لَأَجْهَزُ جَيْشِي وَأَنَا فِي الصَّلَاةِ

Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Ben namazda iken ordumu techiz etmeyi düşünürüm.

۱۲۲۱ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا رَوْحٌ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَصْرَ فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ سَرِيعًا دَخَلَ عَلَى بَعْضِ نِسَائِهِ ثُمَّ خَرَجَ وَرَأَى مَا فِي وَجْهِ الْقَوْمِ مِنْ تَعْجِبِهِمْ لِسُرْعَتِهِ فَقَالَ ذَكَرْتُ وَأَنَا فِي الصَّلَاةِ تَبْرًا عِنْدَنَا فَكَّرْهُتُ أَنْ يُمْسِيَ أَوْ يَبْتَ عِنْدَنَا فَأَمَرْتُ بِقِسْمَتِهِ.

1221- Ukbe ibnul- Haris'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber ikinci namazını kıldım. Selam verdiğinde hızlıca oturduğu yerden kalkıp hanımlarından bazılarının evine girdi. Sonra bu acele davranışından dolayı insanların yüzlerindeki hayreti gördü ve şöyle buyurdu: "Namazda iken yanımızda bir miktar altın olduğunu hatırladım ve onun geceleyin yanımızda kalmasını kerih gördüm de onun dağıtılmasını emrettim."

۱۲۲۲ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ جَعْفَرٍ عَنِ الْأَعْرَجِ قَالَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَدْنُ بِالصَّلَاةِ أَدْبَرَ الشَّيْطَانُ لَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّائِدِينَ فَإِذَا سَكَتَ الْمُؤَذِّنُ أَقْبَلَ فَإِذَا ثَوَّبَ أَدْبَرَ فَإِذَا سَكَتَ أَقْبَلَ فَلَا يَزَالُ بِالْمَرْءِ يَقُولُ لَهُ اذْكُرْ مَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ حَتَّى لَا يَذَرِي كَمَ صَلَّى قَالَ أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ إِذَا فَعَلَ أَحَدُكُمْ ذَلِكَ فَلَيْسَ جَدُّ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ قَاعِدٌ وَسَمِعَهُ أَبُو سَلَمَةَ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

1222- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Namaz için ezan okunduğunda şeytan ezan sesini duymayana kadar yellene yellene kaçır. Müezzin ezanı bitirdiğinde geri gelir. Kamet getirildiğinde kaçıp gider. Kâmet bittiğinde yine geri döner. Şeytan namazda kişiyle beraber olmaya devam eder. Namaz kılan kişiye hatıranı getirmedeği şeyleri hatırla, şunu da hatırla der durur. Öyle ki kişi kaç rekât namaz kıldığını bilemez.”

Ebu Seleme ibnu Abdurrahman dedi ki: Sizden birinizin başına böyle bir şey geldiğinde oturur hâldeyken iki kere secde etsin. Ebu Seleme bunu Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- işitmiştir.

۱۲۲۳ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبَرِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ النَّاسُ أَكْثَرُ أَبُو هُرَيْرَةَ فَلَقِيتُ رَجُلًا فَقُلْتُ بِمَا قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَارِحَةَ فِي الْعَتَمَةِ فَقَالَ لَا أَذْرِي فَقُلْتُ لَمْ تَشْهَدْهَا قَالَ بَلَى قُلْتُ لَكِنْ أَنَا أَذْرِي قَرَأَ سُورَةَ كَذًا وَكَذًا.

1223- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar Ebu Hureyre, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den hadis rivayetini çoğalttı, (amma da çok hadis rivayet ediyor) diyorlar. (Bu sözü söyleyenlerden birine) rastladım ve ona dedim ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dün gece yatsı namazında hangi sûreyi okudu? Adam bilmiyorum dedi. Ben dedim ki: Ancak ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in namazda hangi sûreyi okuduğunu biliyorum. Namaz da şu ve şu sûreyi okudu.

۲۲ - كتاب السَّهْوِ

22- SEHV (NAMAZDA UNUTUP YANILMA) KİTÂBI

۱ - بَاب مَا جَاءَ فِي السَّهْوِ إِذَا قَامَ مِنْ رَكَعَتَيِ الْفَرِيضَةِ

1- Namaz Kılan Bir Kimse, Farz Namazının İkinci Rekâtında Oturmayarak Kalktığında, Bu Yanılma Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

۱۲۲۴ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ بُحَيْنَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكَعَتَيْنِ مِنْ بَعْضِ الصَّلَوَاتِ ثُمَّ قَامَ فَلَمْ يَجْلِسْ فَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ وَنَظَرْنَا تَسْلِيمَهُ كَبَّرَ قَبْلَ التَّسْلِيمِ فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ ثُمَّ سَلَّمَ.

1224- Abdullah ibnu Buhayne'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize namazların birinde iki rekât kıldırdı. Sonra teşehhüde oturmadan kalktı. İnsanlar da O'nunla birlikte kıyama kalktılar. Namaz bitiminde bizler O'nun selam vermesini bekledik. Ancak O selamdan önce tekbir aldı ve oturur olduğu hâlde iki kere secde etti. Sonra selam verdi.

١٢٢٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ مَعِينٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ بُحَيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ مِنْ اثْنَتَيْنِ مِنَ الظُّهْرِ لَمْ يَجْلِسْ بَيْنَهُمَا فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ.

1225- Abdullah ibnu Buhayne'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazının ikinci rekâtundan sonra teşehhüde oturmadan kıyama kalktı. Namaz bitiminde iki kere secde etti. Bundan sonra selam verdi.

٢- بَابُ إِذَا صَلَّى خَمْسًا

2- Bâb: Kişi (Dört Rekâtlık Bir Namazı) Beş Rekât Kılarsa Ne Yapar?

١٢٢٦ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الظُّهْرَ خَمْسًا فَقِيلَ لَهُ أَزِيدَ فِي الصَّلَاةِ فَقَالَ وَمَا ذَاكَ قَالَ صَلَّيْتُ خَمْسًا فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ مَا سَلَّمَ.

1226- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını beş rekât olarak kıldırdı. Kendisine: Namaz ziyadeleştirdi mi? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ne oldu ki? dedi. Namazı beş rekât olarak kıldırдың dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem selam verdikten sonra iki kere secde etti.

۳ - بَاب إِذَا سَلَّمَ فِي رَكَعَتَيْنِ أَوْ فِي ثَلَاثٍ فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ مِثْلَ سُجُودِ الصَّلَاةِ أَوْ أَطْوَلَ

3- Bâb: Namaz Kılan Kimse İki Rekâtta Veya Üç Rekâtta Selam Verdiğinde Namaz Secdesi Gibi Veya Daha Uzun Olarak İki Kere Secde Eder

۱۲۲۷ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى بِنَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ أَوْ الْغُصْرَ فَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ ذُو الْيَدَيْنِ الصَّلَاةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْقَصْتَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَصْحَابِهِ أَحَقُّ مَا يَقُولُ قَالُوا نَعَمْ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ أُخْرَيْنِ ثُمَّ سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ قَالَ سَعْدٌ وَرَأَيْتُ عُرْوَةَ بِنَ الرَّبِيعِ صَلَّى مِنَ الْمَغْرِبِ رَكَعَتَيْنِ فَسَلَّمَ وَتَكَلَّمَ ثُمَّ صَلَّى مَا بَقِيَ وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ وَقَالَ هَكَذَا فَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1227- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize öğle veya ikinci namazını (iki rekât kıldırıp) selam verdi. Zu'l-Yedeyn O'na dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Namaz kısaldı mı?

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ashâbına: "O'nun dediği doğru mu? Diye sordu. Evet, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki rekât daha kıldırdı. Sonra iki kere secde etti.

Sa'd dedi ki: Urve ibnuz Zubeyr'i akşam namazını iki rekât kıldır-dığını gördüm. Selam verdi ve konuştu. Sonra geri kalanını kıldı, iki kere secde etti ve şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem işte böyle yaptı.

۴ - بَاب مَنْ لَمْ يَتَشَهَّدْ فِي سَجْدَتَيْ السُّهُورِ

4- Namazda Selamdan Sonra İki Sehv Secdesi Yapıp Teşehhüd Okuyan Kimse Bâbı

وَسَلَّمَ أُنْسٌ وَالْحَسَنُ وَلَمْ يَتَشَهَّدَا وَقَالَ قَتَادَةُ لَا يَتَشَهَّدُ

Enes ve Hasan -Allah onlardan razı olsun- teşehhüd okumadan se-

lam vermişlerdir. Katade teşehhüt okunmaz dedi.

١٢٢٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ أَبِي تَمِيمَةَ السُّخْتِيَّيْنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْصَرَفَ مِنَ اثْنَتَيْنِ فَقَالَ لَهُ ذُو الْيَدَيْنِ أَقْصَرْتَ الصَّلَاةَ أَمْ نَسِيتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصَدَقَ ذُو الْيَدَيْنِ فَقَالَ النَّاسُ نَعَمْ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى اثْنَتَيْنِ أُخْرَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ كَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ عَلْقَمَةَ قَالَ قُلْتُ لِمُحَمَّدٍ فِي سَجْدَتَيْ السُّهُوِ تَشْهَدُ قَالَ لَيْسَ فِي حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ.

1228- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki rekâtta sonra namazdan ayrıldı. Zul-Yedeyn O'na dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Namaz mı kısaltıldı yoksa unuttun mu? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zul-Yedeynin söylediği doğru mu? İnsanlar, evet, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp iki rekât namaz daha kıldı. Sonra selam verdi. Sonra tekbir alıp secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti, sonra başını secdeden kaldırdı.

٥- بَابُ مَنْ يُكَبِّرُ فِي سَجْدَتَيْ السُّهُوِ

5- İki Sehv Secdesinde Tekbir Alan Kimse Bâbı

١٢٢٩ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِحْدَى صَلَاتَيْ الْعِشِيِّ قَالَ مُحَمَّدٌ وَأَكْثَرُ ظَنِّي الْعَصْرَ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ قَامَ إِلَى خَشَبَةٍ فِي مَقْدَمِ الْمَسْجِدِ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهَا وَفِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَهَابَا أَنْ يُكَلِّمَاهُ وَخَرَجَ سَرْعَانَ النَّاسِ فَقَالُوا أَقْصَرْتَ الصَّلَاةَ وَرَجُلٌ يَدْعُوهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ ذُو الْيَدَيْنِ فَقَالَ أَنْسَيْتَ أَمْ قَصُرْتَ فَقَالَ لَمْ أَنْسَ وَلَمْ تَقْصُرْ قَالَ بَلَى قَدْ نَسَيْتَ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ كَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَكَبَّرَ ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ فَكَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ.

1229- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem öğle ve ikinci namazlarından birini iki rekât kıldırdı. Muhammed zannımın çoğuna göre ikinci namazıdır demiştir. Sonra selam verdi. Namazdan sonra kalkıp Mescid'in ön tarafında duran kütüğün üzerine elini koydu. Namaz kıldırıldığı cemaatin içersinde Ebu Bekir ve Ömer'de -Allah onlardan razı olsun- vardı. O'nunla konuşmaktan çekindiler. Mescid'den (işleri olup da) acele edenler: Namaz kısaltıldı mı? diyerek çıktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisini Zul-Yedeyn diye çağırdığı bir adam: Ey Allah'ın Rasûlü! Unuttun mu yoksa namaz mı kısaltıldı? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Ne unuttum ne de namaz kısaltıldı" buyurdu. Zul-Yedeyn: Bilakis unuttun, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki rekât daha namaz kıldı, sonra selam verdi. Sonra tekbir alıp secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve tekbir aldı. Sonra başını yere koyup tekbir aldı ve secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve tekbir aldı.

١٢٣٠ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ بُحَيْنَةَ الْأَسَدِيِّ حَلِيفِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فِي صَلَاةِ الظُّهْرِ وَعَلَيْهِ جُلُوسٌ فَلَمَّا أَتَمَّ صَلَاتَهُ سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ فَكَبَّرَ فِي كُلِّ سَجْدَةٍ وَهُوَ جَالِسٌ قَبْلَ أَنْ يُسَلَّمَ وَسَجَدَهُمَا النَّاسُ مَعَهُ مَكَانَ مَا نَسِيَ مِنْ الْجُلُوسِ تَابَعَهُ ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ فِي التَّكْبِيرِ.

1230- Abdullah ibnu Buhayne el- Esedi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazında ikinci rekâtta oturmadan üçüncü rekâta kalktı. Namazını bitirdikten sonra selam

vermeden önce otururken, her secde için tekbir alarak iki kere secdeetti. İnsanlar da O'nunla beraber ikinci rekâttan sonra oturmayı unuttuğu için onun yerine secde ettiler.

٦- بَاب إِذَا لَمْ يَذَرِ كَمْ صَلَّى ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ

6- Bâb: Namaz Kılan Kimse Üç Rekât mı Yoksa Dört Rekât mı Kıldığını Bilmezse Oturduğu Hâlde İki Kere Secde Eder

١٢٣١ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ اللَّهُ الدُّسْتَوَائِيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نُودِيَ بِالصَّلَاةِ أَذْبَرَ الشَّيْطَانُ وَلَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لَا يَسْمَعَ الْآذَانَ فَإِذَا قُضِيَ الْآذَانُ أَقْبَلَ فَإِذَا نُوبَ بِهَا أَذْبَرَ فَإِذَا قُضِيَ التَّوْبُ أَقْبَلَ حَتَّى يَخْطُرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ يَقُولُ أَذْكَرُ كَذَا وَكَذَا مَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ حَتَّى يَظْلُ الرَّجُلُ إِنْ يَذَرِي كَمْ صَلَّى فَإِذَا لَمْ يَذَرِ أَحَدُكُمْ كَمْ صَلَّى ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ.

1231- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “ Nanaz için ezan okunduğunda şeytan ezan sesini duymayana kadar yellene yellene kaçır. Ezan bittiğinde geri gelir. Namaz için kâmet getirildiğinde ek-rar kaçır gider. Kâmet bittiğinde geri gelir ve hatırlamadığı şeyleri zikre-derek şunu da hatırla, şunu da hatırla diyerek kişi ile nefsi arasına gire ve hatırlatmada bulunur. Öyle ki insan artık namazda kaç rekât kıldığını bi-lemez duruma gelir. Sizden biriniz üç rekât mı yoksa dört rekât mı kıldı-ğını bilmezse otururken iki kere secde etsin.

٧- بَاب السُّهُوِّ فِي الْفَرَضِ وَالتَّطَوُّعِ

7- Farz Ve Nafile Namazlarda Yanılmak Bâbı

وَسَجَدَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ وَثْرِهِ

İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- vitir namazından sonra iki kere secde etti.

١٢٣٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ أَحَدُكُمْ إِذَا قَامَ يُصَلِّي جَاءَ الشَّيْطَانُ فَلَبَسَ عَلَيْهِ حَتَّى لَا يَذَرِّي كَمْ صَلَّى فَإِذَا وَجَدَ ذَلِكَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ

1232- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz namaza durduğunda, şeytan gelir ve onun aklını karıştırır. Öyle ki o kimse namazda kaç rekât kıldığını bilmez. Sizden birinizin başına böyle bir hal geldiğinde oturduğu hâlde iki kere secde etsin.

٨- بَابُ إِذَا كَلَّمَ وَهُوَ يُصَلِّي فَأَشَارَ بِيَدِهِ وَاسْتَمَعَ

8- Bâb: Namaz Kılarken, Kendisiyle Konuşulduğunda, Namaz Kılan Kişi Bunu İşitip Eliyle İşâret Ederse Namazı Bozulmaz

١٢٣٣ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو عَنْ بُكَيْرٍ عَنْ كُرَيْبٍ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ وَالْمِسْوَرَةَ بْنَ مَخْرَمَةَ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَزْهَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَرْسَلُوهُ إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالُوا اقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنَّا جَمِيعًا وَسَلَّمْنَا عَنْ الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ صَلَاةِ الْعَصْرِ وَقُلْ لَهَا إِنَّا أَخْبَرْنَا عَنْكَ أَنَّكَ تُصَلِّيْنَهُمَا وَقَدْ بَلَّغْنَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْهَا وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَكُنْتُ أَضْرِبُ النَّاسَ مَعَ عَمْرِو بْنِ الْخَطَّابِ عَنْهَا فَقَالَ كُرَيْبٌ فَدَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَبَلَّغْتُهَا مَا أَرْسَلُونِي فَقَالَتْ سَلْ أُمَّ سَلَمَةَ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِنَّ فَأَخْبَرْتُهُمْ بِقَوْلِهَا فَرَدُّونِي إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ بِمِثْلِ مَا أَرْسَلُونِي بِهِ إِلَى عَائِشَةَ فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنْهَا ثُمَّ رَأَيْتُهُ يُصَلِّيهِمَا حِينَ صَلَّى الْعَصْرَ ثُمَّ دَخَلَ عَلَيَّ وَعِنْدِي نِسْوَةٌ مِنْ بَنِي حَرَامٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ الْجَارِيَةَ فَقُلْتُ قَوْمِي بِجَنَبِهِ فَقُولِي لَهُ تَقُولُ لَكَ أُمُّ سَلَمَةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ سَمِعْتُكَ تَنْهَى عَنْ هَاتَيْنِ وَأَرَاكَ تُصَلِّيهِمَا فَإِنْ أَشَارَ بِيَدِهِ فَاسْتَخْرِجِي عَنْهُ فَفَعَلْتُ الْجَارِيَةُ فَأَشَارَ بِيَدِهِ فَاسْتَخَرْتُ عَنْهُ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ يَا بِنْتُ أَبِي أُمَيَّةَ سَأَلْتُ عَنْ الرُّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ وَإِنَّ أَتَانِي نَاسٌ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ فَشَغُلُونِي عَنْ الرُّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ فَهَمَّا هَاتَانِ.

1233- Kureyb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Abbas Misver ibnu Mahreme ve Abdurrahman ibnu Ezher O'nu Aişe'ye -Allah onlardan razı olsun- gönderip dediler ki: O'na hepimizden selam söyle ve O'na ikinci namazından sonra kılınan iki rekât namazdan sor ve O'na de ki: Biz, senin bu namazı kıldığını haber aldık. Bizze Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin bundan yasakladığı ulaştı. İbnu Abbas dedi ki: Ben, Ömer ibnul-Hattab'la beraber böyle ikindiden sonra iki rekât namaz kılanları döverdim. Kureyb dedi ki: Aişe'nin yanına gittim ve beni görevlendirdikleri şeyleri Ummu Seleme'ye sor, dedi. Onların yanına geri dönüp Aişe'nin sözünü haber verdim. Aişe'ye görevlendirdikleri şeyleri Ummu Seleme'ye sormam için beni O'na gönderdiler. Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin bundan yasakladığını işittim. Sonra da O'nu ikinci namazını kılıp evime girdiğinde kıldığını gördüm. O esnada yanımda Ensar'dan Haram oğullarından kadınlar vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına bir câriyeyi gönderip ona dedim ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında durup O'na de ki: Ummu Seleme sana diyor ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Sen ikinci namazından sonra kılınan iki rekâtlık namazı kılmayı yasaklıyorsun, ancak ben seni bunu kılarken görüyorum. Bundan sonra sana eliyle işâret ederse O'ndan uzaklaş. Cârîye bu söyleneni yaptı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona eliyle işâret etti. Cârîye de O'ndan uzaklaştı. Namazını bitirdikten sonra kılınan iki rekâtlık namazdan sordun. Abdul-Kays'tan bir heyet bana geldi ve beni öğle namazından sonra kıldığım iki rekâtlık namazdan beni meşgul ettiler. İşte bu iki rekât olarak kıldığım namaz o kıldığım öğle namazının ardından kılınan iki rekâtlık namazdır. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4370)

۹- بَابُ الْإِشَارَةِ فِي الصَّلَاةِ

9- Namazda El ile İşâret Etmek Bâbı

قَالَ كُرَيْبٌ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bunu Kureyb, Ummu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem den bildirir.

۱۲۳۴ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلَغَهُ أَنَّ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ كَانُوا يَتَّبِعُهُمْ شَيْءٌ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّحُ بَيْنَهُمْ فِي أَنْاسٍ مَعَهُ فَحُبِسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَانَتْ الصَّلَاةُ فَجَاءَ بِلَالٌ إِلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ حُبِسَ وَقَدْ حَانَتْ الصَّلَاةُ فَهَلْ لَكَ أَنْ تُؤْمَرَ النَّاسُ قَالَ نَعَمْ إِنْ شِئْتَ فَأَقَامَ بِلَالٌ وَتَقَدَّمَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَكَبَّرَ لِلنَّاسِ وَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي فِي الصُّفُوفِ حَتَّى قَامَ فِي الصَّفِّ فَأَخَذَ النَّاسُ فِي التَّصْفِيقِ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَا يَلْتَفِتُ فِي صَلَاتِهِ فَلَمَّا أَكْثَرَ النَّاسُ التَّفْتَاطَ إِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَشَارَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَمْرِهِ أَنْ يُصَلِّيَ فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَدَيْهِ فَحَمِدَ اللَّهَ وَرَجَعَ الْقَهْقَرَى وَرَاءَهُ حَتَّى قَامَ فِي الصَّفِّ فَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى لِلنَّاسِ فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا لَكُمْ حِينَ نَابَكُمْ شَيْءٌ فِي الصَّلَاةِ أَخَذْتُمْ فِي التَّصْفِيقِ إِنَّمَا التَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ مَنْ نَابَهُ شَيْءٌ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَقُلْ سُبْحَانَ اللَّهِ فَإِنَّهُ لَا يَسْمَعُهُ أَحَدٌ حِينَ يَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ إِلَّا التَّفْتَاطَ يَا أَبَا بَكْرٍ مَا مَنَعَكَ أَنْ تُصَلِّيَ لِلنَّاسِ حِينَ أَشْرْتَ إِلَيْكَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَا كَانَ يَتَّبِعُنِي لِابْنِ أَبِي قُحَافَةَ أَنْ يُصَلِّيَ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1234- Sehl ibnu Sa'd'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kuba'daki Avf ibnu Amroğulları arasında bir anlaşmazlık çıktığı haberi ulaştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerinden bir kısım insanlarla aralarını ıslah etmek için Kuba'ya gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir'e -Allah ondan razı olsun- gelip dedi ki: Ey Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem henüz gelmedi ve namazın vakti de girdi. İnsanlara imamlık yapar mısın?

Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun-: Dilersen evet dedi. Bilal namaz için kamet getirdi. Ebu Bekir'de -Allah ondan razı olsun- imam olarak öne geçip namaz için tekbir aldı. Namaz esnasında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip safları yararak birinci saffa ulaştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gören insanlar el çırpmaya başladılar. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- namazda iken başını sağa-sola çevirmezdi. İnsanlar el çırpmayı çoğaltınca başını çevirip baktı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nun namaz kıldırmasına devam etmesi için eliyle işâret etti. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- ellerini kaldırarak bundan dolayı Allah'a hamd etti. Sonra geri geri çekilerek birinci safta durdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ilerleyerek insanlara geri kalan namazı kıldırdı. Namazı bitirdikten sonra insanlara yüzünü dönerek şöyle buyurdu: "Ey İnsanlar! Size ne oluyordu, namaz da başınıza bir iş geldiğinde el çırpmaya başladınız. Namazda el çırpma kadınlar mahsustur. Her kim namazda iken başına bir iş gelirse "Subhânallâh" desin. Sonra Ebu Bekir'e -Allah ondan razı olsun- yönelerek şöyle buyurdu: "Ey Ebu Bekir! Sana işâret ettiğim hâlde insanlara namaz kıldırmana engel olan şey ne idi?" Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebu Kuhâfe'nin oğluna Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem önünde namaz kıldırması münasip olmaz.

۱۲۳۵ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنَا الثَّوْرِيُّ عَنْ هِشَامٍ عَنْ فَاطِمَةَ عَنْ أَسْمَاءَ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَهِيَ تُصَلِّي قَائِمَةً وَالنَّاسُ قِيَامٌ فَقُلْتُ مَا شَأْنُ النَّاسِ فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا إِلَى السَّمَاءِ فَقُلْتُ آيَةٌ فَقَالَتْ بِرَأْسِهَا أَيْ نَعَمْ.

1235- Esma'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'nin -Allah ondan razı olsun- yanına girdim. O namaz kılıyor-du. İnsanlar da namaz kılıyorlardı. Bu insanlara ne oluyor? diye sordum. Aişe -Allah ondan razı olsun- başıyla gökyüzüne işâret etti. Ben bu bir alâmet mi? dedim. O, evet manasında başıyla işâret etti.

١٢٣٦ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا قَالَتْ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِهِ وَهُوَ شَاكٍ جَالِسًا وَصَلَّى وَرَأَاهُ قَوْمٌ قِيَامًا فَأَشَارَ إِلَيْهِمْ أَنْ اجْلِسُوا فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ إِمَّا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا.

1236- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hasta iken evinde oturarak namaz kıldı. Bazı kimseler de gelip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sel-lem in arkasında O'na uyarak ayakta namaza durdular. Allah Rasûlü sal-lallahu aleyhi ve sellem onlara eliyle oturmalarını işâret etti. Namazı bitirince şöyle buyurdu: "İmam, kendisine uyulması için imam yapılmıştır. Rükû ettiğinde, sizler de rükû edin. Başını rükûdan kaldırıp doğrulduğun-da sizler de başınızı rükûdan kaldırıp doğrulun."

۲۳ - كِتَابُ الْجَنَائِزِ

23- CENAZELER KİTABI

۱- بَابُ مَا جَاءَ فِي الْجَنَائِزِ وَمَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

1- Cenazeler Hakkında Ve Son Sözü “Lâ ilahe illallâh” Olan
Kimse Bâbı

وَقِيلَ لَوَهْبِ بْنِ مُنَبِّهٍ أَلَيْسَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لَيْسَ
مِفْتَاحَ إِلَّا لَهُ أَسْتَانٌ فَإِنْ جِئْتَ بِمِفْتَاحٍ لَهُ أَسْتَانٌ فَتَحَ لَكَ وَإِلَّا لَمْ يُفْتَحْ لَكَ.

Vehb ibnu Munebbih'e denildi ki: Cennetin anahtarı Lâ ilâhe illal-
lâh" değil mi? O, evet ancak anahtarın dişleri vardır. Dişleri olan bir anah-
tarla geldiğinde kapı sana açılır. Aksi takdirde kapı sana açılmaz.

۱۲۳۷ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا مَهْدِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ حَدَّثَنَا وَاصِلُ
الْأَخْذِ عَنْ الْمَعْرُورِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَانِي آتٍ مِنْ رَبِّي فَأَخْبَرَنِي أَوْ قَالَ بَشَّرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا
يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ.

1237- Ebu Zer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bana Rab-
bim tarafından gönderilmiş Cibril gelip bana ümmetimden şirk koşmaya-
nın cennete gireceğini haber verdi veya beni müjdeledi, dedi- Ben, zîna
etse, hırsızlık yapsa da mı? dedim. Cibril: Zîna etse de hırsızlık yapsa da,

dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1408, 2388, 3222, 5827, 6268, 6443, 6444, 7487)

١٢٣٨ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا شَقِيقٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ وَقُلْتُ أَنَا مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

1238- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’a bir şeyi şirk koşarak ölen kimse cehenneme girer.” Ben de dedim ki: Allah’a bir şeyi ortak koşmadan ölen kimse cennete girer. (Hadisin geçtiği yerler: 4497, 6683)

٢- بَابُ الْأَمْرِ بِاتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ

2- Cenazelere İştirak Etme Emri Bâbı

١٢٣٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْأَشْعَثِ قَالَ سَمِعْتُ مُعَاوِيَةَ بْنَ سُؤَيْدٍ بْنَ مِقْرَنٍ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَمَرَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَبْعٍ وَنَهَانَا عَنْ سَبْعٍ أَمَرَنَا بِاتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ وَعِيَادَةِ الْمَرِيضِ وَإِجَابَةِ الدَّاعِي وَنَصْرِ الْمَظْلُومِ وَإِبْرَارِ الْقَسَمِ وَرَدِّ السَّلَامِ وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ وَنَهَانَا عَنْ آنِيَةِ الْفِضَّةِ وَخَاتَمِ الذَّهَبِ وَالْحَرِيرِ وَالْدِّيَّاجِ وَالْقَسِيِّ وَالْإِسْتَبْرَقِ.

1239- Bera ibnu Âzib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize yedi şeyi yapmamızı emretti ve yedi şeyden de yasakladı: Cenazelere iştirak etmeyi, hastayı ziyaret etmeyi, davate icâbet etmeyi, mazluma (zulme uğramışa) yardım etmeyi, yemini kabul etmeyi, selamı almayı ve hapsirdiğinde “elhamdulillah” diyene “yerhamukellâh” demeyi emretti. Bizleri gümüş kap kullanmaktan, altın yüzükten, harir, dîbâc, kassi ve istebrag denilen ipekli kumaş giymekten yasakladı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2445, 5175, 5635, 5650, 5838, 5849, 5863, 6222, 6235, 6654)

١٢٤٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلَامِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ تَابَعَهُ عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ وَرَوَاهُ سَلَامَةُ بْنُ رَوْحٍ عَنْ عُقَيْلٍ.

1240- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selamını almak, hastayı ziyâret etmek, cenazelere iştirak etmek, davete icâbet etmek ve aksırdığında “el-hamdulillah” diyene “yerhamukellâh” demek.

٣- بَاب الدُّخُولِ عَلَى الْمَيِّتِ بَعْدَ الْمَوْتِ إِذَا أُدْرِجَ فِي أَكْفَانِهِ

3- Ölümünden Sonra, Kefene Sarıldığında Ölünün Yanına Girmek Bâbı

١٢٤١، ١٢٤٢ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ أَخْبَرَنِي مَعْمَرٌ وَيُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَتْهُ قَالَتْ أَقْبَلَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى قَرَسِهِ مِنْ مَسْكِنِهِ بِالسُّنْحِ حَتَّى نَزَلَ فَدَخَلَ الْمَسْجِدَ فَلَمْ يُكَلِّمِ النَّاسَ حَتَّى دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَتَيَمَّمِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُسَجًى بِبُرْدِ حَبْرَةٍ فَكَشَفَ عَنْ وَجْهِهِ ثُمَّ أَكْبَأَ عَلَيْهِ فَقَبَّلَهُ ثُمَّ بَكَى فَقَالَ يَا بَنِي آلِ نَبِيِّ اللَّهِ لَا يَجْمَعُ اللَّهُ عَلَيْكَ مَوْتَيْنِ أَمَّا الْمَوْتَةُ الَّتِي كُتِبَتْ عَلَيْكَ فَقَدْ مَتَّهَا قَالَ أَبُو سَلَمَةَ فَأَخْبَرَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَرَجَ وَعَمْرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُكَلِّمُ النَّاسَ فَقَالَ اجْلِسْ فَأَبَى فَقَالَ اجْلِسْ فَأَبَى فَتَشَهَّدَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَمَالَ إِلَيْهِ النَّاسُ وَتَرَكُوا عَمْرَ فَقَالَ أَمَّا بَعْدُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَعْبُدُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ مَاتَ وَمَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ

حَيٍّ لَا يَمُوتُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ إِلَى الشَّاكِرِينَ﴾ وَاللَّهُ لَكَأَنَّ النَّاسَ لَمْ يَكُونُوا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَهَا حَتَّى تَلَامَا أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَتَلَقَّاهَا مِنْهُ النَّاسُ فَمَا يُسْمَعُ بَشَرٍ إِلَّا يَتْلُوهَا.

1241-1242- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

(Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in ölüm haberini duyan) Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- Sunh bölgesindeki evinden atıyla geldi. Mescid'e girdi ve Aişe'nin yanına girene kadar kimseyle konuşmadı. Yüzü bir örtü ile kapalı olan Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına yaklaştı. O'nun yüzünü açtı. Sonra eğilerek Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in iki gözünün ortasını öptü. Sonra ağladı ve şöyle dedi: Anam-babam sana feda olsun ey Allah'ın Peygamberi! Allah sana iki ölümlü bir araya toplamaz. Ancak senin üzerine takdir edilen ölüm gelince o başına gelmiş durumda.

Ebu Seleme dedi ki: İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- bana şöyle haber verdi: Ebu Bekir Aişe'nin -Allah onlardan razı olsun- odasından çıktı. O esnada Ömer -Allah ondan razı olsun- insanlarla konuşuyordu. Ebu Bekir Ömer'e -Allah onlardan razı olsun- otur dedi. O ise bundan kaçındı O'na tekrar otur, dedi. Ancak O bundan yine kaçındı. Ebu Bekir şehadet getirdi ve Ömer'in etrafından dağılıp O'nun yanında toplandılar. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Sizden her kim Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e ibadet ediyor idiyse Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ölmüştür. Her kim de Allah'a ibadet ediyorsa muhakkak ki Allah diridir, ölmez. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «**Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, peygamberden başka bir kimse değildir. Ondan önce de, şüphesiz (başka) peygamberler gelip geçmiştir. Öyleyse şimdi O ölür veya öldürülürse, topuklarınız üzerinde (İslâm'dan küfre) geri mi döneceksiniz? Topukları üzerinde kim böyle dönüş yaparsa (bilsin ki) Allah'a hiçbir şeyle zarar veremeyecektir. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır.**» (Âl-i İmran:144) Vallahi Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- bu ayeti okuyuncaya kadar sanki insanlar Allah'ın bu ayeti indirdiğini bilmiyorlar ve insanlar O'ndan öğreniyorlardı. Bu ayeti duyan herkes onu okuyordu.

١٢٤٣ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عَقِيلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي خَارِجَةُ بْنُ زَيْدٍ بْنِ ثَابِتٍ أَنَّ أُمَّ الْعَلَاءِ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ بَايَعَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرْتُهُ أَنَّهُ انْقَسَمَ الْمُهَاجِرُونَ قُرْعَةً فَطَارَ لَنَا عُثْمَانُ بْنُ مَطْعُونٍ فَأَنْزَلْنَاهُ فِي آيَاتِنَا فَوَجِعَ وَجَعَهُ الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ فَلَمَّا تُوُفِّيَ وَغُسِّلَ وَكُفِّنَ فِي أَنْوَابِهِ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ أَبَا السَّائِبِ فَشَهِدَتِي عَلَيْكَ لَقَدْ أَكْرَمَكَ اللَّهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا يُذْرِيكَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَكْرَمَهُ فَقُلْتُ بِأَبِي أَلَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَنْ يُكْرِمُهُ اللَّهُ فَقَالَ أُمَّا هُوَ فَقَدْ جَاءَهُ الْيَقِينُ وَاللَّهُ إِنِّي لَأَرْجُو لَهُ الْخَيْرَ وَاللَّهُ مَا أَذْرِي وَأَنَا رَسُولُ اللَّهِ مَا يَفْعَلُ بِي قَالَتْ فَوَاللَّهِ لَا أَرْكِي أَحَدًا بَعْدَهُ أَبَدًا حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُفَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ مِثْلَهُ وَقَالَ نَافِعُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ عَقِيلٍ مَا يَفْعَلُ بِهِ وَتَابَعَهُ شُعَيْبٌ وَعَمْرُو بْنُ دِينَارٍ وَمَعْمَرٌ.

1243- Ensar'dan bir kadın olan ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem beyat eden Ummul- Ala şöyle haber verdi.

Mekke'den Medine'ye hicret eden muhacirler kura ile Ensar arasında paylaştırıldı. Bizim de Osman ibnu Maz'un payımıza düştü. O'nu evlerimizde ağırladık. Ölümüne sebep olan hastalığa yakalandı ve vefat etti. Vefat edince yıkandı ve kendi elbisesiyle kefenlendi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve ben dedim ki: Allah'ın rahmeti senin üzerine olsun ey Ebû Sâib! Benim senin üzerindeki şahadetim muhakkak Allah sana (seni bağışlaması ve cennete koymasıyla) ikramda bulunmuştur.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ın ona ikramda bulunduğunu nereden biliyorsun?"

Ben dedim ki: Babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü! Allah ki-me ikramda bulunur ki? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Osman ibnu Mazun'a ölüm gelmiştir. Vallahi ben onun için hayır dilerim. Vallahi ben Allah'ın Rasûlü olduğum hâlde bana neler yapılır bilmem. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2687, 3929, 7003, 7004, 7018)

Ummul-Ata dedi ki: Vallahi bundan sonra kimseyi tezkiye etmem.

١٢٤٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ الْمُنْكَدِرِ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لَمَّا قُتِلَ أَبِي جَعَلْتُ أَكْشِفُ الثُّوبَ عَنْ وَجْهِهِ أَبْكِي وَيَتَهَوَّنِي عَنْهُ وَالتَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَنْتَهَانِي فَجَعَلْتُ عَمَّتِي فَاطِمَةَ تَبْكِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبْكِينَ أَوْ لَا تَبْكِينَ مَا زَالَتِ الْمَلَائِكَةُ تُظِلُّهُ بِأَجْنِحَتِهَا حَتَّى رَفَعْتُمُوهُ تَابِعَهُ ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ سَمِعَ جَابِرًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

1244- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Babam Uhud savaşında öldürülünce yüzündeki kumaşı açarak ağlamaya başladım. Ağlamamı yasakladılar. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ise beni bundan yasaklamadı. Halam Fatıma da ağlamaya başladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sen ağlasan da ağlamasan da, sizler O’nu yerinden kaldırına kadar melekler onu kanatlarıyla gölgelendirmeye devam ediyorlar.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1293, 2816, 4080)

٤ - بَابُ الرَّجُلِ يَنْعَى إِلَى أَهْلِ الْمَيِّتِ بِنَفْسِهِ

4- Bir Kimse, Ölü Sahiplerine Ölüm Haberini Verir Bâbı

١٢٤٥ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعَى النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى فَصَفَّ بِهِمْ وَكَبَّرَ أَرْبَعًا.

1245- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necaşi'nin öldüğü gün O'nun ölüm haberini verdi. Musallaya çıktı saf tutturdu ve dört tekbir aldı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1318, 1327, 1228, 1333, 3880, 3881)

١٢٤٦ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هَلَالٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ الرَّأْيَةَ زَيْدٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا جَعْفَرٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَوَاحَةَ فَأَصِيبَ وَإِنْ عِنْتِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَتَذْرِفَانِ ثُمَّ أَخَذَهَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ مِنْ غَيْرِ امْرَأَةٍ فَفُتِحَ لَهُ.

1246- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (Mûte savaşında olan bite-ni Medine'de haber vererek) şöyle buyurdu: "Sancağı Zeyd ibnu Hârîse aldı ve öldürüldü. Sonra sancağı Abdullah ibnu Ravaha aldı ve öldürüldü.- Bunları söylerken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in gözle-rinden yaşlar akıyordu- Sonra sancağı emir olmadığı hâlde Halid ibnul Velid aldı ve onunla fetih gerçekleşti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2798, 3063, 3630, 3757, 6242)

• - بَابُ الْإِذْنِ بِالْجَنَازَةِ

5- Cenazeyi Bildirmek Bâbı

وَقَالَ أَبُو رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَذْثُمُونِي

Ebu Rafi Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- bildirdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem "Onu bana neden haber vermediniz?"

١٢٤٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ مَاتَ إِنْسَانٌ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُهُ فَمَاتَ بِاللَّيْلِ فَذَفَنُوهُ لَيْلًا فَلَمَّا أَصْبَحَ أَخْبَرُوهُ فَقَالَ مَا مَنَعَكُمْ أَنْ تُعَلِّمُونِي قَالُوا كَانَ اللَّيْلُ فَكَرِهْنَا وَكَانَتْ ظُلُمَةٌ أَنْ نَشُقَّ عَلَيْكَ فَأَتَى قَبْرَهُ فَصَلَّى عَلَيْهِ.

1247- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalandığında ziyaret ettiği bir kimse (Talha ibnul Bera ibnu Umeyr el-Belvi) öldü. Ölümü geceleyin oldu ve onu geceleyin defnettiler. Sabah olduğunda bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem haber verdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “O’nun ölümünü bana haber vermenize engel olan şey ne idi? Dediler ki: Gece zifırı karanlık idi ve biz sana meşakkat vermek istemedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun kabrine gelip cenaze namazını kıldı.

٦- بَابُ فَضْلِ مَنْ مَاتَ لَهُ وَلَدٌ فَاحْتَسَبَ

6- Çocuğu Ölüp de Allah’ın Rızasını Umarak Sabreden Kimsenin Fazileti Bâbı

وَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «*Sabredenleri müjdele*» (Bakara: 155)

١٢٤٨ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ النَّاسِ مِنْ مُسْلِمٍ يُتَوَفَّى لَهُ ثَلَاثٌ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْتَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ.

1248- Enes’ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Buluğ çağına girmemiş üç çocuğu ölen her müslümanı Allah onlara ihsan ettiği rahmeti ile onları cennete girdirir.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 1381)

١٢٤٩ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ ذَكْوَانَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّسَاءَ قُلْنَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلْ لَنَا يَوْمًا فَوْعَظْهُنَّ وَقَالَ أَيْمًا امْرَأَةٌ مَاتَ لَهَا ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ كَانُوا حِجَابًا مِنَ النَّارِ قَالَتْ امْرَأَةٌ وَالثَّانِ قَالَ وَالثَّانِ.

1249- Ebu Said'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kadınlar Nebi sallallahu aleyhi ve sellem dediler ki: Bizim için bir gün belirlesen de bize o günde nasihat etsen dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara vâz-u nasihat edip şöyle buyurdu: “(Kendinden önce) üç çocuğu ölen bir kadının, çocukları onun için cehenneme karşı kalkan olurlar.”

Bir kadın, iki çocuk da böyle midir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem “Evet iki çocuk da böyledir” buyurdu.

۱۲۵۰ - وَقَالَ شَرِيكَ عَنْ ابْنِ الْأَصْبَهَانِيِّ حَدَّثَنِي أَبُو صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ لَمْ يَلْغُوا الْحَنْثَ.

1250- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden “Ergenlik çağına girmemiş” şeklinde rivayet etmiştir.

۱۲۵۱ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَمُوتُ لِمُسْلِمٍ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ فَيَلْجِ النَّارَ إِلَّا تَحِلَّةَ الْقَسَمِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا

1251- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Üç çocuğu ölen bir müslüman cehenneme girmez. Ancak Allah'ın yemini yerine gelmesi için girer.”

Ebu Abdullah el-Buhari şöyle dedi. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «(Ey insanlar!) *İçinizden hiç kimse yoktur ki, cehenneme yaklaşıp (ve onun çevresinde bulunmuş) olmasın. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükmüdür.*» (Meryem:71) (Hadisin geçtiği diğer yer: 6656)

۷- بَابُ قَوْلِ الرَّجُلِ لِلْمَرْأَةِ عِنْدَ الْقَبْرِ اصْبِرِي

7- Bir Erkeğin, Kabrin Başındaki Bir Kadına “Sabret” Demesi Bâbı

۱۲۵۲ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِامْرَأَةٍ عِنْدَ قَبْرِ وَهْيَ تَبْكِي فَقَالَ اتَّقِي اللَّهَ وَاصْبِرِي.

1252- Enes ibnu Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kabir başında ağlayan bir kadına rastladı. Ona dedi ki: “Allah’tan kork ve sabret.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1283, 1302, 7154)

۸- بَابُ غَسْلِ الْمَيِّتِ وَوَضُوئِهِ بِالْمَاءِ وَالسُّدْرِ

8- Su ve Sidr ile Ölüyü Yıkamak Ve Abdest Aldırmak Bâbı

وَحَظُّ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ابْنَا لَسَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ وَحَمَلَهُ وَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا الْمُسْلِمُ لَا يَنْجُسُ حَيًّا وَلَا مَيِّتًا وَقَالَ سَعِيدٌ لَوْ كَانَ نَجِسًا مَا مَسِسْتُهُ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ لَا يَنْجُسُ.

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- Said ibnu Zeyd'in ölen oğlunu kokulamış, onu taşımış ve abdest almadan namaz kılmıştır. İbnu Abbas - Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Müslüman ölüyken de diriyken de necis olmaz. Şayet necis olsaydı ona dokunmazdım.

۱۲۵۳ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَيُّوبَ

السَّخْتِيَّانِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةٍ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ تَوَفَّيْتِ ابْنَتَهُ فَقَالَ اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُنَّ ذَلِكَ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَاجْعَلْنَ فِي الْأَخِرَةِ كَافُورًا أَوْ

شَيْئًا مِنْ كَافُورٍ فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَلَاذْنِي فَلَمَّا فَرَعْنَا آذَكَاهُ فَأَعْطَانَا حِقْوَهُ فَقَالَ أَشْعَرْتَهَا
إِيَّاهُ تَعْنِي إِزَارَةً.

1253- Ummu Atiyye el- Ensariyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kızı vefat ettiğinde yanımı-
za girdi ve dedi ki: "O'nu su ve sidr ile üç veya beş kere, gerekli görürse-
niz daha fazla yıkayınız. Son yıkamada ise kâfûr veya kâfur cinsinden ko-
ku kullanın. Bitirdiğinizde bana bildirin. Bizler yıkamayı bitirdiğimizde
O'na bildirdik. Bize izarını verdi ve "Onu bedenine kumaş olarak yapın"
buyurdu.

٩- بَابُ مَا يُسْتَحَبُّ أَنْ يُغَسَّلَ وَثْرًا

9- Ölünün Tek Sayıda Yıkanmasının Müstehab Olması Bâbı

١٢٥٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ
عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَنَحْنُ نَغْسِلُ ابْنَتَهُ فَقَالَ اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ
وَاجْعَلْنَ فِي الْأَخِرَةِ كَافُورًا فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَلَاذْنِي فَلَمَّا فَرَعْنَا آذَكَاهُ فَأَلْقَى إِلَيْنَا حِقْوَهُ
فَقَالَ أَشْعَرْتَهَا إِيَّاهُ فَقَالَ أَيُّوبُ وَحَدَّثَنِي حَفْصَةُ بِمِثْلِ حَدِيثِ مُحَمَّدٍ وَكَانَ فِي حَدِيثِ
حَفْصَةَ اغْسِلْنَهَا وَثْرًا وَكَانَ فِيهِ ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا وَكَانَ فِيهِ أَنَّهُ قَالَ ابْدَعُوا
بِمَيِّمِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا وَكَانَ فِيهِ أَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ وَمَشَطْنَاهَا ثَلَاثَةَ قُرُونٍ.

1254- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler, kızını yıkarken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ya-
nımıza girdi ve şöyle buyurdu: "Onu su ve sidr ile üç veya beş veya bun-
dan daha fazla yıkayın. Sonuncusunda ise kâfûr kullanın. Bunu bitirdiği-
nizde bana bildirin. "Biz yıkamayı bitirince O'na haber verdik. O da iza-
rını attı ve "Onu bedenine kumaş kefen olarak kullanın" buyurdu.

Eyyûb dedi ki: Hafsa bana Muhammed'in hadisinin benzerini bil-
dirdi. Hafsa hadisinde "Onu tek sayıda yıkayın" lafzı vardı. Yine onda "üç

veya beş veya yedi kere” lafzı vardır. Yine onda “Onu yıkamaya sağ tarafından ve abdest uzuvlarından başlayın” ibaresi vardır. Yine onda şuibare vardır. Ummu Atiyye dedi ki: O’nun saçını tarayıp üç bukle yaptı.

۱۰- بَابُ يُبْدَأُ بِمَيَامِنِ الْمَيِّتِ

10- Bâb: Ölüyü Yıkamaya Sağ Tarafından Başlanır

۱۲۵۵ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ قَفْصَةَ بِنْتِ سِيرِينَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَسْلِ ابْنَتِهِ ابْدَأْ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا.

1255- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kızının yıkanması hakkında şöyle buyurdu: “Onu yıkamaya sağ tarafından ve abdest uzuvlarıyla başlayın”

۱۱- بَابُ مَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنَ الْمَيِّتِ

11- Ölüyü Yıkamaya Abdest Yerlerinden Başlamak Müstehabtır Bâbı

۱۲۵۶ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ خَالِدِ الْحَذَاءِ عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ سِيرِينَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَمَّا غَسَلْنَا بِنْتَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَنَا وَنَحْنُ نَغْسِلُهَا ابْدَعُوا بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا.

1256- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kızını yıkarken bize dedi ki: “Onu yıkamaya sağ tarafından ve abdest uzuvlarından başlayın”

۱۲- بَاب هَلْ تُكْفَنُ الْمَرْأَةُ فِي إِزَارِ الرَّجُلِ

12- Bâb: Kadın, Erkek İzarıyla Kefenlenir mi?

۱۲۵۷ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ حَمَّادٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ عَوْنٍ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ تُوُفِّيَتْ بِنْتُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَنَا اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُمْ فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَأَذِنِّي فَلَمَّا فَرَعْنَا آذَنَاهُ فَتَرَغَ مِنْ حَقْوِهِ إِزَارَهُ وَقَالَ أَشْعِرْتَهَا إِيَّاهُ.

1257- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemın kızı vefat etti. Bize dedi ki: "Onu üç veya beş veya uygun görürseniz daha fazla yıkayın. Yıkamayı bitirdiğiniz de bana haber verin." Yıkamayı bitirdiğimizde O'na haber verdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem belinden izarını çıkardı ve "Onu, bedenine kumaş (kefen) olarak kullanın" buyurdu.

۱۳- بَاب يُجْعَلُ الْكَافُورُ فِي آخِرِهِ

13- Ölüyü Son Yıkamada Kâfûr Kullanılır Bâbı

۱۲۵۸ - حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ تُوُفِّيَتْ إِحْدَى بَنَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُمْ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَاجْعَلْنَ فِي الْآخِرَةِ كَافُورًا أَوْ شَيْئًا مِنْ كَافُورٍ فَإِذَا فَرَعْتُمْ فَأَذِنِّي قَالَتْ فَلَمَّا فَرَعْنَا آذَنَاهُ فَأَلْقَى إِلَيْنَا حَقْوَهُ فَقَالَ أَشْعِرْتَهَا إِيَّاهُ وَعَنْ أَيُّوبَ عَنْ حَفْصَةَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا بَنَحُوهُ.

1258- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemın kızlarından biri vefat etti. Bizim yanımıza gelip dedi ki: "Onu su ve sidr ile üç veya beş veya gerekli görürseniz daha fazla yıkayın. Son yıkamada da kâfûr veya kâfûr cinsinden

bir koku kullanın. Yıkamayı bitirdiğinizde de bana haber verin.”

Ummu Atiyye dedi ki: Yıkamayı bitirdiğimizde O'na haber verdik. Bize izarını attı ve şöyle buyurdu: “Bununla O'nu kefenleyin.”

Eyyûb, Hafsadan, O da Umm Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- aynını rivâyet etti.

١٢٥٩- وَقَالَتْ إِنَّهُ قَالَ اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُنَّ قَالَتْ حَفْصَةُ قَالَتْ أُمُّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَجَعَلْنَا رَأْسَهَا ثَلَاثَةَ قُرُونٍ.

1259- Ummu Atiyye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Onu üç veya beş veya yedi gerekli görürseniz bundan daha fazla yıkayın.”

Hafsa dedi ki: Ummu Atiyye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Biz O'nun başına üç bukle yaptık.

١٤- بَابُ نَقْضِ شَعْرِ الْمَرْأَةِ

14- Ölü Kadını Yıkamadan Önce Saç Örgüsünü Çözmek Bâbı

وَقَالَ ابْنُ سِيرِينَ لَا بَأْسَ أَنْ يُنْقَضَ شَعْرُ الْمَيِّتِ

İbnu Sirin şöyle demiştir: Ölünün saçının çözülmesinde bir sakınca yoktur.

١٢٦٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَيُّوبُ وَسَمِعْتُ حَفْصَةَ بِنْتَ سِيرِينَ قَالَتْ حَدَّثَنَا أُمُّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهُنَّ جَعَلْنَ رَأْسَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةَ قُرُونٍ نَقَضْنَهُ ثُمَّ غَسَلْنَهُ ثُمَّ جَعَلْنَهُ ثَلَاثَةَ قُرُونٍ.

1260- Hafsa bintu Sirin, Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- bildirdi.

Onlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızının saçlarını üç

bukle yaptılar. O'nun saçını çözdüler sonra yıkadılar, sonra da saçını üç bukle yaptılar.

۱۵- بَابُ كَيْفِ الْإِشْعَارِ لِلْمَيِّتِ

15- Bâb: Ölü Nasıl Kefenlenir?

وَقَالَ الْحَسَنُ الْحَرَقَةُ الْخَامِسَةُ تُشَدُّ بِهَا الْفَخِذَيْنِ وَالْوَرَكَيْنِ تَحْتَ الدَّرْعِ

Hasanul-Basri şöyle demiştir: Beşinci kumaşı, gömleğin altından olmak üzere, kadının dizlerine ve uyluklarına bağlanır.

۱۲۶۱ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَنَّ
أَيُّوبَ أَخْبَرَهُ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ سِيرِينَ يَقُولُ جَاءَتْ أُمُّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا امْرَأَةً
مِنَ الْأَنْصَارِ مِنَ اللَّاتِي بَايَعْنَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَتْ الْبَصْرَةَ تُبَادِرُ ابْنَا
لَهَا فَلَمْ تُدْرِكْهُ فَحَدَّثَتْهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَغْسِلُ
ابْنَتَهُ فَقَالَ اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُنَّ ذَلِكَ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ
وَأَجْعَلْنَ فِي الْأَخِرَةِ كَافُورًا فَإِذَا فَرَعْتُنَّ قَادِئِنِي قَالَتْ فَلَمَّا فَرَعْنَا أَلْقَى إِلَيْنَا حَقْوَهُ
فَقَالَ أَشْعِرْهَا إِيَّاهُ وَلَمْ يَزِدْ عَلَيَّ ذَلِكَ وَلَا أَذْرِي أَيُّ بَنَاتِهِ وَزَعَمَ أَنَّ الْإِشْعَارَ الْفَقْنَهَا
فِيهِ وَكَذَلِكَ كَانَ ابْنُ سِيرِينَ يَأْمُرُ بِالْمَرْأَةِ أَنْ تُشْعَرَ وَلَا تُؤَزَّرَ.

1261- İbnu Sirin'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Beyat eden Ensar kadınlarından biri olan Ummu Atiyye, Basra'ya geldi. Oğlunu görmek için acele davrandı, ancak ona yetişemedi. Bize bildirip şöyle dedi: Biz kızını yıkarken Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza geldi şöyle buyurdu: "O'nu su ve sidr ile üç veya beş veya gerekli görürseniz bundan daha fazla yıkayın. Son yıkamanızda kâfur kullanın. Yıkamayı bitirdiğinde bana haber verin."

Ummu Atiyye şöyle dedi: Yıkamayı bitirdiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize izarını attı ve şöyle buyurdu: "Onu bununla kefenleyin." Bundan başka da bir şey ziyade etmedi. (Eyyûb dedi ki)

Bunun, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın kızlarından hangisi olduğunu bilmiyorum.

İbnu Sîrin, ölü yıkayan kadına, ölüye iç gömleği giydirilmesini ve izar bağlanmamasını emrederdi.

١٦ - بَابُ هَلْ يُجْعَلُ شَعْرُ الْمَرْأَةِ ثَلَاثَةَ قُرُونٍ

16- Ölü Kadının Saçı Üç Bukle Yapılır Bâbı

١٢٦٢ - حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أُمِّ الْهَدَيْلِ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ ضَفَرْنَا شَعْرَ بِنْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَغْنِي ثَلَاثَةَ قُرُونٍ وَقَالَ وَكَبِيعٌ قَالَ سُفْيَانُ نَاصِيَّتَهَا وَقَرْنَيْهَا.

1262- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemın kızının saçını üç bukle yaptık.

Veki dedi ki: Sufyan şöyle dedi: Saçın ön kısmını bir bukle başının iki yanını ise birer bukle yapmıştır.

١٧ - بَابُ يُلْقَى شَعْرُ الْمَرْأَةِ خَلْفَهَا

17- Bâb: Ölü Kadının Saçları Arkasına Atılır

١٢٦٣ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانٍ قَالَ حَدَّثَنَا حَفْصَةُ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ تُوَفِّتُ إِحْدَى بَنَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اغْسِلْنَهَا بِالسُّدْرِ وَثَرَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتُنَّ ذَلِكَ وَاجْعَلْنَ فِي الْأَخِرَةِ كَافُورًا أَوْ شَيْئًا مِنْ كَافُورٍ فَإِذَا فَرَعْتُنَّ قَادِنِّي فَلَمَّا فَرَعْنَا أَذْكَاهُ فَأَلْقَى إِلَيْنَا حِقْوَهُ فَضَفَرْنَا شَعْرَهَا ثَلَاثَةَ قُرُونٍ وَأَلْقَيْنَاهَا خَلْفَهَا.

1263- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in kızlarından biri vefat etti. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bizim yanımıza gelip şöyle buyurdu: "Onu su ve sidr ile tek sayılarla üç veya beş veya gerekli görürseniz daha fazla yıkayın. Son yıkamanızda kâfur veya kâfur cinsinden bir koku kullanın. Yıkamayı bitirdiğinizde bana haber verin." Yıkamayı bitirdiğimizde O'na haber verdik. Bize izarını attı. Biz O'nun saçını üç bukle yaptık ve arkasına attık.

۱۸ - بَابُ الثِّيَابِ الْبَيْضِ لِلْكَفَنِ

18- Kefen İçin Beyaz Kumaşlar Kullanılması Bâbı

۱۲۶۴ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَفَّنَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بَيْضٍ سَخُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ لَيْسَ فِيهِمْ قَمِصٌ وَلَا عِمَامَةٌ.

1264- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem pamuktan ve sahûliyye denilen üç parça beyaz Yemen kumaşıyla kefenlendi. Bunun içinde gömlek ve başlık yoktu.

۱۹ - بَابُ الْكَفَنِ فِي ثَوْبَيْنِ

19- Ölüyü İki Parça Kumaş İle Kefenlemek Bâbı

۱۲۶۵ - حَدَّثَنَا أَبُو الثَّعْمَانِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ وَقَفَ بِعَرَفَةَ إِذْ وَقَعَ عَنْ رَاحِلَتِهِ فَوَقَصَتْهُ أَوْ قَالَ فَأَوْقَصَتْهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ وَلَا تَحْطُوهُ وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ فَإِنَّهُ يُنْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبَّيًّا.

1265- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Arafat'ta devesi üzerinde vakfe yaparken, devesinden

düştü ve boynu kırılarak öldü. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Onu su ve sidr ile yıkayın. Onu iki parça kumaş ile kefenleyin ve onu kokulandırmayın, başını örtmeyin. Muhakkak ki o kıyamet günü telbiye getirir bir hâlde diriltilecektir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler; 1266, 1267, 1268, 1839, 1850, 1851)

۲۰ - بَابُ الْحَنُوطِ لِلْمَيِّتِ

20- (İhramlı İken Ölen Kimse Dışında) Ölü için Güzel Koku Kullanmak Bâbı

۱۲۶۶ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ وَاقَفَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَرَفَةَ إِذْ وَقَعَ مِنْ رَاحِلَتِهِ فَأَقْصَعَتْهُ أَوْ قَالَ فَأَقْصَعَتْهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَكَفَّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ وَلَا تُحَنِّطُوهُ وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ فَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيًا.

1266- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Arafat'ta devesi üzerinde vakfe yaparken, devesinden düştü ve boynu kırılarak öldü. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Onu su ve sidr ile yıkayın. Onu iki parça kumaş ile kefenleyin ve onu kokulandırmayın, başını örtmeyin. Muhakkak ki o kıyamet günü telbiye getirerek diriltilecektir.”

۲۱ - بَابُ كَيْفَ يُكْفَنُ الْمُحْرِمُ

21- Bâb: İhramlı İken Ölen Bir Kimse Nasıl Keflenilir?

۱۲۶۷ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَّالَةَ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا وَقَصَّاهُ بَعِيرُهُ وَنَحْنُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَكَفَّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ وَلَا تُمِسُّوهُ طَبِيبًا وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ فَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيًا

1267- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam ihramlı iken (devesinden düştü ve) devesi onun boynunu kırdı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu su ve sidr ile yıkayın. Onu iki parça kumaş ile kefenleyin, güzel koku sürmeyin ve onun başını örtmeyin. Muhakkak ki Allah kıyamet günü, o zâtı telbiye getirir hâlde diriltecektir."

١٢٦٨ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَمْرِو وَأَيُّوبَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ كَانَ رَجُلٌ وَقَفَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَرَفَةَ فَوَقَعَ عَنْ رَاحِلَتِهِ قَالَ أَيُّوبُ فَوَقَصْتُهُ وَقَالَ عَمْرُو فَأَقْصَعْتُهُ فَمَاتَ فَقَالَ اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ وَلَا تُحْطَوْهُ وَلَا تُخَمَّرُوا رَأْسَهُ فَإِنَّهُ يُنْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ أَيُّوبُ يَلْبِي وَقَالَ عَمْرُو مُلَيَّا.

1268- İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile Arafat'ta vakfe yaparken devesinden düştü ve devesi onun boynunu kırdı ve öldü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu su ve sidr ile yıkayın. Onu iki parça kumaş ile kefenleyin, güzel koku sürmeyin ve onun başını örtmeyin. Muhakkak ki Allah kıyamet günü, o zâtı telbiye getirir hâlde diriltecektir."

٢١٢ - بَابُ الْكَفَنِ فِي الْقَمِيصِ الَّذِي يُكَفُّ أَوْ لَا يُكَفُّ وَمَنْ كَفَّنَ بِغَيْرِ قَمِيصٍ

22- Azâba Engel Olsun ya da Olmasın Gömlek İçinde ve Gömlek Olmaksızın Başka Bir Kumaşla Keflenmek Bâbı

١٢٦٩ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عَمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي لَمَّا تُوُفِّيَ جَاءَ ابْنَةُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَغْطِي قَمِيصَكَ أَكْفَنُهُ فِيهِ وَصَلَّ عَلَيْهِ وَاسْتَغْفِرَ لَهُ فَأَعْطَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَمِيصَهُ فَقَالَ آذَنِي أَصْلِي عَلَيْهِ فَأَذَنَهُ فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ جَذَبَهُ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ أَلَيْسَ

اللَّهُ نَهَاكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى الْمُتَافِقِينَ فَقَالَ أَنَا بَيْنَ خَيْرَتَيْنِ قَالَ ﴿اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ﴾ فَصَلَّى عَلَيْهِ فَتَرَكْتُ ﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ﴾

1269- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ubey ölünce, oğlu Nebi sallallahu aleyhi ve sellem gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Gömleğini ver de onunla babamı kefenleyim. Onun cenaze namazını kıldır ve ona Allah'tan bağışlaması için dua et. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ona gömleğini verdi ve şöyle buyurdu: "Bana haber ver de onun cenaze namazını kıldırayım. "O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazını kıldırarak istediğinde Ömer -Allah ondan razı olsun- O'nu çekip dedi ki: Allah, sana münaфіkların cenaze namazını kıldırmanı yasaklamadı mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben iki şeyi tercih etmede serbestim: Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: *«Onlar için bağışlanma dile veya bağışlanma dileme. Onlar için yetmiş defa da bağışlanma dilesen Allah onları bağışlamayacaktır.»* (Tevbe: 80) Onun cenaze namazını kıldırıldı. Bunun üzerine Tevbe 84. Ayeti indi: *«(Ey Muhammed!) Münaфіklardan ölen bir kimsenin namazını sakın kılma.»*

١٢٧٠ - حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو سَمِعَ جَابِرًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَعْدَ مَا دُفِنَ فَأَخْرَجَهُ فَتَفَتَّ فِيهِ مِنْ رِبْقِهِ وَأَلْبَسَهُ قَمِيصَةً.

1270- Câbir'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem defnedildikten sonra Abdullah ibnu Ubey'in yanına geldi. Onu çıkardı ve ona tükürüğünden tükürdü ve ona gömleğini giydirdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1350, 3008, 5795)

٢٣ - بَابُ الْكَفَنِ بِغَيْرِ قَمِيصٍ

23- Gömleksiz Kefenlemek Bâbı

۱۲۷۱ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كُفِّنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ سُحُولٍ كُرْسُفٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ.

1271- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem üç parça beyaz pamuk kumaşla kefenlendi. Bunda gömlek ve başlık yoktu.

۱۲۷۲ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُفِّنَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ.

1272- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üç parça kumaşla kefenlendi. Onda gömlek ve başlık yoktu.

۲۴ - بَابُ الْكَفَنِ بِلَا عِمَامَةٍ

24- Başlık Olmadan Kefenlemek Bâbı

۱۲۷۳ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُفِّنَ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بِيضٍ سُحُولٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ.

1273- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahûliyye denilen üç parça beyaz pamuk kumaşla kefenlendi. Onda gömlek ve başlık yoktu.

۲۵ - بَابُ الْكَفَنِ مِنْ جَمِيعِ الْمَالِ

25- Bâb: Kefen, Ölünün Anaparasından Temin Edilir

وَبِهِ قَالَ عَطَاءُ وَالزُّهْرِيُّ وَعَمْرُو بْنُ دِينَارٍ وَقَتَادَةُ وَقَالَ عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ
الْحَتُّوطُ مِنْ جَمِيعِ الْمَالِ وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ يُبْدَأُ بِالْكَفَنِ ثُمَّ بِالذِّينِ ثُمَّ بِالْوَصِيَّةِ وَقَالَ
سُفْيَانُ أَجْرُ الْقَبْرِ وَالْفَسْلِ هُوَ مِنَ الْكَفَنِ.

Bunu Ata, Zuhri, Amr ibnu Dinâr ve Katâde söylemişlerdir. Amr ibnu Dinâr şöyle dedi. Ölüyü yıkarken kullanılacak koku ölünün anaparasından temin edilir.

İbrahim en- Nehâî şöyle demiştir: Ölünün anaparasından önce kefen temin edilir. Sonra o anaparadan borçları ödenir. Sonra vasiyyeti ne ise o gerçekleştirilir.

Sufyan es- Sevri şöyle dedi: Kabrin ve yıkamanın ücreti kefen ücreti içindedir.

١٢٧٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَكِّيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سَعْدٍ
عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَتَيْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمًا بِطَعَامِهِ فَقَالَ قُتِلَ
مُصَنَّبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَكَانَ خَيْرًا مِنِّي فَلَمْ يُوَجَدْ لَهُ مَا يُكْفَنُ فِيهِ إِلَّا بُرْدَةٌ وَقُتِلَ حَمْرَةُ
أَوْ رَجُلٌ آخَرُ خَيْرٌ مِنِّي فَلَمْ يُوَجَدْ لَهُ مَا يُكْفَنُ فِيهِ إِلَّا بُرْدَةٌ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ يَكُونَ
قَدْ عُجِّلَتْ لَنَا طَيِّبَاتُنَا فِي حَيَاتِنَا الدُّنْيَا ثُمَّ جَعَلَ يَبْكِي.

1274- İbrahim ibnu Sad, Sad'da babasından bildirdi. O şöyle dedi:

Bir gün Abdurrahman ibnu Avf'a bir yemek getirildi. O şöyle dedi: Musab ibnu Ömer öldürüldü. O benden daha hayırlı idi –Bürde'den başka O'nu kefenleyecek başka bir şey bulunamadı. Benden daha hayırlı olan Hamza –veya başka birisi- öldürüldü. Burde'den başka O'nu kefenleyecek başka bir şey bulunamadı. Güzelliklerin bize dünya hayatında verilmesinden korktum. Sonra ağlamaya başladı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1275, 4045)

٢٦ - بَابُ إِذَا لَمْ يُوَجَدْ إِلَّا ثَوْبٌ وَاحِدٌ

26- Bâb: Kefenlemek İçin Bir Parça Kumaştan Başkası Yoksa Ne Yapılır?

١٢٧٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَتَى بِطَعَامٍ وَكَانَ صَائِمًا فَقَالَ قُتِلَ مُصَنَّبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَهُوَ خَيْرٌ مِنِّي كَفَنَ فِي بُرْدَةٍ إِنْ غُطِّيَ رَأْسُهُ بَدَتْ رِجْلَاهُ وَإِنْ غُطِّيَ رِجْلَاهُ بَدَا رَأْسُهُ وَأَرَاهُ قَالَ وَقُتِلَ حَمْرَةُ وَهُوَ خَيْرٌ مِنِّي ثُمَّ بُسِطَ لَنَا مِنَ الدُّنْيَا مَا بُسِطَ أَوْ قَالَ أُغْطِينَا مِنَ الدُّنْيَا مَا أُغْطِينَا وَقَدْ خَشِينَا أَنْ نَكُونَ خَسَتَانَا عَجَلْتَ لَنَا ثُمَّ جَعَلَ يَبْكِي حَتَّى تَرَكَ الطَّعَامَ.

1275- Sad ibnu İbrahim, babası İbrahim'den bildirdi. O şöyle dedi: Abdurrahman ibnu Avf'a O oruçlu iken yemek getirildi. O şöyle dedi. Musab ibnu Umeyr öldürüldü. -O benden daha hayırlıdır- Bir burde (bir parça kumaş içinde) kefenlendi. O'nunla başını örttüklerinde ayakları açıkta kalıyor, ayaklarını örttüklerinde ise başı açıkta kalıyordu. Hamza öldürüldü. - O benden daha hayırlıdır. - Sonra dünya nimetleri büyüdüğüce büyüdü. Veya da şöyle dedi. Dünya nimetleri bize verildikçe verildi. Biz iyiliklerimizin dünyada verilmesinden korkmaktayız. Sonra ağlamaya başladı ve yemeyi terk etti.

٢٧ - بَابُ إِذَا لَمْ يَجِدْ كَفَنًا إِلَّا مَا يُوَارِي رَأْسَهُ أَوْ قَدَمَيْهِ غُطِّيَ رَأْسُهُ

27- Bâb: Kefenlemek İçin Sadece Başını Veya Ayağını Örtecek Bir Kumaştan Başka Bir Şey Bulunamazsa Onunla Başı Örtülür

١٢٧٦ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا شَقِيقٌ حَدَّثَنَا خُبَابٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ هَاجَرْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَلْتَمِسُ وَجْهَ اللَّهِ فَوَقَعَ أَجْرُنَا عَلَى اللَّهِ فَمِنَّا مَنْ مَاتَ لَمْ يَأْكُلْ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا مِنْهُمْ مُصَنَّبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَمِنَّا مَنْ آتَيْتَ لَهُ لَمَرَّتُهُ فَهُوَ يَهْدِيهَا قَتَلَ يَوْمَ أُحُدٍ فَلَمْ نَجِدْ مَا نَكْفِنُهُ إِلَّا بُرْدَةً إِذَا غُطِّينَا بِهَا رَأْسَهُ خَرَجَتْ رِجْلَاهُ وَإِذَا غُطِّينَا رِجْلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ فَأَمَرَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَغْطِيَ رَأْسَهُ وَأَنْ نَجْعَلَ عَلَى رِجْلَيْهِ مِنَ الْإِذْخِرِ.

1276- Habbab'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah'ın rızasını umarak Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber hicret ettik. Ecrimiz Allah'a aittir: Bizden kimi öldü ve (fetihler neticesinde elde edilen ganimetlerden) bir şey yiyemedi. Musab ibnu Umeyr bunlardan biridir. Bizden kimi de, meyvesi olgunlaşmış ve onu hasat etmektedir. Musab ibnu Umeyr, Uhud savaşında öldürüldü. O'nu kefenleyecek bir burdeden (bir kumaş parçasından) başka bir şey bulamadık. Onunla başını örtsek ayakları açıkta kalıyor, ayaklarını örtsek başı açıkta kalıyordu. Sonunda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize onunla başını örtmemizi, ayaklarına da ızhır otu koymamızı emretti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3897, 3913, 3914, 4047, 4082, 6432, 6448)

۲۸ - بَاب مَنْ اسْتَعَدَّ الْكَفَنَ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يُنْكَرْ عَلَيْهِ

28- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Zamanında Kefen Hazırlayan Ve Bu İş Kendisinden İnkâr Olunmayan Kimse Bâbı

۱۲۷۷ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَهْلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ امْرَأَةً جَاءَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبُرْدَةٍ مَنَسُوجَةٍ فِيهَا حَاشِيَتُهَا أَتَذْرُونَ مَا الْبُرْدَةُ قَالُوا الشَّمْلَةُ قَالَ نَعَمْ قَالَتْ نَسَجْتُهَا بِيَدِي فَجِئْتُ لَأَكْسُوَكَهَا فَأَخَذَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحْتَاجًا إِلَيْهَا فَخَرَجَ إِلَيْنَا وَإِلَيْهَا إِزَارُهُ فَحَسَنَتْهَا فَلَانَ فَقَالَ اكْسُيْهَا مَا أَحْسَنَتْهَا قَالَ الْقَوْمُ مَا أَحْسَنْتَ لِبَسَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحْتَاجًا إِلَيْهَا ثُمَّ سَأَلْتُهُ وَعَلِمْتُ أَنَّهُ لَا يَرُدُّ قَالَ إِنِّي وَاللَّهِ مَا سَأَلْتُهُ لَأَلْبَسَهُ إِنَّمَا سَأَلْتُهُ لَتَكُونَ كَفَنِي قَالَ سَهْلٌ فَكَأَنَّهُ كَفَنُهُ.

1277- Sehl ibnu Sa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir kadın, iki tarafında püskül olan dokunmuş bir bürdeyi Nebi sallallahu aleyhi ve sellem getirdi. Sehl dedi ki: Bilir misiniz bürde nedir? Onlar, şemledir (yani üzere örtülen kumaş) dediler. O, evet, dedi. Kadın dedi ki: Onu ellerimle dokudum. Onu senin giymen için getirdim. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onu aldı ve ona da ihtiyacı vardı. Üzerinde izarı olduğu hâlde bizim yanımıza geldi. Bir kimse o kumaşın güzel olduğundan bahsedip “Bu ne kadar güzel” Bunu bana ver, dedi. Orada bulunanlar dediler ki: Sen güzel bir şey yapmadın. Nebi sallallahu aleyhi ve

sellem ona ihtiyacı olduğu için onu giydi. Sen ise o elbiseyi O'ndan istedin. Sen biliyorsun ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisinden bir şey istenildiğinde onu geri çevirmez. Adam dedi ki: Vallahi ben onu giymek için istemedim. Ben ancak onu kefenim olması için istedim. Sehl dedi ki: O adamın dediği gibi, o elbise onun kefeni oldu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2093, 5810, 6036)

۲۹- بَابِ اتِّبَاعِ النِّسَاءِ الْجَنَائِزِ

29- Kadınların Cenazeye İştirak Etmeleri Bâbı

۱۲۷۸ - حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ بْنُ عُقْبَةَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ خَالِدِ الْحَذَاءِ عَنْ أُمِّ الْهَذِيلِ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لِهَيْبَا عَنْ أَتْبَاعِ الْجَنَائِزِ وَلَمْ يُغْزَمَ عَلَيْنَا.

1278- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler cenazeye iştirak etmekten yasaklandık. Ancak bu bize haram kılınmaksızın kerih görüldü. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1281, 5334, 5339, 5345)

۳۰- بَابِ إِحْدَادِ الْمَرْأَةِ عَلَى غَيْرِ زَوْجِهَا

30- Bir Kadının, Kocasısı Dışında Ölen Bir Kimse Üzerine Süslenmeyi Terk Etmesi Bâbı

۱۲۷۹ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ عَلْقَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ ثَوْبِيُّ ابْنِ لَأْمٍ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمَ الثَّالِثُ دَعَتْ بِصُفْرَةٍ فَمَسَحَتْ بِهِ وَقَالَتْ لِهَيْبَا أَنْ نُحْدَأَ أَكْثَرَ مِنْ ثَلَاثٍ إِلَّا بِزَوْجٍ.

1279- Muhammed ibnu Sirîn'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ummu Atiyye'nin -Allah ondan razı olsun- oğlu vefat etti. Üçüncü gün olduğunda Ummu Atiyye safranlı bir koku istedi ve onu süründü ve şöyle dedi: Biz kadınların, kocası dışında ölen kimseler için üç günden fazla yas tutup süslenmeyi terk etmemiz yasaklandı.

١٢٨٠ - حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنِي حُمَيْدُ بْنُ نَافِعٍ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَتْ لَمَّا جَاءَ نَعْمَى أَبِي سُفْيَانَ مِنَ الشَّامِ دَعَتْ أُمَّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا بِصُفْرَةٍ فِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ فَمَسَحَتْ عَارِضِيهَا وَدِرَاعَيْهَا وَقَالَتْ إِنِّي كُنْتُ عَنْ هَذَا لَغِيَّةً لَوْلَا أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثِ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ فَإِنَّهَا تُحِدُّ عَلَيْهِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا.

1280- Ebu Seleme'nin kızı Zeyneb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Şam'dan Ebu Sufyan'ın ölüm haberi geldiğinde, Ummu Habibe - Allah ondan razı olsun- üçüncü gün safranlı bir koku istedi ve onu kollarına ve yanaklarına sürdü ve şöyle dedi: Ben bundan uzak bir kadınıym. Ancak ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadının bir ölüye yas tutup üç günden sonra her türlü süslenmeyi terk etmesi helal olmaz. Şayet kocası ölürse, bir kadın dört ay ve on gün boyunca süslenmeyi terk eder.

١٢٨١ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَمْرٍو بْنِ حَزْمٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ نَافِعٍ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ أَخْبَرَتْهُ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى أُمَّ حَبِيبَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ تُحِدُّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثِ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا.

1281- Ebu Seleme'nin kızı Zeyneb'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Ummu Habibe'nin yanına girdim. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının, bir ölüye yas tutup üç günden sonra her türlü süslenmeyi terk etmesi helal olmaz. Şayet kocası ölürse, bir kadın dört ay ve on gün boyunca süslenmeyi terk eder.

۱۲۸۲- ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ حِينَ تُوُفِّيَ أَخُوهَا فَدَعَتُ بِطَيْبٍ فَمَسَّتْ بِهِ ثُمَّ قَالَتْ مَا لِي بِالطَّيِّبِ مِنْ حَاجَةٍ غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمَنَبْرِ يَقُولُ لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ تَحِدُّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا.

1282- Ebu Seleme'nin kızı Zeyneb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sonra kardeşi öldüğünde Zeyneb bintu Cahş'ın yanına girdim. Koku isteyip, onu süründü. Sonra da şöyle dedi: Benim kokuya ihtiyacım yok. Ancak ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi minberde şöyle derken işittim: "Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının, bir ölüye yas tutup üç günden sonra her türlü süslenmeyi terk etmesi helal olmaz. Şayet kocası ölürse bir kadın dört ay ve on gün boyunca süslenmeyi terk eder."

۳۱- بَابُ زِيَارَةِ الْقُبُورِ

31- Kabirleri Ziyaret Etmek Bâbı

۱۲۸۳ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ مَرْءُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِامْرَأَةٍ تَبْكِي عِنْدَ قَبْرِ فَقَالَ أَتَقِي اللَّهَ وَاصْبِرِي قَالَتْ إِيَّاكَ عَنِّي فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبِّ بِمُصِيبَتِي وَلَمْ تَعْرِفْهُ فَقِيلَ لَهَا إِنَّهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ تَجِدْ عِنْدَهُ بَوَائِينَ فَقَالَتْ لَمْ أَعْرِفْكَ فَقَالَ إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى.

1283- Enes ibnu Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir kabrin başında ağlamakta olan bir kadına uğradı ve ona dedi ki: "Allah'tan kork ve sabret" Kadın dedi ki: Benden uzaklaş. Benim başıma gelen bela ve musibet senin başına gelmedi. Kadın, O'nun Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem olduğunu bilmiyordu. Kadına, O'nun Nebi sallallahu aleyhi ve sellem olduğu söylendi. Kadın, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kapısına geldi ve kapıda kimseyi bulamadı. Ben seni bilemedim (Ey Allah'ın Rasûlü!) dedi. Allah

Rasûlü sâllallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sabır, ancak musibetin ilk anda gösterilendir.”

۳۲- بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَذِّبُ الْمَيِّتُ بَعْضُ بُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ إِذَا كَانَ النَّوْحُ مِنْ سُنَّتِهِ لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

32- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in “Ölü, Ailesinin O’nun Üzerine Ağlaması Sonucu Azab Olunur” Sözü Bâbı

﴿ قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا ﴾ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْنُودٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَإِذَا لَمْ يَكُنْ مِنْ سُنَّتِهِ فَهُوَ كَمَا قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ﴿ لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ﴾ وَهُوَ كَقَوْلِهِ ﴿ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ ذُوِيهَا ﴾ إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ ﴿ وَمَا يُرْخَصُ مِنَ الْبُكَاءِ فِي غَيْرِ نَوْحٍ ﴾ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُقْتَلْ نَفْسٌ ظُلْمًا إِلَّا كَانَ عَلَىٰ ابْنِ آدَمَ الْأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْ دَمِهَا وَذَلِكَ لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ.

Buise «*Kendinizi ve ailenizi ateşten koruyun*» (Tahrim:6) ayeti gereğince, yüksek sesle ağlayıp, bağırarak onun âdetinden ise durum böyledir. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürüsünden sorumludur.” Şayet bu şekilde bağırarak ağlamak onun âdeinden değilse bu Aişe’nin -Allah ondan razı olsun- dediği gibidir: «*Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez.*» (Fâtır:18)

Bu şu ayet gibidir: «*Günahı ağır olan kimse, onun bir başkasına yüklenmesini isterse, o yakını bile olsa, hiçbir şey ondan yüklenmez.*» (Fâtır:18). Ölüye ağlamaya verilen izin ise, bağırıp çağırmadan ve yüksek sesle olmayan ağlamadır. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zulüm üzere öldürülen hiçbir nefis yoktur ki akıttığı kandan dolayı bu işi yapan ilk Âdemoğluna günahından bir pay gitmesin. “Çünkü o öldürmeyi ilk adet haline getiren kimseydi.¹⁴

14 İşte bu hadiste olduğu gibi şayet kişinin âdeti hayatta iken, ölümler üzerine bağırarak çağırmaya ağlamak idiyse, ailesi de o öldükten sonra yapacağı iş, ancak budur. Yani bu demek oluyor ki, ailesi o kimsenin yolundan gider, yani o hayattayken yaptığı gibi yaparlar.

١٢٨٤ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ وَمُحَمَّدٌ قَالَا أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا عَاصِمُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَرْسَلْتُ ابْنَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهِ إِنَّ ابْنًا لِي قَبِضَ فَأَتَانَا فَأَرْسَلَ يَقْرَأُ السَّلَامَ وَيَقُولُ إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلٌّ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ تُقْسِمُ عَلَيْهِ لِيَأْتِيَنِيهَا فَقَامَ وَمَعَهُ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ وَمَعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَأَبِيُّ بْنُ كَعْبٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَرَجُلَانِ فَرَفَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّبِيَّ وَنَفْسَهُ تَتَفَقَّعُ قَالَ حَسْبَتْهُ أَنَّهُ قَالَ كَأَنَّهَا شَنْ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ فَقَالَ سَعْدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا فَقَالَ هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللَّهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرَّحْمَاءَ.

1284- Usâme ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı Zeyneb, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e "oğlum öldü, benim yanıma gel" diye haber yolladı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ona birini gönderip selâm yolladı ve şöyle buyurdu: "Veren de alan da Allah'tır. Herkesin ömrü Allah'ın katında belirli bir zamana kadardır. Sabret ve sabrın karşılığını Allah'tan dile!".

Bu defa Zeyneb, muhakkak gelmesi için yemin etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beraberinde Sa'd ibnu Ubâde, Muaz ibnu Cebel, Ubey ibnu Ka'b ve Zeyd ibnu Sâbit ve başkalarıyla Zeyneb'in yanına geldiler. Çocuk Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'e verildi. Çocuk can çekişmede idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in gözleri yaşardı. Sa'd dedi ki: Bu gözyaşı da nedir ey Allah'ın Rasûlü? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu, Allah'ın kullarının kalplerine koyduğu bir rahmettir. Allah, ancak merhametli kullarına rahmet eder." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5655, 6602, 6655, 7277, 7448)

١٢٨٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِلَالِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَهِدْنَا بَنَاتًا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ عَلَى الْقَبْرِ قَالَ فَرَأَيْتُ عَيْنَيْهِ تَدْمَعَانِ قَالَ فَقَالَ هَلْ مِنْكُمْ رَجُلٌ لَمْ يَقَارِفِ اللَّيْلَةَ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ أَنَا قَالَ فَأَنْزِلْ قَالَ فَتَزَلْ فِي قَبْرِهَا.

1285- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızının cenâzesine iştirak ettik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kabrinin başında oturmakta idi. Gözlerinden yaşlar aktığını (yani ağladığını) gördüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi. "İçinizden, dün gece günah işlemeden (veya hanımıyla cima etmeyen) var mı? "Ebu Talha, ben varım dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Öyleyse kabre in" buyurdu. Ebu Talha, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızının kabrine indi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1342)

١٢٨٦ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ تَوَقَّيْتُ ابْنَةَ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِمَكَّةَ وَجِئْنَا لِنَشْهَدَهَا وَحَضَرَهَا ابْنُ عُمَرَ وَابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَإِنِّي لَجَالِسٌ بَيْنَهُمَا أَوْ قَالَ جَلَسْتُ إِلَى أَحَدِهِمَا ثُمَّ جَاءَ الْآخَرُ فَجَلَسَ إِلَيَّ جَنَّبِي فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لِعُمَرَ بْنِ عُثْمَانَ أَلَا تَنْهَى عَنِ الْبُكَاءِ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ.

1286- Abdullah ibnu Ubeydullah ibnu Ebi Muleyke'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Osman'ın -Allah ondan razı olsun- kızı Mekke'de vefat etti. Bizler de cenazeye katılmak için geldik. İbnu Ömer ve İbnu Abbas -Allah onlardan razı olsun- cenazede hazır bulundular. Ben o ikisinin arasında oturmakdaydım. Veya şöyle dedi: O ikisinden birinin yanına oturdum. Sonra bir başkası gelip benim yanıma oturdu. Abdullah ibnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- Amr ibnu Osman'a dedi ki: Ölü üzerine ağlamayı yasaklamıyor musun? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak kişi ailenin kendisinin üzerine ağlaması sebebiyle azâp olunur."

١٢٨٧ - فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَدْ كَانَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ بَعْضُ ذَلِكَ ثُمَّ حَدَّثَ قَالَ صَدَرْتُ مَعَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مِنْ مَكَّةَ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ إِذَا هُوَ بِرُكْبٍ تَحْتَ ظِلِّ سَمُرَةٍ فَقَالَ اذْهَبْ فَانْظُرْ مَنْ هَؤُلَاءِ الرُّكْبُ

قَالَ فَتَطَرْتُ فَإِذَا صُهَيْبٌ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ ادْعُهُ لِي فَرَجَعْتُ إِلَى صُهَيْبٍ فَقُلْتُ ارْتَحِلْ
فَالْحَقُّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَلَمَّا أُصِيبَ عُمَرُ دَخَلَ صُهَيْبٌ يَبْكِي يَقُولُ يَا أَخَاهُ يَا
صَاحِبَاهُ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَا صُهَيْبُ أَتَبْكِي عَلَيَّ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبَعْضِ بُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ.

1287- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- bu olaydan sonra bu sözü söylemeye başladı. Sonra ibnu Abbas şöyle dedi: Ömer -Allah ondan razı olsun- ile birlikte Mekke'den dönüyordum. Mekke ile Medine arasında Beydâ mevkiine geldiğimizde Semure ağacının altında bir kafilenin olduğunu gördük. Ömer dedi ki: Git ve bu kafilenin kimler olduğuna bak. İbnu Abbas dedi ki: Gidip baktım ve Suheyb olduğunu gördüm. Bunu Ömer'e -Allah ondan razı olsun- haber verdim. Ömer dedi ki: Onu bana çağır. Suheyb'in yanına dönüp dedim ki: Müminlerin emrinin yanına git ve O'nunla buluş.

Ömer -Allah ondan razı olsun- (Mescid'de) hançerle yaralandığında, Suheyb O'nun yanına girip, vah kardeşime vah arkadaşım diyerek ağlamaya başladı. Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ebu Suheyb! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Muhakkak ki kişi, ailesinin kendisinin üzerine ağlamasından dolayı azab olunur" dediği hâlde benim için ağlıyor musun? (Hadisin geçtiği diğer yer: 1290,1292)

١٢٨٨- قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَلَمَّا مَاتَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
ذَكَرْتُ ذَلِكَ لِعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَتْ رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ وَاللَّهِ مَا حَدَّثَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَيُعَذِّبُ الْمُؤْمِنَ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ وَلَكِنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ لَيَزِيدُ الْكَافِرَ عَذَابًا بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ وَقَالَتْ
حَسْبُكُمْ الْقُرْآنُ ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
عِنْدَ ذَلِكَ وَاللَّهُ ﴿هُوَ أَضْحَكُ وَأَبْكَى﴾ قَالَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ وَاللَّهُ مَا قَالَ ابْنُ عُمَرَ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا شَيْئًا.

1288- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- vefat ettiğinde bunu Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- bildirdim. O şöyle dedi: Allah Ömer'e rahmet etsin. Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah mümin bir kişiye ailesinin onun için ağlamasından dolayı azab eder, dememiştir. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Kâfir bir kimsenin ailesinin onun için ağlaması sebebiyle Allah onun azabını artırır." Aişe dedi ki: Kur'ân da Allah'ın «*Hiçbir günahkâr bir başkasının günahını yüklenmez.*» (Fâtir: 18) âyeti bu haberi reddetmemde kuvvetlendirici olarak size yeter. Aişe'nin bu sözünün bitiminden sonra ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Vallahi «*Güldüren de ağlatan da O'dur.*» (Necm: 43)

İbnu Ebi Muleyke dedi ki: Vallahi ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- bir şey demedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1289, 3978)

١٢٨٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُ أَنَّهَا سَمِعَتْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ إِنَّمَا مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى يَهُودِيَةٍ يَبْكِي عَلَيْهَا أَهْلُهَا فَقَالَ إِنَّهُمْ لَيَبْكُونَ عَلَيْهَا وَإِنَّهَا لَتُعَذَّبُ فِي قَبْرِهَا.

1289- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ölüsüne ağlayan bir yahudiye rastladı ve şöyle buyurdu: "Sizler onun için ağlıyorsunuz, o ise kabrinde azab olunuyor."

١٢٩٠ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ خَلِيلٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ وَهُوَ الشَّيْبَانِيُّ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ لَمَّا أُصِيبَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ جَعَلَ صَهِيْبٌ يَقُولُ وَآ أَخَاهُ فَقَالَ عُمَرُ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِكَلَاءِ الْحَيِّ.

1290- Ebu Burde, babasından bildirdi. O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- yaralandığında Suheyb, vah kardeşi-me, demeye başladı. Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasû-

lû sallallahu aleyhi ve sellem Muhakkak ki ölü, hayatta olan kimsenin ağlamasıyla azab olunur, dediğini bilmiyor musun?

۳۳ بَاب مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّيَاحَةِ عَلَى الْمَيِّتِ

33- Ölü Üzerine Bağıra-Çağıra Ağlamanın Mekruh Olması Bâbı

وَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعُهُنَّ يَكِينِ عَلَى أَبِي سُلَيْمَانَ مَا لَمْ يَكُنْ تَقَعُ أَوْ لَقْلَقَةً وَالتَّقُعُ الثَّرَابُ عَلَى الرَّأْسِ وَاللَّقْلَقَةُ الصَّوْتُ

Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: “Bırakın kadınları Ebu Süleyman’a ağlasınlar. Ancak başlarına toprak saçmasınlar veya yüksek sesle ağlasınlar.”

التَّقُعُ “En-Nak’u” kelimesi, başa toprak saçmak, اللَّقْلَقَةُ “el-Laklaka” kelimesinin manası ise yüksek sesle ağlamaktır.

۱۲۹۱ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ الْمُغِيرَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ كَذِبًا عَلَى لَيْسَ كَكَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ مَنْ كَذَبَ عَلَى مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ

1291- Muğira’dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

“Benim adıma yalan söylemek, başka bir kimsenin adına yalan söylemek gibi değildir. Her kim bilerek, kasten benim adıma yalan uydu-rursa ateşteki yerine hazırlansın”.

Muğira dedi ki: Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle derken işittim: “Herhangi bir ölünün ardından bağıra-çağıra ağlanırsa, bu bağıra-çağıra ağlama sebebiyle o ölü azâblandırılır.”

۱۲۹۲ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ شُعْبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ الْمَيِّتُ يُعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نَحَّ عَلَيْهِ تَابَعَهُ عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ وَقَالَ آدَمُ عَنْ شُعْبَةَ الْمَيِّتُ يُعَذَّبُ بِكُأَاءِ الْحَيِّ عَلَيْهِ

1292- Ömer ibnul-Hattâb'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ölü, kendisine bağıra-çağıra ağlanması sebebiyle kabrinde azâb olunur.”

Âdem, Şu'be'den -Allah ondan razı olsun- şöyle rivayet etti: “Ölü, yaşayan yani hayatta olan kimsenin, kendisine ağlaması sebebiyle azâb olunur.”

باب - ٣٤

34- Bâb

١٢٩٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُنْكَدِرِ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ جِئْتُ أَبِي يَوْمَ أُحُدٍ قَدْ مَثَلَ بِهِ حَتَّى وَضَعَ بَيْنَ يَدَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ سُجِّي بُوتًا فَذَهَبْتُ أُرِيدُ أَنْ أَكْشِفَ عَنْهُ فَتَهَانِي قَوْمِي ثُمَّ ذَهَبْتُ أَكْشِفُ عَنْهُ فَتَهَانِي قَوْمِي فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرُفِعَ فَسَمِعَ صَوْتَ صَانِحَةٍ فَقَالَ مَنْ هَذِهِ فَقَالُوا ابْنَةُ عَمْرٍو أَوْ اخْتُ عَمْرٍو قَالَ فَلِمَ تَبْكِي أَوْ لَا تَبْكِي فَمَا زَالَتِ الْمَلَائِكَةُ تُظِلُّهُ بِأَجْنِحَتِهَا حَتَّى رُفِعَ

1293- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Uhud savaşında babam öldürülüp, burnu veya kulağı veya da bedeninden bir parça kesilmiş bir hâlde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem önüne konuldu. Üzeri bir kumaşla örtülmüştü. Ben, babamın yanına gittim ve üstünden örtüsünü açmak istedim. Ancak kavmim beni bundan yasakladı. Sonra yüzündeki örtüyü açmak için tekrar yanına gittim. Yine kavmim beni bundan yasakladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emretti ve babamın yüzündeki örtü kaldırıldı. Bu arada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kadın çığlığı işitti ve: “Bu kadın kimdir?” diye sordu. Orada bulunanlar: Amr'ın kızı, veya Amr'ın kız kardeşidir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu

kadın niçin ağlıyor ki?” Yahut da: “Ağlasın veya ağlamasın, cenazesi kaldırılınca kadar melekler onu kanatlarıyla gölgelemekte devam ettiler.”

۳۵ - بَابَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ شَقَّ الْجُيُوبَ

35- Bâb: Yakaları Yırtan Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzere Değildir

۱۲۹۴ - حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا زَيْدُ الْيَامِي عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ الثَّيِّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ

1294- Abdullah ibnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölüler için feryat, dövünme esnasında yüzüne vuran, yakalarını baştan aşağı yırtan ve cahiliye ağlayışı ile bağırıp-çağırarak ağlayan kimse bizden değildir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1297, 1298, 3519)

۳۶ - بَابَ رِثَاءِ الثَّيِّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَعْدُ بْنُ خَوْلَةَ

36- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sa'd İbnu Havle'nin Ölümünden Dolayı Acı Duyup Üzülmesi Bâbı

۱۲۹۵ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمُودُنِي عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ مِنْ وَجَعٍ اشْتَدَّ بِي فَقُلْتُ إِنِّي قَدْ بَلَغَ بِي مِنَ الْوَجَعِ وَأَنَا ذُو مَالٍ وَلَا يَرِثُنِي إِلَّا ابْنَتُهُ أَفَأَتَصَدَّقُ بِثُلثِي مَالِي قَالَ لَا فَقُلْتُ بِالشَّطْرِ فَقَالَ لَا ثُمَّ قَالَ الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَبِيرٌ أَوْ كَثِيرٌ إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا أَجَرْتَ بِهَا حَتَّى مَا تَجْعَلَ فِي فِي امْرَأَتِكَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْلَفَ بَعْدَ أَصْحَابِي قَالَ إِنَّكَ لَنْ تُخْلَفَ

فَتَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا إِلَّا اِزْدَدْتَ بِهِ دَرَجَةً وَرِفْعَةً ثُمَّ لَعَلَّكَ أَنْ تُخْلَفَ حَتَّى يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ وَيُضَرَّ بِكَ آخَرُونَ اللَّهُمَّ اأْمُضِ لِأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ وَلَا تُرُدَّهُمْ عَلَى أَعْقَابِهِمْ لَكِنَّ الْبَائِسُ سَعْدُ بْنُ خُوَلَةَ يَرْتَبِي لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ

1295- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Veda Haccı yılında Mekke'de tutulduğum şiddetli bir hastalığımda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim ziyaretime gelmişti. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Hastalığımı iyice şiddetlendi. Ben ise rıhalı olan birisiyim. Benim bir tek kızımdan başka mirasımı bırakacağım kimsem yok. Malımın üçte ikisini sadaka olarak vereyim mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hayır, sadaka yapma" buyurdu. Yarısını sadaka yapayım mı? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine: "Hayır, sadaka olarak verme" dedi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üçte birini sadaka olarak ver. Üçte biri büyüktür veya çoktur. Senin mirasçıların zengin bırakman, muhtaç ve halka el açar hâlde fakir olarak ortada bırakmandan daha hayırlıdır. Sen Allah'ın rızasını isteyerek harcayacağın her bir nafakadan dolayı sevabını alırsın. Hatta yemek yerken eşinin ağzına vereceğin bir lokmadan bile". Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Beni arkadaşlarımdan sonra burada terk mi edeceksin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sen terk edilmeyeceksin. Şayet burada (Mekke'de) sâlih amel işlersen, elbette onunla derecen artar ve merteben yükselir. Sonra umuyorum ki, sen uzun zaman yaşayacaksın. Hatta senden bir takım kavimler faydalanacak, diğer bir toplulukta senden dolayı zarara uğrayacaklardır. Allah'ım! Sahabelerimin hicretlerini tamamla, onları toplukları üzerinde geri döndürme!" Lâkin üzüntülü olan Sa'd ibnu Havle'dir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun, Mekke'de iken ölmüş olmasından dolayı acı duyup üzölmüştür.

٣٧ - بَاب مَا يُنْهَى مِنَ الْحَلْقِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ

37- Başına Gelen Bir Musibetten Dolayı Saçı Ustura İle Kazıtmanın Yasaklanması Bâbı

١٢٩٦- وَقَالَ الْحَكَمُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جَابِرٍ أَنَّ الْقَاسِمَ بْنَ مُخَنِمَةَ حَدَّثَهُ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بُرْدَةَ بْنُ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ وَجِعَ أَبُو مُوسَى وَجَعًا شَدِيدًا فَفُشِيَ عَلَيْهِ وَرَأْسُهُ فِي حَجَرٍ امْرَأَةٍ مِنْ أَهْلِهِ فَلَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يَرُدَّ عَلَيْهَا شَيْئًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ أَنَا بَرِيءٌ مِمَّنْ بَرِئَ مِنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرِئَ مِنَ الصَّالِقَةِ وَالْحَالِقَةِ وَالشَّاقَةِ

1296- Ebû Burde ibnu Ebi Musa'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ebu Musa şiddetli bir hastalığa yakalanmış ve bu yüzden bayılmıştı. Bu sırada başı ailesinden bir kadının kucağında idi. Bunun üzerine kadın ağlamaya başladı. Ancak Ebu Musa, kadının bu ağlamasına engel olamadı. Bu baygınlık hali geçince Ebu Musa şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uzak olduğu kimselerden ben de uzağım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem musibet yani ölüm zamanında yüksek sesle bağırıp-çağırarak ağlayan, başını ustura ile tıraş eden ve elbisesini parçalayan kadınlardan uzak olmuştur. (Yani onlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sünneti ve yolu üzere değildirler.)

٣٨- بَابُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ

38- Bâb: Ölüler İçin Feryat, Dövünme Esnasında Yüzüne Vuran Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzre Değildir

١٢٩٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ

1297- Abdullah ibnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölüler için feryat, dövünme esnasında yüzüne vuran, yakalarını baştan aşağı yırtan ve cahiliye ağlayışı ile bağırıp-çağırarak ağlayan kim-

se bizden değildir.”

۳۹- بَاب مَا يُنْهَى مِنَ الْوَيْلِ وَدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ

39- Musibet (Yani Ölüm) Esnasında Cahiliye Ağlayışı ile Bağırıp-Çağırarak Ağlamanın Yasaklanması Bâbı

۱۲۹۸ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ وَشَقَّ الْجُيُوبَ وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ

1298- Abdullah ibnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölümler için feryat, dövünme esnasında yüzüne vuran, yakalannı baştan aşağı yırtan ve cahiliye ağlayışı ile bağırıp-çağırarak ağlayan kimse bizden değildir.”

۴۰- بَاب مَنْ جَلَسَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ يُعْرِفُ فِيهِ الْحُزْنَ

40- Musibet Esnasında Oturan ve Kendisinde Hüzün Hissedilen Kimse Bâbı

۱۲۹۹ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ قَالَ سَمِعْتُ يَحْيَى قَالَ أَخْبَرَنِي عُمَرَةُ قَالَتْ سَمِعْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَلَ ابْنِ حَارِثَةَ وَجَعْفَرِ وَابْنِ رَوَاحَةَ جَلَسَ يُعْرِفُ فِيهِ الْحُزْنَ وَأَنَا أَنْظُرُ مِنْ صَانِرِ الْأَبَابِ شَقَّ الْأَبَابِ فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ إِنَّ نِسَاءَ جَعْفَرٍ وَذَكَرَ بُكَاءَهُنَّ فَأَمَرَهُ أَنْ يَنْهَاهُنَّ فَلَهَبَ ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ لَمْ يُطْعَنهُ فَقَالَ الْهَهْنُ فَأَتَاهُ الثَّالِثَةَ قَالَ وَاللَّهِ لَقَدْ غَلَبْتَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَرَعَمْتَ آلَهُ قَالَ فَاحْتُ فِي أَفْوَاهِهِنَّ التُّرَابَ فَقُلْتُ أَرَعَمَ اللَّهُ أَلْفَكَ لَمْ تَفْعَلْ مَا أَمَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ تَتْرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْعَتَاءِ

1299- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Mûte'de öldürülen Zeyd ibnu Hârise, Cafer, Abdullah ibnu Revâha'nın -Allah onlardan razı olsun- ölüm haberi geldiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mes-cid'de oturdu. Yüzündeki acı ve hüznün fark ediliyordu. Ben kapı aralığından bakıyordum. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir adam geldi ve şöyle dedi:

Cafer'in hanımının ve akrabalarının ağlaştıklarını söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kimseye kadınları (yüksek sesle bağıra-çağıra) ağlamaktan yasaklamasını emretti. O adam gitti ve o kadınlara yüksek sesle bağıra-çağıra ağlamalarını yasakladı, ancak onlar bunu dinlemediler. Sonra ikinci defa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldi ve kadınların sözünü dinlemediklerini haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Kadınları bundan yasakla!" buyurdu. O adam yine gelip dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi kadınlar bize galebe çaldılar. (Yani sözümüzü dinlemiyorlar.) Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adama şöyle buyurdu: "Öyleyse git ve o kadınların ağızlarına toprak saç!"

Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben o adama dedim ki: Allah senin burnunu toprağın tozuna bulasın.¹⁵ Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sana verdiği emri yerine getirmedi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yordun ve sıkıntıya soktun. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1305, 4263)

١٣٠٠ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ حَدَّثَنَا عَاصِمُ الْأَخْوَلُ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَهْرًا حِينَ قُتِلَ الْقُرَاءُ فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَزَنَ حُزْنًا قَطُّ أَشَدَّ مِنْهُ

1300- Enes ibn Mâlik'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (yetmiş) hafızın öldürüldüğü

15 Bu kullanılan deyim küçük düşürücü ve hakaret içeriklidir. Âişe anamız bu söz, o adamın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi sürekli gidip gelerek sıkıntıya soktuğu düşüncesiyle söylemiştir.

zaman bir ay boyunca kunût yaptı (ve onları öldüren müşriklere beddua etti.) Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o anki gibi daha şiddetli bir üzüntüyle üzüldüğünü hiç görmemiştim.¹⁶

٤١ باب مَنْ لَمْ يُظْهِرْ حُزْنَهُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ

41- Musibet Anında Üzüntüsünü Belli Etmeyen Kimse Bâbı

وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ كَعْبٍ الْقُرْظِيُّ الْجَزَعُ الْقَوْلُ السَّيِّئُ وَالظَّنُّ السَّيِّئُ وَقَالَ يَعْقُوبُ عَلَيْهِ السَّلَامُ «إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ»

Muhammed ibnu Ka'b el-Garazi şöyle dedi: el-Ceze'u kelimesi kötü söz ve kötü zan manasına gelir.

Yakub aleyhisselâm –Allah'ın selâmı O'nun üzerine olsun- şöyle dedi: «Ben acımı ve hüznümü sadece Allah'a şikayet ederim.» (Yusuf: 86)

١٣٠١ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْحَكَمِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ اشْتَكَى ابْنُ أَبِي طَلْحَةَ قَالَ فَمَاتَ وَأَبُو طَلْحَةَ خَارِجٌ فَلَمَّا رَأَتْ امْرَأَتُهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ هَيَّأَتْ شَيْئًا وَتَحَنَّنَتْ فِي جَانِبِ الْبَيْتِ فَلَمَّا جَاءَ أَبُو طَلْحَةَ قَالَ كَيْفَ الْعِلَامُ قَالَتْ قَدْ هَدَأَتْ نَفْسُهُ وَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ قَدْ اسْتَرَاحَ وَظَنَّ أَبُو طَلْحَةَ أَنَّهَا صَادِقَةٌ قَالَتْ فَبَاتَ فَلَمَّا أَصْبَحَ اغْتَسَلَ فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ أَغْلَمَتْهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ فَصَلَّى مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ أَخْبَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا كَانَ مِنْهُمَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُبَارِكَ لَكُمْ فِي لَيْلَتِكُمَا قَالَ سُفْيَانُ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَرَأَيْتُ لَهُمَا تِسْعَةَ أَوْلَادٍ كُلُّهُمْ قَدْ قَرَأَ الْقُرْآنَ

16 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, musibetle karşılaştığında ağırbaşlı ve sakin kendisinde üzüntünün izleri görülecek ve karşılaştığı musibetin büyüklüğünü hissettirecek bir halde bulunmasıdır.

1301- Enes ibn Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ebû Talha'nın -Allah ondan razı olsun- oğlu hastalandı. Enes dedi ki: Bu çocuk, Ebû Talha evde yokken vefat etti. Hanımı Ümmü Süleym, -Allah ondan razı olsun- çocuğun öldüğünü görünce çocuğunu yıkadı, kefenledi ve evin bir tarafına koydu. Ebû Talha geldiğinde: Oğlumun hastalığı nasıl oldu? diye sordu. Ümmü Süleym: Çocuğun nefsi sakinleşti. İstirahat etmiş olmasını umarım, dedi. Ebû Talha, kadını doğru söylüyor sandı ve eşiyle beraber yattı. O gece eşi ile cinsi münasebette bulundu. Sabah olunca gusül abdesti aldı. Dışarı çıkmak istediğinde Ümmü Süleym, Ebû Talha'ya çocuğun öldüğünü haber verdi. Ebu Talha Mescid'e gidip, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldı. Sonra da bu hanımıyla kendi arasında geçenleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'ın sizlere, bu gecenizi ikiniz hakkında hakkında mübarek kılmasını, bereket vermesini dilerim" diye dua etti. (Hadisin geçtiği diğer yer: 5470)

Sufyân şöyle dedi: Ensâr'dan biri (İbâye ibnu Rifâ'a) dedi ki: Ben Ebû Talha ile Ümmü Süleym'in dokuz çocukları olduğunu ve hepsinin de Kur'ân okurduklarını gördüm.

٤٢ بَابُ الصَّبْرِ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى

42- "Sabır, musibetin ilk anında gösterilendir" Bâbı

وَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نِعَمَ الْعِدْلَانِ وَنِعَمَ الْعِلَاوَةِ ﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ﴾ وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ﴾

Ömer -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

İnsanların musibet anında "innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn" (Biz Allah'a aidiz ve elbette Ona döneceğiz) diyerek sabretmeleri ve bu sayede Rablerinden gelen mağfiret ve rahmetin onların üzerine olmasının ve hidayete ermiş olanların da onların olması ne güzel bir nimettir.¹⁷

¹⁷ Tabarani'nin Mu'cemul-Kebir adlı eserinde ibnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- şu hadisi nakleder. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

«Nitekim bunlar, kendilerine bir musibet geldiği zaman, “biz Allah’a aidiz ve elbette Ona döneceğiz” derler. Rablerinden gelen mağfiret ve rahmet, işte onların üzerindedir; hidâyete ermiş olanlar da, yine onlardır.» (el-Bakara: 156-157)

«Sabrederek ve namaz kılarak (Allah’tan) yardım dileyin; Ne var ki bu, huşu duyanların dışındakilere şüphesiz çok zordur.» (el-Bakara:45)

١٣٠٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ ثَابِتٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى

1302- Enes ibnu Mâlik’ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabır, musibetin ilk anında gösterilendir”

٤٣ - بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِبْرَاهِيمَ لَمَحْزُونُونَ

43- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: “Ey İbrahim! Bizler senin ayrılığın sebebiyle çok hüznüyoruz” Kavli Bâbı

وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَذَمُّعُ الْعَيْنِ وَيَحْزَنُ الْقَلْبُ

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden şöyle dedi: “Göz ağlar, kalp hüznlenir.”

“Musibet anında geçmiş ümmetlere verilmeyen şeyi ben ümmetime verdim: “innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci’ün” “biz Allah’a aidiz ve elbette Ona döneceğiz” derler. Rablerinden gelen mağfiret ve rahmet, işte onların üzerindedir; hidâyete ermiş olanlar da, yine onlardır.” Şayet bir mümin Allah’ın emrine teslim olur ve “innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci’ün” (biz Allah’a aidiz ve elbette Ona döneceğiz) derse ona hayırdan üç haslet yazılır: Allah’tan bağışlanma, rahmet ve hidayet yolları gerçekleşir.

۱۳۰۳ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانٍ حَدَّثَنَا قُرَيْشٌ هُوَ ابْنُ حَيَّانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَبِي سَيْفٍ الْقَيْنِ وَكَانَ ظَنَرًا لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِبْرَاهِيمَ فَقَبَّلَهُ وَشَمَّهُ ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ وَإِبْرَاهِيمُ يَجُودُ بِنَفْسِهِ فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَذَرِفَانِ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَأَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ يَا ابْنَ عَوْفٍ إِنَّهَا رَحْمَةٌ ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَيْنَ تَذْمَعُ وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ وَلَا تَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمَ لَمَحْزُونُونَ رَوَاهُ مُوسَى عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1303- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile demirci olan Ebu Seyf'in yanına girdik. -Ebû Seyf, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in oğlu İbrahim'in süt babası idi.- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, İbrahim'i aldı, onu öptü ve kokladı. Bundan sonra bir kere daha Ebû Seyf'in evine gittik. Bu defa İbrahim can çekişiyordu. (yani ölmek üzereydi) Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ağlamaya başladı. Bunun üzerine Abdurrahmân ibn Avf -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'e dedi ki: Sen de mi ey Allah'ın Rasûlü! Sen de mi ağlıyorsun?! Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey ibnu Avf! Bu bir rahmettir." Sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sözlerine devamla şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki göz ağlar, kalp hüznlenir. Biz ise, ancak Rabbimizin râzı olacağı söz söyleriz. Ey İbrahim! Bizler senin ayrılığınla hüzn-lüyüz" buyurdu.

۴۴ - بَابُ الْبُكَاءِ عِنْدَ الْمَرِيضِ

44- Hastanın Yanında Ağlamak Bâbı

١٣٠٤ - حَدَّثَنَا أَصْبَغُ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُمَرُو عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْخَارِثِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ اشْتَكَيْ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ شَكْوَى لَهُ فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُهُ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ فَوَجَدَهُ فِي غَاشِيَةِ أَهْلِهِ فَقَالَ قَدْ قَضَى قَالُوا لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَبَكَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا رَأَى الْقَوْمَ بُكَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَكَوْا فَقَالَ أَلَا تَسْمَعُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ وَلَا بِحُزَنِ الْقَلْبِ وَلَكِنْ يُعَذِّبُ بِهَذَا وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ أَوْ يَرْحُمُ وَإِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذِّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ وَكَانَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَضْرِبُ فِيهِ بِالْعَصَا وَيَرْمِي بِالْحِجَارَةِ وَيَخْتِي بِالْثَرَابِ

1304- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Sa'd ibnu Ubade, zayıflıktan dolayı zayıf düşmüştü. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Abdurrahman ibnu Avf, Sa'd ibnu Ebi Vakkas ve Abdullah ibnu Mesud -Allah onlardan razı olsun- ile beraber O'nu ziyarete gelmişti. Evine girdiğinde ailesinin O'nun etrafında toplandıklarını gördü ve yoksa Sa'd öldü mü? diye sordu. Oradakiler, hayır ey Allah'ın Rasûlü, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ağlamaya başladı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ağladığını görünce orada bulunanlar da ağlamaya başladılar. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İşitmez misiniz? Muhakkak ki Allah, ölünün üzerine ağlamak veya kalbin hüznüyle azab etmez. –Diline işaret ederek- Ancak bununla azab olunur veya merhamet olunur. Muhakkak ki ölü, ailesinin kendi üzerine (bağıra-çağıra) ağlamasıyla azab olunur.”

Ömer -Allah ondan razı olsun- (bu şekilde cahiliye ağlamasıyla bağıra-çağıra ağlayan kimseleri gördüğünde) onları asası ile döver, onlara küçük taşlar atar ve onlara toprak saçardı.

٤٥ - بَاب مَا يُنْهَى مِنَ التَّوْحِ وَالْبَكَاءِ وَالزُّجْرِ عَنْ ذَلِكَ

45- Yüksek Sesle Bağıra-Çağıra Ağlamanın Yasaklanması ve Bu Türden Fiillerin Engellenip Mâni Olunması Bâbı

١٣٠٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَوْشَبٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرَةُ قَالَتْ سَمِعْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَقُولُ لَمَّا جَاءَ قَتْلُ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ وَجَعْفَرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ جَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْرِفُ فِيهِ الْحُزْنَ وَأَنَا أَطْلُعُ مِنْ شَقِّ الْأَبَابِ فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ نِسَاءَ جَعْفَرٍ وَذَكَرَ بُكَاءَهُنَّ فَأَمَرَهُ أَنْ يَنْهَاهُنَّ فَذَهَبَ الرَّجُلُ ثُمَّ أَتَى فَقَالَ قَدْ نَهَيْتُهُنَّ وَذَكَرَ أَلَهُنَّ لَمْ يُطِيعْتَهُ فَأَمَرَهُ الثَّانِيَةَ أَنْ يَنْهَاهُنَّ فَذَهَبَ ثُمَّ أَتَى فَقَالَ وَاللَّهِ لَقَدْ غَلَبَنِي أَوْ غَلَبَتْنَا الشُّكُّ مِنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَوْشَبٍ فَرَعَمْتُ أَنْ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَاحْثُ فِي أَفْوَاهِهِنَّ التُّرَابَ فَقُلْتُ أَرْغَمَ اللَّهُ أُنْفَكَ فَوَاللَّهِ مَا أَلْتُ بِفَاعِلٍ وَمَا تَرَكْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْعَنَاءِ.

1305- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mûte'de öldürülen Zeyd ibnu Hârise, Cafer, Abdullah ibnu Revâha'nın -Allah onlardan razı olsun- ölüm haberi geldiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mes-cid'de oturdu. Yüzündeki acı ve hüznün fark ediliyordu. Ben kapı aralığından bakıyordum. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir adam geldi ve şöyle dedi:

Cafer'in hanımının ve akrabalarının ağlaştıklarını söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kimseye kadınları (yüksek sesle bağıra-çağıra) ağlamaktan yasaklamasını emretti. O adam gitti ve o kadınlara yüksek sesle bağıra-çağıra ağlamalarını yasakladı, ancak onlar bunu dinlemediler. Sonra ikinci defa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldi ve kadınların sözünü dinlemediklerini haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Kadınları bundan yasakla!" buyurdu. O adam yine gelip dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi kadınlar bize galebe çaldılar. (Yani sö-

zümüzü dinlemiyorlar.) Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adama şöyle buyurdu: “Öyleyse git ve o kadınların ağızlarına toprak saç!”

Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben o adama dedim ki: Alah senin burnunu toprağın tozuna bulasın. Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sana verdiği emri yerine getirmedi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yordun ve sıkıntıya soktun.

١٣٠٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَخَذَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ النَّبِيعَةِ أَنْ لَا تَنُوحَ فَمَا وَفَّتْ مَنَا امْرَأَةً غَيْرَ خَمْسٍ نِسْوَةٍ أُمِّ سُلَيْمٍ وَأُمِّ الْعَلَاءِ وَابْنَةِ أَبِي سَبْرَةَ امْرَأَةً مُعَاذٍ وَامْرَأَتَيْنِ أَوْ ابْنَةَ أَبِي سَبْرَةَ وَامْرَأَةً مُعَاذٍ وَامْرَأَةً أُخْرَى.

1306- Ümmü Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, biz kadınlardan İslâm üzerine beyat aldığı sırada ölüye yüksek sesle bağıra-çağıra ağlamayacağımıza dair de söz almıştı. Beş kadından başka bizden hiçbir kadın o ah-dine vefa etmedi. Ahdini yerine getiren beş kadın şunlardır: Ummu Suleym, Ummul-A'lâ, Muaz'ın hanımı olan Ebû Sebra'nın kızı ve iki kadındır. Veya Ebû Sebra'nın kızı, Muâz'ın hanımı ve başka bir kadın. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4892, 7215)

٤٦- بَابُ الْقِيَامِ لِلْجَنَازَةِ

46- Cenaze İçin Ayağa Kalkmak Bâbı

١٣٠٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا حَتَّى تُخَلِّفَكُمْ قَالَ سُفْيَانُ قَالَ الزُّهْرِيُّ أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَخْبَرَنَا عَامِرُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَادَ الْحَمِيدِيُّ حَتَّى تُخَلِّفَكُمْ أَوْ تُوضَعَ.

1307- Âmir ibnu Rabîa'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizler cenaze gördüğünüzde, cenaze geçinceye kadar ayağa kalkınız.”

Humeydi -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden “Cenaze geçinceye veya omuzlardan yere konuluncaya kadar” lafzını ziyade etmiştir.

٤٧- باب متى يقعد إذا قام للجنائزة

47- Bâb: Cenaze İçin Ayağa Kalktığında İnsan Ne Zaman Oturur?

١٣٠٨ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ جَنَازَةً فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا فَلْيَقُمْ حَتَّى يُخَلِّفَهَا أَوْ تُخَلِّفَهُ أَوْ تُوضَعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُخَلِّفَهُ

1308- Âmir ibnu Rabia'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz bir cenaze gördüğünde, cenazenin beraberinde yürümüyorsa, cenazeyi onu geçene kadar veya o cenazeyi geçene kadar veya da omuzlardan yere konulana kadar ayağa kalksın.”

١٣٠٩ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فَأَخَذَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِيَدِ مَرْوَانَ فَجَلَسَا قَبْلَ أَنْ تُوضَعَ فَجَاءَ أَبُو سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَأَخَذَ بِيَدِ مَرْوَانَ فَقَالَ قُمْ فَوَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمَ هَذَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَانَا عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ صَدَقَ.

1309- Said el-Magburi'den, O da babasından bildirdi. -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz bir cenazede idik. Ebu Hureyre, Mervân'ın -Allah onlardan razı olsun- elini tuttu ve cenaze yere konulmadan önce oturdular. Bunun üzerine Ebu Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- gelip Mervân'ın elinden tuttu ve şöyle dedi: Ayağa kalk! Vallahi şu adam (yani Ebu Hureyre)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri cenaze omuzlardan yere indirilmedikçe oturmaktan yasakladığını bilmektedir. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1310)

Bu söz üzerine Ebu Hureyre: Ebu Said doğru söyledi, dedi.

٤٨-بَابُ مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً فَلَا يَقْعُدُ حَتَّى تُوَضَعَ عَنْ مَنَاكِبِ الرَّجَالِ فَإِنْ قَعَدَ
أَمَرَ بِالْقِيَامِ

48- Cenazenin Ardından Giden Kimse, O Cenaze Erkeklerin Omuzlarından İndirilip Konuluncaya Kadar Oturmaz, Şayet Bundan Önce Oturursa Kalkmakla Emrolunur Bâbı

١٣١٠ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ يَعْنِي ابْنَ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا فَمَنْ تَبِعَهَا فَلَا يَقْعُدُ حَتَّى تُوَضَعَ.

1310- Ebû Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir cenaze gördüğünüz zaman hemen ayağa kalkın. Cenazenin ardından giden kimse ise, cenaze (omuzlardan yere) konuluncaya kadar oturmasın”

٤٩-بَابُ مَنْ قَامَ لَجَنَازَةِ يَهُودِيٍّ

49- Bir Yahudi Cenazesi İçin Ayağa Kalkan Kimse Bâbı

١٣١١ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مِقْسَمٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ مَرُّ بِنَا جَنَازَةً فَقَامَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُمْنَا بِهِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهَا جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا.

1311- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yanımızdan bir cenaze geçti ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o cenaze için ayağa kalktı, biz de onunla beraber ayağa kalktık ve dedik ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu bir Yahudi cenazesidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir cenaze gördüğünüzde ayağa kalkın."

١٣١٢ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي لَيْلَى قَالَ كَانَ سَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ وَقَيْسُ بْنُ سَعْدٍ قَاعِدَيْنِ بِالْقَادِسِيَّةِ فَمَرُّوا عَلَيْهِمَا بِجَنَازَةٍ فَقَامَا فَقِيلَ لَهُمَا إِنَّهَا مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ أَيُّ مِنْ أَهْلِ الذِّمَّةِ فَقَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّتْ بِهِ جَنَازَةٌ فَقَامَ فَقِيلَ لَهُ إِنَّهَا جَنَازَةٌ يَهُودِيٍّ فَقَالَ أَلَيْسَتْ نَفْسًا .

1312- Abdurrahman ibnu Ebî Leylâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Sehl ibnu Huneyf ile Kays ibnu Sa'd, -Allah onlardan razı olsun- Kadisiyye mevkiinde oturuyorlardı. O ikisinin yanından bir cenaze geçti ve o ikisi ayağa kalktı. O ikisine denildi ki: Bu cenaze, ehli zimmetten birine¹⁸ aittir. Bunun üzerine Sehl ile Kays -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanından bir Yahudi cenazesi geçmiş ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hemen ayağa kalkmıştı. Kendisine, bu bir Yahudi cenazesidir, denildiğinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu da bir can değil mi?"

١٣١٣- وَقَالَ أَبُو حَمْزَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَمْرٍو عَنْ ابْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ كُنْتُ مَعَ قَيْسٍ وَسَهْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَقَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ زَكَرِيَاءُ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ ابْنِ أَبِي لَيْلَى كَانَ أَبُو مَسْعُودٍ وَقَيْسٌ يَقُومَانِ لِلْجَنَازَةِ

1313- İbnu Ebi Leylâ şöyle dedi: Ben Kays ile Sehl'in -Allah onlardan razı olsun- beraberinde idim. O ikisi dedi ki: Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beraberinde idik.

18 Ehli zimmet, zimmiler, İslam ülkelerinde yaşayan, hür, koruma altındaki gayri Müslimlere verilen addır.

Zekeriya, Şabi'den, O da ibnu Ebi Leyla'dan bildirdi. O şöyle dedi: Ebu Mesud ve Kays cenaze için ayağa kalkarlardı.

۵۰- بَابُ حَمْلِ الرِّجَالِ الْجِنَازَةَ دُونَ النِّسَاءِ

50- Cenazeyi Kadınlar Değil Sadece Erkekler Taşır Bâbı

۱۳۱۴ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا وُضِعَتِ الْجِنَازَةُ وَاحْتَمَلَهَا الرِّجَالُ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ قَدْ مُونِي وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ يَا وَيْلَهَا أَيْنَ يَذْهَبُونَ بِهَا يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَهُ صَعِقَ.

1314- Ebu Said el-Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cenaze tabuta konulup erkekler omuzları üzerinde taşımaya başladıkları zaman, eğer o cenaze sâlih bir kimse ise: “Beni hemen kabrime ulaştırın” der. Eğer cenaze, sâlih bir kimse değilse: “Vay başıma gelenlere! Beni nereye götürüyorsunuz?” diye feryat eder. Cenazenin bu feryadını insandan başka her şey işitir. İnsan bu sesi işitseydi, muhakkak düşer bayılırdı.”

۵۱- بَابُ السُّرْعَةِ بِالْجِنَازَةِ

51- Cenazeyi Taşırken Acele Edilmesi Bâbı

وَقَالَ أَنَسٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنْتُمْ مُشِيعُونَ وَامْشِ بَيْنَ يَدَيْهَا وَخَلْفَهَا وَعَنْ يَمِينِهَا وَعَنْ شِمَالِهَا وَقَالَ غَيْرُهُ قَرِيبًا مِنْهَا

Enes -Allah ondan râzı olsun- şöyle dedi: “Cenazeyi kaldıranlar sizlersiniz. Onun için cenazenin önünde, arkasında, sağında solunda yürüyün”

Enes'ten başkası da: “Cenazeye yakın gidin” demiştir.

۱۳۱۵ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ حَفِظْنَاهُ مِنَ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَسْرِعُوا بِالْجَنَازَةِ فَإِنْ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدِّمُونَهَا وَإِنْ يَكُ سَوَى ذَلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ

1315- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cenazeyi kabre koymakta acele edin. Şayet taşınan ceset sâlih bir kimse ise, bu onun için hayırdır. Onu bir ân önce kabrindeki rahmet ve güzelliklere kavuşturursunuz. Şayet taşınan bu ceset sâlih bir kimse değilse, bu da bir şerdir ve onu omuzlarınızdan hızlıca indirmiş olursunuz.”

۵۲-بَابُ قَوْلِ الْمَيِّتِ وَهُوَ عَلَى الْجَنَازَةِ قَدُمُونِي

52- Ölünün Tabut Üzerinde İken “Beni Yerime Ulaştırınız!”
Kavli Bâbı

۱۳۱۶ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا وَضِعَتِ الْجَنَازَةُ فَاحْتَمَلَهَا الرَّجَالُ عَلَى أَعْتَاقِهِمْ فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ قَدُمُونِي وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ لِأَهْلِهَا يَا وَيْلَهَا أَيْنَ يَذْهَبُونَ بِهَا يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَ الْإِنْسَانُ لَصَعِقَ.

1316- Ebu Saîd el-Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cenaze tabuta konulup erkekler omuzları üzerinde taşımaya başladıkları zaman, eğer o cenaze salih bir kimse ise: “Beni hemen kabrime ulaştırın” der. Eğer cenaze, salih bir kimse değilse: “Vay başıma gelenlere! Beni nereye götürüyorsunuz?” diye feryat eder. Cenazenin bu feryadını insandan başka her şey işitir. Şayet insan bu sesi işitseydi, muhakkak düşer bayılırdı.”

٥٣-بَاب مَنْ صَفَّ صَفَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةٍ عَلَى الْجَنَازَةِ خَلْفَ الْإِمَامِ

53- İmamın Arkasında Cenaze Namazı İçin İki veya Üç Sıra Saf Olan Kimse Bâbı

١٣١٧ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ أَبِي عَوَّانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى عَلَى النَّجَاشِيِّ فَكُنْتُ فِي الصَّفِّ الثَّانِي أَوْ الثَّلَاثِ

1317- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necaşi'nin (gıyâbında) cenaze namazı kıldırdı. Ben ikinci veya üçüncü safta idim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1320, 1334, 3877, 3878, 3879)

٥٤-بَاب الصُّفُوفِ عَلَى الْجَنَازَةِ

54- Cenaze Namazında Cenazeye Karşı Sıra İle Dizilmiş Saflar Bâbı

١٣١٨ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ نَعَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَصْحَابِهِ النَّجَاشِيَّ ثُمَّ تَقَدَّمَ فَصَفُّوا خَلْفَهُ فَكَبَّرَ أَرْبَعًا

1318- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necaşi'nin ölüm haberini sahabelerine duyurdu. Sonra Necaşi'nin (gıyabında) cenaze namazı kıldırma için öne geçti. Sahabeleri de O'nun arkasında saf tuttular. Akabinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem dört tekbir aldı.

١٣١٩ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا الشَّيْبَانِيُّ عَنْ الشَّعْبِيِّ قَالَ

أَخْبَرَنِي مَنْ شَهِدَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى عَلَى قَبْرِ مَبُودٍ فَصَفَّهُمْ وَكَبَّرَ أَرْبَعًا قُلْتُ مَنْ حَدَّثَكَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

1319- Süleyman eş-Şeybânî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Bana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında hazır bulunmuş olan bir kimse haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kabre gelip, kabir üzerine sahabeleri saf tutturmuş ve dört tekbir alarak cenaze namazı kıldırılmıştır.

Süleyman Şeybânî dedi ki: Ben Şa'bî'ye dedim ki: Bu hadîsi sana kim haber verdi? Şa'bî: İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- diye cevâb verdi.

١٣٢٠ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُسُفَ أَنْ ابْنَ جُرَيْجٍ أَخْبَرَهُمْ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءُ اللَّهِ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ تُوْفِّي الْيَوْمَ رَجُلٌ صَالِحٌ مِنَ الْحَبَشِ فَهَلُمَّ فَصَلُّوا عَلَيْهِ قَالَ فَصَفَفْنَا فَصَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَنَحْنُ مَعَهُ صُفُوفٌ قَالَ أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ كُنْتُ فِي الصَّفِّ الثَّانِي.

1320- Cabir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bugün Habeş'te salih bir kimse vefat etti. Hadi gelin de onun cenaze namazını kılın.” Cabir dedi ki: Bizler cenaze namazı için saf tuttuk. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Necaşi'nin cenaze namazını kıldırırken bizler de O'nun arkasında saflar halindeydik.

Ebuz-Zubeyr, Câbir'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necaşi'ye cenaze namazı kıldırıldığı zaman ben ikinci safta idim.

٥٥-بَابُ صُفُوفِ الصَّبِيَّانِ مَعَ الرِّجَالِ فِي الْجَنَائِزِ

55- Cenaze Namazlarında Çocukların da Erkeklerle Birlikte Saf Tutmaları Bâbı

١٣٢١ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا الشَّيْبَانِيُّ عَنْ عَامِرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِقَبْرِ

قَدْ دُفِنَ لَيْلًا فَقَالَ مَتَى دُفِنَ هَذَا قَالُوا الْبَارِحَةَ قَالَ أَلَا أَذْثُمُونِي قَالُوا دَفَنَاهُ فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ فَكَرِهْنَا أَنْ نُرِيقَظَكَ فَقَامَ فَصَفَفْنَا خَلْفَهُ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَأَنَا فِيهِمْ فَصَلَّى عَلَيْهِ

1321- İbn Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin defnedilmiş bir kabre uğradı ve."Bu cenaze ne zaman gömüldü?" diye sordu. Onlar da: Dün gece, diye cevap verdiler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem "Bana niçin haber vermediniz?" dedi. Onlar dediler ki: Biz onu gecenin karanlığında gördük ve seni o vakitte uyandırmak istemedik. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaza durdu. Biz de arkasında saf tuttuk. İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben de bu safların içinde bulundum. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kabrin başında onun cenaze namazını kıldırdı.

٥٦-بَابُ سُنَّةِ الصَّلَاةِ عَلَى الْجَنَازَةِ

56- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in Cenaze Namazında Meşru Kıldığı Hükümler Bâbı

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى عَلَى الْجَنَازَةِ وَقَالَ صَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ وَقَالَ صَلُّوا عَلَى النَّجَاشِيِّ سَمَاءًا صَلَاةً لَيْسَ فِيهَا رُكُوعٌ وَلَا سُجُودٌ وَلَا يُتَكَلَّمُ فِيهَا وَفِيهَا تَكْبِيرٌ وَتَسْلِيمٌ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ لَا يُصَلِّي إِلَّا طَاهِرًا وَلَا يُصَلِّي عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَلَا غُرُوبِهَا وَيَرْفَعُ يَدَيْهِ وَقَالَ الْحَسَنُ أَذْرَكْتُ النَّاسَ وَأَحَقَّهُمْ بِالصَّلَاةِ عَلَى جَنَائِزِهِمْ مَنْ رَضَوْهُمْ لِفَرَائِضِهِمْ وَإِذَا أَخَذْتُ يَوْمَ الْعِيدِ أَوْ عِنْدَ الْجَنَازَةِ يَطْلُبُ الْمَاءَ وَلَا يَتَيَمَّمُ وَإِذَا انْتَهَى إِلَى الْجَنَازَةِ وَهُمْ يُصَلُّونَ يَدْخُلُ مَعَهُمْ بِتَكْبِيرَةٍ وَقَالَ ابْنُ الْمُسَيَّبِ يُكَبَّرُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالسَّفَرِ وَالْحَضَرِ أَرْبَعًا وَقَالَ أَنَسُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ التَّكْبِيرَةُ الْوَاحِدَةُ اسْتِفْتَاحُ الصَّلَاةِ وَقَالَ {وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا} وَفِيهِ صُفُوفٌ وَإِمَامٌ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim cenaze namazı kılsa...”

Yine şöyle buyurdu: “Arkadaşınızın cenaze namazını kılın. Yine şöyle buyurdu: “Necâşî’nin cenaze namazını kılın. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, içinde rükû ve secde olmayan, konuşulmayan, içinde tekbir ve selâm verme bulunan ibadete namaz adını vermiştir.

İbnu Ömer, cenaze namazını abdestli olarak kıları. Cenaze namazını tam güneş doğarken ve batışı esnasında namaz kılmaz ve her tekbir alıştırta ellerini kaldırır.

Hasan el-Basri şöyle dedi: Zamanlarına yetiştiğim sahabe ve tabiden olan insanlar, cenazeleri üzerine kılınacak namazda imamete en ziyade layık gördükleri kimseler, farz namazlarında imamlığına razı oldukları kimselerdi.

Bayram namazında veya cenaze namazı kılınacağı esnada abdesti bozulan kimse, su arar ve teyemmüm etmez. Bir kimse cenaze namazına cemâat namaz kılariken ulaşırsa, tekbir alarak cemaate katılarak namaza girer.

Said ibnul-Museyyeb şöyle dedi: Bir kimse cenaze namazında gece, gündüz, yolculukta ve mukimken dört tekbir alır.

Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Birinci tekbir namaza başlama tekbiridir.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «(Ey Peygamber!) Münafıklardan ölen bir kimsenin namazını sakın kılma.» (Tevbe: 84)

Cenaze namazında saf tutmak ve imamın olması vardır.

۱۳۲۲ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ الشَّعْبِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي مَنْ مَرَّ مَعَ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى قَبْرِ مَثْبُودٍ فَأَمَّا فَصَفَفْنَا خَلْفَهُ فَقُلْنَا يَا أَبَا عَمْرٍو مَنْ حَدَّثَكَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

1322- Şa'bî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Bana, Peygamberiniz sallallâhu aleyhi ve sellem ile beraber yolu bir kabre uğrayan kimse haber verdi. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize imam oldu, biz de O'nun arkasında saf tuttuk. Süleyman Şey-

bânî dedi ki: Biz Şa'bi'ye: Ey Ebu Amr! Bunu sana kim bildirdi? dedik. Şa'bi: İbnu Abbâs, -Allah ondan ve babasından razı olsun- diye cevâb verdi.

۵۷- بَابُ فَضْلِ الْبَاعِ الْجَنَائِزِ

57- Cenazeye İştirak Etmenin Fazileti Bâbı

وَقَالَ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِذَا صَلَّيْتَ فَقَدْ قَضَيْتَ الَّذِي عَلَيْكَ وَقَالَ
حُمَيْدُ بْنُ هِلَالٍ مَا عَلِمْنَا عَلَى الْجَنَازَةِ إِذْنَا وَلَكِنْ مَنْ صَلَّى ثُمَّ رَجَعَ فَلَهُ قِرَاطٌ

Zeyd ibnu Sabit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Cenaze namazını kıldığında, üzerindeki borcunu ödemiş olursun.

Humeyd ibnu Hilâl şöyle dedi: Biz cenaze namazına katılmak için izin almamız gerektiğini bilmiyoruz. Ancak her kim cenaze namazını kılar ve (cenazeye defnetmeden geri dönerse) ona bir kîrât (yani Uhud dağı kadar) sevâb vardır.

۱۳۲۳ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَارِثٍ قَالَ سَمِعْتُ نَافِعًا يَقُولُ
حَدَّثَ ابْنُ عُمَرَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ يَقُولُ مَنْ تَبِعَ جَنَازَةَ فَلَهُ قِرَاطٌ فَقَالَ
أَكْثَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَلَيْنَا.

1323- Nâfi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle diyordu:

İbnu Ömer'e, Ebu Hureyre'nin -Allah onlardan razı olsun- cenazeye iştirak eden (yani cenaze namazını kılan) kimse için bir kîrât sevâb vardır, diyor, diye haber verildi. İbnu Ömer: Ebu Hureyre bizden daha çok hadis rivayet etmiştir. (yani bilmektedir)

۱۳۲۴ - فَصَدَّقْتُ يَغْنِي عَائِشَةُ أَبَا هُرَيْرَةَ وَقَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهُ فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لَقَدْ فَرَطْنَا فِي قَرَارِيطٍ كَثِيرَةٍ
فَرَطْتُ ضِيعَتُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ.

1324- Aişe -Allah ondan razı olsun- Ebu Hureyre'nin bu sözünü tasdik ederek, ben bunu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden işittim, demiştir.

Bunun üzerine Abdullah ibnu Ömer şöyle dedi: Muhakkak ki bizler pek çok kîrâtlardaki (her biri Uhud dağı kadar olan) sevapları kaçırdık.

Buhârî dedi ki: فَرُطْتُ "Farrattu" "Allah'ın emrinden ihmal ettik" demektir.

٥٨- بَابُ مَنْ انْتَظَرَ حَتَّى تُدْفَنَ

58- Cenaze Defnedilinceye Kadar Bekleyen Kimse Bâbı

١٣٢٥- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى ابْنِ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَأَلَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ شَيْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا يُونُسُ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ وَحَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجُ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ شَهِدَ الْجَنَازَةَ حَتَّى يُصَلِّيَ فَلَهُ قِيرَاطٌ وَمَنْ شَهِدَ حَتَّى يُدْفَنَ كَانَ لَهُ قِيرَاطَانِ قِيلَ وَمَا الْقِيرَاطَانِ قَالَ مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ.

1325- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cenazede, cenaze namazı kılınıncaya kadar hazır bulunan kimseye bir kîrât sevab vardır. Cenaze defnedilinceye kadar hazır bulunan kimse için ise iki kîrât sevab vardır.” İki kîrât nedir? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “İki büyük dağ gibidir” buyurdu.

٥٩- بَابُ صَلَاةِ الصَّبْيَانِ مَعَ النَّاسِ عَلَى الْجَنَائِزِ

59- Çocukların, İnsanlarla Beraber Cenaze Namazı Kılmaları Bâbı

١٣٢٦ - حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا زَائِدَةُ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ الشَّيْبَانِيُّ عَنْ غَامِرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْرًا فَقَالُوا هَذَا ذُنُ أَوْ ذُنْتُ الْبَارِحَةَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَصَفْنَا خَلْفَهُ ثُمَّ صَلَّى عَلَيْهَا.

1326- İbnu Abbas'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kabre geldi. Orada bulunanlar: Bu cenaze dün gece defnedildi, dediler. İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Biz Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem arkasında saf tuttuk, sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem o kabrin başında cenaze namazı kıldırdı.

٦٠ -بَابُ الصَّلَاةِ عَلَى الْجَنَائِزِ بِالْمُصَلَّى وَالْمَسْجِدِ

60- Cénaze Namazlarının Bunun İçin Musallada ve Mescidde Kılınması Bâbı

١٣٢٧ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ وَأَبِي سَلَمَةَ أَنَّهُمَا حَدَّثَاهُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ نَعَى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّجَاشِيَّ صَاحِبَ الْحَبَشَةِ يَوْمَ الَّذِي مَاتَ فِيهِ فَقَالَ اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ

1327- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize Habeşlerin kralı olan Necaşi'nin öldüğü gün ölüm haberini bildirdi ve şöyle buyurdu: "Kardeşiniz için Allah'tan bağışlanma dileyin."

١٣٢٨ - وَعَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَفَّ بِهِمْ بِالْمُصَلَّى فَكَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعًا.

1328- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem onları musallada saf yapıp dört kere tekbir aldı.

۱۳۲۹ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ الْيَهُودَ جَاءُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ مِنْهُمْ وَامْرَأَةٍ زَنِيَا فَأَمَرَ بِهِمَا فَرُجِمَا قَرِيبًا مِنْ مَوْضِعِ الْجَنَائِزِ عِنْدَ الْمَسْجِدِ

1329- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Yahudiler kendilerinden zina etmiş olan bir erkek ile bir kadını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem getirdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu iki zinâkârı taşlanarak öldürülmesini emretti. Bunun üzerine ikisi de mescidin yanında cenazelerin konulduğu yere (musallaya) yakın bir mekanda taşlanarak öldürüldüler. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3635, 4556, 7819, 6841, 7332, 7543)

۶۱ - بَابُ مَا يُكْرَهُ مِنْ اتِّخَاذِ الْمَسَاجِدِ عَلَى الْقُبُورِ

61- Kabirler Üzerinde Mescidler Edinmenin Mekruh Kılınması Bâbı

وَلَمَّا مَاتَ الْحَسَنُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ ضَرَبَتْ امْرَأَتُهُ الْقَبَّةَ عَلَى قَبْرِهِ سَنَةً ثُمَّ رَفَعَتْ فَسَمِعُوا صَائِحًا يَقُولُ أَلَا هَلْ وَجَدُوا مَا لَقَدُوا فَأَجَابَهُ الْآخَرُ بَلْ يَنْسُوا فَأَلْقَلُوا

Alî'nin torunu olan Hasen (el-Hasen ibnu'l-Hasen ibnu Ali) vefat ettiğinde eşi, kocasının kabri üzerine bir sene kadar bir çadır kurmuştu. Sonra bu çadır kaldırıldı. Bu arada bir ses işittiler. O ses şöyle diyordu: Onlar kaybettiklerini buldular mı? Diğeri ona cevap verdi: Bilakis, ümitsizliğe düştüler ve geri döndüler.

١٣٣٠ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ شَيْبَانَ عَنْ هَلَالٍ هُوَ الْوَزَّانُ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسْجِدًا قَالَتْ وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأَبْرَزُوا قَبْرَهُ غَيْرَ أَنِّي أَخْشَى أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا

1330- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiği hastalığı esnasında şöyle buyurdu: “Peygamberlerinin kabirlerini mescidler edinen Yahudi ve Hristiyanlara Allah lânet etsin.”

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: şayet böyle bir endişe olmasaydı sahabeler, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in kabrini açık bırakırlardı. Ancak ben O'nun kabrinin mescid edinilmesinden korkarım.

٦٢- بَابُ الصَّلَاةِ عَلَى التُّفَسَاءِ إِذَا مَاتَتْ فِي نَفْسِهَا

62- Loğusa İken Vefat Eden Loğusalı Kadının Cenaze Namazının Kılınması Bâbı

١٣٣١ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى امْرَأَةٍ مَاتَتْ فِي نَفْسِهَا فَقَامَ عَلَيْهَا وَسَطُهَا

1331- Semure ibnu Cundeb'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Lohusalı iken vefat eden bir kadının cenaze namazını kıldırırken Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in arkasında namaz kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, o kadının cenazesinin karşısında tam ortasına doğru ayakta durdu.

٦٣- بَابُ أَيْنَ يَقُومُ مِنَ الْمَرْأَةِ وَالرَّجُلِ

63- Bâb: İmam, Kadın ve Erkek Cenazesinin Neresine Doğru Durur?

۱۳۳۲ - حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ مَيْسَرَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ
ابْنِ بُرَيْدَةَ حَدَّثَنَا سَمُرَةُ بْنُ جُنْدَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى امْرَأَةٍ مَاتَتْ فِي نَفْسِهَا فَقَامَ عَلَيْهَا وَسَطَهَا

1332- Semure ibnu Cendeb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Lohusalı iken vefat eden bir kadının cenaze namazını kıldırırken Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem arkasında namaz kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, o kadının cenazesinin karşısında tam ortasına doğru ayakta durdu.

۶۴-بَابُ التَّكْبِيرِ عَلَى الْجَنَازَةِ أَرْبَعًا

64- Cenaze Namazında Dört Tekbir Alınması Bâbı

وَقَالَ حُمَيْدٌ صَلَّى بِنَا أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَكَبَّرَ ثَلَاثًا ثُمَّ سَلَّمَ فَقِيلَ لَهُ
فَاسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ ثُمَّ كَبَّرِ الرَّابِعَةَ ثُمَّ سَلَّمَ

Humeyd şöyle dedi: Enes -Allah ondan razı olsun- bize cenaze namazı kıldırıldı ve bu namazda üç defa tekbir aldı, sonra selâm verdi. Kendisine cenaze namazını kıldırırken üç tekbir aldığı söylendi. Bunun üzerine kibleye yöneldi, sonra dördüncü tekbiri aldı, sonra da selâm verdi.

۱۳۳۳ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ
سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ نَعَى النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ وَخَرَجَ بِهِمْ إِلَى الْمُصَلَّى فَصَفَّ بِهِمْ
وَكَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ

1333- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, vefat etmiş olduğu gün içinde Necâşî'nin ölüm haberini verdi. Ashabını musallaya çıkardı, onları sıralayıp saf yaptı ve Necâşî üzerine dört defa tekbîr aldı.

۱۳۳۴ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَنَانَ حَدَّثَنَا سَلِيمُ بْنُ حَيَّانَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مِينَاءَ عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى عَلَى أَصْحَمَةَ التَّجَاشِيْ فَكَبَّرَ أَرْبَعًا وَقَالَ يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ سَلِيمِ أَصْحَمَةَ وَقَابَعَةُ عَبْدُ الصَّمَدِ

1334- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ashame en-Necâşî üzerine dört defa tekbîr almıştır. Ve Yezîd ibn Hârûn ile Abdussamed, Selîm'den yaptıkları rivayette أَصْحَمَةَ "Ashame" demişlerdir.

۶۵-بَابُ قِرَاءَةِ فَاتِحَةِ الْكِتَابِ عَلَى الْجَنَازَةِ

65- Cenaze Namazında Fâtiha Sûresini Okumak Bâbı

وَقَالَ الْحَسَنُ يقرأُ عَلَى الطِّفْلِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرْطًا وَسَلَفًا وَأَجْرًا

Hasenu'l-Basrî -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Çocuk üzerine cenaze namazı kıldırarak olan kimse Fâtiha Suresi'ni okur, sonra da "Allahumme ec'al hu lenâ feratan ve selemen ve ecran" (Allahım, bu çocuğu cennette bizim için karşılayıcı, selef ve ecir yap) diye duâ eder.

۱۳۳۵ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ عَنْ طَلْحَةَ قَالَ صَلَّيْتُ خَلْفَ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ح حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبرَاهِيمَ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ صَلَّيْتُ خَلْفَ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَلَى جَنَازَةٍ فَقَرَأَ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ قَالَ لِيَعْلَمُوا أَنَّهَا سُنَّةٌ

1335- Talha ibnu Abdullah ibnu Avf'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: İbnu Abbâs'ın arkasında cenaze namazı kıldım. Namazda Fâtiha Suresi'ni okudu. İbnu Abbas şöyle dedi: Cenaze namazında Fâtiha Suresi'ni okumanın sünnet olduğunu bilsinler.

٦٦- بَابُ الصَّلَاةِ عَلَى الْقَبْرِ بَعْدَ مَا يُدْفَنُ

66- Ölü Defnedildikten Sonra Kabrinin Başında Cenaze Namazı Kılınması Bâbı

١٣٣٦ - حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ الشَّيْبَانِيُّ قَالَ سَمِعْتُ الشَّعْبِيَّ قَالَ أَخْبَرَنِي مَنْ مَرَّ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى قَبْرِ مَثْبُودٍ فَأَتَهُمْ وَصَلُّوا خَلْفَهُ قُلْتُ مَنْ حَدَّثَكَ هَذَا يَا أَبَا عَمْرٍو قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

1336- Şa'bi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bana, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle beraber, bir kabre uğrayan kimse haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara imam olmuş, onlar da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasında cenaze namazı kılmışlardı. Süleyman Şeybânî dedi ki: Ben Şa'bi'ye dedim ki: Ey Ebu Amr, bu hadîsi sana kim bildirdi? Şa'bi: İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- dedi.

١٣٣٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَسْوَدَ رَجُلًا أَوْ امْرَأَةً كَانَ يَكُونُ فِي الْمَسْجِدِ يَقُمُ الْمَسْجِدَ فَمَاتَ وَلَمْ يَعْلَمْ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَوْتِهِ فَلَذَكَرَهُ ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ مَا فَعَلَ ذَلِكَ الْإِنْسَانُ قَالُوا مَاتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَفَلَا أَذُنْتُمُونِي فَقَالُوا إِنَّهُ كَانَ كَذًّا وَكَذًّا قَصَّتُهُ قَالَ فَحَقَّرُوا شَأْنَهُ قَالَ فَذَلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ فَأَتَى قَبْرَهُ فَصَلَّى عَلَيْهِ.

1337- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Bir zencî -erkek veya kadın- mescidin temizliğini yapardı. O şahıs vefat etti. Fakat Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem onun ölümünden haberi olmamıştı. Bir gün Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem o şahsı hatırladı ve: "Bu insan ne yaptı?" diye sordu. Sahâbîler: O öldü ey Allah'ın Rasûlü, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bana vefatını haber vermeli değil miydiniz?" buyurdu. Sahâbîler: O şöyle şöyle oldu diye, onun kıssasını zikrettiler. Râvî dedi ki: Sahâbîler bu sözleriyle

o şehsin yaptığı işi küçümsediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem. “Bana onun kabrini gösterin.” buyurdu. Onun kabrine vardı ve cenade namazını kıldı.

٦٧-بَابُ الْمَيِّتِ يَسْمَعُ خَفَقَ النُّعَالِ

67- Bâb: Ölü, Dirilerin Ayakkabılarının Sesini İşitir

١٣٣٨ - حَدَّثَنَا عِيَّاشٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا سَعِيدٌ قَالَ وَقَالَ لِي خَلِيفَةُ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعَبْدُ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى وَذَهَبَ أَصْحَابُهُ حَتَّى إِذَا لَيْسَ مَعَهُ قَرَعٌ نَعَالِهِمْ أَتَاهُ مَلَكَانِ فَأَقْعَدَاهُ فَيَقُولَانِ لَهُ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ فَيَقَالُ انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ أَبْذَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا وَأَمَّا الْكَافِرُ أَوْ الْمُنَافِقُ فَيَقُولُ لَا أَذْرِي كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ فَيَقَالُ لَا دَرَيْتَ وَلَا تَلَيْتَ ثُمَّ يَضْرِبُ بِمِطْرَقَةٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً بَيْنَ أُذُنَيْهِ فَيَصِيحُ صَوْتًا يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ.

1338- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kul kabrine konulduğu ve ölünün eşi-dostu-akrabaları kabrinde onu bırakıp giderken, ölü, onlar yürürken ayakkabılarının sesini muhakak işitir. Ona iki melek gelir. Bunlar ölüyü oturturlar ve ona derler ki: Muhammed denilen kimse hakkında ne dersin? O şöyle der: Ben şahadet ederim ki O, Allah'ın kulu ve Rasûlü'dür. Bunun üzerine ona: Cehennemdeki yerine bak. Allah bunu senin için cennetle değiştirmiştir.” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “O kişi, cehennem ve cennetteki makamını birden görür” buyurmuştur.” Fakat kâfir veya münafık olan ölüye meleklerin aynı sorusuna şöyle cevap verir: Muhammed hakkında bir şey bilmiyorum. İnsanların O'nun hakkında söylediklerini ben de söylüyordum. Bu iki melek tarafından o kâfir veya münafığa: Bilmez ve söylemez olaydın! denilir. Sonra bu kâfir veya münafığın iki kulağı arasına demir-

den bir topuzla vurulur. Ondan sonra o kâfir veya münafık şiddetli bir fer-yat-figanla çılgılık atar ki, bu çılgılığı insan ve cinden başka, her şey işitir.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 1374)

٦٨- بَاب مَنْ أَحَبَّ الدَّفْنَ فِي الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ أَوْ نَحْوِهَا

68- Ardul-Mukaddese’de (Kudüs) ve Benzeri Yerlerde
(Mekke ve Medine’de) Defnedilmeyi Arzu Eden Kimse Bâbı

١٣٣٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ابْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أُرْسِلَ مَلَكُ الْمَوْتِ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَلَمَّا جَاءَهُ صَكَّهُ فَرَجَعَ إِلَى رَبِّهِ فَقَالَ أُرْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدٍ لَا يُرِيدُ الْمَوْتَ فَرَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ عَيْتَهُ وَقَالَ ارْجِعْ فَقُلْ لَهُ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى مَنْ تَوَزَّرَ فَلَهُ بِكُلِّ مَا غَطَّتْ بِهِ يَدُهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ سَنَةٌ قَالَ أَيُّ رَبِّ تُمْ مَاذَا قَالَ تُمْ الْمَوْتُ قَالَ فَالآنَ فَسَأَلَ اللَّهُ أَنْ يُدْنِيَهُ مِنَ الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ رَمِيَةً بِحَجَرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَوْ كُنْتُ تُمْ لَأَرَيْتُكُمْ قَبْرَهُ إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ عِنْدَ الْكُتَيْبِ الْأَخْمَرِ.

1339- Ebû Hureyre’den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Ölüm meleği Mûsâ aleyhisselâma (Allah’ın selamı O’nun üzerine olsun) gönderildi. Melek Musa aleyhisselâma gelince, Mûsâ, aleyhisselâma meleğe vurdu ve onun gözünü çıkardı. Melek Rabbine dönüp dedi ki: Sen beni ölmek istemeyen bir kula gönderdin. Allah, meleğe gözünü geri iade etti ve şöyle dedi: Musa’ya geri dön ve O’na: Elini bir öküzün sırtına koymasını ve elinin dokunduğu her bir kula karşılık bir yıl ömür verileceğini söyle, dedi. Mûsâ aleyhisselâm dedi ki: Ey Rabbim! Sonra ne olacak? Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Sonra öleceksin. Mûsâ aleyhisselâm: Öyleyse şimdi öleyim, dedi. Allah’tan, kendisiyle Ardul-Mukaddes arasında bir taş atımı mesafeye kadar yaklaştırmasını istedi.

Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlû salallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şayet ben orada olsaydım, onun yol kenarında ve kızıl bir kum tepesinin yanında bulunan kabrini muhakkak sizlere gösterirdim.”¹⁹ (Hadisin geçtiği diğer yer: 3407) (Dipnot arka sayfada→)

٦٩- بَاب الدَّفْنِ بِاللَّيْلِ وَدَفْنِ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَيْلًا

69- Cenazeyi Geceleyin Defnetmek Bâbı

Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- geceleyin defnedildi.

١٣٤٠ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى رَجُلٍ بَعْدَ مَا دُفِنَ بَلِيلَةً قَامَ هُوَ وَأَصْحَابُهُ وَكَانَ سَأَلَ عَنْهُ فَقَالَ مَنْ هَذَا فَقَالُوا فَلَانٌ دُفِنَ الْبَارِحَةَ فَصَلُّوا عَلَيْهِ.

1340- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin defnedilen bir kimsenin mezarı başında cenaze namazı kıldı. O ve sahabeleri ayakta durdular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: “Bu kimdir?” diye sordu. Oradakiler: Dün gecesinde defnedilmiş falanca kimsedir, diye cevap verdiler. Sonra onun cenaze namazını kıldılar.

٧٠- بَابُ بِنَاءِ الْمَسْجِدِ عَلَى الْقَبْرِ

70- Kabir Üzerine Mescid İnşa Edilmesi Bâbı

١٣٤١ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَمَّا اشْتَكَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرْتُ بَعْضُ نِسَائِهِ كَنِيْسَةً رَأَيْتَهَا بِأَرْضِ الْحَبْشَةِ يُقَالُ لَهَا مَارِيَةُ وَكَانَتْ أُمُّ سَلَمَةَ وَأُمُّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَتَتَا أَرْضَ الْحَبْشَةِ فَذَكَرَتَا مِنْ حُسْنِهَا وَتَصَاوِيرِ فِيهَا فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ أُولَئِكَ إِذَا مَاتَ مِنْهُمْ الرَّجُلُ الصَّالِحُ بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا ثُمَّ صَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّورَةَ أُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ.

19 Bu konuda Ümmülkura yayın evinden bir eser çıkmıştır. bu eser bu konuyu detaylı ile açıklamış bu yuzden ben de burada açıklama yapıp sözül uzatmak istemiyorum.

1341- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalığında hanımlarından bazıları, Habeşistan topraklarında gördükleri ve Mâriye denilen bir kiliseden bahsettiler. Ummu Seleme ve Ummu Habibe -Allah onlardan razı olsun- Habeşistan'a gitmişlerdi ve orada gördükleri kilisenin güzelliğinden ve içindeki resimlerden bahsettiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem başını yukarı kaldırıp şöyle buyurdu: "Onlar içlerinden salih iyi bir kimse vefat ettiği zaman, onun kabri üzerine bir mescid inşa ederler, sonra da onu bu resimlerle süslerler. İşte onlar Allah katında yaratılmışların en şerlileridirler."

٧١-بَاب مَنْ يَدْخُلُ قَبْرَ الْمَرْأَةِ

71- Bâb: Kadının Kabrine Kim Girer?

١٣٤٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَنَانَ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا هَلَالُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَهِدْتُ ابْنَتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ عَلَى الْقَبْرِ فَرَأَيْتُ عَيْنَيْهِ تَدْمَعَانِ فَقَالَ هَلْ فِيكُمْ مِنْ أَحَدٍ لَمْ يُقَارِفِ اللَّيْلَةَ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ أَنَا قَالَ فَانْزِلْ فِي قَبْرِهَا فَتَزَلْ فِي قَبْرِهَا فَقَبْرُهَا قَالَ ابْنُ مُبَارَكٍ قَالَ فُلَيْحُ أَرَأَاهُ يَغْنِي الذُّلْبُ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ **﴿لِيَقْتَرِفُوا﴾** أَي لِيَكْتَسِبُوا

1342- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızının cenazesine katıldık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kabrin başına oturmuş bir hâldeydi. Gözlerinden yaşlar aktığını yani ağladığını gördüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İçinizde bu gece günah işlememiş (veya hanımıyla cima etmemiş) bir kimse var mı?" diye sordu. Ebû Talha: Ben varım, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kızımın kabrinin içine in" buyurdu. Bunun üzerine Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızının kabrine indi ve onu kabre yerleştirdi.

۷۲-بَابُ الصَّلَاةِ عَلَى الشَّهِيدِ

72- Şehide Cenaze Namazı Kılmanın Hükümü Bâbı

۱۳۴۳ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أَحَدٍ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ ثُمَّ يَقُولُ أَيُّهُمَا أَكْثَرُ أَخَذًا لِلْقُرْآنِ فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى أَحَدِهِمَا قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ وَقَالَ أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هَؤُلَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَمَرَ بِدَفْنِهِمْ فِي دِمَائِهِمْ وَلَمْ يُغَسِّلُوا وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ

1343- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud Savaşında şehit edilenlerden ikişer kişiyi bir parça kumaş içinde topluyordu. Sonra da: “Bunların hangisinin Kur’ân ezberi daha çoktur?” diye soruyordu. Bu iki şehitten birine işaret edildiğinde, onu kabrine önce koyuyordu. Şöyle buyurdu: “Ben bunlar üzerine kıyamet günü şahidlik edeceğim” Onları, kanları içinde defnedilmelerini emretti. Onlar ne yıkandılar ne de onların cenaze namazları kılındı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1345, 1346, 1347, 1348, 1353, 4079)

۱۳۴۴ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عَقْبَةَ بْنِ غَامِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمًا فَصَلَّى عَلَى أَهْلِ أَحَدٍ صَلَاتَهُ عَلَى الْمَيِّتِ ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ إِنِّي فَرَطُ لَكُمْ وَأَنَا شَهِيدٌ عَلَيْكُمْ وَإِنِّي وَاللَّهِ لَأَنْظُرُ إِلَى حَوْضِي الْآنَ وَإِنِّي أُعْطِيتُ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِ الْأَرْضِ أَوْ مَفَاتِيحَ الْأَرْضِ وَإِنِّي وَاللَّهِ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا بَعْدِي وَلَكِنْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنَافَسُوا فِيهَا.

1344- Ukbe ibnu Âmir'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Bir gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çıkıp Uhud şehitlerine cenaze namazı gibi namaz kıldı. Sonra minbere çıkıp şöyle buyurdu: “Ben sizin için havzıma ilk erişeniniz olacağım. Sizin şahidiniz ben

olacağım. Vallahi ben şu anda cennetteki havzımı görmekteyim. Bana yeryüzünün hazinelerinin anahtarları veya yeryüzünün anahtarları verildi. Vallahi ben, sizlerin benden sonra şirk koşmanızdan korkmam. Ancak, dünya malı hususunda birbirinizle yarışmanızdan korkarım.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3596, 4085, 6590)

۷۳-بَابُ دَفْنِ الرَّجُلَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ فِي قَبْرِ وَاحِدٍ

73- Bir Kabir İçine İki ve Üç Kişinin Defnedilmesi Bâbı

۱۳۴۵ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ حَدَّثَنَا ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أَحَدٍ.

1345- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber vermiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud savaşında Şehid edilen sahabelerden iki kişiyi bir kabire defnediyordu.

۷۴-بَابُ مَنْ لَمْ يَرِ غَسَلَ الشَّهَدَاءِ

74- Şehidlerin Yıkanması Görüşünde Olmayan Kimse Bâbı

۱۳۴۶ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اذْفَنُوهُمْ فِي دِمَائِهِمْ يَغْنِي يَوْمَ أَحَدٍ وَلَمْ يُغْسَلْهُمْ

1346- Câbir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“(Uhud savaşında şehid edilenleri) kanlarıyla defnedin.” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları yıkatmadı.

۷۵- بَاب مَنْ يُقَدَّمُ فِي اللَّحْدِ؟

75- Bâb: (Şayet Ölü Birden Fazla İse) Kabrin İçine Kim Önce Konulur?

وَسُمِّيَ اللَّحْدُ لِأَنَّهُ فِي نَاحِيَةٍ وَكُلُّ جَانِبٍ مُلْحَدٌ ﴿مُلْتَحِدًا﴾ مَعْدِلًا وَتَوَّكَانَ
مُسْتَقِيمًا كَانَ ضَرْبًا

LAHD اللَّحْد (Lahid): Kabir kazıldıktan sonra, kabrin taban sathından kible cihetine kabir boyunca, içine ölü sığacak kadar genişlik ve derinlikte kazılan yer. Bir yerden sapan kişiye مُلْتَحِدًا “mülhid” denir. Şayet kabir düz olsaydı buna ضَرْبًا “darîh” denir.

١٣٤٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ حَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أَحَدٍ فِي تَوْبٍ وَاحِدٍ ثُمَّ يَقُولُ أَيُّهُمَا أَكْثَرُ أَخَذًا لِلْقُرْآنِ فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى أَحَدِهِمَا قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ وَقَالَ أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هَؤُلَاءِ وَأَمَرَ بِدَفْنِهِمْ بِدِمَائِهِمْ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ وَلَمْ يُغْسَلْهُمْ

1347- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud Savaşında şehit edilenlerden ikişer kişiyi bir parça kumaş içinde topluyordu. Sonra da: “Bunların hangisinin Kur’ân ezberi daha çoktur?” diye soruyordu. Bu iki şehidden birine işaret edildiğinde, onu kabrine önce koyuyordu. Şöyle buyurdu: “Ben bunlar üzerine kıyamet günü şahidlik edeceğim” Onları, kanları içinde defnedilmelerini emretti. Onlar ne yıkandılar ne de onların cenaze namazları kılındı.

۱۳۴۸- وَأَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِقَتْلَى أَحَدٍ أَيْ هَؤُلَاءِ أَكْثَرُ أَخْذًا لِلْقُرْآنِ فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى رَجُلٍ قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ قَبْلَ صَاحِبِهِ وَقَالَ جَابِرٌ فَكُفَّنَ أَبِي وَعُمِّي فِي نَمِرَةٍ وَاحِدَةٍ وَقَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ جَابِرًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

1348- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Uhud savaşında şehîd edilenler için: "Bunlardan hangisi Kurân'ı ezbere bilmektedir? diye sorardı. Kendisine bir adamın daha çok Kurân ezberi olduğu işaret edilince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o adamı kabre diğer Şehid edilen arkadaşından önce koyardı.

Câbir şöyle dedi: (Uhud savaşında şehid edilen) babam ve amcam bir tek parça kumaş içerisinde kefenlendi.

۷۶- بَابُ الْإِذْخِرِ وَالْحَشِيشِ فِي الْقَبْرِ

76- Kabir İçine Izhır ve Kuru Ot Konulması Bâbı

۱۳۴۹ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَوْشَبٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَرَّمَ اللَّهُ مَكَّةَ فَلَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي وَلَا لِأَحَدٍ بَعْدِي أَحَلَّتْ لِي سَاعَةٌ مِنْ نَهَارٍ لَا يُخْتَلَى خَلَاءَهَا وَلَا يُعْضَدُ شَجَرُهَا وَلَا يُنْفَرُ صَيْدُهَا وَلَا تُلْقَطُ لُقَطَتُهَا إِلَّا لِمُعْرِفٍ فَقَالَ الْعَبَّاسُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَّا الْإِذْخِرَ لِصَاعَتِنَا وَقُبُورِنَا فَقَالَ إِلَّا الْإِذْخِرَ وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِقُبُورِنَا وَيُوتِنَا وَقَالَ أَبَانُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ سَمِعَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ وَقَالَ مُجَاهِدٌ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لِقَيْنِهِمْ وَيُوتِيهِمْ

1349- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Azze ve Celle Mekke’yi haram kılmıştır. Mekke, benden önce hiçbir kimse için helâl kılınmadığı gibi, benden sonra da hiçbir kimse için helâl kılınmamıştır. Mekke bana gündüzün bir vaktinde helâl kılındı. Mekke’nin otu koparılmaz, ağacı kesilmez, av hayvanı avlanılmaz, yitiği kimse tarafından el uzatılıp alınamaz. Mekke’de kaybedilen şey ancak sahibini bulmak için alınabilir.”

Bunun üzerine Abbâs -Aliah ondan razı olsun- dedi ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Kuyumcular ve kabirlerimiz için ızhır otu bundan müstesna olsun. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Izhır otu bundan müstesnadır” buyurdu.

Ebû Hureyre’nin, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden rivayet ettiği hadiste: “Kabirlerimiz ve evlerimiz için ızhır otu müstesna olsun” dediğini söyledi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1587, 1833, 1834, 2090, 2433, 2783, 2825, 3077, 3189, 4313)

İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Onların demircileri ve evleri için.

۷۷- بَابُ هَلْ يُخْرَجُ الْمَيِّتُ مِنَ الْقَبْرِ وَاللَّحْدِ لَعَلَّه؟

77- Bâb: Ölü, Bir Sebebe Binaen Kabrinden Çıkarılır mı?

۱۳۵۰ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ عَمْرُو سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي بَعْدَ مَا أُدْخِلَ حُفْرَتَهُ فَأَمَرَ بِهِ فَأَخْرَجَ فَوَضَعَهُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَتَفَتَّ عَلَيْهِ مِنْ رِيقِهِ وَأَلْبَسَهُ قَمِيصَهُ فَاللَّهُ أَغْلَمُ وَكَانَ كَسَا عَبَّاسًا قَمِيصًا قَالَ سُفْيَانُ وَقَالَ أَبُو هَارُونَ يَحْيَى وَكَانَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَمِيصَانِ فَقَالَ لَهُ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلْبَسَ أَبِي قَمِيصَكَ الَّذِي يَلِي جِلْدَكَ قَالَ سُفْيَانُ فَيَرُونَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلْبَسَ عَبْدَ اللَّهِ قَمِيصَهُ مُكَافَأَةً لِمَا صَنَعَ.

1350- Câbir ibnu Abdullah’tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Abdullah ibnu Ubey ibnu

Selûl kabre konulduktan sonra onun kabrinin başına geldi. Onun kabrin-den dışarıya çıkarılmasını emretti ve O'nun cesedi kabirden dışarıya çıkarıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nun cansız bedenini dizlerinin üzerine koydu ve ona tükürüğünden üfledi. Sonra da O'na kendi gömleğini giydirdi. Böyle yapmasının hikmeti ilahiyesini ise en iyi Allah bilir. Abdullah ibnu Ubey, Abbas'a -Allah ondan razı olsun- daha önce bir gömlek giydirmişti.

Sufyân dedi ki: Ebû Harun şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selamin üzerinde iki gömlek vardı. Abdullah ibnu Ubey'in oğlu Abdullah, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Senin cildine dokunan gömleğini babama giydir.

Sufyân şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selamin kendi gömleğini Abdullah ibnu Ubey'e giydirmesini, O'nun daha önce (amcası) Abbas'a gömlek giydirmiş olmasının bir karşılığı olarak görmekteydiler.

١٣٥١ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ الْمُعَلَّمِ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا حَضَرَ أَحَدُ دَعَانِي أَبِي مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ مَا أَرَانِي إِلَّا مَقْتُولًا فِي أَوَّلِ مَنْ يُقْتَلُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنِّي لَا أَتْرُكُ بَعْدِي أَغْرَ عَلَيَّ مِنْكَ غَيْرَ نَفْسِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ عَلَيَّ دَيْنًا فَاقْضِ وَاسْتَوْصِ بِأَخَوَاتِكَ خَيْرًا فَأَصْبَحْنَا فَكَانَ أَوَّلَ قَتِيلٍ وَدُفِنَ مَعَهُ آخَرُ فِي قَبْرِ ثُمَّ لَمْ تَطِبْ نَفْسِي أَنْ أَتْرُكَهُ مَعَ الْآخِرِ فَاسْتَخَرَجْتُهُ بَعْدَ سِتَّةِ أَشْهُرٍ لِإِذَا هُوَ كَيَوْمٍ وَضَعْتُهُ هَتِيَّةً غَيْرَ أَذْنِهِ.

1351- Câbir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Uhud savaşının vakti geldiğinde babam beni geceleyin çağırdı ve şöyle dedi: "Ben zannediyorum ki Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selamin sahabelerinden ilk öldürülecekler içinde olacağım.²⁰ Ben, kendim-

20 Hakim, Mustedrek adlı eserinde, Vagidi'den bunun sebebinin şöyle zikreder: Câbir'in babası Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- rüyasında Bedir savaşında şehid edilen Mubeşşer ibnu Abdilmunzir'i görür. O, kendisine şöyle der: Sen bu günlerde bizim yanımıza geliyorsun. Bu rüyasını Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme anlattığında Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şehadet yani şehidlik diye tabir eder.

den sonrasına Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in şahsı müstesna bana senden daha kıymetli gelen bir kimseyi geride bırakmıyorum. Benim borcum var. O borcumu öde. Kız kardeşlerinin iyiliği için gayret göster. Sabah oldu. Babam ilk şehidlerden oldu. Uhud Savaşında şehit edilen başka bir sahabeyle beraber aynı kabre defnedildi. Sonra O'nu bir başkasıyla aynı kabirde terk etmeye gönlüm elvermedi. Defnetmemin üzerinden altı ay geçtikten sonra O'nu mezarından çıkardım. Kulağı dışında, O'nu kabrine koyduğum günkü gibi (bedeni hiç değişmemişti.) (Hadisin geçtiği diğer yer: 1352)

١٣٥٢ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْهُ قَالَ دُفِنَ مَعَ أَبِي رَجُلٍ فَلَمْ تَطِبْ نَفْسِي حَتَّى أَخْرَجْتُهُ فَبَعَلْتُهُ فِي قَبْرِ عَلِيٍّ حَدَّةً

1352- Câbir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Babamla beraber kabre bir adam daha defnedilmişti. Benim gönlüm buna razı olmadı ve babamı mezardan çıkardım ve onu tek başına bir kabir içine koydum.

٧٨-بَابُ اللَّحْدِ وَالشَّقْ فِي الْقَبْرِ

78- Kabir İçinde Bulunacak Lahit ve Yarık Bâbı

١٣٥٣ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أَحَدٍ ثُمَّ يَقُولُ أَتَيْتُمْ أَكْثَرَ أَخْذًا لِلْقُرْآنِ فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى أَحَدِهِمَا قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ فَقَالَ أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هَؤُلَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَمَرَ بِدَفْنِهِمْ بِدِمَائِهِمْ وَلَمْ يُغْسَلْهُمْ.

1353- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud Savaşında şehit edi-

lenlerden ikişer kişiyi bir parça kumaş içinde topluyordu. Sonra da: “Bunların hangisinin Kur’ân ezberi daha çoktur?” diye soruyordu. Bu iki şehidden birine işaret edildiğinde, onu kabrine önce koyuyordu. Şöyle buyurdu: “Ben bunlar üzerine kıyamet günü şahidlik edeceğim” Onları, kanları içinde defnedilmelerini emretti. Onların cenazelerini de yıkamadılar.

۷۹-بَابُ إِذَا أَسْلَمَ الصَّبِيُّ فَمَاتَ هَلْ يُصَلَّى عَلَيْهِ وَهَلْ يُغْرَضُ عَلَى الصَّبِيِّ الْإِسْلَامُ

79- Bâb: Bir Çocuk Müslüman Olduktan Sonra Ölürse
Onun Cenaze Namazı Kılınır mı? Çocuğa İslâm’a girmesi
teklif edilir mi?

وَقَالَ الْحَسَنُ وَشُرَيْحٌ وَإِبْرَاهِيمُ وَقَتَادَةُ إِذَا أَسْلَمَ أَحَدُهُمَا فَالْوَلَدُ مَعَ الْمُسْلِمِ
وَكَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَعَ أُمِّهِ مِنَ الْمُسْتَضْعَفِينَ وَلَمْ يَكُنْ مَعَ أَبِيهِ عَلَى
دِينِ قَوْمِهِ وَقَالَ الْإِسْلَامُ يَغْلُو وَلَا يُغْلَى

Hasen el-Basrî, Şurayh, İbrâhîm ve Katâde şöyle demişlerdir: Anne ve babadan biri Müslüman olduğu zaman çocuk anne ve babadan Müslüman olanla beraberdir. İbnu Abbâs, -Allah ondan razı olsun- (Mekke’de iken) Müslüman olan annesiyle beraber mustadaflarla (Mekke’de mazlum Müslümanlar) beraberdi. Kavminin dini üzere olan babasıyla birlikte değildi. İbnu Abbas şöyle demiştir: İslâm üstündür, ona üstün gelinmez.

۱۳۵۴ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ يُونُسَ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ

أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ عُمَرَ الطَّلَقَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَهْطٍ قَبْلَ ابْنِ صَيَّادٍ حَتَّى وَجَدُوهُ يَلْعَبُ مَعَ الصَّبَّيَّانِ عِنْدَ أُطَمٍ بَنَى مَغَالَةَ وَقَدْ قَارَبَ ابْنُ صَيَّادٍ الْحُلُمَ فَلَمْ يَشْعُرْ حَتَّى ضَرَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ لِابْنِ صَيَّادٍ تَشْهَدُ أَلَيْ رَسُولُ اللَّهِ فَتَنْظُرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الْأَمِّيِّينَ فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَشْهَدُ أَلَيْ رَسُولُ اللَّهِ فَرَفَضَهُ وَقَالَ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ فَقَالَ لَهُ مَاذَا تَرَى قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ يَأْتِينِي صَادِقٌ وَكَاذِبٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَطَ عَلَيْكَ

الْأَمْرُ ثُمَّ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي قَدْ خَبَأْتُ لَكَ خَبِيئًا فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ هُوَ الدُّخُ فَقَالَ اخْسَأْ فَلَنْ تَعْدُو قَدْرَكَ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَغْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَضْرِبْ عُنُقَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ يَكُنْهُ فَلَنْ تُسَلِّطَ عَلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنْهُ فَلَا خَيْرَ لَكَ فِي قَتْلِهِ.

1354- Abdullah ibnu Umer -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ömer, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle beraber bir toplulukla İbnu Sayyâd'ın bulunduğu tarafa gittiler. Onu Me-Gâleteoğullarının sarayı yanında çocuklarla oynarken buldular. İbnu Sayyâd o sırada ergenlik çağına yaklaşıyordu. İbnu Sayyâd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi tâ ki gelip onun eliyle ona dokununcaya kadar geldiğini hissetmedi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ibnu Sayyâd'a şöyle dedi: Benim Allah'ın Rasûlü olduğuma şehâdet eder misin? Bunun üzerine ibnu Sayyâd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle baktı ve: Senin Ümmîlerin Rasûlü olduğuna şehâdet ederim, dedi. İbnu Sayyâd Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: Peki sen benim Allah'ın Rasûlü olduğuma şehâdet eder misin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun suâline cevap vermeyi terk ederek şöyle buyurdu: "Ben Allah'a ve peygamberlerine iman ettim." Akabinde ona: "Ne görüyorsun?" diye sordu. İbnu Sayyâd dedi ki: Bana doğru haberler de, yalan haberler de gelir. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İş senin için karıştırılmış" buyurdu. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İbnu Sayyâd'a: "Senin için bir şey sakladım," dedi.

İbnu Sayyâd şöyle dedi: O "Duh"tur, diye cevap verdi. Bunun üzerine sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Defol git, haddini aşma!" Bu olay üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bana müsaade et de onun boynunu vurayım ey Allah'ın Rasûlü!

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ona bırak! Şayet o Deccal ise sen ona karşı üstün gelemezsin. Şayet o Deccal değil ise, senim onu öldürmende senin için hiçbir hayır yoktur.

١٣٥٥- وَقَالَ سَالِمٌ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ الطَّلَقُ بَعْدَ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَنِي كَعْبٍ إِلَى التَّخْلِ النَّبِيِّ فِيهَا ابْنُ صَيَّادٍ وَهُوَ يَخْتَلُ أَنْ يَسْمَعَ مِنْ ابْنِ صَيَّادٍ شَيْئًا قَبْلَ أَنْ يَرَاهُ ابْنُ صَيَّادٍ فَرَأَاهُ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُضْطَجِعٌ يَغْنِي فِي قَطِيفَةٍ لَهُ فِيهَا رَمْزَةٌ أَوْ رَمْزَةٌ فَرَأَتْ أُمُّ ابْنِ صَيَّادٍ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَتَّقِي بِجَذْوَعِ النَّخْلِ فَقَالَتْ لِابْنِ صَيَّادٍ يَا صَافٍ وَهُوَ اسْمُ ابْنِ صَيَّادٍ هَذَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَارَ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ تَرَكْتُهُ بَيْنَ وَقَالَ شُعَيْبٌ فِي حَدِيثِهِ فَرَقَصَهُ رَمْزَةً أَوْ رَمْزَةً وَقَالَ إِسْحَاقُ الْكَلْبِيُّ وَعَقِيلٌ رَمْزَةً وَقَالَ مَعْمَرٌ رَمْزَةً.

1355- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Bu olaydan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ubey ibnu Ka'b ile beraber İbnu Sayyâd'ın bulunduğu hurmalığa gitmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ibnu Sayyad kendisini görüp fark etmeden önce gizlice ibnu Sayyad'dan bir şeyler duymak istiyordu. Onu kadife örtüsü içinde yan yatmış bir durumda gördü. Ondan bazı sesler geliyordu. Bu esnada hurma ağacının arkasına gizlenmiş bulunan İbnu Sayyâd'ın annesi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördü ve oğluna: Ey Safî! (Bu ibnu Sayyad'ın ismidir) Muhammed burada, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2638, 3033, 3056, 6174)

İbnu Sayyâd ayağa kalktı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet annesi onu o hâlde bıraksaydı, onun hali ortaya çıkacaktı."

١٣٥٦ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ وَهُوَ ابْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ غُلَامٌ يَهُودِيٌّ يَخْدُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَرَضَ فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُهُ فَقَعَدَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَقَالَ لَهُ أَسْلِمَ فَنَظَرَ إِلَى أَبِيهِ وَهُوَ عِنْدَهُ فَقَالَ لَهُ أَطِغِ أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْلَمَ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْقَذَهُ مِنَ النَّارِ.

1356- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme bir Yahûdî çocuğu hizmet ederdi. O çocuk hastalandı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu hastayken ziyarete geldi. Çocuğun başının yanında oturdu ve çocuğa "Müslüman ol" diye telkinde bulundu. Çocuk yanındaki babasının yüzü-

ne baktı. Babası ona: Ebul-Kasım sallallâhu aleyhi ve selleme itaat et, (yani Müslüman olmayı kabul et) dedi. Bunun üzerine o çocuk Müslüman oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çocuğun yanından çıkarken: “Bu çocuğu cehennem ateşinden kurtaran Allah’a hamdolsun” diyor-du. (Hadisin geçtiği diğer yer: 5657)

١٣٥٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ قَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي يَزِيدَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ كُنْتُ أَنَا وَأُمِّي مِنَ الْمُسْتَضْعَفِينَ أَنَا مِنَ الْوُلْدَانِ وَأُمِّي مِنَ النِّسَاءِ.

1357- İbnu Abbas’tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben ve annem Mekke’deki mustadaf ²¹ (mazlum) müslümanlardan idim. Ben çocuklardan, annem ise kadınlardan mustadaf idi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4587, 4588, 4597)

١٣٥٨ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ يُصَلِّي عَلَى كُلِّ مَوْلُودٍ مُتَوَفَّى وَإِنْ كَانَ لَغِيَّةً مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ وَلِدَ عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ يَدْعِي أَبَوَاهُ الْإِسْلَامَ أَوْ أَبَوَهُ خَاصَّةً وَإِنْ كَانَتْ أُمُّهُ عَلَى غَيْرِ الْإِسْلَامِ إِذَا اسْتَهْلَ صَارِخًا صَلَّي عَلَيْهِ وَلَا يُصَلِّي عَلَى مَنْ لَا يَسْتَهْلُ مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ سَقَطَ فَإِنْ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ يُحَدِّثُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يَهُودَانِهِ أَوْ يُنَصْرَانِهِ أَوْ يُمَجْسَانِهِ كَمَا تُنْتَجِ الْبَهِيمَةُ بِبَهِيمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَذَاءٍ ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ﴿فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا﴾ الْآيَةُ

1358- İbnu Şihâb -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir:

Zinakâr bir kadının çocuğu da olsa, ölen her çocuğun cenaze namazı kılınır. Çünkü o çocuk İslâm fıtratı üzere doğurulmuştur. O çocuğun annesi ve babası Müslüman olduklarını söylüyorlar, veya özellikle babası Müslüman ve annesi Müslüman değilse ve çocukta doğum esnasında ağ-

21 Mekke’den Medine’ye hicret etme imkanı bulamayan zayıf ve çaresiz kimselere denir.

layarak dünyaya gelmişse o çocuğun cenaze namazı kılınır. Şayet çocuk ağlayarak dünyaya gelmezse, onun düşük bir cenin olduğu hükmüne varılarak o çocuğun cenaze namazı kılınmaz.²²

Ebû Hureyre, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğinden bahsediyordu:

“Her doğan çocuk fitrat üzere doğar. Sonra annesi ve babası onu ya Yahudileştirir, ya Hıristiyanlaştırır, veya da Mecusileştirir. Nitekim her hayvanın yavrusu, organları tam olarak doğar. Siz hiç o yavrunun burnunda, kulağında eksik bir şey görüyor musunuz?”

Sonra Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şu âyeti okudu: «(Ey Muhammed!) Dosdoğru olarak yüzünü dine, Allah'ın fitratına çevir ki, insanları o fitrat üzere yaratmıştır. Allah'ın yaratışında hiçbir değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmez.» (Rûm: 30)

١٣٥٩ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ وَيُنَصِّرَانِهِ أَوْ يَمَجِّسَانِهِ كَمَا تُنْتَجِجُ الْبَهِيمَةُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَذَاءٍ ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ﴿فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ﴾

1359- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her doğan çocuk fitrat üzere doğar. Sonra annesi ve babası onu ya Yahudileştirir, ya Hıristiyanlaştırır, veya da Mecusileştirir. Nitekim her hayvanın yavrusu, organları tam olarak doğar. Siz hiç o yavrunun burnunda, kulağında eksik bir şey görüyor musunuz?”

22 Düşük olarak doğmuş çocuğun cenaze namazının kılınmayacağı sözü zayıf bir sözdür. Doğrusu ise, çocuğun ana rahminde iken ruh üflendikten yani yüz yirmi günlük olduktan sonra meleğin gelip ona ruh üflemesinden sonra düşük olan bir bebeğin cenaze namazının kılınmasıdır. Ahmed, Ebu Davud, Tirmizi ve Nesâî'nin Muğîra ibnu Şube'den hasen bir isnadla rivayet ettikleri hadiste Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem “Düşüğün cenaze namazı kılınır” buyurmuştur.

Sonra Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şu âyeti okudu: «*Ey Muhammed!)* Dosdoğru olarak yüzünü dine, Allah'ın fıttratına çevir ki, insanları o fıttrat üzere yaratmıştır. Allah'ın yaratışında hiçbir değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmez.» (Rûm: 30)

۸۰- بَابُ إِذَا قَالَ الْمُشْرِكُ عِنْدَ الْمَوْتِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

80- Bab: Müşrik Bir Kimsenin Ölüm Anında
“Lâ ilâhe illâllah” Demesi

۱۳۶۰ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ صَالِحٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ لَمَّا حَضَرَتْ أَبَا طَالِبٍ الْوَفَاةُ جَاءَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ عِنْدَهُ أَبَا جَهْلَ بْنَ هِشَامٍ وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِي طَالِبٍ يَا عَمُّ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَلِمَةً أَشْهَدُ لَكَ بِهَا عِنْدَ اللَّهِ فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ يَا أَبَا طَالِبٍ أَتُرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْرِضُهَا عَلَيْهِ وَيَعُودَانِ بِتِلْكَ الْمَقَالَةِ حَتَّى قَالَ أَبُو طَالِبٍ آخِرَ مَا كَلَّمَهُمْ هُوَ عَلَى مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَأَبَى أَنْ يَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا وَاللَّهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أُنْزَلِ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ {مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ} الْآيَةُ

1360- Said ibnu Museyyeb, babasından haber verdi. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in amcası Ebû Tâlib'in ölümü yaklaştığında, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına geldi. Amcasının yanında Ebû Cehil ibnu Hişâm ile Abdullah ibnu Ebî Umeyye vardı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Tâlib'e dedi ki: “Ey Amca! Lâ ilâhe illâllah, de. Bu kelimeyle Allah katında sana şahidlik edeyim.”

Ebû Cehil ve Abdullah ibnu Ebî Umeyye: Ey Ebû Tâlib! Abdulmutalib'in dininden yüz mü çeviriyorsun?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun La ilâhe illallah demesini telkin etmeye devam etti. Bu arada o ikisi de aynı sözlerini tekrar edip durdular.

Ebû Tâlib son söz olarak: Ben Abdulmuttalib'in dini üzereyim, dedi ve Lâ ilahe illâllah demekten kaçındı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Vallahi bundan yasaklanmadığım müddetçe Allah'tan seni bağışlamasını dileyeceğim."

Buna binaen Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Kendilerinin cehennem ehlinde oldukları iyice belli olduktan sonra, yakın akraba da olsalar, müşrikler için (Allah'tan) af ve mağfi-ret dilemek ne Peygamber için, ne de mü'minler için yapılacak iş değildir.» (Tevbe: 113) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3884, 4675, 4772, 6681)

٨١ - بَابُ الْجَرِيدِ عَلَى الْقَبْرِ

81- Kabir Üzerine Hurma Dalı Koymak veya Dikmek Bâbı

وَأَوْصَى بُرَيْدَةُ الْأَسْلَمِيُّ أَنْ يُجْعَلَ فِي قَبْرِهِ جَرِيدَانِ وَرَأَى ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فُسْطَاطًا عَلَى قَبْرِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ فَقَالَ انْزِعْهُ يَا غُلَامُ فَإِنَّمَا يُظْلِلُهُ عَمَلُهُ وَقَالَ خَارِجَةُ بْنُ زَيْدٍ رَأَيْتَنِي وَتَحَنُّ شُبَّانٌ فِي زَمَنِ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَإِنْ أَشَدَّنَا وَثْبَةُ الَّذِي يَسْبُ قَبْرَ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ حَتَّى يُجَاوِزَهُ وَقَالَ عُثْمَانُ بْنُ حَكِيمٍ أَخَذَ يَبْدِي خَارِجَةَ فَأَجْلَسَنِي عَلَى قَبْرِ أَخْبَرَنِي عَنْ عَمِّهِ يَزِيدَ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ إِذَا كُرِهَ ذَلِكَ لِمَنْ أَحْدَثَ عَلَيْهِ وَقَالَ نَافِعٌ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَجْلِسُ عَلَى الْقُبُورِ

Büreyde el-Eslemî -Allah ondan razı olsun- kabrinin içine iki hurma dalı konulmasını vasiyet etmiştir.

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- Abdurrahmân'ın kabri üzerinde (kıldan yapılmış) bir çadır gördü ve şöyle dedi: Ey çocuk! Bu çadırı kaldır. Ölüyü kabrinde gölgeleyecek olan ancak onun kendi amelidir.

Hârice ibnu Zeyd şöyle dedi: Bizler Osman'ın -Allah ondan razı olsun- halifeliği zamanında genç iken, bizim en iyi sıçrayanımız, Osmân ib-

nu Maz'ûn'un kabrinin üzerinden zıplayarak geçirdi.

Osman ibnu Hakîm şöyle dedi: Hârice ibnu Zeyd, benim elimi tuttu, beni bir kabrin üzerine oturttu ve bana amcası Zeyd ibnu Sâbit'in şöyle dediğini haber verdi: Kabir üzerine oturmak ancak orada yakışmayacak söz ve fiil yapan kimseler için mekruh görülmüştür.

Nâfi şöyle dedi: İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- kabirler üzerine otururdu.

۱۳۶۱ - حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ مَرَّ بِقَبْرَيْنِ يُعَذَّبَانِ فَقَالَ إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتُرُ مِنَ الْبَوْلِ وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ ثُمَّ أَخَذَ جَرِيدَةً رَطْبَةً فَشَقَّهَا بِصَفَيْنِ ثُمَّ غَرَزَ فِي كُلِّ قَبْرٍ وَاحِدَةً فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ صَنَعْتَ هَذَا فَقَالَ لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَنْتَسَا

1361- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem azab olunan iki kabre uğradı ve şöyle buyurdu:

"Bu ikisi azab olunuyorlar. Bunlar işlemiş oldukları büyük bir günah sebebiyle azab olunmuyorlar. Bu ikisinden biri bevlinden sakınmazdı. Diğeri ise nemmamlık yapardı." (İnsanlar arasında laf taşırdı.)

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem taze bir hurma dalı aldı ve bunu ortadan ikiye böldü. Sonra her bir kabre bunlardan birini dikti.

Ey Allah'ın Rasûlü! Niçin böyle yaptın? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu dallar yaş kaldığı müddetçe, bu iki kabir sahibinin azabının hafiflemesini ümid ederim"

۸۲- بَابُ مَوْعِظَةِ الْمُحَدَّثِ عِنْدَ الْقَبْرِ وَقُعُودِ أَصْحَابِهِ حَوْلَهُ

82- Muhaddisin Kabir Yanında Nasihat Etmesi ve Bu Esnada Arkadaşlarının Onun Etrafında Oturmaları Bâbı

۱۳۶۲ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ قَالَ حَدَّثَنِي جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فِي بَقِيعِ الْغَرْقَدِ فَأَتَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَعَدَ وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ وَمَعَهُ مَخْصَرَةٌ فَتَكَسَّرَ فَجَعَلَ يَنْكُتُ بِمِخْصَرَتِهِ ثُمَّ قَالَ مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ مَا مِنْ نَفْسٍ مَنفُوسَةٍ إِلَّا كُتِبَ مَكَانُهَا مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَإِلَّا قَدْ كُتِبَ شَقِيَّةٌ أَوْ سَعِيدَةٌ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا تَنْكُلُ عَلَى كِتَابِنَا وَتَدْعُ الْعَمَلَ فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ وَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ قَالَ أَمَّا أَهْلُ السَّعَادَةِ فَيُيسَّرُونَ لِعَمَلِ السَّعَادَةِ وَأَمَّا أَهْلُ الشَّقَاوَةِ فَيُيسَّرُونَ لِعَمَلِ الشَّقَاوَةِ ثُمَّ قَرَأَ ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴾ الْآيَةَ

1362- Ali'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bakîl-Ğargad'da (Baki mezarlığı) bir cenazede idik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim yanımıza gelip oturdu. Biz de O'nun etrafına oturduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem elinde bir değnek vardı. Başını eğdi ve elindeki değnekle yere bir şeyler çizmeye başladı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden her birinizin ve her bir canlının cennet ve cehennemdeki mekanları yazılmıştır. Onun cennetlik mi cehennemlik mi olduğu yazılmıştır.”

Bunun üzerine sahâbelerden biri dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Yazımıza (kaderimize) güvenip amel işlemeyi terk edemez miyiz? Bizden her kim cennet ehlinin ise cennet ehlinin amelini işler. Her kim de cehennem ehlinin ise o da cehennem ehlinin amelini işler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet ehline, cennet ehlinin amelleri, cehennem ehline ise cehennem ehlinin ameli kolaylaştırılır.” Sonra da şu ayeti okudu: «*Kim malından verir ve sakınır, en güzeli de tasdik ederse, biz de ona en kolayı hazırlarız. Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görür ve en güzeli yalanlarsa, biz de ona en güç olanı kolaylaştırırız.*» (Leyl: 5-10)

۸۳- بَاب مَا جَاءَ فِي قَاتِلِ النَّفْسِ

83- Kendi Canına Kıyan (İntihar Eden) Kimse Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

۱۳۶۲ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حَلَفَ بِمِلَّةٍ غَيْرِ الْإِسْلَامِ كَاذِبًا مُتَعَمِّدًا فَهُوَ كَمَا قَالَ وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ عَذَّبَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ

1363- Sâbit ibnud-Dahhak'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her kim İslâm’dan başka bir din üzerine (yani eğer böyle değilse Yahudi olayım, Hıristiyan olayım, diyerek) yalan yere ve kasten yemin ederse, o kimse dediği gibidir. Her kim de kendini demirden bir âletle öldürürse, cehennem ateşinde o âletle azâb olunur” (Hadisin geçtiği diğer yerler; 4171, 4843, 6047, 6105, 6652)

۱۳۶۴ - وَقَالَ حِجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ بْنُ حَارِمٍ عَنْ الْحَسَنِ حَدَّثَنَا جُنْدَبٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ فَمَا نَسِينَا وَمَا نَخَافُ أَنْ يَكْذِبَ جُنْدَبٌ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ بَرَجُلٍ جِرَاحٌ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَقَالَ اللَّهُ بَدَرْنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ حَرَمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ.

1364- Cundeb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yaralı bir adam vardı ve bu adam yaralarının acısına dayanamayıp kendini öldürdü. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Kulum kendini öldürmekte beni geçti. Ben de ona cenneti haram kıldım.»” (Hadisin geçtiği diğer yer: 3463)

۱۳۶۵ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّكَّادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي يَخْتَنِقُ نَفْسَهُ يَخْتَنِقُهَا فِي النَّارِ وَالَّذِي يَطْعُنُهَا يَطْعُنُهَا فِي النَّارِ.

1365- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendini boğarak öldüren kimse, ateşin içinde de kendini boğar (durumda azab görür). Kendini bıçak ve benzeri bir aletle öldürmek suretiyle intihar eden bir kimse de, ateşte bu şekilde kendini bıçak ve benzeri bir aletle öldürmek suretiyle (azab olunur). (Hadisin geçtiği diğer yer: 5778)

٨٤- بَاب مَا يُكْرَهُ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ وَالِاسْتِغْفَارِ لِلْمُشْرِكِينَ

84-Münafıkların Cenaze Namazını Kılmanın ve Müşrikler İçin Allah'tan Bağışlama Dilemenin Mekruh Kılınması Bâbı

رَوَاهُ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- bu hadisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet etti.

١٣٦٦ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ

عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَنَّهُ قَالَ لَمَّا مَاتَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِيٍّ ابْنُ سُلُوكٍ دُعِيَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُصَلِّيَ عَلَيْهِ فَلَمَّا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَثَبْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَصَلِّيَ عَلَى ابْنِ أَبِيٍّ وَقَدْ قَالَ يَوْمَ كَذَا وَكَذَا كَذَا وَكَذَا أَعَدُّ عَلَيْهِ قَوْلَهُ فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ أَخْرَجْنِي يَا عُمَرُ فَلَمَّا أَكْثَرْتُ عَلَيْهِ قَالَ إِنِّي خَيْرْتُ فَاخْتَرْتُ لَوْ أَعْلَمُ أَنِّي إِنْ زِدْتُ عَلَى السَّبْعِينَ يَغْفِرُ لَهُ لَزِدْتُ عَلَيْهَا قَالَ فَصَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ انصَرَفَ فَلَمْ يَمْكُثْ إِلَّا يَسِيرًا حَتَّى نَزَلَتْ الْآيَاتَانِ مِنْ بَرَاءَةٍ ۖ وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا إِلَى قَوْلِهِ وَهُمْ فَاسِقُونَ ۖ قَالَ فَعَجِبْتُ بَعْدُ مِنْ جُرْأَتِي عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ.

1366- Ömer ibnul-Hattâb'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle de-

di: Abdullah ibnu Ubeyy ibnu Selûl öldüğünde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazını kıldırması için çağırıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazı için durduğunda ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Abdullah ibnu Ubeyy'in cenaze namazını mı kıldıracaksın? Halbuki o, şu ve şu günde şöyle şöyle demişti, diyerek, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hakkında söylediği sözleri O'na sıralıyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tebessüm etti ve: "Geriye çekil ey Ömer!" (Onun cenaze namazını kılabilmem için beni rahat bırak) buyurdu. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme karşı sözlerimi çoğaltınca şöyle buyurdu:

"Bana onun için tevbe istiğfar etmek hakkı tanındı ve ben de seçtim. Şayet ben yetmişden fazla onun için yetmişden fazla tevbe istiğfar etsem ve onun bağışlanacağını bilsem muhakkak bunu çoğaltırdım."

Ömer dedi ki: Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Abdullah ibnu Ubeyy'in cenaze namazını kıldı. Sonra oradan ayrıldı. Aradan çok az bir zaman geçmişti ki Tevbe suresinden iki ayet nüzul oldu: *«(Ey Peygamber) Münafıklardan ölen bir kimsenin namazını sakın kılma ve kabri başında da durma. Zira onlar Allah'ı ve Rasûlünü inkâr etmişler ve fâsık olarak ölmüşlerdir.»* (Tevbe: 84)

Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme karşı olan o günkü cüretimden dolayı hayret ettim. Allah ve Rasûlü en iyi bilendir. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4671)

۸۵- بَابُ ثَنَاءِ النَّاسِ عَلَى الْمَيِّتِ

85- İnsanların Ölüyü Övmeleri Bâbı

۱۳۶۷ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ صُهَيْبٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ مَرُّوا بِجَنَازَةٍ فَأَتَنُوا عَلَيْهَا خَيْرًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجِبَتْ ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرَى فَأَتَنُوا عَلَيْهَا شَرًّا فَقَالَ وَجِبَتْ فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَا وَجِبَتْ قَالَ هَذَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا فَوَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ وَهَذَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ شَرًّا فَوَجِبَتْ لَهُ النَّارُ أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ.

1367- Abdulaziz ibnu Suheyb'den -Allah ondan razı olsun- O şöy-

le dedi: Ben Enes ibnu Malik'i şöyle derken işittim:

Bir kere Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabelerinin yanında bir cenaze geçirdiler. Sahabeler bu cenazeyi hayırla övdüler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Vâcip oldu" buyurdu. Akabinde önlerinden başka bir cenaze daha geçti. Sahabeler bu cenazeyi de şer ile andılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine: "Vacip oldu" buyurdu.

Bunun üzerine Ömer ibnu'l-Hattâb: -Allah ondan razı olsun- Ne vacip oldu? diye sordu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hayırla andığınız cenazeye cennet vâcip oldu. Şer ile andığınız cenazeye ise cehennem vâcip oldu.Çünkü sizler Allah'ın yeryüzündeki şâhidlerisiniz." (Hadisin geçtiği diğer yer: 2642)

١٣٦٨ - حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ هُوَ الصَّفَّارُ حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ أَبِي الْفَرَاتِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ قَالَ قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ وَقَدْ وَقَعَ بِهَا مَرَضٌ فَجَلَسْتُ إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَمَرَّتْ بِهِمْ جَنَازَةٌ فَأَنْبَى عَلَيَّ صَاحِبُهَا خَيْرًا فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَجَبَتْ ثُمَّ مَرَّ بِأُخْرَى فَأَنْبَى عَلَيَّ صَاحِبُهَا خَيْرًا فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَجَبَتْ ثُمَّ مَرَّ بِالثَّالِثَةِ فَأَنْبَى عَلَيَّ صَاحِبُهَا شَرًّا فَقَالَ وَجَبَتْ فَقَالَ أَبُو الْأَسْوَدِ فَقُلْتُ وَمَا وَجَبَتْ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ قُلْتُ كَمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ شَهِدَ لَهُ أَرْبَعَةٌ بِخَيْرٍ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ فَقُلْنَا وَثَلَاثَةٌ قَالَ وَثَلَاثَةٌ فَقُلْنَا وَالثَّانِ قَالَ وَالثَّانِ ثُمَّ لَمْ نَسْأَلْهُ عَنِ الْوَاحِدِ.

1368- Ebul-Esved'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Medine'ye gelmiştim. O sırada Medine'de bir hastalık meydana gelmiş (ve bu hastalık sebebiyle insanlar hızlıca ölüyorlardı). Ben Ömer ibnul-Hattâb'ın -Allah ondan razı olsun- yanına oturdum. Yanımızdan bir cenaze geçti. Bu cenaze oradakiler tarafından hayırla anıldı. Bunun üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun-: Vacip oldu, dedi. Sonra başka bir cenaze daha geçti. Bu cenazenin sahibi de hayırla anıldı. Ömer -Allah ondan razı olsun- yine: Vacip oldu, dedi. Daha sonra üçüncü bir cena-

ze daha geçti. Bu cenaze ise orada bulunanlar tarafından şer ile anıldı. Ömer bu sefer de: Vacip oldu, dedi.

Ebul-Esved dedi ki: Ben dedim ki: Ey Müminler'in Emîri! Ne vacip oldu? Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in söylediği gibi söyledim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi bir Müslüman hakkında dört kişi hayır ile şahitlik ederse, Allah o Müslüman kişiyi cennete girdirir" buyurdu. Biz: Üç kişi de böyle midir? diye sorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: *"Üç kişi de böyledir"* buyurdu. Sonra: İki kişi şahitlik ederse de böyle midir? dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: *"İki kişi de böyledir"* buyurdu. Sonra biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e bir kişinin şahidliğinden sormadık. (Hadîsin geçtiği diğer yer: 2643)

۸۶- بَاب مَا جَاءَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ

86- Kabir Azabı Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا أَفْسَکُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ﴾ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْهُونُ هُوَ الْهَوَانُ وَالْهُونُ الرَّفَقُ وَقَوْلُهُ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ﴾ وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

«Allah' a karşı yalan iftirada bulunandan yahut kendisine hiçbir şey vahyolunmadığı hâlde bana da vahyolundu diyenden ve Allah'ın indirdiği gibi ben de indireceğim diyenden daha zâlim kim olabilir? O zâlimler, ölüm sekerâtı içinde, melekler ellerini uzatmış haydi kendinizi kurtarın; bugün, Allah'a karşı doğru olmayanı söylemiş ve O'nun ayetlerinden büyüklenerek uzaklaşmış olmanız dolayısıyla zillet azabıyla cezalandırılacaksınız» derken, onların hâlini bir görsen.» (Enâm/93)

«Çevrenizdeki bedevilerden ve Medine halkından bir kısmı da,

münafıklardır ve nifakı âdet haline getirmişlerdir; siz onları bilemezsiniz; fakat biz biliriz. Onlara iki defa azâb edeceğiz; sonra da çok büyük bir azaba uğratılacaklardır.» (Tevbe: 101)

«Allah, o mümin adamı, kurdukları tuzağın kötülüklerinden korumuş. Firavun ailesini de, en kötü azâb kuşatıvermişti. Onlar, sabah akşam ateşe sunulmaktadırlar. Kıyametin koptuğu gün de, Firavun ailesini en şiddetli azaba sokun denilecektir.» (Mumin-Ğâfir: 45-46)

۱۳۶۹ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ غَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُيَيْدَةَ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَمْعَدَ الْمُؤْمِنُ فِي قَبْرِهِ أَبِي ثُمَّ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَذَلِكَ قَوْلُهُ ﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ﴾ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ بِهِذَا وَزَادَ ﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ نَزَلَتْ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ.

1369- Berâ ibnu Âzib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mümin bir kimse kabre konulduğunda iki melek gelip onu oturturlar. Sonra o mümin kul: Eşhedu en lâ ilahe illâllah ve eşhedu enne Muhammeden Rasûlullah (Ben şehâdet ederim ki, Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Yine şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın Rasûlü'dür) diye şehâdet eder. İşte bu şehâdet, Allah Azze ve Celle'nin şu kavlidir: «Allah, iman edenleri, dünya hayatında ve âhirette sağlam bir söz üzerinde tutar; zalim olanları da saptırır. Allah, dileğini yapar.» (İbrahim: 27) (Hadisin geçtiği diğer yer: 4699)

Şube, bu âyetin kabir azabı hakkında indigini ziyade etmiştir.

۱۳۷۰ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ صَالِحٍ حَدَّثَنَا نَافِعٌ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ قَالَ أَطَّلَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَهْلِ الْقَلْبِ فَقَالَ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا فَقِيلَ لَهُ تَدْعُونَا أَمْوَاتًا فَقَالَ مَا أَنتُمْ بِأَسْمَعَ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لَا يُجِيبُونَ.

1370- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bedir savaşında öldürülüp bir çukura atılan müşriklerin cesetlerinin başına gidip onlara şöyle seslendi: “*Rabbinizin sizlere vad ettiği şeyi hak olarak buldunuz*”.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ölülere mi sesleniyorsun? Diye soruldu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “*Şu anda onlar sizlerden daha iyi işitmektedirler. Ancak onlar cevap veremezler.*” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3980, 4026)

١٣٧١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ إِنَّمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُمْ لَيَعْلَمُونَ الْآنَ أَنَّ مَا كُنْتُ أَقُولُ لَهُمْ حَقٌّ وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى﴾

1371- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu ölüler, onlara söylediğim sözün hak olduğunu biliyorlar.”

Sonra Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Teâlâ şöyle dedi:

«(Ey Muhammed!) Sen elbette ölülere duyuramazsın; arkalarına dönüp gidenlere de çağırıp işittiremezsin.» (Neml: 80) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3979, 2981)

١٣٧٢ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ شُعْبَةَ سَمِعَتْ الْأَشْعَثَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ يَهُودِيَّةً دَخَلَتْ عَلَيْهَا فَذَكَرَتْ عَذَابَ الْقَبْرِ فَقَالَتْ لَهَا أَعَاذَكَ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَسَأَلَتْ عَائِشَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَقَالَ نَعَمْ عَذَابُ الْقَبْرِ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا لَمَّا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدُ صَلَّى صَلَاةً إِلَّا تَعَوَّذَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ زَادَ غُنْدَرٌ عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ.

1372- Mesrug, Âişe'den -Allah ondan razı olsun- bildirdi:

Âişe'min yanına Yahudi bir kadın girip, kabir azabından bahsederek

şöyle dedi: Allah seni kabir azabından korusun. Bunun üzerine Âişe, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kabir azabından sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evet, kabir azabı haktır." Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıldığı her namazda muhakkak kabir azabından Allah'a sığıncıydı. Aksini görmedim.

Gunder, "Kabir azabı haktır" lafzını ziyade etti.

۱۳۷۳ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ أَسْمَاءَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَقُولُ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطِيبًا فذَكَرَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ الَّتِي يَفْتَنُ فِيهَا الْمَرْءُ فَلَمَّا ذَكَرَ ذَلِكَ ضَجَّ الْمُسْلِمُونَ ضَجَّةً.

1373- Ebu Bekir'in kızı Esma'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verdi ve hutbesinde kişinin kabirde başına gelecek olan kabir fitnesinden bahsetti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunları zikrettiğinde Müslümanlar bir gü-rültü kopardılar.

۱۳۷۴ - حَدَّثَنَا عِيَّاشُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ وَإِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ أَنَاهُ مَلَكَانِ فَيَقْعَدَانِهِ فَيَقُولَانِ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ وَرَسُولَهُ فَيَقَالُ لَهُ انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ قَدْ أَبَدَلَكِ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا قَالَ قَتَادَةُ وَذَكَرَ لَنَا أَنَّهُ يَفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى حَدِيثِ أَنَسٍ قَالَ وَأَمَّا الْمُنَافِقُ وَالْكَافِرُ فَيَقَالُ لَهُ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ لَا أَذْرِي كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ فَيَقَالُ لَا ذَرَيْتَ وَلَا تَلَيْتَ وَيُضْرَبُ بِمِطَارِقٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً فَيَصِيحُ صَيْحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ.

1374- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kul kabrine konulduğu ve ölünün, eşi-dostu-akrabaları kabrinde onu bırakıp giderken, ölü, onlar yürürken ayakkabıllarının sesini mulakakak işitir. Ona iki melek gelir. Bunlar ölüyü oturturlar ve ona derler ki: *Muhammed hakkında ne dersin?* O şöyle der: *Ben şehadet ederim ki O, Allah'ın kulu ve Rasûlü'dür.* Bunun üzerine ona: *Cehennemdeki yerine bak. Allah bunu senin için cennetle değiştirmiştir.*” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “*O kişi, cehennem ve cennetteki makamını birde görür*” buyurmuştur.” Katade dedi ki: Bize kabrinin onun için genişletileceği söylendi. Sonra Enes hadisine dönüp devam etti. Fakat kâfir veya münaфіk olan kimse meleklerin aynı sorusuna şöyle cevap verir: Muhammed hakkında bir şey bilmiyorum. İnsanların O'nun hakkında söylediklerini ben de söylüyordum. Bu iki melek tarafından o kâfir veya münaфіğa: Bilmez ve söylemez olaydın! denilir. Sonra bu kâfir veya münaфіğın iki kulağı arasına demirden bir topuzla vurulur. Ondan sonra o kâfir veya münaфіk şiddetli bir feryat-fıganla çığlık atar ki, bu çığlığı insan ve cidden başka, her şey işitir.”

۸۷- بَابُ التَّعَوُّذِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

87- Kabir Azabından Allah'a Sığınmak Bâbı

۱۳۷۵ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنِي عَوْنُ بْنُ أَبِي جُحَيْفَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ وَجَّهَتِ الشَّمْسُ فَسَمِعَ صَوْتًا فَقَالَ يَهُودٌ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا وَقَالَ النَّصْرُ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَوْنٌ سَمِعْتُ أَبِي سَمِعْتُ الْبَرَاءَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1375- Ebû Eyyûb'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, güneş battığında bir face-ti için dışarıya çıktı. Bir ses işitti ve şöyle buyurdu: “Yahudiler kabirbrinde azâb olunuyorlar”²³ (Hadisin geçtiği diğer yer: 6334)

23 Taberani, Abdulcebbar ibnul-Abbas'dan, O da Avn'dan aynı senedle bu hadisi açıklayıcı olarak şu lafızla rivayet etmiştir: “Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sel-

۱۳۷۶ - حَدَّثَنَا مُعْلَى حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنَةُ خَالِدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ أَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَتَعَرَّضُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.

1376- Hâlid ibnu Saîd ibnul-Âs'ın kızı Ummu Halid'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kendisi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, kabir azabından Allah'a sığınırken işitmiştir.

۱۳۷۷ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ بْنُ أَبِرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو وَيَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ.

1377- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (namazında son teşehhüde oturduğunda) şöyle duâ ederdi:

“Allâhumme innî eû'zu bike min a'zabil gabri ve min a'zâbi cehennem ve min fitnetil mahyâ vel memât ve min şerri fitnetil-mesihid-deccâl.” (Allahım! Kabir azâbından, cehennem azabından, ölümün ve hayatın fitnesinden ve Mesîh Deccâl'in fitnesinin şerrinden sana sığınırım.) Namazın selamdan önce okunan son duası, bu duayı okumadan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem selam vermezdi.

۸۸-بَابُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْعِيَةِ وَالْبَوْلِ

88- Gıybet ve İdrar Sıçraması Sebebiyle Kabir Azabı Bâbı

lem ile beraber güneş battığında dışarı çıktım. Yanımda bir kap dolusu su vardı. Hâceti için yanımdan ayrıldı. Sonra yanıma geldi. O'nun suyunu döktüm ve O da abdestini aldı. Sonra: “Benim duyduğumu sen de duyuyor musun?” dedi. Ben, Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Şöyle buyurdu: “Kabirlerinde azâb olunan Yahudilerin seslerini işitiyorum.”

۱۳۷۸ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى قَبْرَيْنِ فَقَالَ إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ مِنْ كَبِيرٍ ثُمَّ قَالَ بَلَى أَمَا أَحَدُهُمَا فَكَانَ يَسْعَى بِالنَّمِيمَةِ وَأَمَا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ قَالَ ثُمَّ أَخَذَ عُودًا رَطْبًا فَكَسَرَهُ بَائِثَيْنِ ثُمَّ غَرَزَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى قَبْرِ ثُمَّ قَالَ لَعَلَّهُ يُخَفَّفُ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَبْسَ.

1378- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kabre uğradı ve şöyle buyurdu:

“Bu ikisi kabirlerinde azap olunuyorlar. Bunlar büyük günah işlemleri sebebiyle azap olunmuyorlar. Bilakis (bu ikisi büyük günah sebebiyle azap olunuyorlar.) Bu ikisinden biri insanlar arasında nemmamcılık yapar (laf getirip götürür) diğeri ise bevlinde sakınmazdı. (Bevlinin üzerine sıçrayıp-sıçramamasına dikkat etmezdi.)”

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yaş bir hurma dalı aldı ve bunu ikiye böldü. Sonra her bir kabre bunlardan birini dikti. Sonra şöyle buyurdu:

“Bu dallar yaş kaldığı müddetçe, burada yatan iki kişinin azabının hafiflemesini umarım.”

۸۹- بَابُ الْمَيِّتِ يُغْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ

89- Ölüye, Sabah Akşam Kendi Oturacağı Yerinin Gösterilmesi Bâbı

۱۳۷۹ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ غُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ فَيَقَالُ هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

1379- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı ol-

sun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sizden biriniz öldüğü zaman, ona sabah akşam, gideceği yer gösterilir. Şayet o kimse cennet ehlinen ise cennet ehlinin gideceği yer, cehennem ehlinen ise cehennem ehlinin gideceği yer gösterilir. Ve ona: Allah seni Kıyamet gününde diriltene kadar senin kalacağın yer burasıdır, denilir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3240, 6515)

٩٠- بَابُ كَلَامِ الْمَيِّتِ عَلَى الْجَنَازَةِ

90- Ölünün, Tabut Üzerinde Taşınırken Söylediği Kelam Bâbı

١٣٨٠ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وُضِعَتِ الْجَنَازَةُ فَاحْتَمَلَهَا الرَّجَالُ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ فَإِنْ كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ قَدَّمُونِي قَدَّمُونِي وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ يَا وَيْلَهَا أَيْنَ يَذْهَبُونَ بِهَا يَسْمَعُ صَوْتَهَا كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ وَلَوْ سَمِعَهَا الْإِنْسَانُ لَصَعِقَ.

1380- Ebu Saîd el-Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cenaze tabuta konulup erkekler omuzları üzerinde taşımaya başladıkları zaman, eğer o cenaze salih bir kimse ise: “Beni hemen kabrime ulaştırın, beni hemen kabrime ulaştırın “ der. Eğer cenaze, salih bir kimse değilse: “Vay başıma gelenlere! Beni nereye götürüyorsunuz?” diye feryat eder. Cenazenin bu feryadını insandan başka her şey işitir. Şayet insan bu sesi işitseydi, muhakkak düşer bayılırdı.”

٩١- بَابُ مَا قِيلَ فِي أَوْلَادِ الْمُسْلِمِينَ

91- Müslümanların Ergenlik Çağına Girmeden Önce Ölen Çocukları Hakkında Söylenmiş Hadisler Bâbı

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَاتَ لَهُ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ لَمْ يَنْلُغُوا الْحَنْثَ كَانَ لَهُ حِجَابًا مِنَ النَّارِ أَوْ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dediğini bildirdi:

“Her kimin ergenlik çağına girmeden üç çocuğu ölmüşse, bu çocuklar o kimse için ateşe karşı bir kalkan olurlar veya da o kimse cennete girer.”

١٣٨١ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُثَيْمٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ صُهَيْبٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ نَفْسٍ مُسْلِمَةٍ يَمُوتُ لَهُ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ لَمْ يَنْلُغُوا الْحَنْثَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ.

1381- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ergenlik çağına girmeden önce üç çocuğu ölen her Müslümanı, Allah, onu çocuklarına olan rahmetine sebep cennetine girdirir.”

١٣٨٢ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ أَنَّهُ سَمِعَ الْبَرَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا تَوَفَّى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لَهُ مَرْضِعًا فِي الْجَنَّةِ.

1382- Berâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, oğlu İbrahim aleyhisselam vefat ettiğinde şöyle buyurdu: *“İbrahim'in cennette süt annesi vardır.”* (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3255, 6195)

٩٢-بَاب مَا قِيلَ فِي أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ

92-Müşriklerin Ölen Çocukları Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

۱۳۸۳ - حَدَّثَنِي حِبَّانُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ اللَّهُ إِذْ خَلَقَهُمْ أَعْلَمَ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ.

1383- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem müşriklerin ölen çocuklarından soruldu. O şöyle buyurdu:

"Allah onları yarattığında, (yaşadıkları takdirde) onların ne yapacaklarını en iyi bilendir." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6597)

۱۳۸۴ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءُ بْنُ يَزِيدَ اللَّيْثِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ سَأَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذُرَارِيِّ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ اللَّهُ أَعْلَمَ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ.

1384- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, müşriklerin ölen çocuklarından soruldu. O şöyle buyurdu:

"(Yaşadıkları takdirde) Allah, onların ne yapacaklarını en iyi bilendir." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6598, 6600)

۱۳۸۵ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذَنْبٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يَهُودَانِهِ أَوْ يُنَصْرَانِهِ أَوْ يُمَجْسَانِهِ كَمَثَلِ الْبَهِيمَةِ تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ هَلْ تَرَى فِيهَا جَذَاءً.

1385- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"(Ademoğlundan) her doğan çocuk, fıtrat üzere doğar. Sonra o çocuğun anne ve babası onu Yahudileştirirler, veya Hristiyanlaştırır, veya da Mecusileştirirler. Tıpkı hayvanın yavrusunu bütün uzuvları yerli yerinde ve eksiksiz bir şekilde doğurması gibi. Sen o hayvanın kulağı (veya

herhangi bir uzvu) *kesik* (eksik) olarak *doğduğunu* gördün mü?"

(Bir hayvan yavrusunu vücudunda her hangi bir eksiklik veya bir kesik olmadan doğurur. Ancak sahipleri onun kulağını (veya kuyruğunu) sonradan keserler. Bu ise onların küfürde ısrar etmeleri ve Hakka karşı sağır olmalarına işaret eder.)

۹۳- باب

93- Bâb

۱۳۸۶ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ بْنُ حَارِثٍ حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ مَنْ رَأَى مِنْكُمْ اللَّيْلَةَ رُؤْيَا قَالَ فَإِنْ رَأَى أَحَدٌ قَصَّهَا فَيَقُولُ مَا شَاءَ اللَّهُ فَسَأَلْنَا يَوْمًا فَقَالَ هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ رُؤْيَا قُلْنَا لَا قَالَ لَكِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أَتَيَانِي فَأَخَذَا بِيَدِي فَأَخْرَجَانِي إِلَى الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ فَإِذَا رَجُلٌ جَالِسٌ وَرَجُلٌ قَائِمٌ بِيَدِهِ كَلْبٌ مِنْ حَدِيدٍ قَالَ بَعْضُ أَصْحَابِنَا عَنْ مُوسَى إِنَّهُ يُدْخِلُ ذَلِكَ الْكَلْبُ فِي شِدْقِهِ حَتَّى يَنْلِغَ قَفَاهُ ثُمَّ يَفْعَلُ بِشِدْقِهِ الْآخِرِ مِثْلَ ذَلِكَ وَيَلْتَمِمْ شِدْقَهُ هَذَا فَيَعُودُ فَيَصْنَعُ مِثْلَهُ قُلْتُ مَا هَذَا قَالَا انْطَلِقْ فَاِنْطَلَقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ عَلَى قَفَاهُ وَرَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِهِ بِفِهْرٍ أَوْ صَخْرَةٍ فَيَشْدُخُ بِهِ رَأْسَهُ فَإِذَا ضَرَبَهُ تَذَهَدَةُ الْحَجَرِ فَاِنْطَلِقْ إِلَيْهِ لِيَأْخُذَهُ فَلَا يَرْجِعْ إِلَى هَذَا حَتَّى يَلْتَمِمْ رَأْسَهُ وَعَادَ رَأْسَهُ كَمَا هُوَ فَعَادَ إِلَيْهِ فَضَرَبَهُ قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَا انْطَلِقْ فَاِنْطَلَقْنَا إِلَى ثَقِيبٍ مِثْلِ الثَّنَوْرِ أَعْلَاهُ ضَبَقٌ وَأَسْفَلُهُ وَاسِعٌ يَتَوَقَّدُ تَحْتَهُ نَارًا فَإِذَا اقْتَرَبَ ارْتَفَعُوا حَتَّى كَادَ أَنْ يَخْرُجُوا فَإِذَا خَمَدَتْ رَجَعُوا فِيهَا وَفِيهَا رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ فَقُلْتُ مَنْ هَذَا قَالَا انْطَلِقْ فَاِنْطَلَقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى نَهْرٍ مِنْ دَمٍ فِيهِ رَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى وَسْطِ النَّهْرِ قَالَ يَزِيدُ وَوَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ حَارِثٍ وَعَلَى شَطِّ النَّهْرِ رَجُلٌ بَيْنَ يَدَيْهِ حِجَارَةٌ فَأَقْبَلَ الرَّجُلُ الَّذِي فِي النَّهْرِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ رَمَى الرَّجُلُ بِحَجَرٍ فِيهِ فَرْدَةٌ حَيْثُ كَانَ

فَجَعَلَ كُلَّمَا جَاءَ لِيَخْرُجَ رَمَى فِي يَدِي بِخَجَرٍ فَيَرْجِعُ كَمَا كَانَ فَقُلْتُ مَا هَذَا قَالَ
الطَّلِقْ فَأَطْلَقْنَا حَتَّى اتَّهَيْنَا إِلَى رَوْضَةٍ خَضِرَاءَ فِيهَا شَجَرَةٌ عَظِيمَةٌ وَفِي أَصْلِهَا شَيْخٌ
وَصَيِّبَانٌ وَإِذَا رَجُلٌ قَرِيبٌ مِنَ الشَّجَرَةِ بَيْنَ يَدَيْهِ نَارٌ يُوقِدُهَا فَصَعِدَا بِي فِي الشَّجَرَةِ
وَأَدْخَلَانِي دَارًا لَمْ أَرِ قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهَا فِيهَا رِجَالٌ شِوْخٌ وَشَبَابٌ وَنِسَاءٌ وَصَيِّبَانٌ ثُمَّ
أَخْرَجَانِي مِنْهَا فَصَعِدَا بِي الشَّجَرَةَ فَأَدْخَلَانِي دَارًا هِيَ أَحْسَنُ وَأَفْضَلُ فِيهَا شِوْخٌ
وَشَبَابٌ قُلْتُ طَوْفُكُمَانِي اللَّيْلَةَ فَأَخْبِرَانِي عَمَّا رَأَيْتُ قَالَ نَعَمْ أَمَّا الَّذِي رَأَيْتَهُ يُشْقُ
شِدْقُهُ فَكَذَّابٌ يُحَدِّثُ بِالْكَذِبَةِ فَتُحْمَلُ عَنْهُ حَتَّى تَبْلُغَ الْآفَاقَ فَيُصْنَعُ بِهِ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ وَالَّذِي رَأَيْتَهُ يُشْدِخُ رَأْسَهُ فَرَجُلٌ عَلَّمَهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَنَامَ عَنْهُ بِاللَّيْلِ وَلَمْ
يَعْمَلْ فِيهِ بِالنَّهَارِ يُفْعَلُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي النَّقَبِ فَهُمُ الزُّنَاةُ وَالَّذِي
رَأَيْتَهُ فِي النَّهْرِ أَكَلُوا الرِّبَا وَالشَّيْخُ فِي أَصْلِ الشَّجَرَةِ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
وَالصَّيِّبَانِ حَوَلُهُ فَأَوْلَادُ النَّاسِ وَالَّذِي يُوقِدُ النَّارَ مَالِكُ خَازِنُ النَّارِ وَالِدَارُ الْأُولَى الَّتِي
دَخَلْتُ دَارَ عَامَّةِ الْمُؤْمِنِينَ وَأَمَّا هَذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَاءِ وَأَنَا جَبْرِيلُ وَهَذَا مِيكَائِيلُ
فَارْفَعْ رَأْسَكَ فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا فَوْقِي مِثْلُ السَّحَابِ قَالَ ذَاكَ مَنْزِلُكَ قُلْتُ دَعَانِي
أَدْخُلْ مَنْزِلِي قَالَ إِنَّهُ بَقِيَ لَكَ عُمْرٌ لَمْ تَسْتَكْمِلْهُ فَلَوْ اسْتَكْمَلْتَ أَتَيْتَ مَنْزِلَكَ.

1386- Semure ibnu Cundeb'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kılınca yû-zünü bize döner ve: “*Bu gece sizden kim rüya gördü?*” diye sorardı. Eğer birisi rüya görmüş ise, rüyasını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlatırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Allah Azze ve Cel-le'nin dilediği kadar onun rüyasını tabir ederdi.

Yine bir gün bize: “*Sizden rüya gören var mı?*” diye sordu. Biz: Hayır, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: “*Ancak bu gece rüyamda iki kişiyi gördüm. Yanıma gelerek benim elimi tuttular ve beni Ardu'l-Mukaddes'e çıkardılar. Orada bir adam oturuyor başında da başka biri ayakta duruyordu. Ayakta duran adamın elinde demirden bir kanca vardı.*”

Ayaktaki adam bu demir kancayı oturanın avurt içine, ensesine kafasının arkasına kadar sokup (çekerek parçalıyordu). Kafasının diğer tarafına da bu yaptığığın aynısını yapıyordu. Bu arada ağzın sağ tarafı iyileşiyordu. Bu sefer kafasının diğer tarafına dönüp aynı işlemi tekrar ediyordu.

Ben: Bu nedir? diye sordum. Onlar bana: Yürü, dediler. Birlikte yürümeye devam ettik. Sırt üstü yatmış bir adamın yanına geldik. Bunun başında bir adam ayakta durmuş, elinde bir kaya parçası var. Onunla yatan adamın başını parçalıyordu. O kaya parçasını başına her vuruşunda, taş yuvarlanıp gidiyordu. O adam da onu almak için gidiyordu. O adam daha geri dönmeden başı iyileşiyor ve kafası eski haline geri dönüyordu. O adam gelip, yine o yatan adamın başına kaya parçasını vurup eziyordu.

Ben: Bu kimdir? diye sordum. Onlar: Yürü, dediler. Birlikte yürümeye devam ettik. Altında ateş yanan altı geniş fırına benzer bir yere geldik. Buranın altında ateş yanıyor. Ateş alevlenip yükseldikçe içindeki insanlar da yükseliyor, hatta delikten çıkacak olacaktı. Ateşin alevi sakinleşince de aşağı dönüyorlardı. İçinde çıplak erkekler ve çıplak kadınlar vardı.

Ben: Kim bu? diye sordum. Onlar da: Yürü, dediler. Beraber yürümeye devam ettik. Kandan bir nehrin başına geldik. O nehrin ortasında ayakta bir adam duruyordu. Bu nehrin kenarında da bir adam duruyordu. Önünde de taşlar vardı. Nehrin içindeki adam yüzerek kenara doğru gelip dışarı çıkmak isteyince, kıyıdaki adam onun ağzının içine bir taş atıyor ve onu geriye eski yerine döndürüyordu. Çıkmak için nehrin kıyısına her defasında gelmek istemesinde, kıyıdaki adam hemen ağzına bir taş fırlatıyor ve onu eski yerine döndürüyor.

Ben: Bu nedir? diye sordum. Onlar da: Yürü, dediler. Yürümeye devam ettik. Yeşil bir bahçeye geldik. Bu bahçede büyük bir ağaç vardı. Bu ağacın dibinde de yaşlı bir adam ve çocuklar vardı. Bu ağaca yakın bir yerde de bir adam vardı ve önündeki ateşi yakıyordu. Benim yanımdaki iki kişiyle beraber, benimle beraber ağaca çıktılar. Beni bir eve girdirdiler. Ben bundan daha güzel bir ev görmedim. Bu evin içinde yaşlı erkekler, gençler, kadınlar ve çocuklar vardı. Sonra yanımdaki iki adam beni buradan dışarıya çıkardılar. Benimle birlikte ağaca yukarı çıktılar. Beni daha güzel ve daha değerli bir eve girdirdiler. Bu evin içinde de ihtiyar erkekler ve gençler vardı.

Ben, yanımdaki iki şahsa dedim ki: İkiniz beni bu gece gezdirdiniz. Öyleyse gördüklerimi bana haber verin. Onlar: Evet, dediler. Şu ağzının

parçalandığını gördüğün kimse, o bir yalancı idi ve yalan yere konuşurdu. Söylediği yalan her tarafa ulaşırdı. İşte bu yalancı, kıyamet gününe kadar yapılmakta olduğunu gördüğün şekilde azâb olunacaktır.

Başı ezilmekte olduğunu gördüğün kimseye gelince, öyle bir adamdır ki, Allah ona Kur'ân öğretmiş, o da (bu nimetin kıymetini bilmeyerek) bütün gece uyumuş, gündüz de Kur'ân ile amel etmemiştir. İşte hayatında Kur'ân'dan yüz çeviren bu gafil kimse de, kıyamet gününe kadar bu suretle azâb olunacaktır.

O delik içinde gördüğün çıplak kimselere gelince, onlar da zina eden erkek ve kadınlardı. Nehir içinde gördüğün kimse ise, faiz yiyenlerdir. Ağacın dibindeki yaşlı kimse İbrahim aleyhisselamdır. Etrafındaki çocuklar ise, insanların çocuklarıdır. Ateş yakan kimse, cehennemin bekçisi olan Mâlik'tir. Girdiğin birinci ev, bütün müminlerin evidir. Bu ev ise şehidlerin evidir. Ben Cibril'im, bu da Mikâil'dir. Başını yukarı kaldır. Başımı kaldırdım ve üst tarafımda beyaz bulut misali bir şey gördüm. Cibril ve Mikâil dediler ki: İşte senin evin burası. Ben dedim ki: Beni bırakın da evime gireyim. Cibril ve Mikail dediler ki: Hayır. Senin daha tamamlamadığın kalan bir ömrün vardır. Onu ne vakit tamamlarsan, işte o zaman evine girersin."

۹۴-بَاب مَوْتِ يَوْمِ الْاِثْنَيْنِ

94- Pazartesi Günü Ölmek Bâbı

۱۳۸۷ - حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ فِي كَمْ كَفْتُمْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ فِي ثَلَاثَةِ أَثْوَابٍ بِيضٍ سَحُورِيَّةٍ لَيْسَ فِيهَا قَمِيصٌ وَلَا عِمَامَةٌ وَقَالَ لَهَا فِي أَيِّ يَوْمٍ تُوفِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ قَالَ فَأَيُّ يَوْمٍ هَذَا قَالَتْ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ قَالَ أَرَجُو لِيَمَّا بَيْنِي وَبَيْنَ اللَّيْلِ فَنَظَرُ إِلَى ثَوْبٍ عَلَيْهِ كَانَ يَمْرُضُ فِيهِ بِهِ رَذَغٌ مِنْ زَعْفَرَانٍ فَقَالَ اغْسِلُوا ثَوْبِي هَذَا وَزِيدُوا عَلَيْهِ ثَوْبَيْنِ فَكَفْتُونِي فِيهَا قُلْتُ إِنَّ هَذَا خَلَقَ قَالَ إِنَّ الْحَيَّ أَحَقُّ بِالْجَدِيدِ مِنَ الْمَيِّتِ إِمَّا هُوَ لِلْمُهَلَّةِ فَلَمْ يَتَوَفَّ حَتَّى أَمْسَى مِنْ لَيْلَةِ الثَّلَاثَاءِ وَدُفِنَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ.

1387- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Ebû Bekir'in -Allah ondan razı olsun- yanına girdim. Ebû Bekir: Peygamber'i kaç parça kumaş ile kefenlediniz? diye sordu.

Âişe de -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Üç parça beyaz sehûliyye kumaşı ile kefenledik ve onun içinde gömlek ve başlık yoktu.

Ebû Bekir, Âişe'ye dedi ki: Rasûlullah hangi gün vefat etti?

Âişe: Pazartesi günü, diye cevâb verdi. Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun-: Bugün, hangi gündür? diye sordu. Âişe: Bugün pazartesi gündür, dedi. Ebû Bekir: Benim vefatımın da şu saatimle bu gece arasında olmasını ümit ediyorum, dedi.

Sonra Ebû Bekir, -Allah ondan razı olsun- içinde hasta bulunduğu elbisesine baktı da, onda bir zaferan lekesi olduğunu gördü ve: Benim üstümdeki bu elbisemi yıkayın ve buna iki parça kumaş daha ilâve edin ve beni bunların içinde kefenleyin.

Ben dedim ki: Bu elbise eski ve yıpranmış. Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Şüphesiz ki hayatta olan kimse, bunun yenisine ölüden daha layıktır. Çünkü o, ancak belirli bir mühlet içindir.

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- salı gecesi akşamına kadar vefat etmedi, sabaha girmeden önce de geceleyin defnedildi.

٩٥- بَابُ مَوْتِ الْفَجَاءَةِ الْبَغْتَةِ

95- Aniden Ölmek Bâbı

١٣٨٨ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي

هَشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أُمِّي افْتَلَتَتْ نَفْسَهَا وَأَظْنُّهَا لَوْ تَكَلَّمْتَ تَصَدَّقْتَ فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا قَالَ نَعَمْ.

1388- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme şöyle dedi: Anem (hiçbir hastalık olmaksızın ve beklenmedik bir şekilde) aniden vefat etti. Sanıyorum şayet o yaşasaydı malını sadaka olarak verirdi. Onun ye-

rine sadaka versem onun için ecir var mıdır? Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, *evet*, dedi.

٩٦- بَاب مَا جَاءَ فِي قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

96- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Ebû Bekir ve Ömer'in -Allah onlardan razı olsun- Kabirleri Hakkında Gelen Hadisler Bâbı

قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ { فَأَقْبِرْهُ } أَقْبَرْتُ الرَّجُلَ أَقْبِرُهُ إِذَا جَعَلْتَ لَهُ قَبْرًا وَقَبْرَهُ
دَفَنْتُهُ { كَفَأًا } يَكُونُونَ فِيهَا أَحْيَاءَ وَيُدْفَنُونَ فِيهَا أَمْوَاتًا

{ فَأَقْبِرْهُ } (Abese: 21) Onu kabre koydu demektir. Kabertu, onu gömdüm, onu defnettım demektir.

{ كَفَأًا } (Murselat: 25) Toplantı yeri, manasına gelmektedir. İnsanlar diriler olarak yeryüzünde toplanırlar ve ölümler olarak da toprağa defnedilirler.

١٣٨٩- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ عَنْ هِشَامٍ ح وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا أَبُو مَرْوَانَ يَحْيَى بْنُ أَبِي زَكْرِيَاءَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ
إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيَتَعَلَّرُ فِي مَرَضِهِ أَيْنَ أَنَا الْيَوْمَ أَيْنَ أَنَا غَدًا
اسْتَبْطَاءَ لِيَوْمٍ عَائِشَةَ فَلَمَّا كَانَ يَوْمِي قَبَضَهُ اللَّهُ بَيْنَ سَخْرِي وَنَخْرِي وَدَفِنَ فِي بَيْتِي.

1389- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ölüm hastalığında iken Âişe'nin evinde kalmak isteginden dolayı: "*Ben bugün hangi hanımımın yanındayım, yarın neredeyim?*" diye sorardı.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem benim evimde iken, Allah, O'nun ruhunu benim kucağımda aldı ve benim evimde defnedildi.

١٣٩٠ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ هِلَالٍ هُوَ الْوَزَّانُ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي لَمْ يَقُمْ مِنْهُ لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ لَوْ لَا ذَلِكَ أَبْرَزَ قَبْرُهُ غَيْرَ أَنَّهُ خَشِيَ أَوْ خَشِيَ أَنْ يَتَّخَذَ مَسْجِدًا وَعَنْ هِلَالٍ قَالَ كُنَّا بِنِي عُرْوَةَ بَنِ الزُّبَيْرِ وَلَمْ يُولَدْ لِي.

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّمَارِ أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّهُ رَأَى قَبْرَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُسْتَمًا

حَدَّثَنَا قُرَّةٌ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ لَمَّا سَقَطَ عَلَيْهِمُ الْحَائِطُ فِي زَمَانِ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ أَخَذُوا فِي بِنَائِهِ فَبَدَتْ لَهُمْ قَدَمٌ فَفَرَعُوا وَظَنُوا أَنَّهَا قَدَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا وَجَدُوا أَحَدًا يَعْلَمُ ذَلِكَ حَتَّى قَالَ لَهُمْ عُرْوَةُ لَا وَاللَّهِ مَا هِيَ قَدَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا هِيَ إِلَّا قَدَمُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

1390- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiği hastalığında şöyle buyurdu: "Allah, Peygamberlerinin kabirlerini mescidler edinen Yahudi ve Hristiyanlara lânet etsin!" Şayet böyle bir korku olmasaydı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kabri meydana çıkarılırdı. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kabrinin mescid edinilmesinden korktu veya bundan endişe duyuldu.

Sufyân et-Temmâr, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kabrini, yükseltilmiş olarak gördüğünü bildirdi.

Urvetu-bnuz-Zubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Velid ib-nu Abdulmelik zamanında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gömülü bulunduğu odanın bir duvarı yıkılınca, yıkılan duvarı tekrar yapmaya başladılar. Bu esnada dize kadar bir ayak meydana çıktı. Bu ayağın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ait olduğunu zannederek, oradaki korktular. Bu durumu bilen birini de bulamadılar. Urve onlara dedi ki: Vallahi bu ayak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağı değildir.

Bu ayak ancak Ömer'in -Allah ondan razı olsun- ayağıdır.

۱۳۹۱ - وَعَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا أَوْصَتْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لَا تَذْفِي مَعَهُمْ وَادْفِنِي مَعَ صَوَاحِبِي بِالْبَقِيعِ لَا أَرْجِي بِهِ أَبَدًا.

1391- Hişâm'dan, O da Bâbası Urve'den, O da Âişe'den bildirdi. Âişe, Abdullah ibnuz-Zubeyr'e şöyle vasiyet etti: "Beni Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir ve Ömer'in yanına defnetmeyin. Bu sebebe binaen övülmeyeyim ve bununla bana bir üstünlük kılınmasın. Ben bu övgüye layık olmayabilirim. Siz beni Baki mezarlığında bulunan Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in hanımlarının yanına defnedin. (Hadisin geçtiği diğer yer: 7327)

۱۳۹۲ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ حَدَّثَنَا حُصَيْنٌ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ الْأَوْدِيِّ قَالَ رَأَيْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ اذْهَبْ إِلَى أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقُلْ يَقْرَأُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ عَلَيْكَ السَّلَامُ ثُمَّ سَلِّهَا أَنْ أَدْفِنَ مَعَ صَاحِبِي قَالَتْ كُنْتُ أُرِيدُهُ لِنَفْسِي فَلَاؤِثْرَتُهُ الْيَوْمَ عَلَى نَفْسِي فَلَمَّا أَقْبَلَ قَالَ لَهُ مَا لَدَيْكَ قَالَ أَذْنْتُ لَكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ مَا كَانَ شَيْءٌ أَهَمُّ إِلَيَّ مِنْ ذَلِكَ الْمَضْجَعِ فَإِذَا قُبِضْتُ فَأَحْمِلُونِي ثُمَّ سَلِّمُوا ثُمَّ قُلْ يَسْتَأْذِنُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَإِنْ أَذْنْتُ لِي فَأَذْفِنُونِي وَإِلَّا فَرُدُّونِي إِلَى مَقَابِرِ الْمُسْلِمِينَ إِلَيَّ لَا أَعْلَمُ أَحَدًا أَحَقَّ بِهَذَا الْأَمْرِ مِنْ هَؤُلَاءِ الثَّقَرِ الَّذِينَ تُوْفِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَنْهُمْ رَاضٍ فَمَنْ اسْتَخْلَفُوا بَعْدِي فَهُوَ الْخَلِيفَةُ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا فَسَمِيَ عُثْمَانُ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ وَوَلَجَ عَلَيْهِ شَابٌّ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ أَبْشِرْ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ بِبُشْرَى اللَّهِ كَانَ لَكَ مِنَ الْقَدَمِ فِي الْإِسْلَامِ مَا قَدْ عَلِمْتَ ثُمَّ اسْتَخْلَفَتْ فَعَدَلَتْ ثُمَّ الشَّهَادَةُ بَعْدَ هَذَا كُلِّهِ فَقَالَ لَيْتَنِي يَا ابْنَ أَخِي وَذَلِكَ كَفَافًا لَا عَلَيَّ وَلَا

لِي أُمِّي الْخَلِيفَةَ مِنْ بَعْدِي بِالْمُهَاجِرِينَ الْأَوَّلِينَ خَيْرًا أَنْ يَعْرِفَ لَهُمْ حَقَّهُمْ وَأَنْ يَحْفَظَ لَهُمْ حُرْمَتَهُمْ وَأَوْصِيَهُ بِالْأَنْصَارِ خَيْرًا ﴿الَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ﴾ أَنْ يَقْبَلَ مِنْ مُغْسِنِهِمْ وَيَغْفَى عَنْ مُسِيئَتِهِمْ وَأَوْصِيَهُ بِذِمَّةِ اللَّهِ وَذِمَّةِ رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُوفَى لَهُمْ بِعَهْدِهِمْ وَأَنْ يُقَاتَلَ مِنْ وَرَائِهِمْ وَأَنْ لَا يُكَلَّفُوا فَوْقَ طَاقَتِهِمْ.

1392- Amr ibnu Meymûn el-Evdi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb'ı gördüm. Oğluna hitaben şöyle dedi: Ey Abdullah ibnu Ömer! Müminlerin Annesi Âişe'ye git ve ona şunları söyle: Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- sana selâm yolladı. Sorra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir'in yanına dehedilmem için O'ndan izin iste.

Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Buraya kendim defnedilmek istiyordum. Ancak bugün O'nu kendi nefsiime tercih ederim.

Abdullah eve döndüğünde Ömer ona: Ne oldu? Müminlerin annesi ne dedi? diye sordu. Abdullah dedi ki: Ey Müminlerin Emiri! Âişe sana istediğin yere defnedilmen için izin verdi.

Ömer şöyle dedi: Benim için Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir'in yanına defnedilmekten daha önemli bir şey yoktur. Ben öldüğüm zaman, cenazemi taşıyın. Sonra de ki: Ömer ibnul-Hattâb senden izin istiyor. Şayet benim orada defnedilmeme izin verirse beni oraya defnedin. Şayet izin vermezse beni Müslümanların kabirlerine götürüp oraya defnedin.

Sonra şöyle dedi: Ben bu halifelik makamına, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in kendilerinden râzı olarak vefat ettiği şu kimselerden daha layık hiçbir kimse bilmiyorum. Benden sonra kimi halife olarak seçerseniz, halife odur. Onun emirlerini dinleyin ve ona itaat edin.

Sonra şu isimleri saydı: Osmân, Alî, Talha, Zubeyr, Abdurrahmân ibnu Avf, Sa'd ibnu Ebî Vakkas. -Allah onlardan razı olsun-

Bu esnada Ensâr'dan bir genç Ömer'in -Allah ondan razı olsun- yanına girdi ve şöyle dedi:

Ey Müminlerin Emiri! Allah'ın sana verdiği müjdeyle (Allah'ın henüz sen hayattayken seni cennetle müjdelemesiyle) sevin. Senin bildi-

ğın gibi sen, İslâm dinine girenlerin ilkisin. Sonra Müslümanların halifesi oldun ve onların aralarında adaletle hükmettin. Bütün bunlardan sonra Allah sana şehid olarak ölmeyi nasib etti.

Bunun üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ey kardeşimin oğlu! Keşke bu söylediklerin olsa da Allah'a karşı hiçbir sorumluluğum olmasa. Benden sonra halife seçilen müminlerin emirine Medine'ye ilk hicret edenlere hayırla muamele etmesini, onların haklarını korumalarını ve onların hürmetlerinin korunmasını tavsiye ederim. Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan Ensâr'a da iyi muamele etmenizi, iyiliklerini kabul etmenizi, kötülüklerini ise bağışlamanızı tavsiye ederim. Ona, Allah ve Rasûlü'nün zimmeti ile onların ahdine vefa göstermesini, onların arkasında savaşılmamasını ve güç yetiremedikleri şeyleri onlara yüklememelerini tavsiye ederim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3052, 3162, 3700, 4888, 7207)

۹۷- بَاب مَا يُنْهَى مِنْ سَبِّ الْأَمْوَاتِ

97- Ölülere Sövmenin Yasaklanması Bâbı

۱۳۹۳ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوْا إِلَى مَا قَدَّمُوا وَرَوَاهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْقَدُوسِ عَنْ الْأَعْمَشِ وَمُحَمَّدُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ الْأَعْمَشِ تَابَعَهُ عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ وَابْنُ عَرَبَةَ وَابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ.

1393- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ölülere sövmeyin. Onlar yapmış oldukları hayır ve şerrin karşılığına kavuşmuşlardır." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6516)

۹۸- بَاب ذِكْرِ شَرَارِ الْمَوْتَى

98- Ölülerin Şerlerini Anmak Bâbı

١٣٩٤ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ مُرَّةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ أَبُو لَهَبٍ عَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَبًّا لَكَ سَائِرَ الْيَوْمِ فَتَزَلْتُ ﴿ تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴾

1394- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ebu Leheb, -Allah'ın lâneti onun üzerine olsun- Allah Rasûlü salallahu aleyhi ve selleme: Kalan günlerde helâk olasın, dedi. Bunun üzerine «*Ebu Leheb'in elleri kurusun, yok olsun*» (Mesed: 1) âyeti indi. (Hadisın geçtiği diğer yerler: 3525, 3526, 4770, 4801, 4971, 4972, 4973)

٢٤ - كِتَابُ الزَّكَاةِ

24- ZEKÂT KİTÂBI

١- بَابُ وُجُوبِ الزَّكَاةِ

1- Zekâtın Farz Oluşu Bâbı

وَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا حَدَّثَنِي أَبُو سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَذَكَرَ حَدِيثَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَأْمُرُنَا بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالصَّلَاةِ وَالْعَقَابِ

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

«(Ey Müslümanlar!) *Namazı dosdoğru kılın ve zekâtı verin*» (en-Nûr: 56; el-Mücadele: 12)

İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Bana Ebû Sufyân -Allah ondan razı olsun- bildirip, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hadisini zikretti. "Bize namaz kılmanızı, zekât vermemizi, akrabaya iyiliği ve iffetli olmamızı emrediyor"

١٣٩٥ - حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ الضُّحَّاكُ بْنُ مَخْلَدٍ عَنْ زَكْرِيَاءَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ أَبِي مَعْبُدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ ادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ

اَفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلَمَهُمْ أَنَّ اللَّهَ أَفْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ وَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ

1395- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Muâz ibnu Cebel'i -Allah ondan razı olsun- Yemen'e gönderirken, O'na şöyle dedi:

“Öncelikle onları Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah olmadığına, benim Allah'ın Rasûlü olduğuma şehâdet etmeye davet et. Şayet bunu kabul ederlerse, onlara Allah Azze ve Celle'nin her gece ve gündüzde üzerlerine beş vakit namazı farz kıldığını haber ver. Şayet onlar bunda da sana itaat eder ve bunu da kabul ederlerse, onlara zenginlerin mallarından alınıp ve fakirlerine verilen ve Allah'ın onlara farz kıldığı zekatı haber ver.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1458, 1496, 2448, 4347, 7371, 7372)

١٣٩٦ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهَبٍ عَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يَدْخِلُنِي الْجَنَّةَ قَالَ مَا لَهُ مَا لَهُ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَبَ مَا لَهُ تَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ وَتَصِلُ الرَّحِمَ وَقَالَ بِهِزٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ وَأَبُوهُ عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَكْثَمًا سَمِعَا مُوسَى بْنَ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ أَخَشَى أَنْ يَكُونَ مُحَمَّدٌ غَيْرَ مَحْفُوظٍ إِنَّمَا هُوَ عَمْرُو.

1396- Ebû Eyyûb'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Bana, beni cennete girdirecek amelden haber ver! dedi. Orada bulunanlar: Buna ne oluyor? Buna ne oluyor? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu, isteği olan bir kimsedir. Allah'a ibâdet eder ve O'na hiçbir şeyi ortak (şirk) koşmazsın, namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir ve akrabaya na iyilik yaparsın.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5982, 5983)

۱۳۹۷ - حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ حَيَّانَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ذُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمَلْتُهُ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ قَالَ تَعْبُدُ اللَّهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَتَقِيْمُ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ وَتُؤَدِّي الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ وَتَصُومُ رَمَضَانَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا أَرِيدُ عَلَى هَذَا فَلَمَّا وَلَّى قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَرَهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي حَيَّانَ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو زُرْعَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا.

1397- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir bedevi geldi ve şöyle dedi: Bana, öyle bir amel göster ki, ben o ameli işlediğimde cennete gireyim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yalnızca bir olan Allah’a ibadet/kulluk eder ve O’na hiçbir şeyi ortak (şirk) koşmazsın, farz olan namazları hakkıyla kılar, farz kılınmış olan zekâtı verirsın ve Ramazan orucunu tutarsın”

Bedevi dedi ki:

Nefsim elinde olan Allah’a yemîn ederim ki, ben bundan fazla bir ibadet yapmam. Adam geri dönüp gittiğinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İçinizden her kimi, cennet ehlerinden bir kimseye bakmak onu sevindirecekse, şu giden adama baksın!”

۱۳۹۸ - حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ حَدَّثَنَا أَبُو جَمْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ قَدِمَ وَقَدْ عَبْدِ الْقَيْسِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَذَا الْحَيَّ مِنْ رِبْعَةٍ قَدْ حَالَتْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ كُفَّارٌ مُضَرٌّ وَلَسْنَا نَخْلُصُ إِلَيْكَ إِلَّا فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ فَمَرْتَا بِشَيْءٍ نَأْخُذُهُ عَنْكَ وَنَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ وَرَاءِنَا قَالَ أَمْرُكُمْ بِأَرْبَعٍ وَأَنْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَشَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا

إِلَّا اللَّهُ وَعَقَدَ بِيَدِهِ هَكَذَا وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَأَنْ تُؤَدُّوا خُمُسَ مَا غَنِمْتُمْ وَأَنْتُمْ عَنْ الدُّبَاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالتَّقِيرِ وَالْمُرْقَتِ وَقَالَ سُلَيْمَانُ وَأَبُو الثُّعْمَانِ عَنْ حَمَادِ الْإِيمَانِ بِاللَّهِ شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

1398- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Abdul-Kays heyeti Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gel-diler ve şöyle dediler: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu topluluk Rabia kabilesin-dendir. Seninle bizim aramız da Mudâr kâfirleri vardır. Biz sana yalnız haram olan ay içinde gelebilmekteyiz. Bize öyle şeyler emret ki bizler onu senden alalım ve geride kalanlarımıza da ona davet edelim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben sizlere dört şeyi emrediyor ve dört şeyden de yasaklıyorum: Allah'a iman etmeyi ve Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilahın olmadığına şehâdeti namaz kılmayı, zekât vermeyi ve (savaşlar-da) ganimet olarak aldığınız mallardan beşte birini devlete vermenizi em-rediyorum. Sizleri dubbâ', hantem, nakîr ve müzeffet denilen kablarda ya-pılan içkilerden de yasaklıyorum.”

١٣٩٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ الزُّهْرِيِّ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا تُوْفِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَفَرَ مَنْ كَفَرَ مِنَ الْعَرَبِ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَيْفَ تُقَاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَمَنْ قَالَهَا فَقَدْ عَصَمَ مِنِّي مَالَهُ وَنَفْسَهُ إِلَّا بِحَقِّهِ وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ.

1399- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edip Ebû Bekir -Al-lah ondan razı olsun- halife olduğunda, Arab kabilelerinden bazıları kâfir-liğe dönerek tekrar kâfir (mürted) olup da, Ebu Bekir onlarla savaşmak is-tediğinde Ömer dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben insanlarla, onlar Lâ ilahe illâllâh deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Her kim bu sözü söylerse onun hakkı müstesna benden malını ve canını korumuş olur. Artık onun hesabı Allah’a kalmıştır” buyurduğu hâlde insanlarla mı savaşırıyorsunuz? (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1457, 7284)

١٤٠٠- فَقَالَ وَاللَّهِ لَأَقَاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ فَإِنَّ الزَّكَاةَ حَقُّ الْمَالِ وَاللَّهُ لَوْ مَتَّعُونِي عَتَاقًا كَانُوا يُؤَدُّونَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنَعِهَا قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَوَاللَّهِ مَا هُوَ إِلَّا أَنْ قَدْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ.

1400- Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Vallahi ben namaz ile zekâtın arasını ayıran kimselerle muhakkak savaşırım. Çünkü zekât, malın hakkıdır. Vallahi bunlar şayet Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme verdikleri bir dişi oğlağı bana vermezlerse bundan dolayı muhakkak onlarla savaşırım.

Ömer şöyle dedi: Vallahi bunlara karşı savaşılması hakkında Allah'ın Ebu Bekir'in göğsünü açtığını gördüm ve onlarla savaşın hak olduğunu, bunun gerekli olduğunu anladım.

٢ - بَابُ الْبَيْعَةِ عَلَى إِيْتَاءِ الزَّكَاةِ

2- Zekat Vermek Üzere Beyat Etmek Bâbı

﴿ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ ﴾

«Eğer bu hallerinden tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve zekâtı da verirlerse, bu takdirde, sizin dîn kardeşinizdirler.» (Tevbe:11)

١٤٠١ - حَدَّثَنَا ابْنُ عُمَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ قَيْسٍ قَالَ قَالَ جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيْتَاءِ الزَّكَاةِ وَالتَّصَحُّحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ.

1401- Kays'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Cerîr ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e namaz kılmak, zekât vermek ve her Müslümana nasihat etmek üzere beyat ettim.

۳- بَابُ إِنْ مَانَعَ الزَّكَاةَ وَقَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى

3- Zekat Vermeyen Kimsenin Günahı Bâbı

﴿وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ يَوْمَ يُخْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كُنْتُمْ لِلنَّفْسِ كُفْرًا فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ﴾

«Ey îman edenler! Hahamların ve rahiplerin çoğu, halkın mallarını haksız yere yemekte ve (onları) Allah'ın yolundan alıkoymaktadırlar. (Ey Muhammed!) Altın ve gümüşü biriktirip de onu Allah yolunda sarf etmeyenleri, cehennem ateşinde kızdırılıp, onunla, ahlânlarının yanlarının ve sırtlarının dağlanacağı, "işte bu kendiniz için biriktirdiğiniz şeylerdir; o hâlde bu biriktirmiş olduğunuz şeyleri tadın" denileceği günkü acı azâb ile müjdele.» (Tevbe: 34-35)

١٤٠٢ - حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ هُرْمَزَ الْأَعْرَجَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَأْتِي الْإِبِلُ عَلَى صَاحِبِهَا عَلَى خَيْرٍ مَا كَانَتْ إِذَا هُوَ لَمْ يُعْطِ فِيهَا حَقَّهَا تَطْوُهُ بِأَخْفَافِهَا وَتَأْتِي الْغَنَمُ عَلَى صَاحِبِهَا عَلَى خَيْرٍ مَا كَانَتْ إِذَا لَمْ يُعْطِ فِيهَا حَقَّهَا تَطْوُهُ بِأُظْلَافِهَا وَتَنْطَحُهُ بِقُرُونِهَا وَقَالَ وَمَنْ حَقَّهَا أَنْ تُخْلَبَ عَلَى الْمَاءِ قَالَ وَلَا يَأْتِي أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِشَاةٍ يَحْمِلُهَا عَلَى رَقَبَتِهِ لَهَا يُعَارَ فَيَقُولُ يَا مُحَمَّدُ فَأَقُولُ لَا أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ بَلَغْتُ وَلَا يَأْتِي بَبْعٍ يَحْمِلُهَا عَلَى رَقَبَتِهِ لَهُ رُغَاءٌ فَيَقُولُ يَا مُحَمَّدُ فَأَقُولُ لَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا قَدْ بَلَغْتُ.

1402- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Ra-

sûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet günü deve kendisinin zekat hakkını vermeyen sahibine gelir ve en iyi haliyle ve onu tabanlarıyla çiğner. Yine kıyamet günü hakkı verilmeyen koyun en iyi haliyle sahibini tınaklarıyla çiğner ve boynuzuyla ona vurur. Bu hayvanların hakkı su başlarında sütlerinin sağılması ve oradaki miskinlere ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasıdır.

Kıyamet günü sizden hiçbiriniz omzunda koyunu meleşir bir hâlde taşıyarak gelip: Ey Muhammed, demesin. Ben ona derim ki: Ben senin için hiç bir şey yapamam. Ben size bunu tebliğ ettim. Bu hükümleri size açıkladım. Sizden hiçbiriniz devesini böğürür bir hâlde taşıyarak yanıma gelip de: Ey Muhammed, demesin. Ben ona derim ki: Ben bugün senin için hiç bir şey yapamam. Ben bunları tebliğ etmiştim.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2378, 3073, 9658)

١٤٠٣ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ السَّمَّانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ مَثَلَ لَهُ مَالَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شُجَاعًا أَقْرَعَ لَهُ رَبِيبَتَانِ يَطْوِقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْخُذُ بِلَهْزِمَتَيْهِ يَعْغِي بِشِدْقَيْهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا مَالُكَ أَنَا كَنْزُكَ ثُمَّ تَلَا ﴿لَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَنْخَلُونَ﴾

1403- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ın dünyadayken kendisine mal verip de zekatını vermeyen kimseye, kıyamet gününde zekâtı verilmeyen mal, iki gözü üstünde iki noktası olan bir yılan şekline çevrilir. Kıyamet gününde yılan mal sahibinin boynuna kolye olarak takılır ve o yılan onu iki avurdundan yakalar ve: Ben senin dünyadaki malınım, ben senin dünyada biriktirdiğin hazinenim, der”.

Sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu:

«Allah’ın fadlu kereminden kendilerine verdiği nimetten (Allah yolunda sarf etmeyip) cimrilik edenler, bu nimet bolluğunun, kendileri için hayır olduğunu sanmasınlar. Aksine bu, onlar için şerdir. Cimrilik ettikleri o şey kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve ye-

rin mirası Allah'ındır. Allah, yaptıklarınızdan hakkiyle haberdârdır.» (Âl-i İmrân: 180) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4565, 4659, 6957)

٤-بَاب مَا أَدَّى زَكَاتُهُ فَلَيْسَ بِكَتَرٍ لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
لَيْسَ فِيمَا دُونَ خُمُسَةِ أَوَاقٍ صَدَقَةٌ

4- Bâb: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin:
“Beş ûkiyyeden²⁴ az miktardaki gümüşün zekâtı yoktur”
Kavlinden Dolayı Zekâtı Verilen Mal, Sahibini Cehenneme
Sokan Hazine Değildir

١٤٠٤ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ شَيْبٍ بْنِ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ
شِهَابٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَسْلَمَ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَقَالَ
أَعْرَابِيٌّ أَخْبَرَنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ {وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ} قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مَنْ كَنَزَهَا فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهَا فَوَيْلَ لَهُ إِنَّمَا
كَانَ هَذَا قَبْلَ أَنْ تُنْزَلَ الزَّكَاةُ فَلَمَّا أُنْزِلَتْ جَعَلَهَا اللَّهُ طَهْرًا لِلْأَمْوَالِ.

1404- Hâlid ibnu Eslem'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Abdullah ibnu Ömer ile -Allah ondan ve babasından razı olsun- beraber Medine dışına çıkmıştık. Bir bedevî dedi ki: Allah Teâlâ'nın «*Altın ve gümüşü biriktirip de onu Allah yolunda sarfetmeyenler*» (Tevbe: 34) sözünün ne manaya geldiğini bana haber ver. İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Her kim (Altını ve gümüşü) biriktirip, bunların zekâtını da vermezse, vay o kimsenin haline! (Onlar için elim bir azab vardır.) Ancak bu hüküm zekât âyetinin indirilmesinden önce idi. İhtiyâçtan fazla olup da Allah yolunda harcanmayan mallar kenz sayılırdı. Zekât âyeti indirilince, Allah zekâtı, mallar için bir temizlik sebebi kılmıştı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4661)

24 Ükiyye bir ağırlık birimi olup Mısırdaki 37,44, Halep'te 320, Kudüs'te 240, Beyrut'ta ise 213,3 grama eşittir.

١٤٠٥ - حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ يَزِيدَ أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ إِسْحَاقَ أَخْبَرَنَا
الْأَزْهَرِيُّ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ أَنَّ عَمْرَو بْنَ يَحْيَى بْنَ عَمَّارَةَ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِيهِ
يَحْيَى بْنَ عَمَّارَةَ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ فِيمَا دُونَ خُمْسٍ أَوَاقٍ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خُمْسٍ
ذَوْدٌ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خُمْسٍ أَوْسُقٌ صَدَقَةٌ.

1405- Ebû Said -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beş ûkıyyeden az miktar gümüşde zekât yoktur. En az üç yaşında-ki beş devenin aşağısında da zekât yoktur. Beş vesk miktarının aşağısında ki (hurma, üzüm, hububat gibi mahsullerde) zekât yoktur.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1447, 1459, 1484)

١٤٠٦ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي هَاشِمٍ سَمِعَ هُشَيْمًا أَخْبَرَنَا حُصَيْنٌ عَنْ زَيْدِ
بْنِ وَهْبٍ قَالَ مَرَرْتُ بِالرَّبَذَةِ فَإِذَا أَنَا بِأَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقُلْتُ لَهُ مَا أُنْزِلَكَ
مَنْزِلَكَ هَذَا قَالَ كُنْتُ بِالشَّامِ فَاخْتَلَفْتُ أَنَا وَمُعَاوِيَةُ فِي ﴿الَّذِينَ يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ
وَالْفِضَّةَ وَلَا يَتَّقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ قَالَ مُعَاوِيَةُ نَزَلَتْ فِي أَهْلِ الْكِتَابِ فَقُلْتُ
نَزَلَتْ فِينَا وَفِيهِمْ فَكَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ فِي ذَاكَ وَكُتِبَ إِلَى عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
يَشْكُونِي فَكُتِبَ إِلَيَّ عُثْمَانُ أَنَّ أَقْدَمَ الْمَدِينَةِ فَقَدِمْتُهَا فَكَثُرَ عَلَيَّ النَّاسُ حَتَّى كَانَهُمْ
لَمْ يَرَوْني قَبْلَ ذَلِكَ فَذَكَرْتُ ذَاكَ لِعُثْمَانَ فَقَالَ لِي إِنْ شِئْتَ تَتَحَيَّتَ فَكُنْتُ قَرِيبًا
فَذَاكَ الَّذِي أُنْزِلَنِي هَذَا الْمَنْزِلَ وَلَوْ أَمَرُوا عَلَيَّ حَبْشِيًّا لَسَمِعْتُ وَأَطَعْتُ.

1406- Zeyd ibnu Vehb'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Rabze'ye uğradım. Orada Ebû Zerr -Allah ondan razı olsun- ile karşılaştım. Ona: Seni buraya getiren sebep nedir? diye sordum. Ebû Zerr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Şam'da bulunuyordum. «*Altın ve gümüşü biriktirip de onu Allah yolunda sarfetmeyenler*» (Tevbe:34) âyetinin tefsiri hakkında Muâviye ile ihtilâf ettim. Muâviye dedi ki: Bu âyet Yahudi ve Hristiyanlar hakkında inmiştir. Ben de dedim ki: Bu âyet hem bizim hakkımızda, hem de Yahudi ve Hristiyanlar hakkında inmiş-

tir. Benimle onun arasında geçenler işte bunlardır. Muâviye, Osmân'a - Allah ondan razı olsun- bir mektup yazdı ve beni şikâyet etti. Bunun üzerine Osmân da, Medine'ye gelmem için bana mektup gönderdi. Ben de bunun üzerine Medine'ye geldim. İnsanlar beni daha önce hiç görmemişler gibi, yanımda toplandılar. Ben bu durumu Osman'a söyledim. Osmân bana dedi ki: Dilersen orayı terk eder ve yakın bir yerde durursun. İşte beni buraya getiren sebep budur. Şayet Habeşli bir köleyi benim üzerime emir tayin etmiş olsalardı, ben muhakkak onu dinler ve onun emirlerine itaat ederdim. (Hadisin geçtiği diğer yer: 4660)

١٤٠٧ - حَدَّثَنَا عِيَّاشٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا الْجُرَيْرِيُّ عَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ الْأَحْتَفِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ جَلَسْتُ ح وَ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا الْجُرَيْرِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو الْعَلَاءِ بْنُ الشَّخِيرِ أَنَّ الْأَحْتَفَ بْنَ قَيْسٍ حَدَّثَهُمْ قَالَ جَلَسْتُ إِلَى مَلَأٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَجَاءَ رَجُلٌ خَشِنُ الشَّعْرِ وَالْيَابِ وَالْهَيْئَةِ حَتَّى قَامَ عَلَيْهِمْ فَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ بَشِّرِ الْكَانِزِينَ بِرَضْفٍ يُخَمِّي عَلَيْهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ثُمَّ يُوضَعُ عَلَى حَلْمَةِ نَذِي أَحَدِهِمْ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ نَفْصِ كَفِّهِ وَيُوضَعُ عَلَى نَفْصِ كَفِّهِ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ حَلْمَةِ نَذِيهِ يَتَزَلُّزَلُ ثُمَّ وَلَّى فَجَلَسَ إِلَى سَارِيَةٍ وَبِيعْتُهُ وَجَلَسْتُ إِلَيْهِ وَأَنَا لَا أَذْرِي مَنْ هُوَ فَقُلْتُ لَهُ لَا أَرَى الْقَوْمَ إِلَّا قَدْ كَرِهُوا الَّذِي قُلْتَ قَالَ إِنَّهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا.

1407- Ehnef ibnu Kays -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kureyş kavminin ileri gelenlerinin yanına oturdum. Bu esnada kaba saçlı, kaba elbiseli ve kaba saba bir kimse geldi. O topluluğun yanında durdu ve selâm verdi. Sonra şöyle dedi: Altın ve gümüşleri biriktirip infâk etmeyenlere, üzeri cehennem ateşinde kızdırılmış taşlarla azab olunacakları haberini ver. Sonra bu taşlar, onlardan her birinin göğsünün ortasına konulur ve bu taş sıcaklığından dolayı iki kürek kemiğinden çıkar. Yine o kızgın taş kürek kemikleri üzerine konulur ve göğsünün ortasından dışarı çıkar. Böylelikle o kızgın taş kürek kemikleri ile göğsü arasında gider gelir. Sonra o adam geri döndü ve direğin yanına oturdu.

Ben de onu takip ettim ve onun yanına oturdum. Ben onun kim ol-

duğunu bilmiyordum. Ona dedim ki: Görüyorum ki söylediğin sözler bu insanların hoşuna gitmedi. O da bana: Onlar hiçbir şeyi akıl etmiyorlar.

١٤٠٨- قَالَ لِي خَلِيلِي قَالَ قُلْتُ مَنْ خَلِيلُكَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ أَتَبْصِرُ أَحَدًا قَالَ فَتَنَظَرْتُ إِلَى الشَّمْسِ مَا بَقِيَ مِنَ النَّهَارِ وَأَنَا أَرَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرْسِلُنِي فِي حَاجَةٍ لَهُ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ مَا أَحَبُّ أَنْ لِي مِثْلَ أَحَدٍ ذَهَبًا أَنْفَقَهُ كُلُّهُ إِلَّا ثَلَاثَةَ دَنَانِيرَ وَإِنْ هَؤُلَاءِ لَا يَغْفُلُونَ إِلَّا مَا يَجْمَعُونَ الدُّنْيَا لَا وَاللَّهِ لَا أَسْأَلُهُمْ دُنْيَا وَلَا أَسْتَفْتِيهِمْ عَنْ دِينٍ حَتَّى أَلْقَى اللَّهَ.

1408- Dostum bana şöyle buyurdu, dedi. Ben: Senin dostun kimdir? diye sordum. Benim dostum Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemdir, dedi. "Ey Ebû Zerr! Uhud Dağını görüyor musun?" dedi. Ebû Zerr dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ihtiyâcı için beni oraya gönderecek düşüncesiyle, gündüzden ne kadar zaman kaldı diye güneşe baktım ve evet Uhud'u görüyorum, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Uhud Dağı kadar altınım olmasını ve, üç dînâr hâriç, bunun hepsini infâk edip sadaka olarak vermeyi isterim" buyurdu. Bu insanlar ise akıl etmiyorlar. Ancak dünyâ malı toplayıp duruyorlar. Vallahi ben ölünceye kadar onlardan ne bir dünyalık mal isterim ve ne de din konusunda onlara soru sorup fetva isterim.

• بَابُ إِنْفَاقِ الْمَالِ فِي حَقِّهِ

5- Malı Hakkı Olan, Gerekli Yerde İnfak Etmek Bâbı

١٤٠٩ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنِي قَيْسٌ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَاسْلَطَهُ عَلَى هَلَكَتِهِ فِي الْحَقِّ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيَعْلَمُهَا.

1409- İbnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki kimseden başkasına gıpta edilmez: Allah Azze ve Celle kendisine mal verdiği ve ona malı hak yolunda harcama yetkisi vermiş kimseye, bir de Allah'ın kendisine hikmet verdiği kimsedir ki o, insanlar arasında bununla hüküm verir ve bunu da başkalarına öğretir.”

٦- بَابُ الرِّيَاءِ فِي الصَّدَقَةِ لِقَوْلِهِ

6- Sadakada Riya (Gösteriş İçin Sadaka Verenler) Bâbı

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ﴿صَلْدًا﴾ لَيْسَ عَلَيْهِ شَيْءٌ وَقَالَ عِكْرِمَةُ ﴿وَابِلٌ﴾ مَطَرٌ شَدِيدٌ وَالطَّلُّ التَّدْيُ

«Ey iman edenler! İnsanlara gösteriş olsun diye malını sarf eden, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan kimse gibi sadakalarınızı başa kâkıp eziyet vermekle iptal etmeyin. (Gösteriş için sadaka verenlerin) durumu, üzerinde (bir miktar) toprak bulunan bir kayanın durumu gibidir ki, ona şiddetli bir yağmur isabet edince, toprak, o kayayı çırılçıplak bırakır. (İşte böyleleri) kazanç olarak hiçbir şey elde edemezler. Allah, kâfir olanlara hidayet etmez.» (Bakara: 264)

İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- âyette geçen صَلْدًا (salden) kelimesinin üzerinde hiçbir şey olmayan kaya, manasına geldiğini söylemiştir.

İkrime, âyette geçen وَابِلٌ (Vâbilun) kelimesinin şiddetli yağmur ve çiy denilen ıslaklık olduğunu söylemiştir.

٧- بَابُ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَدَقَةً مِنْ غُلُولٍ وَلَا يَقْبَلُ إِلَّا مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ لِقَوْلِهِ

7- Bâb: Haksız Yolla Kazanılan Maldan Verilen Sadakayı Allah Kabul Etmez

﴿قَوْلٍ مَعْرُوفٍ وَمَغْفِرَةٍ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أذى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ﴾

Allah Azze ve Celle ancak helâl kazançtan yapılan sadakayı kabul eder. Allah Azze ve Celle şöyle buyurur:

«İyi bir söz ve bağışlama, arkasından eziyet gelen bir sadakadan hayırlıdır. Allah (kullarının verecekleri sadakadan) müstağnidir, Halîmdir.» (Bakara: 263)

۸- بَابُ الصَّدَقَةِ مِنْ كَسْبِ طَيِّبٍ لِقَوْلِهِ

8- Sadakanın Helal Kazançtan Yapılması Bâbı

﴿ وَيُرَبِّي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

«Allah, faizin bereketini giderir, sadakaları ise bereketlendirir. Allah, küfürde ve günâhta ısrar eden hiç kimseyi sevmez. İman edenlerin, hayırlı iş işleyenlerin, namazı hakkıyla edâ edip zekâtı verenlerin Rab-ları katında mükâfatlar vardır; onlara korku yoktur; mahzûn olacaklar da onlar değildir.» (Bakara: 276-277)

١٤١٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُنِيرٍ سَمِعَ أَبَا التَّضَرِّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدَلٍ ثَمَرَةً مِنْ كَسْبِ طَيِّبٍ وَلَا يَقْبَلُ اللَّهُ إِلَّا الطَّيِّبَ وَإِنْ اللَّهُ يَتَقَبَّلُهَا بِيَمِينِهِ ثُمَّ يُرِيهَا لِصَاحِبِهِ كَمَا يُرِي أَحَدُكُمْ فَلَوْهَ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ تَابِعُهُ سُلَيْمَانُ عَنْ ابْنِ دِينَارٍ وَقَالَ وَرَقَاءُ عَنْ ابْنِ دِينَارٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ عَنْ أَبِي مَرْيَمَ وَزَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ وَسُهَيْلٌ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1410- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim helâl kazancından bir hurma tanesi değerinde bir sadaka verirse -ki Allah helâl maldan verilen sadakadan başka hiçbir sadakayı kabul etmez- Allah bu sadakayı sağ eliyle kabul eder. Sonra bu yapılan sadakayı sizden birinizin tıpkı süttan kesilmiş tayını bakıp büyütmesi gibi bu yapılan sadakayı dağ misali oluncaya kadar büyütür.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 7430)

٩- بَابُ الصَّدَقَةِ قَبْلَ الرَّدِّ

9- Kabul Edilmediği Bir Zaman Gelmeden Önce Sadaka Vermek Bâbı

١٤١١ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مَعْبُدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ حَارِثَةَ بْنَ وَهْبٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ تَصَدَّقُوا فَإِنَّهُ يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقَتِهِ فَلَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا يَقُولُ الرَّجُلُ لَوْ جِئْتُ بِهَا بِالْأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلَا حَاجَةَ لِي بِهَا.

1411- Harise ibnu Vehb'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi işittim, şöyle buyuruyordu:

“Sadaka verin. Öyle bir zaman gelecek ki, kişi sadaka verecek birini arar da verecek kimseyi bulamaz. Sadaka verilmek istenilen her kişi: Şayet bu sadakayı dün getirseydin, onu kabul ederdim. Ancak bu gün benim bu sadakaya ihtiyâcım yok, der.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1424, 7120)

١٤١٢ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكْثَرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَفِضَ حَتَّى يُهِمَّ رَبُّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ وَحَتَّى يَغْرِضَهُ فَيَقُولَ الَّذِي يَغْرِضُهُ عَلَيْهِ لَا أَرَبَ لِي.

1412- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mallar çoğalıp taşmadıkça kıyamet kopmaz. Hattâ mal sahibini, sadakasını kimin kabul edeceği endişesine düşer, bununla kederlenir. Öy-

le ki mal sahibi sadakayı verecek birini bulur da ona sadaka verir, ancak o kimse, benim buna ihtiyacım yok, der.”

١٤١٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ النَّبِيلُ أَخْبَرَنَا سَعْدَانُ بْنُ بِشْرِ حَدَّثَنَا أَبُو مُجَاهِدٍ حَدَّثَنَا مُجَلُّ بْنُ خَلِيفَةَ الطَّائِي قَالَ سَمِعْتُ عَدِيَّ بْنَ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَهُ رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا يَشْكُو الْعَيْلَةَ وَالْآخَرُ يَشْكُو قَطْعَ السَّبِيلِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا قَطْعُ السَّبِيلِ فَإِنَّهُ لَا يَأْتِي عَلَيْكَ إِلَّا قَلِيلٌ حَتَّى تَخْرُجَ الْعِيرُ إِلَى مَكَّةَ بِغَيْرِ خَفِيرٍ وَأَمَّا الْعَيْلَةُ فَإِنَّ السَّاعَةَ لَا تَقُومُ حَتَّى يَطُوفَ أَحَدُكُمْ بِصَدَقَتِهِ لَا يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا مِنْهُ ثُمَّ لَيَقْفَنَ أَحَدُكُمْ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ حِجَابٌ وَلَا تَرْجُمَانٌ يَتَرَجَّمُ لَهُ ثُمَّ لَيَقُولَنَّ لَهُ أَلَمْ أَوْتِكَ مَالًا فَلَيَقُولَنَّ بَلَى ثُمَّ لَيَقُولَنَّ أَلَمْ أَرْسِلْ إِلَيْكَ رَسُولًا فَلَيَقُولَنَّ بَلَى فَيَنْظُرُ عَنْ يَمِينِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ ثُمَّ يَنْظُرُ عَنْ شِمَالِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ فَلَيَتَقَفَيْنَ أَحَدُكُمْ النَّارَ وَلَوْ بِشِقْ ثَمَرَةٍ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ.

1413- Adiyy ibnu Hâtim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında iken, O'nun yanına iki kişi geldi. Onlardan biri fakirlikten, diğeri ise yol kesicilikten (yolun emniyetsiz olmasından) şikâyet ediyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yol kesiciliği meselesine gelince; az bir zaman sonra bir kervan Mekke'den çıkacak ve yollarında hiçbir koruma olmayacak. (Yani yollar tamamen emniyetli olacak ve hiçbir can ve mal güvensizliği olmayacak.) Fakirliğe gelince, sizden biriniz elindeki sadakasıyla onu verecek birilerini arar, ancak ona ihtiyacı olan kimseyi bulamayınca kadar (fakirlik tamamen ortadan kalkmayınca kadar) kıyamet kopmayacaktır.

Sonra sizden biriniz sizinle O'nun arasında hiçbir perde ve ona tercümanlık yapacak hiçbir tercüman olmadan Allah'ın huzurunda duracak, sonra Allah o kimseye: **Ben sana mal vermedim mi?** diye soracak. O, evet, diyecek. Sonra Allah: **Ben sana peygamber göndermedim mi?** diyecek. O, evet, diyecek. O kul, sağ tarafına bakacak ve ateşten başka bir

şey göremeyecek, soluna bakacak ateşten başka bir şey göremeyecek. Sizden biriniz hurmanın yarısı kadar da olsa (onu tasadduk ederek) kendinizi ateşten koruyun. Sadaka verecek bunu da bulamazsa güzel bir sözle sadaka versin. (Muhakkak ki onun, Müslüman kardeşine söylediği güzel söz sadakadır.)” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1417, 3595, 6023, 6539, 6540, 6563, 7443, 7512)

١٤١٤ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو أَسَامَةَ عَنْ بُرَيْدٍ عَنْ أَبِي بُرَّةَ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ ثُمَّ لَا يَجِدُ أَحَدًا يَأْخُذُهَا مِنْهُ وَيُرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتَّبِعُهُ أَرْبَعُونَ امْرَأَةً يُلْذَنَ بِهِ مِنْ قِلَّةِ الرِّجَالِ وَكَثْرَةِ النِّسَاءِ.

1414- Ebû Mûsâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, bir adam elindeki tasadduk edeceği altınıyla onu verecek birilerini arayacak ancak bulamayacak. Erkeklerin az olması ve kadınların çok olması sebebiyle kırk kadının bir erkeğin himayesine girdiği görülecektir.”

١٠ - بَابُ اثْقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ ثَمْرَةٍ وَالْقَلِيلِ مِنَ الصَّدَقَةِ

10- Bâb: “Yarım Bir Hurma İle ve Az Sadaka İle Bile Olsa, Kendinizi Cehennem Ateşinden Koruyun”

﴿وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ وَتَفְهِيمًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ﴾ الْآيَةُ وَإِلَى قَوْلِهِ ﴿مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ﴾

«Mallarını Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve içlerindeki imanı sağlamlaştırmak için sarf edenlerin durumu ise, bir tepe üzerindeki bahçenin durumu gibidir ki, oraya şiddetli bir yağmur isabet edince meyvelerini iki kat verir şiddetli yağmur isabet etmezse de çisinti ona yeter. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”

İçinizden herhangi biri, kendisine ihtiyarlık çökmüş, (çalışıp kazanamayan) zayıf çocukları olduğu hâlde, (ağaçları) altından ırmak-

lar akan, içinde kendisine âit her çeşit meyveler bulunan hurma ve üzüm bahçesine ateşle karışık bir kasırganın gelmesini ve o bahçenin yanmasını ister mi? İşte Allah, âyetlerini, düşünesiniz diye böyle açıklıyor.» (Bakara: 265-266)

١٤١٥ - حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا أَبُو الثُّعْمَانِ الْحَكَمُ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ آيَةُ الصَّدَقَةِ كُنَّا نَحَامِلُ فَجَاءَ رَجُلٌ فَتَصَدَّقَ بِشَيْءٍ كَثِيرٍ فَقَالُوا مُرَانِي وَجَاءَ رَجُلٌ فَتَصَدَّقَ بِصَاعٍ فَقَالُوا إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنْ صَاعٍ هَذَا فَتَزَلْتُ ﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ﴾ الْآيَةَ

1415- Ebû Mesûd'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

“Sadaka âyeti (Tevbe: 103) indiğinde bizler sadaka verebilmek için sırtımızda yük taşıdık. Bir adam gelip (Abdurrahman ibnu Avf) malından çokca sadaka verdi. Bunun üzerine (münafıklar) o adama, gösterişçi, bunu riya için yaptı, dediler. Diğer bir adam geldi (Ebu Agil) ve o da bir sâ' hurma sadaka verdi. Bu defa da onun için, Allah bu adamın sadaka olarak verdiği bir sâ'dan zengindir. Bunun üzerine şu âyet indi: «Allah, müminlerden gönlünden kopup fazla sadaka verenleri ayıplayanlarla takatları dışında bir şey bulamayanları alaya alanları, (kendi davranışlarıyla cezalandırır ve onları) maskara eder. Onlar için acı bir azâb vardır.» (Tevbe: 79) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1416, 2273, 4668, 4669)

١٤١٦ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمَرَنَا بِالصَّدَقَةِ انْطَلَقَ أَحَدُنَا إِلَى السُّوقِ فَيَحَامِلُ فَيَصِيبُ الْمُدَّ وَإِنْ لَبِغْهُمْ الْيَوْمَ لَمِائَةِ أَلْفٍ.

1416- Ebû Mesud el-Ensârî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize sadaka vermemizi emrettiğinde, bizden çarşıya gider ve sırtında yük taşıyarak hamallık ya-

par ve bunun karşılığında bir müdlük kazanç elde eder ve onu sadaka olarak verirdi. Bugün onlardan bazılarının yüz binlik malı var.

۱۴۱۷ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَعْقِلٍ قَالَ سَمِعْتُ عَدِيَّ بْنَ حَاتِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ.

1417- Adiy ibnu Hâtim'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Bir hurmanın yarısıyla da olsa kendinizi ateşten koruyunuz."

۱۴۱۸ - حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ بْنُ حَزْمٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلْتُ امْرَأَةً مَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا تَسْأَلُ فَلَمْ تَجِدْ عِنْدِي شَيْئًا غَيْرَ تَمْرَةٍ فَأَعْطَيْتَهَا إِيَّاهَا فَقَسَمَتْهَا بَيْنَ ابْنَتَيْهَا وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْنَا فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ مَنْ ابْنَتِي مِنْ هَذِهِ ابْنَاتِ بَشِيءٍ كُنْ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ.

1418- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın ve beraberinde iki kız çocuğu yanıma girdi. Yiyecek bir şeyler istiyordu. Yanımda bir hurmadan başka bir şey bulamadım. O hurmayı kadına verdim. Kadın hurmayı iki çocuğu arasında paylaştırdı. Kadın ise o hurmadan bir şey yemedi. Sonra kalktı ve çıkıp gitti. Ardından yanıma Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem girdi. Olan biteni kendisine anlattım. O şöyle buyurdu: "Her kim bu kız çocukları sebebiyle bir sıkıntıya uğratılırlarsa, o kız çocukları onun için cehenneme karşı bir perde olurlar." (Hadisin geçtiği diğer yer: 5995)

۱۱- بَابُ فَضْلِ صَدَقَةِ الشَّحِيحِ الصَّحِيحِ

11- Sihatli Cimri Olduğu Hâlde Sadaka Veren Kimsenin Sadakasının Fazileti Bâbı

لَقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ﴾
﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

«İçinizden herhangi birine ölüm gelmezden ve “Rabbim! ölümümü yakın bir zamana kadar ertelesen de, sadaka verip iyilerden olsam” demezden önce, size rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda sarfedin.» (Tevbe: 10)

«Ey iman edenler! İçinde ne bir alışverişin, ne bir dostluğun ve ne de bir şefaatin olduğu gün gelmeden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden (Allah yolunda) sarf edin. Kâfirler, işte asıl zâlim olanlar onlardır.» (Bakara: 254)

۱۴۱۹ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا عُمَارَةُ بْنُ الْقَعْقَاعِ حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَكْثَرُ أَجْرًا قَالَ أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ شَحِيحٌ تَخْشَى الْفَقْرَ وَتَأْمَلُ الْغِنَى وَلَا تُنْهَلُ حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ الْخُلُقُومَ قُلْتَ لِفُلَانٍ كَذَا وَلِفُلَانٍ كَذَا وَقَدْ كَانَ لِفُلَانٍ

1419- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve şöyle dedi: Ey Alah'ın Rasûlü! Hangi (kimsenin verdiği) sadaka ecir olarak daha büyüktür? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Senin sağlığın-sihatın yerinde, cimri olduğun, fakirlikten korkar ve zenginliği ümit ettiğin hâlde verdiğin sadakadır. Ölüm anı gelip de, falancaya şu kadar, falancaya şu kadar deyip de sadaka vermeyi geciktirme. O sırada mal zaten başkalarının olmuştur.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 2748)

بَاب
Bâb

١٤٢٠ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ فِرَاسٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ بَعْضَ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْنَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّا أَسْرَعُ بِكَ لِحُوقًا قَالَ أَطْوَلُكُمْ يَدًا فَأَخَذُوا قَصَبَةً يَذَرَعُونَهَا فَكَانَتْ سَوْدَةً أَطْوَلَهُنَّ يَدًا فَعَلِمْنَا بَعْدَ ذَلِكَ أَنَّ طُولَ يَدِهَا الصَّدَقَةُ وَكَانَتْ أَسْرَعَنَا لِحُوقًا بِهِ وَكَانَتْ تُحِبُّ الصَّدَقَةَ.

1420- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarından bâzısı Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme: Hangimiz sana daha çabuk kavuşacaktır? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizden eli en uzun olanı" buyurdu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımları bir kamış alıp ellerini ölçmeye başladılar. Sevde onların içinde elleri en uzun olanı idi. Eli uzun olmaktan maksadın sadaka olduğunu ancak Sevde'nin ölümünden sonra anladık. O, içimizde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme ilk kavuşan hanımı idi. Sevde, sadaka vermeyi seven bir kimse idi.

١٢ - بَابُ صَدَقَةِ الْعَلَانِيَةِ

12- Açıktan Verilen Sadaka Bâbı

وَقَوْلُهُ ﴿الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً﴾ آيَةٌ إِلَى قَوْلِهِ وَلَا هُمْ يَخْزَوْنَ ﴿

Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

«Gece ve gündüz, gizli ve aşikâre olarak mallarından sarf edenler, işte onlar için Rabları katında mükâfatlar vardır; onlara korku yoktur; ve mahzun olacaklar da onlar değildir.» (Bakara: 274)

۱۳- بَابُ صَدَقَةِ السَّرِّ

13- Gizli Olarak Verilen Sadaka Bâbı

وَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجُلٌ
تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا صَنَعَتْ يَمِينُهُ وَقَوْلُهُ ﴿إِنْ تُبْدُوا
الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفَوْهَا وَتُؤْتَوْهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ الْآيَةُ

Ebû Hureyre, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aley-
hi ve sellemin şöyle dediğini haber verdi:

“Öyle bir kimse ki, sadaka verir ve onu gizler, sağ elinin verdiği-
ni sol eli bilmez.”

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

«Eğer sadakaları aşikâre verirsiniz, bu iyidir; ve fakat onu gizle-
yip de fakirlere verirsiniz, sizin için daha iyidir. Allah, bununla günah-
larınızdan bir kısmını örter. Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdar-
dır.» (Bakara: 271)

۱۴- بَابُ إِذَا تَصَدَّقَ عَلَى غَنِيٍّ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ

14- Bâb: Bir Kimse Bilmeyerek Bir Zengine Sadaka Verirse
Sadakası Kabul Edilmiştir

۱۴۲۱ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَجُلٌ
لَأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ سَارِقٍ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ تَصَدَّقَ
عَلَى سَارِقٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ لَأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي
يَدَيَّ زَانِيَةٍ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ تَصَدَّقَ اللَّيْلَةُ عَلَى زَانِيَةٍ فَقَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى
زَانِيَةٍ لَأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدَيَّ غَنِيٍّ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ
تَصَدَّقَ عَلَى غَنِيٍّ فَقَالَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سَارِقٍ وَعَلَى زَانِيَةٍ وَعَلَى غَنِيٍّ فَأَتَى

فَقِيلَ لَهُ أَمَّا صَدَقَّتْكَ عَلَى سَارِقٍ فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعْفَ عَنْ سَرِقَتِهِ وَأَمَّا الزَّانِيَةُ فَلَعَلَّهَا أَنْ
تَسْتَعْبَ عَنْ زِنَاهَا وَأَمَّا الْغَنِيُّ فَلَعَلَّهُ يَغْتَبِرُ فَيَنْفَقُ مِمَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ.

1421- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İsrailoğullarından biri, (bu gece) sadaka vereceğim, dedi ve sadakasını eline alarak dışarı çıktı. Sadakasını onun hırsız olduğunu bilmeyecek bir hırsızın eline verdi. Sabah olduğunda insanlar: Bir hırsıza sadaka verilmiş, diye konuşurlar. Sadakayı veren kimse: Allahım hamd sanadır. (Sadakamı hak etmeyen birine verdim. Bu ise benim irademle değil Allah'ın dilemesiyle olmuştur. O yüzden her halükârda hamd Allah'adır.)

İkinci gece yine sadaka vereceğim diyerek dışarı çıktı. Bu defa da onun bir zinakar kadın olduğunu bilmeyerek sadakasını zinakar bir kadına verdi. Bu defa da bilmeyerek sadakasını zina edici bir kadının ellerine koydu. Sabah olduğunda insanlar: Zinakar bir kadına sadaka verilmiş, diye konuştular. Sadaka veren kimse hiç aldırmayarak: Allahım, sadakamı zinakar bir kadına senin dilemenle verdim, benim irademle değil. O yüzden her halükârda hamd sanadır.

Üçüncü gece yine o kimse sadaka vereceğim, dedi ve sadakasını eline alarak evinden dışarı çıktı. Bu defa onun zengin olduğunu bilmeyerek bir zengine sadakasını verdi. Sabah olduğunda insanlar, bir zengine sadaka verilmiş, diye konuştular. Bunları duyan o sadaka veren kimse şöyle dedi:

Allahım! Hırsıza, zinakar bir kadına ve zengin birine sadaka verdiğim için de hamd sanadır. (Çünkü bunları kendi irademle değil ancak senin iradenle verdim. Her halükârda hamd sanadır.)

Sadaka veren kimse bir rüya gördü ve rüyasında ona şöyle denildi:

Hırsıza verdiği sadakaya gelince, umulur ki, o hırsız hırsızlığından vazgeçer. Zinakar kadına gelince umulur ki, bu kadın da zinasından vazgeçer. Zengin kişiye gelince, umulur ki, bu zengin de bu olaydan ibret alır da aldığı sadakadan ibret alıp Allah'ın kendisine verdiği maldan infak eder.”

۱۵- بَاب إِذَا تَصَدَّقَ عَلَى ابْنِهِ وَهُوَ لَا يَشْعُرُ

15- Bâb: Bir Kimse Bilmeyerek Kendi Oğluna Sadaka Verdiği Zaman Bu Caiz Olur .

١٤٢٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ حَدَّثَنَا أَبُو الْجَوَيْرِيَّةِ أَنَّ مَعْنَ بْنَ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَأَبِي وَجَدِّي وَخَطَبَ عَلِيٌّ فَأَلْكَحَنِي وَخَاصَمْتُ إِلَيْهِ وَكَانَ أَبِي يَزِيدُ أَخْرَجَ دَنَانِيرَ يَتَصَدَّقُ بِهَا فَوَضَعَهَا عِنْدَ رَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ فَجَنَّتْ فَأَخَذْتُهَا فَأَتَيْتُهُ بِهَا فَقَالَ وَاللَّهِ مَا إِلَيْكَ أَرَدْتُ فَخَاصَمْتُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَكَ مَا نَوَيْتَ يَا يَزِيدُ وَلَكَ مَا أَخَذْتَ يَا مَعْنُ.

1422- Ma'n ibnu Yezîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, babam ve dedem Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle beyat ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni nişanladı ve evlendirdi. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle bir meselemi arz ettim. Babam Yezîd, sadaka vermek için dinarları sadaka olarak dağıtmak için çıkardı. Bu dinarları, dağıtılmak üzere Mescid'de bir adamın yanına koydu. Ben Mescid'e geldim ve bu sadakadan aldım ve babamın yanına geldim. Bunun üzerine babam dedi ki: Vallahi ben bu altınların sana verilmesini istemedim.²⁵

Ben de bu olayı Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemle arz ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ey Yezîd, sana niyet ettiğinin karşılığı vardır. Ey Ma'n, aldığın sadaka da senindir” (Çünkü sen o sadakaya ihtiyacın olduğun için aldın.)

25 Şayet ben bunu direk sana vermek isteseydim bunu sana verirdim ve Mescid'de dağıtılması için birini görevlendirmedim. Veya da o, sadakanın oğluna vermenin caiz olmadığı görüşünde idi. Veya o, sadakanın yabancıya verilmesinin daha üstün olduğu görüşünde idi.

۱۶- بَابُ الصَّدَقَةِ بِالْيَمِينِ

16- Sağ Eliyle Verilen Sadaka Bâbı

۱۴۲۳ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي حَبِيبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ تَعَالَى فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ عَدْلٌ وَشَابُّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ.

1423- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Yedi sınıf insan vardır ki, Allah Azze ve Celle kendi gölgesinden başka hiçbir gölge bulunmayan kıyamet gününde, bunları kendi arşının gölgesinde gölgelendirir: Âdil imam; gençliğini Allah'ın ibadetinde geçiren bir genç, kalbi mescidlere bağlı bir kimse; birbirini Allah için seven, Allah için bir araya gelip yine Allah için ayrılan iki kişi; makam, mevki sahibi ve güzel bir kadın kendisini zinaya çağırdığı zaman: ‘Ben Allah’tan korkarım’ diyen bir kimse; sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilme-yecek şekilde gizli sadaka veren kişi; yalnızken Allah’ı anıp da ağlayan kimse.”

۱۴۲۴ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي مَعْبُدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ حَارِثَةَ بْنَ وَهْبٍ الْخُزَاعِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ تَصَدَّقُوا فَيَسْأَلَنِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقِهِ فَيَقُولُ الرَّجُلُ لَوْ جِئْتُ بِهَا بِالْأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا مِنْكَ فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلَا حَاجَةَ لِي فِيهَا.

1424- Harise ibnu Vehb el-Huzâi'den, -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle bu-

yuruyordu:

“Sadaka verin. Öyle bir zaman gelecek ki, kişi sadaka verecek birini arar da verecek kimseyi bulamaz. Sadaka verilmek istenilen her kişi: Şayet bu sadakayı dün getirseydin, onu kabul ederdim. Ancak bu gün benim bu sadakaya ihtiyâcım yok, der.”

۱۷ - بَابُ مَنْ أَمَرَ خَادِمَهُ بِالصَّدَقَةِ وَلَمْ يُتَاوَلَ بِنَفْسِهِ

17- Sadakasını Kendisi Dağıtmayıp, Hizmetçisine Dağıtmasını Emreden Kimse Bâbı

وَقَالَ أَبُو مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ أَحَدُ الْمُتَصَدِّقِينَ

Ebü Mûsâ, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in “*Hizmetçi, sadaka veren iki kimseden biridir*” buyurduğunu söyledi.

۱۴۲۵ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ شَقِيقٍ

عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَلْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامٍ بَيْتَهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَلْفَقَتْ وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذَلِكَ لَا يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا

1425- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kadın evinin yiyeceğinden, israf edip saçıp savurmaksızın infâk ederse, bu infâkı sebebiyle ona sevap vardır. Bu malı çaba sarf edip kazanan kocasına da sevap vardır. Bu malın koruyucusu için de sevap vardır. Bunlardan bir kısmının sevap alması, diğerlerinin sevabından hiçbir şey eksiltmez.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1437, 1439, 1440, 1441, 2065)

۱۸ - بَابُ لَا صَدَقَةَ إِلَّا عَنْ ظَهْرِ غَنَى

18- Bâb: Sadaka Ancak İhtiyaçtan Fazla Maldan Verilir

وَمَنْ تَصَدَّقَ وَهُوَ مُحْتَاجٌ أَوْ أَهْلُهُ مُحْتَاجٌ أَوْ عَلَيْهِ دَيْنٌ فَالِدَيْنِ أَحَقُّ أَنْ يُقْضَىٰ مِنَ الصَّدَقَةِ وَالْعِنَقِ وَالْهَبَةِ وَهُوَ رَدُّ عَلَيْهِ لَيْسَ لَهُ أَنْ يُتْلَفَ أَمْوَالُ النَّاسِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَخَذَ أَمْوَالَ النَّاسِ يُرِيدُ إِيْلَافَهَا أَثْلَفَهُ اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَغْرُوفًا بِالصَّبْرِ فَيُؤْتَرَ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَلَوْ كَانَ بِهِ خَصَاصَةٌ كَفَعَلَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حِينَ تَصَدَّقَ بِمَالِهِ وَكَذَلِكَ أَثَرُ الْأَنْصَارِ الْمُهَاجِرِينَ وَنَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ إِصَاعَةِ الْمَالِ فَلَيْسَ لَهُ أَنْ يُضَيِّعَ أَمْوَالَ النَّاسِ بَعْلَةَ الصَّدَقَةِ وَقَالَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أُنْخَلِعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قُلْتُ فَإِنِّي أَمْسِكُ سَهْمِي الَّذِي بَخِيرَ.

Kendisi veya ailesi ihtiyaç içindeyken, veya da borcu olan kimsenin, borcunu ödemesi sadaka vermekten, köle âzâd etmekten ve hibe de bulunmaktan önceliklidir. Borçlu bir kimsenin sadaka vermesi, geçerli değildir, kabul olunmaz. Onun insanların mallarını telef etmeye hakkı yoktur.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim insanların mallarını telef etmek (ona zarar vermek) için alırsa, Allah onu telef eder” Ancak, kendisi sabır ehli, sabredebilen biri olarak biliniyorsa, kendisinde fakirlik olsa bile başkalarını kendi nefesine tercih eden kimse, sadaka verebilir. Tıpkı Ebû Bekir’in -Allah ondan razı olsun- malını sadaka olarak vermesi gibi. Yine Ensâr muhacirleri kendi nefislerine tercih etmişlerdir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem malın zâyî edilmesini yasaklamıştır ve sadaka vererek hiç kimsenin malı zayı etmeye hakkı yoktur.

Ka’b ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Dedim ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Tövbe me karşılık malımın tamamını Allah ve Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yoluna tasadduk ediyorum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Malının bir kısmını kendin için ayır. Bu senin için daha hayırlıdır. Ben dedim ki: Hayber’de bana düşen ganimet payımı yanımda bulunduruyorum.

۱۴۲۶ - حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ يُونُسَ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَيْرُ الصَّدَقَةِ مَا كَانَ عَنْ ظَهْرِ غِنَى وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ.

1426- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sadakanın en hayırlısı ihtiyaç fazlasından verilendir. Sadakaya bakmakla yükümlü olduğun kimselerden (özellikle aileden) başla” (Hadi-sin geçtiği diğer yerler: 1428, 5355, 5356)

۱۴۲۷ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَيْدُ الْعُلَيَّا خَيْرٌ مِنَ أَلَيْدِ السُّفْلَى وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ وَخَيْرُ الصَّدَقَةِ عَنْ ظَهْرِ غِنَى وَمَنْ يَسْتَغْفِرْ يُعْفِهِ اللَّهُ وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ.

1427- Hakîm ibnu Hızâm'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Veren el, alan elden daha hayırlıdır. Sadaka vermeye bakmaya yükümlü olduğun kimselerden (özellikle aileden) başla. Sadakanın en hayırlısı zenginlik halinde verilenidir. İffetli kalmak isteyen Allah iffetli kılar. İnsanlara muhtaç olmamayı dileyen kimseyi de Allah zengin kılar”

۱۴۲۸ - وَعَنْ وَهَيْبٍ قَالَ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا.

1428- Vuheyb'den, o şöyle dedi: Bize Hişam, babasından, O da Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- aynıni rivayet etti.

۱۴۲۹ - حَدَّثَنَا أَبُو الثَّعْمَانِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح وَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ

بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ وَذَكَرَ الصَّدَقَةَ وَالتَّعَفُّفَ وَالْمَسْأَلَةَ أَيْدِ الْعُلَيَّا خَيْرٌ مِنَ أَيْدِ السُّفْلَى فَإَيْدُ الْعُلَيَّا هِيَ الْمُنْفَقَةُ وَالسُّفْلَى هِيَ السَّائِلَةُ.

1429- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem minber üzerinde iken sadakayı, iffetli yaşamayı ve dilencilikten bahsederek şöyle buyurdu:

"Veren el alan elden daha hayırlıdır. Veren el, infâk eden, alan el ise insanlara el açıp dilenen kimsedir."

۱۹ - بَابُ الْمَنَانِ بِمَا أُعْطِيَ لِقَوْلِهِ

19- Verdiği Sadakayı Başa Kakan Kimse Bâbı

﴿الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

«Allah yolunda mallarını sarf edenler, sonra da sarf ettiklerini minnet ve eziyet (vesilesi) kılmayanlar, işte onların, Rableri katında mü-kâfatlıları vardır. Onlara korku yoktur ve mahzun olacaklar da onlar değildir.» (Bakara: 262)

۲۰ - بَابُ مَنْ أَحَبَّ تَعْجِيلَ الصَّدَقَةِ مِنْ يَوْمِهَا

20- Gününü Geciktirmeden Sadaka Vermeyi Seven Kimse Bâbı

۱۴۳۰ - حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ أَنَّ غُبَةَ بْنَ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ قَالَ صَلَّى بِنَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَصْرَ فَأَسْرَعَ ثُمَّ دَخَلَ النَّبِيتَ فَلَمْ يَلْبِثْ أَنْ خَرَجَ فَقُلْتُ أَوْ قِيلَ لَهُ فَقَالَ كُنْتُ خَلَفْتُ فِي النَّبِيتِ تَبْرًا مِنَ الصَّدَقَةِ فَكَرِهْتُ أَنْ أُبَيِّتَهُ فَقَسَمْتُهُ.

1430- Ukbe ibnul-Hâris -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize ikindi namazını kıldırdı ve hızlıca acele ederek yanımızdan ayrıldı. Sonra evine girdi. Çok geçmeden Mescid'e geri döndü. Kendisine bunun sebebi sorulduğunda şöyle buyurdu: "Evimde sadakadan bir miktar altın bırakmıştım. Onun bu gece evde kalması hoşuma gitmedi de onu dağıttım."²⁶

٢١- بَابُ التَّحْرِيزِ عَلَى الصَّدَقَةِ وَالشَّفَاعَةِ فِيهَا

21- Sadaka Vermeye Teşvik Etmek ve Sadaka Verilmesi Hususunda Aracılık Etmek Bâbı

١٤٣١ - حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَدِيُّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عِيدِ فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ لَمْ يُصَلِّ قَبْلُ وَلَا بَعْدُ ثُمَّ مَالَ عَلَى النَّسَاءِ وَمَعَهُ بِلَالٌ فَوَعَّظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ أَنْ يَتَصَدَّقْنَ فَجَعَلَتِ الْمَرْأَةُ تُلْقِي الْقَلْبَ وَالْخُرْصَ.

1431- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir bayram günü musallaya çıktı ve iki rekât bayram namazı kıldırdı. Bu namazın ne önünde ne de arkasında namaz kılmadı. Yanında Bilâl olduğu hâlde kadınların bulunduğu yere gitti ve onlara nasihat edip sadaka vermelerini emretti. Bunun üzerine kadınlar küpe ve gerdanlıklarını (Bilal'in eteğine) atmaya başladılar.

١٤٣٢ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا أَبُو بُرْدَةَ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ حَدَّثَنَا أَبُو بُرْدَةَ بْنُ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَاءَهُ السَّائِلُ أَوْ طَلَبَتْ إِلَيْهِ حَاجَةٌ قَالَ اشْفَعُوا تَوْجَرُوا وَيَقْضِيَ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا شَاءَ.

26 İbnu Battal şöyle dedi: Hayır yapmakta acele etmek gerekir. Çünkü her an her şey olabilir. Seni bundan engelleyen bazı şeyler vukû bulabilir. Ölüm insana ne kadar uzak ki? Öyle bir günün azabından korkun ki, o gün Allah'a döndürüleceksiniz.

1432- İbnu Mûsâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine bir dilenci geldiğinde veya kendisinden herhangi bir talepte bulunulduğunda şöyle derdi:

“Bu kimsenin ihtiyacının giderilmesi için aracı olun ki sevab kazanasınız. Allah, Peygamberi'nin dili üzere ne dilerse onu yerine getirecektir.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 6027, 6028 , 7476)

١٤٣٣ - حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامٍ عَنْ فَاطِمَةَ عَنْ
أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُوكِي فَيُوكِي
عَلَيْكَ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ عَبْدَةَ وَقَالَ لَا تُخْصِي فَيُخْصِي اللَّهَ عَلَيْكَ.

1433- Esmâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Kesenin ağzını iple boğma, senin üzerine de nasibin bağlanıp boğulur”

Osmân ibnu Ebi Şeybe, Abde'den bildirdi: O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Esmâ'ya şöyle buyurdu:

“Malını sayıp durma! Allah da sana karşı nimetlerini sayar.”

٢٢ - بَابُ الصَّدَقَةِ فِيمَا اسْتَطَاعَ

22- Gücü Yettiği Miktarda Sadaka Vermek Bâbı

١٤٣٤ - حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ ح وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ
عَنْ حَجَّاجِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَبَادِ بْنِ عَبْدِ
اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَخْبَرَهُ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهَا جَاءَتْ إِلَى
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَا تُوعِي فَيُوعِي اللَّهَ عَلَيْكَ ارْضَخِي مَا اسْتَطَعْتَ.

1434- Abdullah ibnu Zubeyr'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebû Bekir'in kızı Esmâ -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sal-

lallahu aleyhi ve sellemın yanına geldiğinde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Malını çömleğe koyup saklama. Böyle yaparsan sana verilecek olan nimetler de saklanır. Gücün yettiği ölçüde az da olsa sadaka ver, infâk et.”

۲۳- بَابُ الصَّدَقَةِ تُكْفَرُ الْخَطِيئَةُ

23- Bâb: Sadaka Günahı Örtür

۱۴۳۵- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَتَيْكُمْ يَحْفَظُ حَدِيثَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْفِتْنَةِ قَالَ قُلْتُ أَلَا أَحْفَظُهُ كَمَا قَالَ قَالَ إِنَّكَ عَلَيْهِ لَجَرِيءٌ فَكَيْفَ قَالَ قُلْتُ فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ تُكْفَرُهَا الصَّلَاةُ وَالصَّدَقَةُ وَالْمَعْرُوفُ قَالَ سُلَيْمَانُ قَدْ كَانَ يَقُولُ الصَّلَاةُ وَالصَّدَقَةُ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ قَالَ لَيْسَ هَذِهِ أَرِيدُ وَلَكِنِّي أَرِيدُ الَّتِي تَمُوجُ كَمَوْجِ الْبَحْرِ قَالَ قُلْتُ لَيْسَ عَلَيْكَ بِهَا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ بَأْسٌ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا بَابٌ مُغْلَقٌ قَالَ فَيُكْسَرُ الْبَابُ أَوْ يُفْتَحُ قَالَ قُلْتُ لَا بَلْ يُكْسَرُ قَالَ فَإِنَّهُ إِذَا كُسِرَ لَمْ يُغْلَقْ أَبَدًا قَالَ قُلْتُ أَجَلُ فِهْمِنَا أَنْ نَسْأَلَهُ مَنْ الْبَابُ فَقُلْنَا لِمَسْرُوقٍ سَلَهُ قَالَ فَسَأَلَهُ فَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قُلْنَا فَعَلِمَ عُمَرُ مَنْ تَعْنِي قَالَ نَعَمْ كَمَا أَنْ دُونَ غَدٍ لَيْلَةً وَذَلِكَ أَلَيْ حَدِيثُهُ حَدِيثًا لَيْسَ بِالْأَعْلَى.

1435- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer'in -Allah ondan razı olsun- yanında oturuyorduk. Dedi ki: Sizden hanginiz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın fitne hakkındaki sözünü ezberlemiştir? Dedim ki: Ben O'nun dediğini ezberledim. Ömer dedi ki: Sen Nebi sallallahu aleyhi ve selleme ve söylenilen söz üzerine çok cesursun. Ben dedim ki: Kişinin ailesi, malı, çocuğu ve komşusu tarafından uğradığı fitnedir. Buna ise namaz, oruç, sadaka, iyiliği emredip kötülükten yasaklamak keffâret olur. Ömer dedi ki: Ben bu fitneyi kastetmiyorum. Fakat denizin dalgalandığı gibi dalgalanacak fitneyi

kastediyorum. Huzeyfe dedi ki: O fitnelerden sana hiçbir kötülük gemez ey müminlerin emiri! Seninle o fitneler arasında kapalı bir kapı vardır. (Yani fitnenin zamanı ile senin zamanın arasında senin varlığın, yari senin hayatta olman vardır.) Ömer dedi ki: O kapı kırılacak mı yoksa açılacak mı? Huzeyfe dedi ki: Kırılacak. Ömer: Öyleyse asla kapanmayacak, dedi. Bizler dedik ki: Ömer kapının ne olduğunu biliyor muydu? Huzeyfe: Evet, yarından önce gecenin olduğunu bildiği gibi, dedi. Ben O'na, içinde yanlışlık olmayan bir söz söyledim.

Bizler Huzeyfe'ye (O kapının kim olduğunu) sormaya korktukda Mesruk'a bunu sormasını emrettik. O da sordu. Huzeyfe: Kapı Öme'dir, dedi.

٢٤-بَاب مَنْ تَصَدَّقَ فِي الشَّرْكِ ثُمَّ أَسْلَمَ

24- Müşrik İken Sadaka Veren, Sonra da Müslüman Olan Kimse Bâbı

١٤٣٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا هِشَامٌ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ أَشْيَاءَ كُنْتُ أَتَحَنُّ بِهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ عَتَاةٍ وَصَلَةٍ رَحِمٍ فَهَلْ فِيهَا مِنْ أَجْرٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْلَمْتَ عَلَى مَا سَلَفَ مِنْ خَيْرٍ.

1436- Hakîm ibnu Hizâm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Câhiliyet devrinde (henüz Müslüman olmamışken) sadaka vermek, köle âzâd etmek, akrabaya iyilik etmek gibi bazı ibadetler yapardım. Bana bundan dolayı sevab var mıdır? Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sen, yapmış olduğun hayırlar (iyilikler) sebebiyle Müslüman oldun.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2220, 2538 ve 5992)

٢٥-بَاب أَجْرِ الْخَادِمِ إِذَا تَصَدَّقَ بِأَمْرِ صَاحِبِهِ غَيْرَ مُفْسِدٍ

25- Hizmetçinin, İsrafa Kaçmadan Efendisinin Emri İle Sadaka Vermesi Halinde Alacağı Sevab Bâbı

١٤٣٧ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَصَدَّقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامٍ زَوْجَهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا وَلِزَوْجِهَا بِمَا كَسَبَ وَلِلْخَازَنِ مِثْلُ ذَلِكَ.

1437- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallalâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kadın evinin yiyeceğinden, israf edip saçıp savurmaksızın sadaka verirse, bu infâkı sebebiyle ona sevap vardır. Bu malı çaba sarf edip kazanan kocasına da sevap vardır. Bu malın koruyucusu için de sevap vardır.”

١٤٣٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الْآمِنُ الَّذِي يُنْفِدُ وَرَبِّمَا قَالَ يُعْطِي مَا أَمَرَ بِهِ كَامِلًا مُوَفَّرًا طَيِّبًا بِهِ نَفْسُهُ فَيَذْفَعُهُ إِلَى الَّذِي أَمَرَ لَهُ بِهِ أَحَدُ الْمُتَصَدِّقِينَ.

1438- Ebû Mûsâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kendisine verilen emri tam bir şekilde, gönül hoşnutluğu içerisinde yerine getirip, emredilen kişiye ileten Müslüman ve güvenilir bir bekçi, sadaka veren iki kişiden birisidir. (O da sadaka vermiş kimse gibidir.)”

٢٦-بَابُ أَجْرِ الْمَرْأَةِ إِذَا تَصَدَّقَتْ أَوْ أَطْعَمَتْ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ

26- Kadının Kocasının Evinde İsrafa Kaçmadan Sadaka Vermesi Veya Yemek Yedirmesi Durumunda Kazanacağı Sevap Bâbı

١٤٣٩ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ وَالْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَغْنِي إِذَا تَصَدَّقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا.

1439- Aîşe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadın, kocasının evindekinden sadaka olarak verirse."

١٤٤٠- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَطْعَمَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ كَانَ لَهَا أَجْرُهَا وَلَهُ مِثْلُهُ وَلِلْخَازَنِ مِثْلُ ذَلِكَ لَهُ بِمَا اكْتَسَبَ وَلَهَا بِمَا أَنْفَقَتْ.

1440- Âîşe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kadın evinin yiyeceğinden, israf edip saçıp savurmaksızın sadaka verirse, bu infâakı sebebiyle ona sevap vardır. Bu malın koruyucusu için de sevap vardır. Kadının kocasına, bu malı kazanmasından dolayı, kadına ise o malı infâk etmesinden dolayı sevap vardır."

١٤٤١- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامِ بَيْتِهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ فَلَهَا أَجْرُهَا وَلِلزَّوْجِ بِمَا اكْتَسَبَ وَلِلْخَازَنِ مِثْلُ ذَلِكَ.

1441- Âîşe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kadın, kendi evinin yiyeceğinden, israf etmeksizin infâk ettiği zaman, onun için sevap vardır. Bu malı kazanmasından dolayı kocasına, muhafaza etmesinden dolayı da bekçiye bunun aynıyla sevap vardır"

٢٧- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

27- Bab: Bir Ayet bir Hadis

﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى فَسَنِيسِرُهُ لِلْعُسْرَى وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى فَسَنِيسِرُهُ لِلْعُسْرَى ﴾ اللَّهُمَّ أَعْظِ مُنْفِقَ مَالٍ خَلْفًا

«Kim malından verir ve sakınır, en güzeli de tasdik ederse, biz de ona en kolayı hazırlarız. Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görür ve en güzeli yalanlarsa, biz de ona en güç olanı kolaylaştırırız.» (Leyl: 5-10)

“Allahım, malını infâk edene, infâk ettiği malı yerini doldurması için onu kolaylaştır.”

١٤٤٢ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي أَخِي عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي مُرْزُودٍ عَنْ أَبِي الْحُبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا اللَّهُمَّ أَعْطِ مُتَّقًا خَلْفًا وَيَقُولُ الْآخَرُ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمَسِّكًا تَلْفًا.

1442- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her gün, yeryüzüne iki melek iner ve bunlardan biri, Allahım infâk edene yenisini ver, diğeri de, Allahım vermeyenin malını telef et, der.”

٢٨-بَاب مَثَلِ الْمُتَصَدِّقِ وَالْبَخِيلِ

28- Sadaka Veren İle Cimrinin Misali Bâbı

١٤٤٣ - حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ حَدَّثَنَا ابْنُ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُتَصَدِّقِ كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ وَحَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُتَّقِ كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ مِنْ تُدِيهِمَا إِلَى تَرَاقِيهِمَا فَأَمَّا الْمُتَّقِيُّ فَلَا يُنْفِقُ إِلَّا سَبْعَتِ أَوْ وَفَرَتْ عَلَى جِلْدِهِ حَتَّى تُخْفِيَ بَنَانَهُ وَتَغْفُو أَثَرَهُ وَأَمَّا الْبَخِيلُ فَلَا يُرِيدُ أَنْ يُنْفِقَ شَيْئًا إِلَّا لَرَقَتْ كُلُّ حَلَقَةٍ مَكَانَهَا فَهُوَ يُوسَعُهَا وَلَا تَتَسَعُّ تَابَعُهُ الْحَسَنُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ طَاوُسٍ فِي الْجُبَّتَيْنِ

1443- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cimri ile sadaka veren kimsenin misali üzerlerinde demirden cübbeleri bulunan şu iki kişi gibidir”

Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

“Cimri ile sadaka veren kimsenin durumu, göğsünden köprücük kemiğine kadar demirden birer cübbeleri bulunan iki kimseye benzer. İnfâk eden kimse, sadaka verdiği zaman üzerindeki zırh genişler, parmak uçlarına kadar uzanır ve günahlarını siler. Cimri kişi ne zaman sadaka vermek istese zırh biraz daha daralır. Kişi bu zırhı genişletmeye çalışsa da bunu başaramaz.” (Hadisin geçtiği diğer yerler; 1444, 2917, 5299, 5797)

١٤٤٤ - وَقَالَ حَنْظَلَةُ عَنْ طَاوُسٍ جُنَّتَانِ وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ عَنْ ابْنِ هُرْمَزٍ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُنَّتَانِ.

1444- Hanzala, Tâvûs'tan yaptığı kendi rivayetinde جُنَّتَانِ (Cunnetân) “İki zırh” demiştir.

Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden جُنَّتَانِ (Cunnetân) “İki zırh” diye rivayet etti.

٢٩- بَابُ صَدَقَةِ الْكَسْبِ وَالتَّجَارَةِ لِقَوْلِهِ تَعَالَى

29- Elde Edilen Ticaretten ve Ticaretten Sadaka Vermek Bâbı

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَتُفْقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ﴾

Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

«Ey iman edenler! (Sadaka olarak) gerek kazandıklarınızın ve gerekse yerden sizin için çıkardıklarımızın iyilerinden verin. Gözü kapalı olmadıkça alıcısı olmayacağınız malın kötüsünü sadaka olarak vermaye kalkışmayın. Bilin ki, Allah, (sizin vereceğiniz şeylerden) müstağnidir; hamledilmeye asıl lâayık olan da O'dur.» (Bakara: 267)

۳۰-بَابُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَعْمَلْ بِالْمَعْرُوفِ

30- Bâb: Her Müslümanın Sadaka Vermesi Gerekir, Sadaka Verecek Mal Bulamayan Kimse İse İyilik Yapsın

۱۴۴۵ - حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِرَاهِيمَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ فَقَالُوا يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ قَالَ يَعْمَلُ بِيَدِهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَجِدْ قَالَ يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَجِدْ قَالَ فَلْيَعْمَلْ بِالْمَعْرُوفِ وَلْيُمْسِكْ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهَا لَهُ صَدَقَةٌ.

1445- İbnu Ebi Musa el-Eşari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle le dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her Müslümanın sadaka vermesi gerekir.” Ey Allah'ın Rasûlü! Şayet sadaka verecek mal bulamazsa ne yapar? diye sorduk. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Çalışır, hem ondan kendisi faydalanır, hem de o maldan sadaka verir.” Buna da gücü yetmezse, diye sordular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yardım isteyen hacet sahibine yardım etsin.” Bunu da yapamazsa, diye sordular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İyilik yapsın ve kötülükten uzak dursun. İşte bu, onun için sadakadır.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 6022)

۳۱-بَابُ قَدْرُ كَمْ يُعْطَى مِنَ الزَّكَاةِ وَالصَّدَقَةِ وَمَنْ أَعْطَى شَاءَ

31- Zekattan ve Sadakadan Ne Kadar Verilir? Sadaka Olarak Veren Kimse Bâbı

۱۴۴۶ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا أَبُو شَهَابٍ عَنْ خَالِدِ الْحَذَّاءِ عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ سِرِينَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ بُعِثَ إِلَى نُسَيْبَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ بِشَاةٍ فَأَرْسَلَتْ إِلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مِنْهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ فَقُلْتُ لَا إِلَّا مَا أَرْسَلْتَ بِهِ نُسَيْبَةَ مِنْ تِلْكَ الشَّاةِ فَقَالَ هَاتِ فَقَدْ بَلَغْتَ مَحَلَّهَا.

1446- Ümmü Atıyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bana zekât malından bir koyun gönderilmişti. Ben de o koyundan Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- gönderdim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem gelip: Yiyecek olarak bir şeyiniz var mı? diye sordu. Aişe dedi ki: Nuseybe'nin (Ummu Atiye) gönderdiği şu zekat koyunundan başka bir şey yoktur.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Onu getir! O yerine ulaşmıştır" buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1494, 2579)

۳۲- بَابُ زَكَاةِ الْوَرَقِ

32- Gümüşün Zekatı Bâbı

۱۴۴۷ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى الْمَازِنِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ لِيِمَا دُونَ خَمْسِ دَوْدٍ صَدَقَةٌ مِنَ الْبَابِلِ وَلَيْسَ لِيِمَا دُونَ خَمْسِ أَوَاقٍ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ لِيِمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ سَمْعٍ أَبَاهُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا .

1447- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her biri üç yaşında olan beş deveден daha azında zekat yoktur. Beş ukiyyeden daha az miktardaki gümüş için zekat yoktur. Beş veskden (bir ton) daha aşağı olan toprak mahsullerinde zekat yoktur."

۳۳- بَابُ الْعَرْضِ فِي الزَّكَاةِ

33- Zekâtı, Altın ve Gümüş Dışında Başka Bir Mal Olarak Vermek Bâbı

وَقَالَ طَاوُسٌ قَالَ مُعَاذُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لِأَهْلِ الْيَمَنِ انْتَوْنِي بِعَرَضِ ثِيَابٍ خَمِصٍ أَوْ لَيْسٍ فِي الصَّدَقَةِ مَكَانَ الشَّعِيرِ وَالذَّرَّةِ أَهْوَنُ عَلَيْكُمْ وَخَيْرٌ لِأَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَّا خَالِدٌ فَقَدْ احْتَبَسَ أَذْرَاعَهُ وَأَعْتَدَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَصَدَّقَنَّ وَلَوْ مِنْ حُلِيكُنَّ فَلَمْ يَسْتَشِنْ صَدَقَةَ الْفَرَضِ مِنْ غَيْرِهَا فَجَعَلَتْ الْمَرْأَةُ ثُلُقِي خُرْصَهَا وَسَخَابَهَا وَلَمْ يَخْصُ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ مِنَ الْعُرُوضِ.

Tāvûs dedi ki: Muâz ibnu Cebel -Allah ondan razı olsun- Yemen eh-line şöyle dedi:

Arpa ve darı yerine zekât olarak âbâ ve giyilecek elbise getirin. Bu sizin için daha kolay ve Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in Medine'deki sahâbeleri için daha hayırlıdır.

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "*Hâlid, zırhlarını ve savaş malzemelerini Allah yolunda vakfetmiştir.*"

Yine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "*Ey kadınlar topluluğu! Süs (zînet) eşyalarınızdan da olsa, sadaka verin*"

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem farz olanla olmayan arasında bir ayırım yapmamıştır. Bu emir üzerine her bir kadın küpe ve gerdanlığını çıkarıp vermiştir. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem harcama yönünden altın ve gümüşe, diğer mallardan ayrı bir önem vermemiştir.

١٤٤٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ أَنَّ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتُ مَخَاضٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ وَعِنْدَهُ بِنْتُ لُبُونٍ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ وَيُعْطِيهِ الْمُصَدَّقُ عِشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتَيْنِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ بِنْتُ مَخَاضٍ عَلَى وَجْهِهَا وَعِنْدَهُ ابْنُ لُبُونٍ فَإِنَّهُ يُقْبَلُ مِنْهُ وَلَيْسَ مَعَهُ شَيْءٌ.

1448- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Bekir, -Allah ondan razı olsun- Enes ibnu Mâlik'e -Allah ondan razı olsun- Allah'ın, Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'e emrettikleri-

ni beyan eden bir mektup gönderdi:

“Bir yaşını doldurmuş bir deveyi zekât olarak vermesi gereken kimse bu deve bulunmayıp da iki yaşında bir dişi deve bulunursa, zekât olarak bu deve kabul edilir. Fakat o kişiye, ya yirmi dirhem ya da iki koyun geri verilir. Zekât mükellefinde, bir yaşında dişi deve bulunmayıp da iki yaşında bir erkek deve bulunuyorsa bu da kabul edilir. Fakat bu durumda ona geri bir şey verilmez.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1450, 1451, 1453, 1454, 1455, 2487, 3106, 5878, 6955)

١٤٤٩ - حَدَّثَنَا مُؤَمَّلٌ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رِبَاحٍ قَالَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَشْهَدُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَصَلَّى قَبْلَ الْخُطْبَةِ فَرَأَى أَنَّهُ لَمْ يُسْمِعِ النِّسَاءَ فَأَتَاهُنَّ وَمَعَهُ بِلَالٌ نَاشِرٌ ثَوْبَهُ فَوَعَّظَهُنَّ وَأَمَرَهُنَّ أَنْ يَتَصَدَّقْنَ فَجَعَلَتِ الْمَرْأَةُ تُلْقِي وَأَشَارَ أَيُّوبُ إِلَى أُذُنِهِ وَإِلَى حَلْقِهِ.

1449- Ata ibnu Ebi Rabah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

“Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem hutbeden önce bayram namazını kıldırıldı. Kadınların kendisini duymadığını görünce, onların yanına gitti. Yanında Bilal vardı ve eteğini yaymış bir durumda idi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kadınlara sadaka vermelerini emretti. Bunun üzerine kadınlar atmaya başladılar.”

Eyyûb, eliyle kulağına ve boğazına işaret etti.

٣٤-بَابُ لَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ

34- Bâb: (Zekât Verme Korkusuyla) Ayrı Yerlerde Bulunan Zekât Malları Bir Araya Getirilmez ve Bir Arada Olanların da Arası Ayrılmaz

وَيَذْكُرُ عَنْ سَالِمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلَهُ

Sâlim'den, O da İbnu Ömer'den, O da Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemden bunun aynı zikredilmiştir.

١٤٥٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ أَنَّ أَسَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ الْبَيَّ فَارَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا يُجْمَعُ بَيْنَ مُتَفَرِّقٍ وَلَا يُفَرَّقُ بَيْنَ مُجْتَمِعٍ خَشْيَةَ الصَّدَقَةِ.

1450- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Bekir, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem'in belirlediği zekât miktarına ait Enes ibnu Mâlik'e yazdığı mektûbunda şöyle demiştir:

"Üzerlerine zekât gerekir korkusuyla, ayrı yerlerde bulunan zekât malları bir araya toplanmaz, toplu hâlde olanların da arası ayrılmaz."

٣٥- بَابُ مَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ فَإِلَهُمَا يَتَرَا جَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسُّوْيَةِ

35- Bâb: Zekât, Ortaklık Malından Verildiği Zaman, Ortaklar O Maldaki Paylarına Göre Birbirlerine Müracat Ederler.

وَقَالَ طَاوُسٌ وَعَطَاءٌ إِذَا عَلِمَ الْخَلِيطَانِ أَمْوَالَهُمَا فَلَا يُجْمَعُ مَالُهُمَا وَقَالَ سُفْيَانُ لَا يَجِبُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُمَا أَرْبَعُونَ شَاةً وَلِهَذَا أَرْبَعُونَ شَاةً

Tâvûs ve Atâ ibnu şöyle dediler: Malları birbirine karışmış bir durumda olanlar, kendi mallarını bilirlerse, zekât konusunda bu ortakların malları bir araya getirilmez.

Sufyân şöyle demiştir: İki ortaktan birinin kırk, diğerinde kırk koyunu tamâm olmadıkça, zekât vâcib olmaz.

١٤٥١ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ أَنَّ أَسَا حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ الْبَيَّ فَارَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا كَانَ مِنْ خَلِيطَيْنِ فَإِلَهُمَا يَتَرَا جَعَانِ بَيْنَهُمَا بِالسُّوْيَةِ.

1451- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebû Bekir, -Allah

ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve selemin emrettiği zekât miktarına dâir Enes'e -Allah ondan razı olsun- şunları yazmıştır: "Ortak maldan oluşan sürünün zekâtı meselesinde, bu karışık sürünün iki sahibi, kendi aralarında adalet gereğince birbirlerine müracaat ederler."

۳۶-بَابُ زَكَاةِ الْإِبِلِ

36-Devenin Zekâtı Bâbı

ذَكَرَهُ أَبُو بَكْرٍ وَأَبُو ذَرٍّ وَأَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Develerin zekâtı hadîsini Ebû Bekir, Ebû Zer ve Ebû Hureyre -Allah onlardan razı olsun- Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemden zikretmişlerdir.

١٤٥٢ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ شِهَابٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَعْرَابِيًّا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْهَجْرَةِ فَقَالَ وَيْحَكَ إِنْ شَأْنُهَا شَدِيدٌ فَهَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ تُؤَدِّي صَدَقَتَهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ فَأَعْمَلْ مِنْ وَرَاءِ الْبَحَارِ فَإِنَّ اللَّهَ لَنْ يَتْرَكَ مِنْ عَمَلِكَ شَيْئًا.

1452- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir bedevi, Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve selleme hicretten sordu. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sana yazık olur! Çünkü hicret meşekkattlidir. Senin zekâtını verdiğin deven var mı?" Bedevi: Evet, dedi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Denizlerin ardında da olsan çalış. Öyle ise sen, denizlerin ötesinde bulunsan da çalış. Çünkü Allah senin çalışmanı karşılıksız bırakmaz." (Hadis'in geçtiği diğer yerler: 2633, 3923, 6165)

۳۷- بَاب مَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ بِنْتٍ مَخَاضٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ

37- Yanındaki Develerin Zekâtı Bintu Mehad'a Ulaşan;
Fakat Yanında Bintu Mehad Bulunmayan Kimse Bâbı

۱۴۵۳- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ أَنَّ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ فَرِيضَةَ الصَّدَقَةِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ رَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ مِنَ الْإِبِلِ صَدَقَةُ الْجَذَعَةِ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ جَذَعَةٌ وَعِنْدَهُ حِقَّةٌ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْحِقَّةُ وَيَجْعَلُ مَعَهَا شَاتِنِ إِنْ اسْتَيْسَرَ لَهُ أَوْ عَشْرِينَ دِرْهَمًا وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ الْحِقَّةُ وَعِنْدَهُ الْجَذَعَةُ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْجَذَعَةُ وَيُعْطِيهِ الْمُصَدَّقُ عَشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتِنِ وَمَنْ بَلَغَتْ عِنْدَهُ صَدَقَةُ الْحِقَّةِ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ إِلَّا بِنْتُ لَبُونٍ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ بِنْتُ لَبُونٍ وَيُعْطِي شَاتِنِ أَوْ عَشْرِينَ دِرْهَمًا وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتُ لَبُونٍ وَعِنْدَهُ حِقَّةٌ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ الْحِقَّةُ وَيُعْطِيهِ الْمُصَدَّقُ عَشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتِنِ وَمَنْ بَلَغَتْ صَدَقَتُهُ بِنْتُ لَبُونٍ وَلَيْسَتْ عِنْدَهُ وَعِنْدَهُ بِنْتُ مَخَاضٍ فَإِنَّهَا تُقْبَلُ مِنْهُ بِنْتُ مَخَاضٍ وَيُعْطِي مَعَهَا عَشْرِينَ دِرْهَمًا أَوْ شَاتِنِ.

1453- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebû Bekr -Allah ondan razı olsun- , Enes ibnu Mâlik'e -Allah ondan razı olsun- Allah'ın, Rasûlü'ne emretmiş olduğu zekât farızası miktârlarını şöyle yazdı:

“Vermesi gereken zekât, dört yaşını doldurmuş bir dişi deve olup da, yanında böyle bir deve yerine, üç yaşını doldurmuş bir dişi deve bulunan kimseden, mükellef için daha kolay ise, bu deve ile birlikte iki koyun veya yirmi dirhem zekât olarak kabul edilir.

Vermesi gereken zekât, üç yaşını doldurmuş bir dişi deve olup da, yanında böyle bir deve yerine, dört yaşını doldurmuş bir dişi deve olan kişiden bu deve zekât olarak alınır. Zekât memuru, mükellefe ya iki koyun ya da yirmi dirhem geri verir.

Vermesi gereken zekât, üç yaşını doldurmuş bir dişi deve olup da,

yanında böyle bir deve yerine, iki yaşını doldurmuş bir dişi deve bulunan kimseden, bu deve, zekât olarak kabul edilir. Üzerine iki koyun veya yirmi dirhem daha verir.

Vermesi gereken zekât, iki yaşını doldurmuş bir dişi deve olup da, yanında böyle bir deve yerine, üç yaşını doldurmuş bir dişi deve bulunan kimseden, bu deve zekât olarak kabul edilir. Zekât memuru mükellefe iki koyun veya yirmi dirhem iade eder.

Vermesi gereken zekât, iki yaşını doldurmuş bir dişi deve olup da, yanında böyle bir deve yerine, bir yaşını doldurmuş bir dişi deve bulunan kimseden, bu deve zekât olarak kabul edilir. Üzerine, yirmi dirhem veya iki koyun daha verir.”

٣٨- بَابُ زَكَاةِ الْغَنَمِ

38- Ganimetlerin Zekâtı Bâbı

١٤٥٤- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُثَنَّى الْأَنْصَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّ أَنَسًا حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ هَذَا الْكِتَابَ لَمَّا وَجَّهَهُ إِلَى الْبَحْرَيْنِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هَذِهِ فَرِيضَةُ الصَّدَقَةِ الَّتِي فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ وَالَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِهَا رَسُولُهُ فَمَنْ سَأَلَهَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى وَجْهِهَا فَلْيُعْطَهَا وَمَنْ سُلِّ فَوْقَهَا فَلَا يُعْطِ فِي أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الْإِبِلِ لَمَّا دُونَهَا مِنَ الْغَنَمِ مِنْ كُلِّ خُمْسٍ شَاةٌ إِذَا بَلَغَتْ خُمْسًا وَعِشْرِينَ إِلَى خُمْسٍ وَثَلَاثِينَ فَفِيهَا بِنْتُ مَخَاضٍ أُنْثَى فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَثَلَاثِينَ إِلَى خُمْسٍ وَأَرْبَعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ أُنْثَى فَإِذَا بَلَغَتْ سِتًّا وَأَرْبَعِينَ إِلَى سِتِّينَ فَفِيهَا حِقَّةٌ طَرُوقَةٌ الْجَمَلِ فَإِذَا بَلَغَتْ وَاحِدَةً وَسِتِّينَ إِلَى خُمْسٍ وَسَبْعِينَ فَفِيهَا جَذَعَةٌ فَإِذَا بَلَغَتْ يَغْنَى سِتًّا وَسَبْعِينَ إِلَى تِسْعِينَ فَفِيهَا بِنْتُ لَبُونٍ فَإِذَا بَلَغَتْ إِحْدَى وَتِسْعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِيهَا حَقَّتَانِ طَرُوقَتَا الْجَمَلِ فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ فَفِي كُلِّ أَرْبَعِينَ بِنْتُ لَبُونٍ وَفِي كُلِّ خُمْسِينَ حِقَّةٌ وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ إِلَّا أَرْبَعٌ مِنَ الْإِبِلِ فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا فَإِذَا بَلَغَتْ خُمْسًا مِنَ الْإِبِلِ فَفِيهَا شَاةٌ وَفِي صَدَقَةِ

الْقَنَمِ فِي سَائِمَتِهَا إِذَا كَانَتْ أَرْبَعِينَ إِلَى عِشْرِينَ وَمِائَةَ شَاةٍ فَإِذَا زَادَتْ عَلَى عِشْرِينَ وَمِائَةٍ إِلَى مِائَتَيْنِ شَاتَانِ فَإِذَا زَادَتْ عَلَى مِائَتَيْنِ إِلَى ثَلَاثِ مِائَةٍ فَفِيهَا ثَلَاثُ شِيَاهٍ فَإِذَا زَادَتْ عَلَى ثَلَاثِ مِائَةٍ فَفِي كُلِّ مِائَةِ شَاةٍ فَإِذَا كَانَتْ سَائِمَةُ الرَّجُلِ نَاقِصَةً مِنْ أَرْبَعِينَ شَاةٍ وَاحِدَةً فَلَيْسَ فِيهَا صَدَقَةٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا وَفِي الرِّقَّةِ رُبْعُ الْعُشْرِ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ إِلَّا تِسْعِينَ وَمِائَةً فَلَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبُّهَا.

1454- Sumâme ibnu Abdullah ibnu Enes bildirdi. Ebu Bekir, -Allah ondan razı olsun- Enes'i Bahreyn'e gönderdiğinde ona şu mektubu yazdı:

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

Bu, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in Müslümanlara farz kıldığı, Allah'ın da Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme emrettiği zekâtıdır. Müslümanlardan, burada belirtilen ölçülere göre zekât vermeleri istenirse hemen versin. Daha fazlası istenirse kimse vermesin. Ölçüler ise şu şekildedir:

Develerin Zekâtı:

1-24 arası deve için: Her beş deve için bir koyun

25-35 arası deve için: Bir yaşını doldurmuş bir dişi deve

36-45 arası deve için: İki yaşını doldurmuş bir dişi deve

46-60 arası deve için: Üç yaşını doldurmuş biri dişi deve

61-75 arası deve için: Dört yaşını doldurmuş bir dişi deve

76-90 arası deve için: İki adet iki yaşını doldurmuş deve

91-120 arası deve için: Üç yaşını doldurmuş iki adet dişi deve

Yüz yirmi deveden sonra her kırk deve için iki yaşını doldurmuş bir dişi deve, her elli deve için üç yaşını doldurmuş bir dişi deve zekât verilir.

Sadece dört devesi bulunan kimseye zekât vacib değildir. Fakat isterse verebilir. Beş deveye ulaşınca bir koyun vermesi gerekir.

Senenin çoğunluğunu otlaklarda geçiren koyunların zekâtı ise şu şekildedir:

40-120 arası koyun için: Bir koyun

120-200 arası koyun için: İki koyun

200-300 arası koyun için: Üç koyun

300'den sonrası için her yüz koyunda bir koyun zekât vermek gerekir. Kırk koyundan daha azı için zekât vermek gerekmez. Ancak sahibi isterse verebilir.

Gümüşün zekâtına gelince; gümüşte kırkta bir zekât verilmesi gerekir. Bir kimsede sadece 190 dirhem gümüş varsa zekât vermesi gerekmez. Fakat kişi isterse verebilir.

۳۹-بَابُ لَا تُؤْخَذُ فِي الصَّدَقَةِ هَرِمَةٌ وَلَا ذَاتُ عَوَارٍ وَلَا تَيْسٌ إِلَّا مَا شَاءَ الْمُصَدِّقُ

39. Zekât Memuru Talep Etmedikçe Yaşlı, Ayıplı Hayvan Ve Teke Zekât Olarak Alınmaz

۱۴۵۵- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي ثُمَامَةُ أَنَّ أَسَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَتَبَ لَهُ الصَّدَقَةَ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ رَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا يُخْرَجُ فِي الصَّدَقَةِ هَرِمَةٌ وَلَا ذَاتُ عَوَارٍ وَلَا تَيْسٌ إِلَّا مَا شَاءَ الْمُصَدِّقُ.

1455- Sümanç'nin Enes'ten naklettiğine göre, Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- Enes'e -Allah ondan razı olsun- Allah'ın, Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem emrettiği zekât konusunda yazdığı bir mektubunda şöyle demiştir:

“Zekât memuru talep etmedikçe dişleri düşmüş durumdaki yaşlı, ayıplı (hasta ve yaşı küçük) hayvan ve teke zekât olarak alınmaz.”

۴۰-بَابُ أَخَذِ الْعَنَاقِ فِي الصَّدَقَةِ

40- Oğlağın Zekât Olarak Alınması Bâbı

۱۴۵۶- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ ح وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَاللَّهِ لَوْ مَنَعُونِي عَنَاقًا كَانُوا يُؤَدُّونَهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَاتَلْتُهُمْ عَلَى مَنَعِهَا .

1456- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Şayet bunlar Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme ödedikleri bir oğlağı bana vermezlerse, bu sebepten dolayı, muhakkak onlara savaşırım.

١٤٥٧- قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَمَا هُوَ إِلَّا أَنْ رَأَيْتُ أَنَّ اللَّهَ شَرَحَ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالْقِتَالِ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ.

1457- Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben Allah'ın, Ebû Bekir'in gönlünü savaşmaya karşı genişlettiğini gördüm ve sözünün ve uygulamasının hak olduğunu anladım.

٤١- بَابُ لَا تُؤْخَذُ كَرَائِمُ أَمْوَالِ النَّاسِ فِي الصَّدَقَةِ

41- Bâb: İnsanların Mallarının En İyileri Zekât Olarak Alınmaz

١٤٥٨ - حَدَّثَنَا أُمَيَّةُ بْنُ بَسْطَامٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ أَبِي مَعْبُدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى الْيَمَنِ قَالَ إِنَّكَ تَقْدُمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ عِبَادَةُ اللَّهِ فَإِذَا عَرَفُوا اللَّهَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خُمْسَ صَلَوَاتٍ فِي يَوْمِهِمْ وَلَيْلَتِهِمْ فَإِذَا فَعَلُوا فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْهِمْ زَكَاةً مِنْ أَمْوَالِهِمْ وَثَرْدُ عَلَى فَقَرَائِهِمْ فَإِذَا أَطَاعُوا بِهَا فَخُذْ مِنْهُمْ وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِ النَّاسِ.

1458- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem Muâz'ı -Allah ondan razı olsun- Yemen'e gönderirken O'na şöyle buyurdu:

“Sen Kitâb Ehli olan bir topluluğa gidiyorsun. Onları ilk davet edeceğin şey Allah'ı birleme olsun. Allah'ı bir olarak tanıdıkları zaman, Al-

lah'ın onlara bir gün içinde beş vakit namazı farz kıldığını haber ver. Namazı kıldıkları zaman, Allah'ın onlara mallarından alınıp fakirlerine verilecek olan zekâtı haber ver. Şayet senin sözünü dinlerler ve sana itaat ederlerse, zekât olarak mallarından al. Ancak onların mallarının en gizel-lerini almaktan sakın.

٢-٤-بَابُ لَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسٍ ذَوْدٌ صَدَقَةٌ

42- Bâb: Beş Deveden Aşağısında Zekât Yoktur

١٤٥٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي صَفْصَعَةَ الْمَازِنِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ مِنَ التَّمْرِ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ أَوْاقٍ مِنَ الْوَرِقِ صَدَقَةٌ وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ ذَوْدٍ مِنَ الْإِبِلِ صَدَقَةٌ.

1459- Ebû Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: , Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Beş vesk miktarından aşağıdaki hurmada zekât yoktur. Beş ûhyye yânî iki yüz dirhemden az miktardaki gümüşte zekât yoktur. En azüçer yaşında beş deveden aşağısında da zekât yoktur.”

٣-٤-بَابُ زَكَاةِ الْبَقَرِ

43- Sığır Zekâtı Bâbı

وَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا غَرَفَنَ مَا جَاءَ اللَّهُ رَجُلًا بِبَقَرَةٍ لَهَا خَوَارٌ وَيُقَالُ جَوَارٌ . تَجَارُونَ : تَرْفَعُونَ أَصْوَاتَكُمْ كَمَا تَجَارُ الْبَقَرَةُ

Ebû Humeyd şöyle dedi: Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yarın ben, bir adamın Allah'ın huzuruna, inek gibi böğürerek gel-

mesini muhakkak bilmekteyim”

تَجَارُونَ: (Tecerûn) kelimesinin, tıpkı sığırın böğürmesi gibi sesini-
zi yükseltirsiniz, manasına geldiğini söylemiştir.

١٤٦٠ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ
الْمَعْرُورِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ انْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ أَوْ وَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ أَوْ كَمَا حَلَفَ مَا مِنْ رَجُلٍ
تَكُونُ لَهُ إِبِلٌ أَوْ بَقَرٌ أَوْ غَنَمٌ لَا يُؤَدِّي حَقَّهَا إِلَّا أَتَيْتُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْظَمَ مَا تَكُونُ
وَأَسْمَنَهُ نَطْوُهُ بِأَخْفَافِهَا وَتَنْطَحُهُ بِقُرُونِهَا كُلَّمَا جَازَتْ أَخْرَاهَا رُدَّتْ عَلَيْهِ أُولَاهَا
حَتَّى يَقْضَى بَيْنَ النَّاسِ رَوَاهُ بُكَيْرٌ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1460- Ebû Zer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben Al-
lah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemın yanına vardım. O şöyle buyurdu:

“Nefsim elinde olan Allah’a yemin olsun ki –veya da O’ndan başka
hiçbir ilâh bulunmayana, veya da nasıl yemîn ettiyse öyle yemîn etti- de-
veleri veya sığırları veya koyunları olup da, bunların haklarını yani zekât-
larını vermeyen kimseye, muhakkak kıyamet günü bu hayvanlar, en güç-
lü ve en semiz halleriyle getirilecekler ve onu ayaklarıyla çiğneyecek,
boynuzlarıyla da ona vuracaktır. İnsanlar arasında hüküm verilinceye ka-
dar o sürülerin sonları geçtikçe, ön tarafları tekrar o adam üzerine döndü-
rülecektir”

٤٤ - بَابُ الزَّكَاةِ عَلَى الْأَقَارِبِ

44- Akrabalara Verilen Zekât Bâbı

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «لَهُ أَجْرَانِ أَجْرُ الْقَرَابَةِ وَالصَّدَقَةِ»

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Akrabasına
zekât veren kimseye iki sevab vardır: Akrabalık ve sadaka sevabı.”

١٤٦١ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ كَانَ أَبُو طَلْحَةَ أَكْثَرَ الْأَنْصَرِ بِالْمَدِينَةِ مَالًا مِنْ نَخْلٍ وَكَانَ أَحَبُّ أَمْوَالِهِ إِلَيْهِ بَيْرُحَاءٌ وَكَانَتْ مُسْتَقْبَلَةَ الْمَسْجِدِ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُهَا وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا طَيِّبٌ قَالَ أَنَسٌ فَلَمَّا أُنْزِلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ قَامَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ وَإِنْ أَحَبُّ أَمْوَالِي إِلَيَّ بَيْرُحَاءٌ وَإِلَيْهَا صَدَقَةٌ لِلَّهِ أَرْجُو بَرًّا وَذُخْرًا عِنْدَ اللَّهِ فَضَعَهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ حَيْثُ أَرَاكَ اللَّهُ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَخِ ذَلِكَ مَالٍ رَابِحٍ ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ وَإِنِّي أَرَى أَنْ تَجْعَلَهَا فِي الْفَرَبَيْنِ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ أَفْعَلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَسَمَهَا أَبُو طَلْحَةَ فِي أَقَارِبِهِ وَبَنِي عَمِّهِ تَابَعَهُ رَوْحٌ وَقَالَ يَحْيَى بْنُ يَحْيَى وَإِسْمَاعِيلُ عَنْ مَالِكٍ رَابِحٌ.

1461- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- Medîne’de hurmalık olarak En-sâr içinde en zengini idi. Malları içinde en çok sevdiği de Mescid’in kar-sısındaki Beyruhâ bostânı idi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem bu bostanlığa girer ve onun içindeki güzel sudan içerdi.

Enes -Allah ondan razı olsun- dedi ki: «*Hoşlandığınız şeylerden (Allah yolunda) sarf etmedikçe, asıl iyiliğe asla eremezsiniz.*» (Âl-i İm-rân: 92) iyeti inince, Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sal-lahu aleyhi ve sellem’in yanına gelerek dedi ki:

Ey Allah’ın Rasûlü! Allah Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor: «*Hoşlandığınız şeylerden (Allah yolunda) sarf etmedikçe, asıl iyiliğe as-la eremezsiniz.*» Sahib olduğum mallar içerisinde en çok Beyruha bostan-lığını seviyorum. O, Allah için sadakadır. Bu sadakanın Allah katında hayrını ve onun bir hazine (ahiret azığı) olmasını umud ediyorum. Ey Al-lah’ın Rasûlü! Bu bustânımı Allah’ın dilediği yerde kullan.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyur-

du:

“Çok iyi, aferin! İşte bu kazançlı bir maldır. İşte bu kazançlı bir maldır. Ben senin dediklerini işittim. Ben bu bostânı yakınlarına bırakman görüşündeyim.”

Ebû Talha da şöyle dedi: Dediğini yapacağım ey Allah'ın Rasûlü.

Bundan sonra Ebû Talha Beyruhâ bostanlığını akrabaları ve amca oğulları arasında taksim etti.

١٤٦٢ - حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي زَيْدُ هُوَ ابْنُ أَسْلَمَ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَضْحَى أَوْ فِطْرِ إِلَى الْمُصَلَّى ثُمَّ انْصَرَفَ فَوَعِظَ النَّاسَ وَأَمَرَهُمْ بِالصَّدَقَةِ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ تَصَدَّقُوا فَمَرُّ عَلَى النِّسَاءِ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي رَأَيْتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ فَقُلْنَ وَبِمَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ تُكْثِرْنَ اللَّغْنَ وَتُكْفِرْنَ الْعَشِيرَ مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلِ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِلْبَّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ ثُمَّ انْصَرَفَ فَلَمَّا صَارَ إِلَى مَنْزِلِهِ جَاءَتْ زَيْنَبُ امْرَأَةُ ابْنِ مَسْعُودٍ تَسْتَاذِنُ عَلَيْهِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذِهِ زَيْنَبُ فَقَالَ أَيُّ الزَّيْنَبِ فَقِيلَ امْرَأَةُ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ نَعَمْ ائْذِكُوا لَهَا فَأَذِنَ لَهَا قَالَتْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّكَ أَمَرْتَ الْيَوْمَ بِالصَّدَقَةِ وَكَانَ عِنْدِي حُلِيٌّ لِي فَأَرَدْتُ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِهِ فَرَعَمَ ابْنُ مَسْعُودٍ أَنَّهُ وَلَدَهُ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَيْهِمْ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ زَوْجُكَ وَلَئِكَ أَحَقُّ مَنْ تَصَدَّقْتُ بِهِ عَلَيْهِمْ.

1462- Ebû Saîd el-Hudrîden -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kurbân veya Ramazân bayramında musallaya (namazgaha) çıktı. Sonra namazdan ayrılıp insanlara nasihat etti ve onlara sadaka vermekle emrederek şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Sadaka verin!” Akabinde kadınların bulunduğu yere girdi ve onlara da şöyle buyurdu: “Ey kadınlar topluluğu! Sadaka verin. Çünkü ben, cehennem ehlinin çoğunluğunun sizler olduğunu gördüm”

Kadınlar: Bu hangi sebepten dolayıdır ey Allah'ın Rasûlü! dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizler laneti çok söylersiniz, kocalarınıza karşı nankörlük edersiniz. Ey kadınlar topluluğu! Basiretli bir erkeğin aklını sizin kadar eksik akıllı, eksik dînli hiçbir kimsenin giderebildiğini görmedim”

Sonra Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem, oradan ayrılmış evine döndü. Akabinde İbnu Mesûd'un hanımı Zeyneb geldi ve Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yanına girmek için izin istedi. Denildi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Zeyneb geldi ve yanına girmek için senden izin istiyor, denildi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem: “Zeyneb'lerin hangisidir?” diye sordu. İbnu Mesûd'un hanımıdır, diye cevap verildi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem: “Evet, ona izin verin” buyurdu. Zeyneb'e girmesi için izin verildi. Zeyneb dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Sen bugün bizlere sadaka vermeyi emrettin. Benim (küpe ve bilezik cinsinden) süs (zinet) eşyalarım var ve ben onları sadaka olarak vermek istiyorum. Ancak İbnu Mesûd, kendisinin ve oğlunun sadaka vereceğim kimselerden daha hak sahibi olduklarını söyledi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İbnu Mesûd doğru söylemiş. Senin kocan ve oğlun, sadaka vereceğin kimselerden sadakaya daha çok lâyıktır” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2318, 2752, 2758, 2769, 4554, 4555, 5611)

٤٥- بَابُ لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ صَدَقَةٌ

45- Bâb: Bir Müslüman, Atı İçin Zekât Vermez

١٤٦٣ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ قَالَ سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ بْنَ يَسَارٍ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ وَغُلَامِهِ صَدَقَةٌ.

1463- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir Müslüman, atı ve kölesi için zekât vermez.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 1464)

٤٦ - بَابُ لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي عَبْدِهِ صَدَقَةٌ

46- Bâb: Bir Müslüman Kölesi İçin Zekât Vermez

١٤٦٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ خُثَيْمِ بْنِ عِرَاكِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ صَدَقَةٌ فِي عَبْدِهِ وَلَا فِي فَرَسِهِ.

1464- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir Müslüman, atı ve kölesi için zekât vermez.”

٤٧ - بَابُ الصَّدَقَةِ عَلَى الْيَتَامَى

47- Yetimlere Sadaka Vermek Bâbı

١٤٦٥ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ هِلَالِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ يَسَارٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يُحَدِّثُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الْمِنْبَرِ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ فَقَالَ إِلَيَّ مِمَّا أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِي مَا يَفْتَحُ عَلَيْكُمْ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا وَزَيْنَتِهَا فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْيَاتِي الْخَيْرُ بِالْشَّرِّ فَسَكَتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيلَ لَهُ مَا شَأْنُكَ تُكَلِّمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا يَكَلِّمُكَ فَرَأَيْنَا أَنَّهُ يُنْزَلُ عَلَيْهِ قَالَ فَمَسَحَ عَنْهُ الرَّحْضَاءُ فَقَالَ آيِنِ السَّائِلُ وَكَأَنَّهُ حَمْدُهُ فَقَالَ إِنَّهُ لَا يَأْتِي الْخَيْرُ بِالْشَّرِّ وَإِنْ مِمَّا يُنْبِتُ الرَّبِيعُ يَقْتُلُ أَوْ يَلِمُ إِلَّا أَكَلَةَ الْخَضِرَاءِ أَكَلْتُ حَتَّى إِذَا امْتَدَّتْ خَاصِرَتَاهَا اسْتَقْبَلَتْ عَيْنِ الشَّمْسِ فَلَطَطَتْ وَبَالَتْ وَرَفَعَتْ وَإِنْ هَذَا الْمَالُ خَضِرَةٌ خُلُوةٌ فَنِعْمَ صَاحِبُ الْمُسْلِمِ مَا أُعْطِيَ مِنْهُ الْمُسْكِينُ وَالْيَتِيمُ وَابْنُ السَّبِيلِ أَوْ كَمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّهُ مَنْ يَأْخُذْهُ بِغَيْرِ حَقِّهِ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ وَيَكُونُ شَهِيدًا عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

1465- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem, bir gün minber üzerine oturmuş, bizler de O'nun etrafında oturmuştuk. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Benden sonra sizin için korktuğum dünya, dünyâ çiçeğinin ve dünyâ süslerinin (dünya nimetlerinin) önünüze açılacak olmasıdır.”

Bir adam dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Hiç hayır, şer getirir mi? Bunun üzerine Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem sustu. Soru sorar adama denildi ki:

Sana ne oluyor ki, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem seninle konuşmadığı hâlde sen O'nunla konuşuyorsun?

Bu sırada biz, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem vahiyyi indirildiğini gördük. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem teri alnından sil-di: “Soru soran nerededir?” diye sordu. –Sanki onu övdü- Sonra şöyle buyurdu:

“Muhakkak ki hayır, şerri getirmez. Baharın yeşerttiği otlardan bazıları zehirler veya öldürür. Ancak yeşil ot böyle değildir. Onu yiyer hayvan, kalçaları üzerine oturur, güneşlenir. Bunun hazmı kolaydır ve bından bol bol yer.

İşte dünya malıda yeşil ve tatlı ot misalidir. Ne mutlu o müslümana ki, malından miskine, fakire, yetime ve yolda kalmışa verir. –Veya da Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem buyurduğu gibi- Haksız yola mal elde eden kimse, tıpkı yiyip de doymayan kimse gibidir. Bu mal, kendi aleyhine Kıyamet günü şahitlik yapacaktır.”

٤٨- بَابُ الزَّكَاةِ عَلَى الزَّوْجِ وَالْأَيْتَامِ فِي الْحَجْرِ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

48- Kadının Kocasına ve Himayesi Altında Bulunan Yetimlere Zekât Vermesi Bâbı

Bunu Ebû Saîd, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemden bildirdi.

١٤٦٦- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ قَالَ حَدَّثَنِي شَقِيقٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ زَيْنَبِ امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ فَذَكَرْتُهُ لِإِبْرَاهِيمَ حَ فَحَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ زَيْنَبِ امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ بِمِثْلِهِ سَوَاءً قَالَتْ كُنْتُ فِي الْمَسْجِدِ فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ تَصَدَّقْنِ وَلَوْ مِنْ خَلِيكُنْ وَكَانَتْ زَيْنَبُ تُنْفِقُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ وَأَيْتَامٍ فِي حَجَرِهَا قَالَ فَقَالَتْ لَعَبْدَ اللَّهِ سَلْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْجِزِي عَنِّي أَنْ أُنْفِقَ عَلَيْكَ وَعَلَى أَيْتَامٍ فِي حَجَرِي مِنَ الصَّدَقَةِ فَقَالَ سَلِي أَلَيْسَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَانْطَلَقْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ عَلَى الْبَابِ حَاجَتُهَا مِثْلُ حَاجَتِي فَمَرَّ عَلَيْنَا بِلَالٌ فَقُلْنَا سَلِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْجِزِي عَنِّي أَنْ أُنْفِقَ عَلَى زَوْجِي وَأَيْتَامٍ لِي فِي حَجَرِي وَقُلْنَا لَا تُخْبِرْ بِنَا فَدَخَلَ فَسَأَلَهُ فَقَالَ مَنْ هُمَا قَالَ زَيْنَبُ قَالَ أَيُّ الرِّيَاسِ قَالَ امْرَأَةُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ نَعَمْ لَهَا أَجْرَانِ أَجْرُ الْقَرَابَةِ وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ.

1466- Abdullah'ın hanımı Zeyneb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Mescid'de iken Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Küpe ve bilezik gibi) süs eşyalarınızla da olsa sadaka verin” Zeyneb ise hem kocası Abdullah'a, hem de kendi himayesinde bulunan yetimlere infâk ediyordu. Zeyneb, kocası Abdullah'a dedi ki: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme, benim sana ve himayemde bulunan yetimlere infak etmem, sadaka yerine geçer mi? diye sor. Abdullah dedi ki: Bu soruyu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme kendin sor. Ben de bu soruyu sormak için Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yanına gittim. Kapıda benim sorum gibi sorusu olan Ensâr'dan bir kadın vardı. Yanımıza Bilâl geldi. Bilâl'e dedik ki: Benim kocama ve himayemde bulunan yetimlere infak etmem, sadaka yerine geçer mi? diye Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme bir sor ve bizim kim olduğumuzu O'na haber verme.

Bilâl Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yanına girdi ve O'na sorumuzu sordu. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem: “Bunu so-

ranlar kimdir?” dedi. Bilâl: Zeyneb’dir, dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: “Hangi Zeyneb?” diye sordu. Bilâl: Abdullah’ın hanımı, dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Evet, ona iki sevap vardır: Biri akrabalık diğeri ise sadaka sevabıdır.”

١٤٦٧ - حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُهُ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ زَيْنَبِ بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْ أَجْرٌ أَنْ أَلْفَقَ عَلَى بَنِي أَبِي سَلَمَةَ إِنَّمَا هُمْ بَنِي فَقَالَ أَلْفَقِي عَلَيْهِمْ فَلَكَ أَجْرٌ مَا أَلْفَقْتَ عَلَيْهِمْ.

1467- Ummu Seleme’nin kızı Zeyneb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben dedim ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Ebû Seleme’nin çocuklarına infâk etmemden dolayı bana sevap var mıdır? Onlar benim de çocuklarımdır.

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Onlara infâk et. Onlara infâk etmen sebebiyle sana sevap vardır.”
(Hadisin geçtiği diğer yer: 5369)

٤٩ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾

49- Yüce Allah’ın: «Sadakalar, kölelerin kurtarılmasına, borçlulara, Allah yoluna ve yolda kalmışlara aittir» (Tevbe: 60)

Kavli Bâbı

وَيَذْكُرُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُعْتَقُ مِنْ زَكَاةِ مَالِهِ وَيُعْطَى فِي الْحَجِّ وَقَالَ الْحَسَنُ إِنَّ اشْتَرَى أَبَاهُ مِنَ الزَّكَاةِ جَاَزَ وَيُعْطَى فِي الْمُجَاهِدِينَ وَالَّذِي لَمْ يَحْجْ ثُمَّ تَلَا ﴿إِلَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ﴾ الْآيَةَ فِي أَيَّهَا أُعْطِيَتْ أَجْزَأَتْ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ خَالِدًا احْتَبَسَ أَذْرَاعَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَيَذْكُرُ عَنْ أَبِي لَاسٍ حَمَلْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِبِلِ الصَّدَقَةِ لِلْحَجِّ.

İbn Abbâs'ın -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dediği zikrolunur: Kişi kendi malının zekâtından köle âzâd eder ve hacda ihtiyaç sahibine verir.

Hasenul-Basrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Kişinin zekât malından (köle olan) babasını satın alırsa bu câiz olur. Haccını yapmamış mücâhidlere de bu zekat malından verir. Sonra «Sadakalar, Allah'tan bir farz olmak üzere, sadece fakirlere, düşkünlere, sadaka toplayan memurlara, kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlara, kölelerin kurtarılmasına, borçlulara, Allah yoluna ve yolda kalmışlara aittir» (Tevbe: 60) âyetini okudu. Bu kimselerden hangisine verirsен, zekâtın yerine ulaşmış olur.

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hâlid, zırhlarını (ve savaş malzemelerini) Allah yolunda vakfetmiştir"

Ebû Lâs'ın şöyle dediği zikrolunur: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bizleri hacca giderken zekât develerine bindirdi.

١٤٦٨ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ أَمْرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالصَّدَقَةِ فَقِيلَ مَنَعَ ابْنُ جَمِيلٍ وَخَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ وَعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَنْقِمُ ابْنُ جَمِيلٍ إِلَّا أَنَّهُ كَانَ فَقِيرًا فَأَغْنَاهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَأَمَّا خَالِدٌ فَإِنَّكُمْ تَظْلِمُونَ خَالِدًا قَدْ احْتَسَبَ أَذْرَاعَهُ وَأَعْتَدَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَمَّا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَعْمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهِيَ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ وَمِثْلُهَا مَعَهَا تَابَعَهُ ابْنُ أَبِي الزُّنَادِ عَنْ أَبِيهِ وَقَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ هِيَ عَلَيْهِ وَمِثْلُهَا مَعَهَا وَقَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ حَدَّثْتُ عَنِ الْأَعْرَجِ بِمِثْلِهِ.

1468- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem zekât verilmesini emretti. Kendisine denildi ki: İbnu Cemîl, Hâlid ibnul-Velîd ve Abbâs ibnu Abdul-muttalib zekât vermiyorlar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İbnu Cemîl zekât vermeyi inkâr edemez. Çünkü o, fakir iken Allah

ve Rasûlü onu zengin kıldı.²⁷ Hâlid'e gelince; siz bu konuda O'na zulüm ediyorsunuz. Hâlid, zırhlarını ve savaş âletlerini Allah yolunda vakfetmiştir. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in amcası Abbâs ibnu Abdumuttalib'e gelince, zekât ona vâcibdir ve O, zekatını iki misliyle beraber ödeyecek."²⁸

Ebuz-Zinâd, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu söylemiştir: "Zekât, onun üzerine ve bir misli de ödenecektir."

• ۵ - بَابُ الْإِسْتِغْفَارِ عَنِ الْمَسْأَلَةِ

50- Dilenmekten Uzak Durmak Bâbı

١٤٦٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنَّ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَاهُمْ ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ حَتَّى نَفَدَ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدْخِرَهُ عَنْكُمْ وَمَنْ يَسْتَغْفِرْ يُعَفِّهِ اللَّهُ وَمَنْ يَسْتَغْفِرْ يَغْفِرِ اللَّهُ وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ.

1469- Ebû Saîd- el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ensâr'dan bazı kimseler, Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem'den bir şeyler istediler. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem onlara verdi. Sonra yine istediler. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem yine verdi. Sonra yine istediler. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem yine verdi Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in yanındaki mal tükenince şöyle buyurdu:

"Yanımda olan malları sizlerden saklamam. Her kim insanlardan el

27 Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, İbnu Cemil'in İslâm'a girme sebebinin kendisine verilen zekatla olduğunu, o fakir iken savaşta elde edilen ganimetler sonucu zengin olduğunu hatırlamıştır.

28 Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Sahih-i Muslim'de gelen rivayette bu zekâtın edasına ihtimam göstermiş ve "bu zekatın edası benim üzerimedir" buyurmuştur. Bunun sebebinin de "amca, baba gibidir" sözüyle beyan etmiştir.

açmaktan.. onlardan bir şeyler istemekten yani dilencilikten sakınmak ister, böyle olmak isterse, Allah böyle kimseyi böyle bir şeyden uzaklaştırır. İnsanlardan bir şeyler dilenmekten uzak duranı, bundan kaçınan kimseyi Allah zengin kılar. Sabretmek isteyen, sabır yolunu seçen kimseye de Allah sabır ihsan eder. Hiç bir kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir nimet verilmemiştir.” (Hadisin geçtiği diğer yer; 6470)

١٤٧٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ فَيَحْتَطِبَ عَلَى ظَهْرِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْتِيَ رَجُلًا فَيَسْأَلَهُ أَغْطَاهُ أَوْ مَنَعَهُ.

1470- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Nefsim elinde olan Allah’a yemin olsun ki, sizden birinizin ipini eline alıp sırtına odun toplaması, bir kimseye gidip dilenmesinden, ondan bir şeyler istemesinden daha hayırlıdır. Kendisinden bir şeyler istediği kimse o isteğini ya verir ya da vermez.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1480, 2074, 2374)

١٤٧١ - حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا وَهَبٌ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ فَيَأْتِيَ بِخِزْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعَهَا فَيَكْفِيَ اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ أَغْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ.

1471- Zubeyr ibnul-Avvâm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sizden birinizin ipini alıp sırtında odun demeti getirip onu satması ve bu sebepten dolayı Allah’ın onun yüzünü koruması, (onun şerefini koruması) istediği şeyi versinler veya vermesinler, o kimse için insanlara el açmasından daha hayırlıdır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2075, 3373)

١٤٧٢- وَ حَدَّثَنَا عَبْدَانُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ وَسَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ حَكِيمَ بْنَ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَانِي ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي ثُمَّ قَالَ يَا حَكِيمُ إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَصْرَةٌ خُلُوةٌ فَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةٍ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافٍ نَفْسٍ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى قَالَ حَكِيمٌ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا أَرْزَأُ أَحَدًا بَعْدَكَ شَيْئًا حَتَّى أَفَارِقَ الدُّنْيَا فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَدْعُو حَكِيمًا إِلَى الْمَطَاءِ فَيَأْتِي أَنْ يَقْبَلَهُ مِنْهُ ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعَاهُ لِيُعْطِيَهُ فَيَأْتِي أَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ شَبَابًا فَقَالَ عُمَرُ إِنِّي أَشْهَدُكُمْ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى حَكِيمٍ أَنِّي أَعْرِضُ عَلَيْهِ حَقَّهُ مِنْ هَذَا الْفَيْءِ فَيَأْتِي أَنْ يَأْخُذَهُ فَلَمْ يَرْزَأُ حَكِيمٌ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى تُوْفِيَ.

1472- Hakîm ibnu Hızâm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemden bir şeyler istedim, O bana istediğimi verdi. İkinci kez istedim, bana yine verdi. Sonra üçüncü kez yine istedim, bu defa da bana verdi. Sonra şöyle buyurdu:

“Ey Hakîm! Şüphesiz bu dünyâ malı, yeşil ve tatlıdır. Kim bu malı talep etmeksizin alırsa, o mal onun için bereketli kılınır. Kim de bunu hırslanarak alırsa bu mal, o kimse için bereketli olmaz. (Hırsla dünya malını talep eden) kimse yeyip de doymayan kimse gibidir. Veren el, alan elden hayırlıdır.”

Hakîm dedi ki: Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Seni hak olarak gönderen Allah'a yemîn olsun ki, ben ölünceye kadar senden başka hiçbir kimsenin malından bir şey eksiltmem. (Yani onlara el açmam.)²⁹

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- sadaka olarak bir şeyler vermek istemiş, ancak Hakîm onu kabul etmedi. Sonra Ömer'de -Allah ondan ra-

29 İshak'ın rivayetinde şöyle dedi: Ben dedim ki: Senden sonra elim, hiçbir arabın elinin altında olmayacak. (Yani senden sonra hiç kimseden bir şey, herhangi bir mal kabul etmeyeceğim.)

zı olsun- sadaka olarak bir şeyler vermek istemiş ancak o yine bunu kabul etmemişti.

Ömer dedi ki: Ey Müslümanlar topluluğu! Ben sizleri Hakîm üzerine şahit tutuyorum ki, ben onun hakkına düşeni verdim. Ancak o, hakkını almadı. Hakîm, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden sonra ölünceye kadar hiçbir insanın malından alıp eksiltmemiştir. (Onlardan hiçbir mal talep etmemiştir) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2750, 3143, 6441)

٥١- بَاب مَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ وَلَا إِشْرَافٍ نَفْسٍ

51- Allah'ın, Bir Kimseye İstemeden ve Hırs Göstermeden Dünya Malından Vermesi Bâbı

﴿ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴾

«Mallarında, isteyen için de yoksul için de bir hak vardır.» (Zariyat: 19)

١٤٧٣ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يُونُسَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ يَقُولُ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِينِي الْعَطَاءَ فَأَقُولُ أَعْطِهِ مَنْ هُوَ أَفْقَرُ إِلَيْهِ مِنِّي فَقَالَ خُذْهُ إِذَا جَاءَكَ مِنْ هَذَا الْمَالِ شَيْءٌ وَأَلْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلَا سَائِلٍ فَخُذْهُ وَمَا لَكَ فَلَا تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ.

1473- Ömer ibnu Abdullah'dan -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Ömer'i şöyle derken işittim:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem bana sadakadan bir şeyler veriyordu. Ben dedim ki: Bu malı benden daha çok ihtiyacı olan bir fakîre ver. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sen bu malı al! (Dünya malına) hırslı ve isteyen de olmadığın müddetçe, sana bir şey verilirse o malı al. Aksi hâlde o malın peşine düşme.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 7163 ve 7164)

۵۲- بَاب مَنْ سَأَلَ النَّاسَ تَكْثُرًا

52- Mal Çoğaltmak İçin İnsanlardan Dilenen Kimse Bâbı

۱۴۷۴- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ سَمِعْتُ حَمْزَةَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ مَرْعَةٌ لَحْمٍ.

1474- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sürekli sûrette insanlardan bir şeyler isteyip dilencilik yapan kimse, kıyâmet günü, yüzünde hiçbir et parçası olmadığı hâlde getirilecektir.”³⁰

۱۴۷۵- وَقَالَ إِنْ الشَّمْسُ تَدَلُّو يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَبْلُغَ الْعَرَقُ نِصْفَ الْأَذُنِ فَبَيْنَا مُمْ كَذَلِكَ اسْتَقَاتُوا بِأَدَمَ ثُمَّ بِمُوسَى ثُمَّ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَزَادَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي جَعْفَرٍ فَيَشْفَعُ لِقَضَى بَيْنَ الْخَلْقِ فَيَمْشِي حَتَّى يَأْخُذَ بِحَلْقَةِ الْبَابِ فَيَوْمِنَا يَنْعُهُ اللَّهُ مَقَامًا مَحْمُودًا يَحْمَدُهُ أَهْلُ الْجَمْعِ كُلُّهُمْ وَقَالَ مُعَلَّى حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ الثَّعْمَانِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمٍ أَخِي الزُّهْرِيِّ عَنْ حَمْزَةَ سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَسْأَلَةِ.

1475- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyâmet günü güneş o kadar yaklaşır ki, insanlardan dökülen terler kulağın yarısına kadar ulaşır. Böyle bu durumda insanlar Âdem'den, sonra Musa'dan, sonra da Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellemden yar-

30 Kıyâmet günü dilencilik yapan kişi elsiz ve yüz­süz haşr olunacak. O diyecek ki Ya Rabbi benim elim de vardı yüzüm de ama burada yok. Allah azze ve celle evet senin elin de vardı yüzün de ama sen yüz­süzlük ettin bende seni bu gün böyle elsiz ve yüz­süz haşredeceğim, demiştir.

dım isterler.”

İbnu Ebî Ca'fer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

“İnsanlar arasında hüküm verilmesi için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şefaât eder. Yürür ve cennet kapısının halkasını tutar. İşte o gün Allah Azze ve Celle, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme Makam-ı Mahmûd'u³¹ ihsan eder. Bu şefaatten dolayı mahşer halkının hepsi Allah'a hamd ederler.”

۵۳- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا﴾

53- Yüce Allah'ın: «Onlar insanlardan yüzüstlük edip de bir şey istemezler» (el-Bakara: 273) Kavli Bâbı

وَكَمْ الْغَنَى وَقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا يَجِدُ غَنَى يُغْنِيهِ لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَخْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Fakir olan (ihtiyaç sahibi) kimse kendini geçindirecek azığı bulamayandır” buyruğu gereği dilenmeyi engelleyen zenginlik ölçüsü nedir?

«(Sadaka) Allah yolunda (kendilerini) hapsetmiş, kazanç için yüzünde dolaşamayan, iffetleri dolayısıyla (isteyemedikleri için) câhilin kendilerini zengin sandığı, senin de simalarından tanıdığın, yüzüstlük edip insanlardan istemeyen fakir içindir. Sadaka olarak verdiğiniz her şeyi, Allah, hakkıyla bilendir. » (Bakara: 273)

١٤٧٦ - حَدَّثَنَا حَبَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي تُرَدُّهُ الْأَكْلَةُ وَالْأَكْلَتَانِ وَلَكِنَّ الْمِسْكِينَ الَّذِي لَيْسَ لَهُ غِنَى وَيَسْتَحْيِي أَوْ لَا يَسْأَلُ النَّاسَ إِلْحَافًا.

31 Makam-ı Mahmud'dan kasıt, kıyamet günü Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme özel olarak verilecek olan büyük şefaattir.

1476- Ebû Hureyre ‘den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Miskin, insanların kendisine bir iki lokma yiyecek verdiği kimse değildir. Ancak miskin o kimsedir ki, kendini geçindirecek bir şeyi olmayan ve insanlara el açmaktan utanan ve onlardan bir şey istemeyen kimsedir.” (Hadisin geçtiği diğer yer: 4718)

١٤٧٧ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا خَالِدُ الْحَدَّاءُ عَنْ ابْنِ أَشْوَعٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ حَدَّثَنِي كَاتِبُ الْمُغِيرَةِ بْنُ شُعْبَةَ قَالَ كَتَبَ مُعَاوِيَةُ إِلَى الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ أَنْ اكْتُبْ إِلَيَّ بِشَيْءٍ سَمِعْتَهُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَتَبَ إِلَيْهِ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ كَرِهَ لَكُمْ ثَلَاثًا قِيلَ وَقَالَ وَإِضَاعَةُ الْمَالِ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ.

1477- Muğîra ibnu Şu’be’nin kâtibi Verrâd’dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Muâviye, Muğîra ibnu Şu’be’ye bir mektûb yazdı. Mektubunda, bana Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden işittiğin bir hadisi kendisine yazmasını istedi. Muğîra da Muâviye’ye gönderdiği mektubunda şu hadisi yazdı: Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim :

“Allah sizin için şu üç hasletten hoşlanmaz: Şu şunu dedi, bu bunu dedi, demek suretiyle insanların dedikodusunu yapmak; malı israf etmek ve çok soru sormak.”³²

32 Buhari -Allah kendisine rahmet etsin- hadisteki “çok soru sormak” ibaresini “dileincilik” olarak anlamıştır. Buhari’nin bu anlayışıyla beraber bunu genel manasıyla almak daha doğru olur. Çok soru sormaktan maksat, karşılaşılan problemlerden ya da kişinin ihtiyacı olmadığı soruları sormak manasına gelebilir.

١٤٧٨ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غُرَيْرٍ الزُّهْرِيُّ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَامِرُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَهْطًا وَأَنَا جَالِسٌ فِيهِمْ قَالَ فَتَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُمْ رَجُلًا لَمْ يُعْطِهِ وَهُوَ أَغْجِبُهُمْ إِلَيَّ فَقُمْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَارَرْتُهُ فَقُلْتُ مَا لَكَ عَنْ فَلَانٍ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَاهُ مُؤْمِنًا قَالَ أَوْ مُسْلِمًا قَالَ فَسَكَتُ قَلِيلًا ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ فِيهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَكَ عَنْ فَلَانٍ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَاهُ مُؤْمِنًا قَالَ أَوْ مُسْلِمًا قَالَ فَسَكَتُ قَلِيلًا ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ فِيهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَكَ عَنْ فَلَانٍ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرَاهُ مُؤْمِنًا قَالَ أَوْ مُسْلِمًا يَعْنِي فَقَالَ إِنِّي لَأَعْطِي الرَّجُلَ وَغَيْرَهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ خَشْيَةً أَنْ يُكَبَّ فِي النَّارِ عَلَى وَجْهِهِ وَعَنْ أَبِيهِ عَنْ صَالِحٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدٍ أَنَّهُ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ بِهَذَا فَقَالَ فِي حَدِيثِهِ فَضْرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَجَمَعَ بَيْنَ عُنْقِي وَكَتْفِي ثُمَّ قَالَ أَقْبِلْ أَيُّ سَعْدُ إِنِّي لَأَعْطِي الرَّجُلَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﴿ فَكُتِبُوا ﴾ قُلُوبُوا ﴿ فَكُتِبُوا ﴾ مُكَبًّا ﴿ أَكَبَّ الرَّجُلُ إِذَا كَانَ فِعْلُهُ غَيْرَ وَاقِعٍ عَلَى أَحَدٍ فَإِذَا وَقَعَ الْفِعْلُ قُلْتُ كَبَّهُ اللَّهُ لَوَجْهِهِ وَكَتَبْتُهُ أَنَا.

1478- İbnu Ebi Vakkas şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd'ın da oturduğu bir zamanda bir grup insanlara maldan yana bir şeyler veriyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içlerinden benim sevdiğim birisine vermedi. Bunun üzerine dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Başkasına verirken ona vermemenin sebebi nedir? Vallahi ben onu mümin olarak biliyorum.

-“(Ona mümin deme fakat) müslüman de” buyurdu.

Bu sözünden sonra bir müddet sustum. Sonra o şahıs hakkında bildiklerim bana galebe çaldı da söylediklerimi tekrar ettim ve dedim ki:

- Başkasına verirken ona vermemenin sebebi nedir? Vallahi ben onu mümin olarak biliyorum.

-“(Ona mümin deme fakat) müslüman de” buyurdu.

Sonra o şahıs hakkında bildiklerim bana galebe çaldı da söylediklerimi tekrar ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-“(Ona mümin deme fakat) müslüman de” buyurdu.

Sonra da şöyle dedi:

“Ey Sa’d, ben bir başkası bana daha sevgili geldiği hâlde Allah onu yüzüstü ateşe atar korkusuyla bir diğerine veririm.”

Yakûb, Bâbası İbrahim’den, O da Salih’den, O da İsmail ibnu Muhammed’den bildirdi: O şöyle dedi: Ben babamdan işittim. O bu hadîsinde şöyle diyordu: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eliyle vurdu ve elini boynum ile kürek kemiğim arasında birleştirdi. Sonra da şöyle buyurdu: “Ey Sa’d, bana dön! Ben öyle bir kimseye veririm ki...”

Ebu Abdullah Buhari -Allah kendisine rahmet etsin- Şuara Suresi 94. âyette geçen ﴿فَكَبِّرُوا﴾ kelimesinin “yüzleri üzere çevrildi” ve

Mulk Suresi 22. âyette gelen ﴿مُكَبَّ﴾ kelimesinin ise “yüzüstü yere atmak” manasına geldiğini söylemiştir.

١٤٧٩ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزُّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ تَرْدُهُ اللَّقْمَةُ وَاللَّقْمَتَانِ وَالثَّمَرَةُ وَالثَّمَرَتَانِ وَلَكِنَّ الْمِسْكِينَ الَّذِي لَا يَجِدُ غَنًى يُغْنِيهِ وَلَا يُفْطِنُ بِهِ فَيَتَصَدَّقُ عَلَيْهِ وَلَا يَقُومُ فَيَسْأَلُ النَّاسَ.

1479- Ebû Hureyre’den -Allah ondan razı olsun- O şöyle ded.: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Miskin, insanların kendisine bir iki lokma yiyecek veya bir ik. hurma verdiği kimse değildir. Ancak miskin o kimsedir ki, kendini geçindirecek bir şeyi olmayan, insanların onun ihtiyaç içinde olduğunun farkına varmayıp kendisine sadaka verilmeyen ve kalkıp insanlara el açmayan, onlardan sadaka isteyip de dilenmeyen kimsedir.”

١٤٨٠ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا أَبُو صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ ثُمَّ يَغْدُوَ أَحْسَبُهُ قَالَ إِلَى الْجَبَلِ فَيَحْتَطِبُ فَيَبِيعَ فَيَأْكُلَ وَيَتَصَدَّقَ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ صَالِحُ بْنُ كَيْسَانَ أَكْبَرُ مِنَ الزُّهْرِيِّ وَهُوَ قَدْ أَذْرَكَ ابْنَ عُمَرَ.

1480- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sizden birinizin ipini alarak dağa çıkması ve odun toplaması, onu satması, o kazancından yemesi ve sadaka olarak vermesi onun insanlara el açıp dilenmesinden daha hayırlıdır.”

٥٤- بَابُ خَرْصِ الثَّمَرِ

54- Hurma Miktarını Yaşken, Ağaç Üzerinde Tahminde Bulunmak Bâbı

١٤٨١ - حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ بَكَّارٍ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ عَبَّاسِ السَّاعِدِيِّ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَزْوَةَ ثُبُوكَ فَلَمَّا جَاءَ وَادِي الْقُرَى إِذَا امْرَأَةٌ فِي حَدِيقَةٍ لَهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَصْحَابِهِ اخْرُصُوا وَخَرَصَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَةَ أَوْسُقٍ فَقَالَ لَهَا أَحْصِي مَا يَخْرُجُ مِنْهَا فَلَمَّا أَتَيْنَا ثُبُوكَ قَالَ أَمَا إِنَّهَا سَتَهَبُ اللَّيْلَةَ رِيحٌ شَدِيدَةٌ فَلَا يَقُومَنَّ أَحَدٌ وَمَنْ كَانَ مَعَهُ بَعِيرٌ فَلْيَغْلِقْهُ فَعَقَلْنَاهَا وَهَبَّتْ رِيحٌ شَدِيدَةٌ فَقَامَ رَجُلٌ فَأَلْقَتْهُ بِجَبَلٍ طَيِّءٍ وَأَهْدَى مَلِكٌ أَيْلَةَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِغُلَّةٍ بَيْضَاءَ وَكِسَاءَهُ بُرْدًا وَكَتَبَ لَهُ بِبَحْرِهِمْ فَلَمَّا أَتَى وَادِي الْقُرَى قَالَ لِلْمَرْأَةِ كَمْ جَاءَ حَدِيقَتِكَ قَالَتْ عَشْرَةَ أَوْسُقٍ خَرَصَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي مُتَعَجِّلٌ إِلَى الْمَدِينَةِ فَمَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَعَجَّلَ مَعِيَ فَلْيَتَعَجَّلْ فَلَمَّا قَالَ ابْنُ بَكَّارٍ كَلِمَةً مَعْنَاهَا أَشْرَفَ عَلَى الْمَدِينَةِ قَالَ هَذِهِ طَابَةٌ فَلَمَّا رَأَى أَحَدًا قَالَ هَذَا جُبَيْلٌ يُحِبُّنَا وَنَحِبُهُ أَلَا أَخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ دُورٍ الْأَنْصَارِ قَالُوا بَلَى قَالَ

دُورُ بَنِي النَّجَّارِ ثُمَّ دُورُ بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ ثُمَّ دُورُ بَنِي سَاعِدَةَ أَوْ دُورُ بَنِي الْحَارِثِ
بَنِي الْخَزَرَجِ وَفِي كُلِّ دُورٍ الْأَنْصَارُ يَغْنِي خَيْرًا.

1481- Ebû Humeyd es-Sâidî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Tebuk savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber idik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kurâ Vadisi'ne³³ geldiğinde, kendi bahçesinde çalışan bir kadına rast geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine şöyle dedi:

“Şu bahçedeki hurmayı tahmin ediniz”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem on vesk olarak tahmîn etti. Bahçe sahibi olan kadına şöyle dedi:

“Ölçü olarak ne kadar geldiğini say.”

Tebük'e geldiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu gece fırtına çıkacak. Kesinlikle hiç kimse ayağa kalkmasın! Beraberinde devesi olan da devesini iple bağlasın!”

Bunun üzerine bizler develerimizi iple bağladık. Geceleyin fırtına çıktı. Bir adam ayağa kalktı ve fırtına onu Tay Dağı'na fırlattı.

Eyle³⁴ kralı Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem beyaz bir katar hediye etti ve bir de bürde giydirmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu krala (cizye ödedikleri takdirde güvende olacaklarına dair) belde halkına bir mektup yazdı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kurâ Vadisi'ne geldiğinde hurmalık sahibi kadına: “Bahçenin hurması ne kadar?” diye sordu. Kadın şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem tahmin ettiği gibi on vesk ürün verdi.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sahabelerine şöyle buyurdu: “Ben Medine'ye girmek için hızlı hareket edeceğim. Sizden her kim benimle beraber hızlı hareket etmek isterse, acele etsin.”

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Medine'ye yaklaştığında: “İşte Tâbe!” buyurdu. Uhud dağını görünce de şöyle buyurdu:

33 Vâdul-Kurâ, Medine ile Şam arasında bir şehirdir.

34 Eyle, deniz kenarında eski bir yerleşim yeridir.

“Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz! Sizlere Ensâr evlerinin en hayırlılarını haber vereyim mi!”

Sahabeler: Haber ver! dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Neccâr oğullarının evleri, sonra Abdul-Eşhel oğullarının evleri, sonra Sâide oğullarının evleri veya Hâris ibnul-Hazrec oğullarının evleri. Ensâr evlerinin hepsinde hayır vardır”

١٤٨٢- وَقَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ دَارٍ بَنِي الْحَارِثِ ثُمَّ بَنِي سَاعِدَةَ وَقَالَ سُلَيْمَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ غَزِيَّةٍ عَنْ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَخَذَ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنَحْبُهُ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ كُلُّ بُسْتَانٍ عَلَيْهِ حَائِطٌ فَهُوَ حَدِيقَةٌ وَمَا لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ حَائِطٌ لَمْ يَقُلْ حَدِيقَةً.

1482- Süleyman ibnu Bilal dedi ki: Bana Amr bildirdi. O şöyle dedi: “Sonra Hâris oğullarının evi, sonra da Sâide oğullarının”

Abbas, babasından, -Allah ondan razı olsun- O da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bildirdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Uhud öyle bir dağdır ki, o bizi sever biz de onu severiz.”

Ebu Abdullah³⁵ dedi ki: Duvarla çevrilmiş her bostanlık, bahçe hükmündedir. Duvarla çevrili olmayan bostanlık ise bahçe hükmünde değildir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1872, 3161, 3791, 4422)

• • -بَابُ الْغُشْرِ فِيمَا يُسْقَى مِنْ مَاءِ السَّمَاءِ وَبِالْمَاءِ الْجَارِي
وَلَمْ يَرِ عَمْرُو بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ فِي الْغَسَلِ شَيْئًا

55- Yağmur Suyu ve Akarsu İle Sulanan Mahsullerin Öşrü (Onda Bir Vergisi) Bâbı

35 İbnu Hacer, bu Ebu Abdullah'ın, “ğarib” adlı eserin sahibi meşhur imam Kasım ibnu Selam olduğunu söylemiştir. Kastallani, Buhari'nin diğer nüshasında bunun Buhari olduğunu bildirmiştir.

Ömer ibnu Abdulazîz, balın zekatı olmadığı görüşündedir.

١٤٨٣ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ بْنُ يَزِيدَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِيمَا سَقَتِ السَّمَاءُ وَالْعُيُونُ أَوْ كَانَ عَثَرِيًّا الْعُثْرُ وَمَا سَقَى بِالتُّضْحِ نِصْفُ الْعُثْرِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ هَذَا تَفْسِيرُ الْأَوَّلِ لِلَّهِ لَمْ يَوْقَتْ فِي الْأَوَّلِ يَغْنِي حَدِيثَ ابْنِ عُمَرَ وَفِيمَا سَقَتِ السَّمَاءُ الْعُثْرُ وَبَيْنَ فِي هَذَا وَوَقْتُ وَالزِّيَادَةُ مَقْبُولَةٌ وَالْمُفَسِّرُ يَقْضِي عَلَى الْمُبْهَمِ إِذَا رَوَاهُ أَهْلُ الثَّبَتِ كَمَا رَوَى الْفَضْلُ بْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يُصَلِّ فِي الْكَعْبَةِ وَقَالَ بِلَالٌ قَدْ صَلَّى فَأَخَذَ بِقَوْلِ بِلَالٍ وَتَرَكَ قَوْلَ الْفَضْلِ.

1483- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Yağmur ve kaynak suları ile veya sulanmaksızın kendi kökleriyle su emip yetiştirmiş olan mahsullerde öşür (onda bir zekât vergisi) vardır. (Kuyu açmak veya kova ile kendi çabasıyla yapılan) sulamada ise yimide bir zekât vergisi vardır.”

Ebû Abdullah el-Buhârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bu hadîs, önceki Ebû Saîd hadîsinin tefsiridir. Çünkü Ebû Saîd hadîsinde onda bir veya yirmide bir diye bir sınırlama getirilmemiştir. Bununla İbnu Ömer'in “Yağmur suyuyla sulan mahsulde onda bir zekât vardır” hadîsini kastediyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu İbnu Ömer hadîsinde, vacib olan zekatı açıklayıp miktarı belirlemiştir. Sika raviden gelen ziyâdelik kabul edilir. Şayet sebt (güvenilir ve sağlam kişi) tarafından rivayet edilmişse “müfesser” olan “mübhem” olan üzerinde hükmeder, onun hükmünü ortadan kaldırır. Tıpkı Fadl ibnu Abbâs rivayetinde olduğu gibi: O Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'yi fethettiğinde Kâbe'de namaz kılmadığını söylemiştir. Bilâl ise: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaz kıldığını söylemiştir. Bu durumda Bilâl'in sözü alınmış, Fadl'ın sözü ise terk edilmiştir.

۵۶-بَاب لَيْسَ فِيمَا دُونَ خُمْسَةِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ

56- Bâb: Beş Vesk'den Az Mahsulün Zekâtı Verilmez

۱۴۸۴- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا مَالِكٌ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي صَعَصَعَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ فِيمَا أَقَلُّ مِنْ خُمْسَةِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ وَلَا فِي أَقَلِّ مِنْ خُمْسَةِ مِنَ الْإِبِلِ الدَّوْدِ صَدَقَةٌ وَلَا فِي أَقَلِّ مِنْ خُمْسِ أَوَاقٍ مِنَ الْوَرِقِ صَدَقَةٌ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ هَذَا تَفْسِيرُ الْأَوَّلِ إِذَا قَالَ لَيْسَ فِيمَا دُونَ خُمْسَةِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ وَيُؤْخَذُ أَبَدًا فِي الْعِلْمِ بِمَا زَادَ أَهْلُ الثَّبَتِ أَوْ بَيَّنَّوْا.

1484- Ebû Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Her biri üç yaşında olan beş deveden daha azında zekat yoktur. Beş ukiyyeden daha az miktardaki gümüş için zekat yoktur. Beş veskden (bir ton) daha aşağı olan toprak mahsullerinde zekat yoktur.”

Ebû Abdullah Buhârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bu hadîs, önceki hadisın tefsiri mahiyetindedir “Beş vesk miktarından az olan mahsûlde zekât yoktur” İlimde sebt ehlinin ziyadesi veya beyan ettikleri alınır.

۵۷-بَاب أَخَذَ صَدَقَةَ التَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ

وَهَلْ يُتْرَكُ الصَّبِيُّ فَيَمَسُّ ثَمَرَ الصَّدَقَةِ

57- Bâb: Hurmanın Zekâtının Toplanma Mevsiminde Alınması ve Küçük Çocuk Bırakılır da Zekât Hurmasına Dokunur mu?

۱۴۸۵- حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْحَسَنِ الْأَسَدِيُّ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا

إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤْتِي بِالتَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ فَيَجِيءُ هَذَا

بَتَمْرِهِ وَهَذَا مِنْ تَمْرِهِ حَتَّى يَصِيرَ عِنْدَهُ كَوْمًا مِنْ تَمْرٍ فَجَعَلَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَلْعَبَانِ بِذَلِكَ التَّمْرِ فَأَخَذَ أَحَدُهُمَا تَمْرَةً فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْرَجَهَا مِنْ فِيهِ فَقَالَ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَأْكُلُونَ الصَّدَقَةَ.

1485- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem hurmaların toplanma mevsiminde kendisine zekât hurmaları getirilirdi. Herkes zekatlık hurmalarını getirir (Mescid'e yığardı.) Bu getirilen hurmalarda yığın oluşurdu. Torunları Hasan ile Hüseyin -Allah onlardan razı olsun- bu hurmalarla oynamaya başladılar. Bu esnada torunu Hasan o hurmalardan bir tare alıp ağzına attı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem torununa baktı ve ağzındaki hurmayı çıkardı ve şöyle buyurdu:

“Muhammed ailesinin zekat malından yemediğini bilmedin mi?”
(Hadisin geçtiği diğer yerler: 1491, 3072)

٥٨- بَابُ مَنْ بَاعَ ثِمَارَهُ أَوْ نَخْلَهُ أَوْ أَرْضَهُ أَوْ زَرْعَهُ وَقَدْ وَجِبَ فِيهِ الْعُسْرُ أَوْ الصَّدَقَةُ فَأَدَّى الزَّكَاةَ مِنْ غَيْرِهِ أَوْ بَاعَ ثِمَارَهُ وَلَمْ تَجِبْ فِيهِ الصَّدَقَةُ وَقَوْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَبِيعُوا الثَّمَرَ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا

58- Kim Meyvelerini Veya Meyveli Hurma Ağacını Veya Ekinli Arazisini Veya Ekinini Onda Bir Veya Zekât Vacip Olduğu Hâlde Satar da Bu Sattığı Mahsullerden Dolayı Kendisine Tahakkuk Etmiş Olan Zekât Borcunu Başka Malından Öderse Veya Zekât Vacip Olmadığı Hâlde Mahsulünü Satarsa Bu Satışı Caiz Olur Bâbı

فَلَمْ يَخْطُرِ الْبَيْعَ بَعْدَ الصَّلَاحِ عَلَى أَحَدٍ وَلَمْ يَخْصُ مَنْ وَجِبَ عَلَيْهِ الزَّكَاةُ مِمَّنْ لَمْ تَجِبْ

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ağaç üzerindeki meyvelerin, iyi olduğu ortaya çıkana kadar meyveleri satmayın.”

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, meyvelerin iyi olduğu bel-

li olduktan sonra satılmasında bir mahzur görmemiştir. Bununla da üzerine zekat vacib olanla olmayanı birbirinden ayırt etmemiştir.

١٤٨٦ - حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الثَّمَرَةِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا وَكَانَ إِذَا سُئِلَ عَنْ صَلَاحِهَا قَالَ حَتَّى تَلْهَبَ عَاقَتُهُ.

1486- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, meyvenin iyi olduğu tamamen belli olana kadar mahsulün satılmasını yasakladı. İbnu Ömer'e meyvenin iyi olmasının ne manaya geldiği soruldu. O şöyle dedi: Meyvenin hasta ve zayıf olmaması manasına geldiğini söyledi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2183, 2193, 2199, 2247, 2249)

١٤٨٧ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا.

1487- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, meyvenin iyi olduğu tamamen belli olana kadar mahsulün satılmasını yasakladı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2189, 2196, 2381)

١٤٨٨ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَارِ حَتَّى تُزْهِيَ قَالَ حَتَّى تَحْمَارَ.

1488- Enes ibnu Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem meyvenin çiçeği açıp büyüyüp yetişene kadar satışını yasaklamıştır.

Enes, yani meyve kızarıncaya kadar demiştir. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2195, 2197, 2198, 2208)

٥٩- بَاب هَلْ يَشْتَرِي الرَّجُلُ صَدَقَتَهُ وَلَا بَأْسَ أَنْ يَشْتَرِيَ صَدَقَتَهُ غَيْرُهُ لَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا نَهَى الْمُتَصَدِّقَ خَاصَّةً عَنِ الشِّرَاءِ وَلَمْ يَنْهَ غَيْرُهُ

59- Bâb: Bir Kimse Sadaka Olarak Verdiği Malı Satın Alabilir mi? Başkasının Sadaka Olarak Malı Satın Almasında Bir Sakınca Yoktur. Çünkü Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Özellikle Sadaka Veren Kimsenin Satın Almasını Yasaklamıştır, Bundan Başkasını ise Yasaklamamıştır.

١٤٨٩ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا كَانَ يُحَدِّثُ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ تَصَدَّقَ بِفَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَوَجَدَهُ يَبَاغُ فَأَرَادَ أَنْ يَشْتَرِيَهُ ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَأْمَرَهُ فَقَالَ لَا تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ فَبِذَلِكَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لَا يَتْرُكُ أَنْ يَبَاغَ شَيْئًا تَصَدَّقَ بِهِ إِلَّا جَعَلَهُ صَدَقَةً.

1489- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- Allah yolunda bir atı sadaka olarak vermişti. Sonra o atın satıldığını gördü ve onu satın almak istedi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelerek ona yapmak istediği işi anlattı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sadaka olarak verdiğin atını geri alma!”

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bu yasaklaması sebebiyle sadaka olarak verdiği şeyi geri satın almaz ve onu sadaka olarak bıraktı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2775, 2971, 3002)

١٤٩٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ حَمَلْتُ عَلَى فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَصَاعَهُ الَّذِي كَانَ عِنْدَهُ فَأَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِيَهُ وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يَبِيعُهُ بِرُخْصٍ فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَا تَشْتَرِي وَلَا تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ وَإِنْ أَغْطَاكَ

بِدِرْهَمٍ فَإِنَّ الْعَائِدَ فِي صَدَقَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْنِهِ.

1490- Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

A tımı, Allah yolunda birine sadaka olarak verdim. Atı kendisine sadaka olarak verdiğim şahıs, ata gerektiği gibi bakmadığı, ona yem vermediği için bakımsız ve çelimsiz bir hâle getirmişti. Ondan atı satın almak istedim ve onun atı ucuz bir fiyata satacağını zannettim. Bu isteğimi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu atı satın alma! Atın sahibi, bu atı sana bir dirheme de satsa, vermiş olduğun sadakanı geri alma. Verdiği sadakasını geri almak isteyen kimse, kusmuğuna dönen kimse gibidir.” ³⁶ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2623, 2636, 2970, 3003)

٦٠ - حَبَابَ مَا يُذَكَّرُ فِي الصَّدَقَةِ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَآلِهِ .

60- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ailesi Hakkında, Sadaka Konusunda Zikrolunan Bâbı

١٤٩١ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَخَذَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ثَمَرَةً مِنْ ثَمَرِ الصَّدَقَةِ فَبَجَعَهَا فِي فِيهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ لِيَطْرَحَهَا ثُمَّ قَالَ أَمَا شَعَرْتُ أَنَا لَا نَأْكُلُ الصَّدَقَةَ.

1491- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî'nin oğlu Hasan -Allah ondan ve babasından razı olsun- sadaka hurmalarından bir hurma alıp ağzına koydu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ağzındaki hurmayı dışarı atması için:

“Pis o, çıkar onu. Sen bizim sadakadan yemediğimizi bilmez misin?” buyurdu.

36 Hadisin zahiri bunun haram olduğudur. Çünkü kusmak haramdır. Kurtubi dedi ki: Hadisin zahiri böyledir. Nefret ettirmek, tiksindirmek için yapılmış bir teşbih manasına da gelebilir ki, bir çoklarının sözü bu doğrultudadır.

٦١- بَابُ الصَّدَقَةِ عَلَى مَوَالِي أَرْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

61- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in Hanımlarının
Azadlı Kölelerine Verilen Sadakanın Hükümü Bâbı

١٤٩٢ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ غَفِيرٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ وَجَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شاةً مَيْتَةً أُعْطِيَتْهَا مَوْلَاةٌ لِمَيْمُونَةَ مِنَ الصَّدَقَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلَّا اتَّقَعْتُمْ بِجِلْدِهَا قَالُوا إِنَّهَا مَيْتَةٌ قَالَ إِمَّا حَرَمٌ أَكَلَهَا.

1492- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Meymûne'nin azâdl. cariyesine sadaka malından verilmiş olan koyunu ölmüş olarak buldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu koyunun derisinden niçin faydalanmadınız?”

Bu koyun ölüdür, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah ancak, ölü hayvanın etini yemeyi haram kılmıştır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2221, 5531, 5533)

١٤٩٣ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا الْحَكَمُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا أَرَادَتْ أَنْ تَشْتَرِيَ بَرِيرَةَ لِلْعَتَقِ وَأَرَادَ مَوَالِيهَا أَنْ يَشْتَرِطُوا وَلَاءَهَا فَذَكَرَتْ عَائِشَةُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اشْتَرِيهَا فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ قَالَتْ وَأَتَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلَحْمٍ فَقُلْتُ هَذَا مَا تُصَدِّقُ بِهِ عَلَى بَرِيرَةَ فَقَالَ هُوَ لَهَا صَدَقَةٌ وَلَنَا هَدِيَّةٌ.

1493- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Âişe, azâd edip hürriyetine kavuşturmak için Berire'yi satın almak istedi. Sahipleri, Berire'nin velâsının kendilerinde kalmasını şart koştular. Âişe bu meseleyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e zikretti. Allah

Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Âişe'ye şöyle buyurdu:

“Berîre’yi satın al! Kölenin velayeti, onu satın alana âittir.”

Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir parça et getirildi. Ben dedim ki: Bu, Berîre’ye sadaka olarak verilmiş bir ettir. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu et, Berîre için sadaka, bizim için ise hediyedir”

٦٢- بَابُ إِذَا تَحَوَّلَتِ الصَّدَقَةُ

62- Bâb: Sadaka Tahavvül Ettiği (Yani Sadaka Olmaktan Çıktığı) Zaman?

١٤٩٤ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ حَفْصَةَ بِنْتِ سِيرِينَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةٍ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَ هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ فَقَالَتْ لَا إِلَّا شَيْءٌ بَعَثَتْ بِهِ إِلَيْنَا نُسَيِّبُهُ مِنَ الشَّاةِ الَّتِي بَعَثَتْ بِهَا مِنَ الصَّدَقَةِ فَقَالَ إِنَّهَا قَدْ بَلَغَتْ مَحِلَّهَا.

1494- Ümmü Atıyye el-Ensâriyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Âişe'nin -Allah ondan razı olsun- yanına girdi ve:

“Yiyecek bir şeyiniz var mı?” diye sordu. Âişe dedi ki: Hayır, ancak senin Nuseybe'ye sadaka olarak gönderdiğin, Nuseybe'nin de bize o koyundan gönderdiği bir parça et dışında bir şey yok.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “O sadaka, muhakkak kendi yerine ulaşmıştır”

١٤٩٥ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِلَحْمٍ تُصَدَّقُ بِهِ عَلَى بَرِيرَةَ فَقَالَ هُوَ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ وَهُوَ لَنَا هَدِيَّةٌ وَقَالَ أَبُو دَاوُدَ أَلْبَانًا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ سَمِعَ أَنَسًا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1495- Enes'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Berîre'ye sadaka olarak verilmiş et getirildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“O et, Berîre'ye sadaka, bizim için ise hediyedir” (Hadisin geçtiği diğer yer: 2577)

٦٣- بَابُ أَخْذِ الصَّدَقَةِ مِنَ الْأَغْنِيَاءِ وَتُرْدُ فِي الْفُقَرَاءِ حَيْثُ كَانُوا

63- Farz Kılınmış Olan Sadakanın Zenginlerden Alınıp Her Nerede Bulunurlarsa Fakirlere Verilmesi Bâbı

١٤٩٦- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَاءُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ أَبِي مَعْبُدٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمُعَاذِ بْنِ جَلٍ حِينَ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ إِنَّكَ سَتَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ فَإِذَا جَنَّتْهُمْ فَادْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَعْيَانِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَكَ بِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَلَهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ.

1496- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Muâz'ı -Allah ondan razı olsun- Yemen'e gönderirken O'na şöyle buyurdu:

“Sen Kitâb Ehli olan bir topluluğa gidiyorsun. Onları ilk davet edeceğin şey Allah'a ibâdet etmek, yalnızca O'na kulluk etmek olsun. Allah'ı tanıdıkları, O'nu Rab olarak kabul ettikleri zaman, Allah'ın onlara bir gün içinde beş vakit namazı farz kıldığını haber ver. Namazı kıldıkları zaman,

Allah'ın onlara mallarından alınıp fakirlerine verilecek olan zekâtı haber ver. Şayet bu konuda senin sözünü dinlerler ve sana itaat ederlerse, zekât olarak mallarından al. Ancak onların mallarının en güzellerini almaktan sakın. Mazlumun bedduasından da sakın. Çünkü mazlumun duasıyla Allah arasında perde yoktur.”

٦٤ - بَاب صَلَاةِ الْإِمَامِ وَدُعَائِهِ لِصَاحِبِ الصَّدَقَةِ

64- İmam'ın Sadaka Veren Kimseye Dua Etmesi Bâbı

وَقَوْلِهِ ﴿ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ﴾

Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

«(Ey Muhammed!) Müslümanların mallarından (belirli miktarda) bir sadaka al ki, bununla onları temizleyesin ve (nefislerini) yükseltesin; onlara duâ da et; zira senin duan, onlar için bir rahatlıktır. Allah, her şeyi hakkiyle işitendir, her şeyi hakkiyle bilendir.» (Tevbe: 103)

١٤٩٧ - حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فُلَانٍ فَأَتَاهُ أَبِي بِصَدَقَتِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ أَبِي أَوْفَى

1497- Abdullah ibnu Ebî Evfâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir topluluk, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sadakalarını getirdikleri zaman, onlara: “Allahım! Falancaya salât ve selâm eyle.” Diye dua ederdi. Babam sadakasını getirdiğinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem “Allahım! Ebu Evfâ ailesine salat ve selam eyle” diye dua etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 4166, 6232, 6359)

٦٥- بَاب مَا يُسْتَخْرَجُ مِنَ الْبَحْرِ

65- Bâb: Denizden Çıkarılanların Zekâtı Var mıdır Yok mudur?

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا لَيْسَ الْعَنْتَبُرُ بِرِكَازٍ هُوَ شَيْءٌ دَسْرَهُ الْبَحْرُ
وَقَالَ لِحَسَنٍ فِي الْعَنْتَبُرِ وَاللُّؤْلُؤِ الْخُمْسُ فَإِنَّمَا جَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
الرِّكَازِ الْخُمْسَ لَيْسَ فِي الَّذِي يُصَابُ فِي الْمَاءِ.

İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:
“Amber, hazine değildir, o denizin kıyıya attığı bir şeydir”

Hasenul-Basrî şöyle demiştir: Amber ve incide beşte bir zekât vardır.

Buhârî, -Allah kendisine rahmet etsin- Hasenul-Basrî'nin bu sözü-
ne reddiye niteliğinde şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve
sellem beşte bir vergiyi, ancak hazine ve madenlerde vâcip kılmıştır. De-
nizden çıkarılan şeylerde beşte bir zekât vergisi yoktur.

١٤٩٨ - وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ هُرْمُزٍ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ سَأَلَ بَعْضَ بَنِي إِسْرَائِيلَ بَأْنَ يُسْلِفُهُ أَلْفَ دِينَارٍ فَدَفَعَهَا إِلَيْهِ فَخَرَجَ فِي
الْبَحْرِ فَلَمْ يَجِدْ مَرَكَبًا فَأَخَذَ خَشَبَةً فَتَقَرَّهَا فَأَدْخَلَ فِيهَا أَلْفَ دِينَارٍ فَرَمَى بِهَا فِي
الْبَحْرِ فَخَرَجَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ أَسْلَفَهُ فَإِذَا بِالْخَشَبَةِ فَأَخَذَهَا لِأَهْلِهِ حَطَبًا فَذَكَرَ
الْحَدِيثَ فَلَمَّا نَشَرَهَا وَجَدَ الْمَالَ.

1498- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Al-
lah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İsrail oğullarından bir adam, İsrail oğullarından bazı kimselerden
bin dinar borç para istedi. O adam da ona istediği parayı borç olarak ver-
di. Borç para alan bu adam deniz yolculuğuna çıktı. Geri dönmek için bir
gemi bulamadı. Borçlu adam borcunu ödemek için bir tahta parçası aldı.
Onun içini oydu ve içine borç olarak aldığı bin dinarı koydu ve denize bı-
raktı. Alacaklı olan şahıs parasını almak üzere denizin kıyısına geldi Ora-

da bir tahta parçası buldu ve onu alarak odun niyetiyle evine götürdü. –Ebu Hureyre burada hadisi zikretti.- Adam tahta parçasını yardığında içinde borç olarak verdiği bin dinarı buldu.” (Hadisin geçtiği diğer yerler : 2063, 2291, 2404, 2430, 2734, 6261)

٦٦ - بَابُ فِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ

66- Bâb: Definede Beşte Bir Zekât Vardır

وَقَالَ مَالِكٌ وَابْنُ إِدْرِيسَ الرِّكَازُ دَفْنُ الْجَاهِلِيَّةِ فِي قَلِيلِهِ وَكَثِيرِهِ الْخُمْسُ وَلَيْسَ الْمَعْدَنُ بِرِكَازٍ وَقَدْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَعْدَنِ جَبَّارٌ وَفِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ وَأَخَذَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ مِنَ الْمَعَادِنِ مِنْ كُلِّ مِائَتَيْنِ خُمْسَةً وَقَالَ الْحَسَنُ مَا كَانَ مِنْ رِكَازٍ فِي أَرْضِ الْحَرْبِ فَفِيهِ الْخُمْسُ وَمَا كَانَ مِنْ أَرْضِ السَّلَامِ فَفِيهِ الرِّكَازُ وَإِنْ وَجَدْتَ اللَّقْطَةَ فِي أَرْضِ الْعَدُوِّ فَعَرَفْهَا وَإِنْ كَانَتْ مِنَ الْعَدُوِّ فَفِيهَا الْخُمْسُ وَقَالَ بَعْضُ النَّاسِ الْمَعْدَنُ رِكَازٌ مِثْلُ دَفْنِ الْجَاهِلِيَّةِ لِأَنَّهُ يُقَالُ أَرَكَزَ الْمَعْدَنُ إِذَا خَرَجَ مِنْهُ شَيْءٌ قِيلَ لَهُ قَدْ يُقَالُ لِمَنْ وَهَبَ لَهُ شَيْءٌ أَوْ رِبْحٌ رِبْحًا كَثِيرًا أَوْ كَثُرَ ثَمَرُهُ أَرَكَزَتْ ثُمَّ نَاقِضٌ وَقَالَ لَا بَأْسَ أَنْ يَكُفَّكُمْ فَلَا يُؤَدِّي الْخُمْسُ.

İmâm Mâlik ve İbnu İdris -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler: “Rikâz, câhiliyet devrinde yere gömülen definedir. Bunlar az olsun, çok olsun, beşte bir zekât vardır. Maden define değildir. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Maden zararı hederdir, definede beşte bir zekât vardır”

Ömer ibnu Abdülaziz, madenlerden, her iki yüz dirheminden beş dirhem zekat almıştır.

Hasenul-Basrî -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Harb diyarındaki arazide bulunan definede beşte bir zekat vardır. Savaş olmayan yerde bulunan için ise zekât vardır. Şayet düşman topraklarında yitik mal (buluntu) bulursan, onun kime âit olduğunu araştır. Şayet o buluntu düşmana âit ise beşte bir oranında zekât vardır.

Bazı kimseler şöyle demişlerdir: Maden, tıpkı cahiliye gömüleri gi-

bi define hükmündedir. Daha sonra bunlar tezata düştüler ve madeni gizleyip beşte bir zekâtı edâ etmesinde bir sakınca yoktur, dediler.

١٤٩٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعَجَمَاءُ جُبَارٌ وَالْبَنُرُ جُبَارٌ وَالْمَعْدَنُ جُبَارٌ وَفِي لِرَكَازِ الْخُمْسِ.

1499- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Hayvanın, kuyunun ve madenin zararı da hederdir. Definede beşte bir zekât vardır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2355, 6912, 6913)

٦٧ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا﴾ وَمُحَاسَبَةِ الْمُصَدِّقِينَ مَعَ الْإِمَامِ

67- Yüce Allah'ın «Sadakalar, zekât işinde çalışan memurlar için de... bir haktır» (Tevbe: 60) Kavli İle Zekat Memurlarının, İmam Huzurunda Hesaba Çekilmeleri Bâbı

١٥٠٠ - حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ اسْتَغْمَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا مِنَ الْأَسَدِ عَلَى صَدَقَاتِ بَنِي سُلَيْمٍ يُدْعَى ابْنُ اللَّثْبِيَةِ فَلَمَّا جَاءَ حَاسِبَهُ.

1500- Ebû Humeyd es-Sâidî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Esdi kabilesinden İbnul-Lutbiyye diye çağrılan bir adamı Suleymoğullarının zekatlarını almak üzere görevlendirdi. Döndüğünde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu hesaba çekti.

٦٨ - بَابِ اسْتِعْمَالِ إِبِلِ الصَّدَقَةِ وَالْبَانِهَا لِأُتْبَاءِ السَّبِيلِ

68- Sadaka Develerinin ve Sütlerinin Yolcular İçin Kullanılması Bâbı

١٥٠١- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ نَاسًا مِنْ غُرَيْتَةِ اجْتَوَوْا الْمَدِينَةَ فَرَخَّصَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْتُوا إِبِلَ الصَّدَقَةِ فَيَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا فَقَتَلُوا الرَّاعِيَ وَاسْتَأْفَوْا الذَّوْدَ فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاتَى بِهِمْ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ وَسَمَرَ أَعْيُنَهُمْ وَتَرَكَهُمْ بِالْحَرَّةِ يَعْصُونَ الْحِجَارَةَ تَابِعَهُ أَبُو قَلَابَةَ وَحُمَيْدٌ وَثَابِتٌ عَنْ أَنَسٍ.

1501- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Urayne kabilesinden gelen bir grup, mide ağrısına tutulduklarından dolayı Medine'de ikâmet etmek istemediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu kimselere sadaka develerinin bulunduğu yere gitmelerine, develerin sütlerinden ve sidiklerinden içmelerine izin verdi. Bunlar oraya gittiler; iyileşince de oradaki çobanı öldürdüler ve develeri sürüp götürdüler. Bu haber Medine'ye ulaşınca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunların arkasından bir grup gönderdi. Bunlar yakalanıp Medine'ye getirildiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunların ellerini, ayaklarını kestirdi, gözlerini oydu ve Harre denilen bölgeye terk etti, ölünceye kadar orada taşları kemirdiler.

٦٩ - بَابِ وَسْمِ الْإِمَامِ إِبِلِ الصَّدَقَةِ بِيَدِهِ

69- İmamın Sadaka Develerine Kendi Eliyle Damga Vurması Bâbı

١٥٠٢- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرِو الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ غَدَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ لِيُحْكِمَهُ فَوَافَقْتُهُ فِي يَدِهِ الْمِيسَمِ يَسِمُ إِبِلَ الصَّدَقَةِ.

1502- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Abdullah ibnu Ebi Talha'nın damağını ovması için onurla beraber Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemın yanına geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir davar ağılında rast geldim. Elinde hayvan dağladıkları demir âleti vardı. Bu âletle sadaka develerine tamga vuruyordu. (Hadisin geçtiğı diğerk yerler: 5542, 5824)

أَبْوَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ

FITIR SADAKASI BÂBLARI

٧٠ - بَابُ فَرَضِ صَدَقَةِ الْفِطْرِ

70- Fıtır Sadakasının Farz Oluşu Bâbı

وَرَأَى أَبُو الْعَالِيَةِ وَعَطَاءٌ وَابْنُ سِيرِينَ صَدَقَةَ الْفِطْرِ فَرِيضَةً

Ebul-Âliye, Atâ ve İbnu Sîrîn fıtır sadakasının farz olduğu görüşündedirler.

١٥٠٣ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ السَّكَنِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَهْضَمٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ نَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ عَلَى الْعَبْدِ وَالْحُرِّ وَالذَّكَرِ وَالْأُنْثَى وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَأَمَرَ بِهَا أَنْ تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلَاةِ.

1503- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fıtır zekâtını Müslümanlardan köle, hür, erkek, kadın, küçük, büyük üzerine hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' olarak verilmesini farz kıldı. Fıtır zekâtının insanların bayram namazına çıkmasından önce verilmesini emretti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1504, 1507, 1509, 1511, 1512)

٧١ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ عَلَى الْعَبْدِ وَغَيْرِهِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

71-Fıtır Zekâtının Müslümanlardan Köle ve Diğerlerine Farz Olduğu Bâbı

١٥٠٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَضَ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ عَلَى كُلِّ حُرٍّ أَوْ عَبْدٍ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

1504- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fıtır zekâtını Müslümanlardan köle, hür, erkek, kadın, küçük, büyük üzerine hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' olarak verilmesini farz kıldı.

٧٢ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ صَاعٌ مِنْ شَعِيرٍ

72- Fıtır Sadakasının Arpadan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı

١٥٠٥ - حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ بْنُ عُقْبَةَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا نُطْعِمُ الصَّدَقَةَ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ.

1505- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Biz fıtır sadakasını arpadan bir sâ' olarak verirdik. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1506, 1507 , 1510)

٧٣ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ صَاعٌ مِنْ طَعَامٍ

73- Fıtır Sadakasının Buğdaydan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı

١٥٠٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ الْعَامِرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ كُنَّا نُخْرِجُ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ أَوْ

صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ أَقِطٍ أَوْ صَاعًا مِنْ زَبِيبٍ.

1506- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz fıtır zekâtını buğdaydan bir sâ' veya arpadan bir sâ' veya hurmadan bir sâ' veya süzme peynirden bir sa' veya kuru üzümünden bir sâ' olarak verirdik.

٧٤ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ

74- Fıtır Sadakası, Hurmadan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı

١٥٠٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ نَافِعٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِزَكَاةِ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَجَعَلَ النَّاسُ عِدْلَهُ مُدَّيْنِ مِنْ حِنْطَةٍ.

1507- Abdullah İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, fıtır zekâtının hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' olarak verilmesini emretti.

Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: İnsanlar buğdaydan iki müddü buna denk yaptılar.

٧٥ - بَابُ صَاعٍ مِنْ زَبِيبٍ

75- Fıtır Sadakası Kuru Üzümünden Bir Sa' Olarak Verilir Bâbı

١٥٠٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُنِيرٍ سَمِعَ يَزِيدَ بْنَ أَبِي حَكِيمٍ الْعَدَنِيَّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ قَالَ حَدَّثَنِي عِيَّاضُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا نُعْطِيهَا فِي زَمَانِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ زَبِيبٍ فَلَمَّا جَاءَ مُعَاوِيَةُ وَجَاءَتِ السُّمُرَاءُ قَالَ أَرَى مُدًّا مِنْ هَذَا يَغْدِلُ مُدَّيْنِ.

1508- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında fitır zekâtını buğdaydan bir sâ' veya hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' veya kuru üzümünden bir sâ' olarak verirdik. Muaviye (halifeliği zamanında Mekke'ye hac veya umre için) geldi. O sırada da Şam'dan buğday gelmişti. Muâviye (minbere çıkıp) şöyle dedi: Bu buğdaydan bir müd, iki müdde denk olur zannediyorum.

٧٦ - بَابُ الصَّدَقَةِ قَبْلَ الْعِيدِ

76- Fitır Sadakasının Bayram Namazından Önce Verilmesi Bâbı

١٥٠٩ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ مَيْسَرَةَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِزَكَاةِ الْفِطْرِ قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلَاةِ.

1509- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fitır zekâtının, insanlar bayram namazına çıkmadan önce verilmesini emretti.

١٥١٠ - حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ فَضَالَةَ حَدَّثَنَا أَبُو عُمَرَ حَفْصُ بْنُ مَيْسَرَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عِيَّاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا نُخْرِجُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ وَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ وَكَانَ طَعَامَنَا الشَّعِيرُ وَالزَّرْبِيبُ وَالْأَقِطُ وَالتَّمْرُ.

1510- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında fitır sadakasını bayram gününde yiyeceklerimizden bir sa' olarak verirdik. Yiyeceklerimiz ise arpa, kuru üzüm, süzme peynir ve hurmadan ibaretti.

٧٧ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ عَلَى الْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ

77- Fıtır Sadakası Hem Hür Bir Kimsenin Hem de Köle Olan Birinin Vermesi Gerekir Bâbı

وَقَالَ الزُّهْرِيُّ فِي الْمَمْلُوكِينَ لِلتَّجَارَةِ يُزَكَّى فِي التَّجَارَةِ وَيُزَكَّى فِي الْفِطْرِ

Zuhrî şöyle dedi: Ticaret yapmakta kullanıldığından köleler için hem ticaret kıymetlerindeki zekâtı, hem de fıtır zekâtı verilir.

١٥١١ - حَدَّثَنَا أَبُو الثُّغَمَانِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ فَرَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَةَ الْفِطْرِ أَوْ قَالَ رَمَضَانَ عَلَى الذَّكَرِ وَالْأُنْثَى وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ فَعَدَلَ النَّاسُ بِهِ نِصْفَ صَاعٍ مِنْ بُرٍّ فَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُعْطِي التَّمْرَ فَأَعْوَزَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مِنَ التَّمْرِ فَأَعْطَى شَعِيرًا فَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يُعْطِي عَنِ الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ حَتَّى إِنْ كَانَ لِيُعْطِيَ عَنْ بَنِيَّ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يُعْطِيهَا الَّذِينَ يَقْبَلُونَهَا وَكَانُوا يُعْطُونَ قَبْلَ الْفِطْرِ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ.

1511- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fıtır veya Ramazan sadakasını, erkek, kadın, hür ve köle üzerine hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' olarak farz kıldı. Daha sonra insanlar yarım sâ' buğdayı bir sâ' hurmaya denk kıldılar.

Nâfi' dedi ki: İbnu Ömer, -Allah ondan ve babasından razı olsun- fıtır sadakasını hurmadan verirdi. Medine ehli (azlığından dolayı) hurmaya muhtaç olmuş ve bu yüzden fıtır sadakalarını arpadan vermişlerdi. İbnu Ömer büyük, küçük nafaka verdiği kimselerin de fitrelerini de verirdi. Öyle ki benim çocuklarımin bile fitrelerini verirdi. Yine İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- fıtır sadakasını toplamak için devlet tarafından tayin edilmiş görevlilere de verirdi. Halk ise fitrelerini bayramdan bir veya iki gün önce verirdi.

٧٨ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ عَلَى الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ

78- Fıtır Sadakası Küçük Çocuk Üzerine de, Büyük Kimse Üzerine de Vacibdir Bâbı

١٥١٢ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ عَلَى الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ وَالْحُرِّ وَالْمَمْلُوكِ.

1512- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fıtır sadakasını küçük, büyük, hür ve köle üzerine arpadan bir sâ' veya hurmadan bir sâ' olarak farz kıldı”

٢٥- كِتَابُ الْحَجِّ

25. HACC KİTÂBI

١- بَابُ وَجُوبِ الْحَجِّ وَفَضْلِهِ

1- Haccın Farz Olduğu ve Fazileti Bâbı

وَقَوْلِ اللَّهِ ﷻ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿١٥١٣﴾

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

«Oraya gücü yetip yol bulabilenlerin Beyt'i hacetmeleri, Allah için insanlara borçtur. Kim inkâr ederse, (bilsin ki) Allah, âlemlerden müstağnidir.» (Âli İmrân:97)

١٥١٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ الْفَضْلُ رَدِيفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَتْ امْرَأَةٌ مِنْ خَشْعَمَ فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ وَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ إِلَى الشَّقِّ الْأَخْرِ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فَرِيضَةَ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي الْحَجِّ أَذْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا لَا يَثْبُتُ عَلَى الرَّاحِلَةِ أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ نَعَمْ وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ.

1513- Abdullah ibnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Fadl, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem in devesinin arka tarafına binmişti. Has'am kabilesinden bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem in yanına geldi. Bu esnada Fadl kadına, kadın da Fadl'a bakmaya başladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fadl'ın yüzünü diğer tarafa çevirdi. Kadın dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Allah, kulları üzerine hacı, babam çok yaşlı iken farz kıldı. O deve üzerinde oturamaz bir hâldedir. Onun yerine vekil olarak ben haccedebilir miyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Evet, diye cevap verdi. Bu olay veda hacında meydana geldi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1854, 1855, 4399, 6228)

۲- بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ﴾ فَجَاجَا: الطَّرِيقُ الْوَاسِعَةُ

2- Yüce Allah'ın Şu Kavli Bâbı:

«İnsanları hacca çağır; yürüyerek veya deve üzerinde bütün uzak yollardan sana gelsinler. Kendi menfaatlerine şahit olsunlar.» (Hac: 27-28)

فَجَاجَا (fıcâcen) kelimesi (dağlar arasındaki) geniş yollar manasına gelir.

۱۵۱۴- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ سَالِمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَخْبَرَهُ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْكَبُ رَاحِلَتَهُ بِدِي الْحَلِيفَةِ ثُمَّ يَهْلُ حَتَّى تَسْتَوِيَ بِهِ قَانِمَةً.

1514- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Zul-Huleyfe'de³⁷ devesine bindiğini, sonra da devesi kalkıp doğruluncaya kadar telbiye getirdiğini gördüm.

37 Zul-Huleyfe, Medine ehlinin Mekke'ye umre veya hac niyetiyle yola çıktıklarında uğrayıp orada niyet edip ihram girdikleri yerdir. Ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem orada iken Cibril aleyhisselam gelmiş ve Zul-Huleyfe bölgesinde niyet edip ihrama girmesini emretmişti.

۱۵۱۵- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا الْوَزَاعِيُّ سَمِعَ عَطَاءً يُحَدِّثُ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ إِبْرَاهِيمَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ حِينَ اسْتَوَتْ بِهِ رَاحِلَتُهُ رَوَاهُ أَنَسُ وَابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

1515- Câbir ibnu Abdullah'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem telbiye getirmeye, Zu'I-Huleyfe'de, devesi doğrulduğu andan itibaren başlamıştır.

Bunu, Enes ve İbnu Abbas -Allah onlardan razı olsun- rivayet etmişlerdir.

۳ - بَابُ الْحَجِّ عَلَى الرَّحْلِ

3. Deve Semeri Üzerinde Haccetmek Bâbı³⁸

۱۵۱۶ - وَقَالَ أَبَانُ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ دِينَارٍ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مَعَهَا أَخَاهَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ فَأَعْمَرَهَا مِنَ التَّنْعِيمِ وَحَمَلَهَا عَلَى قَتَبٍ وَقَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ شَدُّوا الرَّحَالَ فِي الْحَجِّ لِإِنَّهُ أَحَدُ الْجِهَادَيْنِ.

1516- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Aişe ile beraber kardeşi Abdurrahmân'ı umreye niyet etmesi için göndermişti. Abdurrahmân da Âişe'yi, devenin hörgücünün bitimine koyulan küçük semer üzerinde taşıyarak götürdü.

Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah yolunda savaşı bitirdiğinizde haccedin ve umre yapın. Çünkü hac, iki cihâddan biridir.

38 İmam Buhari -Allah kendisine rahmet etsin- burada zahit olarak yani zorunlu ihtiyaçlarla idare etmenin, rahat ve bolluk içinde yaşamaktan daha üstün olduğuna işaret etmiştir.

١٥١٧ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا عَزْرَةُ بْنُ نَابِتٍ عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ قَالَ قَالَ حَجٌّ أَنَسٌ عَلَى رَحْلٍ وَلَمْ يَكُنْ شَحِيحًا وَحَدَّثَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَجَّ عَلَى رَحْلٍ وَكَانَتْ زَامِلَتُهُ.

1517- Sumâme ibnu Abdullah ibnu Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir:

Enes, kendisi cimri olmadığı hâlde devesiyle, semeri üzerine bine rek haccetti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem aynı devede yiyeceği ve eşyaları olduğu hâlde devesinin semeri üzerine binerek haccettiğini bildirdi.³⁹

١٥١٨ - حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ حَدَّثَنَا أَيْمَنُ بْنُ نَابِلٍ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ اعْتَمَرْتُمْ وَلَمْ اعْتَمِرْ فَقَالَ يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ اذْهَبْ بِأَخْتِكَ فَأَعْمِرْهَا مِنَ التَّعْمِيمِ فَأَحْبَبَهَا عَلَى نَاقَةٍ فَأَعْتَمَرْتُ.

1518- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Sizler umre yaptınız, ben ise umre yapmadım.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Abdurrahmân! Kız kardeşini Ten'im bölgesine götür ve orada umre için niyet etsin."

Bunun üzerine Âişe'yi devesinin arkasında taşıyarak Ten'im'e götürdü ve orada umre için niyet ederek umresini yaptı.

39 Bir kafilde, o kafilenin yiyecek ve eşyalarını taşıyan ve ez-zâmiletu denilen ve sırf bu iş için kullanılan ve üzerine binilmeyen yük develeri olurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem işte böyle bir deve üzerinde haccını yapmış yani o deveye hem binmiş hem de o deve üzerinde yiyecek ve eşyalarını taşımıştır. Enes de -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyma ve tevazu sahibi olması sebebiyle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yaptığı gibi, daha iyi imkanları olduğu halde devenin üzerinde ve semerin üzerine binerek haccını yapmıştır.

٤- بَابُ فَضْلِ الْحَجِّ الْمَبْرُورِ

4- Kabul Edilmiş Haccın Fazileti Bâbı

١٥١٩- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ إِيْمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ قِيلَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ جِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قِيلَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ حَجٌّ مَبْرُورٌ.

1519- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, amellerin hangisinin daha üstün olduğu soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem :

“Allah’a ve Rasûlü’ne îmân etmektir” buyurdu.

Sonra hangisidir? diye soruldu.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem:

“Allah yolunda cihâd etmektir” buyurdu.

Sonra hangisidir? diye soruldu.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem:

“Kabul edilmiş bir hacdır” buyurdu.

١٥٢٠- حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا خَالِدٌ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ نَرَى الْجِهَادَ أَفْضَلَ الْعَمَلِ أَفَلَا نُجَاهِدُ قَالَ لَا لَكِنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ حَجٌّ مَبْرُورٌ.

1520- Müminlerin annesi Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

“Ey Allah’ın Rasûlü! İnaniyor ve biliyoruz ki en faziletli, en üstün amel cihattır. Öyleyse biz cihad etmeyecek miyiz?” Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hayır. Ancak (kadınlar için) en faziletli cihad kabul edilmiş hac-

dır” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1861, 2784, 2875, 2876)

١٥٢١ - حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا سَيَّارُ أَبُو الْحَكَمِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حَازِمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرُقْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

1521- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her kim, Allah rızası için hac yapar, bu haccında eşiyle cinsi münasebetten ve ona götüren diğer söz ve hareketlerden kaçınır, her türlü günah ve kötülükten uzak durursa, annesinin kendisini doğurduğu gün gibi günahsız olur.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1819, 1820)

٥ - بَابُ فَرَضِ مَوَاقِيتِ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

5- Hac ve Umre Mikatlarının Farz Edilişi Bâbı

١٥٢٢ - حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ قَالَ حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ جُبَيْرٍ أَنَّهُ أَتَى عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي مَنْزِلِهِ وَلَهُ فُسْطَاطٌ وَسَرَادِقٌ فَسَأَلْتُهُ مَنْ أَيْنَ يَجُوزُ أَنْ أَعْتَمِرَ قَالَ فَرَضَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنًا وَلِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحْفَةَ.

1522- Zeyd ibnu Cubeyr'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kendisi Abdullah ibnu Ömer'e, O evindeyken gelmişti. Onun pamuktan yapılmış ve onu kuşatan bir çadırı vardı.

Ben İbnu Ömer'e: Umre için nereden mikata girebilirim yani nereden umre için niyet edip ihrama girebilirim, diye sordum. İbnu Ömer: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Necd ehli için Karn'ı, Medine ehli için Zul-Huleyfe'yi, Şâm ehli için de Cuhfe'yi mikat yeri olarak farz kıldı.

٦ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى ﴿ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى ﴾

6. Yüce Allah'ın: «*Bu sebeple (hayırlı ameller yönünden) azıklanın; en hayırlı azık da, şüphesiz, takvadır*» (Bakara: 197)

Kavli Bâbı

١٥٢٣ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بِشْرِ حَدَّثَنَا شَبَابَةُ عَنْ وَرْقَاءَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ أَهْلُ الْيَمَنِ يَحْجُونَ وَلَا يَتَزَوَّدُونَ وَيَقُولُونَ نَحْنُ الْمُتَوَكِّلُونَ فَإِذَا قَدِمُوا مَكَّةَ سَأَلُوا النَّاسَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى ﴾ رَوَاهُ ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو عَنْ عِكْرِمَةَ مَرْسَلًا

1523- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Yemen ehli, yanlarında hiçbir yiyecek ve yol azığı yanlarına almadan hacca giderler ve bizler Allah'a tevekkül edenleriz, derlerdi. Mekke'ye geldiklerinde ise insanlardan kendilerini doyurmalarını isterlerdi. Bunun üzerine Allah Teâlâ: «*(Hac seferinizde yetecek miktarda) azıklanın. Muhakkak ki azığın en hayırlısı da takvalı olmaktır (yahut insanlara yük olmaktan korunmaktır)*» (Bakara: 197) âyetini indirdi.

٧ - بَابُ مُهَلِّ أَهْلِ مَكَّةَ لِلْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

7- Mekke Ehlinin Hac ve Umre İçin İhrama Girip Niyet Edecekleri Ve Yüksek Sesle Telbiye Getirecekleri Yer Bâbı

١٥٢٤ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وَهْبٌ حَدَّثَنَا ابْنُ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَفَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحَفَةَ وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ هُنَّ لَهُنَّ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِهِنَّ مِمَّنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ وَمَنْ كَانَ دُونَ ذَلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَلْشَأَ حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ مِنْ مَكَّةَ.

1524- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine ehli için Zul-Huleyfe'yi, Şâm ehli için Cuhfe'yi, Necd ehli için Karnul-Menâzil, Yemen ehli için Yelemlem'i ihrama girip niyet etme yeri olarak belirledi. Bu yerler, hac ve umre yapmak isteyen ve bu yerlerden Mekke'ye gelen kimse-ler ile bu memleketlerden olmayıp da o cihetten gelenler için mikat yerleridir. Mekke ehli de Mekke de niyet edip ihrama girerler. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1526, 1529, 1530, 1845)

٨ - بَابُ مِيقَاتِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ وَلَا يُهْلُوا قَبْلَ ذِي الْحَلِيفَةِ

8- Medine Ehlinin Mikatı Zul-Huleyfe'dir. Zul-Huleyfe'ye Gelmeden Niyet Edip İhrama Girilmez ve Yüksek Sesle Telbiye Getirilmeye Başlanılmaz Bâbı

١٥٢٥ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَهْلُ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مِنْ ذِي الْحَلِيفَةِ وَيَهْلُ أَهْلُ الشَّامِ مِنَ الْجُحْفَةِ وَأَهْلُ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ وَبَلَّغَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَيَهْلُ أَهْلُ الْيَمَنِ مَنْ يَلْمَلَمَ .

1525- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Medine ehli Zul-Huleyfe'den, Şâm ehli Cuhfe'den, Necd ehli de Karn bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar.”

Abdullah ibnu Ömer dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurduğu bana bildirildi:

“Yemen ehli de Yelemlem bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar.”

٩ - بَابُ مُهْلٍ أَهْلِ الشَّامِ

9- Şam Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı

١٥٢٦ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ وَقَّتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحْفَةَ وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ فَهُنَّ لَهُنَّ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهِنَّ لِمَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَمَنْ كَانَ دُونَهُنَّ فَمَهَلُهُ مِنْ أَهْلِهِ وَكَذَٰكَ حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ يُهْلُونَ مِنْهَا.

1526- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine ehli için Zu'l-Huleyfe'yi, Şâm ehli için Cuhfe'yi, Necd ehli için Karnul-Menâzil'i, Yemen ehli için Yelemlem'i niyet edip ihrama girme ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlama yeri olarak belirtti. Bu yerler, hac ve umre yapmak isteyen ve bu yerlerden Mekke'ye gelen kimseler ile bu memleketlerden olmayıp da o cihetten gelenler için mikat yerleridir. Mekke ehli de Mekke de niyet edip ihrama girer.

١٠ - بَابُ مَهَلِّ أَهْلِ نَجْدٍ

10- Necd Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı

١٥٢٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَفْصَةَ عَنْ سَفْيَانَ عَنْ حَفِظَتَاهُ مِنَ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ

1527- Salim'in, babasından rivayetine göre Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem hac ve umre için mikat yerlerini belirledi.

١٥٢٨ - عَنْ أَبِيهِ وَقَّتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَهَلُّ أَهْلِ الْمَدِينَةِ ذُو الْحُلَيْفَةِ وَمَهَلُّ أَهْلِ الشَّامِ مَهَبَّةٌ وَهِيَ الْجُحْفَةُ وَأَهْلُ نَجْدٍ قَرْنَ قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا زَعَمُوا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَلَمْ أَسْمَعُهُ وَمَهَلُّ أَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ.

١٥٢٨ - عَنْ أَبِيهِ وَقَتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مُهَلُّ أَهْلِ الْمَدِينَةِ ذُو الْحُلَيْفَةِ وَمُهَلُّ أَهْلِ الشَّامِ مَهْيَعَةٌ وَهِيَ الْجُحَفَةُ وَأَهْلُ نَجْدٍ قَرْنٌ قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا زَعَمُوا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَلَمْ أَسْمَعُهُ وَمُهَلُّ أَهْلِ الْيَمَنِ يَلْمَلَمُ.

1528- Salim, babası Abdullah ibnu Ömer'den haber verdi. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Medine ehli Zul-Huleyfe'den, Şâm ehli de Mehey'a'dan ki orası Cuhfe'dir, Necd ehli de Karn bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar.”

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle dediğini de söylediler:

“Yemen ehli de Yelemlem bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlar.”

١١ - بَابُ مُهَلِّ مَنْ كَانَ ذُوْنَ الْمَوَاقِيتِ

11- Mekke'nin Dışında Olan Kimsenin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı

١٥٢٩ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَّتَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحَفَةَ وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلْمَلَمُ وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنًا فَهَنْ لَهْنٌ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهِنَّ مِمَّنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَمَنْ كَانَ ذُوْنَهُنَّ فَمِنْ أَهْلِهِ حَتَّىٰ إِنَّ أَهْلَ مَكَّةَ يُهْلُونَ مِنْهَا.

1529- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem mikat yerlerini şu şekilde belirledi: Medine ehli Zul-Huleyfe'den, Şâm ehli Cuhfe'den, Yemen ehli Yelemlem'den, Necd ehli de Karn bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar. Bu mikat yerleri ile Mekke arasındaki yerlerde yaşayan kimsenin ihrama girme yeri ise, kendi ailesinin bulunduğu yerdir. Mekke ehli de Mekke'de niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar.

۱۲ - بَابُ مُهَلِّ أَهْلِ الْيَمَنِ

12- Yemen Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı

۱۵۳۰ - حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا وَهَبٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَّتَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلِأَهْلِ الشَّامِ الْجُحْفَةَ وَلِأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ وَلِأَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ هُنَّ لِأَهْلِهِنَّ وَلِكُلِّ آتَى أَهْلِيهِنَّ مِنْ غَيْرِهِمْ مِمَّنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَمَنْ كَانَ دُونَ ذَلِكَ فَمِنْ حَيْثُ أَلْشَأُ حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ مِنْ مَكَّةَ.

1530- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine ehli için Zul-Huleyfe'yi, Şâm ehli için Cuhfe'yi, Necd ehli için Karnul-Menâzil, Yemen ehli için Yelemlem'i ihrama girip niyet etme yeri olarak belirledi. Bu yerler, hac ve umre yapmak isteyen ve bu yerlerden Mekke'ye gelen kimse ile bu memleketlerden olmayıp da o cihetten gelenler için mikat yerleridir. Mekke ehli de Mekke'de niyet edip ihrama girerler.

۱۳ - بَابُ ذَاتِ عِرْقٍ لِأَهْلِ الْعِرَاقِ

13- Zâtu İrk, Irak Ehlinin Mikat Yeridir Bâbı

۱۵۳۱ - حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ لُمَيْرٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لَمَّا فُتِحَ هَذَانِ الْمِصْرَانِ أَتَوْا عُمَرَ

فَقَالُوا يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّ لَأَهْلِ نَجْدٍ قَرْتًا وَهُوَ جَوْزٌ عَنْ طَرِيقِنَا وَإِنَّا إِن أَرَدْنَا قَرْتًا شَقُّ عَلَيْنَا قَالَ فَانْظُرُوا حَدَّوْهَا مِنْ طَرِيقِكُمْ فَحَدَّ لَهُمْ ذَاتَ عَرَقٍ.

1531- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Basra ve Küfe şehirleri fethedildiğinde, burada oturanlar Ömer'e gelip dediler ki:

Ey Mü'minlerin Emîri! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necd ehli için Karn bölgesini mikat olarak (yani orada niyet edip ihrama girme ve yüksek sesle telbiyeye başlama yeri) belirledi. Karn bölgesi ise bizim yolumuza sapadır, bizden uzaktır. Şayet biz Karn bölgesinden niyet edip ihrama girmek istesek muhakkak bu bize zor gelir.

Ömer dedi ki: Siz Mekke'ye giderken yolunuz üzerinde iken Karn bölgesinin hizasına geldiğinizde orada niyet edin ve ihrama girin ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlayın. Irak ehli için de Zâtu İrk bölgesini mikat olarak belirledi.

۱۴ – بَاب

14- Bâb

۱۵۳۲ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَاخَ بِالْبَطْحَاءِ بِدِي الْحُلَيْفَةِ فَصَلَّى بِهَا وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُ ذَلِكَ.

1532- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zül-Huleyfe'deki vâdide devesini çokertti ve orada iki rekat namaz kıldı.

Abdullah ibnu Ömer de -Allah ondan ve babasından razı olsun- böyle yapar, burada iki rekat namaz kılardı.

۱۵ - بَابُ خُرُوجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى طَرِيقِ الشَّجَرَةِ

15- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye Gidişte, Medine'nin Şecere Yolundan Çıkması Bâbı ⁴⁰

۱۵۳۳ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَخْرُجُ مِنْ طَرِيقِ الشَّجَرَةِ وَيَدْخُلُ مِنْ طَرِيقِ الْمُعْرَسِ وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ يُصَلِّي فِي مَسْجِدِ الشَّجَرَةِ وَإِذَا رَجَعَ صَلَّى بِذِي الْحُلَيْفَةِ بِطَنْ الْوَادِي وَبَاتَ حَتَّى يُصْبِحَ.

1533- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medîne'den Şecere yolundan çıkar, dönüşte de Muarres yolundan girerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye giderken Şecere Mescidi'nde namaz kılardı. Mekke'den dönüşünde ise Zul-Huleyfe'de vadinin ortasında namaz kılar ve orada gecelerdi.

۱۶ - بَابُ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَقِيقُ وَادٍ مُبَارَكٌ

16- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in "el-Akik, mübarek bir vadidir" Sözü Bâbı

۱۵۳۴ - حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ وَبِشْرُ بْنُ بَكْرِ التَّيْسِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي عِكْرِمَةُ أَلَهُ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ إِنَّهُ سَمِعَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

40 Burası, Medine'den Mekke'ye gitmek isteyen kimsenin kullandığı ve bilinen bir yerdir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'den çıkışta bu yolu kullanır ve Zul-Huleyfe'de gecelerdi. Dönüşte de yine burada gecelerdi.

وَسَلَّمَ بِوَادِي الْعَقِيقِ يَقُولُ أَتَانِي اللَّيْلَةُ آتٍ مِنْ رَبِّي فَقَالَ صَلِّ فِي هَذَا الْوَادِي الْمُبَارَكِ وَقُلْ عُمْرَةً فِي حَجَّةٍ.

1534- Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben el-Akîk vadisinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyuruyordu:

“Bu gece Cibril, Rabbinimden bana vahiy getirdi ve şöyle dedi: *“Bu mübarek vâdide namaz kul ve de ki: Umreyle beraber hacca niyet ettim.”* (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2337, 7343)

١٥٣٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ حَدَّثَنَا فَضِيلُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ قَالَ حَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ رُنِيَ وَهُوَ فِي مُعَرَّسٍ بِذِي الْحُلَيْفَةِ بِبَطْنِ الْوَادِي قِيلَ لَهُ إِنَّكَ بِبَطْحَاءِ مُبَارَكَةٍ وَقَدْ أَنَاخَ بِنَا سَالِمٌ يَتَوَخَّى بِالْمَنَاخِ الَّذِي كَانَ عَبْدُ اللَّهِ يُبَيْخُ يَتَحَرَّى مُعَرَّسَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ أَسْفَلُ مِنَ الْمَسْجِدِ الَّذِي بِبَطْنِ الْوَادِي بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الطَّرِيقِ وَسَطٌ مِنْ ذَلِكَ.

1535- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Akîk Vadisi'nin ortasında ki Zül-Huleyfe'de gecelemeğe üzere devesinden indi. Kendisine: *“Sen mübarek bir vâdide bulunuyorsun»* denildi.⁴¹

Mûsâ ibnu Ukbe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir hac seferinde Salim ibnu Abdullah, babası Abdullah ibnu Ömer'in vaktiyle devesini çokertir olduğu yeri arayarak, bizi oraya indirdi ve Abdullah ibnu Ömer'in “ Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Vedâ Haccı'na giderken, bu vâdide devesinden inip gecelediği yerdir” diye buraya gelip indiğini Salim görmüştür. Burası vâdinin içindeki mescidin alt tarafında idi. Vâdi ile yol arasında tam ortalama bir yer idi.

41 Bu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in uykuda gördüğü bir olaydır. Veya da bir başkası O'nu görmüştür.

۱۷ - بَابُ غَسْلِ الْخُلُقِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنَ الْغِيَابِ

17- Elbiseden Halûk* Kokusunun Üç Kere Yıkanması Bâbı

۱۵۳۶ - قَالَ أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ أَنَّ صَفْوَانَ بْنِ يَغْلَى أَخْبَرَهُ أَنَّ يَغْلَى قَالَ لِعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَرِنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ يُوحَى إِلَيْهِ قَالَ فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْجِفْرَانَةِ وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ تَرَى فِي رَجُلٍ أُخْرِمَ بِعُمْرَةٍ وَهُوَ مُتَضَمِّحٌ بِطِيبٍ فَسَكَتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاعَةً فَجَاءَهُ الْوَحْيُ فَأَشَارَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى يَغْلَى فَجَاءَ يَغْلَى وَعَلَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَوْبٌ قَدْ أَظْلَ بِهِ فَأَدْخَلَ رَأْسَهُ فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحَمَّرُ الْوَجْهِ وَهُوَ يَغْطُ ثُمَّ سُرِّي عَنْهُ فَقَالَ أَيْنَ الَّذِي سَأَلَ عَنِ الْعُمْرَةِ فَأَتَنِي بِرَجُلٍ فَقَالَ اغْسِلِ الطَّيِّبَ الَّذِي بَلَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَالزَّرْغَ عَنْكَ الْجُبَّةَ وَاصْنَعْ فِي عُمْرَتِكَ كَمَا تَصْنَعُ فِي حَجَّتِكَ قُلْتُ لِعَطَاءٍ أَرَادَ الْإِلْقَاءَ حِينَ أَمَرَهُ أَنْ يَغْسِلَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَ نَعَمْ.

1536- Safvan ibnu Ya'la'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ya'lâ ibnu Umeyye et-Temimi -Allah ondan razı olsun- Ömer'e - Allah onlardan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiy indirilirken O'nu bana göster. Ya'lâ dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o esnada el-Cı'râne bölgesinde idi ve yanında da ashabından bir topluluk vardı. Bir adam gelip dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Güzel koku sürünerek umre için ihrama giren bir kimse hakkında ne buyurursun?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir müddet sustu. Akabinde kendisine vahiy geldi. Ömer -Allah ondan razı olsun- Ya'lâ'ya işaret etti. Ya'lâ da geldi. O esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üzerine gölge yapılmış bir örtü vardı. Ya'lâ başını bu örtünün içine soktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüzü kızarmış ve vahyin ağır-

* Halûk, içine zaferan karıştırılmış bir koku çeşididir.

lığının şiddetinden dolayı soluyor bir durumda idi. Sonra bu hal Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden birazı kaybolunca: “Umreden soran nerede?” buyurdu. Bunun üzerine yanına bir adam getirildi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

“Bedenine bulaşan kokuyu üç kere yıka ve cübbeni de çıkar. Tıpkı haccında yaptığın gibi, umrende de aynını yap!”

İbnu Cureyc dedi ki: Ben Atâ’ya, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu adama üç defa yıkamasını emrettiği zaman, temizlemeyi (yani elbisesindeki zaferan kokusunun giderilmesini mi) kastetmiştir? diye sordum. Atâ: Evet, verdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1789, 1847, 4329, 4985)

١٨ - بَابُ الطَّيِّبِ عِنْدَ الْإِحْرَامِ وَمَا يَلْبَسُ إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحْرِمَ وَيَتَرَجَّلُ وَيَذْهَبَ

18- İhrama Girerken Güzel Koku Sürünmek, Bir Kimse İhrama Girmek İstedığında Giyeceği Elbise, Taranması ve Yağ Sürünmesi Bâbı

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَشُمُّ الْمُحْرِمُ الرَّيْحَانَ وَيَنْظُرُ فِي الْمِرْآةِ وَيَتَدَاوَى بِمَا يَأْكُلُ الزَّيْتِ وَالسَّمْنِ

وَقَالَ عَطَاءٌ يَتَخْتَمُ وَيَلْبَسُ الْهَمِيَّانَ وَطَافَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَهُوَ مُحْرِمٌ وَقَدْ حَزَمَ عَلَى بَطْنِهِ بَثُوبٌ وَلَمْ تَرَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا بِالثَّيِّبَانِ بَأْسًا لِلدِّينِ يَرْحَلُونَ هَوْدَجَهَا.

İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: İhrâmlı kişi kokulu bitkileri koklar, aynaya bakar, yiyeceği zeytin yağı ve hayvan yağı ile tedâvî olabilir.

Atâ dedi ki: İhrâmlı kişi yüzük takabilir ve kuşak kuşanabilir. İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- ihrâmlı iken, karnı üzerine bir kumaş (kuşak) bağlı olduğu hâlde tavaf etmiştir.

Âişe‘de -Allah ondan razı olsun- hevdecini hazırlayan kimseler için kısa iç donu giymelerinde bir sakınca görmemiştir.

١٥٣٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَدَّهْنُ بِالزَّيْتِ فَذَكَرْتُهُ لِإِبْرَاهِيمَ قَالَ مَا تُصْنَعُ بِقَوْلِهِ.

1537- Saîd ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- ihrama girme sırasında kokulu olmaması şartıyla zeytin yağı ile yağlanırdı. Bunu İbrahim en-Nehâî'ye söyledim. O şöyle dedi: O'nun bu sözüyle amel edilmez.

١٥٣٨- حَدَّثَنِي الْأَسْوَدُ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِصِ الطَّيِّبِ فِي مَفَارِقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ.

1538- Âîşe -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ihrâmlı iken, saçının ayrımındaki kokunun parıltısını, sanki hâlâ görür gibiyim.

١٥٣٩- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ كُنْتُ أَطِيبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِإِحْرَامِهِ حِينَ يُحْرِمُ وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ.

1539- Âîşe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi niyet edip ihrama gireceği zaman, bir de ihrama girerken, ihramı için, bir de ihramı çıkarıp hülle giydiği için Ka'be'yi tavaf etmesinden önce güzel koku ile kokulanırdır idim. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1754, 5928, 5930)

١٩ - بَابُ مَنْ أَهْلٌ مُلَبَّدًا

19- İhramlı İken Saçın Dağılmaması veya Bitlenmesinden Korumak İçin Yapışkan Bir Şeyle Bir Yere Toplayarak Telbiye Getiren Kimse Bâbı

١٥٤٠ - حَدَّثَنَا أَصْبَغُ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهْلُ مُلَبَّدًا.

1540- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, başının saçlarını (dağılmaması veya bitlenmemesi için) yapışkan bir madde ile toplamış olduğu hâlde, telbiye getirirken gördüm. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1549, 5914, 5915)

٢٠ - بَابُ الْإِهْلَالِ عِنْدَ مَسْجِدِ ذِي الْحُلَيْفَةِ

20- Zul-Huleyfe Mescidi Yanında Yüksek Sesle Telbiye Getirmek Bâbı

١٥٤١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ سَمِعْتُ سَالِمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ح وَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَاهُ يَقُولُ مَا أَهْلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا مِنْ عِنْدِ الْمَسْجِدِ يَغْنِي مَسْجِدَ ذِي الْحُلَيْفَةِ.

1541- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (Medine'den hacca niyet eden kimse için) Zul-Huleyfe Mescidi'nde telbiye getirmeye başladı. (Yani burada ihrama girdi ve burada niyet etti.)

٢١ - بَابُ مَا لَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الْيَابِ

21- Hac veya Umre İçin İhrama Giren Kimsenin Giymeyeceği Elbiseler Bâbı

١٥٤٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَلْبَسُ الْقُمُصَ وَلَا الْعَمَائِمَ وَلَا السَّرَاوِيلَاتِ وَلَا الْبُرَانِسَ وَلَا الْحِفَافَ إِلَّا أَحَدًا لَا يَجِدُ نَعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسْ خُفَيْنِ وَلْيَقْطَعْهُمَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ وَلَا تَلْبَسُوا مِنَ الثِّيَابِ شَيْئًا مَسَّهُ الرِّعْرَعَانُ أَوْ وَرَسٌ.

1542- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme gelerek: Ey Allah'ın Rasûlü! İhrama giren kimse, ne tür elbise giyer? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gömlek, başlık, (başını örten bir başlık) içe giyilen don, bornoz ve mest giymez. Ancak ayakkabı bulamayan kimse mest giysin ve onları da aşık kemiğinden aşağısını kessin (Terlik gibi). Zaferan veya vers ile boyanmış bir kumaş giymeyin.”

٢٢- بَابُ الرُّكُوبِ وَالْإِرْتِدَافِ فِي الْحَجِّ

22- Hacda ve Hac Yolunda Bir Bineğe Binmek ve Arkasına da Bir Başkasını Bindirmek Bâbı

١٥٤٤-١٥٤٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يُونُسَ الْأَيْلِيِّ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَسَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ رَذَفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عَرَفَةَ إِلَى الْمُزْدَلِفَةِ ثُمَّ أَرَذَفَ الْفَضْلَ مِنَ الْمُزْدَلِفَةِ إِلَى مِنَى قَالَ فَكِلَاهُمَا قَالَ لَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسِي حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ.

1543-1544- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Usame, -Allah ondan razı olsun- Arafat'tan Müzdelife'ye kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem binine arkasında idi. Sonra

Fadl, Müzdelife'den Minâ'ya kadar Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemine bineğinin arkasına bindi. İkisi de şöyle dediler: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bayramın birinci günü Akabe cemresini taşıyınca kadar telbiye getirmeye devam etti. (Hadisin geçtiği diğ. yerler: 1670, 1685, 1687)

۲۳ - بَاب مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ وَالْأَزْدِيَّةِ وَالْأَزْرِ وَلَبَسَتْ

23- İhramlı Bir Kimsenin Giyeceği Rida ve İzâr Cinsinden Elbiseler Bâbı

عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا الثِّيَابَ الْمُعَصْفَرَةَ وَهِيَ مُحْرِمَةٌ وَقَالَتْ لَا تَلْتَمِسَ وَلَا تَتَبَرَّقَعْ وَلَا تَلْبَسَ ثَوْبًا بَوْرَسٍ وَلَا زَعْفَرَانٍ وَقَالَ جَابِرٌ لَا أَرَى الْمُعَصْفَرَ طَيِّبًا وَلَمْ تَرَ عَائِشَةُ بَأْسًا بِالْحُلِيِّ وَالْثَوْبِ الْأَسْوَدِ وَالْمُورِدِ وَالْخُفِّ لِلْمَرْأَةِ وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ لَا بَأْسَ أَنْ يُبَدَلَ ثِيَابُهُ.

Âişe -Allah ondan razı olsun- ihrâmlı olduğu hâlde aspur (yalancı safran) bitkisinin çiçeklerinden elde edilen kırmızı boya ile boyanmış elbiseler giymiştir.

Âişe (bir kadına) şöyle dedi: Ağzını örtüyle kapatma, yüzünü peçe ile örtme. Vers veya zaferan ile boyanmış elbise giyme.

Câbir şöyle dedi: Aspür (yalancı safran) bitkisinin çiçeklerinden elde edilen kırmızı boya ile boyanmış elbisenin koku olduğu görüşünde değilim.

Âişe, -Allah ondan razı olsun- ihrâmlı kadının (küpe ve bilezik gibi) zînet eşyaları takmasında, siyah ve kırmızı renkli elbise ve ayakkabı giymesinde bir sakınca görmemiştir.

İbrâhîm en-Nahâî de -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: İhramlının, giymekte olduğu elbisesini değiştirmesinde bir sakınca yoktur.

۱۵۴۵ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيُّ حَدَّثَنَا فَضِيلُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ

حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ قَالَ أَخْبَرَنِي كُرَيْبٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أُنْطَلِقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَدِينَةِ بَعْدَ مَا تَرَجَّلَ وَأَدْهَنَ وَلَبَسَ

إِزَارَهُ وَرِدَاءَهُ هُوَ وَأَصْحَابُهُ فَلَمْ يَنْتَهَ عَنْ شَيْءٍ مِنَ الْأَرْدِيَةِ وَالْأَزْرِ ثُلْبَسُ إِلَّا الْمَرْغَفَةَ
الَّتِي تَرْدَعُ عَلَى الْجِلْدِ فَأَصْبَحَ بِدِي الْحُلَيْفَةِ رَكِبَ رَاحِلَتَهُ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى
الْبَيْدَاءِ أَهْلُ هُوَ وَأَصْحَابُهُ وَقَلَدَ بَدَنَتَهُ وَذَلِكَ لَخَمْسٍ بَقِيْنَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ فَقَدِمَ مَكَّةَ
لِارْتَبَعِ لَيَالٍ خَلَوْنَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ فَطَافَ بِالْبَيْتِ وَسَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَلَمْ
يَحِلَّ مِنْ أَجْلِ بُدْنِهِ لِأَنَّهُ قَلَدَهَا ثُمَّ نَزَلَ بِأَعْلَى مَكَّةَ عِنْدَ الْحَجُّونِ وَهُوَ مُهْلٌ بِالْحَجِّ
وَلَمْ يَقْرَبِ الْكَعْبَةَ بَعْدَ طَوَافِهِ بِهَا حَتَّى رَجَعَ مِنْ عَرَفَةَ وَأَمَرَ أَصْحَابَهُ أَنْ يَطُوفُوا
بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ثُمَّ يَقْصُرُوا مِنْ رُءُوسِهِمْ ثُمَّ يَحِلُّوا وَذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ
مَعَهُ بَدَنَةٌ قَلَدَهَا وَمَنْ كَانَتْ مَعَهُ أَمْرَأَتُهُ فَهِيَ لَهُ حَلَالٌ وَالطَّيْبُ وَالنِّيبُ.

1545- Abdullah ibnu Abbâs'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem saçlarını tarayıp yağladıktan, izar ve ridadan oluşan iki parçadan oluşan ihram elbisesini giydikten sonra, sahabeleri de aynısını yaparak Medine'den ayrıldılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, giyilegelen ridâ ve izârlardan hiçbirini giymekten kimseyi yasaklamadı. Ancak cilde bulaşabilen safran otuyla boyanmış elbisenin giyilmesini yasakladı. Geceyi Zul-Huleyfe'de geçirdi. Sabah olunca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesine bindi. Beydâ'ya yükselince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabeleri telbiye getirdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'de keseceği kurbanlığına gerdanlık taktı. Bu olaylar Zil-Ka'de ayının bitimine beş gün kala olmuştu.

Mekke'ye, Zil-Hicce ayının dördüncü günü ulaştı. Kâbe'yi tavaf etti. Safâ ile Merve arasında say yaptı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kurbanlığını beraberinde Medine'den getirdiği için ihramından çıkmadı. Mekke'nin en yüksek yerinde olan Hacûn bölgesine hacca devam ederek orada konakladı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Arfat'tan dönene kadar Kâbe'ye bir daha uğramadı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine, Kâbe'yi tavaf etmelerini ve Safa ile Merve arasında say yapmalarını, sonra saçlarını kısaltmalarını sonra da ihramdan çıkmalarını emretti. İhramdan emretmesi, beraberinde Medine'den kurbanlığını getirmeyen kimseler içindi.

Saçını kısaltmak suretiyle ihramdan çıkanlara şayet hanımı yanındaysa ona, hanımıyla cinsi münasebeti, güzel koku sürünmesi ve ihram elbisesini çıkararak normal elbiselerini giyinmesi helal olmuştur. (Hadisin geçtiği diğer yerler : 1265, 1731)

٢٤ - بَابُ مَنْ بَاتَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ حَتَّى أَصْبَحَ

24- Zul-Huleyfe'de Geceleyen Kimse Bâbı

قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Zul-Huleyfe'de gecelemeyi İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- söylemiştir.

١٥٤٦ - حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ يُسُفَ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا وَبِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ بَاتَ حَتَّى أَصْبَحَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ فَلَمَّا رَكِبَ رَاحِلَتَهُ وَاسْتَوَتْ بِهِ أَهْلٌ.

1546- Enes ibnu Mâlik'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de (öğle namazını) dört rekat, Zul-Huleyfe'de (ikindi namazını) iki rekat olarak kıldı. Sonra geceyi Zul-Huleyfe'de geçirdi. Devesine binip, devesi doğrulduğunda yüksek sesle telbiye getirmeye başladı.

١٥٤٧ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الظُّهْرَ بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا وَصَلَّى الْعَصْرَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ قَالَ وَأَخْسِبُهُ بَاتَ بِهَا حَتَّى أَصْبَحَ.

1547- Enes ibnu Mâlik'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de öğle namazını dört rekat kıldı. İkindi namazını da Zul-Huleyfe'de iki rekat kıldı. Ebû

Kılâbe dedi ki: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Zul-Huleyfe'de gecelediğini sanıyorum.

٢٥ - بَابُ رَفْعِ الصَّوْتِ بِالْإِهْلَالِ

25- Telbiye Getirirken Sesi Yükseltmek Bâbı

١٥٤٨ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ الظُّهْرَ أَرْبَعًا وَالْعَصْرَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكَعَتَيْنِ وَسَمِعْتُهُمْ يَصْرُخُونَ بِهِمَا جَمِيعًا.

1548- Enes'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de öğle namazını dört, ikinci namazını da Zul-Huleyfe'de iki rekat olarak kıldı. Ben, onların telbiye getirirken seslerini yükselttiklerini işittim.

٢٦ - بَابُ التَّلْبِيَةِ

26- Telbiye Getirmek Bâbı

١٥٤٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ تَلْبِيَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَتِكَ اللَّهُمَّ كَلِمَتِكَ كَلِمَتِكَ لَا شَرِيكَ لَكَ كَلِمَتِكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ.

1549- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in şu şekilde telbiye getirirdi: "Lebbeyk Allâhumme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İn-nel-hamde ven-ni'mete leke vel-mulk lâ şerike lek"

Buyur Allahım buyur. Buyur Allahım buyur, senin hiçbir ortağın yoktur. Hamd sanadır, nimet senindir, mülk sana aittir. Senin hiçbir ortağın yoktur.

١٥٥٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي عَطِيَّةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ إِنِّي لَأَعْلَمُ كَيْفَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُلَبِّيَ لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ.

1550- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın nasıl telbiye getirdiğini biliyorum. O şöyle telbiye getirirdi:

“Lebbeyk Allâhumme lebbeyk Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk İn-nel-hamde ven-ni'mete leke”

“Buyur Allahım buyur. Buyur Allahım buyur, senin hiçbir ortağın yoktur. Hamd sanadır, nimet sana aittir.”

٢٧ - بَابُ التَّحْمِيدِ وَالتَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ قَبْلَ الْإِهْلَالِ عِنْدَ الرُّكُوبِ عَلَى الدَّابَّةِ

27- Binek Hayvanı Üzerine Binerken Telbiyeden Önce Elhamdulillah, Subhânallâh ve Allâhu Ekber Demek Bâbı

١٥٥١ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وَهْبٌ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَحْنُ مَعَهُ بِالْمَدِينَةِ الظُّهْرَ أَرْبَعًا وَالْعَصْرَ بِذِي الْخُلَيْفَةِ رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ بَاتَ بِهَا حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ رَكِبَ حَتَّى اسْتَوَتْ بِهِ عَلَى الْبَيْدَاءِ حَمَدَ اللَّهُ وَسَبَّحَ وَكَبَّرَ ثُمَّ أَهْلًا بِحَجٍّ وَعُمْرَةٍ وَأَهْلًا النَّاسُ بِهِمَا فَلَمَّا قَدَمْنَا أَمَرَ النَّاسَ فَحَلُّوا حَتَّى كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ أَهَلُّوا بِالْحَجِّ قَالَ وَتَحَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَدَنَاتٍ بِيَدِهِ قِيَامًا وَذَبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ كَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ قَالَ بَعْضُهُمْ هَذَا عَنْ أَيُّوبَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَنَسٍ.

1551- Enes'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bizde O'nunla beraberken öğle namazını Medine'de dört rekat, ikindi namazını Zul-Huleyfe'de iki

rekat olarak kıldı. Sonra geceyi orada geceledi. Sabah olunca devesine bindi ve Beydâ bölgesine yükseldiğinde Elhamdulillah diyerek Allah'a hamdetti, Subhânallâh ve Allâhu Ekber dedi. Sonra hac ve umreye beraberce (kıran haccı için) niyet edip, telbiye getirmeye başladı. Beraberindeki sahabe de hac ve umreye birlikte niyet edip, telbiye getirmeye başladılar. Mekke'ye gelip (Kâbe'yi tavaf ve Safâ ile Merve arasında say yaptıktan sonra beraberinde Medine'den kurbanlıklarını getirmeyenlerle) Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem onlara ihramdan çıkmalarını emretti. Bu ihramdan çıkan kimseler Tevriye yani Zil-Hicce ayının sekizinci günü olduğunda hac için niyet edip ihrama girdiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendi eliyle ayakta iken kurbanlıkları kendi eliyle kesti. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Medine'deyken de alacalı iki koç kesmişti.⁴²

٢٨ - بَابُ مَنْ أَهْلُ حِينَ اسْتَوَتْ بِهِ رَاحِلَتُهُ

28- Bineği Doğrulduğunda Telbiye Getiren Kimse Bâbı

١٥٥٢ - حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي صَالِحُ بْنُ كَيْسَانَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أَهْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ اسْتَوَتْ بِهِ رَاحِلَتُهُ قَائِمَةٌ.

1552- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesine binip de, devesi doğrulduğunda telbiye getirdi.

٢٩ - بَابُ الْإِهْلَالِ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ

29- Kibleye Yönelerek Telbiye Getirmek Bâbı

42 Buhari burada, teşbih, hamd ve tekbir getirildiği zaman bunun yeterli olup telbiye-ye gerek olmadığını iddia eden görüşe reddiye olarak bu hadisi getirmiştir.

۱۵۵۳- وَقَالَ أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ نَافِعٍ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِذَا صَلَّى بِالْغَدَاةِ بِذِي الْحُلَيْفَةِ أَمَرَ بِرَاحِلَتِهِ فَرُحِلَتْ ثُمَّ رَكِبَ فَإِذَا اسْتَوَتْ بِهِ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ قَائِمًا ثُمَّ يَلْبِي حَتَّى يَبْلُغَ الْحَرَمَ ثُمَّ يُمْسِكُ حَتَّى إِذَا جَاءَ ذَا طُوًى بَاتَ بِهِ حَتَّى يُصْبِحَ فَإِذَا صَلَّى الْغَدَاةَ اغْتَسَلَ وَزَعَمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَ ذَلِكَ تَابِعَهُ إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ فِي الْغَسَلِ.

1553- Nâfi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- ZuI-Huleyfe'de sabah namazını kıldığı zaman devesinin hazırlanmasını emreder, yolculuk hazırlığı tamam olunca da devesine binerdi. Devesi doğrulduğunda ayakta kibleye yönelir, sonra da Harem'e ulaşınca kadar telbiye getirirdi. Mescid-i Haram'ı gördüğünde telbiyeyi keserdi. Nihayet Zû-Tuvâ vadisi-ne geldiğinde, burada gecelerdi. Sabah olunca sabah namazını kıldığında gusül abdesti aldı ve Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in böyle yaptığını söyledi. (Hadisin geçtiği diğer yerler : 1554, 1573, 1574)

۱۵۵۴- حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ أَبُو الرَّبِيعِ حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ عَنْ نَافِعٍ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِذَا أَرَادَ الْخُرُوجَ إِلَى مَكَّةَ أَذْهَنَ بِذَهْنٍ لَيْسَ لَهُ رَاحِلَةٌ طَيِّبَةٌ ثُمَّ يَأْتِي مَسْجِدَ ذِي الْحُلَيْفَةِ فَيُصَلِّي ثُمَّ يَرْكَبُ وَإِذَا اسْتَوَتْ بِهِ رَاحِلَتُهُ قَائِمًا أَخْرَمَ ثُمَّ قَالَ هَكَذَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُ.

1554- Nâfi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- Mekke yönüne yola çıkmak istediği zaman, içinde güzel bir koku bulunmayan bir yağ ile yağlanır, sonra Zul-Huleyfe Mescidi'ne gelir, orada namaz kılar, sonra bineğine binerdi. Bineği doğrulduğunda niyet edip telbiye getirmeye başlardı. Sonra da şöyle derdi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi böyle yaparken gördüm.⁴³

43 "Telbiye getirirken kibleye yönelmek çok uygun bir davranıştır. Çünkü bu, Hz. İbrahim'in (aleyhisselam) davetine icabettir. Davete icabet eden kişi, davette buluna- na arkasını değil, önünü döner. İbn Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun-, saçına bit düşmemesi için yağ sürmüştür. İhramlılık halini korumak için de ko- kusu bulunan yağlardan kaçınmıştır."

۳۰ - بَابُ التَّلْبِيَةِ إِذَا الْحَدَرَ فِي الْوَادِي
30- Vadiye İndiğinde Telbiye Getirmek Bâbı

۱۵۵۵ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ ابْنِ عَوْنٍ عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَذَكَرُوا الدُّجَالَ أَنَّهُ قَالَ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كَافِرٌ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ لَمْ أَسْمَعْهُ وَلَكِنَّهُ قَالَ أَمَا مُوسَى كَأَنِّي أَلْظُرُّ إِلَيْهِ إِذَا الْحَدَرَ فِي الْوَادِي يُلَبِّي.

1555- Mücâhid'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler ibnu Abbâs'ın -Allah ondan ve babasından razı olsun- yanında idik. Bu sırada orada bulunanlar Deccâl'dan bahsedip, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "*Onun iki gözü arasında kâfir yazılıdır*" buyurduğunu zikrettiler. Bunun üzerine İbnu Abbâs: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bu sözü işitmedim, dedi. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"*Musa aleyhisselamu Erzak Vadisi'ne indiğinde telbiye getirirken görür gibiyim.*" (Hadisin geçtiği diğer yerler : 3355, 5913)

۳۱ - بَابُ كَيْفَ تُهَلُّ الْحَائِضُ وَالنَّفَسَاءُ
31- Hayızlı ve Nifaslı Kadınlar İhrama Nasıl Girerler?

أَهْلٌ: تَكَلَّمَ بِهِ. وَاسْتَهْلَلْنَا وَأَهْلَلْنَا الْهَيْلَالَ: كُلُّهُ مِنَ الظُّهُورِ. وَاسْتَهْلَلِ الْمَطَرُ: خَرَجَ مِنَ السَّحَابِ ﴿ وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ﴾ وَهُوَ مِنْ اسْتِهْلَالِ الصَّبِيِّ

أَهْلٌ (Ehelle) onunla konuştu, sesini yükseltti manasına gelir.

وَاسْتَهْلَلْنَا وَأَهْلَلْنَا (istehlelnâ, ehlelnel-hilâl) bunların hepsi de hilali gördü manasında kullanılır.

وَاسْتَهْلَلِ الْمَطَرُ (İstehellel-matar) yağmur bulutundan çıkan yağmur damlasının yere değdiğinde çıkardığı ses, manasına gelir. Ayette geçen,

﴿ وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ﴾ (uhille) kelimesi de müşriklerin Allah'tan gayri

putlar için kurban keserlerken seslerini yükseltmeleri manasına gelir. (istehelles-sabiy) bu da tıpkı annesinden yeni doğan çocuğun bağıarak ağlaması gibidir.

١٥٥٦ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ
بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ
خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَأَهْلَلْنَا بِعُمْرَةٍ ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ مَعَهُ هَذِي فَلْيَهْلُ بِالْحَجِّ مَعَ الْعُمْرَةِ ثُمَّ لَا يَحِلُّ حَتَّى
يَحِلَّ مِنْهُمَا جَمِيعًا فَقَدِمْتُ مَكَّةَ وَأَنَا حَائِضٌ وَلَمْ أَطْفِ بِالْبَيْتِ وَلَا بَيْنَ الصَّفَا
وَالْمَرْوَةِ فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ انْقُضِي رَأْسَكَ
وَامْتَشِطِي وَأَهْلِي بِالْحَجِّ وَدَعِي الْعُمْرَةَ فَقَعَلْتُ فَلَمَّا قَضَيْنَا الْحَجَّ أَرْسَلَنِي النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ إِلَى التَّنْعِيمِ فَأَعْتَمَرْتُ فَقَالَ هَذِهِ
مَكَانَ عُمْرَتِكَ قَالَتْ فَطَافَ الَّذِينَ كَانُوا أَهْلُوا بِالْعُمْرَةِ بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ
ثُمَّ حَلُّوا ثُمَّ طَافُوا طَوَافًا آخَرَ بَعْدَ أَنْ رَجَعُوا مِنْ مِنَى وَأَمَّا الَّذِينَ جَمَعُوا الْحَجَّ
وَالْعُمْرَةَ فَإِنَّمَا طَافُوا طَوَافًا وَاحِدًا.

1556- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in hanımı Âişe'den - Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Veda Haccında umre niyetiyle niyet edip telbiye getirmeye başladık. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beraberinde kurbanlık hayvanını Medine’den getiren, hacla beraber umreye niyet edip telbiye getirmeye başlasın. Sonra umre ile haccını bitirinceye kadar da ihramdan çıkmasın!”

Ben hayızlı olarak Mekke’ye geldim. Bu yüzden dolayı ne Kâbe’yi tavaf edebildim ve ne de Safâ ile Merve arasında sa’y yapabildim. Bu durumumu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’e bildirdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Başının saç örgülerini çöz, saçlarını tara, umreyi terk et ve yalnız

hacca niyet et ve telbiye getir" Ben de Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in emrettiği gibi yaptım. Haccı bitirdiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni kardeşim Abdurrahmân ibnu Ebû Bekir'le beraber Ten'im mikatına gönderdi. Ben umremi yaptım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu umre, senin daha önce terk ettiğin umrenin yerinedir" buyurdu.

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Umreye niyet etmiş olanlar Kâbe'yi tavâf ve Safâ ile Merve arasını say yaptıktan sonra ihramdan çıkırlar. Sonra Minâ'dan döndükten sonra diğer bir tavâf daha yaptılar. Hac ve umreyi birleştirenler bir tavâf yaptılar.

۳۲- بَابُ مَنْ أَهْلَ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَاهِنًا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

32- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Zamanında,
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in İhrama Girmesi Gibi
İhrama Girip Telbiye Eden Kimse Bâbı

قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Bunu, İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden rivayet etmiştir.

۱۵۵۷- حَدَّثَنَا الْمَكِّيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ عَطَاءٌ قَالَ جَابِرٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنْ يُقِيمَ عَلَى إِحْرَامِهِمْ ذَكَرَ قَوْلَ سُرَاقَةَ.

1557- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ali'ye -Allah ondan razı olsun- ihramını çıkarmamasını emretti.

Câbir bu hadisinde Surâka'nın sözünü zikretti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1568, 1570, 1651, 1785, 2506, 4352, 7230, 7367)

١٥٥٨ - حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ الْهَذَلِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا
 سَلِيمُ بْنُ حَيَّانَ قَالَ سَمِعْتُ مَرْوَانَ الْأَصْفَرَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 قَدِمَ عَلَيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْيَمَنِ فَقَالَ بِمَا أَهَلَّلْتَ
 قَالَ بِمَا أَهَلَّ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَوْلَا أَنْ مَعِيَ الْهَذِي لَأَخَلَّلْتُ.

1558- Enes ibnu Mâlik'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ali, -Allah ondan razı olsun- Yemen'den Mekke'ye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali'ye: "Hangi niyetle ihrama girip telbiye getirdin?" diye sordu. Ali şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in niyet edip telbiye getirdiği gibi yaptım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet Medine'den kurbanlığımı getirmemiş olsaydım muhakkak (umreden sonra) ihramdan çıkardım."

Muhammed İbnu Bekir, İbnu Cüreyc'den şu ziyadeliği yapmıştır: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ali'ye: "Ey Ali! Hangi niyetle ihrama girdin?" diye sorunca Ali: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem girdiği niyetle" diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona, "O hâlde kurbanı getir ve şu ân olduğun gibi ihramlı olarak kal" buyurmuştur."⁴⁴

44 Bir kimsenin görüş ve sözüne dayanarak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadisine muhalefet, hiçbir kimsenin haddi ve hakkı değildir. Nitekim İbn Abbas -Allah ondan razı olsun-, kendisine bir şey soran kişiye Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadisiyle cevap vermesi üzerine o adam: "Ebu Bekir ve Ömer -Allah onlardan razı olsun- şöyle diyorlar" deyince, şu cevabı vermiştir: "Üzerinize gökten taş yağmasından korkarım; ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu diyorum, siz Ebu Bekir ve Ömer'in -Allah onlardan razı olsun- sözünden bahsediyorsunuz."

۱۵۵۹- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَعَثَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى قَوْمٍ بِالْيَمَنِ فَجِئْتُ وَهُوَ بِالْبَطْحَاءِ فَقَالَ بِمَا أَهْلَلْتُ قُلْتُ أَهْلَلْتُ كِبَاهِلًا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَلْ مَعَكَ مِنْ هَذِي قُلْتُ لَا فَأَمَرَنِي فَطَفْتُ بِالْيَمَنِ وَبِالصُّفَا وَالْمَرَوَةِ ثُمَّ أَمَرَنِي فَأَخْلَلْتُ فَأَتَيْتُ امْرَأَةً مِنْ قَوْمِي فَمَشَطَنِي أَوْ غَسَلَتْ رَأْسِي فَقَدِمَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ إِنْ تَأْخُذَ بِكِتَابِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُنَا بِالتَّمَامِ قَالَ اللَّهُ ﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ وَإِنْ تَأْخُذَ بِسُنَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّهُ لَمْ يَحِلَّ حَتَّى نَحْرَ الْهَذِي.

1559- Ebû Mûsâ el-Eşari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni Yemen'deki bir topluluğa göndermişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bathâ vadisinde iken, hac için niyet ederek geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Hangi niyetle ihrama girdin?" diye sordu. Ben de: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in niyet edip ihrama girişi gibi niyet ettim ve telbiye getirmeye başladım, dedim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Beraberinde kurbanlığını getirdin mi?" diye sordu. Ben, hayır, dedim.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bana Kâbe'yi tavâf etmemi ve Safâ ile Merve arasını say yapmamı emretti. Ben de Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in emrettiklerini yaptım. Sonra da ihramdan çıkmamı emretti. Ben de ihramdan çıktım. Akabinde kavimimden bir kadının yanına geldim. O kadın başımı taradı veya başımı yıkadı.

Ömer, -Allah ondan razı olsun- (halifeliği zamanındaki bir hac mevsiminde Mekke'ye geldi) ve şöyle dedi: Şayet Allah'ın Kitabı'na bakacak olursak, O, umre ve haccı tamamlamamızı emrediyor. Allah Teâlâ şöyle buyurdu: «Allah için haccı ve umreyi tamamlayın.» (Bakara: 196) Şayet Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in sünnetine bakacak olursak, O da, kurbanını kesene kadar ihramından çıkmamıştır.

۳۳ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

33- Allah Teâlâ'nın Şu Sözleri Bâbı

﴿ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَقَوْلُهُ ﴾ ﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ ﴾

«Hac (ayları) belli aylardır. Kim o aylarda hacı (kendine) farz kılarsa, artık hac esnasında, kadına yaklaşmak, günâh işlemek ve kavga etmek yoktur.» (Bakara: 197)

«(Ey Muhammedi) Sana hilâlleri soruyorlar. De ki: Onlar, insanlar için ve hac (ve oruç gibi ibadetler) için vakit ölçüleridir.» (Bakara: 189)

وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَشْهُرُ الْحَجِّ شَوَّالٌ وَذُو الْقَعْدَةِ وَعَشْرٌ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مِنَ السَّنَةِ أَنْ لَا يُحْرِمَ بِالْحَجِّ إِلَّا فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ وَكَرِهَ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنْ يُحْرِمَ مِنْ خُرَّاسَانَ أَوْ كَرْمَانَ.

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Hac ayları Şevval, Zil-Ka'de ayları ve Zil-Hicce ayının ilk on günüdür.

İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Hac ayları dışında, hac için ihrama girmek sünnettendir.

Osmân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Horasan'dan veya Kirman'dan ihrama girmeyi hoş görmemiştir.

١٥٦٠ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرِ الْخَتَمِيُّ حَدَّثَنَا أَفْلَحُ بْنُ حُمَيْدٍ سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ وَلَيَالِي الْحَجِّ وَحُرْمِ الْحَجِّ فَتَزَلْنَا بِسَرِفٍ قَالَتْ فَخَرَجَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ مَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ مَعَهُ هَدْيٌ فَاحْبَبْ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً فَلْيَفْعَلْ وَمَنْ كَانَ مَعَهُ الْهَدْيُ فَلَا قَالَتْ فَالْأَحَدُ بِهَا وَالتَّارِكُ لَهَا مِنْ

أَصْحَابِهِ قَالَتْ فَأَمَّا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرِجَالٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَكَانُوا أَهْلَ قُوَّةٍ وَكَانَ مَعَهُمُ الْهَدْيُ فَلَمْ يَقْدِرُوا عَلَى الْعُمْرَةِ قَالَتْ فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَبْكِي فَقَالَ مَا يُبْكِيكَ يَا هِنْتَاهُ قُلْتُ سَمِعْتُ قَوْلَكَ لِأَصْحَابِكَ فَمُنَعْتُ الْعُمْرَةَ قَالَ وَمَا شَأْنُكَ قُلْتُ لَا أَصَلِّي قَالَ فَلَا يَضُرُّكَ إِلَّا مَا أَتَى امْرَأَةً مِنْ بَنَاتِ آدَمَ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكَ مَا كَتَبَ عَلَيْهِمْ فَكُونِي فِي حَجَّتِكَ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَرِزُ فَكِهَيَا قَالَتْ فَخَرَجْنَا فِي حَجَّتِهِ حَتَّى قَدِمْنَا مَنَى فَطَهَّرْتُ ثُمَّ خَرَجْتُ مِنْ مَنَى فَأَفْضْتُ بِالْبَيْتِ قَالَتْ ثُمَّ خَرَجْتُ مَعَهُ فِي التَّفْرِ الْأَخِيرِ حَتَّى نَزَلَ الْمُحَصَّبُ وَنَزَلْنَا مَعَهُ فَدَعَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ اخْرُجْ بِأَخِيكَ مِنَ الْحَرَمِ فَلْتَهْلُ بِعُمْرَةٍ ثُمَّ افْرُغَا ثُمَّ اتَّيَا هَا هُنَا فَإِنِّي أَنْظَرُكُمَا حَتَّى تَأْتِيَانِي قَالَتْ فَخَرَجْنَا حَتَّى إِذَا فَرَعْتُ وَفَرَعْتُ مِنَ الطَّوَافِ ثُمَّ جِئْتُهُ بِسَحَرٍ فَقَالَ هَلْ فَرَعْتُمْ فَقُلْتُ نَعَمْ فَأَذِنَ بِالرَّحِيلِ فِي أَصْحَابِهِ فَارْتَحَلَ النَّاسُ فَمَرُّ مَتَوَجَّهًا إِلَى الْمَدِينَةِ ضَيْرٍ مِنْ ضَارٍ يَضِيرُ ضَيْرًا وَيُقَالُ ضَارٌ يَضُورُ ضُورًا وَضَرٌ يَضُرُّ ضَرًّا.

1560- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle beraberinde, hac aylarında ve hac gecelerinde Medine'den çıktık. Seref gölgesine geldik.

Âişe şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerinin yanına çıkıp şöyle buyurdu:

“Sizden kimin beraberinde kurbanlığı yoksa ve niyetini umreye çevirmek isterse, umre yapsın. Kiminde beraberinde kurbanlığı varsa hacını umreye çevirmesin (yani ihramına devam etsin.)”

Âişe dedi ki: Bundan sonra yanında kurbanlığını getirmeyenler umre yapıp ihramdan çıktılar. Beraberinde kurbanlığını getirenler ise (Kâbe'yi tavaf ve Safa ile Merve arasını say yaptıktan sonra) ihramlı kalmaya devam ettiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile sahabelerinden bir grup maddi durumu olan kimselerdi ve kurbanlıklarını Medine'den beraberlerinde getirmişlerdi ve onlar ihramlarına devam ettiler.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem benim yanıma geldi. Ben ise ağlıyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ey Hintâh! Seni ağlatan şey nedir, neden ağlıyorsun?" dedi Ben dedim ki:

Senin, sahabelerine söylediğin sözü işittim. Umre yapmaktan yasaklandım.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ne oldu ki?" diye sordu. Ben: Namaz kılamıyorum (yani hayız oldum), dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu sana zarar vermez. Sen, Âdem'in kızlarından bir kadınsın. Allah, bütün Âdem kızları üzerine yazdığı şeyi senin üzerine de yazmıştır. Sen hac niyetine devam et. Umulur ki Allah seni umreyle rızıklandırır, onu da nasip eder."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Mina'ya geldik. Ben orada temizlendim ve Mina'dan çıkıp Kâbe'yi tavaf ettim. Sonra Minâ'dan sonuncu dönüşte, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yola çıktım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Muhassab bölgesine gelip, konakladı. Biz de O'nunla beraber orada konakladık. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, kardeşim Abdurrahmân ibnu Ebû Bekir'i çağırdı ve ona şöyle buyurdu:

"Kız kardeşinle beraber haremden çık, (Ten'im mikatında) umreye niyet etsin ve umresini yapsın. Umreyi bitirdikten sonra buraya gelin. Ben burada ikiniz benim yanıma gelinceye kadar sizleri gözlüyorum"

Kardeşimle beraber Harem'den çıktık. İhrama girip tavafı yaptıktan sonra şehir vaktinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanına geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Umreyi bitirdiniz mi?" diye sordu. Ben de: Evet, dedim.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine yolculuk emri verdi ve Medine'ye doğru yola çıktı.

۳۴- بَابُ التَّمَتُّعِ وَالْفِرَاقِ وَالْإِفْرَادِ بِالْحَجِّ وَفَسْخِ الْحَجِّ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ

34- Temettü, Kıran ve İfrad Hacları, Beraberinde Kurban Getirmeyen Kimsenin Hac Niyetini Umreye Çevirmesi Bâbı

۱۵۶۱- حَدَّثَنَا عُثْمَانُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تُرَى إِلَّا آلُهُ الْحَجُّ فَلَمَّا قَدِمْنَا تَطَوُّفْنَا بِالْبَيْتِ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقٍ الْهَدْيِ أَنْ يَحِلَّ فَحَلَّ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقٍ الْهَدْيِ وَنِسَاؤُهُ لَمْ يَسْقُنْ فَأَحْلَلْنَ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَحَضَنُ فَلَمْ أَطْفِ بِالْبَيْتِ فَلَمَّا كَانَتْ لَيْلَةُ الْخَصْبَةِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ يَرْجِعُ النَّاسُ بِعُمْرَةٍ وَحَجَّةٍ وَأَرْجِعُ أَنَا بِحَجَّةٍ قَالَ وَمَا طُفْتُ لِيَالِي قَدِمْنَا مَكَّةَ قُلْتُ لَا قَالَ فَادْهَبِي مَعَ أَخِيكَ إِلَى التَّنْعِيمِ فَأَهْلِي بِعُمْرَةٍ ثُمَّ مَوْعِدُكَ كَذَا وَكَذَا قَالَتْ صَفِيَّةُ مَا أَرَانِي إِلَّا حَابِسَتَهُمْ قَالَ عَقَرَى حَلَقَى أَوْ مَا طُفْتُ يَوْمَ النَّحْرِ قَالَتْ قُلْتُ بَلَى قَالَ لَا بَأْسَ انْفِرِي قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَلَقِينِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُصْعِدٌ مِنْ مَكَّةَ وَأَنَا مُنْهَبِطَةٌ عَلَيْهَا أَوْ أَنَا مُصْعِدَةٌ وَهُوَ مُنْهَبِطٌ مِنْهَا.

1561- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Hac niyetiyle Medine'den çıktık. Mekke'ye varıp Kâbe'yi tavâf edip, Safâ ile Merve arasını say yaptığımızda, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, beraberinde kurbanlığını getirmeyenlerin ihramdan çıkmalarını emretti. Kurbanlıklarını beraberlerinde getirmeyenler ihramdan çıktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımları da beraberlerinde kurbanlıklarını getirmemişlerdi. Bu yüzden onlar da ihramdan çıktılar.

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlar hac ve umrelerini yaparak geri dönüyorlar. Ben ise sadece hac yaparak geri dönüyorum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Mekke'ye geldiğimiz gecelerde sen tavâf etmedin mi?" diye, sordu.

Ben, hayır, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle

buyurdu:

“Kardeşinle beraber Ten'im'e git ve orada umreye niyet et. Umreni yaptıktan sonra buluşma yerimiz olan şu yere gelin.”

Safiyye şöyle dedi: Ben de âdetimi görmüş olduğumdan, kendimi muhakkak insanları yollarından alıkoyucu sanıyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem :

“Ey yoldan alıkoyucu kadın! Sen kurban kesme gününde tavafını yapmadın mı?” dedi.

Safiyye -Allah ondan razı olsun- devamla dedi ki: Ben de: Evet, yaptım, diye cevap verdim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir sakıncası yok. Yoluna devam et.”

Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Umreden dönüşümde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana; ben Mekke'ye inmekte, kendisi de Mekke'den yukarı çıkmakta iken; veya ben çıkmakta, kendisi de aşağı inmekte iken kavuştu.

١٥٦٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَمِنَّا مَنْ أَهْلَ بِعُمْرَةٍ وَمِنَّا مَنْ أَهْلَ بِحَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ وَمِنَّا مَنْ أَهْلَ بِالْحَجِّ وَأَهْلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَجِّ فَأَمَّا مَنْ أَهْلَ بِالْحَجِّ أَوْ جَمَعَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لَمْ يَحِلُّوا حَتَّى كَانَ يَوْمَ النَّحْرِ.

1562- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Veda Haccı'nın yapıldığı yılda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber hacca çıktık. Bizden kimi umreye niyet edip ihrama girdi, kimimiz de hac ve umreye birlikte niyet edip ihrama girdiler ve yüksek sesle telbiye getirmeye başladılar. Bizden kimi de hacca niyet edip ihrama girdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de hacca niyet edip ihrama girdi. Sadece hac niyetiyle ihrama girip telbiye getirenler veya hac ile umreyi birleştirenler bayramın birinci gününe kadar ihramdan çıkmadılar.

١٥٦٣- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ الْحَكَمِ قَالَ شَهِدْتُ عُثْمَانَ وَعَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَعُثْمَانَ يَنْهَى عَنِ الْمُتَعَةِ وَأَنْ يُجْمَعَ بَيْنَهُمَا فَلَمَّا رَأَى عَلِيٌّ أَهْلَ بَيْتِهِمَا لَيْتَكَ بِعُمْرَةٍ وَحِجَّةٍ قَالَ مَا كُنْتُ لِأَدْعَ سَنَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِقَوْلِ أَحَدٍ.

1563- Mervân ibnul-Hakem'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Osman ve Ali'yi hac esnasında gördüm. Osmân, insanları temettü ve kıran haccı yapmaktan yasaklıyordu. Ali, Osman'ın insanları bundan yasakladığını görünce hac ve umreye: "Lebbeyke bi umretin ve haccetin" (Allahım, umre ve hacca birlikte niyet ettim) diyerek niyet etti. Akabinde şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetini hiç kimsenin sözünden dolayı terk edecek değilim. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1569)

١٥٦٤- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ حَدَّثَنَا ابْنُ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانُوا يَرَوْنَ أَنَّ الْعُمْرَةَ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ مِنْ أَفْجَرِ الْفُجُورِ فِي الْأَرْضِ وَيَجْعَلُونَ الْمُحْرَمَ صَقْرًا وَيَقُولُونَ إِذَا بَرَأَ الدَّبْرَ وَعَقَا الْأَثْرَ وَالسَّلَخَ صَقْرٌ حَلَّتِ الْعُمْرَةُ لِمَنْ اعْتَمَرَ قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ صَبِيحَةَ رَابِعَةِ مِهْلَيْنِ بِالْحَجِّ فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً فَتَعَاظَمَ ذَلِكَ عِنْدَهُمْ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْحِلِّ قَالَ حِلٌّ كُلُّهُ.

1564- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Cahiliye ehli, hac aylarında umre yapmanın, yeryüzündeki günâhların en büyüğü olduğuna inanırlardı. Safer ayını da, haram aylardan biri olan Muharrem ayına dahil eder ve şöyle derlerdi: Devenin sırtındaki yük taşımadan dolayı meydana gelen iz kaybolana ve üzerindeki sefer izi ortadan kaybolana kadar ve devenin ayak izleri de kaybolduğunda ve Safer ayı çıktığında umre yapan kimse için umre işte o zaman helâl olur.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabeleri ile beraber Zil-Hicce ayının dördüncü gününün sabahında (pazar günü) hac niyetiyle

Mekke'ye geldiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine, haclarını umreye çevirmelerini emretti. Daha önceki itikatlarına binaen bunu yapmak sahabelere ağır geldi ve:

Ey Allah'ın Rasûlü! Hangi ihramdan çıkmadır bu? diye sordular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Tamamen ihramdan çıkmadır" buyurdu.⁴⁵

١٥٦٥ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَدِمْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَهُ بِالْحَلِّ.

1565- Ebû Mûsâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldim. Bana umre yaptıktan sonra ihramdan çıkmamı emretti.

١٥٦٦ - حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ ح وَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهَّهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا شَأْنُ النَّاسِ حَلُّوا بِعُمْرَةٍ وَلَمْ تَحْلِلْ أَنْتَ مِنْ عُمْرَتِكَ قَالَ إِنِّي كَبَدْتُ رَأْسِي وَقَلَّدْتُ هَذِيحِي فَلَا أَحِلُّ حَتَّى أَلْعَرَّ.

1566- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Hafsa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlara ne oluyor ki, sen umrenden sonra ihramdan çıkmadığın hâlde onlar umreden sonra ihramdan çıkıyorlar? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben saçlarımı yapışkan bir madde ile topladım, kurbanımı da Medine'den beraberimde getirdim. (Bayramın birinci günü) kurbanımı kesinceye kadar ihramdan çıkmam." (Hadisin geçtiği yerler: 1697, 1725, 4398, 5916)

45 Sanki onlar hac için iki kere ihramdan çıkma olduğuna inanıyorlardı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem onlara tamamen ihramdan çıkmaları gerektiğini beyan etti. Çünkü umre için sadece bir kere ihramdan çıkmak vardır.

١٥٦٧- حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو جَمْرَةَ نَصْرُ بْنُ عِمْرَانَ الصُّبُعِيُّ قَالَ تَمَتَّعْتُ فَتَهَانِي نَاسٌ فَسَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَأَمَرَنِي فَرَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ رَجُلًا يَقُولُ لِي حَجٌّ مَبْرُورٌ وَعُمْرَةٌ مُتَقَبَّلَةٌ فَأَخْبَرْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ فَقَالَ سَنَّةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِي أَقِمْ عِنْدِي فَأَجْعَلَ لَكَ سَهْمًا مِنْ مَالِي قَالَ شُعْبَةُ فَقُلْتُ لِمَ فَقَالَ لِلرُّؤْيَا الَّتِي رَأَيْتُ.

1567- Ebû Cemre Nasr ibnu İmrân ed-Dubaiy -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi:

Ben temettü haccı yapmak niyetiyle ihrama girdim. İnsanlar ise beni bundan yasakladılar. Ben de bu meseleyi İbnu Abbâs'a -Allah ondan ve babasından razı olsun- sordum. O da bana temettü haccı yapmamı emretti.

Ben rüyamda, bir adamın bana: Haccın ve umren kabul edilmiştir, dediğini gördüm. Bu rüyamı İbnu Abbâs'a haber verdim. İbnu Abbâs bana: Bu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetidir, dedi. Sonra bana şöyle dedi: Yanımda kal da sana kendi malımdan bir miktar vereyim.

Şu'be dedi ki: Ben Ebû Cemre'ye: İbnu Abbâs'ın sana malından bir miktar vermesinin sebebi nedir? diye sordum. Ebû Cemre: Görmüş olduğum rüya sebebiyle, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1688)

١٥٦٨- حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا أَبُو شِهَابٍ قَالَ قَدِمْتُ مُتَمَتِّعًا مَكَّةَ بِعُمْرَةٍ فَدَخَلْنَا قَبْلَ التَّرْوِيَةِ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَقَالَ لِي أَنَاسٌ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ تَصِيرُ الْآنَ حَاجَّتَكَ مَكِّيَّةً فَدَخَلْتُ عَلَى عَطَاءٍ أَسْتَفْتِيهِ فَقَالَ حَدَّثَنِي جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ حَجَّ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ سَاقِ الْبُذْنِ مَعَهُ وَقَدْ أَهْلُوا بِالْحَجِّ مُفْرَدًا فَقَالَ لَهُمْ أَهْلُوا مِنْ إِحْرَامِكُمْ بِطَوَافِ النَّبِيِّ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَقَصَرُوا ثُمَّ أَقِيمُوا حَلَالًا حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ فَأَهْلُوا بِالْحَجِّ وَاجْعَلُوا الَّتِي قَدِمْتُمْ بِهَا مُنْعَةً فَقَالُوا كَيْفَ نَجْعَلُهَا مُنْعَةً وَقَدْ سَمَّيْنَا الْحَجَّ فَقَالَ افْعَلُوا مَا أَمَرْتُكُمْ فَلَوْلَا أَنِّي سَقْتُ الْهَدْيَ لَفَعَلْتُ مِثْلَ الَّذِي أَمَرْتُكُمْ وَلَكِنْ لَا يَحِلُّ مِنِّي حَرَامٌ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ فَفَعَلُوا قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ أَبُو شِهَابٍ لَيْسَ لَهُ مُسْتَدْرَأٌ إِلَّا هَذَا.

1568- Ebû Şihâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Temettu hacı yapma niyetiyle Mekke'ye geldim ve umre yapma niyetiyle ihrama girdim. Mekke'ye, Tevriye yani Zil-Hicce ayının sekizinci gününden üç gün önce girdik. Mekke ehlinde bazı insanlar bana: Sen az meşakkat çektiğinden dolayı sevabın az oldu, dediler.

Ben, Atâ ibnû Ebû Rebâh'ın yanına gittim ve kendisinden bu olay hakkında bana açıklayıcı bir bilgi vermesini istedim. Atâ şöyle dedi:

Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- bana şöyle bildirdi: O, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'den Mekke'ye kurbanlıklarını beraberinde getirdiği Veda Haccında O'nunla beraberdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sadece hacca niyet etmişti ve onlara şöyle buyurdu:

"Hac niyetinizi umre niyetine çevirin, Kâbe'yi tavâf edip Safâ ile Merve arasını say yaptıktan sonra saçlarınızı kısaltarak ihramlarınızdan çıkın. Sonra ihrâmsız olarak Mekke'de kalmaya devam edin. Terviye yani Zil-Hicce ayının sekizinci günü hac niyetiyle ihrama girin, böylelikle Temettu hacı yapmış olursunuz.

Sahâbeler dediler ki: Biz ihrama, önce hac niyetiyle girdiğimiz hâlde, onu, nasıl olur da (önce umre yapıp ihramdan çıkmak, sonra da Terviye günü tekrar hacca niyet edip ihrama girmek suretiyle) Temettu hacına niyet edelim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Size neyi yapmanızı emretmiş isem onu yapın! Şayet ben, beraberimde Medine'den kurbanlıklarımı getirmemiş olsaydım, ben de size emrettiğim gibi yapardım. Ancak, kurbanı Mina günü (yani bayramın birinci günü) kesinceye kadar ihramdan çıkamam.

Bunun üzerine sahabeler de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emrettiği gibi yaptılar.

١٥٦٩ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَعْمَرُ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ قَالَ اخْتَلَفَ عَلِيٌّ وَعُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَهُمَا بِعُسْفَانَ فِي الْمُنْتَعَةِ فَقَالَ عَلِيٌّ مَا تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تُنْهَى عَنْ أَمْرِ فَعَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ عَلِيٌّ أَهْلَ بِهِمَا جَمِيعًا.

1569- Saîd ibnul-Museyyeb'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ali ve Osmân -Allah onlardan razı olsun- Usfân bölgesinde bulundukları esnada Temettu hakkında fikir ayrılığına düştüler. Ali dedi ki: Sen, ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yapmış olduğu bir fiili yasaklamak istiyorsun.

Ali, Osman'ın bu yasaklamasını görünce, umre ve hacca birlikte niyet edip ihrama girdi.⁴⁶

۳۵ - بَاب مَنْ لَبَّى بِالْحَجِّ وَسَمَاءُ

35- Hac Niyetiyle İhrama Giren ve Hangi Çeşit Hacca Niyet Ettiğini Söyleyen Kimse Bâbı

۱۵۷۰ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ قَالَ سَمِعْتُ مُجَاهِدًا يَقُولُ حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَدِمْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَقُولُ لَيْتَكَ اللَّهُمَّ لَيْتَكَ بِالْحَجِّ فَأَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلْنَاهَا عُمْرَةً.

1570- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber

لَيْتَكَ اللَّهُمَّ لَيْتَكَ بِالْحَجِّ “Lebbeyke Allâhumme, Lebbeyke bil hac-ci” (Allahım, hacca niyet ettim) diye niyet ederek ihrama girdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizlere emretti de bizler hac niyetimizi umreye çevirdik.

۳۶ - بَابُ التَّمَتُّعِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

36- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zamanında Temettu Haccı

١٥٧١ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ حَدَّثَنِي مُطَرِّفٌ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَلَ الرَّجُلَ بِرَأْيِهِ مَا شَاءَ.

1571- İmrân'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Temettu haccı yaptık. Kur'ânda Temettu haccının caiz olduğuna dair âyet indi.⁴⁷ Bir adam da kendi görüşü ile dilediği şeyi söyledi.

٣٧ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

﴿ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ﴾

37- Yüce Allah'ın: «Bu, ailesi Mescidi Haram'da bulunmayanlara aittir.» (Bakara: 196) Kavli'nin Tefsiri Bâbı

١٥٧٢ - وَقَالَ أَبُو كَامِلٍ فَضِيلُ بْنُ حُسَيْنٍ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْشَرٍ الْبَرَاءُ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ مُتْعَةِ الْحَجِّ فَقَالَ أَهْلُ الْمُهَاجِرُونَ وَالْأَنْصَارُ وَأَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ وَأَهْلُنَا فَلَمَّا قَدِمْنَا مَكَّةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلُوا إِهْلَاكَكُمْ بِالْحَجِّ عُمْرَةً إِلَّا مَنْ قَلَدَ الْهَدْيَ فَطَفْنَا بِالنِّبْتِ وَبِالصَّغَا وَالْمَرْوَةِ وَأَتَيْنَا النِّسَاءَ وَلَبِسْنَا الثِّيَابَ وَقَالَ مَنْ قَلَدَ الْهَدْيَ فَإِنَّهُ لَا يَحِلُّ لَهُ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيَ مَحَلَّهُ ثُمَّ أَمَرْنَا عَشِيَّةَ التَّوْبَةِ أَنْ يَهْلُ بِالْحَجِّ فَإِذَا فَرَّغْنَا مِنَ الْمَنَاسِكَ جِئْنَا فَطَفْنَا بِالنِّبْتِ وَبِالصَّغَا وَالْمَرْوَةِ فَقَدْ تَمَّ حَجُّنَا وَعَلَيْنَا الْهَدْيُ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ ﴾ إِلَى أَنْصَارِكُمْ الشَّاءَ تَجَزَّى فَجَمَعُوا نُسُكَيْنِ فِي عَامٍ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

47 Bununla «Bu, ailesi Mescidi Haram'da bulunmayanlara aittir.» Bakara Sûresi 196. âyeti kastediyor.

أَنزَلَهُ فِي كِتَابِهِ وَسَنَّهُ نَبِيُّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبَاحَهُ لِلنَّاسِ غَيْرَ أَهْلِ مَكَّةَ قَالَ
 اللَّهُ ﴿ ذَلِكْ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ﴾ وَأَشْهَرُ الْحَجِّ الَّتِي
 ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ شَوَّالٌ وَذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ فَمَنْ تَمَتَّعَ فِي هَذِهِ الْأَشْهُرِ
 فَعَلَيْهِ دَمٌ أَوْ صَوْمٌ وَالرَّفْتُ الْجَمَاعُ وَالْفُسُوقُ الْمَعَاصِي وَالْجِدَالُ الْمِرَاءُ.

1572- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- Kendisine Temettu haccından sorulduğunda O şöyle dedi:

Veda haccında Muhacirler, Ensâr ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımları ve bizler de niyet edip ihrama girdik ve yüksek sesle telbiye getirdik. Mekke yakınında Surf bölgesine geldiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beraberinde kurbanlıklarını getirmiş olanlar dışında, haccınızı umreye çevirin.”

Bizler Kâbe’yi tavâf ettik, Safâ ile Merve arasını say yaptık, kadınlarla cinsi münasebet yaptık⁴⁸ ve günlük elbiselerimizi giydik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beraberinde kurbanlığını getiren kimsenin, kurbanını (bayramın birinci günü) Mina’da kesinceye kadar ihramdan çıkamaz.”

Sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bizlere yani umre yapıp ihramdan çıkanlara Zil-Hicce ayının sekizinci günü (tevriye günü) öğleden sonra hac için niyet edip ihrama girmemizi ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlamamızı emretti. Bizler hacda yapılan ibadetlerimizi bitirince Kâbe’yi tavâf ettik ve Safâ ile Merve arasında say yaptık. Bu şekilde haccımız tamam olmuş ve Allah Teâlâ’nın: «*Tehlikeden emîn olduğunuzda, kim hacca kadar umre yapıp faydalanmak isterse, kolayına gelen kurbanı kesmesi gerekir. Fakat onu bulamazsa, hac esnasında üç, yurdunuza döndüğünüz vakit de yedi gün -ki bu, tam on gün eder- oruç tutması vacib olur.*» (Bakara: 196) buyurduğu gibi kurban kesmemiz gerekir. Kurban olarak bir koyun yeterli gelir.

Böylelikle, bir yıl içinde hac ve umre gibi iki ibadeti birleştirmiş olurlar. Allah Teâlâ bunu yani hac ile umreyi birleştirmeyi Kitabı’nda in-

48 Buradaki murad, İbnu Abbas’dan diğerleridir. Çünkü İbnu Abbas o zamanda ergenlik çağına girmemişti.

dirmiş, Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem de ashabına bunu emrederek bunu şeriattan kılmış ve Mekke ehli dışında insanlar için mübah kılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurdu: «*Bu hüküm, ailesi Mescidi Harâm'da bulunmayanlara attır*» (Bakara: 196) Allah Azze ve Celle Kitabı'nda zikrettiği hac ayları ise, Şevval, Zil-Ka'de ve Zil-Hicce aylarıdır. Her kim bu aylar içinde umre ve hac yaparsa, onun kurban kesmesi veya oruç tutması farz olur.

۳۸- بَابُ الْإِغْتِسَالِ عِنْدَ دُخُولِ مَكَّةَ

38- Mekke'ye Girerken Gusül Abdesti Almak Bâbı

۱۵۷۳ - حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ نَافِعٍ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِذَا دَخَلَ أَدْنَى الْحَرَمِ أَمْسَكَ عَنْ التَّلْبِيَةِ ثُمَّ يَبِيتُ بِذِي طَوًى ثُمَّ يُصَلِّي بِهِ الصُّبْحَ وَيَغْتَسِلُ وَيُحَدِّثُ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ .

1573- Nâfi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- Harem'in en yakın bölgesine yaklaştığında telbiye getirmeyi bıraktı. Sonra Zû-Tuvâ vadisinde geceler, sonra orada sabah namazını kılar ve guslederdi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kendisinin yaptığı gibi yaptığını söylerdi.

۳۹ - بَابُ دُخُولِ مَكَّةَ نَهَارًا أَوْ لَيْلًا

39- Mekke'ye Gündüzleyin Veya Geceleyin Girilmesi Bâbı

بَاتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذِي طَوًى حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ دَخَلَ مَكَّةَ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُهُ.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zû-Tuvâ vadisinde gecelerdi. Sonra da Mekke'ye girdi. İbnu Ömer de -Allah ondan ve babasından razı olsun- böyle yapardı.

١٥٧٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ بَاتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذِي طُوًى حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ دَخَلَ مَكَّةَ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَفْعَلُهُ.

1574- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zû-Tuvâ vadisinde geceledi. Sonra da Mekke'ye girdi.

Nâfi -Allah ondan razı olsun- dedi ki: İbnu Ömer de böyle yapardı.

٤٠ - بَابُ مَنْ أَيْنَ يَدْخُلُ مَكَّةَ

40- İhramlının Mekke'ye Nereden Gireceği Bâbı

١٥٧٥ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ قَالَ حَدَّثَنِي مَعْنٌ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ مِنَ الثَّنِيَةِ الْعُلْيَا وَيَخْرُجُ مِنَ الثَّنِيَةِ السُّفْلَى.

1575- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye Seniyyetul-Ui-yâ'dan girer ve çıkarken de Seniyyetus-Suflâ'dan çıkardı. (Hadisin geçtiği diğer yer; 1576)

٤١ - بَابُ مَنْ أَيْنَ يَخْرُجُ مِنْ مَكَّةَ

41. Bâb: (Haccını Bitirmiş Bir Kimse) Mekke'den Çıkışta Nereden Çıkar?

١٥٧٦ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ بْنُ مُسَرَّهَدٍ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ مَكَّةَ مِنْ كَدَاءٍ مِنَ الثَّنِيَةِ الْعُلْيَا الَّتِي قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ كَانَ يَقَالُ هُوَ مُسَدَّدٌ كَاسِمِهِ قَالَ أَبُو

عَبْدُ اللَّهِ سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ مَعِينٍ يَقُولُ سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ يَقُولُ لَوْ أَنَّ مُسَدَّدًا أَتَيْتُهُ فِي بَيْتِهِ فَحَدَّثْتُهُ لَأَسْتَحِقَّ ذَلِكَ وَمَا أَبَالِي كُتُبِي كَانَتْ عِنْدِي أَوْ عِنْدَ مُسَدَّدٍ .

1576- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye Bethâ vadisinde bulunan Kedâ denilen Seniyyetul-UIyâ yolundan girdi. Medine'ye dönüşte de es-Seniyyetus-Suflâ yolundan çıktı.

١٥٧٧- حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا جَاءَ إِلَى مَكَّةَ دَخَلَ مِنْ أَعْلَاهَا وَخَرَجَ مِنْ أَسْفَلِهَا.

1577- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiğinde, Mekke'nin en yüksek yerinden girmiş, çıkarken de en aşağı yerinden çıkmıştır. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1578, 1579, 1580, 1581, 4290, 4291)

١٥٧٨- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ الْمُرُوزِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ مِنْ كَدَاءٍ وَخَرَجَ مِنْ كَدَاءٍ مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ.

1578- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fetih yılında Mekke'ye Kedâ Tepesi yolundan girdi. Çıkarken de Mekke'nin en yukarısındaki Kudâ'dan çıktı.

١٥٧٩- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنَا عَمْرُو عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ مِنْ كَدَاءٍ أَعْلَى مَكَّةَ قَالَ هِشَامُ وَكَانَ عُرْوَةُ يَدْخُلُ عَلَى كِلَيْهِمَا مِنْ كَدَاءٍ وَكَدَاءٍ وَأَكْثَرُ مَا يَدْخُلُ مِنْ كَدَاءٍ وَكَانَتْ أَقْرَبَهُمَا إِلَى مَنْزِلِهِ.

1579- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fetih yılında Mekke'ye, Mekke'nin en yüksek yeri olan Kedâ yolundan girdi.

Hişâm şöyle dedi: Urve, Mekke'ye Kedâ ve Kudâ yollarının her ikisinden de girerdi. En çok da Kedâ yolundan girerdi. Evine en yakın yer Kedâ yolu idi.

١٥٨٠ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا حَاتِمٌ عَنْ هِشَامٍ عَنْ عُرْوَةَ
دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفَتْحِ مِنْ كَدَاءٍ مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ
وَكَانَ عُرْوَةُ أَكْثَرَ مَا يَدْخُلُ مِنْ كَدَاءٍ وَكَانَ أَقْرَبَهُمَا إِلَى مَنْزِلِهِ.

1580- Urve'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fetih yılında Mekke'nin en yüksek yeri olan Kedâ'dan girdi.

Hişâm dedi ki: Urve, Mekke'ye Kedâ'dan çokca girerdi. Evine en yakın olanı burası idi.

١٥٨١ - حَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ دَخَلَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفَتْحِ مِنْ كَدَاءٍ وَكَانَ عُرْوَةُ يَدْخُلُ مِنْهُمَا كِلَيْهِمَا وَكَانَ
أَكْثَرَ مَا يَدْخُلُ مِنْ كَدَاءٍ أَقْرَبَهُمَا إِلَى مَنْزِلِهِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ كَدَاءٌ وَكُدَاءٌ مَوْضِعَانِ.

1581- Hişâm, babasından bildirdi. O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fetih günü, Mekke'ye Kedâ yolundan girdi. Urve, -Allah ondan razı olsun- bu yolların her ikisinden de (yani Keda ve Kuda) Mekke'ye girerdi. En çokta evine en yakın olan Kedâ'dan girerdi.

٤٢ - بَابُ فَضْلِ مَكَّةَ وَبَنِيَانِهَا وَقَوْلُهُ تَعَالَى

42- Mekke ve Kâbe'nin Fazileti ve Yüce Allah'ın Şu Kavlinin Tefsiri Bâbı:

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَآخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾

«Beyt'i (Kâbe) insanlar için bir toplanma yeri ve emniyet mahalli kılmuş ve "İbrahim'in makamını bir namazgah edinin" (demiştik) İbrahim ve İsmail'e de evimi tavaf edenler, (orada) kalanlar, rükû ve sücûd edenler için temiz tutmalarını tavsiye etmiştik.

İbrahim: "Rabbim! Burasını emniyetli bir şehir kıl; ahalisinden Allah'a ve Âhiret gününe inananları ürünlerle rızıklandır" demiş, (Rabbî da ona:) "Küfredeni de: Onu da kısa bir süre için faydalandıracak, sonra da, cehennem azabına mecbur tutacağım; ne kötü bir akıbet!" diye buyurmuştu.

İbrahim, İsmail ile birlikte Beyt'in temellerini yükseltiyor (ve şöyle dua ediyorlardı): "Rabbimiz! Bizden (duâmızı) kabul buyur; şüphe-siz, hakkiyle işiten, hakkiyle bilen ancak sensin"

"Rabbimiz! Bizi sana teslim olan iki kul ve zürriyetimizden de sana teslim olan bir ümmet eyle. Bize ibadet yollarımızı göster ve tövbemizi kabul et; zira tövbeleri kabul edip bağışlayan ancak sensin.»

١٥٨٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لَمَّا بُنِيَتِ الْكَعْبَةُ ذَهَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَبَّاسٌ يَنْقُلَانِ الْحِجَارَةَ فَقَالَ الْعَبَّاسُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اجْعَلْ إِزَارَكَ عَلَى رَقَبَتِكَ فَخَرَّ إِلَى الْأَرْضِ وَطَمَحَتْ عَيْنَاهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ أَرِنِي إِزَارِي فَشَدَّهُ عَلَيْهِ.

1582- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kâbe bina olunurken, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile amcası Abbâs omuzlarında taş taşıyorlardı. Abbâs Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: İzârını⁴⁹ çıkar da boynunun üzerine koy. İzârını çıkarıp boynuna koyacağı sırada hemen yere düştü. Gözlerini gökyüzüne çevirdi ve Abbâs'a: "İzârımı bana ver" dedi. Hemen izârını alıp üzerine bağladı.

١٥٨٣ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مُحَمَّدٍ بْنَ أَبِي بَكْرٍ أَخْبَرَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا أَلَمْ تَرَيَ أَنَّ قَوْمَكَ لَمَّا بَنَوْا الْكَعْبَةَ اقْتَصَرُوا عَنْ قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَرُدُّهَا عَلَيَّ قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ لَوْلَا حَدَّثَانُ قَوْمَكَ بِالْكَفْرِ لَفَعَلْتُ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَئِنْ كَانَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سَمِعَتْ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَرَكَ اسْتِئْثَامَ الرُّمَكَيْنِ اللَّذَيْنِ يَلِيَانِ الْحِجَرَ إِلَّا أَنْ النَّبِيَّ لَمْ يُتِمِّمْ عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ.

1583- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Âişe'ye şöyle dedi:

"Kavminin, Kâbe'yi bina ederlerken, İbrahim aleyhisselamın koyduğu temellerden bir kısmını terk ettiklerini bilmez misin?"

Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Kâbe'nin duvarlarını tekrar İbrahim aleyhisselamın yaptığı temeller üzerine oturtmaz mısın?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet kavminin zamanı kâfirlik devrine yakın olmasaydı, Kâbe'nin duvarlarını İbrahîm aleyhisselamın temelleri üzerine yapardım"

Abdullah ibnu Ömer şöyle dedi: Âişe bu sözü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işitmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sel-

49 Eskiden takım elbise "izar" ve "rida"dan ibaretti. Belden aşağı bağlanana izar; ihram gibi omuza atılanada rida denirdi.

lemin Hicr'e yakın bulunan o iki Kâbe köşesini istilâmı yani ona dokunmayı veya öpmeyi terk ettiğini sanmıyorum. Ancak Kâbe, İbrahim aleyhisselamın temelleri üzere tamamlanmamıştır.

١٥٨٤ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَخْوَصِ حَدَّثَنَا أَشْعَثُ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْجَنْدَرِ أَمِنْ الْبَيْتِ هُوَ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَمَا لَهُمْ لَمْ يُدْخِلُوهُ فِي الْبَيْتِ قَالَ إِنْ قَوْمَكَ قَصَرَتْ بِهِمُ الثَّقَفَةُ قُلْتُ فَمَا شَأُنُ بَابِهِ مُرْتَفِعًا قَالَ فَعَلَ ذَلِكَ قَوْمُكَ لِيُدْخِلُوا مَنْ شَاءُوا وَيَمْتَنِعُوا مَنْ شَاءُوا وَلَوْ لَا أَنَّ قَوْمَكَ حَدِيثَ عَهْدِهِمْ بِالْجَاهِلِيَّةِ فَأَخَافُ أَنْ تُنْكَرَ قُلُوبُهُمْ أَنْ أَذْخِلَ الْجَنْدَرَ فِي الْبَيْتِ وَأَنْ أُلْصِقَ بَابَهُ بِالْأَرْضِ.

1584- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Kâbe'nin duvarlarından sordum ve bu Kâbe'den midir? dedim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, evet, dedi. Ben dedim ki: Onlar neden duvarları Kâbe'ye girdirmiyorlar? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kavmin Kâbe'yi bütçeleri yetmediğinden yapamadılar."

Ben: Kâbe'nin kapısı neden bu kadar yüksektir? diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kavmin, bunu istedikleri kişiyi Kâbe'ye girdirmeleri, istedikleri kişiyi de girdirmemek için böyle yaptılar. Eğer kavmin cahiliyet devrine yakın olmasaydı, duvarları Kâbe'ye dahil etmek ve Kâbe'nin kapısını da yer seviyesine indirmek isterdim. Ancak bunu kalplerinin hoş görmemesinden korktum.

١٥٨٥ - حَدَّثَنَا عُيَيْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْلَا حَدَاثَةُ قَوْمِكَ بِالْكَفْرِ لَنَقَضْتُ الْبَيْتَ ثُمَّ لَبَيْتُهُ عَلَى أُسَاسِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنْ قُرَيْشًا اسْتَقْصَرَتْ بِنَاءَهُ وَجَعَلْتُ لَهُ خَلْفًا قَالَ أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ خَلْفًا يَغْنِي بَابًا.

1585- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: “Şayet kavminin küfürden kurtulup İslâm’a girmesi yeni olmasaydı, Kâbe’yi yıkar ve İbrahim aleyhisselamın temeli üzerine bina ederdim ve kapı yapardım. Kureyş kavmi, Kâbe’yi asıl binaları üzerine yapmamışlardır.”

١٥٨٦ - حَدَّثَنَا بَيَّانُ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا يَزِيدُ حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ رُوْمَانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا يَا عَائِشَةُ لَوْلَا أَنَّ قَوْمَكَ حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ لَأَمَرْتُ بِالنَّبِيِّ فَهَدِمْتُ فَأَدْخَلْتُ فِيهِ مَا أَخْرَجَ مِنْهُ وَأَلْزَقْتُهُ بِالْأَرْضِ وَجَعَلْتُ لَهُ بَابَيْنِ بَابًا شَرْقِيًّا وَبَابًا غَرْبِيًّا فَبَلَغْتُ بِهِ أَسَاسَ إِبْرَاهِيمَ فَذَلِكَ الَّذِي حَمَلَ ابْنُ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَلَى هَدْمِهِ قَالَ يَزِيدُ وَشَهِدْتُ ابْنَ الزُّبَيْرِ حِينَ هَدَمَهُ وَبَنَاهُ وَأَدْخَلَ فِيهِ مِنَ الْحِجَرِ وَقَدْ رَأَيْتُ أَسَاسَ إِبْرَاهِيمَ حِجَارَةً كَأَسْنَمَةِ الْبَابِلِ قَالَ جَرِيرٌ فَقُلْتُ لَهُ أَيْنَ مَوْضِعُهُ قَالَ أَرِيكَهَ الْآنَ فَدَخَلْتُ مَعَهُ الْحِجَرَ فَأَشَارَ إِلَى مَكَانٍ فَقَالَ هَا هُنَا قَالَ جَرِيرٌ فَحَزَزْتُ مِنَ الْحِجَرِ سِتَّةَ أَذْرُعٍ أَوْ نَحْوَهَا.

1586- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem O'na şöyle dedi:

“Ey Âişe! Şayet senin kavmin cahiliyet devrine zamanca yakın olmasaydı, ben Kâbe'nin yıkılmasını emrederdim. Sonra Kâbe'yi İbrahim aleyhisselamın temelleri üzerine ve yere bitişik olarak bina ederdim. Biri doğuda diğeri ise batıda olmak üzere iki kapı yapardım. Böylelikle İbrahim aleyhisselamın temelleri üzerine ulaşmış olurum.”

Urve dedi ki: Abdullah ibnu Zübeyr'i Kâbe'yi yıkmaya yönelten sebep budur.

Yezid şöyle dedi: İbnu Zübeyr Kâbe'yi yıkıp yeniden bina etmiş ve Hicr'den⁵⁰ bir bölümünü Kâbe'nin içine dahil etmişti. Bu sırada İbrahim'in koymuş olduğu deve hörgüçleri şeklindeki temelleri gördüm.

50 Hicr: Kâbe'nin kuzeybatı duvarının karşısında, zeminden bir metre kadar yüksek, 1,5 metre kalınlığında yarım daire şeklinde bir duvar vardır. Bu duvara Hatim de-

Cerir şöyle dedi: Ben Yezid'e, İbrahim'in attığı temellerin nerede olduğunu sordum. Bana, gel, hemen göstereyim, dedi. Birlikte Hicr'e girdik. Bana bir şeyi işaretle gösterdi ve işte burasıdır, dedi. Bu yeri, Hicr'den itibaren ölçtüm, mesafe altı zira⁵¹ civarındaydı.

٤٣ - بَابُ فَضْلِ الْحَرَمِ

43- Mekke Hareminin Fazileti Bâbı

وَقَوْلُهُ تَعَالَى ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أُعْبَدَ رَبُّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرُهُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ وَقَوْلُهُ جَلَّ ذِكْرُهُ ﴿أَوَلَمْ نُمْكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجَبِّي إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

«(Ey Muhammed! De ki:) “Ben, bizzat kendisinin haram kıldığı bu şehrin Rabbına ibadet etmekle emrolundum. Her şey O’na aittir. Ve ben, Müslümanlardan olmakla emrolundum» (Neml: 91)

«Biz onları, kendi katımızdan her şeyin ürünlerinin içinde toplandığı hürmetli ve güvenli bir yere yerleştirmedik mi? Fakat onların çoğu bilmemektedirler.» (Kasas: 57)

١٥٨٧ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ فَتَحَ مَكَّةَ إِنَّ هَذَا الْبَلَدَ حَرَّمَهُ اللَّهُ لَا يُغْضَدُ شَوْكُهُ وَلَا يُنْفَرُ صَيْدُهُ وَلَا يُلْتَقَطُ لُقَطَتُهُ إِلَّا مَنْ عَرَفَهَا.

1587- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

nir. Bu duvarla Beytullah arasındaki boşluğa Hicr denir. Hicr-i İsmail, Hicr-i Kâbe veya Hatıra da denmektedir. Burası Hz. İbrahim'in inşa etmiş olduğu Kâbe'nin içine dahildi.

51 Mimar ölçüler; 1 Arşın (Zira)-0,757738 mt. 1 Parmak (1/24 zira) 0,031572 mt.

Allah Rasûlû sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'nin fethi günü şöyle buyurdu:

“Şüphesiz bu beldeyi Allah, Harem bölgesi kılmıştır. Bu sebepten dolayı onun dikenini kesilmez, av hayvanı avlanılmaz, yitik eşyası alınmaz, ancak ilân edip sahibini bulmak için muhafaza edilir.”

٤٤ - بَاب

44- Bâb

تُؤْرِثُ دُورَ مَكَّةَ وَبَيْعَهَا وَشِرَائِهَا وَأَنَّ النَّاسَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ سَوَاءٌ خَاصَّةٌ لِقَوْلِهِ تَعَالَى ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ يَلْحَاقْ بِظُلْمٍ لُدُّهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ﴾ الْبَادِي: الطَّارِي . مَعْكُوفًا: مَحْبُوسًا.

Mekke Evlerinin Miras Olarak Bırakılmaları, Onların Satılması, Satın Alınması ve İnsanların Mescid-i Harem'de Eşit Oldukları

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

«*Küfredenlere, insanları hem Allah'ın yolundan, hem de ister yerli olsun ister dışarıdan gelsin, bütün insanlar için eşit kıldığımız Mescid-i Haram'a girmekten menedenlere ve orada zulüm ile doğru yoldan saptırmak isteyenlere acı bir azap tattırırız.*» (Hac: 25)

١٥٨٨ - حَدَّثَنَا أَصْبَغُ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْنَ تَنْزَلُ فِي دَارِكَ بِمَكَّةَ فَقَالَ وَهَلْ تَرَكَ عَقِيلٌ مِنْ رِبَاعٍ أَوْ دُورٍ وَكَانَ عَقِيلٌ وَرَثَ أَبَا طَالِبٍ هُوَ وَطَالِبٌ وَلَمْ يَرِثْهُ جَعْفَرٌ وَلَا عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا شَيْئًا لَأَنَّهُمَا كَانَا مُسْلِمَيْنِ وَكَانَ عَقِيلٌ وَطَالِبٌ كَافِرَيْنِ فَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ لَا يَرِثُ الْمُؤْمِنُ الْكَافِرَ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ وَكَانُوا يَتَأَوَّلُونَ قَوْلَ

اللَّهُ تَعَالَى ﴿ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَتَصَرَّوْا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ﴾ الْآيَةُ.

1588- Usâme ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Mekke'de kimin evinde kalacaksın? Kendi evinde mi kalacaksın?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem. "Akil burada evlerden bir şey bıraktı mı?" buyurdu.

Akil ve Tâlib, Ebû Tâlib'e mirasçı oldular. Cafer ile Ali ise -Allah onlardan razı olsun- Ebû Tâlib'e mirasçı olmadılar. Çünkü Cafer ile Ali Müslüman idiler. Akîl ile Tâlib ise kâfir idiler

Ömer ibnul-Hattâb, -Allah ondan razı olsun- mümin, kâfire mirasçı olmaz, derdi.

İbnu Şihâb da şöyle dedi: Selef âlimleri Yüce Allah'ın şu âyetindeki velâyeti. miras ve diğerlerinde bazılarının bazılarına olan velayet mirası ile tefsir ederlerdi:

«İman edenler, hicret edenler, mallariyle ve canlariyle Allah yolunda cihat edenler ve muhacirleri barındırıp onlara yardım edenler, işte bunlar, birbirlerinin velîleridirler.» (Enfal: 72) (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3058, 4282, 6764)

٤٥ - بَابُ نُزُولِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ

45- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Mekke'de Konaklayacağı Yer Bâbı

١٥٨٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أَرَادَ قُدُومَ مَكَّةَ مَنَزَلْنَا غَدَاً إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِخَيْفِ بَنِي كِنَانَةَ حَيْثُ تَقَاسَمُوا عَلَى الْكُفْرِ.

1589- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mina'dan Mekke'ye dönüşünde şöyle buyurdu: "İnşallah yarın, Kureyş ile Kinâneoğullarının küfür

üzerinde ahitleştikleri Kinâneoğullarının yurdunda konaklayacağız. (Hadi-
sin geçtiği diğer yerler: 1590, 3882, 4284, 4285, 7479)

١٥٩٠ - حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي
الزُّهْرِيُّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ مِنْ الْغَدِ يَوْمَ التَّحْرِ وَهُوَ بَيْنِي نَحْنُ نَأْزِلُونَ غَدًا بِخَيْفِ بَنِي كِنَانَةَ حَيْثُ
تَقَاسَمُوا عَلَى الْكُفْرِ يَعْنِي ذَلِكَ الْمُحْصَبُ وَذَلِكَ أَنَّ قُرَيْشًا وَكِنَانَةَ تَحَالَفَتَ عَلَى
بَنِي هَاشِمٍ وَبَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَوْ بَنِي الْمُطَّلِبِ أَنْ لَا يُنَاجِحُوهُمْ وَلَا يُبَايِعُوهُمْ حَتَّى
يُسَلِّمُوا إِلَيْهِمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

وَقَالَ سَلَامَةُ عَنْ عُقَيْلٍ وَيَحْيَى بْنِ الصُّحَّالِكَ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ أَخْبَرَنِي ابْنُ
شِهَابٍ وَقَالَ بَنِي هَاشِمٍ وَبَنِي الْمُطَّلِبِ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بَنِي الْمُطَّلِبِ أَشْبَهُ.

1590- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Minâ'da iken kurban kes-
me gününde şöyle buyurdu:

“Bizler yarın küfür üzere birleştikleri Kinâneoğullarının yurdunda
konaklayacağız.”

Zuhri dedi ki: Yani orası Muhassab bölgesinde olup, orada Kureyş
kabilesi ve Kinâneoğulları, Haşimoğulları ve Abdulmuttaliboğullarına -
veya Muttaliboğullarına- karşı kendilerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi
ve sellemi teslim edinceye kadar bir nevi ambargo koyarak, onlarla kız
alıp-vermeme ve alış-veriş yapmama kararı aldılar.

٤٦ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

46- Allah Teâlâ'nın Şu Kavli Bâbı

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ رَبِّ
إِنَّهُمْ أَصْنَانٌ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِلَيْكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْنَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ ﴿الْآيَةُ﴾

«Hani İbrahim bir gün şöyle demişti: “Rabbim! Bu beldeyi emniyetli kıl; beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut”

Rabbim! O putlar insanların çoğunu saptırmışlardır. Her kim bana uyarsa, artık o bendendir; kim de bana karşı gelirse, şüphesiz sen çok bağışlayansın; çok merhametlisin.”

Rabbimiz! Ben, çocuklarımdan bazısını senin Beyt-i Haramının yanında, ziraata elverişli olmayan bir vadiye, namazı dosdoğru kılabil-meleri için yerleştirdim, insanlara, onlara sevgiyle meyleden bir kalp ver; onları, şükretsinsin diye çeşitli meyvelerle rızıklandırı.» (İbrahim: 35-37)

٤٧ - بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى

47- Allah Teâlâ'nın Şu Kavli Bâbı

﴿جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ
لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

«Allah, Kâbe'yi, o Beyt-i Haramı, haram ayı, kurbanı ve (kurbanlardaki) gerdanlıkları, insanların (din ve dünya işleri) için bir nizam kıldı. Bu, Allah'ın göklerde ve yerde olan her şeyi hakkıyla bilici olduğunu sizin de bilmeniz içindir.» (Mâide: 97)

١٥٩١ - حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ
الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُخَرَّبُ الْكَعْبَةُ ذُو السُّوَيْقَتَيْنِ مِنَ الْحَبْشَةِ.

1591- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kâbe’yi, ince bacaklı Habeşli bir adam yıkacaktır.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1596)

١٥٩٢ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ح وَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ هُوَ ابْنُ الْمُبَارَكِ قَالَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي حَفْصَةَ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانُوا يَصُومُونَ عَاشُورَاءَ قَبْلَ أَنْ يُفَرَضَ رَمَضَانُ وَكَانَ يَوْمًا تُسْتَرَفَى فِيهِ الْكَعْبَةُ فَلَمَّا فَرَضَ اللَّهُ رَمَضَانَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ شَاءَ أَنْ يَصُومَهُ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ شَاءَ أَنْ يَتْرُكَهُ فَلْيَتْرُكْهُ.

1592- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

“Müslümanlar, Ramazan orucu farz kılınmadan önce aşure günü oruç tutardı. O gün Kâbe’ye örtü örtülürdü. Allah Azze ve Celle Ramazan orucunu farz kılınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Aşure orucunu tutmak isteyen tutsun, dileyen ise terk etsin.” (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1893, 2001, 2002, 4502, 4504)

١٥٩٣ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ عَنْ الْحَجَّاجِ بْنِ حَجَّاجٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي عَتَبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِيُحْجَنَّ النِّبْتُ وَلِيَعْتَمِرَنَّ بَعْدَ خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ تَابِعَهُ أَبَانُ وَعِمْرَانُ عَنْ قَتَادَةَ وَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةَ حَتَّى لَا يُحْجَّ النِّبْتُ. وَالْأَوَّلُ أَكْثَرُ سَمِعَ قَتَادَةَ عَبْدَ اللَّهِ وَعَبْدُ اللَّهِ أَبَا سَعِيدٍ

1593- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yecüc ve Mecüc’ün ortaya çıkmasından sonra Kâbe’de muhakkak hac ve umre yapılacaktır.”

Şu’be şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kâbe hac edilmeyinceye kadar kıyamet kopmayacaktır”

٤٨ - بَابُ كِسْوَةِ الْكَعْبَةِ

48- Kâbe'nin Örtüsü Bâbı

١٥٩٤ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا وَاصِلُ الْأَخْذَبِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ قَالَ جَنَّتُ إِلَى شَيْبَةَ ح وَ حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ جَلَسْتُ مَعَ شَيْبَةَ عَلَى الْكُرْسِيِّ فِي الْكَعْبَةِ فَقَالَ لَقَدْ جَلَسَ هَذَا الْمَجْلِسَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَدْعَ فِيهَا صَفْرَاءَ وَلَا بَيْضَاءَ إِلَّا قَسَمْتُهِ قُلْتُ إِنْ صَاحِبِيكَ لَمْ يَقْعَلَا قَالَ هُمَا الْمَرْءَانِ أَقْتَدِي بِهِمَا.

1594- Ebû Vâil'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Şeybe ile birlikte Kâbe'de oturuyordum. Şeybe şöyle dedi: “Burada Ömer -Allah ondan razı olsun- oturmuş ve şöyle demişti: “Kâbe'nin içinde ne kadar altın ve gümüş varsa hepsini dağıtmayı içimden geçirdim.”

Ben de dedim ki: “Bunu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir yapmadı” Ömer şöyle dedi: -Allah ondan razı olsun- “O ikisi, örnek aldığım ve gittikleri yoldan gittiğim iki kimsedir.” (Hadisin geçtiği diğer yer; 7275)

٤٩ - بَابُ هَدْمِ الْكَعْبَةِ

49- Kâbe'nin Yıkılması Bâbı

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْزُو جَيْشُ الْكَعْبَةِ فَيُخَسَفُ بِهِمْ

Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir ordu Kâbe'ye saldırır ve Allah onları yerin dibine geçirir.”

۱۵۹۵- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْأَخْطَسِ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَأَنِّي بِهَ اسْوَدَّ أَفْحَجَ يَقْلَعُهَا حَجَرًا حَجَرًا

1595- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kâbe’yi yıkacak olan siyah, çarpık bacaklı (Habeşli’yi) Kâbe’nin taşlarını teker teker söküşünü görür gibiyim.”

۱۵۹۶- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخَرَّبُ الْكَعْبَةُ ذُو السُّوَيْقَتَيْنِ مِنَ الْحَبَشَةِ.

1596- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kâbe’yi, Habeşli ince bacaklı bir kimse yıkacaktır.”

۵۰ - بَاب مَا ذَكَرَ فِي الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ

50- Hacerul-Esved Hakkında Zikrolunanlar Bâbı

۱۵۹۷- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَابِسِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ جَاءَ إِلَى الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَقَبَّلَهُ فَقَالَ إِلَيَّ أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ وَلَوْ لَا أَلَيَّ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ.

1597- Âbis ibnu Rabia, Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- bildirdi:

Ömer bir gün Hacerul-Esved'e gelip onu öptü ve akabinde şöyle dedi: “Ben biliyorum ki sen sadece bir taşsın, ne zarar verebilirsin ne de fayda. Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem seni öptüğünü gör-

meseydim ben de öpmezdim.”⁵² (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1605, 1610)

۵۱ - بَابِ إِغْلَاقِ الْبَيْتِ وَيُصَلِّي فِي أَيِّ نَوَاحِي الْبَيْتِ شَاءَ

51- Kâbe Kapısının Kapatılıp, Kâbe İçinde İstenen Yerde Namaz Kılınması Bâbı

۱۵۹۸ - حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَيْتَ هُوَ وَأَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَبِلَالٌ وَعُثْمَانُ بْنُ طَلْحَةَ فَأَغْلَقُوا عَلَيْهِمْ فَلَمَّا فَتَحُوا كُنْتُ أَوَّلَ مَنْ وَلَجَ فَلَقِيتُ بِلَالًا فَسَأَلْتُهُ هَلْ صَلَّى فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَعَمْ بَيْنَ الْعُمُرَيْنِ الْيَمَانِيِّينَ.

1598- Salim, babası İbnu Ömer'den -Allah onlardan razı olsun- bildirdi. O şöyle dedi:

“Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Usame ibnu Zeyd, Bilal ve Osman ibnu Talha ile beraber Kâbe'nin içine girdiler ve kapıyı kapatıldılar. Kapıyı açtıklarında içeri giren ilk ben idim. Bilal ile karşılaştım ve O'na, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kâbe'nin içinde namaz kıldı mı? diye sordum. O, “Evet, Yemen tarafındaki iki direk arasında namaz kıldı” dedi.

۵۲ - بَابُ الصَّلَاةِ فِي الْكَعْبَةِ

52- Kâbe'nin İçinde Namaz Kılmak Bâbı

۱۵۹۹ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا هُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ كَانَ إِذَا دَخَلَ الْكَعْبَةَ مَشَى قِبَلَ الْوُجْهِ

52 Ömer -Allah ondan razı olsun-, “sen sadece bir taşsın, ne zararın ne de faydan var” demiştir. Çünkü İnsanlar, putlara tapılan bir döneme yakındılar. Bundan dolayı Ömer -Allah ondan razı olsun-, cahil kimselerin Hacerü'l-Esved'in selamlanmasını (istilâm), Arapların cahiliyyede yaptıkları gibi bazı taşlara tazim göstermek gibi anlamalarından endişe ettiği için bu uygulamanın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e ittibâ anlamında yapıldığını, yoksa taşın fayda ya da zarar veremeyeceğini insanlara göstermek istemiştir.”

حِينَ يَدْخُلُ وَيَجْعَلُ الْبَابَ قَبْلَ الظَّهْرِ يَمْشِي حَتَّى يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِدَارِ الَّذِي قَبْلَ وَجْهِهِ قَرِيبًا مِنْ ثَلَاثِ أَذْرُعٍ فَيُصَلِّيَ يَتَوَخَّى الْمَكَانَ الَّذِي أَخْبَرَهُ بِلَالٌ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى فِيهِ وَلَيْسَ عَلَى أَحَدٍ بَأْسٌ أَنْ يُصَلِّيَ فِي أَيِّ نَوَاحِي الْبَيْتِ شَاءَ.

1599- Nafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- Kâbe'ye girdiği zaman, kapıyı arkasına alarak yürür, kendisiyle duvar arasında yaklaşık üç arşınlık bir mesafe kalana kadar duvara yaklaşıp ve orada namaz kılardı. İbnu Ömer, bu hareketiyle, Bilal'in kendisine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in namaz kıldığını haber verdiği yeri kastedirdi. İbnu Ömer şöyle dedi: "Kişinin Kâbe'nin içinde istediği yerde namaz kılmasında bir sakınca yoktur."

۵۳ - بَابُ مَنْ لَمْ يَدْخُلِ الْكَعْبَةَ

53. Kâbe'ye Girmeyen Kimse Bâbı⁵³

وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَحُجُّ كَثِيرًا وَلَا يَدْخُلُ

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- çokça hac yapar ancak Kâbe binasının içine girmezdi.

۱۶۰۰ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي

خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ اعْتَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَطَافَ بِالْبَيْتِ وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكَعَتَيْنِ وَمَعَهُ مَنْ يَسْتَرُهُ مِنَ النَّاسِ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ أَدْخُلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكَعْبَةَ قَالَ لَا.

1600- Abdullah İbnu Ebû Evfâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

53 Buhari -Allah kendisine rahmet etsin- bu başlığı, Kâbe'ye girmenin haccın ibadetlerinden olduğunu iddia edenlere reddiye mahiyetinde getirmiştir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (hicretin yedinci senesi) umre yaptı ve Kâbe'yi tavaf etti. Sonra Makam-ı İbrahim'in arkasında iki rekat namaz kıldı. Beraberinde, O'nu insanlardan saklayan birisi vardı. Bir adam gelip dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'ye girdi mi? O da, hayır, diye cevap verdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1791, 4188, 4255)

٥٤ - بَابُ مَنْ كَبَّرَ فِي نَوَاحِي الْكَعْبَةِ

54- Kâbe'nin İçinde Tekbir Getiren Kimse Bâbı

١٦٠١ - حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا قَدِمَ أَبِي أَنْ يَدْخُلَ الْبَيْتَ وَفِيهِ آلُ اللَّهِ فَأَمَرَ بِهَا فَأَخْرَجَتْ فَأَخْرَجُوا صُورَةَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ فِي أَيْدِيهِمَا أَلْزَلَامُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاتِلَهُمُ اللَّهُ أَمَا وَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمُوا أَنَّهُمَا لَمْ يَسْتَقْسِمَا بِهَا قَطُّ فَدَخَلَ الْبَيْتَ فَكَبَّرَ فِي نَوَاحِيهِ وَلَمْ يُصَلِّ فِيهِ.

1601- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiğinde içinde putlar olduğu için Kâbe'ye girmekten kaçındı. Putların Kâbe'den çıkarılmasını emretti ve putlar çıkarıldı. Yine Kâbe'nin içinde bulunan, ellerinde fal oklarıyla çizilmiş İbrahim ve İsmail'in -Allah'ın selâmı onların üzerine olsun- resimlerini de çıkardılar. Kâbe'nin içindeki putlar çıkarıldıktan sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah onları öldürsün! Allah onların belâsını versin! Vallahi onlar İbrahim ve İsmail'in -Allah'ın selâmı onların üzerine olsun- bu fal oklarıyla asla uğraşmadıklarını çok iyi biliyorlardı.”⁵⁴

Akabinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Kâbe'ye girdi ve yan taraflarına giderek tekbir getirdi. Ancak Kâbe'nin içinde namaz kılmadı.

54 Mekkeliler fal oklarını ilk defa kimin getirdiğini biliyorlardı. O da Amr ibnu Luhay'dır.. Bunu İbrahim ve İsmail peygambere nispetleri ise tamamen iftiradan ibarettir.

۵۵ - بَابُ كَيْفَ كَانَ بَدْءُ الرَّمْلِ

55- Remel Yapmanın Meşruluğunun Başlangıcı Bâbı

١٦٠٢ - حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ هُوَ ابْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ إِنَّهُ يَقْدَمُ عَلَيْكُمْ وَقَدْ وَهَنَتْهُمْ حُمَى يَثْرِبَ فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَرْمُلُوا الْأَشْوَاطَ الثَّلَاثَةَ وَأَنْ يَمْشُوا مَا بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ وَلَمْ يَمْتَعَهُ أَنْ يَأْمُرَهُمْ أَنْ يَرْمُلُوا الْأَشْوَاطَ كُلَّهَا إِلَّا الْإِبْقَاءَ عَلَيْهِمْ.

1602- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

“Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabeleri kaza umresi için Mekke'ye gelmişlerdi. Müşrikler dediler ki: “Muhammed geliyor, Medine'nin humması onları zayıf düşürmüş” Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara tavafın ilk üç şavtın da remel yapmalarını, Hacerul-Esved ve Rûkn-i Yemânî arasında ise yürümelerini emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine olan şefkat ve merhametinden dolayı onlara tavafın yani yedi şavtın tamamında remel yapmayı emretmedi.⁵⁵ (Hadisin geçtiği diğer yer: 4256)

۵۶ - بَابُ اسْتِلَامِ الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ حِينَ يَقْدَمُ مَكَّةَ أَوَّلَ مَا يَطُوفُ وَيَرْمُلُ ثَلَاثًا

56- Bir Kimsenin Mekke'ye Girişte Her Tavafa Başlarken Hacerul-Esved'i İstilam Etmesi ve İlk Üç Şavtta Remel Yapması Bâbı

55 Remel, tavaf esnasında, ilk üç şavtta koşarcasına, hızlı adımlarla yürümektir. Şavt ise: Hacer-i Esved'in bulunduğu köşesinden Kâ'be sola alınarak, Kâ'be'nin kapısına doğru sağa gidilmek sûretiyle yapılan devir (tur). Her tur başladığı yerde yani Hacer-i Esved'te sona erer. Buna “şavt” denir. Yedi şavt bir tavaf sayılmaktadır. Yine Safa ile Merve arasında yapılan “sa'y”ın her bir turuna da “şavt” denir.

١٦٠٣ - حَدَّثَنَا أَصْبَغُ بْنُ الْفَرَجِ أَخْبَرَنِي ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ يَقْدُمُ مَكَّةَ إِذَا اسْتَلَمَ الرُّكْنَ الْأَسْوَدَ أَوَّلَ مَا يَطُوفُ يَخْبُ ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ مِنَ السَّبْعِ.

1603- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Mekke'ye geldiğinde tavafa başlarken Hacerul-Esved'i istilam ettiğini ve yedi şavttan ilk üçünde hızlıca yürüdüğünü gördüm.⁵⁶ (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1604, 1616, 1617, 1644)

٥٧ - بَابُ الرَّمْلِ فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

57- Hac Ve Umre'de Yapılan Tavafın İlk Üç Şavtında Remel Yapmak Bâbı

١٦٠٤ - حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ التَّعْمَانِ حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ سَعَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةَ أَشْوَاطٍ وَمَشَى أَرْبَعَةً فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ. تَابَعَهُ اللَّيْثُ قَالَ حَدَّثَنِي كَثِيرُ بْنُ فَرْقَدٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1604- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hac ve umrede yaptığı tavaflarının üç şavtında hızlıca yürüdü yani remel yaptı, geri kalan dört şavtında ise yürüdü.

١٦٠٥ - حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ بْنُ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لِلرُّكْنِ أَمَّا وَاللَّهِ إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا تَنْفَعُ وَلَوْ لَا أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَلَمَكَ مَا اسْتَلَمْتُكَ فَاسْتَلَمَهُ ثُمَّ قَالَ فَمَا لَنَا وَلِلرَّمْلِ إِنَّمَا كُنَّا رَاءَيْنَا بِهِ الْمُشْرِكِينَ وَقَدْ أَهْلَكَهُمُ اللَّهُ ثُمَّ قَالَ شَيْءٌ صَنَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا نُحِبُّ أَنْ نُتْرَكَهُ.

1605- Zeyd İbnu Elsem, babasından haber verdi -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- Hacerü'l-Esved hakkında şöyle dedi:

“Biliyorum ki sen ne zarar ve ne de fayda verebilen bir taşsın. Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sana dokunup öptüğünü görmeseydim, ben de sana dokunup öpmezdim.

Bu sözünün akabinde Ömer, -Allah ondan razı olsun- Hacerul-Esved'i öptü. Sonra da şöyle dedi:

“Biz neden remel yapıyoruz? Biz bunu, müşriklere karşı zayıf olmadığımızı, bilâkis güçlü olduğumuzu göstermek için yapmıştık. Allah da onları helâk etti.”

Sonra şöyle dedi: “Bu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yaptığı bir fiildir. Biz, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yapmış olduğu bir şeyi terk etmekten hoşlanmayız.”

١٦٠٦ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ مَا تَرَكْتُ اسْتِلَامَ هَذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ فِي شِدَّةٍ وَلَا رَخَاءٍ مُنْذُ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَلِمُهُمَا قُلْتُ لِنَافِعٍ أَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَمْشِي بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ قَالَ إِنَّمَا كَانَ يَمْشِي لِيَكُونَ أَيْسَرَ لاسْتِلَامِهِ.

1606- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

“Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved’i istilam ederken gördüğümünden bu yana, bu ikisini istilam etmeyi terk etmedim.”

Ubeydullah dedi ki: Nâfi’ye: İbnu Ömer, iki rükün arasında (remel yapmaksızın) yürür müydü? diye sordum. O şöyle dedi: “Kolayca istilam edebilmek için yürürdü” (Hadisin geçtiği diğer yer: 1611)

٥٨ - بَابُ اسْتِلَامِ الرُّكْنَيْنِ بِالْمِخْجَنِ

58- Başı Bükülmüş Âsâ ile Hacerul-Esved’e Dokunarak İstilam Edilmesi Bâbı

١٦٠٧ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ وَيَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَا حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ طَافَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ عَلَى بَعِيرٍ يَسْتَلِمُ الرُّكْنَ بِمِخْجَنِ تَابَعَهُ الدَّرَاوَرْدِيُّ عَنْ ابْنِ أَخِي الزُّهْرِيِّ عَنْ عَمِّهِ.

1607- İbnu Abbas’dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Veda haccında Kâbe’yi deve üzerinde tavâf etti ve Hacerü'l-Esved’i başı bükülmüş bir âsâ ile istilam etti. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1612, 1613, 1632, 5293)

٥٩ - بَابُ مَنْ لَمْ يَسْتَلِمِ إِلَّا الرُّكْنَيْنِ الْيَمَانَيْنِ

59- Sadece Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved’i İstilam Eden Kimse Bâbı

١٦٠٨ - وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ أَنَّهُ قَالَ وَمَنْ يَتَّقِي شَيْئًا مِنَ الْبَيْتِ وَكَانَ مُعَاوِيَةَ يَسْتَلِمُ الْأَرْكَانَ فَقَالَ لَهُ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِنَّهُ لَا يُسْتَلَمُ هَذَا الرُّكْنَانِ فَقَالَ لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْبَيْتِ مَهْجُورًا وَكَانَ ابْنُ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَسْتَلِمُهُنَّ كُلَّهُنَّ.

1608- Ebuş-Şa'sâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kâbe'den kim sakınır ki? (Kâbe'nin bütün rükûnlarını istilam etmeye engel nedir?) Muaviye, Kâbe'nin dört köşesini de istilam ederdi. İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- O'na şöyle dedi: "Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved dışındaki diğer iki köşe istilam edilmez."

Bunun üzerine Muaviye şöyle dedi: "Kâbe'nin hiçbir bölümü terk edilmiş değildir."

İbnuz-Zubeyr -Allah ondan ve babasından razı olsun- Kâbe'nin bütün rükûnlarını istilam ederdi.

١٦٠٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ لَمْ أَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَلِمُ مِنَ الْبَيْتِ إِلَّا الرُّكْنَيْنِ الْيَمَانَيْنِ

1609- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle demiştir:

"Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi dört rukundan sadece Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved'i istilam ederken gördüm."

٦٠ - بَابُ تَقْبِيلِ الْحَجَرِ

60- Hacerul-Esved'i Öpmek Bâbı

١٦١٠ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَنَانَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا وَرْقَاءُ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ رَأَيْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَبَلَ الْحَجَرَ وَقَالَ لَوْلَا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبَلَكَ مَا قَبَلْتُكَ.

1610- Zeyd İbnu Elsem, babasından -Allah ondan razı olsun- haber verdi O şöyle dedi:

"Ömer ibnul-Hattâb'ın -Allah ondan razı olsun- Hacerul-Esved'i öptüğünü gördüm. Sonra da şöyle dedi:

"Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi seni öperken gör-

meseydim, seni öpmezdim”

١٦١١ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ الزُّبَيْرِ بْنِ عَرَبِيِّ قَالَ سَأَلَ رَجُلٌ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ اسْتِلَامِ الْحَجَرِ فَقَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ قَالَ قُلْتُ أَرَأَيْتَ إِنْ رُحِمْتُ أَرَأَيْتَ إِنْ غُلِبْتُ قَالَ اجْعَلْ أَرَأَيْتَ بِالْيَمَنِ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ.

1611- Zubeyr İbnu Arabî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

“Bir adam, İbnu Ömer’e, -Allah ondan ve babasından razı olsun- Hacerul-Esved’in istilam edilmesi hakkında sordu. Bunun üzerine İbnu Ömer şöyle dedi: “Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Hacerul-Esved’e istilam ederken (ona eliyle dokunurken) ve öperken gördüm”

Zubeyr dedi ki: Ben İbnu Ömer’e dedim ki: “Şayet Hacerul-Esved’in etrafındaki izdihamdan dolayı ona istilam edemezsem, bu konudaki görüşün nedir? İbnu Ömer dedi ki: “Görüşün nedir?” sorusunu git Yemen’de sor. “Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Hacerul-Esved’i istilam ederken ve öperken gördüm.”⁵⁷

٦١ - بَابُ مَنْ أَشَارَ إِلَى الرُّكْنِ إِذَا أَتَى عَلَيْهِ

61- Tavaf Ederken Hacerul-Esved’in Hizasına Gelen Kimsenin Eliyle İşaret Etmesi Bâbı

⁵⁷ Bu cevaptan o soru soran adamın Yemenli olduğu anlaşılıyor. Ebu Davud’da gelen rivayette şöyle demiştir: “Görüşün nedir, sorusunu git şu yıldızın yanında sor” Böyle demesinin sebebi ise, İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- hadise/zıttı hareket ederek görüş almak için sorduğunu anlamış ve ona hadisi duyduğunda onunla amel etmesini insanların görüşünden sakınmasını emretmiştir. Bu sözüne göre İbnu Ömer, Hacerul-Esved’in yanındaki izdihamı, onu istilamı terk etmeye mazeret olarak görmemiştir. İbnu Abbas’a Hacerul-Esved yanındaki izdihamdan sorulmuş; Ne eziyet etmek vardır, ne de eziyete uğramak, demiştir.

١٦١٢ - حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ طَافَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْبَيْتِ عَلَى بَعِيرٍ كُلَّمَا أَتَى عَلَى الرُّكْنِ أَشَارَ إِلَيْهِ.

1612- İbnu Abbas'dan. -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

“Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesi üzerinde Kâbe’yi tavaf etti. Hacerul-Esved’in hizasına her gelişinde, (âsâsıyla) işaret etmiştir.”

٦٢ - بَابُ التَّكْبِيرِ عِنْدَ الرُّكْنِ

62- Hacerul-Esved'in Yanında Tekbir Getirmek Bâbı

١٦١٣ - حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا خَالِدُ الْحَدَّاءُ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ طَافَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْبَيْتِ عَلَى بَعِيرٍ كُلَّمَا أَتَى الرُّكْنَ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشَيْءٍ كَانَ عِنْدَهُ وَكَبَّرَ. تَابِعَهُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ عَنْ خَالِدِ الْحَدَّاءِ.

1613- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesi üzerinde Kâbe’yi tavaf etti. Hacerul-Esved’in hizasına her gelişinde ona elinde bulunan bir şey ile işaret ederek “Allâhu Ekber” demiştir.

٦٣ - بَابُ مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ إِذَا قَدِمَ مَكَّةَ قَبْلَ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهِ ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّفَا

63- Mekke'ye Geline, Evine Dönmeden Önce Kâbe'yi Tavâf Eden, Sonra da İki Rekât Namaz Kılıp Safâ İle Merve Arasında Say Yapan Kimse Bâbı

١٦١٤، ١٦١٥ - حَدَّثَنَا أَصْبَغُ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرُو عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ذَكَرْتُ لِعُرْوَةَ قَالَ فَأَخْبَرَنِي عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ حِينَ قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ تَوَضَّأَ ثُمَّ طَافَ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ غُمْرَةً ثُمَّ حَجَّ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا مِثْلَهُ ثُمَّ حَجَّجْتُ مَعَ أَبِي الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَأَوَّلُ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ الطَّوَافُ ثُمَّ رَأَيْتُ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارَ يَفْعَلُونَهُ وَقَدْ أَخْبَرَنِي أُمِّي أَنَّهَا أَهَلَّتْ هِيَ وَأَخْتَهَا وَالزُّبَيْرُ وَقُلَانٌ وَقُلَانٌ بِغُمْرَةٍ فَلَمَّا مَسَحُوا الرُّكْنَ حَلُّوا.

1614- 1615- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiğinde ilk olarak abdest aldı sonra Kâbe'yi tavâf etti. (Kâbe'yi tavâf edip, Safâ ile Merve arasında say yapmasından sonra) umre yaptım diyerek ihramdan çıkmadı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden sonra Ebû Bekir ve Ömer de -Allah onlardan razı olsun- O'nun yaptığı gibi yaptılar.

Urve dedi ki: Sonra babam Zübeyr ile -Allah ondan razı olsun- hac yaptım. İlk olarak Kâbe'yi tavâftan başladı. Sonra Muhacirlerin ve Ensar'ın da böyle yaptıklarını gördüm.

Bana annem Esmâ, kendisinin, kız kardeşi Âişe'nin, falanca ve falancanın umre niyetiyle ihrama girdiklerini, Hacerul-Esved'e el sürdükten sonra ihramdan çıktıklarını haber verdi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1642, 1796)

١٦١٦ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ أَنَسٌ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا طَافَ فِي الْحَجِّ أَوْ الْغُمْرَةِ أَوَّلَ مَا يَقْدُمُ سَعْيَ ثَلَاثَةِ أَطْوَافٍ وَمَشَى أَرْبَعَةً ثُمَّ سَجَدَ سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ يَطُوفُ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ.

1616- Abdullah İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hac veya umre için Mekte'ye geldiği zaman ilk olarak Kâbe'yi tavafı esnasında ilk üç şavtını hız-

lı adımlarla, koşarcasına, son dört şavtını ise yürüyerek yaptı. Sonra (Makam-ı Mahmud'un arkasında) iki rekât (tavâf namazı) kılmış, sonra da Safâ ile Merve arasında say yapmıştır.

١٦١٧ - حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ الطَّوَّافِ الْأَوَّلِ يَخْبُ ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ وَيَمْشِي أَرْبَعَةً وَأَلَّهُ كَانَ يَسْعَى بَطْنِ الْمَسِيلِ إِذَا طَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ.

1617- Abdullah İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'de yaptığı tavâfta ilk üç şavtında hızlı bir şekilde yürüyerek, son dört şavtını ise normal bir yürüyüşle yapmıştır. Safa ile Merve arasında say yaparken de Batn-ı Mesîl'de koşardı.⁵⁸

٦٤ - بَابُ طَوَّافِ النِّسَاءِ مَعَ الرِّجَالِ

64- Kadınların Erkeklerle Beraber Tavâf Etmeleri Bâbı

١٦١٨ - وَ قَالَ لِي عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنَا قَالَ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ إِذْ مَنَّعَ ابْنُ هِشَامٍ النِّسَاءَ الطَّوَّافَ مَعَ الرِّجَالِ قَالَ كَيْفَ يَمْتَنِعُهُنَّ وَقَدْ طَافَ نِسَاءُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ الرِّجَالِ قُلْتُ أَبْعَدَ الْحِجَابِ أَوْ قَبْلُ قَالَ إِي لَعَمْرِي لَقَدْ أَدْرَكْتُهُ بَعْدَ الْحِجَابِ قُلْتُ كَيْفَ يُخَالِطُنَ الرِّجَالُ قَالَ لَمْ يَكُنْ يُخَالِطُنَ كَانَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا تَطُوفُ حَجْرَةَ مِنَ الرِّجَالِ لَا تُخَالِطُهُمْ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ انْطَلِقِي نَسْتَلِمُ يَا أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ انْطَلِقِي عَنْكَ وَأَبْتُ يَخْرُجَنَّ

58 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Safâ ve Merve arasında say yaparken koştuğu Batn-ı Mesîl, günümüzde, başlangıç ve bitişi iki yeşil ışık olarak belirlenmiştir. Say esnasında bu iki yeşil ışık arasında sadece erkekler koşarlar. Kadınlar ise koşmazlar.

مُتَنَكِّرَاتٍ بِاللَّيْلِ فَيَطْفَنَ مَعَ الرِّجَالِ وَلَكِنَّهُنَّ كُنَّ إِذَا دَخَلْنَ الْبَيْتَ قَمَنَ حَتَّى يَدْخُلْنَ
وَأَخْرَجَ الرِّجَالُ وَكُنْتُ أُمِّي عَائِشَةُ أَنَا وَعُمَيْرُ بْنُ عُفَيْرٍ وَهِيَ مُجَاوِرَةٌ فِي جَوْفِ نَبِيٍّ
قُلْتُ وَمَا حِجَابُهَا قَالَ هِيَ فِي قُبَّةٍ تُرَكِّبُ لَهَا غِشَاءً وَمَا بَيْنَنَا وَبَيْنَهَا غَيْرُ ذَلِكَ
وَرَأَيْتُ عَلَيْهَا دِرْعًا مُورَّدًا.

1618- İbnu Cüreyc -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Atâ bana, İbnu Hişam'ın, kadınların erkeklerle birlikte tavâf etmesini yasakladığını haber verdi. Atâ ona şöyle dedi: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımları erkeklerle birlikte tavâf ettiği hâlde sen nasıl olur da kadınları bundan yasaklarsın?"

Ben dedim ki: Bu hicab emrinden önce miydi sonra mıydı? O şöyle dedi: "Vallâhi ben bu olayı hicab emrinden sonra gördüm"

O hâlde kadınlar erkeklerle karışık bir hâlde tavâf yaparlardı? Atâ şöyle dedi: "Kadınlar, erkeklerle karışmazlardı. Aişe, -Allah ondan razı olsun- erkeklerden ayrı bir yerde tavaf eder ve onlarla birlikte yani karışık bir hâlde tavaf etmezdi. Bir kadın şöyle dedi: "Ey müminlerin annesi! Beraber gidip Hacerul-Esved'i istilam edelim" Aişe, o kadına, benim yanımdan ayrıl, dedi ve bunu yapmadı.

Kadınlar, geceleyin çıkarlar ve tanınmayacak bir şekilde (örtülü oldukları bir hâlde) erkeklerle birlikte tavaf ederdi. Ancak kadınlar Kâbe'ye girmek istediklerinde ve Kâbe'ye girdiklerinde erkekler dışarı çıktıkları hâlde, kadınlar ibadetlerine devam ederlerdi.

Atâ dedi ki: "Ben, Ubeyd İbnu Ömer ile birlikte, Mekke'nin dışında ve Mina yolunda olan Sebir dağında konaklayan Âişe'nin yanına gelirdim.

İbnu Cüreyc dedi ki: Atâ'ya, "O esnada Âişe'nin örtüsü nasıldı? diye sordum"

Atâ şöyle dedi: "Aişe, örtüsü olan Türk çadırında konaklıyordu. Bizimle O'nun arasında bundan başka bir şey yoktu. Ben Âişe'nin üzerinde gül renginde bir gömlek gördüm"

١٦١٩- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ تَوَافٍ عَنْ غُرُورَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ زَيْنَبِ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ شَكَّوْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنِّي أَشْتَكِي فَقَالَ طُوفِي مِنْ وَرَاءِ النَّاسِ وَأَنْتِ رَاكِبَةٌ فَطُفْتُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَئِذٍ يُصَلِّي إِلَى جَنْبِ الْبَيْتِ وَهُوَ يَقْرَأُ ﴿وَالطُّورِ وَكِتَابٍ مُسْتَوِيرٍ﴾

1619- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Ummu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem veda tavafı esnasında hasta olduğumu söyledim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanların arka tarafında binek üzerinde tavaf et” Ben de binek üzerinde veda tavafımı yaptım. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'nin yan tarafında sabah namazını kıldırıyor ve namazında Tûr Suresi'ni okuyordu.

٦٥ - بَابُ الْكَلَامِ فِي الطَّوَافِ

65- Tavaf Esnasında Konuşmak Bâbı

١٦٢٠- حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ ابْنِ جُرَيْجٍ أَخْبَرَهُمْ قَالَ أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ الْأَخْوَلُ أَنَّ طَاوُسًا أَخْبَرَهُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِإِنْسَانٍ رَبَطَ يَدَهُ إِلَى إِنْسَانٍ بِسَيْرٍ أَوْ بِخَيْطٍ أَوْ بِشَيْءٍ غَيْرِ ذَلِكَ فَقَطَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ قُدَّه بِيَدِهِ

1620- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'yi tavaf ederken, eli ni ip, kayış veya başka bir şey ile başkasının eline bağlayan bir kimseye rastlamıştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o bağcığı eli ile kopardıktan sonra “Onu, elinden tutarak götür” buyurmuştur.

٦٦ - بَابُ إِذَا رَأَى سَيْرًا أَوْ شَيْئًا يُكْرَهُ فِي الطَّوَافِ قَطَعَهُ

66- Tavaf Esnasında Bir Bağcık veya Benzeri İslâm'ın Hoş Görmediği Bir Şey Görüldüğünde Bunun Kesilmesi Bâbı

١٦٢١ - حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَخْوَلِ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلًا يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِزِمَامٍ أَوْ غَيْرِهِ فَقَطَعَهُ.

1621- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, yular veya buna benzer bir bağcıkla bağlanmış hâlde tavaf eden bir kimseyi gördü ve bu bağcığı kesti.

٦٧ - بَابُ لَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ غُرَيَّانَ وَلَا يَحُجُّ مُشْرِكًا

67- Bâb: Kâbe Çıplak Olarak Tavaf Yapılamaz Ve Müşrik Hac Yapamaz

١٦٢٢ - حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ قَالَ يُوسُفُ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ حَدَّثَنِي حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بَعَثَهُ فِي الْحَجَّةِ الَّتِي أَمَرَهُ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ يَوْمَ النَّخْرِ فِي رَهْطٍ يُؤَدِّنُ فِي النَّاسِ أَلَّا لَا يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكًا وَلَا يَطُوفُ بِالْبَيْتِ غُرَيَّانَ

1622- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, veda haccından bir önceki hacda Ebu Bekir'i -Allah ondan razı olsun- Müslümanların başına emir tayin etmiş ve bayramın birinci günü bir topluluğun içinde: "Bu yıldan sonra müşrik haccetmeyecek ve Kâbe'yi çıplak olarak tavaf etmeyecektir" diye insanlara duyurmasını emretti.

İÇİNDEKİLER (2. CİLT)

Namaz Kılınış Şekilleri Babları	5
116- Secdede Tekbirin Tamamlanması Bâbı	5
117- Secdeden Kalkarken Tekbir Getirme Bâbı	6
118- Rükûda Avuçları Diz Kapakları Üzerine Koymak Bâbı	7
119- Rükû Tam Olarak Yapılmadığı Zaman? Bâbı	7
120- Rükûda İken Belin Dümdüz Olması Bâbı	8
121- Rüküyü Tamamlamanın Sınırı Bâbı	8
122- Rasûlullahın Rükûsünü Tam Yapmayana Namazını İade Etmesini Emretmesi Bâbı	9
123- Rükûda Yapılan Duâ Bâbı	10
124- Rükûdan Doğrulunca İmam ve Cemaat Ne Söyler Bâbı	10
125- Rükûda “Allahumme Rabbenâ lekel- hamd” Demenin Fazileti	11
126- Bâb	11
127- Rükûdan Doğrulunca Mutmain Olma Bâbı	12
128- Secdeye Tekbirle Birlikte Eğilmek Bâbı	14
129- Secde Etmenin Fazileti Bâbı	16
130- Secde de Pazuları Açmak ve Karnını Uyluklarında Uzaklaştırmak	19
131- Namazında Ayak Parmaklarının Uçlarını Kibleye Yönelmesi	20
132- Secdesini Tam Yapmadığı Zaman Bâbı	20
133- Yedi Kemik Üzere Secde Etme Bâbı	21
134- Burun Üstüne Secde Etmek Bâbı	22
135- Çamur İçinde İken Burnu Üzerine Secde Etmek Bâbı	22
136- Namazda İken Elbisenin Düğümlenmesi Ve Bağlanması Bâbı	23
137- Namaz Kılan Kimse Saçlarını Avuçlamaz Bâbı	24
138- Namaz Kılan Kişi Namaz Kılarken Elbisesini Toplamaz Bâbı	24
139- Secdede Dûa ve Tesbih Bâbı	25
140- İki Secde Arasında Bir Müddet Beklemek Bâbı	25
141- Secdede Kollar Yere Yapışacak Şekilde Yayılmaz Bâbı	27
142- Namazının Tek Rekâtında Olduğunda Dümdüz Oturup Sonra Ayağa Kalkan Kimse Bâbı	28
143- Rekâttan Doğrulurken Yer Nasıl Dayanılır	28
144- Namaz Kılan Kimse İki Secdeden Kalkarken Tekbir Alır	29
145- Teşehhüd Oturuşunda Uygulanan Sünnet Bâbı	30
146- Rasûlullahın İkinci Rekâttan Kalkıp Geriye Dönmediği İçin,	

Birinci Teşehhüdü Vacip Görmeyen Kimse Bâbı.....	32
147- Üç ve Dört Rekâtlı Namazlarda Birinci Oturuşta Teşehhüd Bâbı.....	32
148- Son Oturuşta Teşehhüd Bâbı	33
149- Namazda Selamdan Önce Dua Etmek Bâbı	34
150- Selamdan Önce Okunan Duânın Vâcib Olmadığı Bâbı	35
151- Namazını Bitirene Kadar Alında ve Burnundaki (Çamur ve Su İzini) Eliyle Silmeyen Kimse Bâbı	36
152- Namazın Sonunda Selam Verme Bâbı.....	37
153- Cemaat, İmam Selam Verdiğinde Selam Verir	37
154- İmamın Selâmına Karşılık Selâmı Tekrar Etmeyen ve Namazın İki Selâmı ile İktifa Eden Kimse Bâbı	38
155- Namazdan Sonra Yapılan Zikirler Bâbı	39
156- İmam Selam Verince Yüzünü Cemaata Yönelir	41
157- Selamdan Sonra İmamın Mihrapta Bir Müddet Beklemesi Bâbı	43
158- İnsanlara Namaz Kıldırıktan Sonra Bir İhtiyacını Hatırlayan ve Boydan Boya Geçip Giden Kimse Bâbı	44
159- Namazdan Sonra Oturduğu Yerden Sağından ve Solundan Ayrılıp Uzaklaşan Kimse Bâbı.....	45
160- Çiğ Sarımsak, Soğan ve Pırasa Yiyen Kimse Hakkında Gelen Hadisler Bâbı.....	46
161- Çocuğun Abdest, Gusül ve Temizliğin Ne Zaman Vacib Olacağı, Cemaate ve saflarda Hazır Bulunmaları Bâbı	48
162- Kadınların Geceleyin ve Alaca Karanlıkta Mescide Çıkmaları.....	52
163- Âlim İmamın Kıyamını İnsanların Beklemesi Bâbı	53
164- Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları Bâbı.....	54
165- Sabah Namazından Sonra Kadınların Mescidden Hızlıca Ayrılımları ve Mescide Az Bir Müddet Kalmaları Bâbı	55
166- Kadının, Mescide Gitmek İçin Kocasından İzin İstemesi Bâbı.....	56
167- Kadınların, Erkeklerin Arkasında Namaz Kılmaları	56

11- CUMA NAMAZI KİTÂBİ

1- Cuma Namazı'nın Farz Oluşu Bâbı.....	59
2- Cuma Günü Gusletme'nin Fazileti Bâbı Çocukların Veya Kadınların Cuma Namazına Gelmeleri Gerekir mi?	60
3- Cuma Namazı İçin Güzel Koku Sürünmek Bâbı.....	61
4- Cuma Namazının Fazileti Bâbı	62
5- Bâb	62
6- Cuma Namazı İçin Yağ Kullanmak Bâbı.....	63
7- Cuma Namazına Giden Kimse Bulabildiği En Güzel Elbiseyi Giyinir	64
8- Cuma Günü Dışleri Misvaklamak Bâbı.....	65
9- Bir Başkasının Misvağıyla Misvaklanan Kimse Bâbı.....	66
10- Cuma Günü Sabah Namazında Ne Okunur Bâbı	67

11- Köy ve Şehirlerde Cuma Namazı Bâbı	67
12- Cuma Namazına Gelmeyen Kadın, Çocuk ve Diğer. Gusletmeleri	69
13- Bâb	71
14- Yağmurdan Dolayı Cuma Namazına Gelmemeye Ruhsat Verilmesi.....	72
15- Cuma Âyeti Gereğince Cuma Namazına Gelme Ve Kimlere Vâcip Olur? Bâbı	72
16- Cuma Namazının Vakti Bâbı	73
17- Cuma Günü Sıcaklık Şiddetlendiğinde	74
18- Allah Azze ve Cellenin "Allah'ın zikrine koşun" Kavli Bâbı	75
19- Cuma Günü Oturan İki Kişinin Arası Ayrılmaz Bâbı	77
20- Bir Kimse Cuma Günü Müslüman Kardeşini Oturduğu Yerden Kaldırıp O'nun Yerine Oturmaz.	77
21- Cuma Günü Cuma Namazı İçin Ezan Ne Zaman Okunur?.....	78
22- Cuma Günü Ezan Okuyan Müezzinin Kâmet Getirmesi Bâbı	79
23- İmam Minber Üzerinde Ezanı İştittiğinde, Ezan Lafızlarını Tekrarlar Bâbı.....	79
24- Ezan Okunması Esnasında İmamın Minber Üzerinde Oturması	80
25- Hutbe Vaktinde Ezan Okunması Bâbı	80
26- Minber Üzerinde Hutbe Vermek Bâbı	81
27- Hutbeyi Ayakta Vermek Bâbı.....	83
28- Hutbe Verirken İmamın Cemaate, Cemaatin de İmama Yönelmesi	83
29- Hutbede, Allah'ı Sena Ettikten Sonra "Emmâ Ba'du" (Bundan Sonra) Diyen Kimse Bâbı	84
30- Cuma Günü İki Hutbe Arasında Oturmak Bâbı.....	89
31- Cuma Günü Hutbeyi Dinlemek Bâbı.....	89
32- İmam, Hutbe Verirken Mescide Yeni Gelen Birine İki Rekât Namaz Kılmasını Emretmesi Bâbı.....	90
33- İmam Hutbe Verirken İki Rekât Namaz Kılan Kimse Bâbı	90
34- Hutbede Elleri Kaldırmak Bâbı	91
35- Cuma Günü Hutbede Yağmur Duası Bâbı	91
36- Cuma Günü İmam hutbe Verirken Susmak Bâbı.....	92
37- Cuma Günü Duanın Kabul Edildiği Vakit Bâbı.....	93
38- Cuma Namazı Esnasında Cemaatin Bir Kısmı Ayrılıp Giderse, İmam ve Onunla Birlikte Kalanların Namazı Geçerli Olur.....	93
39- Cumadan Önce ve Sonra Namaz Kılmak Bâbı	94
40- Allah Teâlâ'nın Cuma: 10 Âyet-i Kerimesi Bâbı.....	95
41- Kaylûle (öğle uykusu) Cuma Namazından Sonradır Bâbı	96

12- KORKU KİTABI

1- Korku Namazı Bâbı	97
2- Korku Namazını Ayakta ve Binit Üzerinde Kılmak Bâbı	99
3- Korku Namazı Esnasında Müslümanların Birbirlerini Korumaları.....	99

4- Kalelerin Direnmesi (Mukavemeti) ve Düşmanla Karşılaşma Esnasında Namaz Bâbı.....	100
5- Düşman Peşinde Olanların ve Düşman Tarafından Kovalananların Binek Üzerinde ve İmâ ile Namaz Kılmaları Bâbı.....	101
6- Düşmanla Karşılaşıldığında Tekbir Getirmek ve Namaz Kılmak	102

13- İKİ BAYRAM NAMAZI KİTÂBİ

1- Ramazan ve Kurban Bayramları ve Bayramda Süslenmek Bâbı	105
2- Bayram Günü Mızrak ve Kalkanların Taşınması Bâbı	106
3- Müslümanların Bayramlarında Yapacakları Sünnetler Bâbı	107
4- Ramazan Bayramında Bayram Namazına Çıkmadan Önce Bir Şeyler Yemek Bâbı.....	108
5- Kurban Bayramında Yemek Yenilmesi Bâbı	108
6- Bayram Namazlarında Musallâya Çıkıldığında Minberin Olmaması	110
7- Bayram Namazına Yürüyerek ve Binek Üzerinde Gitmek ve Namazını Hutbeden Önce Ezan Okumadan ve Kâmet Getirmeden Kılmak	111
8- Bayram Namazından Sonra Hutbe Verilmesi Bâbı	113
9- Bayram Gününde ve Harem Bölgesinde Silah Taşımanın Mekruh oluşu ..	115
10- Bayram Namazına Erken Gelmek Bâbı	116
11- Teşrik (Yani Bayram) Günlerinde Salih Amel İşlemenin Fazileti	117
12- Mina Günlerinde ve Arafat'ta Giderken Tekbir Getirmek Bâbı	118
13- Bayram Gününde Kible Tarafına Dikilen Mızrağa Doğru Namaz Kılmak Bâbı.....	119
14- Bayram Gününde İmamın Önünde Mızrak Taşınması Bâbı	119
15- Kadınların ve Hayızlı Kadınların Musallaya Çıkmaları Bâbı	120
16- Çocukların Musallaya (Bayram Namazı Kılınan Yere) Çıkmaları	120
17- Bayram Hutbesi Esnasında İmamın Cemaate Yüzünü Dönmesi Bâbı	121
18- Bayram Namazı Kılınan Musallayı Belirlemek İçin İşâret Kullanmak ..	122
19- Bayram Gününde İmamın Kadınlara Nasihat Etmesi Bâbı.....	123
20- Bir Kadının Bayram Namazına Çıkacak Elbisesi Yoksa Ne Yapacağı	124
21- Hayızlı Kadınların Namaz Kılınan Yerden Uzak Durmaları Bâbı	126
22- Kurban Bayramında Kurbanın Musallada Kesilmesi Bâbı	126
23- Bayram Hutbesi Esnasında İmamın ve Cemaatin Konuşması ve İmama Hutbe Verirken Soru Sorulması Bâbı	126
24- Bayram Namazına Gittiği Yolu Değiştirip Başka Bir Yoldan Evine Geri Dönen Kimse Bâbı	128
25- Bayram Namazına Yetişemeyen Kimse İki Rekât Namaz Kılar	129
26- Bayram Namazından Önce ve Sonra Namaz Bâbı	130

14- VİTİR NAMAZI KİTÂBİ

1- Vitir Namazı Hakkında Gelen Rivayetler Bâbı	131
2- Vitir Namazının Vakitleri Bâbı.....	133

3- Resûlullahın Vitir Namazı İçin Ailesini Uyandırması Bâbı.....	134
4- Kişinin Geceleyin Kılacağı En Son Namaz Vitir Namazıdır Bâbı	135
5- Binek Üzerinde Vitir Namazı Kılmak Bâbı	135
6- Yolculukta Vitir Namazını Kılmak Bâbı	136
7- Rükûdan Önce ve Sonra Kunut Yapmak Bâbı.....	136

15- YAĞMUR DUASI KİTÂBI

1- Yağmur Duası ve Resûlullahın Yağmur Duasına Çıkması Bâbı	139
2- Resûlullahın “Kıtlık yıllarına çevir” Diye Beddua Etmesi Bâbı	139
3- İnsanların Kuraklık Zamanında İmamdan Yağmur Duası Etmelerini İstemeleri Bâbı	141
4- Yağmur Duasında Ridayı Ters Çevirmek Bâbı	142
5- Allah’ın Haramlarını İhlal Ettiklerinde, Rabbin Kullarından Kuraklıkla İntikam Alması Bâbı	143
6- Yağmur Duası’nın Büyük Mescidde Yapılması Bâbı	143
7- Kibleye Yönelmeksizin Cuma Hutbesinde Yağmur Duası Yapmak	145
8- Minber Üzerinde Yağmur Duası Bâbı	146
9- Yağmur Duasında Cuma Namazı ile Yetinen Kimse Bâbı	147
10- Çok Yağan Yağmur Sebebiyle Yollar Kesildiğinde Dua Etmek	148
11- Resûlullahın Cuma Günü Yağmur Duasında Ridasını Ters Çevirmediğinin Söylenmesi Bâbı	149
12- Halkın, İmama Yağmur Duası Etmesi İçin Yardım İstediklerinde, İmamın Yardım Teklifini Geri Çevirmemesi Bâbı	149
13- Kuraklık Zamanında Müşriklerin Müslümanlardan Yardım İstemeleri ..	150
14- Yağmur Çok Yağdığında “Üzerimize değil, çevremize yağdır” Diye Dua Etmek Bâbı.....	151
15- Ayakta İken Yağmur İsteme Duası Bâbı	152
16- Yağmur İsteme Namazında Kıraatın Açıkta Okunması Bâbı	153
17- Resûlullah Yağmur İsteme Duasında Sırtını İnsanlara Nasıl Döndü?	153
18- İstiska Namazı İki Rekâttır Bâbı	154
19- Yağmur Duası İçin Musallaya Çıkmak Bâbı	154
20- Yağmur Duasında Kibleye Yönelmek Bâbı.....	155
21- Yağmur Duasında İnsanların İmamla Beraber Ellerini Kaldırmaları	155
22- Yağmur Duasında İmamın Ellerini Kaldırması Bâbı	156
23- Bâb: Yağmur Yağdığında Ne Söylenir?	156
24- Yağmur Altında Bekleyip Sakallarından Yağmur Damlaları Akana Kadar İslanan Kimse Bâbı.....	157
25- Şiddetli Rüzgâr Estiğinde (Sözlü ve Fiilî Olarak Ne Yapılır?)	158
26- Resûlullahın “Ben rüzgârla yardım olundum” Sözü Bâbı.....	159
27- Depremler ve Kıyamet Alâmetleri Hakkında Söylenilenler Bâbı	159
28- Allah Teâlâ’nın Vâkıa: 82 Ayeti Kerimesi Bâbı	160
29- Yağmurun Ne Zaman Yağacağını Ancak Allah Bilir Bâbı	161

16- KÜSÜF ve HUSUF (GÜNEŞ ve AY TUTULMASI) KİTÂBI

1- Güneş Tutulması (Küsûf) Namazı Bâbı.....	163
2- Güneş ve Ay Tutulmasında Sadaka Verilmesi Bâbı.....	165
3- Kusûf Namazı İçin Namazda Hazır Bulunun Diye Nida Edilmesi	166
4- Güneş Tutulmasında İmamın Hutbe Vermesi Bâbı	166
5- Güneş Tutuldu Derken (Kesefet) (Hasefet) Kelimelerinden Hangisi Kullanılır ve Kıyame: 8 Ayeti Bâbı	168
6- Allah, Kullarını Güneş ve Ay Tutulmasıyla Korkutur Hadisi Bâbı	169
7- Güneş ve Ay Tutulmasında Kabir Azabından Allah'a Sığınma Bâbı	170
8- Kusûf Namazında Secdenin Uzun Tutulması Bâbı	171
9- Kusûf Namazının Cemaatle Kılınması Bâbı	172
10- Kusûf Namazında Kadınların Erkeklerle Beraber Namaz Kılmaları	174
11- Güneş Tutulmasında Köle Azad Etmeyi Seven Kimse Bâbı	175
12- Kusûf Namazının Mescidde Kılınması	175
13- Hiç Kimsenin Ne Ölümü Ne de Hayatı Sebebiyle Güneş Tutulması Meydana Gelmez Bâbı.....	177
14- Güneş Tutulmasında Allah'ı Zikretmek.....	178
15- Kusûf (Güneş ve Ay Tutulması) Esnasında Dua Etmek Bâbı	179
16- İmamın Kusûf Hutbesinde "Emma Ba'du" (Bundan Sonra) Demesi	179
17- Ay Tutulmasında Namaz Kılmak Bâbı.....	180
18- Kusûf Namazında Birinci Rekât Daha Uzundur	181
19- Kusûf (Güneş ve Ay Tutulması) Namazında Kıraatı Açıkta Okumak	181

17- KUR'ÂN'DA TİLAVET SECDELERİ KİTÂBI

1- Kur'ân'da Tilâvet Secdeleri ve Sünneti Hakkındaki Rivayetler Bâbı.....	183
2- Secde Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi Bâbı	183
3- Sâd Sûresinde Yapılan Tilâvet Secdesi Bâbı	184
4- Necm Sûresindeki Tilâvet Secdesi Bâbı	184
5- Müşrik Necis (Pis) ve Abdesti Olmadığı Hâlde Müslümanların Müşriklerle Beraber Secde Etmeleri Bâbı	185
6- Kur'ân'da Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Etmeyen Kimse Bâbı.....	186
7- İnşikâk Suresindeki Tilâvet Secdesi Bâbı	186
8- Tilâvet Secdesi Okuyan Kişinin Secdesine Uyarak Secde Eden Kimse	187
9- İmam Tilâvet Secdesi Ayeti Okuduğunda Mekânın Darlığı ve Secde Edenlerin Çokluğu Sebebiyle İnsanların İzdihamı Bâbı	187
10- Tilâvet Secdesini Allah Azze ve Celle'nin Vâcib Kılmadığı Görüşünde Olan Kimse Bâbı	188
11- Namazında Tilâvet Secdesini Okuyup Secde Eden Kimse Bâbı	189
12- İzdihamdan Dolayı Tilâvet Secdesi Edecek Yer Bulamayan Kimse	190

18- NAMAZI KISALTARAK KILMAK KİTÂBI

1- Namazı Kısaltmak Hakkında Gelen Rivayetler Ve

Bir Yerde Kaç Gün Kalındığında Namazlar Kısaltılır?	191
2- Cemreleri Taşlama Günlerinde Minada Kılınan Namaz Bâbı	192
3- Resûlullahın Veda Haccında Mekke’de Kaç Gün İkâmet Etti?	193
4- Ne Kadarlık Mesafede Namaz Kısaltılır?	194
5- Bir Kimse Bulunduğu Yerleşim Yerinden Ayrılınca Namazlarını Kısaltarak Kılar	195
6- Yolculukta İken Akşam Namazının Üç Rekât Olarak Kılınması Bâbı	196
7- Binek Hangi Yöne Yönelirse Yönelisin Binek Üzerinde Nafile Namaz Kılınması Bâbı	197
8- Binek Üzerinde İma İle Namaz Kılmak Bâbı	198
9- Yolculukta İken Farz Namaz Kılınacağı Zaman Binitinden İnileceği	199
10- Merkeb Üzerinde Nafile Namaz Kılmak Bâbı	200
11- Yolculukta İken Farz Namazının Önünden ve Arkasından Nafile Namaz Kılmayan Kimse Bâbı	201
12- Yolculukta İken Farz Namazların Önünde Ve Arkasında Olmaksızın Nafile Namaz Kılan Kimse Bâbı	202
13- Yolculukta Akşam ve Yatsı Namazlarının Cem Edilerek (Birleştirilerek) Kılınması Bâbı	203
14- Yolculukta İken Akşam İle Yatsı Namazları Cem Edildiği Zaman Ezan mı Okunur, Yoksa Sadece Kâmet Getirmek Yeterli midir?	204
15- Bir Kimse Öğle Namazının Vaktinin Girmesinden Önce Yolculuğa Başlamışsa Öğle Namazını İkinci Namazının Vaktine Geciktirir	205
16- Bir Kimse, Öğle Namazının Vakti Girmişse, Öğle Namazını Kılar Sonra (Yolculuk İçin) Devesine Biner	206
17- Oturarak Namaz Kılan Kimse Bâbı	206
18- Bir Kimsenin Oturarak “İmâ İle Namaz Kılması Bâbı”	208
19- Oturarak Namaz Kılmayan Bir Kimse Yan Üzerine Uzanarak Namazını Kılar	208
20- Rahatsızlığı Sebebiyle Oturarak Namaz Kılan Bir Kimse, Namazı Esnasında İyileşirse Geri Kalan Namazını (Ayakta) Tamamlar	209

19- TEHECCÜD (GECE NAMAZI) KİTÂBİ

1- Geceleyin Teheccud Namazı Bâbı ve Allah Azze ve Celle’nin “Geceleyin de sana mahsus nâfile olmak üzere namaza kalk” Kavli	211
2- Gece Namazının Fazileti Bâbı	212
3- Gece Namazında Secdenin Uzun Olması Bâbı	213
4- Hasta Kimsenin Gece Namazını Terk Etmesi Bâbı	214
5- Resûlullahın (Ümmetini veya Müminleri) Vâcib Kılmaksızın Nafile ve Gece Namazına Teşvik Etmesi Bâbı	215
6- Resûlullahın Geceleyin Ayakları Şişinceye Kadar Namaz Kılması	217
7- Seher Vaktinde Uyuyan Kimse Bâbı	217
8- Sahur Yemeği Yiyip Sabah Namazını Kılana Kadar Uyumayan Kimse	219

9- Gece Namazında Kıyâmın Uzun Olması Bâbı	219
10- Resûlullahın Namazı Nasıldı? Geceleyin Kaç Rekât Namaz Kıldırı?	220
11- Resûlullahın Gece Namazı, Uykusu ve Gece Namazından Neshedilen Kısım Bâbı	222
12- Geceleyin Kalkıp Gece Namazı Kılmayan Kimsenin Enseline Şeytan Düğüm Atar Bâbı	223
13- Uyuyup da Namaz Kılmayan Kimsenin Kulağına Şeytan Bevletmiştir ..	224
14- Gecenin Sonunda Namaz Kılmak Ve Dua Etmek Bâbı	225
15- Gecenin Başında Uyuyan Ve Sonunu İbadetle Geçiren Kimse Bâbı	226
16- Resûlullahın Ramazan Ayında Ve Diğer Zamanlarda Gece Namazı Kılması Bâbı	226
17- Gece ve Gündüz Abdest Almanın Fazileti Ve Gece ve Gündüz Abdestten Sonra Namaz Kılmanın Fazileti Bâbı	227
18- İbadette Aşırıya Gitmenin Kerih Görülmesi Bâbı	228
19- Gece Namazını Sürekli Kılan Birinin Gece Namazını Kılmayı Terk Etmesinin Kerih Görülmesi Bâbı	229
20- Bâb	230
21- Geceleyin Uyanıp Namaz Kılan Kimsenin Fazileti Bâbı	230
22- Yolculukta Ve Mukim İken Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kılmaya Devam Etmek Bâbı	233
23- Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Kıldıktan Sonra Sağ Taraf Üzerine Uzanmak Bâbı	233
24- Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşan ve Uzanmayan Kimse ..	234
26- Sabah Namazının Sünnetinden Sonra Konuşmak Bâbı	234
27- Sabah Namazının İki Rekâtlık Sünnetini Muhafaza Etmek Ve Sabah Namazının Sünnetini Nafile Olarak İsimlendiren Kimse	235
28- Sabah Namazının Sünnetinde Ne Okunur?	235
25- Gece Ve Gündüz Kılınan Nafile Namazların İkişer Rekât Kılınacağı Şeklinde Gelen Rivâyetler Bâbı	236
29- Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Bâbı	240
30- Farz Namazdan Sonra Nafile Namaz Kılmayan Kimse Bâbı	241
31- Yolculukta Duhâ Namazı Bâbı	241
32- Duha Namazını Kılmayıp Terk Eden Ve Mübah Gören Kimse Bâbı	242
33- Mukim İken Duhâ Namazı Bâbı	243
34- Öğle Namazından Önce İki Rekât Namaz Kılmak Bâbı	244
35- Akşam Namazından Önce Namaz Bâbı	245
36- Nafile Namazları Cemaatle Kılmak Bâbı	246
37- Evde Nafile Namaz Kılmak Bâbı	249

20- MEKKE'DEKİ (MESCİD-İ HARAM) VE MEDİNE'DEKİ (MESCİD-İ NEBEVİ'DE) KILINAN NAMAZIN FAZİLETİ KİTÂBİ

1- Mekke'deki (Mescid-i Haram) Ve Medine'deki (Mescid-i Nebevi'de)

Kılınan Namazın Fazileti Bâbı.....	251
2- Kuba Mescidi Bâbı.....	252
3- Her Cumartesi Kuba Mescidi'ne Gelen Kimse Bâbı.....	253
4- Kuba Mescidi'ne Yürüyerek Ve Bineklerle Gelmek Bâbı.....	253
5- Resûlullahın Kabri İle Minberi Arasındaki Yerin Fazileti Babı	254
6- Beytul-Makdis Mescidi (Mescid-i Aksa) Bâbı	255

21- NAMAZDA YAPILAN AMELLER KİTÂBI

1- Namazla Alakalı Olan Bir Meselede, Namazda İken Yardım İstemek	257
2- Namazda Yasaklanan Kelâm Bâbı	258
3- Erkeklerin Namazda İken Subhânallah ve Elhamdulillâh Demelerinin Câiz Olması Bâbı	259
4- Bilmeyerek Namazda İken Kimselerin Adını Söyleyen Veya Başkasına Selam Veren Kimse Bâbı	260
5- İmam Hata Yaptığı Zaman El Çırmak Kadınlara Mahsustur.....	261
6- Namazda İken Bir Sebebe Binaen Geriye Çekilen Veya İleriye Doğru Giden Kimse Bâbı.....	262
7- Bir Anne Namaz Kılmakta Olan Oğlunu Çağırdığında Annesine İcâbet Eder mi yoksa Etmez mi?	263
8- Namazda İken Çakıl Taşlarına Dokunmak Bâbı	264
9- Namazda İken Secde Etmek İçin Elbiseyi Yere Yaymak Bâbı	264
10- Namazda İken Yapılması Câiz Olan Ameller Bâbı	265
11- Namazda İken Binek Hayvanı Kaçarsa Ne Yapar?	266
12- Namaz İçindeyken Tükürmenin Ve Üfürmenin Olması Bâbı	267
13- Namazda Erkeklerden (İmamın Bir Hatasına Binâen) Bilmeyerek El Çırpan Kimsenin Namazının Bozulmayacağı Bâbı	269
14- Namaz Kılan Bir Kimseye “İleri Git” Veya “Bekle” Denilmesinde Bir Sakınca Yoktur.	269
15- Namazda İken Selam Alınmaz	269
16- Namazda İken Bir Sebebe Binaen Elleri Kaldırmak Bâbı	271
17- Namazda İken Elleri Belin Üzerine Koymak Bâbı	272
18- Bir Kimsenin Namazda İken Düşünmesi Bâbı	273

22- SEHV (NAMAZDA UNUTUP YANILMA) KİTÂBI

1- Farz Namazının İkinci Rekâtında Oturmayarak Kalktığında, Bu Yanılma Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	275
2- Kişi (Dört Rekâtlık Bir Namazı) Beş Rekât Kılarsa Ne Yapar?	276
3- Namaz Kılan Kimse İki Rekâtta Veya Üç Rekâtta Selam Verdiğinde Namaz Secdesi Gibi Veya Daha Uzun Olarak İki Kere Secde Eder	277
4- Namazda Selamdan Sonra İki Sehv Secdesi Yapıp Teşehhüd Okuyan Kimse Bâbı	277
5- İki Sehv Secdesinde Tekbir Alan Kimse Bâbı	278

6- Namaz Kılan Kimse Üç Rekât mı Yoksa Dört Rekât mı Kıldığını Bilmezse Oturduğu Hâlde İki Kere Secde Eder.....	280
7- Farz Ve Nafile Namazlarda Yanılmak Bâbı	280
8- Namaz Kılarken, Kendisiyle Konuşulduğunda, Namaz Kılan Kişi Bunu İşitip Eliyle İşâret Ederse Namazı Bozulmaz	281
9- Namazda El ile İşâret Etmek Bâbı.....	283

23- CENAZELER KİTABI

1- Cenazeler Hakkında Ve Son Sözü “Lâ ilahe illallâh” Olan Kimse Bâbı....	287
2- Cenazelere İştirak Etme Emri Bâbı	288
3- Ölümünden Sonra, Kefene Sarıldığında Ölünün Yanına Girmek Bâbı	289
4- Bir Kimse, Ölü Sahiplerine Ölüm Haberini Verir Bâbı	292
5- Cenazeyi Bildirmek Bâbı	293
6- Çocuğu Ölüp de Allah’ın Rızasını Umarak Sabreden Fazileti.....	294
7- Bir Erkeğin, Kabrin Başındaki Bir Kadına “Sabret” Demesi Bâbı	296
8- Su ve Sidr ile Ölüyü Yıkamak Ve Abdest Aldırmak Bâbı	296
9- Ölünün Tek Sayıda Yıkanmasının Müstehab Olması Bâbı	297
10- Ölüyü Yıkamaya Sağ Tarafından Başlanır.....	298
11- Ölüyü Yıkamaya Abdest Yerlerinden Başlamak Müstehaptır Bâbı.....	298
12- Kadın, Erkek İzarıyla Kefenlenir mi?	299
13- Ölüyü Son Yıkamada Kâfûr Kullanılır Bâbı	299
14- Ölü Kadını Yıkamadan Önce Saç Örgüsünü Çözmek Bâbı	300
15- Bâb: Ölü Nasıl Kefenlenir?	301
16- Ölü Kadının Saçı Üç Bukle Yapılır Bâbı	302
17- Ölü Kadının Saçları Arkasına Atılır.....	302
18- Kefen İçin Beyaz Kumaşlar Kullanılması Bâbı.....	303
19- Ölüyü İki Parça Kumaş İle Kefenlemek Bâbı	303
20- İhramlı İken Ölen Kimse Dışında Ölü için Güzel Koku Kullanmak	304
21- İhramlı İken Ölen Bir Kimse Nasıl Kefenlenir?	304
22- Azâba Engel Olsun ya da Olmasın Gömlek İçinde ve Gömlek Olmaksızın Başka Bir Kumaşla Kefenlenmek Bâbı	305
23- Gömleksiz Kefenlemek Bâbı	306
24- Başlık Olmadan Kefenlemek Bâbı.....	307
25- Kefen, Ölünün Anaparasından Temin Edilir	307
26- Kefenlemek İçin Bir Parça Kumaştan Başkası Yoksa Ne Yapılır?	308
27- Kefenlemek İçin Sadece Başını Veya Ayağını Örtecek Bir Kumaştan Başka Bir Şey Bulunamazsa Onunla Başı Örtülür.....	309
28- Resûlullah Zamanında Kefen Hazırlayan Ve Bu İş Kendisinden İnkâr Olunmayan Kimse Bâbı	310
29- Kadınların Cenazeye İştirak Etmeleri Bâbı	311
30- Bir Kadının, Kocasını Dışında Ölen Bir Kimse Üzerine Süslenmeyi Terk Etmesi Bâbı	311

31- Kabirleri Ziyaret Etmek Bâbı.....	313
32- Resûlullahın “Ölü, Ailesinin O’nun Üzerine Ağlaması Sonucu Azab Olunur” Sözü Bâbı.....	314
33- Ölü Üzerine Bağıra-Çağıra Ağlamanın Mekruh Olması Bâbı.....	319
34- Bâb	320
35- Yakaları Yırtan Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzere Değildir	321
36- Resûlullahın, Sa’d İbnu Havle’nin Ölümünden Dolayı Acı Duyup Üzülməsi Bâbı	321
37- Başına Gelen Bir Musibetten Dolayı Saçı Ustura İle Kazıtmanın Yasaklanması Bâbı	322
38- Ölümler İçin Feryat, Dövünme Esnasında Yüzüne Vuran Bizim Sünnetimiz ve Yolumuz Üzre Değildir	323
39- Musibet (Yani Ölüm) Esnasında Cahiliye Ağlayışı ile Bağırıp-Çağırarak Ağlamanın Yasaklanması Bâbı	324
40- Musibet Esnasında Oturan ve Kendisinde Hüzün Hissedilen Kimse	324
41- Musibet Anında Üzüntüsünü Belli Etmeyen Kimse Bâbı	326
42- Sabır, musibetin ilk anında gösterilendir. Bâbı	327
43- Resûlullahın “Ey İbrahim! Bizler senin ayrılığın sebebiyle çok hüzünlüyüz” Kavli Bâbı.....	328
44- Hastanın Yanında Ağlamak Bâbı	329
45- Yüksek Sesle Bağıra-Çağıra Ağlamanın Yasaklanması ve Bu Türden Fiillerin Engellenip Mâni Olunması Bâbı	331
46- Cenaze İçin Ayağa Kalkmak Bâbı	332
47- Cenaze İçin Ayağa Kalktığında İnsan Ne Zaman Oturur?.....	333
48- Cenazenin Ardından Giden Kimse, Oturmaz, Şayet Bundan Önce Oturursa Kalkmakla Emrolunur Bâbı	334
49- Bir Yahudi Cenazesi İçin Ayağa Kalkan Kimse Bâbı	334
50- Cenazeyi Kadınlar Değil Sadece Erkekler Taşır Bâbı	336
51- Cenazeyi Taşırken Acele Edilmesi Bâbı	336
52- Ölünün Tabut Üzerinde İken “Beni Yerime Ulaştırmaz!” Kavli Bâbı	337
53- İmamın Arkasında Cenaze Namazı İçin Saf Olan Kimse Bâbı	338
54- Cenaze Namazında Cenazeye Karşı Sıra İle Dizilmiş Saflar Bâbı	338
55- Cenaze Namazlarında Çocukların da Saf Tutmaları Bâbı	339
56- Resûlullahın Cenaze Namazında Meşru Kıldığı Hükümler Bâbı	340
57- Cenazeye İştirak Etmenin Fazileti Bâbı.....	342
58- Cenaze Defnedilinceye Kadar Bekleyen Kimse Bâbı	343
59- Çocukların, İnsanlarla Beraber Cenaze Namazı Kılmaları Bâbı	343
60- Cenaze Namazlarının Bunun İçin Musallada ve Mescidde Kılınması	344
61- Kabirler Üzerinde Mescidler Edinmenin Mekruh Kılınması Bâbı	345
62- Loğusa İken Vefat Eden Loğusalı Kadının Cenaze Namazının Kılınması Bâbı	346
63- İmam, Kadın ve Erkek Cenazesinin Neresine Doğru Durur?	346

64- Cenaze Namazında Dört Tekbir Alınması Bâbı.....	347
65- Cenaze Namazında Fâtiha Sûresini Okumak Bâbı	348
66- Ölü'nün Defninden Sonra Kabrin Başında Cenaze Namazı Kılınması	349
67- Ölü, Dirilerin Ayakkabılarının Sesini İşitir	350
68- Ardul-Mukaddese'de (Kudüs) ve Benzeri Yerlerde (Mekke ve Medine'de) Defnedilmeyi Arzu Eden Kimse Bâbı	351
69- Cenazeyi Geceleyin Defnetmek Bâbı	352
70- Kabir Üzerine Mescid İnşa Edilmesi Bâbı	352
71- Kadının Kabrine Kim Girer?	353
72- Şehide Cenaze Namazı Kılmanın Hükmü Bâbı.....	354
73- Bir Kabir İçine İki ve Üç Kişinin Defnedilmesi Bâbı	355
74- Şehidlerin Yıkanması Görüşünde Olmayan Kimse Bâbı	355
75- Ölü Birden Fazla İse Kabrin İçine Kim Önce Konulur?	356
76- Kabir İçine İzhur ve Kuru Ot Konulması Bâbı	357
77- Ölü, Bir Sebebe Binaen Kabrinden Çıkarılır mı?	358
78- Kabir İçinde Bulunacak Lahit ve Yarık Bâbı.....	360
79- Bir Çocuk Müslüman Olduktan Sonra Ölürsa Onun Cenaze Namazı Kılınır mı? Çocuğa İslâm'a girmesi teklif edilir mi?.....	361
80- Müşrik Bir Kimsenin Ölüm Anında "Lâ ilâhe illâllah" Demesi	366
81- Kabir Üzerine Hurma Dalı Koymak veya Dikmek Bâbı.....	367
82- Muhaddisin Kabir Yanında Nasihat Etmesi ve Bu Esnada Arkadaşlarının Onun Etrafında Oturmaları Bâbı	368
83- Kendi Canına Kıyan (İntihar Eden) Kimse Hakkında Gelen Hadisler	370
84- Münafıkların Cenaze Namazını Kılmanın ve Müşrikler İçin Allah'tan Bağışlama Dilemenin Mekruh Kılınması Bâbı	371
85- İnsanların Ölüyü Övmeleri Bâbı	372
86- Kabir Azabı Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	374
87- Kabir Azabından Allah'a Sığınmak Bâbı.....	378
88- Gıybet ve İdrar Sıçraması Sebebiyle Kabir Azabı Bâbı	379
89- Ölüye, Sabah Akşam Kendi Oturacağı Yerinin Gösterilmesi Bâbı	380
90- Ölü'nün, Tabut Üzerinde Taşınırken Söylediği Kelam Bâbı	381
91- Müslümanların Ergenlik Çağına Girmeden Önce Ölen Çocukları Hakkında Söylenmiş Hadisler Bâbı.....	381
92- Müşriklerin Ölen Çocukları Hakkında Gelen Hadisler Bâbı.....	382
93- Bâb	384
94- Pazartesi Günü Ölmek Bâbı	387
95- Aniden Ölmek Bâbı	388
96- Resûlullahın, Ebû Bekir ve Ömer'in Kabirleri Hakkında Gelen Hadisler Bâbı	389
97- Ölülere Sövmenin Yasaklanması Bâbı	393
98- Ölülerin Şerlerini Anmak Bâbı	393

24- ZEKÂT KİTÂBİ

1- Zekâtın Farz Oluşu Bâbı	395
2- Zekat Vermek Üzere Beyat Etmek Bâbı	399
3- Zekat Vermeyen Kimsenin Günahı Bâbı	400
4- Zekatı Verilen Mal, Sahibini Cehenneme Sokan Hazine Değildir	402
5- Malı Hakkı Olan, Gerekli Yerde İnfak Etmek Bâbı	405
6- Sadakada Riya (Gösteriş İçin Sadaka Verenler) Bâbı	406
7- Haksız Yolla Kazanılan Maldan Verilen Sadakayı Allah Kabul Etmez ...	406
8- Sadakanın Helal Kazançtan Yapılması Bâbı	407
9- Kabul Edilmediği Bir Zaman Gelmeden Önce Sadaka Vermek	408
10- Kendinizi Cehennem Ateşinden Korumun	410
11- Sıhhatli Cimri Olduğu Hâlde Sadaka Veren Kimsenin Sadakasının Fazileti Bâbı	413
12- Açıktan Verilen Sadaka Bâbı	414
13- Gizli Olarak Verilen Sadaka Bâbı	415
14- Bir Kimse Bilmeyerek Bir Zengine Sadaka Verirse Sadakası Kabul Edilmiştir	415
15- Bir Kimse Bilmeyerek Kendi Oğluna Sadaka Verdiği Zaman Bu Caiz Olur	417
16- Sağ Eliyle Verilen Sadaka Bâbı	418
17- Sadakasını Kendisi Dağıtmayıp, Hizmetçisine Dağıtmasını Emreden Kimse Bâbı	419
18- Sadaka Ancak İhtiyaçtan Fazla Maldan Verilir	419
19- Verdiği Sadakayı Başa Kakan Kimse Bâbı	422
20- Gününü Geciktirmeden Sadaka Vermeyi Seven Kimse Bâbı	422
21- Sadaka Vermeye Teşvik Etmek ve Sadaka Verilmesi Hususunda Aracılık Etmek Bâbı	423
22- Gücü Yettiği Miktarda Sadaka Vermek Bâbı	424
23- Sadaka Günahı Öter	425
24- Müşrik İken Sadaka Veren, Sonra da Müslüman Olan Kimse	426
25- Hizmetçinin, İsrafa Kaçmadan Efendisinin Emri İle Sadaka Vermesi Halinde Alacağı Sevak Bâbı	426
26- Kadının Kocasının Evinde İsrafa Kaçmadan Sadaka Vermesi Veya Yemek Yedirmesi Durumunda Kazanacağı Sevak Bâbı	427
27- Leyl: 5-10 Ayeti ve bir Hadis Babı	428
28- Sadaka Veren İle Cimrinin Misali Bâbı	429
29- Elde Edilen Ticaretten ve Ticaretten Sadaka Vermek Bâbı	430
30- Her Müslümanın Sadaka Vermesi Gerekir, Sadaka Verecek Mal Bulamayan Kimse İse İyilik Yapsın	431
31- Zekattan ve Sadakadan Ne Kadar Verilir? Sadaka Olarak Veren Kimse Bâbı	431
32- Gümüşün Zekatı Bâbı	432

33- Zekâtı, Altın ve Gümüş Dışında Başka Bir Mal Olarak Vermek	432
34- Zekât Verme Korkusuyla Ayrı Yerlerde Bulunan Zekât Malları Bir Araya Getirilmez ve Bir Arada Olanların da Arası Ayrılmaz	434
35- Zekât, Ortaklık Malından Verilmesi Babı	435
36- Devenin Zekâtı Bâbı	436
37- Yanındaki Develerin Zekâtı Bintu Mehad'a Ulaşan; Fakat Yanında Bintu Mehad Bulunmayan Kimse Bâbı	437
38- Ganimetlerin Zekâtı Bâbı.....	438
39- Zekât Memuru Talep Etmedikçe Yaşlı, Ayıplı Hayvan Ve Teke Zekât Olarak Alınmaz	440
40- Oğlağın Zekât Olarak Alınması Bâbı.....	440
41- İnsanların Mallarının En İyileri Zekât Olarak Alınmaz.....	441
42- Beş Deveden Aşağısında Zekât Yoktur	442
43- Sığır Zekâtı Bâbı	442
44- Akralara Verilen Zekât Bâbı	443
45- Bir Müslüman, Atı İçin Zekât Vermez.....	446
46- Bir Müslüman Kölesi İçin Zekât Vermez	447
47- Yetimlere Sadaka Vermek Bâbı	447
48- Kadının Kocasına ve Himayesi Altında Bulunan Yetimlere Zekât Vermesi Bâbı	448
49- Yüce Allah'ın Tevbe: 60 Kavli Bâbı	450
50- Dilenmekten Uzak Durmak Bâbı.....	452
51- Allah'ın, Bir Kimseye İstemeden ve Hırs Göstermeden Dünya Malından Vermesi Bâbı	455
52- Mal Çoğaltmak İçin İnsanlardan Dilenen Kimse Bâbı	456
53- Yüce Allah'ın Bakara: 273 Kavli Bâbı	457
54- Hurma Miktarını Yaşken, Ağaç Üzerinde Tahminde Bulunmak	461
55- Yağmur Suyu ve Akarsu İle Sulanan Mahsullerin Öşrü Bâbı	463
56- Beş Vesk'den Az Mahsulün Zekâtı Verilmez	465
57- Hurmanın Zekâtının Toplanma Mevsiminde Alınması ve Küçük Çocuk Bırakılır da Zekât Hurmasına Dokunur mu?	465
58- Kim Tahakkuk Etmiş Olan Zekât Borcunu Başka Malından Öderse Veya Mahsulünü Satarsa Bu Satışı Caiz Olur Bâbı.....	466
59- Bir Kimse Sadaka Olarak Verdiği Malı Satın Alabilir mi? Başkasının Sadaka Olarak Malı Satın Almasında Bir Sakınca Yoktur	468
60- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ailesi Hakkında, Sadaka Konusunda Zikrolunan Bâbı	469
61- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Hanımlarının Âzadlı Kölelerine Verilen Sadakanın Hükümü Bâbı	470
62- Sadaka Tahavvül Ettiği (Yani Sadaka Olmaktan Çıktığı) Zaman?	471
63- Farz Kılınmış Olan Sadakanın Zenginlerden Alınıp Her Nerede Bulunurlarsa Fakirlere Verilmesi Bâbı.....	472

64- İmam'ın Sadaka Veren Kimseye Dua Etmesi Bâbı	473
65- Denizden Çıkarılanların Zekâtı Var mıdır Yok mudur?.....	474
66- Definede Beşte Bir Zekât Vardır	475
67- Yüce Allah'ın Tevbe: 60 Kavli İle Zekat Memurlarının, İmam Huzurunda Hesaba Çekilmeleri Bâbı	476
68- Sadaka Develerinin ve Sütlerinin Yolcular İçin Kullanılması Bâbı	477
69- İmamın Sadaka Develerine Kendi Eliyle Damga Vurması Bâbı.....	477

Fıtır Sadakası Bâbları

70- Fıtır Sadakasının Farz Oluşu Bâbı	479
71- Fıtır Zekâtının Müslümanlardan Köle ve Diğerlerine Farz Olduğu Bâbı	480
72- Fıtır Sadakasının Arpadan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı.....	480
73- Fıtır Sadakasının Buğdaydan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı	480
74- Fıtır Sadakası, Hurmadan Bir Sa' Olarak Verilmesi Bâbı	481
75- Fıtır Sadakası Kuru Üzümden Bir Sa' Olarak Verilir Bâbı	481
76- Fıtır Sadakasının Bayram Namazından Önce Verilmesi Bâbı	482
77- Fıtır Sadakası Hem Hür Bir Kimsenin Hem de Köle Olan Birinin Vermesi Gerekir Bâbı.....	483
78- Fıtır Sadakası Küçük Çocuk Üzerine de, Büyük Kimse Üzerine de Vacibdir Bâbı	484

25- HACC KİTÂBI

1- Haccın Farz Olduğu ve Fazileti Bâbı.....	485
2- Yüce Allah'ın Şu Kavli Bâbı:	486
3- Deve Semeri Üzerinde Haccetmek Bâbı	487
4- Kabul Edilmiş Haccın Fazileti Bâbı	489
5- Hac ve Umre Mikatlarının Farz Edilişi Bâbı.....	490
6. Yüce Allah'ın: Bakara: 197 Kavli Bâbı	491
7- Mekke Ehlinin Hac ve Umre İçin İhrama Girip Niyet Edecekleri Ve Yüksek Sesle Telbiye Getirecekleri Yer Bâbı.....	491
8- Medine Ehlinin Mikatı Zul-Huleyfe'dir. Zul-Huleyfe'ye Gelmeden Niyet Edilmez. İhrama Girilmez ve Telbiye Getirilmeye Başlanılmaz	492
9- Şam Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı.....	492
10- Necd Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı.....	493
11- Mekke'nin Dışında Olan Kimsenin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı	494
12- Yemen Ehlinin Niyet Edip İhrama Girme ve Yüksek Sesle Telbiye Getirmeye Başlama Yeri Bâbı.....	495
13- Zâtu İrk, Irak Ehlinin Mikat Yeridir Bâbı	495

14- Bâb	496
15- Rasûlullahın Mekke'ye Gidişte, Medine Şecere Yolundan Çıkması	497
16- Rasûlullahın "el-Akik, mübarek bir vadidir" Sözü Bâbı	497
17- Elbiseden Halûk Kokusunun Üç Kere Yükanması Bâbı	499
18- İhrama Girerken Güzel Koku Sürünmek, Bir Kimse İhrama Girmek İstediğinde Giyeceği Elbise, Taranması ve Yağ Sürünmesi Bâbı	500
19- İhramlı İken Saçını Toplayarak Telbiye Getiren Kimse Bâbı	501
20- Zul-Huleyfe Mescidi Yanında Yüksek Sesle Telbiye Getirmek Bâbı	502
21- Hac veya Umre İçin İhrama Giren Kimsenin Giymeyeceği Elbiseler Bâbı	502
22- Hacda ve Hac Yolunda Bir Bineğe Binmek ve Arkasına da Bir Başkasını Bindirmek Bâbı	503
23- İhramlı Bir Kimsenin Giyeceği Rida ve İzâr Cinsinden Elbiseler	504
24- Zul-Huleyfe'de Geceleyen Kimse Bâbı	506
25- Telbiye Getirirken Sesi Yükseltmek Bâbı	507
26- Telbiye Getirmek Bâbı	507
27- Binek Hayvanı Üzerine Binerken Telbiyeden Önce Elhamdulillah, Subhânallâh ve Allâhu Ekber Demek Bâbı	508
28- Bineği Doğrulduğunda Telbiye Getiren Kimse Bâbı	509
29- Kibleye Yönelerek Telbiye Getirmek Bâbı	509
30- Vadiye İndiğinde Telbiye Getirmek Bâbı	511
31- Hayızlı ve Nifaslı Kadınlar İhrama Nasıl Girerler?	511
32- Rasûlullahın Zamanında Rasûlullahın İhrama Girmesi Gibi İhrama Girip Telbiye Eden Kimse Bâbı	513
33- Allah Teâlâ'nın Şu Sözleri Bâbı	516
34- Temettü, Kıran ve İfrad Hacları, Beraberinde Kurban Getirmeyen Kimsenin Hac Niyetini Umreye Çevirmesi Bâbı	519
35- Hac Niyetiyle İhrama Giren ve Hangi Çeşit Hacca Niyet Ettiğini Söyleyen Kimse Bâbı	525
36- Rasûlullah Zamanında Temettu Haccı	525
37- Yüce Allah'ın: Bakara: 196 Kavli'nin Tefsiri Bâbı	526
38- Mekke'ye Girerken Gusûl Abdesti Almak Bâbı	528
39- Mekke'ye Gündüzleyin Veya Geceleyin Girilmesi Bâbı	528
40- İhramlının Mekke'ye Nereden Gireceği Bâbı	529
41- Haccını Bitirmiş Bir Kimse Mekke'den Çıkışta Nereden Çıkar?	529
42- Mekke ve Kâbe'nin Fazileti ve Yüce Allah'ın Şu Kavlinin Tefsiri	531
43- Mekke Hareminin Fazileti Bâbı	536
44- Bâb	537
45- Rasûlullahın Mekke'de Konaklayacağı Yer Bâbı	538
46- Allah Teâlâ'nın Şu Kavli Bâbı	539
47- Allah Teâlâ'nın Şu Kavli Bâbı	540
48- Kâbe'nin Örtüsü Bâbı	542

49- Kâbe'nin Yıkılması Bâbı	542
50- Hacerul-Esved Hakkında Zikrolunanlar Bâbı	543
51- Kâbe Kapısının Kapatılıp, İçerde İstenen Yerde Namaz Kılınması	544
52- Kâbe'nin İçinde Namaz Kılmak Bâbı	544
53. Kâbe'ye Girmeyen Kimse Bâbı	545
54- Kâbe'nin İçinde Tekbir Getiren Kimse Bâbı	546
55- Remel Yapmanın Meşruluğunun Başlangıcı Bâbı	547
56- Kişinin Mekke'ye Girişte Her Tavafa Başlarken Hacerul-Esved'i İstilam Etmesi ve İlk Üç Şavtta Remel Yapması Bâbı	547
57- Hac Ve Umre'de Yapılan Tavafın İlk Üç Şavtında Remel Yapmak	548
58- Başı Bükülmüş Âsâ ile Hacerul-Esved'e Dokunarak İstilam Edilmesi	550
59- Sadece Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved'i İstilam Eden Kimse	550
60- Hacerul-Esved'i Öpmek Bâbı	551
61- Tavaf Ederken Hacerul-Esved'in Hizasına Gelen Kimsenin Eliyle İşaret Etmesi Bâbı	552
62- Hacerul-Esved'in Yanında Tekbir Getirmek Bâbı	553
63- Mekke'ye Gelince, Evine Dönmeden Kâbe'yi Tavâf Eden, Sonra da İki Rekât Namaz Kılıp Safâ İle Merve Arasında Say Yapan Kimse	553
64- Kadınların Erkeklerle Beraber Tavâf Etmeleri Bâbı	555
65- Tavaf Esnasında Konuşmak Bâbı.....	557
66- Tavaf Esnasında Bir Bağcık veya Benzeri İslâm'ın Hoş Görmediği Bir Şey Görüldüğünde Bunun Kesilmesi Bâbı	558
67- Kâbe Çıplak Olarak Tavaf Yapılamaz Ve Müşrik Hac Yapamaz.....	558
İÇİNDEKİLER	559

